Khaling-Nepali-English verb dictionary
Version 1.0

Guillaume Jacques, Aimée Lahaussois, Dhan Bahadur Rai, Yadav Kumar

December 10, 2015

1 Why a verb dictionary?

While it might seem unusual to have a dictionary made up entirely of verbs, we feel that this is the most impactful contribution we can make to Khaling lexical studies.

Traditionally, dictionaries list verbs according to their infinitive form -- in Khaling, the infinitive is the form that ends in -न्य *-nɛ*. The complexity of Khaling verbs is such that the infinitive of a verb does not provide sufficient information to be able to accurately conjugate the verb.

Take for example the verb कर्न्य *kʌ̄rnɛ*: it has two meanings, `carry' and `bring for someone'.Their infinitives are the same, yet when conjugated, for example with a 1st person singular subject in the non-past, the forms are different:

- उङ कुरु *ʔuŋʌ kuru*, `I carry'
- उङ कर्दु *ʔuŋʌ kʌ̄rdu*, `I bring for someone'

The reason for this is that the verb roots are different -- one is *kur*, the other is *kurt* -- even though their infinitives are pronounced exactly the same way.

This verb dictionary's mission is to provide complete information about all verbs, allowing them to be conjugated correctly. Each verb is thus listed by its root form, alongside the more familiar infinitive, and we also provide verb conjugation tables for each type of verb, so that any verb can be conjugated in any of its forms.

2 How to use this dictionary and its conjugation tables

Verbs are listed by infinitive form followed by a form in parentheses, which is the verb root.

The link at the bottom of the entry refers to the correct conjugation table.

You will need to determine what the nature of the subject (also called agent, if it carries out the action) and of the object (also called patient), if present. You will also need to determine whether you want a non-past (=present or future), past, or imperative (=command) form of the verb.

Table 1: Personal pronouns in Khaling

1S	*ʔûŋ*	उ:ङ्	or	*ʔuŋʌ*	उङ
1DI	*ʔī:tsi*	ईचि	or	*ʔī:tsiʔɛ*	ईचिअ्य
1DE	*ʔō:tsu*	ओऽचु	or	*ʔō:tsuʔɛ*	ओऽचुअ्य
1PI	*ʔik*	इक्	or	*ʔikʔɛ*	इक्अ्य
1PE	*ʔok*	ओक्	or	*ʔokʔɛ*	ओक्अ्य
2S	*ʔin*	इन्	or	*ʔinɛ*	इन्यअ्य
2D	*ʔē:tsi*	एचि	or	*ʔē:tsiʔɛ*	एचिअ्य
2P	*ʔên*	ए:न्	or	*ʔênʔɛ*	ए:न्अ्य
3S	*ʔʌ̄m*	अम्	or	*ʔʌ̄mʔɛ*	अम्अ्य
3D	*ʔʌ̄msu*	अम्सु	or	*ʔʌ̄msuʔɛ*	अम्सुअ्य
3P	*ʔʌ̄mɦɛm*	अम्ह्याम्	or	*ʔʌ̄mɦɛmʔɛ*	म्ह्याम्अ्य

X>Y : X is the subject/ agent, Y is the object/patient.

Once you determine the correct combination of subject and object, and whether you need a non-past, past or imperative form, you will need to look at the example verb which is in the corresponding slot of the verb conjugation table.

The example verb will have the same ending but probably not the same beginning as the verb you wish to conjugate. You will need to substitute the correct beginning consonant(s) so they match the verb you are conjugating.

For instance, you want to conjugate कर्न्य *kʌ̄rnɛ*, 'carry', with a 1sg agent (उङ *ʔuŋʌ*) and a 3sg patient (अम् *ʔʌ̄m*, or any singular noun), in the non-past.

The verb dictionary will give you the verb root *kur* as corresponding to 'carry'. This is a transitive verb, and its root ends in the VC combination *-ur*, which corresponds to Tables 222 (in English and IPA) and 108 (in Nepali).

The 1s→3s non-past cell of the conjugation table gives you: सुरु *suru* (because the example verb is सर्न्य *sʌ̄rnɛ*, `wash'.

You must change the first letter from स *s* to क *k* (सर्न्य *sʌ̄rnɛ* > कर्न्य *kʌ̄rnɛ*) to obtain the correct form: सुरु *suru* > कुरु *kuru*.

3 खालिङ् क्रियापद शब्दकोष बारेमा

विश्व मानचित्रमा नेपाल सानो भए पनि बहुजातिहरुको थलो हो । बहुजाति, बहुभाषा अनि बहुसंस्कृति नेपालको परिचय हो । जनगणना २०६८ अनुसार नेपालमा १२३ भाषाहरु छन् । यी सबै भाषाहरुलाई नेपाल सरकारले राष्ट्रभाषाको मान्यता दिएको छ । नेपालका आदिवासी किरातीहरुले बोल्ने भाषाहरु (SINO-TIBETAN) चिनीय-भोट भाषा परिवारको भोटबर्मेली शाखाभित्र पर्दछन् । यीमध्ये खालिङ भाषा पनि एक हो । खालिङ भाषा बोल्ने किरात खालिङ जातिको मुख्य थलो सर्वोच्च शिखर सगरमाथा/माउण्ट एभेरेष्ट/चोमोलुङ्माको काखमा अवस्थित सोलुखुम्बु जिल्लामा रहेका जुबिङ्, वाकु, पावै, काँकु, बासा अनि टाक्सिन्दु गाविसहरु हुन् । यी गाविसका खालिङ्हरु नै खालिङ् भाषाका मुख्य बक्ताहरु हुन् । सोलुखुम्बुका अन्य गाविसहरुमा पनि खालिङ् जातिको बसोबास रहेका छन् । खोटाङ, संखुवासभा, भोजपुर, काठमाण्डौ, ललितपुर, भक्तपुर, पोखरा, सुनसरी, मोरङ, झापा, पाँचथर, ईलाम आदि विभिन्न जिल्लाहरु र विदेशमा समेत खालिङ् भाषीहरुको बसोबास रहेको छ । अन्य भाषाभन्दा रोचक विशेषताहरु भएको खालिङ समुदायमा बोलिने लयात्मक, सरस अनि सरल भाषा हो “खालिङ भाषा” । सोलुखुम्बु जिल्लाका ज्युब्यु, वाकु, फल्ले, राप्छा, बस, ख्यास्त्याप्, काङ्कु गाँउहरुमा बोलिने भाषा र लवजलाई आधार मानी यो शब्दकोष तयार पारिएको हो । यो भाषालाई बढी वैज्ञानिक र व्यापक बनाउनको लागि देवनागरि लिपिमा लेखिएको छ । सकेसम्म सहज रुपमा सबैले बुझ्न सकुन् र खालिङ भाषाको ध्वनिलाई दुरुस्त उच्चारण गर्न सकियोस भन्नेमा हाम्रो प्रयत्न रहेको छ ।

यो पुस्तक सिङ्गो खालिङ समुदायको लागि उपयोगी हुनेछ । साथै अन्य समुदायका भाषाप्रेमी स्वदेशी तथा विदेशीहरुको लागि पनि यो पुस्तक उपयोगी हुनेछ भन्ने आशा छ ।

यो शब्दकोष तयार गर्दा सहयोग गरिदिनु हुने- धनमाया (मलिम्), एकप्रसाद, पबिधन, नौबहादुर (ऐनस्लाल) धर्मेन्द्र, सौकुमार, भीम, जानकी, भैराज, पूर्ण (संगीत प्रभाकार), तत्कालिन संघको केन्द्रीय अध्यक्ष राम रतन लगयत तत्कालिन किरात खालिङ उत्थान संघका सम्पूर्ण केन्द्रीय कार्य समिति, संघको जिल्ला अध्यक्ष महेश लगयत किरात खालिङ उत्थान संघका सम्पूर्ण सोलुखुम्बु जिल्ला कार्य समिति, स्थानीयबासी आशवीर, रण, देवीकुमारी, पुर्ख पूर्णबहादुर (जिरिसे), पुर्ख खबरे, पुर्ख बिजमे, पुर्ख छत्रमान, पुर्ख देउनस्, बिजम्फुल्, मञ्जति (कबिमाया), तम्रमी रासधन, पुर्ख धन, उत्रबहादुर (फोङ्साइला) आदि खालिङ पुर्खहरु धन्यवादका पात्रा हुन् । लामो समय सम्मको प्रयास पश्चात “खालिङ् क्रियापद शब्दकोष” पाठक सामु प्रस्तुत गर्न पाउदा हर्षितछौं । अन्तमा तपाईको अमूल्य सुझावहरुको पनि अपेक्षा गर्दछौं, जसले भाषाको निरन्तर कार्यको लागि सूनमा सुगन्ध थपिनेछ । अलस्यो, धन्यवाद ।

धन खालिङ् हाःन्दुङ्; एमे लहाउसिस् बार्तोसिक्; गियोम् जाक्

यो शब्दकोष प्रयोग गर्ने तरिकाको सन्दर्भमाः-

१) देवनागरि लिपि प्रयोग गरिएकोले यसैको नियम अनुसार लेख्ने प्रयास गरिएको छ ।

२) खालिङ् भाषाका हलन्त नभएको अक्षर पूरै उच्चारण गर्नु पर्नेछ ।

- जस्तैः- उङ यिःउ जङ – म भात खान्छु । पकतम्स – पुर्खपखानी । तेऽर – गोगुन ।
- तुःब – एउटा । मेखि मक – होनि तब । सुऽत – काँचो, नपाकेको । लुऽज- कोदो ।

खालिङ भाषाको विशेष उदत्त र स्वरित ध्वनि छन् । लेख्ने तरिका उस्तै भए पनि उदत्त र स्वरित ध्वनिको कारण अर्थमा धेरै अन्तर हुन्छ ।

३) अवग्रहः- सँस्कृत, हिन्दी र बर्मी भाषामा (Long) Level tone को लागि अवग्रह ' ऽ ' उदत्त ध्वनिको प्रयोग भएको पाइन्छ । खालिङ भाषाको कुनै शब्दहरु उच्चारण गर्दा लामो स्वर तान्नु पर्ने हुन्छ । यस्तो अवस्थामा उदत्त ध्वनिको लागि अवग्रह प्रयोग to indicate long vowel गरिएको छ । जस्तैः-

- काऽन्य – भान बसाल्नु ।
- केऽन्य – सेलाउनु ।
- चेऽन्य – फल् चेऽन्य - हल्क कम्पन्कासाथ नाङ्लोमा चामल या च्याख्ल छिन्क्याउनु ।
- प्रोऽन्य – ठिक हुनु, राम्रो हुनु ।
- मिऽस्त्य – पाक्यो ।
- रेऽन्य – हेला गर्नु ।
- हाऽन्य – कोक्याउनु ।

४) विसर्ग :- स्वरित ध्वनि Falling tone बर्मी भाषा र चिनिया भाषाका स्वरित ध्वनिको संकेत गर्न विसर्ग प्रयोग गरेको पाइन्छ । खालिङ भाषामा पनि स्वरित ध्वनि भएको स्थानमा विसर्ग (:) प्रयोग गरिएको छ । विसर्गको प्रयोगले खालिङ शब्दको वास्तविक उच्चारण गर्न सकिने छ । जस्तैः-

- काःन्य – केलाउनु, खन्नु, ठुङ्नु, डस्नु ।
- केःन्य – केलाउनु ।

- चेःन्य – चिमोट्नु, (साग सिस्नु आदि) टिप्नु, थुन्नु ।
- प्रोःन्य – उफ्रनु ।
- मिस्त्य – मऱ्यो ।
- रेःन्य – लेख्नु । हाःन्य – उघार्नु, खोल्नु ।

सेइबी ख्योस्त्य – हेर्न गयो । सेःइबी ख्योस्त्य – मार्न गयो । यर्िम्न्य – आगोको रापले डढ्नु, रापले खैरो हुनु वा पार्नु । यर्ा :म्न्य – पिट्नु । तिकीः – कुनै आवाजको संकेत । तिकि – हामी (दुई) बिसाऔं ।

५) अभिश्रुतिः- खालिङ भाषाका "अ्य, अ्या, अ्यो, अ्यु, अ्वा" अभिश्रुतिहरु हुन् । ' अ्य ' र ' अ्या ' को प्रयोगः- अम्अ्य अ्यास्त्य – उसले भन्यो । ' अ्यो ', ' य्वा ' र ' अ्वा ' को प्रयोग - अ्वाम्र्यपुङ अ्योअ्यो य्वाह्इप्य मत्त्यु – सुनाखरीको फूल पहेलो हुन्छ । ' अ्यु ' को प्रयोग – हातिअ्य लेङाक्सी अ्युःल्त्य – हात्तिले केरा उखाल्यो । फुङ केःल्त्यलो सङ अ्युऽस्त्य – हुरी चल्दा रुख ढल्यो ।

देवनागरि लिपिमा खालिङ भाषाका वर्णहरु

- स्वर वर्णः-
  अ आ इ उ ए ओ
- अभिश्रुतिः-
  अ्य, अ्या, अ्यो, अ्यु, अ्यू, अ्वा
- व्याञ्जनः-
  क ख ग घ ङ
  च छ ज झ
  (ट ठ ड ढ) यो वर्गबाट धैरै कम शब्दहरु पाईएका छन् । जस्तैः- टाक्टव्य, डग्डव्य, ठोकचुरा, ढ्वाङ आदि ।
  त थ द ध न
  प फ ब भ म
  य र ल व
  स ह
  य व - अर्ध स्वरवर्ण ।

- ऄ -

ऄ:न्न्य **ʔʌ̂nnɛ** (*ʔʉtt*) vt-i. spoil (of grains, seeds). बिग्रनु, ढुसी पर्नु, गुम्सिनु. ¶ ***bhrêm-rāːru ʔʌttenʌ mu-lîmwɛ.*** भ्र्याःम्रारु ऄत्त्यन मुलिःम्व्य । Spoiled buckwheat seeds don't sprout. फापरको बिउँ ढुसी परेर पलाएन ।

ऄ:म्न्य **ʔʌ̂mnɛ** (*ʔipt*) vt. put to sleep. सुताउनु. ¶ ***tsətstsə bhʌ̄ŋte ʔʌ̂mnɛ mʌttʉ.*** च्योच्च्यो भङ्ते ऄ:म्न्य मत्त्यु । One has to put children to sleep gently. बच्चालाई राम्री सुताउनुपर्छ । 1s: ***ʔʌptu*** ऄप्तु 1d: ***ʔipi*** इपि
See: 65 179
■ ऄ:म्सिन्य **ʔʌ̂msine** (*ʔipt-si*) vr. sleep. सुत्नु. 1s: ***ʔʌ̂msiŋʌ*** ऄ:म्सिङ

ऄ:म्न्य **ʔʌ̂mnɛ** (*ʔipt*) vt. cheat. फसाउनु. ¶ ***bʌ̄ŋpɛ saman ʔɛstenʌ ʔibîiti molo phoso ʔiʔipiti.*** बङ्प्य सामान् ऄयास्त्यन इबिःइति मोलो फोसो इइपिति । He said that it was a good product and gave it to us, but he cheated us. राम्रो सामान हो भनेर दियो तर हामीलाई फसाई दियो ।
See: 65 179

ऄम्न्य **ʔʌ̄mnɛ** (*ʔʉm*) vt. put in the mouth. मुखमा हाल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔukoɔ̄m-bi ki ʔʉ̄mdetʉ.*** ऄम्ऄय उक्वाम्बि कि ऄयुम्देत्यु । He puts a potato in his mouth. उसले मुखमा आलु राखेको छ । 1s: ***ʔumu*** उमु
See: 106 220

ऄर्न्य **ʔʌ̄rnɛ** (*ʔʉrt*) vt. surround. घेर्नु. ¶ ***jakki suntʌla-po ʔukhāŋ sīŋkaʔɛ ʔʌ̄rnɛ mʌttʉ*** याक्कि सुन्तलापो उखाङ् सिङ्काऄय ऄर्न्य मत्त्यु We have to fence off the small orange tree with little sticks. सुन्तलाको बिरुवालाई सिन्काले घेर्नु पर्छ । ¶ ***tshoɔ̄mpɛ ɦʌs sēipɛ-ɦemʔɛ ʔʌ̄rdetenu.*** छ्वाम्प्य हस् सेइप्यह्याम्ऄय ऄर्देत्यनु । The audience surrounded the dancer. दर्शकहरुले नाच्नेलाई घेरिरहेका थिए । 1s: ***ʔʌ̄rdu*** ऄर्दु 1d: ***ʔʉri*** ऄयुरि

ऄल्न्य **ʔʌ̄lnɛ** (*ʔʉl*) vt. uproot. उखाल्नु. ¶ ***gɔ̄ːthɛ jokkilo ɦûːsʌŋ ʔʌ̄lnenʌ khoɔ̂nnɛ mʌttʉ.*** ग्योःऽथ्य योक्किलो हुःसङ् ऄल्न्यन ख्वाःन्न्य मत्त्यु । When we move the cowshed, we have to uproot the vertical pole and take it away. गोठ सार्दा घोचा उखालेर लानुपर्छ । तेःर् ¶ ***tsətstsəpo ŋʌlu ɦʌllei tshûː jo ʔʌ̄lkikho nūːri ŋʌlu bʌ̄ŋpɛ lʌ̄m.*** च्योच्च्योपो ङलु हल्लेइ छुः यो ऄल्किखो नुःरि ङलु बङ्प्य लम् If we pull out children's teeth when they are loose, the new teeth grow well. केटाकेटीको दाँत हल्लिने बित्तिकै उखालेमा नयाँ दाँत राम्रो उम्रिन्छ । ¶ ***sʌ̄ŋ-bi thânpɛ kaṭi ʤʌmʌrʌ-ʔɛ ʔʌ̄lnɛ mʌttʉ.*** सङ्बि था:न्प्य काटि जमरऄय ऄल्न्य मत्त्यु । We have to use a hammer to pull out nails that have been nailed into wood. काठमा ठोकेको काँटी जमराले उखाल्नु पर्छ । 1s: ***ʔulu*** उलु 1d: ***ʔʉli*** ऄयुलि
See: 109 223

ऄया:न्न्य **ʔɛ̂nnɛ** (*ʔɛt*) vi-t. [Gram: Conjugates like an intransitive verb but its agent requires the ergative suffix.] say. भन्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ɦɛm-ʔɛ bʌʤar khoɔçkʌ ʔɛstenu.*** ऄम्ह्याम्ऄय बजार् ख्वाह्इक ऄयास्त्यनु । They said ``We will go to the market". उनीहरुले बजार जान्छौं भने । 1s: ***ʔɛ̂iŋʌ*** ऄया:इङ
■ ऄया:न्सिन्य **ʔɛ̂nsine** (*ʔɛt-si*) vr. ¶ ***ʔodi mʉ-tɔ̄ː ʔɛ̂nsi.*** ओदि म्युतोऽ ऄया:न्सि । We will be careful of what we say. बिचार गर्दै भनिन्छ । ¶ ***mɛʔo ʔɛ̂ntesi ?*** म्यऄो ऄया:न्त्यसि ? Did I say that? मैले त्यसो पो भनेँ ?
See: 232 274

ऄयाइन्य **ʔɛ̄inɛ** (*ʔɛnt*) vt. bend. ढल्काउनु. ¶ ***ʔuŋʌ tēr ʔɛ̄ndu.*** उङ तेर् ऄयान्दु । I bend the bamboo. म बाँसलाई ढल्काउँछु । 1s: ***ʔɛ̄ndu*** ऄयान्दु
See: 23 137
■ ऄयाइसिन्य **ʔɛ̄isine** (*ʔɛnt-si*) vr. look from the side, dodge. ढल्केर हेर्नु, ढल्किनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔɛ̄isisʌ sênte.*** ऄम्ऄय ऄयाइसिस सेःन्त्य । He looked from the side (with the upper body bent in half). उसले ढल्केर हेऱ्यो
See: ?? ??

ऄयाम्न्य **ʔɛ̄mnɛ** (*ʔɛm*) vt. expel (spirits). खेद्नु. ¶ ***noktsho-ʔɛ bhut pret ʔɛ̂mtenu.*** नोक्छोऄय भुत् प्रेत् ऄया:म्त्यनु । The shaman expelled the bad spirits. झाँक्रीले भूत प्रेतलाई खेद्यो ।
See: 14 128

ऄयाम्न्य **ʔɛ̄mnɛ** (*ʔɛm*) vt. widen a basket. मुख फराकिलो बनाउनु. ¶ ***ʔɛ̄msipɛ wārbʌlʌŋ putɛ.*** ऄयाम्सिप्य वार्बलङ् प्युत्य । He wove a basket with a funnel-shaped opening. मुख फराखिलो भएको ठूलो डोको बुन्यो । 1s: ***ʔɛmu*** ऄयमु

ऄयार्न्य **ʔɛ̄rnɛ** (*ʔɛr*) vi. make numb (of zanthoxyllum). परपराउनु. ¶ ***ʔʌkpɛ ʔɛ̄r.*** ऄक्प्य ऄयार् । The zanthoxyllum has a numbing taste. टिमुर परपराउँछ ।

ऄयार्न्य **ʔɛ̄rnɛ** (*ʔɛr*) vt. widen an opening (not on clothing). उधिन्नु. ¶ ***nala mi-bi ghōŋ-sʌ nala-po ʔukoɔ̄m sʌ̄ŋʔɛ ʔɛ̂rtenʌ dhukte.*** नाला मिबि घोङ्स नालापो उक्वाम् सङ्ऄय ऄया:र्त्यन धुकत्य । He heated the hose in the fire, widened its mouth and connected it to another one. नाला आगोमा सेकाएर ठिटिल्कोले उधिनेर मुख ठूलो पर्ने क्रिया । 1s: ***ʔɛru*** ऄयरु

ऄयाल्न्य **ʔɛ̄lnɛ** (*ʔɛl*) vt. come off. pull forward. उप्किनु. उप्काउनु, ठेल्नु. ¶ ***kuna-bi tônpɛ kûr kʌ̄r-bela-bi ʔɛ̄lnɛ mʌttʉ.*** कुनाबि त्योःन्प्य क्युःर् करबेलाबि ऄयाल्न्य मत्त्यु । When taking a load from a terrace wall, one has to pull it forward. कुनामा बिसाएको भारी बोक्दा ठेल्नुपर्छ । ¶ ***ʔʌ̄msu-ʔɛ ghoɔ̄lpɛ lūŋ gʌ̄l-ʔɛ ʔɛ̂ltesu.*** ऄम्सुऄय घ्वाल्प्य लुङ् गल्ऄय ऄया:ल्त्यसु । They lifted the boulder with a crowbar. उनिहरूले ठूलो ढुङ्गा गलले पल्टाए । ¶ ***ʔʌsɛ̂l dhuktʌlo sēndi ʔɛ̂ltɛ.*** ऄस्या:ल् धुकतलो सेन्दि ऄया:ल्त्य

। My nail came off when I bumped my foot. ठेस लाग्दा मेरो नङ उप्किियो । 1s: *ʔɛlu* ऋयलु
See: 18 132

ऋयुन्य *ʔʉnɛ* (*ʔʉ*) vt. take care, save. या पालन पोषण गर्नु ।. ¶ *ʔuŋʌ reskʌp tsətstsə ʔûŋtʌ.* उङ रेस्कप् च्योच्च्यो ऋयु:ङ्त । I took care of an orphan. मैले टुहुरा बच्चालाई पालन पोषण गरेँ । ¶ *dʌkʈʌr-ʔɛ mʌ̂nnɛ kheppɛ ŋeçpɛ ɦʌs ʔʉtɛ.* डक्टरऋय म:न्न्य ख्याप्प्य ङेहइप्य हस् ऋयुत्य । The doctor saved the sick person who was about to die. मर्न लागेको बिरामीलाई डाक्टरले बचायो । ¶ *titi titi ghoɔ̄lpɛ bup.la-ɦɛm bhɵ̄:lɛ bhɵ̄:lɛ ʔûŋtʌnu.* तिति तिति घ्वाल्प्य बुप्लाह्याम् भ्योऽल्य भ्योऽल्य ऋयु:ङ्तनु । I saved the chicks with difficulty. सानो चल्लाहरुलाई बल्ला बल्ला बचाएँ । 1s: *ʔʉŋʌ* ऋयुङ
See: 102 216

■ ऋयु:न्सिन्य *ʔûnsinɛ* (*ʔu-si*) vr. survive. बाँच्नु. ¶ *ʔûŋ ŋeçpɛ muŋʌtam bhɵ̄:lɛ bhɵ̄:lɛ ʔûnsiŋʌtʌ.* उ:ङ ङेहइप्य मुङताम् भ्योऽल्य भ्योऽल्य ऋयु:न्सिङत । As I was sick, I survived with difficulty. म बिरामी थिएँ बल्ला बल्ला बाँचेँ । 1s: *ʔûnsiŋʌ* ऋयु:न्सिङ
See: 262 304

ऋवा:न्न्य *ʔoɔ̂nnɛ* (*ʔət*) vi. come back, return. फर्किनु. ¶ *ʔûŋ jelekhoɔm-kʌ dēlkʌm ʔəstʌ.* उ:ङ येलेख्वाम्क देल्कम् ऋयोस्त I returned to my village from Kathmandu. म काठमंडौबाट गाउँ घर फर्केँ । ¶ *ʔik kā:ku-kʌʔʌ phʌ̂lle ʔoɔçtiki.* इक् काकुकऋ फ:ल्ले ऋवाहइतिकि । We came back to Phuleli from Kanku. हामी काँकुबाट फुलेली फर्कियौं । 1s: *ʔoɔ̂iŋʌ* ऋवा:इङ
See: 73 187

ऋवा:न्न्य *ʔoɔ̂nnɛ* (*ʔətt*) vt. bring back, cause to turn around. फर्काउनु. ¶ *bʌdzar khoɔçtoŋ mupɛ ɦʌs ʔʌ̄m-ʔɛ ʔoɔttɛ.* बजार् ख्वाहइतोङ् मुप्य हस् ऋमऋय ऋवात्त्य । He brought it back to the person who is going to the market. बजार गैरहेको मान्छेलाई उसले फर्कायो । ¶ *ʔuŋʌ ʔû: dzhoŋulo goru ʔoɔttu.* उङ ऊ: झोङुलो गोरु ऋवात्तु । When I plough fields, I make the ox turn around. मैले बारी जोत्दा गोरु फर्काउछु ।
See: 89 203

■ स्यात् ऋवा:न्न्य *sɛt ʔoɔ̂nnɛ* (*ʔətt (sɛt)*) take revenge. प्रतिशोध लिनु ।. ¶ *jakki brâ:-bi sɛt ʔoɔ̂nnɛ munʉ.* याक्कि ब्रा:बि स्यात् ऋवा:न्न्य मुन्यु । It is not good to take revenge for small matters. सानो कुरामा प्रतिशोध लिनु हुँदैन ।

■ ऋवा:न्सिन्य *ʔoɔ̂nsinɛ* (*ʔətt-si*) vr. bring back for oneself. आफ्नो लागि फर्काउनु. ¶ *ʔuŋ-po lagi bejoŋ ʔoɔ̂nsiŋʌtʌ.* उङपो लागि बेयोङ् ऋवा:न्सिङत । I brought the comb back for myself (and left the other things). मेरो लागि काँगियो फर्काएँ ।
See: ?? ??

ऋवा:म्न्य *ʔoɔ̂mnɛ* (*ʔəp*) vt. shoot. हान्नु. ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ lʌphu ʔɵ̂:ptenʌ bhîr sê:tɛ.* ऋमऋय लफु ऋयो:प्त्यन भि:र् से:त्य । He killed the deer by shooting it with his bow. उसले धानु हानेर मृग मार्‍यो । 1s: *ʔobu* ऋोबु 1d: *ʔəpi* ऋयोपि
See: ?? ??

■ ऋवा:म्सिन्य *ʔoɔ̂msinɛ* (*ʔəp-si*) vr. shoot oneself. आफुलाई हान्नु.
See: ?? ??

ऋवा:म्न्य *ʔoɔ̂mnɛ* (*ʔəpt*) vt-i. rise (of sun). झुल्किनु. ¶ *noɔ̄m ʔoɔptɛ.* न्वाम् ऋवाप्त्य । The sun rose. घाम उदायो ।

ऋवा:म्न्य *ʔoɔ̂mnɛ* (*ʔəpt*) vt-i. jump. ¶ *nɛmdʉrêm ʔoɔptɛ.* न्याम्द्युरे:म् ऋवाप्त्य । The locust jumped. सलह उफ्रियो । ¶ *tsʌkʌpɛ ʔoɔpkhʌtɛ.* चकप्य ऋवाप्खत्य । The flea jumped. उपियाँ उफ्री गयो ।

ऋवाइन्य *ʔoɔ̄inɛ* (*ʔənt*) vt. pronounce ritual words. फलाक्नु. ¶ *negi noktsho-ʔɛ negi ʔoɔ̂ntɛ.* नेगि नोक्छोऋय नेगि ऋवा:न्त्य । The nagi shaman pronounced ritual words pertaining to the nagi. नागी धामीले नागी फलाक्यो । ¶ *boɔ̄l noktsho-ʔɛ mʌ̂n tʌ̄mrʌ ʔoɔ̂ntɛ.* ब्वाल् नोक्छोऋय म:न् तम्र ऋवा:न्त्य । The priest who performs death rituals pronounced ritual words pertaining to the funeral. पुरोहितले मरण संस्कार फलाक्यो । 1s: *ʔoɔ̄ndu* ऋवान्दु
See: 92 206

ऋवाम्न्य *ʔoɔ̄mnɛ* (*ʔəmt*) vt-i. ripen (of grains). पहेलिनु, पहेलम्म्य हुनु. शरद फुल्यो लेक पहेलम्म्य भयो ।. ¶ *lū:dzʌ ʔoɔ̂mtɛ.* लुऽज ऋवा:म्त्य । The millet ripened. कोदो पाक्यो । ¶ *thɵ̄:tsi poɔttɛ dzhes ʔoɔ̂mtɛ.* थोऽचि प्वात्त्य झेस् ऋवा:म्त्य । The cold season arrived (the highland ripened).

ऋवार्न्य *ʔoɔ̄rnɛ* (*ʔər*) vt. break (the cob of the corn in such a way that the stalks remain in place). मकै भाँच्नु. ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ mʌkʌi ʔɵ̂rtɛ.* ऋमऋय मकै ऋयो:र्त्य । He broke the cob of the corn. उसले मकै भाँच्यो । 1s: *ʔoru* ऋोरु 1d: *ʔəri* ऋयोरि
See: 86 200

ऋवार्न्य *ʔoɔ̄rnɛ* (*ʔərt*) vt. croak. कराउनु (भ्यागुतो). ¶ *ʔuŋʌ mʌkʌi muʔoɔ̂rsʌt.wʌlo ʔʌ̄m ʔutsîl-ʔɛ ʔoɔ̂rtɛ* उङ मकै मुऋवा:र्सतवलो ऋम् उचि:ल्ऋय ऋवा:र्त्य He became angry when I did not break off the ears of corn for him. मैले उसको मकै भाँची नदिँदा ऊ रिस्ले चुर भयो । ¶ *jʉnɛm-bi ʔusenɛ bhoro ʔoɔ̂rnu.* य्युन्याम्बि उसेन्य भोरो ऋवा:र्नु । Frogs croak at night in the spring. वर्षायाम् मा राती भ्यगुतो कराउछ । ¶ *jû: kɛ̄:p-bi ku ʔoɔ̂rtɛ.* यु: क्याऽप्बि कु ऋवा:र्त्य । The water bubbled up in the cooking pot. माम्री भएको भाँडामा ढिँडो ऋोडाल्न पानी बसाल्द तातो र चिसोको प्रातिक्रिया हुँदा निस्कने फट्फटाउदो ऋवाज
See: ?? ??

ॠवाल्न्य ***ʔoɔ̄lnɛ*** (***ʔɵl***) vt. ❶ reimburse. पुर्ताल या पुर्ति गर्नु ।. ❷ spit out. ॠोकल्नु. ¶ ***nô: ʥɵkîm-pʌtshi ʔoɔ̄lnɛ mʌttʉ.*** नो: ज्योकिःम्पछि ॠवाल्न्य मत्त्यु । After we take a loan, we have to reimburse it. ऋण लिएपछि पुर्ता गर्नु पर्छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ phʌ̄l jû: mujɛtwɛ wô:nɵ mē:nʌ ʔêl-sʉtɛ.*** ॠम्ॠय फल् युः मुय्यात्व्य वोःन्यो मेऽन ॠयोःल्स्युत्य । He seemed not to like the millet porridge so he spit it out. उसले खाना मन पराएन कि के हो ? त्यसैले ॠोकल्यो । 1s: ***ʔolu*** ॠोलु

See: 87 201

- आ -

आ:न्खन्य ***ʔânkhʌnɛ*** (***ʔânkhʌ***) vt-i. be astonished, be displeased. एकोहोरो हुनु, ठुस्किनु. ¶ ***ʔʌnêl ʔʌ̄m ʔakkhʌtʉ.*** अन्यो:ल् अम् आक्खत्यु । He is displeased today. आज ऊ ठुस्किएको छ । 1s: ***ʔiʔâŋkhʌŋʌ*** इआ:ङ्खङ 2s: ***ʔiʔakkhʌ*** इआक्ख 3s: ***ʔakkhʌtʉ*** आक्खत्यु

- इ -

इन्य ***ʔinɛ*** (***ʔi***) vi. sulk, get angry. ठुस्किनु. ¶ ***ʔʌ̄m sʉkʌ ʔūːtɛ.*** अम् स्युक ऊत्य । Who is he angry with? ऊ कोदेखि ठुस्कियो । ¶ ***ʔipɛ ɦʌs-kolo brâː mʉnɛ mutsɛnʉ.*** इप्य हस्कोलो ब्राः म्युन्य मुच्यन्यु । It is not pleasant to talk to an angry person. रिसाएको मान्छेसँग कुरा गर्नु नमिठो हुन्छ । ¶ ***mɛ brâː-kʌ tsʌ̄i ʔûŋ ʔiŋʌtʌ.*** म्य ब्राःक चै उःङ इङत । That conversation made me angry. त्यो कुरामा चाहिं म ठुस्किएँ ।
See: 50 164

- ऊ -

ऊन्य ***ʔū:nɛ*** (***ʔiŋ***) vt. buy. किन्नु. ¶ ***ʔuŋʌ tøpi ʔiŋutʌ.*** उङ त्योपि इङ्गत ¶ ***ʔuŋʌ tsʌpdem ʔiŋutʌ.*** उङ चप्देम् इङ्गत । I bought a cap. मैले टोपी किनें । 1s: ***ʔiŋutʌ*** इङ्गत
See: 62 176

■ अन्सिन्य ***ʔʌ̄nsinɛ*** (***ʔiŋ-si***) vr. buy for oneself. आफ्नो लागि किन्नु. ¶ ***ʔûŋ tøpi ʔunsiŋʌtʌ.*** उ:ङ त्योपि उन्सिङत । I bought myself a hat. मैले आफ्नो लागि टोपी किनें ।
See: 238 280

- ए -

एःन्य **ʔê:nɛ** (**ʔek**) vt. tear. च्यात्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ gɵ prɛ̂: ʔê:ktɛ.*** अम्अ्य ग्यो प्याः एःक्त्य । He tore the clothes. उसले लुगा च्यात्यो । 1s: ***ʔegu*** एगु 1d: ***ʔeki*** एकि
See: 36 150

एइन्य **ʔēinɛ** (**ʔen**) vi. be left unfinished. उब्रनु. ¶ ***ʔʌmiski khʌ̂mpɛ jû: ʔē:stɛ.*** अमिस्कि खःम्प्य युः एऽस्त्य । The food cooked yesterday was left unfinished. हिजो पकाएको भात उब्रियो ।
See: 30 144

एइन्य **ʔēinɛ** (**ʔent**) vt. leave unfinished. उबार्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ jû: ʔêntɛ.*** अम्अ्य युः एःन्त्य । He left the food unfinished. उसले भात उबाऱ्यो ।
See: 46 160
■ एइसिन्य ***ʔēisinɛ*** (***ʔent-si***) vr. leave for later (food). पछिको लागि (खाने कुरा) बाँकी राख्नु. ¶ ***disɛ̂: po lagi jû: ʔēisinɛ mʌttʉ.*** दिस्याः पो लागि युः एइसिन्य मत्त्यु । We have to leave some food for tomorrow. भोलिको लागि भात उबार्नु पर्छ ।
See: ?? ??

एन्य **ʔenɛ** (**ʔe**) vi. go to the toilets. दिसा गर्नु.
See: 25 139

एम्न्य **ʔēmnɛ** (**ʔemt**) vt. heat. सेकाउनु, सेकिनु. ¶ ***mes noɔ̄m-ʔɛ mʌri ʔêmtɛ.*** मेस् न्वाम्अ्य मरि एःम्त्य । The sun made the buffalo very hot. घामले भैँसीलाई धेरै पोल्यो । ¶ ***sɵbem mi-bi ʔēmnɛ mʌttʉ.*** स्योबेम् मिबि एम्न्य मत्त्यु । We have to warm the bread in the fire. रोटी आगोमा सेकाउनु पर्छ । ¶ ***mi-ʔɛ dhuma ʔiʔemʌtʌ.*** मिअ्य धुमा इएमत । The fire made me very warm. मलाई आगोले धेरै राप्यो । 4s: ***ʔēmdʉ*** एम्द्यु
See: 45 159

एल्न्य **ʔēlnɛ** (**ʔel**) vi. overflow. पोख्नु. ¶ ***ku ʔêltɛnʌ mɵptɛ.*** कु एःल्त्यन म्योप्त्य । The water overflowed and spilled. पानी भरिएर पोख्यो । ¶ ***dû:t bhlʌttɛnʌ ʔêltɛ.*** द्युःत् भ्लत्त्यन एःल्त्य । The milk boiled and overflowed. दूध उम्लेर पोख्यो । 4s: ***ʔēl*** एल्
See: 33 147

एल्न्य **ʔēlnɛ** (**ʔel**) vt. stretch. उजाउनु. 1s: ***ʔelu*** एलु 1d: ***ʔeli*** एलि
See: 41 155
■ एल्देन्य ***ʔēl-denɛ*** (***ʔel-de***) lift up or stretch to obtain momentum to strike. उजाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ lʌphu-ʔɛ pô: ʔoɔ̄mnɛ ʔêldetʌ.*** उङ लफुअ्य पोः अवाःम्न्य एःल्देत । He stretched his bow to shoot the pig. सुँगुरलाई हान्न धनु उजाई रहेको थिएँ ।

- ऐ -

ऐन्य ***ʔʌ̄inɛ*** (***ʔʉn***) vi. fall down (of tree). ढल्नु. ¶ ***sʌ̄ŋ ʔʉ̄:stɛ.*** सङ् ऋयुऽस्त्य । The tree fell down. रुख ढल्यो ।
See: 100 214

ऐन्य ***ʔʌ̄inɛ*** (***ʔʉnt***) vt. fell (tree). ढाल्नु. ¶ ***dʑhūŋ-ʔɛ sʌ̄ŋ ʔʌ̂ntɛ.*** भुङ्ऋय सङ् ऋ:न्त्य । The wind knocked over the tree. हावाले रुख ढाल्यो । ¶ ***leŋaksipo ʔudʑɛ-ʔɛ ʔukhāŋ ʔʌ̂ntɛ.*** लेङाक्सिपो उज्यऋय उखाङ् ऋ:न्त्य । The trunk of the banana tree broke under the weight of its fruits. घारीले केरालाई ढाल्यो ।
See: 113 227

- ञो -

ञो:न्य ***ʔô:nɛ*** (***ʔɵk***) vi. crow. बास्नु. ¶ ***koklʌp ʔuditstshe ʔɵktɛ.*** कोक्लप् उदिच्छ ञयोक्त्य । The rooster crowed in the morning. भाले बिहान बास्यो ।
3s: ***ʔɵkte*** ञयोक्त्य
See: 74 188

ञो:न्य ***ʔô:nɛ*** (***ʔɵkt***) vt. bend (wood). काठ पसाङ्गिनु. ¶ ***noɔ̄m-ʔɛ ghêŋtenʌ sʌ̄ŋ ʔoktɛ.*** न्वाम्ञय घ्यो:ङ्त्यन सङ् ञोक्त्य । The sun bent the wood as it dried it. घामले सेकिएर काठ पसाङ्गियो ।
See: ?? ??

ञोऽन्य ***ʔɔ̄:nɛ*** (***ʔɵŋ***) vt. put oneself partway through an opening. हुलाउनु. ¶ ***laskʌlʌ ʔudhōŋ ʔêŋtɛ.*** लास्कल उधोङ् ञयो:ङ्त्य । He stuck his head through the door. ढोकाबाट टाउको हुलायो । ¶ ***ɦʌlesi mʌɦadeb.than-bi dhʌrmʌdwar-lʌkʌ dhōŋ ʔoŋsʌ wɔ̄:nɛ mʌttʉ.*** हलेसि महादेब्थान्बि धर्मद्वार्लक धोङ् ञोङ्स वोऽन्य मत्त्यु । At the Halesi Mahadevathan cave, one enters by squeezing oneself through the Dharmadvara opening. हलेसी महादेवथानको धर्मद्वारमा टाउका छिराएर पस्नु पर्छ ।
See: 85 199

■ ञोन्सिन्य ***ʔɔ̄nsinɛ*** (***ʔɵŋ-si***) vr. put oneself partway through an opening. टाउको छिराएर हेर्नु या पस्नु.
See: 264 306

- क -

क:न्न्य ***kʌ̂nnɛ*** (***kʉtt***) vt. water, make wet. पानी हाल्नु, पानीले भिज्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ pūŋmɛ khoɔ̄m ku-ʔɛ kʌttɛ.*** ऋम्ऋय पुङम्य ख्वाम् कुऋय कत्त्य । He watered the garden. उसले बगैंचामा पानी हाल्यो । ¶ ***gagri-bi ku kurutʌlo ʔûŋ ku-ʔɛ ʔikʉstʌ.*** गाग्रिबि कु कुरुतलो उ:ङ कुऋय इक्युस्त । I got wet while I was carrying the pitcher. गाग्रीको पानी छचल्किएर भिजेँ । 1s: ***kʌttu*** कत्तु 1d: ***kʉtsi*** क्युचि
See: 110 224

■ हु क:न्न्य ***ɦu kʌ̂nnɛ*** (***kʉtt (ɦu)***) vt. collect. जमाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dʌi ṭhekʌ-bi ɦu kʌttʉ.*** ऋम्ऋय दै ठेकबि हु कत्त्यु He collected the curd in the pitcher. उसले ठेकीमा दहि जमाउछ ।
See: 110 224

क:म्न्य ***kʌ̂mnɛ*** (***kipt***) vt. bend into a circle, tighten a screw. गोलो निहुराउनु, कस्नु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ pō:lupo bhokomɛ kʌptɛ.*** ऋम्ऋय पोऽलुपो भोकोम्य कप्त्य । He bent the edge of the basket. थुन्सेको बिट दोबार्‍यो । ¶ ***tūmbi-po khroɔ̄m ʔinɛ kʌptɛ.*** तुम्बिपो ख्वा:म् इन्य कप्ते । Tighten the lid of the container. तुम्बीको बिर्को कस । 1s: ***kʌptu*** कप्तु 1d: ***kipi*** किपि
See: 65 179

कर्न्य ***kʌ̄rnɛ*** (***kʉr***) vt. carry. बोक्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ pêl ʔipɛ kʉ̂r kʉ̂rtɛ.*** ऋम्ऋय प्या:ल् इप्य क्यु:र् क्यु:र्त्य । He carried a heavy load. उसले गह्रुँगो भारी बोक्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bides-lʌkʌ bʌ̄ŋpɛ ghʌri ʔikʉrʌtʌ.*** ऋम्ऋय बिदेस्लक बङ्प्य घरि इक्युरत । He brought me a nice watch from abroad. उसले मलाई विदेशबाट राम्रो घडी ल्याइदियो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tsɵ kʉ̂rtêm suk mʌɦinʌ dô:.*** ऋम्ऋय च्यो क्यु:र्त्या:म् सुक् महिन दो: । She is three months pregnant. उनी गर्भवती भएकी तीन महिना भयो । 1s: ***kuru*** कुरु
See: 108 222

■ कर्सिन्य ***kʌ̄rsinɛ*** (***kur-si***) vr. carry for oneself. आफ्नो लागि बोक्नु. ¶ ***ʔûŋ ʤaklʌ kʌ̄rsiŋʌ.*** उ:ङ जाक्ल कर्सिङ । I carry food for myself. मेरो लागि खाना लान्छु ।
See: 260 302

कर्न्य ***kʌ̄rnɛ*** (***kʉrt***) vt. bring for someone. ल्याइदिनु, लगिदिनु. ¶ ***sʌlpu-ʔɛ ʔutsɵ ʤôn.rʌ kʌ̄rdʉ.*** सल्पुऋय उच्यो ज्यो:न्र कर्द्यु । The bird brought food for its young. चराले बचेरालाई चारा ल्याइदिन्छ । ¶ ***ʔuŋʌ ʔīn koseli (sosel) kʌ̂rtɛnîm gɵ.*** उङ इन् कोसेलि (सोसेल्) क:र्त्यनि:म् ग्यो I have brought you a present. मैले तिमीलाई कोसेली ल्याईदिएको छु । 1s: ***kʌ̄rdu*** कर्दु
See: 115 229

का:न्य ***kâ:nɛ*** (***kak***) vt. peel. केलाउनु, छिल्नु. ¶ ***ki kʌgu.*** कि कगु । I peel the potato. आलु केलाउँछु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tēr kâ:ktɛ.*** ऋम्ऋय तेर् का:क्त्य । He peeled the bamboo. उसले चोया छिल्यो । 1s: ***kʌgu*** कगु
See: 13 127

का:न्य ***kâ:nɛ*** (***kak***) vi. be tasteless. खल्लो हुनु. ¶ ***ghrē:nʌ kaktɛ.*** ग्रेऽन काक्त्य । The nettle had no taste. सिस्नु खल्लो भयो ।

का:न्य ***kâ:nɛ*** (***kakt***) vt. hoe, dig, bite, peck. खन्नु, डस्नु, ठुङ्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔû: kaktu.*** उङ ऊ: काक्तु । I hoe the field. म बारी खन्छु । ¶ ***bhêi-ʔɛ ʔikakki.*** भे:इऋय इकाक्कि । Snakes bite. सर्पले हामीलाई डस्छ । ¶ ***pho-ʔɛ bup.lʌ kaktʉ.*** फ्योऋय बुप्ल काक्त्यु । The hen pecked the chick. कुखुराले चल्ला ठुङ्छ । 1s: ***kaktu*** काक्तु
See: 21 135

कान्य ***kā:nɛ*** (***kaŋt***) vt. put over a heat source. बान बसाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ kē:p kāndu.*** उङ क्याऽप् कान्दु । I put the pot in the fireplace. म चुलोमा भाँडा बसाल्छु । 1s: ***kāndu*** कान्दु 1d: ***kʌŋi*** कङि
See: 24 138

किन्य ***kinɛ*** (***ki***) vi. fight, argue. झगडा गर्नु. ¶ ***môl mʉkilo kinɛ munʉ, bʌ̄ŋpɛ mutshû:.*** म्यो:ल् म्युकिलो किन्य मुन्यु, बङ्प्य मुछु: । When having a discussion, it is not good to argue. सल्लाह गर्दा झगडा गर्नु राम्रो हुँदैन ।
See: 50 164

कु:न्य ***kû:nɛ*** (***kik***) vt. tie. गाँठो पार्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ribʌ kigu.*** उङ रिब किगु । I tie the rope. म डोरीको गाँठो पार्छु । 1s: ***kigu*** किगु
See: 60 174

■ कु:न्सिन्य ***kûnsinɛ*** (***kik-si***) vr. to hang oneself. झुन्डिनु.
See: 237 279

कु:न्य ***kû:nɛ*** (***kukt***) vt. hurt people's feelings, threaten without any reason. प्रतिशोध लिनु, टोकेस दिनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kuktɛ.*** ऋम्ऋय कुक्त्य । He hurt his feelings. उसले घुरक्यायो । ¶ ***jakki brâ:-bi kû:nɛ munʉ.*** याक्कि ब्रा:बि कु:न्य मुन्यु । It is not good to seek revenge over small matters. सानो कुरामा प्रतिशोध लिनु हुँदैन ।
See: ?? ??

कु:न्य ***kû:nɛ*** (***kukt***) vt. bend. बङ्ग्याउनु या नुहाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ pepertsʌ kuktɛ.*** ऋम्ऋय पेपेर्च कुक्त्य । He made tweezers. उसले काम्टो बनायो । 1s: ***kuktu*** कुक्तु
See: ?? ??

के:न्य ***kê:nɛ*** (***kekt***) vt. pick. केलाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ phorsiʤɛ kektu.*** उङ फ्योर्सिज्य केक्तु । I pick pumpkin seeds. म फर्सिको बीउ केलाएर खान्छु । ¶ ***ʔuŋʌ sēr kektu.*** उङ सेर् केक्तु । I pick lice. म जुम्रा केलाउँछु ।
See: 44 158

केːम्न्य ***kêmnɛ*** (***kept***) vt. ❶ climb. चढ्नु. ❷ stick. टाँस्नु. ¶ ***ʔuŋʌ sʌ̄ŋ keptʌ.*** उङ सङ केप्त । I climbed up the tree. मैले रुख चढेँ । ¶ ***ʔuŋʌ jasu ʔutsōŋsʌmmʌ keptʌ.*** उङ यासु उचोङसम्म केप्त । I climbed to the top of the chilaune (Schima wallichii). मैले चिलाउनेको रुख टुप्पोसम्म चढेँ । ¶ ***nus-ʔɛ rô: keptʉ.*** नुस्ऄय रोः केप्त्यु । The monkey climbs up the cliff. बाँदरले भीर चढ्छ । ¶ ***ʔuŋʌ mā:lu keptʌ.*** उङ मालु केप्त । I climbed the mountain. मैले हिमाल चढेँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sutsʌnapaṭi-bi keptɛ.*** ऄम्ऄय सुचनापाटिबि केप्त्य । He pasted the notice (on the board) उसले भित्तामा सूचना टाँस्यो ।
See: 42 156

केːम्न्य ***kêmnɛ*** (***kept***) vt. sting. चिल्नु. ¶ ***rəbe-ʔɛ ʔikepʌtʌ.*** र्योबेऄय इकेपत । The wasp stung me. अरिङ्गालले मलाई चिल्यो । ¶ ***ʔʌnôl ghrē:nʌ-ʔɛ ʔʌm keptɛ.*** ऄन्योःल् ग्रेऽनऄय ऄम् केप्त्य । Today he was stung by nettle. उसलाई सिस्नुले पोल्यो ।
See: 42 156

केइन्य ***kēinɛ*** (***ken***) vi. jump around. उफ्रिनु, खेल्नु. ¶ ***khelɛmbɛ ʔimʌçkilo kēinɛ munʉ.*** ख्यल्याम्ब्य इमह्इकिलो केइन्य मुन्यु । When you catch a cold, it is better not to jump around. रुघा लाउँदा खेल्नु उफिनु हुँदैन । ¶ ***ghrô:t-po ʔutsə tsoʒ̄isʌ kēisʌ ghʌ̄r.*** घ्रोःत्पो उच्यो च्वाइस केइस घर् । The kid goat moves and jumps about. बाख्राको पाठो उफ्रिदै दगुड्छ । ¶ ***lēldʌm kēide.*** लेल्दम् केइदे । ``The playground of the forest spirit'' (place name). वनझाँक्री खेल्नेठाउँ । 1s: ***kēiŋʌ*** केइङ 3s: ***kēi*** केइ 1d: ***kē:tsi*** केऽचि
See: 30 144

केल्न्य ***kēlnɛ*** (***kel***) vi. blow strongly (wind). हावा चल्नु. ¶ ***ʔʌmiski ʔuditstshɛ dzhūŋ mʌri kêltɛ.*** ऄमिस्कि उदिच्छ्य झुङ मरि केःल्त्य । Yesterday morning the wind blew very strongly. हिजो बिहान हावा धेरै चल्यो ।
See: 33 147

केल्न्य ***kēlnɛ*** (***kel***) vt. split (bamboo). चिर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ tēr kelu.*** उङ तेर् केलु । I split bamboo. म चोया केलाउँछु । ¶ ***bidzʌm.lal-ʔɛ dēmjoŋ pənepo lagi tēr kêltɛ.*** बिजम्लाल्ऄय द्याम्योङ प्योन्यपो लागि तेर् केːल्त्य । Bijamlal split bamboo in order to weave a mat. बिजमलालले सरङ बुन्नलाई चोया काढ्यो । ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ ʔû: kêltɛ.*** ऄम्ऄय ऊः केःल्त्य । He ploughed the field unevenly. उसले बारी जोत्दा चिरा पार्‍यो । ¶ ***ʔû: dzhōnpɛ-ʔɛ ʔû: dzhō:nɛ phulu-bi ʔunʔû: kêltʉtɛ.*** ऊः झोङ्प्यऄय ऊः झोऽन्य फुलुबि उनऊः केःल्त्युत्य । The ploughman ploughed their field unevenly in an exchange of labor. बारी जोत्नेले बारी जोत्ने पर्म गर्दा ठूल्ठूलो सोया बनाई राख्यो ।
See: 41 155

केऽन्य ***kē:nɛ*** (***keŋ***) vi. cool down. सेलाउनु. ¶ ***sāŋku kêŋtɛ.*** साङ्कु केːङ्त्य । The tea got cold. चिया सेलायो ।
See: ?? ??

कैन्य ***kʌ̄inɛ*** (***kʉnt***) vt. stretch. तन्काउनु. ¶ ***ʔʌ̄msu-ʔɛ ʔû: thêmnɛ phitʌ kʌ̂ntɛsu.*** ऄम्सुऄय ऊः थ्याःम्न्य फित कःन्त्यसु । They stretched the measuring tape to measure the field. उनीहरुले जमीन नाप्नलाई फित्ता तन्काए । ¶ ***tsətstsəpo ŋetso kʌ̄inɛ munʉ.*** च्योच्च्योपो ङेचो कैन्य मुन्यु । It is not good to pull children's ears. केटाकेटीको कान तान्नु हुँदैन । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tsətstsəpo ʔuŋetso kʌ̂ntɛ.*** ऄम्ऄय च्योच्च्योपो उङेचो कःन्त्य । He pulled the child's ear. उसले बच्चाको कान तान्दियो । ¶ ***ʔʌ̄m-fiɛm-ʔɛ sole kʌ̂ntɛnu.*** ऄम्ह्याम्ऄय स्योले कःन्त्यनु । They stretched the thread. उनीहरुले धाँगो तन्काए । 1s: ***kʌ̄ndu*** कन्दु 1d: ***kʉ̄:tsi*** क्युऽचि
See: 113 227
■ कैसिन्य ***kʌ̄isinɛ*** (***kʉnt-si***) vr. stretch oneself. तन्किनु. ¶ ***ʔʌpsipɛ bîrmə phʉktɛnʌ kʌ̂itɛsi.*** ऄप्सिप्य बिःर्म्यो फ्युक्त्यन कैःत्यसि । The cat woke up and stretched. सुतेको बिरालो उठेर तन्कियो । 1s: ***kʌ̄isiŋʌ*** कैसिङ 1d: ***kʉ̄:ssiji*** क्युऽस्सियि
See: ?? ??

कोःन्य ***kô:nɛ*** (***kək***) vt. know. जान्नु. ¶ ***ʔuŋʌ lêl munɛ kogu.*** उङ लेःल् म्युन्य कोगु । I know how to sing. म गीत गाउन जान्दछु । 1s: ***kogu*** कोगु 1d: ***kəki*** क्योकि
See: 83 197

कोःन्य ***kô:nɛ*** (***kəkt***) vt. cut. काट्नु. ¶ ***ʔuŋʌ sə koktu.*** उङ स्यो कोक्तु । I cut the meat. म मासु काट्छु । ¶ ***mul purkhaʔɛ dhʌran koktʉ.*** मुल् पुर्खाऄय धरान् कोक्त्यु । The priest finalizes the wedding negociations. मूल पुर्खाले धरान काट्छ । 1s: ***koktu*** कोक्तु
See: 90 204

कोऽन्य ***kō:nɛ*** (***kəŋt***) vt. freeze. जम्नु. ¶ ***nōŋ-ʔɛ ki kôntɛ.*** नोङ्ऄय कि कोःन्त्य । The ice froze the potatoes. हिउँको चिसोले आलु बरफ बन्यो । ¶ ***lō:nem-bi nōŋ jelo dzhestʉ ku kōndʉ.*** लोऽन्याम्बि नोङ येलो झेस्त्यु कु कोन्द्यु । When it snows in winter, the water freezes in the hills. हिउँदमा हिउँ पर्दा हिउँले लेकमा पानी जम्छ । 4s: ***kōndʉ*** कोन्द्यु
See: 93 207

क्याːन्न्य ***kênnɛ*** (***kɛt***) vt. bite. टोक्नु. ¶ ***khlê:p-ʔɛ bîrmə kē:dʉ.*** ख्ले:प्ऄय बिःर्म्यो क्यादयु । The dog bites the cat. कुकुरले बिरालोलाई टोक्छ । ¶ ***sʌpʌl-ʔɛ ʔikɛçki.*** सपल्ऄय इक्याहइकि । Gnats sting. भुसुनोले टोक्छ । 1s: ***kɛdu*** क्यदु 1d: ***kɛtsi*** क्यचि
See: 12 126
■ क्याःन्सिन्य ***kênsinɛ*** (***kɛt-si***) vr. bite oneself. टोकिनु. ¶ ***ʔûŋ ʔʌtā:pŋʌ kênsiŋʌtʌ.*** ऊःङ ऄताप्ङ क्याःन्सिङत । I bit myself. म आफैलाई टोकिएँ ।

क्याःन्न्य ***kênnɛ*** (***kɛt***) vi. be in trouble. बिग्रिबिगी हुनु. ¶ ***khespə kênnu.*** खेस्प्यो क्याःन्नु । The thieves are in trouble. चोरको बिगबिगी छ । 3s: ***kêi*** क्यःइ

क्याःम्न्य ***kêmnɛ*** (***kɛpt***) vt. add. थप्नु. ¶ ***ʔinɛ tibi tsaksʌr kepte.*** इन्य तिबि चाक्सर् क्याप्ते । Have some more chang! तिमीले थोरै छ्याङ थप न । ¶ ***ʔûŋ kheptsi tibi tuŋ ghole kepsətsʌje.*** उःङ ख्याप्चि तिबि तुङ घोले क्याप्स्योचये । Give me some more money. मलाई अलिक बढी पैसा थपीदिनुहोस न ।
See: 19 133
■ क्याःम्सिन्य ***kêmsinɛ*** (***kɛpt-si***) vr. put on more (clothes). थप्नु. ¶ ***ʔʌnêl tibi tũŋ dzhũŋ lʉpɛ gəmîm-ʔɛ ʔûŋ tibi gə kêmsiŋʌtʌ.*** अन्योःल् तिबि तुङ झुङ ल्युप्य ग्योमिःम्ग्रय उःङ तिबि ग्यो क्याःम्सिङत । Today is a bit colder so I put on some more clothes. आज अलिक बढी जाडो भएकोले मैले धेरै लुगा थपेँ (खट्याएँ) ।
See: ?? ??

क्याइन्य ***kẽine*** (***kɛnt***) vt. bore a hole, drill. छेड्नु, प्वाल पार्नु. ¶ ***sʌ̃ŋkʌrmi-ʔɛ dzhẽl bʌnei mʉnɛ sʌ̃ŋ kênte.*** सङ्कर्मिग्रय भ्याल् बनेइ म्युन्य सङ क्याःन्त्य । The carpenter drilled into the wood to make a window. सिकर्मीले भ्याल बनाउनलाई काठ छेड्यो । ¶ ***tʌp bẽinɛ ʔʌ̃m-ʔɛ ʔuŋetso kênte.*** टप् ब्याइन्य अम्ग्रय उङेचो क्याःन्त्य । She pierced her ear to wear an earring. टप लगाउनको लागि उसले कान छेड्यो । 1s: ***kẽmdu*** क्याम्दु 1d: ***kẽ:tsi*** क्याचि
See: 23 137

क्याम्न्य ***kẽmnɛ*** (***kɛm***) vt. ❶ chew. चपाउनु. ❷ repeat. दोहोऱ्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ jû: kɛmu.*** उङ युः क्यमु । I chew rice. म भात चपाउँछु । ¶ ***ʔuŋʌ gipsi kɛmu.*** उङ गिप्सि क्यमु । I chew beans. म भटमास चपाउँछु । ¶ ***bâi-ʔɛ ŋârbupo ʔusʌ̃ŋ kẽ:mʉ.*** बैःग्रय ङाःर्बुपो उसङ क्याम्यु । The cow chews the branches of the Ficus sarmentosa. गाईले दुदिलोको डाँक्ला चपाउछ । ¶ ***ʔʌ̃m tsi-ʔɛ sẽ:dʉlo tû:ŋʌ brâ: kẽmdzɛ.*** अम् चिग्रय सेऽद्युलो तुःङ ब्राः क्याःम्ज्य । When he is drunk, he keeps on saying the same words. ऊ मातेको बेला एउटै कुरा दोहोऱ्याउछ । 1s: ***kɛmu*** क्यमु
See: 14 128

क्यार्न्य ***kẽrnɛ*** (***kɛr***) vt. not allow. गर्न नदिनु. ¶ ***sʌ̃ŋ-bi khoə̂nnɛ ʔʌmêmʔɛ ʔikɛrʌtʌ.*** सङ्बि ख्वाःन्न्य अम्याःम्ग्रय इक्यरत । My mother did not allow me to fetch firewood. मेरी आमाले दाउरामा जान दिनु भएन । ¶ ***dzhẽl ɦêltenʌ sʌ̃ŋʔɛ kêrte.*** भ्याल् ह्योःल्त्यन सङ्ग्रय क्याःर्त्य । He opened the window and propped it open with a stick. भ्याल खोलेपछि सिन्काले अड्यायो । 1s: ***kɛru*** क्यरु

क्याल्न्य ***kẽlnɛ*** (***kɛl***) vt. cluster together, wear one's hair in a bun. गुजुल्ट्याउनु, चुल्ठी बाँध्नु. ¶ ***bhokoər mos-ʔɛ goldo kẽlte.*** भोक्वार् मोस्ग्रय गोल्डो क्याःल्त्य । The bear clustered the branches of the Symlocos ramossissima together (to make a shelter in tree). रुख भालुले खराने गुजुल्ट्यायो । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ ʔudhõ:sʌm tsultho kêltenʌ kẽm mʉte.*** अम्ग्रय उधोऽसम् चुल्ठो क्याःल्त्यन क्याम् म्युत्य । She wore her hair in a bun and did work. उसले कपाल चुल्ठी बाँधेर काम गऱ्यो । ¶ ***ʔuʔû:-bi woŋâm-ʔɛ sʌ̃ŋ ghas mʌrʌ̃inepo lagi ʔʌ̃m-ʔɛ mʌ̃ntsʌp kêltɛ.*** उऊःबि वोङाःम्ग्रय सङ घास् मरैन्यपो लागि अम्ग्रय मन्चप् क्याःल्त्य । He tied the plants in his field into bundles so that other people would not cut them. उसको बारीमा अरुले घास दाउरा नकाट्नाको लागि उसले जुरो बाँध्यो । ¶ ***dzɛkoə̃i mʌtnije ʔênnɛ-ʔɛ dephu was nẽrnʌ dzɛlʌm kẽlnu.*** ज्यक्वाइ मत्निये अयाःन्न्यग्रय देफु वास् नेर्न ज्यलम् क्याःल्नु । In order to get good crops, they perform the Jyalam ceremony after the Waas festival. अन्नबाली सप्रियोस भनी उभौली भूमे सकेपछि ज्यलम् पूजिन्छ । ¶ ***lũ:dzʌ-jû: kẽlsʌ ʔɛdzẽ:sʌmmʌ sẽmkîm khijo mʌttʉ.*** लुऽजयुः क्याल्स अयज्यासम्म स्याम्किःम् खियो मत्त्यु । If we steam the millet porridge for a long time after having stirred it, it becomes soft. कोदोको ढीँडो मस्काएर धेरै बेरसम्म बफाएको नरम हुन्छ । 1s: ***kɛlu*** क्यलु 1d: ***kɛli*** क्यलि
See: 18 132
■ क्याल्सिन्य ***kẽlsinɛ*** (***kɛl-si***) vr. bundle oneself (in clothes). गुट्मुटिनु. ¶ ***ʔûŋ gə-goju kẽlsiŋʌtʌ.*** उःङ ग्योगोयु क्याःल्सिङत । I bundled myself in my clothes. म लुगा भित्र गुट्मुटिएँ ।
See: 236 278

क्योःन्सिन्य ***kônsinɛ*** (***kə-si***) vr. make noise. कराउनु. ¶ ***ʔusenɛ khlê:p mʌri kôntɛsi.*** उसेन्य ख्लेःप् मरि क्योःन्त्यसि । In the evening the dog made a lot of noise. रातमा कुकुर धेरै भुक्यो । 1s: ***kônsiŋʌ*** क्योःन्सिङ 1d: ***kəssiji*** क्योस्सियि

क्योन्य ***konɛ*** (***kʌ***) vt. eat (hard things). खानु. ¶ ***nôr-ʔɛ ghrô:t kʉte.*** न्योःर्ग्रय घ्रोःत् क्युत्य । The tiger ate the goat. बाघले बाख्रा खायो । ¶ ***ʔuŋʌ sə kʌŋʌ.*** उङ स्यो कङ । I eat meat. म मासु खान्छु । ¶ ***ʔʌ̃mʔɛ bʌ̃rsu kʉte.*** अम्ग्रय बर्सु क्युत्य । He ate cucumber. उसले काक्रो खायो । 1s: ***kʌŋʌ kûŋtʌ*** कङ कुःङ्त 3s: ***kʉte*** क्युत्य 1d: ***kəji*** क्योयि
See: ?? ??

क्रःन्न्य ***krʌ̂nnɛ*** (***kritt***) vt. cut in slices (potatoes). काट्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ki krʌçsʌ koə̃i khibu.*** उङ कि क्रइस क्वाइ खिबु । I slice the potato to cook curry. आलु काटेर तरकारी पकाउँछु । 1s: ***krʌttu*** क्रत्तु 1d: ***kritsi*** क्रिचि
See: 66 180

क्रःम्न्य ***krʌ̂mnɛ*** (***kript***) vt. cut. काट्नु. ¶ ***ʔʌ̃msu-ʔɛ ʔarasʌ̃ŋ krʌptesu.*** अम्सुग्रय आरासङ क्रप्त्यसु । They sawed the wood. उनीहरुले आराकाठ काटे । ¶ ***ʔuŋʌ bê:lʌ-ʔɛ rô: krʌptʌ.*** उङ बेःलग्रय ऱ्योः क्रप्त । I cut the rice with a sickle. मैले कचियाले धान काटेँ । 1s: ***krʌptu*** क्रप्तु 1d: ***kripi*** क्रिपि
See: 65 179

क्रम्न्य ***krāmnɛ*** (***krim***) vt. close eyes. आँखा चिम्लिनु. ¶ ***ʔûŋ ʔâmsiŋʌlo ʔʌmʌs krimu.*** उ:ङ अ:म्सिङलो अमस् क्रिमु । I close my eyes when I sleep. म सुत्दा आँखा चिम्लिन्छु । 1s: ***krimu*** क्रिमु 1d: ***krimi*** क्रिमि
See: 61 175

क्रा:न्य ***krâ:nɛ*** (***krakt***) vt. force (to eat), insert forcefully. कोचार्नु, अड्काउनु. ¶ ***ʔʌm-ʔɛ tsɵtstsɵ jû: kraktɛ.*** अम्अय च्योच्च्यो यु: क्राक्त्य । He forced the child to eat rice. उसले बच्चालाई भात कोचार्यो । ¶ ***kupo paip-bi sāŋ kraktɛ.*** कुपो पाइप्बि साङ क्राक्त्य । The brambles got stuck in the water pipe. पानीको पाईपमा भ्यास कोचियो । 1s: ***kraktu*** क्राक्तु 1d: ***krʌki*** क्रकि
See: 21 135

■ क्रा:न्सिन्य ***krânsinɛ*** (***krakt-si***) vr. force oneself to eat. जबरजस्ती खानु. ¶ ***ʔûŋ jû: krânsiŋʌtʌ.*** उ:ङ यु: क्रा:न्सिङत । I forced myself to eat a meal. मैले जबरजस्ती खान खाएँ ।
See: ?? ??

क्रु:न्य ***krû:nɛ*** (***krikt***) vt-i. become dry and hard (of earth), suffer from hypothermia. have stomach cramps. कक्रिनु. पेट अरड्ड हुनु. ¶ ***bhēŋsi krʌktɛ.*** भेङ्सि क्रक्त्य । The paddy field dried up. खेत कक्रियो । ¶ ***ʥhūŋ-ʔɛ ʔikrikʌtʌ.*** फुङ्अय इक्रिकत । I suffered from hypothermia. जाडोले मलाई कक्र्यायो । ¶ ***ʔʌmupu krʌkdetʉ.*** अमुपु क्रक्देत्यु । I have stomach cramps. मेरो पेट अरड्ड भईरहेको छ ।

क्रु:न्य ***krû:nɛ*** (***krikt***) vt. set aside (for the future). बचाइराख्नु. ¶ ***ʔʌmêmʔɛ nʌmʌ-po lagi rô: rā:ru krʌktutêm gɵ.*** अम्या:म्अय नमपो लागि र्यो: रारु क्रक्त्युत्या:म् ग्यो । My mother has set aside rice seeds for next year. मेरो आमाले अर्को सालको लागि धानको बिउँ राख्नु भएको छ । 1s: ***krʌktu*** क्रक्तु 1d: ***kriki*** क्रिकि

क्रु:न्य ***krû:nɛ*** (***krʉk***) vi. roar. गर्जनु. ¶ ***nêr krʉktɛ.*** न्यो:र् क्र्युक्त्य । The tiger roared. बाघ गर्ज्यो । ¶ ***goru kruk-tôŋ mu.*** गोरु क्रुक्तो:ङ मु । The ox is bellowing. गोरु ड्रक्दै छ ।
See: 98 212

क्रेन्य ***krenɛ*** (***kre***) vi. hesitate. हिच्किचाउनु. ¶ ***brâ: sū:nɛ ʔûŋ nɛ kreŋʌtʌ.*** ब्रा: सुऽन्य उ:ङ न्य क्रेङत । I hesitated to ask. कुरा सोध्न म हिच्किचाएँ । ¶ ***ʔām phinɛ nɛ krē:tɛ.*** अम् फिन्य न्य क्रेऽत्य । He was hesitant to beg. ऊ माग्न हिच्किचायो । 1s: ***nɛ kreŋʌ*** न्य क्रेङ 2s: ***nɛ ʔikre*** न्य इक्रे 1d: ***nɛ kreji*** न्य क्रेयि
See: 25 139

क्रेम्न्य ***krēmnɛ*** (***krem***) vt. roast next to the embers. सेकाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ki mi-bi kremutʌnʌ ʥûŋtʌ.*** उङ कि मिबि क्रेमुतन जु:ङत । I roasted a potato in the fire and ate it. मैले आगोमा आलु सेकाएर खाएँ । 1s: ***kremu*** क्रेमु

क्रो:न्य ***krô:nɛ*** (***krɵk***) vt-i. to make physically uncomfortable (a sharp object). बिझ्काउनु. ¶ ***thumʌn-ʔɛ ʔikrôŋŋʌ.*** थुमन्अय इक्रो:ङङ । I feel uncomfortable in the bed. बिछ्याउनाले मलाई बिझ्काउँछ । 1s: ***ʔikrôŋŋʌ*** इक्रो:ङङ

क्रोऽन्य ***krō:nɛ*** (***krɵŋt***) vt. wedge, fix. अड्याउनु. ¶ ***ʔāmʔɛ pɵāndʉ po ʔulɛ krôntɛ.*** अम्अय प्वान्द्यु पो उल्य क्रो:न्त्य । He fixed the handle of the axe. उसले बन्चरोको बिँडमा छेक हाल्यो । 1s: ***krōndu*** क्रोन्दु 1d: ***krɵŋi*** क्र्योङि
See: ?? ??

क्र्वाम्न्य ***kroɔ̄mnɛ*** (***krɵm***) vt-i. freeze, harden. कक्रिनु या कठेङ्ग्रिनु ।. ¶ ***mā:lu-tʉ nōŋ kroɔ̄mpɛ gɵ.*** मालुत्यु नोङ क्र्वाम्प्य ग्यो । The snow is frozen in the mountains. हिमालमा हिउँ कक्रिएको छ । ¶ ***lō:nɛm-bi ʥhūŋ-ʔɛ ʔikroɔ̄mki.*** लोऽन्याम्बि फुङ्अय इक्र्वाम्कि । We are freezing cold in winter. हिउँदमा जाडोले कक्र्याउँछ । ¶ ***ʔên ʥhūŋ-ʔɛ ʔikroɔ̂msi-mîm ɦola.*** अया:न् फुङ्अय इक्र्वा:म्सिमि:म् होला । The cold will probably freeze us. अब जाडोले हामीलाई कक्र्यउला । 1s: ***ʔikroɔ̄mŋʌ*** इक्र्वाम्ङ 1d: ***ʔikrɵmi*** इक्र्योमि

क्ले:न्य ***klê:nɛ*** (***klekt***) vt. paste, plaster, rub. लिप्नु, टाल्नु, घस्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ɦʌlʌlam pɵk-ʔɛ kām klektu.*** उङ हललाम् प्योक्अय कम् क्लेक्तु । I plaster the house with red earth. मैले रातो माटोले घर लिप्छु । ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌkām tû: mʌ̄ina ghroktûŋtam, ʔên klê:nɛ mʌçpɛ tshʉktɛ.*** उङ अकम् तु: मैना घ्रोक्तु:ङताम, अया:न् क्ले:न्य महइप्य छ्युक्त्य । I was away from my house for a month, and it now needs to be replastered. मैले मेरो घर एक महिनावरको लागि छोडेको थिएँ, अब लिप्नु पर्ने भएको छ । ¶ ***ʔiʔʌtshʌ tēl-ʔɛ klektɛ.*** इअछ तेल्अय क्लेक्ते । Rub your baby with oil. तिम्रो बच्चालाई तेल घस । 1s: ***klektu*** क्लेक्तु 1d: ***kleki*** क्लेकि
See: 44 158

■ क्ले:न्सिन्य ***klênsinɛ*** (***klekt-si***) vr. rub oneself. आफैले जीउमा दल्नु. पोतिनु, ढेस्सिनु, लेसिनु. ¶ ***bîrmɵ ghiu ʔuʥɵʥɵ dâ:lo ɦʌs-kolo mʌri klênsi.*** बि:म्र्यो घिउ उज्योज्यो दा:लो हस्कोलो मरि क्ले:न्सि । When a cat wants butter, it rubs around humans' legs. बिरालो घिउ खान खोज्दा मान्छेसँग ढेस्सिन्छ । 1s: ***klênsiŋʌ*** क्ले:न्सिङ
See: ?? ??

क्वा:न्न्य ***koɔ̂nnɛ*** (***kɵtt***) vt. winnow. उडाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ lū:ʥʌ ʥhūŋ koɔttu.*** उङ लुऽज फुङ क्वात्तु । I winnow the millet (using the wind). म कोदो हावा लाउँछु । ¶ ***ʔām-ʔɛ ŋimim brâ: koɔttʉ.*** अम्अय ङिमिम् ब्रा: क्वात्त्यु । He tells everybody what he hears. उसले सुनेको कुरा अरु सबैलाई सुनाउँछ । 1s: ***koɔttu kotu*** क्वात्तु कोतु
See: 89 203

क्वाःम्न्य ***koɔ̂mnɛ*** (***kəpt***) vt. wear, cover with a roof. लगाउनु, ओढ्नु, छाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ gə koɔptu.*** उङ ग्यो क्वाप्तु । I wear clothes. म लुगा लगाउँछु । ¶ ***ʔik-ʔɛ lūŋ-ʔɛ kʌ̄m koɔptiki.*** इक्ऄय लुङ्ऄय कम् क्वाप्तिकि । We rooved the house with stone slabs. हामीले ढुङ्गाले घर छायौं । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sirʌk koɔptɛ.*** अम्ऄय सिरक् क्वाप्त्य । He covered himself with a blanket. उसले सिरक ओढ्यो ।
See: 88 202

क्वाल्न्य ***koɔ̄lnɛ*** (***kəlt***) vt. chase; follow. खेद्नु, पछ्याउनु. ¶ ***dhō:tser ʔû:-bi wōŋpɛ phə ʔuŋʌ koɔ̄ldunu.*** धोऽचेर् ऊःबि वोङ्प्य फ्यो उङ क्वाल्दुनु । I chase after the chickens that enter the wheat field. गहुँबारीमा पसेका कुखुरालाई धपाउँछु । ¶ ***khlê:p-ʔɛ solʌri koɔ̂ltɛ.*** ख्लेःप्ऄय सोलरि क्वाःल्त्य । The dog chased the jackal. कुकुरले स्याललाई खेद्यो । ¶ ***lêljo khoɔçpɛ ɦʌs koɔ̄ldunu.*** ल्याःल्यो ख्वाह्इप्य हस् क्वाल्दुनु । I follow the people who are walking ahead. अघि जाने मान्छेहरुलाई पछ्याउँछु । 1s: ***koɔ̄ldu*** क्वाल्दु 1d: ***kəli*** क्योलि
See: 95 209

- ख -

ख:न्न्य ***khʌ̂nnɛ*** (*khutt*) vt. touch. छुनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bhār khʌ̂nnɛ tsɛ̄:bu.*** अम्अ्य भार् ख:न्न्य च्याब्यु । He can touch the ceiling. उसले सिलिङ छुन सक्छ । 1s: ***khʌttu*** खत्तु 1d: ***khutsi*** ख्युचि
See: 110 224

ख:न्न्य ***khʌ̂nnɛ*** (*khutt*) vt. comb. कोर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌdhō:sʌm khʌttʌ.*** उङ अधोऽसम् खत्त । I combed my hair. मैले कपाल कोरेँ ।
See: 110 224
■ ख:न्सिन्य ***khʌ̂nsinɛ*** (*khutt-si*) vr. comb oneself. कपाल कोर्नु. ¶ ***ʔʌnêl ʔûŋ sʌrsiŋʌtʌnʌ khʌ̂nsiŋʌtʌ.*** अन्यो:ल् उ:ङ सर्सिङतन ख:न्सिङत । Today I bathed and combed my hair. आज म नुहाएर कपाल कोरेँ ।

ख:न्न्य ***khʌ̂nnɛ*** (*khutt*) vt. add soil around potato plants. आलुको बोट वरिपरि माटो दिनु. ¶ ***ki sʌ̂nnɛ-kʌ lêl khʌ̂nnɛ mʌttu.*** कि स:न्न्यक ल्या:ल् ख:न्न्य मत्तु । One has to add soil around the potato plant before it can bear fruit. आलु फल्नुभन्दा पहिले बोटको वरिपरि माटो दिनु पर्छ ।
See: 110 224

ख:म्न्य ***khʌ̂mnɛ*** (*khip*) vt. cook. पकाउनु. ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ səkoɔ̄i khipiti.*** इऽचिश्र्य स्योक्वाइ खिपिति । We cooked meat curry. हामीले मासु पकायौं । ¶ ***ʔuŋʌ koɔ̄i khibu.*** उङ क्वाइ खिबु । I cook curry. म तरकारी पकाउँछु । 1s: ***khibu*** खिबु 1d: ***khipi*** खिपि
See: 58 172

ख:म्न्य ***khʌ̂mnɛ*** (*khipt*) vt. tie tightly. बाँध्नु. ¶ ***ghaspo kûr ghʌsari-ʔɛ khʌptɛ.*** घास्पो क्यु:र् घसारिश्र्य खप्त्य । He tied the load of grass with a long rope. घाँसको भारी डोरिले कस्यो । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ səle-ʔɛ khipi.*** इऽचिश्र्य स्योलेश्र्य खिपि । Let's tie it with a thread. हामीदुईले धाँगोले कसौं ।
See: 65 179

खर्न्य ***khʌ̄rnɛ*** (*khurt*) vt. cause to turn. घुमाउनु. ¶ ***ku-ʔɛ ghʌṭṭa khʌ̄rdu.*** कुश्र्य घट्टा खर्द्यु । The water powers the mill. पानीले घट्ट घुमाउँछ । ¶ ***ʔuŋʌ khurû: khʌ̄rdu.*** उङ ख्युन्यु: खर्दु । I turn the grinding stone. मैले जाँतो घुमाउँछु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔu-nû: ghole khʌ̄rtɛ.*** अम्अ्य उनु: घोले ख:र्त्य । He thought hard about it. उसले धेरै सोच्यो । 1s: ***khʌ̄rdu*** खर्दु 1d: ***khuri*** ख्युरि
See: 115 229
■ खर्सिन्य ***khʌ̄rsinɛ*** (*khurt-si*) vr. ¶ ***was tshoɔ̄mk-ilo dʑhʌp-lʌkʌ khʌ̄rsiki.*** वास् छ्याम्किलो झ्प्लक खर्सिकि । When we dance Waas, we turn from the right. भुमे नाच्दा दायाँबाट घुम्छौं । ¶ ***prithibi noɔ̄m.ɦēm-lʌkʌ noɔ̄mkhūŋthʌ khʌ̂rsi.*** प्रिथिबि न्वाम्हेम्लक न्वाम्खुङ्थ ख:र्सि । The earth rotates from west to east. पृथ्वी पश्चिमबाट पूर्वतिर परिक्रम गर्छ । ¶ ***ʔûŋ ʔikkēmpo lagi dēl-bi khʌrsiŋʌtʌ.*** उ:ङ इक्क्याम्पो लागि देल्बि खर्सिङत । I went around the village for the sake of our work. हाम्रो कामको लागि म गाउँमा घुमेँ ।
See: ?? ??

खल्न्य ***khʌ̄lnɛ*** (*khult*) vt. twist, turn one's stomach. बटार्नु, पेट बटार्नु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ paktʌsi-po lʌɦʌrʌ khʌ̂ltɛ.*** अम्अ्य पाक्तसिपो लहर ख:ल्त्य । He twisted the vine (in order to get its fiber). उसले गुफ्लाको लहरा बटाऱ्यो । ¶ ***ʔûŋ gari-bi wō:ŋʌlo mʌri ʔikhʌ̄lŋʌ.*** उ:ङ गारिबि वोऽङलो मरि इखल्ङ । When I ride in a car, I get motion sickness. गाडी चड्दा मालई गाडी लाग्छ । 1s: ***khʌ̄ldu*** खल्दु 1d: ***khuli*** ख्युलि

खा:न्य ***khâ:nɛ*** (*khak*) vt. stitch, put together. टाँका मार्नु, मिलाउनु. ¶ ***pen-ʔɛ dhʌdʑurʌ khâ:ktɛ.*** पेन्अ्य धजुर खा:क्त्य । He attached the dhajura with a pin. हुप्सियो प्रयोग गरेर धजुरा लगायो । 1s: ***khʌgu*** खगु 1d: ***khʌki*** खकि
See: 13 127

खा:न्य ***khâ:nɛ*** (*khakt*) vt. shy away from. लजाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ɦêlpə khaktʌ.*** उङ हे:ल्प्यो खाक्त । I felt shy in front of my in-law. म सम्धीसँग लजाएँ । ¶ ***ʔûŋ ʔʌkhân lō:tɛ.*** उ:ङ अखा:न् लोऽत्य । I felt shy. मलाई लाज लाग्यो । 1s: ***khaktu*** खाक्तु
See: 21 135
■ खा:न्सिन्य ***khânsinɛ*** (*khakt-si*) vr. ¶ ***khânsiŋʌtʌ.*** खा:न्सिङत । I felt shy. मलाई लाज लाग्यो ।
See: ?? ??

खु:न्य ***khû:nɛ*** (*khukt*) vt-i. hinder grow, prevent from thriving. बढ्न नदिनु. ¶ ***ghoɔ̄lpɛ sʌ̄ŋʔɛ jakki sʌ̄ŋ khuktu.*** घ्वाल्प्य सङ्अ्य याक्कि सङ खुक्त्यु । The big tree hinders the growth of the small tree. ठूलो रुखको छहरीले सानो रुखलाई बढ्न दिदैन । 1s: ***ʔikhûŋŋʌ*** इखु:ङ्ङ 3s: ***khuktu*** खुक्त्यु

खुऽन्य ***khū:nɛ*** (*khuŋ*) vt. start. थाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ pō:lu khuŋu.*** उङ पोऽलु खुङु । I start weaving the basket. थुन्से बुन्न थाल्छु । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ lʌ̄ŋ khuŋiti.*** इऽचिश्र्य लङ ख्युङिति । We started weaving the basket. हामीले डोको बुन्न थाल्यौं । 1s: ***khuŋu*** खुङु
See: 107 221

खे:न्य ***khê:nɛ*** (*khek*) vi. burn (food). डढ्नु. ¶ ***jû: khektɛ.*** यु: खेक्त्य । The rice burned. भात डढ्यो ।
See: ?? ??

खे:न्य ***khê:nɛ*** (*khekt*) vt. hang. झुण्ड्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ pūndʑʌ-bi mʌkʌi khektu.*** उङ पुन्जबि मकै खेक्तु । I hang corn on the rack over the oven. म सराङमा मकै झुण्ड्याउँछु । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ gə kheki.*** इऽचिश्र्य ग्यो खेकि । We hang the clothes. हामीले लुगा झुण्ड्याउँछौं । 1s: ***khektu*** खेक्तु 1d: ***kheki*** खेकि
See: 44 158

खेःन्न्य ***khênnɛ*** (***khett***) vt. cover one's head. ओढ्नु. ¶ ***daksu soɔçkilo tsopdem khênnɛ mʌttʉ.*** दाक्सु स्वाह्इकिलो चोप्देम् खेःन्न्य मत्त्यु । When we greet people, we have to cover our head with a hat. ढोग गर्दा टोपी ओढ्नु पर्छ । ¶ ***ʔʌnʌ̄m wə jä:tɛlo ghūm khet.thertɛnu.*** अनम् व्यो यात्यलो घुम् खेत्थेर्त्यनु । Long ago when it rained, people used to cover themselves with bamboo rain ponchos. उहिले पानी पर्दा घुम ओढ्थे । 1s: ***khettu*** खेत्तु 1d: ***khetsi*** खेचि

खेन्य ***khenɛ*** (***khe***) vt. steal. चोर्नु. ¶ ***khespə-ʔɛ kheptsi khetɛ.*** खेस्प्योअ्य ख्याप्चि खेत्य । The thief stole money. चोरले पैसा चोऱ्यो । 1s: ***kheŋʌ*** खेङ 1d: ***kheji*** खेयि
See: 38 152

खेम्न्य ***khēmnɛ*** (***khem***) vt. tie. बाँध्नु. ¶ ***dʑhūŋ kēl-lo, gō:thɛ-po tshēlmɛ ghʌra-bi khēmnɛ mʌttʉ.*** झुङ केल्लो, ग्योऽथ्यपो छेल्म्य घराबि खेम्न्य मत्त्यु । When there is a storm, we have to tie the cowshed mat to the beam. हावाहुरी चल्दा गोठको चित्र घरामा बाँध्नु पर्छ । 1s: ***khemu*** खेमु

खेम्न्य ***khēmnɛ*** (***khemt***) vt-i. [Gram: normally used in inverse negative forms] be clumsy, break whatever one touches. कुनै पनि वस्तु (कसैको हातमा) नटिक्नु. ¶ ***ʔʌ̄m mâŋ-ʔɛ:jo mukhēmdʉ.*** अम् माःङअ्यायो मुखेम्द्यु । He breaks everything he touches. (Nothing lasts in his hands) उसको हातमा केहि पनि टिक्दैन । ¶ ***ʔûŋ mâŋ-ʔɛ:jo mʌkhēmŋʌ.*** उःङ माःङअ्यायो मखेम्ङ । Nothing lasts in my hands. मेरो हातमा केहि पनि टिक्दैन । 1s: ***mʌkhēmŋʌ*** मखेम्ङ

खेर्न्य ***khērnɛ*** (***kher***) vi. be stuck, be in tight spot. अप्ठेरोमा पर्नु. ¶ ***rô:lēm-bi kherʌtʌ.*** रोःल्याम्बि खेरत । I was stuck on the path on the cliff. भीरको अप्ठेरो बाटोमा अड्कें । ¶ ***rô:lūŋ kep-pɛ ɦʌs khêrtɛ.*** रोःलुङ केप्प्य हस् खेःर्त्य । The rock climber was stuck on the rock face. चट्टान चढ्ने मान्छे अड्क्यो । ¶ ***noktsə ɦō:tɛlo, nô: tsoɔ̄rnɛ kheptsi mugō:wenʌ kherʌtʌ.*** नोक्च्यो होऽत्यलो, नोः च्वार्न्य ख्याप्चि मुगोऽव्यन खेरत । When the money lender came and I had no money to pay back the debt, I was in a tight spot. साहु आउँदा ऋण तिर्ने पैसा नभएकोले अप्ठेरोमा परें ।

खेन्य ***khʌ̄inɛ*** (***khʉn***) vi. fall down. ढल्नु, निन्द्राले झुल्नु, गाडिनु. ¶ ***tōŋbɛ tuŋutʌnʌ ʔûŋ khʉ̄:stʌ.*** तोङ्ब्य तुङतन उःङ ख्युऽस्त । After I drank tongba, I fell down. म तोङ्बा खाएर ढलें । ¶ ***kānla-bi tsətstsə thʉ̄:tɛlo ʔudhōŋlʌ khʉ̄:stɛ.*** कान्लाबि च्योच्च्यो थुऽत्यलो उधोङ्ल ख्युऽस्त्य । When the child fell from the terrace wall, he fell headfirst. कान्लामा बच्चा लड्दा टाउकोबाट गाडियो । ¶ ***tōŋbɛ-ʔɛ sê:tɛnʌ ʔudhōŋlʌ khʉ̄:stɛ.*** तोङ्ब्यअ्य सेःत्यन उधोङ्ल ख्युऽस्त्य । He was drunk on tongba and fell headfirst. तोङबाले मातेर उधोमरण्टे भयो । 1s: ***khʌ̄iŋʌ*** खैङ
See: 100 214

खैन्य ***khʌ̄inɛ*** (***khʉnt***) vt. stick (a pole) into the ground. गाड्नु. ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ bʌ̂i poɔ̂ide kilo khʉ̄:sti.*** इऽचिअ्य बैः प्वाःइदे किलो ख्युऽस्ति । We planted a pole to tie up the cows. हामीहरुले गाइ बान्ने किलो गाड्यौं । ¶ ***ʔʌmiski dʌla muʔʌ̂mwesi, ʔʌnêl simʉwɛ khʌ̄ndʉ.*** अमिस्कि दला मुअःम्व्यसि, अन्योःल् सिम्युव्य खन्द्यु । Yesterday he did not go to sleep on time, so today he is dozing off. हिजो छिटो सुतेन, आज (निद्राले) उङ्दैछ । ¶ ***ʔuŋʌ simʉwɛ khʌ̄ndu.*** उङ सिम्युव्य खन्दु । I doze off. म उङ्छु । 1s: ***khʌ̄ndu*** खन्दु 1d: ***khʉ̄:tsi*** ख्युऽचि
See: 113 227
■ खैसिन्य ***khʌ̄isinɛ*** (***khʉnt-si***) vr. go into the ground. गाडिनु. ¶ ***ghotsa khʌ̄ikilo, pək gəkde-bi bhʌ̄ŋtɛ khʌ̄isi.*** घोचा खैकिलो, प्योक् ग्योक्देबि भङ्त्य खैसि । When we stick the cowshed pole into the ground, it goes in nicely. घोचा गाड्दा मट्यौलीमा राम्ररी गाडिन्छ । 1s: ***khʌ̄isiŋʌ*** खैसिङ
See: ?? ??

खोःन्य ***khô:nɛ*** (***khok***) vt. ❶ shave, cut (hair, mustache). खौरनु. ❷ grate. कोर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌdhō:sʌm khogu.*** उङ अधोऽसम् खोगु । I shave my hair. म कपाल खौरन्छु । 1s: ***khogu*** खोगु 1d: ***khəki*** ख्योकि
See: 83 197
■ खोःन्सिन्य ***khônsinɛ*** (***khok-si***) vr. shave. दाह्री जुँगा काट्नु. ¶ ***ʔûŋ khônsinɛ mʌttʉ.*** उःङ खोःन्सिन्य मत्त्यु । I have to shave. मेरो दाह्री जुँगा काट्नुपर्छ ।
See: 263 305

खोऽन्य ***khō:nɛ*** (***khəŋ***) vi. come (to a higher place). माथी आउनु. ¶ ***ʔʌmiski ʔikʌ̄m-bi khəŋʌtʌ.*** अमिस्कि इकम्बि ख्योङत । Yesterday I came up to your house. हिजो तिम्रो घरमा (माथि) आएँ । 1s: ***khōŋŋʌ*** खोङ्ङ
See: 77 191

खोऽन्य ***khō:nɛ*** (***khəŋt***) vt. bring (to a higher place). माथी ल्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ sʌ̄ŋ khôntʌ.*** उङ सङ खोःन्त । I brought up the firewood. मैले दाउरा (माथि) ल्याएँ । 1s: ***khōndu*** खोन्दु
See: ?? ??

ख्यन्य ***khenɛ*** (***khɛ***) vi. be bitter. तीतो. ¶ ***rʌ̄m khä:tɛ.*** रम् खात्य । It is too salty. नून तीतो भयो । ¶ ***têmphɛr khɛpɛ gə.*** त्याःम्फार् ख्यप्य ग्यो । Bitter gourd is bitter. तिते तीतो हुन्छ । 3s: ***khä:tɛ*** खात्य 4s: ***khɛ*** ख्य
See: ?? ??

ख्याःन्न्य ***khênnɛ*** (***khett***) vt. block, squeeze into (as in a door). थुन्नु, च्याप्नु. ¶ ***ku kheçsʌ dhi mʉ̂npɛ gə.*** कु ख्याह्इस धि म्युःन्न्य ग्यो । A pond was formed by blocking the water. पानी थुनेर पोखरी बनाएको छ । ¶ ***bali-bi bʌ̂i mʌwō:nɛpo lagi lēm khênpɛ gə.*** बालिबि बैः मवोऽन्यपो लागि ल्याम् ख्याःन्न्य ग्यो । The path

is blocked so that the cow cannot go into the crops. बालीमा गाई नपस्नको लागि बाटो थुनिएको छ । ¶ ***tsətstsəpo ʔukhār laskʌ-ʔɛ khettenʌ koɔ̄r tshʉkte.*** च्योच्च्योपो उखर् लास्कश्र्य ख्यात्त्यन क्वार् छ्युक्त्य । The child injured his hand by trapping it in the door. बच्चाको हात ढोकाले च्यापेर घाउ भयो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔû: dzhə̄:ŋʉlo ʔutshēu tshī:mʉ mʌnʌ ʔukuna khettʉ.*** श्रम्श्र्य ऊः भ्योऽङ्युलो उछेउ छिऽम्यु मन उकुना ख्यात्त्यु । When he ploughs the field, he ploughs tightly from the first row up to the terrace wall. उसले राम्ररी छेउकुना बारी जोत्छ ।
See: 20 134

■ ख्याःन्सिन्य ***khênsine*** (***khett-si***) vr. be blocked. थुनिनु. ¶ ***ku khecsipe gə.*** कु ख्याहइसिप्य ग्यो । The water has been blocked. पानी थुनिएको छ । ¶ ***ku khêntesi.*** कु ख्याःन्त्यसि । Water collected. पानी जम्यो । 3s: ***khêntesi*** ख्याःन्त्यसि
See: ?? ??

ख्याःम्न्य ***khêmne*** (***khep***) vt. be about to. हुनै लागेको. ¶ ***leŋaksi dʌ̄mne khê:bʉ.*** लेङाक्सि दम्न्य ख्याब्यु । The banana is about to ripen. केरा पाक्नै लाग्यो । ¶ ***ko toɔ̂nne khê:bʉ.*** क्यो त्वाःन्न्य ख्याब्यु । The day is about to break. उज्यालो हुन लाग्यो । ¶ ***ʔûŋ bides khoɔ̂nne khebu.*** उःङ् बिदेस् ख्वाःन्न्य ख्यबु । I am about to go abroad. विदेश जानै लागेँ । ¶ ***ʔên ʔûŋ ʔʌ̂msine khebu.*** श्रयाःन् उःङ् श्रःम्सिन्य ख्यबु । I am about to go to sleep now. अब म सुत्न लागेको छु ।
See: 11 125

ख्याल्न्य ***khēlne*** (***khel***) vt. press. पेल्नु. ¶ ***kōl-bi tori khēlsʌ tēl lênne mʌttʉ.*** कोल्बि तोरि ख्याल्स तेल् ल्याःन्न्य मत्त्यु । We extract oil by crushing the mustard seed in the seed-crusher. कोलमा तोरी पेलेर तेल निकाल्नुपर्छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ khespə khêltenʌ brâ: sîŋte.*** श्रम्श्र्य खेस्प्यो ख्याःल्त्यन ब्राः सिःङ्त्य । He pressured the thief and asked him questions. उसले चोरलाई पेलेर कुरा सोध्यो । 1s: ***khelu*** ख्यलु
See: 18 132

ख्रःन्न्य ***khrʌ̂nne*** (***khritt***) vt. count. गन्नु. ¶ ***ʔuŋʌ breptso tʌ̄rsʌ khrʌttu.*** उङ ब्रेप्चो तर्स ख्रत्तु । I count on my fingers. म औंलामा गन्ति गर्छु । ¶ ***ʔuŋʌ kheptsi khrʌttu.*** उङ ख्याप्चि ख्रत्तु । I count money. म पैसा गन्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dipawali-bi bʌ̄ŋpe deusi khrʌttʉ.*** श्रम्श्र्य दिपावालिबि बङ्प्य देउसि ख्रत्त्यु । He recites the deusi very well during the Dipavali festival. दीपावालीमा उसले राम्ररी देउसी भट्ट्याउँछ । 1s: ***khrʌttu*** ख्रत्तु 1d: ***khritsi*** ख्रिचि
See: 66 180

ख्रम्न्य ***khrʌ̄mne*** (***khrimt***) vt. step on. टेक्नु (भाँचिने गरी). ¶ ***ʔuŋʌ sisa khrʌ̂mtʌ.*** उङ सिसा ख्रःम्त । I stepped on the glass. मैले सिसा कल्छें । ¶ ***bʌ̂ipo sêl-ʔɛ ɦilo khrʌ̂mte.*** बैःपो स्याःल्श्र्य हिलो ख्रःम्त्य । The cow stepped on the mud. गाईको खुट्टाले हिलो कुल्च्यो । ¶ ***ʔā:po ʔʌsêl-ʔɛ dzhikra khrʌ̂mte.*** श्रापो श्रस्याःल्श्र्य झिक्रा ख्रःम्त्य । I stepped on the twig. मैले झिक्रा कुल्चे । ¶ ***ʔʌmupu ŋestenʌ noktsho-ʔɛ rotʌlʌm ʔikhrimʌtʌ.*** श्रमुपु ङेस्त्यन नोक्छोश्र्य रोतलम् इख्रिमत । The shaman healed my indigestion. पेट दुखेर धामीले मलाई सिया मन्सायो । ¶ ***ʔuŋʌ ɦilo khrʌ̂mtʌnʌ bhoɔ̄rdzem ʔimʉstʌ.*** उङ हिलो ख्रःम्तन भ्वार्ज्याम् इम्युस्त । I stepped in the mud and got a rash. फोहोर कुल्चेर मलाई हिलो लाग्यो । 3s: ***khrʌ̄mdʉ*** ख्रम्द्यु 1d: ***khrimi*** ख्रिमि
See: 68 182

ख्रिन्य ***khrine*** (***khri***) vt. help walk (a child or a disabled person). डोर्‍याउनु. ¶ ***tsətstsə-ʔɛ lemthine mutsē:bʉ, khrine mʌttʉ.*** च्योच्च्योश्र्य ल्याम्थिन्य मुच्याब्यु, ख्रिन्य मत्त्यु । When a child can't walk yet, we have to help it walk. केटाकेटीले हिड्न सक्दैनन्, डोर्‍याउनु पर्छ । ¶ ***tsətstsə-ɦem lēmthine mutsê:pnu, thinu, wetē: khrine mʌttʉ.*** च्योच्च्योह्याम् ल्याम्थिन्य मुच्याःप्नु, थिनु, व्यत्या ख्रिन्य मत्त्यु । When children cannot yet walk and fall down, we have to help them walk slowly. हिंड्न नसक्ने बच्चाहरुलाई बिस्तरै डोर्‍याउनुपर्छ ।
See: 57 171

खुःन्य ***khrū:ne*** (***khrʉŋt***) vt. eat by crunching, chomp on. चपाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ khoɔ̄rpe khā:bu khrûnte.*** श्रम्श्र्य ख्वार्प्य खाबु खुःन्त्य । He made crunching sounds as he ate the fried snack. उसले भुटेको खाजा चपायो । ¶ ***ʔuŋʌ bʌdʌm khrūndu.*** उङ बदम् खुन्दु । I chomp on peanuts. म बदम चपाउँछु । 1d: ***khrūndu khrʉŋi*** खुन्दु ख्युङि
See: ?? ??

ख्रेःन्य ***khrê:ne*** (***khrek***) vt. bite into. टोकेर खानु. ¶ ***ʔuŋʌ mʌkāi khregu.*** उङ मकै ख्रेगु । I bite into the corn. म मकै टोकेर खान्छु ।
See: 36 150

ख्वाःन्न्य ***khroɔ̂nne*** (***khrətt***) vt. thread the weft through the warp. तान बुन्न धागो मिलाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ səle khroɔttu.*** उङ स्योले ख्वात्तु । I thread the weft through the warp. म धागो मिलाउँछु । 1s: ***khroɔttu*** ख्वात्तु
See: 89 203

ख्वाःम्न्य ***khroɔ̂mne*** (***khrəpt***) vt. cover. छोप्नु. ¶ ***ʔuŋʌ sāŋku khroɔptʌ.*** उङ साङ्कु ख्वाप्त । I covered the tea. मैले चिया छोपेँ । ¶ ***lup-bim tsi bhʌ̄ŋtei khroɔ̂mne mʌttʉ.*** लुप्बिम् चि भङ्तेइ ख्वाःम्न्य मत्त्यु । We have to tighly cover the alcohol in the jar. घैटोको जाँड राम्रोसंग बन्द गर्नुपर्छ । ¶ ***jû: khʌpkilo khroɔ̂mne mʌttʉ.*** युः खप्किलो ख्वाःम्न्य मत्त्यु । When we cook rice we have to cover it. भात पकाउदा छोप्नु पर्छ ।
See: ?? ??

ख्लःन्न्य ***khlʌ̂nne*** (***khlit***) vi. be twisted, sprained (joint), go the wrong way (machine, key). मर्किनु. ¶ ***ʔʌtʌ̄mtsu khliste.*** श्रतम्चु ख्लिस्त्य । My knee is sprained. मेरो घुँडा मर्क्यो । ¶ ***ʔutshʌ̄mru khliste.*** उछम्रु ख्लिस्त्य । He

twisted his back. उसको ढाँड सर्कियो । Syn: *lit*.
See: 52 166

ख्लःन्न्य ***khlʌ̂nnɛ*** (***khlitt***) vt. ❶ lock up. लगाउनु. ❷ bury. जमीनमा गाडेर मृत संस्कार गर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ laskʌ-bi tsabi khlʌttʌ.*** उङ लास्कबि चाबि ख्लत्त । I locked the door. मैले ढोकामा चाबी लगाएँ । ¶ ***mʌçpɛ ɦʌs ʔʌmiski khlʌttɛnu.*** मह्इप्य हस् अमिस्कि ख्लत्त्यनु । They buried the deceased person yesterday. मृतकलाई हिजो जमीनमा गाडेर मृत संस्कार गरे । 1s: ***khlʌttu*** ख्लत्तु 1d: ***khlitsi*** ख्लिचि
See: 66 180

ख्लम्न्य ***khlʌ̄mnɛ*** (***khlʉm***) vt. bury. खाडलमा पुर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kʌlʌm-bi khos khlʉ̂mtɛ.*** अम्‌अ्य कलम्बि खोस् ख्ल्युःम्त्य । He buried the taro in the pit. उसले पिँडालु खाडलमा भण्डारण गऱ्यो । 1s: ***khlumu*** ख्लुमु 1d: ***khlʉmi*** ख्ल्युमि
See: 106 220

ख्लेःम्न्य ***khlêmnɛ*** (***khlep***) vt. sharpen, peel. ताछ्नु. ¶ ***betho-ʔɛ koɔrtsoɔ̄m khlebutʌ.*** बेथोअ्य क्वार्च्वाम् ख्लेबुत । I sharpened the wooden spatula with a khukuri. खुकुरीले दाबिलो ताछेँ । ¶ ***seudana khlebutʌ.*** सेउदाना ख्लेबुत । I peeled an apple. स्याउ ताछेँ । ¶ ***tsok-ʔɛ ɦʌlo khlebu.*** चोक्अ्य हलो ख्लेबु । I sharpen the plough with an adze. म बासिलाले हलो ताछ्छु ¶ ***kɛrdo-ʔɛ ki khlebutʌ.*** क्यार्दोअ्य कि ख्लेबुत । I peeled the potato with a knife. कर्दोले आलु ताछेँ । Syn: *tsokt*.
1s: ***khlebutʌ*** ख्लेबुत 1d: ***khlepiti*** ख्लेपिति
See: 34 148

ख्लेऽन्य ***khlɛ̄ːnɛ*** (***khleŋ***) vt. wrap (for burial). कात्रोमा बेर्नु. ¶ ***ʔʌ̄msuʔɛ sispɵ khlʌ̄m.gɵ-bi khlɛ̂ŋtesu.*** अम्सुअ्य सिस्प्यो ख्लम्ग्योबि ख्लेःङ्त्यसु । They wrapped the corpse in a burial cloth. उनिहरुले शवलाई कात्रोमा बेरे ।

ख्लोःन्य ***khlôːnɛ*** (***khlok***) vt. beat. कुट्नु, हान्नु. ¶ ***sʌmkhrʌ-bi thalʌm-ʔɛ dzɛ khlôːktɛ.*** सम्ख्रबि थालम्अ्य ज्य ख्ल्योःक्त्य । He beat the grains in the mortar with the pestle. ओखलमा मुसलले अन्न कुट्यो । ¶ ***lɛthi-ʔɛ khlôːktɛ.*** ल्यथिअ्य ख्ल्योःक्त्य । He kicked him. लात्तिले हान्यो । 1s: ***khlogu*** ख्लोगु 1d: ***khlɵki*** ख्ल्योकि
See: 83 197

ख्ल्याःन्न्य ***khlɛ̂nnɛ*** (***khlɛt***) vt. burn. आगोले पोल्नु. ¶ ***mi-ʔɛ ʔikhlɛstʌ.*** मिअ्य इख्ल्यास्त । I got burnt by the fire. मलाई आगोले पोल्यो । ¶ ***ʔûŋ bhlʌçpɛ ku-ʔɛ ʔikhlɛstʌ.*** उःङ भ्लह्इप्य कुअ्य इख्ल्यास्त । I got burnt by boiling water. उम्लेको पानीले मलाई पाल्यो । ¶ ***jûː khîːptɛlo ʔukhʌ̄r mi-ʔɛ khlɛ̂ːtɛ.*** युः खिःप्त्यलो उखर् मिअ्य ख्ल्याःत्य । His hand was burnt by the fire as he cooked the meal. खाना पकाउँदा उसको हात आगोले पोल्यो ।
See: 12 126

ख्ल्याःन्न्य ***khlɛ̂nnɛ*** (***khlɛt***) vt. make a mistake. बिराउनु. ¶ ***khɵleŋʌ jûː bîŋtʌnu molo tûː tsʌ̃i khlɛ̂ː-tuŋtʌ rʌitshʌ.*** ख्योलेङ युः बिःङ्तनु मोलो तुः चै ख्ल्याःतुङ्त रैछ । I gave food to everybody, but I apparently missed one person. सबैलाई भात दिएँ तर एकजनालाई बिराएँ छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ brâː khlɛ̂ːtenʌ kîn phʉktɛ.*** अम्‌अ्य ब्राः ख्ल्याःत्यन किःन् फ्युक्त्य । He misspoke and there was a dispute. उसले कुरा बिगारेर झगडा भयो । Syn: *wak*. 1s: ***khlɛ̂ːtʌ*** ख्ल्याःत 1d: ***khlɛsti*** ख्ल्यास्ति
See: 12 126

ख्ल्याःन्न्य ***khlɛ̂nnɛ*** (***khlɛt***) vt. scrape. खुर्कनु, खुइलाउनु, ताछ्नु. ¶ ***pôː ɦʌçsʌ khlɛ̂ːtɛnu.*** पोः हह्इस ख्ल्याःत्यनु । They burned the pig's hair and scraped its skin. सुँगुर पोलेर खुर्काए । ¶ ***ki jâː mʉkilo kānla khlɛ̂nnɛ mʌttʉ.*** कि याः म्युकिलो कान्ला ख्ल्याःन्न्य मत्त्यु । When we plant potatoes, we have to scrape the terrace wall. आलु रोप्दा कान्लो ताछ्नुपर्छ ।
See: 12 126

ख्ल्याम्न्य ***khlɛ̄mnɛ*** (***khlɛm***) vt. hurt, curse. बिगार्नु. ¶ ***ʔʌnʌ̄m khlɛ̄m lʉnɛ gōːtherte.*** अनम् ख्ल्याम् ल्युन्य गोऽथेर्त्य । In the olden days, people used to curse each other. उहिले भेदेर बिगार्छ भन्ने विश्वास गर्थे । 1s: ***khlɛmu*** ख्ल्यमु
See: 14 128

ख्वाःन्न्य ***khoɔ̂nnɛ*** (***khɵt***) vi. go. जानु. ¶ ***ʔûŋ kʌ̄m sẽi-bi khɵstʌ.*** उःङ कम् सेइबि ख्योस्त । I went to see the house. म घर हेर्न गएँ । ¶ ***ʔûŋ kʌledʑ khoɔ̂iŋʌ.*** उःङ कलेज् ख्वाःइङ । I go to college. म कलेज जान्छु । ¶ ***ʔʌ̄m phʌrʌm khɛ̂i mʉk-bi dorphu bʌdʑar khɵstɛ.*** अम् फरम् ख्याःइ म्युक्बि दोर्फु बजार् ख्योस्त्य । He went to Dorphu bazaar to sell ginger. ऊ अदुवा बेच्न दोर्फु बजार गयो । ¶ ***ʔʌ̄m kitap ʔʌ̄ŋ-bi pʌsʌl khɵstɛ.*** अम् किताप् अङ्बि पसल् ख्योस्त्य । He went to the bookshop to buy books. ऊ किताप किन्न पसल गयो । 1s: ***khoɔ̂iŋʌ*** ख्वाःइङ
See: 73 187

■ दुः ख्वाःन्न्य ***dûː khoɔ̂nnɛ*** (***khot (dûː)***) be efficient. मेलो सर्नु. ¶ ***ʔʌnôl rôː jâː mʉnɛ dûː khɵstɛ.*** अन्योःल् न्योः याः म्युन्य दुः ख्योस्त्य । Today people planted rice very efficiently. आज धान रोप्ने मेलो सऱ्यो । ¶ ***ʔikdûː khɵstɛ.*** इक्दुः ख्योस्त्य । We were efficient. हाम्रो मेलो सऱ्यो ।

ख्वाःन्न्य ***khoɔ̂nnɛ*** (***khɵtt***) vt. take away. लग्नु. ¶ ***nôr-ʔɛ ghrōːdʉ khoɔttɛ.*** न्योःर्अ्य घ्रोऽद्यु ख्वात्त्य । The tiger took away the goat. बाघले बाख्रा लग्यो । ¶ ***kōːro-ʔɛ bhēŋsi khoɔttɛ.*** कोऽरोअ्य भेङ्सि ख्वात्त्य । The landslide swept away the paddy fields. पहिरोले खेत

लग्यो । ¶ ***ʔiskul-bi jâː mʉnɛ jakki pūŋmɛpo ʔukhāŋ khoɔttʌ.*** इस्कुल्बि या: म्युन्य याक्कि पुङ्म्यपो उखाङ् ख्वात्त । I took a small flower plant to school to plant. स्कुलमा रोप्नलाई सानो फूलको बिरुवा लगेँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ nʌspʌti khêi mʉnɛ dorphu bʌʤar khoɔttɛ.*** अम्अ्य नस्पति ख्या:इ म्युन्य दोर्फु बजार् ख्वात्त्य । He took pears to sell at Dorphu bazaar. उसले नास्पती बेच्न दोर्फु बजार लग्यो । 1s: ***khoɔttu*** ख्वात्तु
See: 89 203

ख्वा:म्न्य ***khoɔ̂mnɛ*** (***khɵp***) vt. gather. बटुल्नु, जम्मा पार्नु. ¶ ***saphulem khobutʌ.*** साफुलेम् खोबुत । I gathered dry leaves. मैले पत्कर सोहोरेँ । ¶ ***môl mʉnɛ ɦʌs khobutʌnu.*** म्यो:ल् म्युन्य हस् खोबुतनु । I gathered people to have a discussion. सल्लाह गर्न मान्छेहरु बटुलेँ । ¶ ***ʔuŋʌ ghole nôː khobutʌ.*** उङ घोले नो: खोबुत । I have acquired a lot of debt. मैले धेरै ऋण बटुलेँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bhēnde khêːptɛnu.*** अम्अ्य भेन्दे ख्यो:प्त्यनु । He gathered the sheep. उसले भेडाहरु बटुल्यो ।
See: 81 195

■ ख्वा:म्सिन्य ***khoɔ̂msinɛ*** (***khɵp-si***) vr. gather. जम्मा हुनु. ¶ ***ɦʌs-ɦɛm rôː jâː mʉnɛ khoɔ̂mtɛnnu.*** हस्ह्याम् र्यो: या: म्युन्य ख्वा:म्त्यान्नु । People gathered to plant rice. मान्छेहरु धान रोप्नु जम्मा भए ।
See: 267 309

ख्वार्न्य ***khoɔ̄rnɛ*** (***khɵr***) vt. snore. parch, fry. घुर्नु. भुट्नु. ¶ ***ʔʌ̄m ʔipdɵktelo khêrtɛ.*** अम् इप्द्योक्त्यलो ख्यो:र्त्य । He snored while sleeping. ऊ निदाउँदा घुर्‍यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ khabu khêrtɛ.*** अम्अ्य खाबु ख्यो:र्त्य । He fried up a snack. उसले खाजा भुट्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔûŋ khabu ʔikhêrsɵstʌ.*** अम्अ्य उ:ङ् खाबु इख्यो:र्स्योस्त । He fried up snacks for me. उसले मलाई खाजा भुटीदियो । ¶ ***ʔʌ̄msu ʤhʌ̄m.lʌ mʉssulo phʌ̄rki-bi khoɔ̄r lʉ̂iti.*** अम्सु झम्ल म्युस्सुलो फर्किबि ख्वार् ल्यु:इति । They got smeared in dirt while wrestling. उनीहरू लाप्पा खेल्दा धूलोमा दलादल गरे । ¶ ***tsɛnupɛ koɔ̄i khʌpkilo mʌsʌlʌ-kolo tēl-bi phoɔ̄l-tōː khoɔ̄rnɛ mʌttʉ.*** च्यनुप्य क्वाइ खप्किलो मसलकोलो तेल्बि फ्वाल्तोऽ ख्वार्न्य मत्त्यु । We have to parch curry in oil with spices to make it tasty. मीठो तरकारी पकाउँदा मसलासँग तेलमा चलाउँदै भुट्नुपर्छ। 1s: ***khoɔ̄rŋʌ khoru*** ख्वार्ङ खोरु
See: 86 200

ख्वाल्न्य ***khoɔ̄lnɛ*** (***khɵl***) vt. transport. ओसार्नु. ¶ ***ʔispɵ-ʔɛ ʤɛ mʌri khɵ̄ːlʉ.*** इस्प्योअ्य ज्य मरि ख्योऽल्यु । The mouse carries a lot of grain. मुसोले धेरै अन्न ओसार्छ । ¶ ***kʌ̄m mʉnɛ lūŋ ʈrʌk-ʔɛ khɵ̄ːlʉ.*** कम् म्युन्य लुङ् ट्रक्अ्य ख्योऽल्यु । The truck transports the stones to build a house. घर बनाउन ट्रकले ढुङ्गा ओसार्छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌbrâː khêlte.*** अम्अ्य अब्रा: ख्यो:ल्त्य । He reported my words to other people. उसले मेरो कुरा ओसार्‍यो । ¶ ***tshoɔmpulêm-ʔɛ ʔûn-ti khêltɛnu.*** छ्वाम्पुले:म्अ्य उ:न्ति ख्यो:ल्त्यनु । The ants carried their eggs. कमिलाले आफ्नो अण्डा ओसार्‍यो । 1s: ***kholu*** खोलु
See: 87 201

- ग -

ग:न्न्य ***gânnɛ*** (***gʉt***) vt. reach. भ्याउनु. ¶ ***tsətstsə-ʔɛ pūndʑʌ gânnɛ mutsɛ̄:bʉ.*** च्योच्च्योश्र्य पुन्ज ग:न्न्य मुच्याब्यु । The child cannot reach the rack above the hearth. बच्चाले सरङ छुन सक्दैन । ¶ ***kakthʌm sēinɛ mʌs-ri-ʔɛ mugû:twe.*** काक्थम् सेइन्य मसृरिश्र्य मुग्यु:त्व्य । It was too far away to see. टाढा हेर्न आँखाको तेजले भ्याएन । 1s: ***gudu*** गुदु 1d: ***gʉtsi*** ग्युचि
See: 104 218

ग:म्न्य ***gâmnɛ*** (***gʉp***) vt. hide. लुकाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ɦɛm-ʔɛ brâ: gʉ̂:ptɛnu.*** अम्ह्याम्श्र्य ब्रा: ग्यु:प्त्यनु । They hid information. उनीहरुले कुरा लुकाए । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kheptsi gʉ̂:ptɛ.*** अम्श्र्य ख्याप्चि ग्यु:प्त्य । He hid the money. उसले पैसा लुकायो 1s: ***gubu*** गुबु 1d: ***gʉpi*** ग्युपि
See: 103 217

■ ग:म्सिन्य ***gâmsinɛ*** (***gʉp-si***) vr. hide. लुक्नु. ¶ ***ʔī:tsi pê:p-go-bi gʉpsîiti*** इ:चि प्या:प्गोबि ग्युप्सि:इति We hid in the bamboo grove. हामी बाँसको झाङभित्र लुक्यौं ।
See: 258 300

गल्न्य ***gʌ̄lnɛ*** (***gʉl***) vt. cover, hide from sight. ढाक्नु, छोप्नु. ¶ ***ʔʌnôl kôm-ʔɛ dhâm gʉ̂ltɛnʌ sāŋgʌr mu-toɔ̂nnu.*** अन्यो:ल् क्यो:म्श्र्य धा:म् ग्यु:ल्त्यन साङ्गर् मुत्वा:न्नु । The stars are not visible today as the clouds hide the sky. आज बादलले आकाश ढाकेर तारा देखिदैनन् । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ mɛ tsətstsə gə-ʔɛ gʉliti.*** इऽचिश्र्य म्य च्योच्च्यो ग्योश्र्य ग्युलिति । We covered the child with a piece of cloth. हामीदुईले त्यो बच्चालाई लुगाले ढाक्यौं । ¶ ***dʑhūŋ noɔ̄m-bi tsətstsə gə-ʔɛ gʌ̄lnɛ mʌttʉ.*** झुङ् न्वाम्बि च्योच्च्यो ग्योश्र्य गल्न्य मत्त्यु । We have to cover children with clothes in cold weather. जाडो याममा बच्चालाई लुगा ओढाउनु पर्छ । 1s: ***gulu*** गुलु 1d: ***gʉli*** ग्युलि
See: 109 223

■ गल्सिन्य ***gʌ̄lsinɛ*** (***gʉl-si***) vr. cover oneself. गुट्मुटिनु, ढाकिनु. ¶ ***dʑhūŋ lɔ̄:tɛlo sirʌk-gobi gʌ̄lsiŋʌtʌ.*** झुङ् लोऽत्यलो सिरक्गोबि गल्सिङत । When it was cold, I covered myself in a quilt. जाडो लाग्दा सिरकभित्र गुट्मुटिएँ । ¶ ***nōŋ jā:tɛlo sirʌk-goju gʌ̄ldensiŋʌtʌ.*** नोङ् यात्यलो सिरक्गोयु गल्देन्सिङत । When it snowed, I kept myself covered in a quilt. हिउँ पर्दा सिरकभित्र गुट्मुटिएर बसेँ । 1s: ***gʌ̄lsiŋʌtʌ*** गल्सिङत
See: 261 303

गे:न्य ***gê:nɛ*** (***gek***) vi. hatch. उम्रिनु, कार्नु. ¶ ***phepo bup.la gektɛnu.*** फ्योपो बुप्ला गेक्त्यनु । The chicks hatched. कुखुराले चल्ला कोरल्यो । ¶ ***lū:dʑʌpo ʔuboɔp gektɛnu.*** लुऽजपो उब्वाप् गेक्त्यनु । The millet seeds germinated. कोदो उम्रियो ।
See: 28 142

गेइन्य ***gēinɛ*** (***gent***) vt. keep, save. पाल्नु, जोगाउनु. ¶ ***kʌ̄m phēr-bi pūŋmɛ gēinɛ mʌttʉ.*** कम् फ्यार्बि पुङ्म्य गेइन्य मत्त्यु । We have to keep flowers near the house. घर नजिकमा फूल जोगाउनुपर्छ । ¶ ***rām-ʔɛ dʉ̂:t-po lagi bâi gêntɛ.*** राम्श्र्य द्यु:त्पो लागि बै: गे:न्त्य । Ram kept a cow for milk. रामले दूधको लागि गाई पाल्यो । 1s: ***gēndu*** गेन्दु
See: 46 160

ग्या:न्न्य ***gênnɛ*** (***gɛt***) vi. have free time. भ्याउनु, फुर्सत हुनु. ¶ ***ʔīn tsemsinɛ ʔigêi.*** इन् चेम्सिन्य इग्या:इ । You have time to play. तिमी खेल्न भ्याउँछौ । Syn: *jitt.* 1s: ***gêiŋʌ*** ग्या:इङ 1d: ***getsi*** ग्यचि

ग्याइन्य ***gēinɛ*** (***gɛnt***) vt. go frequently. धाउनु. ¶ ***tsətstsə-ɦɛm-ʔɛ kʌ̄mbi-kʌ ʔiskul gênnu.*** च्योच्च्योह्याम्श्र्य कम्बिक इस्कुल् ग्या:न्नु । The children go to school from their homes. केटाकेटीहरुले घरबाट स्कुल धाउछन् । ¶ ***kēm mʉk-bi ʔʌ̄m-ʔɛ dô:t gēndʉ.*** क्याम् म्युक्बि अम्श्र्य दो:त् ग्यान्द्यु । He often goes to Khumbu for work. काम गर्नलाई उसले खुम्बु धाउँछ । 1s: ***gēndu*** ग्यान्दु 1d: ***gē:tsi*** ग्याचि
See: 23 137

ग्योन्य ***gonɛ*** (***gə***) vi. be (inanimate). हुनु. ¶ ***dēl phēr-bi ku gonɛ mʌttʉ.*** देल् फ्यार्बि कु ग्योन्य मत्त्यु । There has to be a water source near villages. गाउँ नजिक पानीको स्रोत हुनु पर्छ । 3s: ***gɔ̄:tɛ*** गोऽत्य
See: ?? ??

ग्लम्न्य ***glʌ̄mnɛ*** (***glʉmt***) vt. ❶ brood. ओथारो बस्नु. ❷ protect. छहरी दिनु. ¶ ***phə-ʔɛ ʔuti glʌ̂mtɛ.*** फ्योश्र्य उति ग्ल:म्त्य । The hen sat on her eggs. कुखुराले ओथारो बस्यो । ¶ ***pʌrewʌ-ʔɛ ʔuti glʌ̄mdetʉ.*** परेवश्र्य उति ग्लम्देत्यु । The pigeon is brooding. परेवा ओथारो बसेको छ । ¶ ***duspɛ-ʔɛ ʔok glʌ̄mnɛ mʌttʉ.*** द्युस्प्यश्र्य ओक् ग्लम्न्य मत्त्यु । The elder must protect us. ठुला बडाले छहरी दिनु पर्छ । 3s: ***glʌ̄mdʉ*** ग्लम्द्यु
See: 112 226

ग्लेऽन्य ***glē:nɛ*** (***glɛŋ***) vi. splash (out of a container). छचल्किनु , पोखिनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ gagri-bîm ku loṭa-bi lêntɛlo glêŋtɛnʌ məptɛ.*** अम्श्र्य गाग्रिबि:म् कु लोटाबि ले:न्त्यलो ग्ले:ङ्त्यन म्योप्त्य । When he poured water from the jar to the pitcher, it splashed out and spilled over. उसले गाग्रीको पानी लोटामा सार्दा छचल्किएर पोखियो । ¶ ***gagri-bîm ku lêntʌlo glêŋtɛnʌʔʌ məptɛ.*** गाग्रिबि:म् कु ले:न्तलो ग्ले:ङ्त्यनश्र म्योप्त्य । When I poured the water from the jar, it splashed out and spilled over. गाग्रीको पानी खन्याउँदा छाल्किएर पोख्यो Syn: *phlʉkt.*
See: 31 145

ग्वा:न्न्य ***goɔ̂nnɛ*** (***gott***) vt. fill. पानी भर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ gagri-bi ku goɔttʌ.*** उङ गाग्रिबि कु ग्वात्त । I filled the

pitcher with water. मैले गाग्रीमा पानी भरेँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔûŋ tsîl ʔigəstʌ.*** अम्‌अ्‌य उ:ङ् चि:ल् इग्योस्त । He got angry with me. मदेखि ऊ रिसायो । ¶ ***ʔik-tā:p-bi tsîl goɔ̂i lʉsi munʉ.*** इक्‌ताप्‌बि चि:ल् ग्वा:इ ल्युसि मुन्यु । We should not be angry with each other. हामी एकापसमा रिसारिस गर्नु हुँदैन । 1s: ***goɔttʌ*** ग्वात्त 1d: ***gəsti*** ग्योस्ति
See: 89 203

ग्वा:म्न्य ***goɔ̂mnɛ*** (***gəpt***) vt. jump over. नाघ्नु, तर्नु, नाघ्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kʌwʌ goɔptɛ.*** अम्‌अ्‌य कव ग्वाप्त्य । He jumped across the river. उसले खोला नाघ्यो । ¶ ***ʔuŋʌ kʌlʌm goɔptʌ.*** उङ कलम् ग्वाप्त । I jumped over the pit. मैले खाल्डो नाघेँ । ¶ ***ʔuŋʌ ribʌ goɔptʌ.*** उङ रिब ग्वाप्त । I jumped over the rope. मैले डोरी नाघेँ । ¶ ***wɛtsibim goɔ̂mnɛ munʉ.*** व्यचिबिम् ग्वा:म्न्य मुन्यु । It is inauspicious to jump over a broom. कुचो नाघ्नु हुँदैन । 1s: ***goɔptu*** ग्वाप्तु 1d: ***gəpi*** ग्योपि
See: 88 202

ग्वाल्न्य ***goɔ̄lnɛ*** (***gəlt***) vt-i. become numb from cold. ठिहिऱ्याउनु. ¶ ***dzhūŋ-ʔɛ ʔʌkhʌ̄r goɔ̂ltɛ.*** झुङ्‌अ्‌य अखर् ग्वा:ल्त्य । My hand became numb from cold. जाडोले मेरो हात ठिहिऱ्यायो । ¶ ***lonɛm-bi dzhūŋ-ʔɛ ʔigoɔ̄lki.*** लोन्याम्‌बि झुङ्‌अ्‌य इग्वाल्कि । In winter the cold numbs us. हिउँदमा जाडोले ठिहिऱ्याउँछ । 3s: ***goɔ̄ldʉ*** ग्वाल्द्यु

- घ -

घम्न्य ***ghʌ̄mnɛ*** (***ghʉm***) vt. bend (something hard). निहुराउनु. ¶ ***ʔuŋʌ pê:p ʔukhāŋ-bi ŋʌ ghûmtʌnʌ bâi ʔughas bîŋtʌnu.*** उङ प्या:प् उखाङ्बि ङ घु:म्तन बै: उघास् बि:ङ्तनु । I bent the bamboo trunk to give fodder to the cows. मैले बाँस बोटमै निहुराएर गाईलाई घास खुवाएँ । ¶ ***gə̄:the mʉkilo tsʉp ghʌ̄mnɛ mʌttʉ.*** ग्योऽथ्य म्युकिलो च्युप् घम्न्य मत्त्यु । When we make cowsheds, we have to bend the rafter. गोठ बनाउँदा डाँडा निहुराउनु पर्छ । ¶ ***nōŋ-ʔɛ tēr ghûmtɛ.*** नोङ्अ्य तेर् घ्यु:म्त्य । The snow bent the bamboo. हिउँले बाँस निहुरायो । 1s: ***ghumu*** घुमु 1d: ***ghʉmi*** घ्युमि
See: 106 220

घर्न्य ***ghʌ̄rnɛ*** (***ghʉr***) vi. run. दौडनु. ¶ ***ʔʌ̄m ʔiskul khəstelo noə̄m tēinɛ khê:ptenʌ ghʉ̂rtɛ.*** अम् इस्कुल् ख्योस्त्यलो न्वाम् त्याइन्य ख्या:प्त्यन घ्यु:र्त्य । When he was on the way to school, he was late so he ran. ऊ स्कुल जाँदा ढिलो हुन लागेकोले दौडदै गए । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔûŋ ghʌ̄r ʔimʉstʌ.*** अम्अ्य उ:ङ घर् इम्युस्त । He made me run. उसले मलाई दौडन लगायो । 1s: ***ghʌ̄rŋʌ*** घर्ङ 1d: ***ghuri*** घ्युरि
See: ?? ??

घर्न्य ***ghʌ̄rnɛ*** (***ghʉrt***) vt. drive, make run. कुदाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ gari ghʌ̄rdu.*** उङ गारि घर्दु । I drive the bus. म गाडी गुडाउँछु । ¶ ***səbem khlê:p-ʔɛ ghʌ̂rtɛ.*** स्योबेम् ख्ले:प्अ्य घ:र्त्य । The dog ran away with the bread. कुकुरले रोटी कुदायो । ¶ ***lʌ̄ŋ-ju gəpɛ sə khlê:p-ʔɛ let-tɛnʌ ghʌ̂rtɛ.*** लङ्यु ग्योप्य स्यो ख्ले:प्अ्य ल्यात्त्यन घ:र्त्य । The dog took the meat from the basket and ran away with it. डोकोमा भएको मासु कुकुरले झिकेर कुदायो । 1s: ***ghʌ̄rdu*** घर्दु 1d: ***ghuri*** घ्युरि
See: 115 229

घान्य ***ghā:nɛ*** (***ghaŋ***) vi. agree. मान्नु, स्वीकार्नु. ¶ ***ʔʌ̄m kēm mʉnɛ ghâŋtɛ.*** अम् क्याम् म्युन्य घा:ङ्त्य । He agreed to do the work. उसले काम गर्नु मान्यो । ¶ ***ʔûŋ khoə̂nnɛ mughʌŋʌwʌ.*** उ:ङ ख्वा:न्न्य मुघङव । I did not agree to go. म जान मानिनँ । ¶ ***dʉs.pɛ-ʔɛ ʔên-nulo ghā:nɛ mʌttʉ.*** द्युस्प्यअ्य अ्या:न्नुलो घान्य मत्त्यु । We have to agree when elders say something. ठूला मान्छेले अह्राउदा मान्नु पर्छ । 1s: ***ghāŋŋʌ*** घाङ्ङ 1d: ***ghʌŋi*** घङि
See: 7 121

घु:न्य ***ghû:nɛ*** (***ghik***) vi. become entangled. डोरिमा फुरिडनु. ¶ ***ghrô:t ghiktɛ.*** ग्रो:त् घिक्त्य । The goat got tangled in the rope and was left hanging. बाख्रा डोरीमा झुरड्यो । Voir : *kik* 3s: ***ghiktɛ*** घिक्त्य
See: 53 167

घु:न्य ***ghû:nɛ*** (***ghʉk***) vi. bend (inanimate). निहुरनु. ¶ ***nōŋ jā:telo tēr ghʉktɛ.*** नोङ् यात्यलो तेर् घ्युक्त्य । The bamboo bent under the snow. हिउँ पर्दा बास नुहियो । Voir : ***ghʉkt*** 3s: ***ghʉktɛ*** घ्युक्त्य
See: ?? ??

घु:न्य ***ghû:nɛ*** (***ghʉkt***) vt. bend (less than one meter). निहुराउनु. ¶ ***nōŋ-ʔɛ tēr ghʉktɛ.*** नोङ्अ्य तेर् घुक्त्य । The snow bent the bamboo. हिउँले बाँस निहुरायो । 1s: ***ghuktu*** घुक्तु 1d: ***ghuki*** घ्युकि
See: 111 225

■ घु:न्सिन्य ***ghûnsinɛ*** (***ghʉkt-si***) vr. bend. निहुरिनु. ¶ ***daksu soɔçkilo ghûnsinɛ mʌttʉ.*** दाक्सु स्वाह्इकिलो घु:न्सिन्य मत्त्यु । We have to bow when we greet people. ढोग गर्दा निहुरिनु पर्छ । 1s: ***ghûnsiŋʌ*** घु:न्सिङ 2s: ***ʔighûnsi*** इघु:न्सि 1d: ***ghʉksiji*** घ्युक्सियि
See: ?? ??

घे:न्य ***ghê:nɛ*** (***ghekt***) vt-i. crack. चर्किनु, फुट्नु. ¶ ***ʔʌmêmpo ʔudhindiri ghektɛ.*** अम्या:म्पो उधिन्दिरि घेक्त्य । My mother's heel became cracked. मेरो आमाको कुर्कुच्चा फुट्यो । ¶ ***bʌjʌ ghekpɛ gə.*** बय घेक्प्य ग्यो । The earth is cracked. जमीन चर्केको छ । 4s: ***ghektʉ*** घेक्त्यु

घे:म्न्य ***ghêmnɛ*** (***ghept***) vt. have an illegal relationship. काम वासनाले अवैधानिक सम्बन्ध हुनु. 3s: ***gheptʉ*** घेप्त्यु

घोऽन्य ***ghə̄:nɛ*** (***gheŋ***) vt. heat, warm. सेकाउनु. ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ səbem gheŋiti.*** इऽचिअ्य स्योबेम् घ्योङिति । We warmed the bread. हामीले रोटी सेकायौं । 1s: ***gheŋu*** घोङु 1d: ***gheŋi*** घ्योङि
See: ?? ??

■ घोन्सिन्य ***ghə̄nsinɛ*** (***gheŋ-si***) vr. ¶ ***wə-ʔɛ dzhʌçk-ilo mi-bi ghə̄nsinɛ mʌttʉ.*** व्योअ्य झ्हइकिलो मिबि घोन्सिन्य मत्त्यु । When we have been drenched by the rain, we need to warm ourselves by the fire. पानीले भिज्दा आगोमा सेकिनु पर्छ । ¶ ***ɦulu-bi ghən-siŋʌ.*** हलुबि घो:न्सिङ । I warmed myself up by the hearth. अगेनुमा सेकिन्छु । 1s: ***ghônsiŋʌ*** घो:न्सिङ 1d: ***gheŋsiji*** घ्योङ्सियि
See: ?? ??

घ्याइन्य ***ghɛ̄inɛ*** (***ghen***) vi. tear (resulting in a hole). प्वाल पर्नु. ¶ ***mi-ʔɛ ɦustenʌ gə ghɛ̄:stɛ.*** मिअ्य ह्युस्त्यन ग्यो घ्याऽस्त्य । The cloth was burnt and a hole formed. आगोले डढेर लुगा प्वाल पऱ्यो । 3s: ***ghɛ̄:stɛ*** घ्याऽस्त्य
See: 6 120

घ्याइन्य ***ghɛ̄inɛ*** (***ghent***) vt. make a hole. प्वाल पार्नु. ¶ ***ʔispə-ʔɛ sôrpo phedzi ghɛ̂ntɛ.*** इस्प्योअ्य स्यो:र्पो फ्यजि घ्या:न्त्य । The mouse made a hole in the sack of rice. मुसाले चामलको बोरा प्वाल पाऱ्यो । 1s: ***ghɛ̄ndu*** घ्यान्दु 1d: ***ghɛ̄:tsi*** घ्याचि
See: 23 137

घ्याम्न्य ***ghēmnɛ*** (***ghɛm***) vt. spread on a surface, put tighly together. मिलाउनु, टँसाउनु. ¶ ***ʔĀm-ʔɛ sakpu tshēlmɛ ghêmtenʌ khoɔ̄r mʉtɛ.*** अम्अय साक्पु छेल्म्य घ्या:म्त्यन ख्वार् म्युत्य । He made a fence by joining two mats together. उसले दुईवटा चित्र बँधेर खोर बाड्यो । ¶ ***sĀŋ ghēmpɛ gɵ.*** सङ घ्याम्प्य ग्यो । The wood planks are joined together closely. काठ मिलेको छ । 1s: ***ghɛmu*** घ्यमु 1d: ***ghɛmi*** घ्यमि
See: 14 128

■ घ्याम्सिन्य ***ghēmsinɛ*** (***ghɛm-si***) vr. to get along, be on good terms with each other. मिसिनु. ¶ ***ʔĀmsu tuju ghɛmsîiti.*** अम्सु तुयु घ्याम्सि:इति । They started to get along. उनीहरु एकैठाँउ मिसिए ।

घ्याम्न्य ***ghēmnɛ*** (***ghɛm***) vt-i. set (sun). अस्ताउनु (घाम). ¶ ***bhêŋ dʑē:telo noɔ̄m ghêmte.*** भ्यो:ङ जेऽत्यलो न्वाम् घ्या:म्त्य । The sun set at five o'clock. पाँच बजे घाम अस्तायो ।

घ्यार्न्य ***ghērnɛ*** (***ghɛr***) vi. have insomnia. नीद्रा नलाग्नु. ¶ ***ʔʌnêl senɛ ghɛrʌtʌ.*** अन्यो:ल् सेन्य घ्यरत । I could not sleep last night. आज राती निद्रा परेन । 1s: ***ghērŋʌ*** घ्यार्ङ 1d: ***gheri*** घ्यरि
See: 8 122

घ्युन्य ***ghʉnɛ*** (***ghʉ***) vt. bury a baby away from the house. संस्कार्नु (बालक वा बालिकाको मृत्यु हुँदा गरिने खालिङ संस्कार). ¶ ***fiʌs mânnulo ghʉnɛ mʌttʉ.*** हस् म:न्नुलो घ्युन्य मत्त्यु । When someone dies, they must be buried. मान्छे मर्दा दाहसंस्कार गर्नु पर्छ । ¶ ***tsɵtstsɵ mistenʌ ghʉktʌkʌ.*** च्योच्च्यो मिस्त्यन घ्युक्तक । We buried the child after it died. बच्चा मरेपछि मृतसंस्कार गरियो । 3s: ***ghʉtɛ*** घ्युत्य 4s: ***ghʉ*** घ्यु
See: 102 216

घ्रम्न्य ***ghrĀmnɛ*** (***ghrim***) vi. get dark. रात पर्नु. ¶ ***dumʌ ghrîmtɛ.*** दुम घ्रि:म्त्य । It became dark. रात पऱ्यो ।
See: 54 168

घ्रम्न्य ***ghrĀmnɛ*** (***ghrʉm***) vi. be tired. थाक्नु. ¶ ***kēm mʉnɛ-ʔɛ ghrʉmʌtʌ.*** क्याम् म्युन्यअय घ्रुमत । I am tired from work. काम गरेर थाकेँ । 1s: ***ghrʉmʌtʌ*** घ्रुमत 1d: ***ghrʉmiti*** घ्रुमिति
See: 99 213

घ्रु:न्य ***ghrû:nɛ*** (***ghrikt***) vt. take, hold on. समात्नु. ¶ ***ʔikhlê:p ghrʌkte !*** इख्ले:प् घ्रक्ते ! Hold your dog! तिम्रो कुकुरलाई समात । ¶ ***ʔʌnû: rikhʌ, ʔûŋ ghrikʌje.*** अनु: रिख, उ:ङ घ्रिकये । I am feeling dizzy, hold me. रिङ्गटा लाग्यो, मलाई समात न । Syn: ***lɵp***. 1s: ***ghrʌktu*** घ्रक्तु 1d: ***ghriki*** घ्रिकि
See: 67 181

घ्रू:न्य ***ghrû:nɛ*** (***ghrʉkt***) vt. prepare food for someone. खाना बनाउनु. 1s: ***ghruktu*** घ्रुक्तु 1d: ***ghrʉki*** घ्रुकि
See: 105 219

■ घ्रु:न्सिन्य ***ghrûnsinɛ*** (***ghrʉk-si***) vr. cook. खाना बनाउनु. ¶ ***dʌla kēm-bi khoɔ̂nnɛ gɵ, ʔên ʔûŋ ghrûn-siŋʌ.*** दला क्याम्बि ख्वा:न्न्य ग्यो, अया:न् उ:ङ घ्रु:न्सिङ । It is time to go to work soon, so I will now cook the meal. छिटो काममा जानु छ, अब म खाना बनाउँछु । 1s: ***ghrûnsiŋʌ*** घ्रु:न्सिङ 1d: ***ghrʉksiji*** घ्रुक्सियि
See: 254 296

घ्रेइन्य ***ghrēinɛ*** (***ghren***) vi. be lazy, be reluctant to do something (because one feels a little tired). अल्छि मान्नु, झर्को मान्नु. ¶ ***wɵ-bi lɛm-thinɛ ghrē:stʌ*** व्योबि ल्याम्थिन्य घ्रेऽस्त I did not feel like walking in the rain. पानीमा हिड्न झर्को मानेँ । ¶ ***melo lônpenɛ ghrē:ste.*** मेलो ल्यो:न्प्यन्य घ्रेऽस्त्य । He did not feel like going to fetch it at that time. त्यस बेला लिन जान उसले अल्छि मान्यो । 1s: ***ghrēiŋʌ*** घ्रेइङ 1d: ***ghrē:tsi*** घ्रेऽचि
See: 30 144

घ्रो:न्य ***ghrô:nɛ*** (***ghrokt***) vt. throw. leave. फाल्नु. छोडिराख्नु. ¶ ***ʈhik bʌjʌ-bi phôr ghrô:nɛ mʌttʉ.*** ठिक् बयबि फो:र् घ्रो:न्य मत्त्यु । We have to throw the garbage in an appropriate place. ठीक ठाउँमा फोहोर फाल्नु पर्छ । ¶ ***bʌdʑar-bi ʔʌdʌrʌm ghrok-tûŋtʌ*** बजार्बि अदरम् घ्रोक्तु:ङ्त I left my friend in town. बजारमा साथिलाई छोडिराखेँ ।
See: 90 204

घ्रन्य ***ghrenɛ*** (***ghre***) vi. burn. बल्नु. ¶ ***ʔuketi-bɵjo ghôr ghrā:te.*** उकेतिब्योयो घ्यो:र् घ्रात्य । A torch lit up on the other side (of the hill). पारिपट्टि सिटा बल्यो । 3s: ***ghrɛ ghrā:te*** घ्र घ्रात्य
See: ?? ??

घ्रया:न्न्य ***ghrênnɛ*** (***ghrett***) vt. light something, switch on. बाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ bʌtti ghretu.*** उङ बत्ति घ्रयतु । I switch on the light. म बत्ती बाल्छु । ¶ ***dumʌ ghrîmtɛ bʌtti ghrênnɛ mʌttʉ.*** दुम घ्रि:म्त्य बत्ति घ्रया:न्न्य मत्त्यु । It is dark, so we have to switch on the light. रात पऱ्यो, बत्ती बाल्नु पर्छ । ¶ ***lēmdu-bi dumʌ ghrîmtenʌ ghôr ghreçsʌ kĀm fiôiti.*** ल्याम्दुबि दुम घ्रि:म्त्यन घ्यो:र् घ्याइस कम् ह्यो:इति । It got dark on the way so we lit a torch and came home. बाटोमा रात परेर हामीहरु सिटा बालेर घर आयौं । ¶ ***ʔʌnĀm ʈʌrts.laiʈ mugō:welo ʔusenɛ ghôr ghreçsʌ fiʌs lɛmthū:thertenu.*** अनम् टर्चलाइट् मुगोऽव्यलो उसेन्य घ्यो:र् घ्याइस हस् ल्याम्थुऽथेर्त्युनु । Long ago, when there were no flashlights, people would light torches and walk around. उहिले टर्चलाइट नहुँदा राती राँको (सिटा) बालेर मानिसहरु बाटो हिड्थे । 1s: ***ghretu, ghrettu*** घ्रयतु, घ्रयात्तु 1d: ***ghretsi*** घ्रयचि
See: 20 134

घ्याम्न्य ***ghrēmnɛ*** (***ghrɛmt***) vt. be disgusted. घिनाउनु, घिन लाग्नु. ¶ ***ʔuŋʌ phôr ghrēmdu.*** उङ फो:र् घ्याम्दु । I am disgusted by dirt. म फोहोर घिनाउँछु । ¶ ***ʔuŋʌ ʔunəkhlimɛ kʌ̄rdepɛ tsətstsə ghrēmdu.*** उङ उन्योख्लिम्य कर्देप्य च्योच्च्यो घ्याम्दु । I am disgusted by snotty-nosed children. मलाई सिङ्गानसँगको बच्चा घिन लाग्छ । ¶ ***ʔûŋ badzighrēm-kʌ ʔʌ-ghrêm lɔ̄:tɛ.*** उ:ङ् बाजिघ्याम्क अघ्या:म् लोऽत्य । I am disgusted by dirt. फोहोरदेखि मलाई घिन लाग्यो । 1s: ***ghrɛmdu*** घ्याम्दु 1d: ***ghrɛmi*** घ्यमि
See: 22 136

घ्वाम्न्य ***ghroɔ̄mnɛ*** (***ghrəm***) vi. happen at the same time, have clashing schedules. एउटै समयमा कार्यक्रम जुध्नु. ¶ ***tunêl-ŋʌ sukpu ritshepatshe ghrêmtenu.*** तुन्यो:ल्ङ सुक्पु रिछेपाछे घ्यो:म्त्यनु । Three events happened at the same time. एउटै दिनमा तिनवटा कार्यक्रमहरु जुधे । ¶ ***ʔʌ̄m-ɦɛmʔɛ raptsha-kolo phʌ̂lle-bîm was ghroɔ̄m mumʉ̂:twɛnu.*** अम्ह्याम्अ्य राप्छाकोलो फ:ल्लेबि:म् वास् घ्वाम् मुम्यु:त्व्यनु । They did not plan the Rapcha and the Phuleli Waas celebrations for the same time. उनीहरुले राप्छा र फुलेलीको वास जुधाएनन् ।

घ्लम्न्य ***ghlʌ̄mnɛ*** (***ghlʉm***) vi. be deep. गहिरो हुनु. ¶ ***tɛ khos kʌlʌm tiptibi mughlʉ̂mwɛ.*** त्य खोस् कलम् तिप्तिबि मुघ्ल्यु:म्व्य । This yam pit is not deep enough. यो पिंडालु खाडल अलिक गहिरो भएन । 3s: ***ghlʉ̂mtɛ*** घ्ल्यु:म्त्य
See: 99 213

घ्लान्य ***ghlā:nɛ*** (***ghlaŋ***) vi. win. जित्नु. ¶ ***tses tsêmsinɛ-bi ʔûŋ ghlʌŋʌtʌ.*** चेस् चे:म्सिन्यबि उ:ङ् घ्लङत । I won at chess. चेसखेलमा मैले जितेँ । ¶ ***ʔûŋ-kʌ ʔʌ̄m ghlâŋtɛ.*** उ:ङ्क अम् घ्ला:ङ्त्य । He beat me. म भन्दा ऊ जित्यो । 1s: ***ghlʌŋʌtʌ*** घ्लङत 1d: ***ghlʌŋiti*** घ्लङिति
See: 7 121

घ्लेन्य ***ghlenɛ*** (***ghle***) vt. worship. पूज्नु. ¶ ***khêltsə-ʔɛ negi ghlenu.*** ख्या:ल्च्योअ्य नेगि घ्लेनु । Khaling people worship Nagi as a house deity. खालिङ्ले कुलपित्रको रुपमा नागि पुज्छन् । 1s: ***ghleŋʌ*** घ्लेङ 3s: ***ghletɛ*** घ्लेत्य 4s: ***ghle*** घ्ले
See: 38 152

घ्वाम्न्य ***ghoɔ̄mnɛ*** (***ghəm***) vt. redirect, force into a specific direction. छेक्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ phə ghoɔ̄msʌ khoɔttɛ.*** अम्अ्य फ्यो घ्वाम्स ख्वात्त्य । He blocked the chicken's path and led it away. उसले कुखुरालाई छेक्दै लग्यो । ¶ ***ɦʌs mʌ̂nnulo sak ɦʌpta-bi lə ghoɔ̄mnɛ mʌttʉ.*** हस् म:न्नुलो साक् हप्ताबि ल्यो घ्वाम्न्य मत्त्यु । The final death ritual has to be performed within two weeks of death. मान्छे मरेको दुई हप्तामा काज-किरिया गर्नु पर्छ । ¶ ***ʔʌ̄m mistɛnʌ sak ɦʌptʌ-bi ʔulə ghômtɛnu.*** अम् मिस्त्यन साक् हप्तबि उल्यो घ्यो:म्त्यनु । Within two weeks of his death, they performed the final death ritual. ऊ बितेको दुईहप्तामा उसको अन्तिम संस्कार गरियो । Usage: With ***lə*** ``soul" as its object, this verb is used to refer to a type of death ritual. 1s: ***ghomu*** घोमु 1d: ***ghəmi*** घ्योमि
See: 84 198

घ्वाल्न्य ***ghoɔ̄lnɛ*** (***ghəl***) vi. grow in width. बढ्नु. ¶ ***tʌktho-bi pô: ɦɛpiŋʌ ghêltɛ.*** तक्थोबि पो: ह्यपिङ घ्यो:ल्त्य । The pig grew a lot in one year. वर्ष दिनमा सुँगुर निकै बढ्यो । ¶ ***ghoɔ̄lpɛ kʌwʌ goɔ̂mnɛ mudêi.*** घ्वाल्प्य कव ग्वा:म्न्य मुदे:इ । It is not possible to cross big rivers. ठूलो खोला तर्न सकिँदैन । ¶ ***ʔʌtêm ghoɔ̄l-ghoɔ̄lpɛ phərsi sî:tɛnu.*** अते:म् घ्वाल्घ्वाल्प्य फ्योर्सि सि:त्यनु । This year we had very big pumpkins. यो साल ठूलो-ठूलो फर्सी फल्यो ।
See: 79 193

- ङ -

ङर्न्य ***ŋʌ̄rnɛ*** (***ŋʉr***) vi. roar. गर्जिनु. ¶ ***nôr ŋʉ̂rtɛ.*** न्यो:र् ङ्यु:र्त्य । The tiger roared. बाघ गर्जियो । ¶ ***khlê:p ŋʉ̂rtɛ.*** ख्ले:प् ङ्यु:र्त्य । The dog growled. कुकुर गर्जियो । ¶ ***bhʌ̂l jā:telo kʌwʌ ŋʉ̂rtɛ.*** भ:ल् यात्यलो कव ङ्यु:र्त्य । The river roared during the flood. बाढी आउँदा खोला गर्जियो । ¶ ***blô:ʥhuŋ ŋʉ̂rtɛ.*** ब्लो:भुङ ङ्यु:र्त्य । The storm raged. हुरिबतास गर्ज्यो । 3s: ***ŋʌ̄r*** ङर्
See: ?? ??

ङर्न्य ***ŋʌ̄rnɛ*** (***ŋʉrt***) vt. roar at. गर्जनु, ङ्यार ङ्यार गर्नु. ¶ ***nôr-ʔɛ ʔûŋ ʔiŋʉrʌtʌ.*** न्यो:र्ऋय उ:ङ् इङ्युरत । The tiger roared at me. बाघले मलाई ङ्यार ङ्यार गऱ्यो । ¶ ***khlê:p-ʔɛ ɦʌs ʔiŋʌ̄rki.*** ख्ले:प्ऋय हस् इङर्कि । Dogs bark at people. कुकुरले मान्छेलाई ङ्यार ङ्यार गर्छ । ¶ ***nôr-ʔɛ ghrô:t ŋʌ̄rdʉ.*** न्यो:र्ऋय घ्रो:त् ङर्द्यु । The tiger roars at the goat. बाघले बाख्रालाई ङ्यार ङ्यार गर्छ ।
See: 115 229

ङा:न्य ***ŋâ:nɛ*** (***ŋak***) vt. reduce, break in half. घटाउनु, भाँच्नु, खनाउनु. ¶ ***sʌ̄ŋpo ʔutsōŋ blô:ʥhūŋ-ʔɛ ŋâ:ktɛ.*** सङ्पो उचोङ् ब्लो:भुङ्ऋय ङा:क्त्य । The storm broke the top of the tree in half. हुरीबतासले रुखको टुप्पा भाँच्यो । ¶ ***ʔuŋʌ gagri-bim ku ŋʌgutʌ.*** उङ गाग्रिबिम् कु ङगुत । I half-emptied the pitcher. मैले गाग्रोको पानी घटाएँ । 1s: ***ŋʌgu*** ङगु 1d: ***ŋʌki*** ङकि
See: ?? ??

ङिन्य ***ŋinɛ*** (***ŋi***) vt. hear. सुन्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ɦoɔ̄i ŋitɛ.*** अम्ऋय ह्वाइ ङित्य । He heard the noise. ऊस्ले आवाज सुन्यो । ¶ ***ʔên-ʔɛ lêl ʔiŋū:tnu.*** ए:न्ऋय ले:ल् इङुऽत्नु । You heard the song. तपाईंहरुले गीत सुन्नुभयो ।
See: 57 171

ङे:न्न्य ***ŋênnɛ*** (***ŋet***) vi. be sick, hurt. बिरामी हुनु, दुख्नु. ¶ ***ʔʌdhōŋ ŋestɛ.*** अधोङ् ङेस्त्य । I have a headache. मेरो टाउको दुख्यो । 1s: ***ŋêiŋʌ*** ङे:इङ 1d: ***ŋetsi*** ङेचि
See: 27 141

ङेइन्य ***ŋēinɛ*** (***ŋent***) vt. desire, want, long for. मन गर्नु. ¶ ***tsətstsə-ʔɛ tsʌkleʈ ŋêntɛ.*** च्योच्च्योऋय चक्लेट् ङे:न्त्य । The child longed for chocolate. बच्चाले चकलेट खान मन गऱ्यो । ¶ ***bîrmə-ʔɛ ghiu ŋêndetʉ.*** बि:र्म्योऋय घिउ ङे:न्देत्यु । The cat wants ghee. बिरालोले घिउ खान खोजिरहेको छ । 1s: ***ŋēndu*** ङेन्दु 1d: ***ŋē:tsi*** ङेऽचि
See: 46 160

ङेल्न्य ***ŋēlnɛ*** (***ŋel***) vt-i. feel nauseous. वाक्क लाग्नु. ¶ ***tsiʔɛ ʔiŋēlŋʌ.*** चिऋय इङेल्ङ । I feel nauseous because of the alcohol. जाँडले म वाक्क भएको छु । Syn: *mɛr.* 1s: ***ʔiŋēlŋʌ*** इङेल्ङ 1d: ***ʔiŋeli*** इङेलि

ङैन्य ***ŋʌ̄inɛ*** (***ŋin***) vi. be afraid. डराउनु. ¶ ***thū:nɛm-bi lɛmthiŋʌtʌlo mos-kʌ ŋī:stʌ.*** थुऽन्याम्बि ल्याम्थिङतलो मोस्क ङिऽस्त । When I was walking in the forest, I was afraid of the bear. जङ्गलमा हिँड्दा भालुदेखि डराएँ । ¶ ***ʔûŋ kʌwʌ-bi kʉppə-kʌ ŋī:stʌ.*** उ:ङ् कवबि क्युप्प्योक ङिऽस्त । I was afraid of the ghost at the river. म खोलामा भुतसंग डराएँ । ¶ ***ʔʌ̄m khlê:p-kʌ ŋī:stɛ.*** अम् ख्ले:पक ङिऽस्त्य । He was afraid of the dog. ऊ कुकुरदेखि डरायो । 1s: ***ŋʌ̄iŋʌ*** ङैङ 1d: ***ŋī:tsi, ŋū:tsi*** ङिऽचि, ङ्युऽचि
See: 55 169

ङैन्य ***ŋʌ̄inɛ*** (***ŋint***) vt. fear. डराउनु, डर मान्नु. ¶ ***thū:nɛm-bi lɛmthiŋʌtʌlo mos ŋʌ̂ntʌ.*** थुऽन्याम्बि ल्याम्थिङतलो मोस् ङ:न्त । When I was walking in the forest, I was afraid of the bear. जङ्गलमा हिँड्दा भालुदेखि डराएँ । 1s: ***ŋʌ̄ndu*** ङन्दु 1d: ***ŋī:tsi*** ङिऽचि
See: 69 183

ङो:न्य ***ŋô:nɛ*** (***ŋək***) vi. cry. रुनु. ¶ ***tsətstsə ŋəktɛ.*** च्योच्च्यो ङ्योक्त्य । The child cried. बच्चा रोयो । ¶ ***ghole ŋô:nɛ miroɔmpo lagi bʌ̄ŋpɛ mutshû:.*** घोले ङो:न्य मिऱ्वाम्पो लागि बङ्प्य मुछु: । To cry a lot is not good for your health. धेरै रुनु स्वस्थ्यको लागि राम्रो हुँदैन । 1s: ***ŋəkʌtʌ*** ङ्योकत 1d: ***ŋəkiti*** ङ्योकिति
See: 74 188

ङ्याइन्य ***ŋēinɛ*** (***ŋen***) vi. sit. बस्नु. ¶ ***ʔûŋ kurtsi-bi ŋē:stʌ.*** उ:ङ् कुर्चिबि ङ्याऽस्त । I sat on the chair. म कुर्चीमा बसेँ । ¶ ***ʔʌ̄m gundri-bi ŋē:stɛ.*** अम् गुन्द्रिबि ङ्याऽस्त्य । He sat on the mat. ऊ गुन्द्रीमा बस्यो । 1s: ***ŋēiŋʌ*** ङ्याइङ 1d: ***ŋē:tsi*** ङ्याचि
See: 6 120

ङ्याइन्य ***ŋēinɛ*** (***ŋent***) vt. set, make sit. बसाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌ̄m kurtsi-bi ŋēndu.*** उङ अम् कुर्चिबि ङ्यान्दु । I make him sit on the chair. म उसलाई कुर्चीमा बसाउँछु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tsʌutara-bi kʉ̂r ŋêntʉtɛ.*** अम्ऋय चौताराबि क्यु:र् ङ्या:न्त्युत्य । He set the load on the resting platform. उसले चौतारीमा भारी बिसाई राखेको छ । ¶ ***kʌ̄rmi-ʔɛ kʌ̄m mʉtelo lêl kʌ̄mpo laskʌ ŋêntɛ.*** कर्मिऋय कम् म्युत्यलो ल्या:ल् कम्पो लास्क ङ्या:न्त्य । When the builder was building a house, he installed the door first. कर्मीले घर बनाउँदा पहिला घरको ढोका राख्यो ।
See: 23 137

ङ्याम्न्य ***ŋēmnɛ*** (***ŋɛmt***) vt-i. turn blue from choking (cyanosis); have a hangdog look (after having been scolded). निल्लै हुनु. ¶ ***simbʌlki tsətstsəpo ʔughoɔ̄ndurʉ-bi ɦeptelo ŋêmkhʌtɛ.*** सिम्बल्कि च्योच्च्योपो उघ्वान्द्युऱ्युबि ह्याप्त्यलो ङ्या:म्खत्य । The yam got stuck in the child's throat and he turned blue. सिम्बल तरुल गला अड्केर बच्चा निल्लै भयो । ¶ ***ʔupɛp-ʔɛ bhʌ̂rtelo ʔutsə ŋêmkhʌtɛ.*** उप्याप्ऋय भ:र्त्यलो उच्यो ङ्या:म्खत्य । After his father scolded him, the child had a hangdog look.

बुवाले गाली गर्दा बच्चा निल्लै भयो । 1s: ***ʔiŋɛmʌŋʌ*** इङ्यमङ 3s: ***ŋêmkhʌtɛ ŋēmdʉ*** ङ्या:म्खत्य ङ्याम्द्यु 1d: ***ʔiŋêmkhətsi*** इङ्या:म्ख्योचि

ङ्याल्न्य ***ŋēlnɛ*** (***ŋɛl***) vi. play a trick on someone, lie. हाँसीमजाक गर्नु, कप्टी गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m ŋêltɛnʌ koɔ̄i-bi dhuma rʌ̄m bektɛ.*** अम् ङ्या:ल्त्यन क्वाइबि धुमा रम् बेक्त्य । He played a trick and added too much salt to the curry. उसले कप्टी गरेर तरकारीमा नून बढी हाल्यो । ¶ ***dēlkʌm-bi tureturɛŋam tsətstsə-ɦɛm mununʌkho mʌri ŋēlnu.*** देल्कम्बि तुरेतुरेङाम् च्योच्च्योह्याम् मुनुनखो मरि ङ्याल्नु । If there are many similar children in the village, they will be naughty. गाउँघरमा उस्त-उस्तै केटाकेटीहरु छन् भने फटाँइ काम गर्छन् । ¶ ***ʔuŋʌ ŋēlnɛ mu-jɛdu.*** उङ ङ्याल्न्य मुय्यदु । I don't like to be naughty. म फटाँइ गर्न मन् पर्दैन । ¶ ***ʔû: ʤhōŋkilo ʔubhêl gəpɛ goru mʌri ŋēl.*** ऊ: झोङकिलो उभ्यो:ल् ग्योप्य गोरु मरि ङ्याल् । When we plough the fields, a strong ox will play tricks on us (and not pull straight). खेत जोत्दा बलभएको गोरुले बदमास गर्छ । 1s: ***ŋēlŋʌ*** ङ्याल्ङ

See: 9 123

ङ्याल्न्य ***ŋēlnɛ*** (***ŋɛl***) vt-i. not be properly cooked. जिम्लिनु, अचकल्चो हुनु, कट्मिरो हुनु. ¶ ***khos khʌp-kilo mi-ʔɛ mutsɛ̄:bʉkho ŋɛ̄:lʉ.*** खोस् खप्किलो मिअ्य मुच्याब्युखो ङ्याल्यु । When cooking yams, if the fire is not strong enough, they do not cook through. पिँडालु पकाउँदा राम्रोसंग आगो लगाएन भने अचकल्चो हुन्छ । 4s: ***ŋɛ̄:lʉ*** ङ्याल्यु

ङ्वाल्न्य ***ŋoɔ̄lnɛ*** (***ŋəl***) vt. be mixed up. mix up. मिसिनु. मिसाउनु. ¶ ***ʔis-saman ŋôltɛ.*** इस्सामान् ङ्यो:ल्त्य । Our things got mixed. हाम्रो सामान मिसियो । ¶ ***ʔʌ̄msupo ʔus-bheḓa ŋôltɛnu.*** अम्सुपो उस्भेडा ङ्यो:ल्त्यनु । Their sheep got mixed. उनीहरुको भेडा मिसिए । ¶ ***sêr-kolo dhō:tser ŋôltɛ.*** स्यो:र्कोलो धोऽचेर् ङ्यो:ल्त्य । The rice and the wheat got mixed. धान र गहुँ मिसियो । ¶ ***ku-kolo dû:t ŋoɔ̄l.*** कुकोलो द्यु:त् ङ्वाल् । Milk dilutes in water. पानी र दूध मिसिन्छ । 1s: ***ŋolu*** ङोलु 1d: ***ŋəli*** ङ्योलि

See: 87 201

■ ङ्वाल्सिन्य ***ŋoɔ̄lsinɛ*** (***ŋəl-si***) vr. come together (to a wedding ceremony). राक्सी मिसाउनु. ¶ ***bija-bi khoɔ̂nnɛ ŋoɔ̄lsinɛ mʌttʉ.*** बियाबि ख्वा:न्न्य ङ्वाल्सिन्य मत्त्यु । We need to come together to go to this marriage ceremony. बियामा जानु मिसिनु पर्छ । ¶ ***dudhkosi-kolo solukhola ŋəlsiji.*** दुध्कोसिकोलो सोलुखोला ङ्योल्सियि । The Dudhkosi and the Solukhola rivers merge. दूधकोशी र सोलुखोला मिसिन्छ ।

See: 270 312

- च -

चःन्न्य **tsÂnnɛ** (**tsitt**) vt-i. catch on a spike, poke, poke through. catch on a spike. be sick with (disease). घोपिनु. घोप्नु. समात्नु, बिरामी हुनु. ¶ ***tēr-po tsoɔ̄r.dɛm-bi tsepʌl tsistɛ.*** तेर्पो च्वार्द्याम्बि चेपल् चिस्त्य । My flip-flop caught on the sharp edges of the bamboo stump. चोयोको छर्कमा चप्पल घोपियो । ¶ ***khɛlɛmbɛʔɛ ʔitsistʌ.*** ख्यल्याम्ब्यश्रय इचिस्त । I caught a cold. मलाई रुघाले समात्यो । 1s: ***ʔitsÂiŋʌ*** इचैःङ 1d: ***ʔitsitsi*** इचिचि

चःम्न्य **tsÂmnɛ** (**tsipt**) vt. put pressure on, cover. थिच्नु, भेटाउनु. ¶ ***kō:ro-ʔɛ kʌ̄m mutsʌpwɛ.*** कोऽरोश्रय कम् मुचप्व्य । The landslide did not bury the house. पहिरोले घर थिचेन । ¶ ***jā:thʌ ghʌ̄rpɛ-ʔɛ lêl ghʌ̄rpɛ ɦʌs tsʌptɛ.*** याथ घर्प्यश्रय ल्याःल् घर्प्य हस् चप्त्य । The runner who started later caught up with the one who started first. पछि दौडनेले अघि दौडनेलाई भेटायो । ¶ ***lʌ̄ŋ-ʔɛ phɵ tsʌ̂mpɛ munu.*** लङ्श्रय फ्वो चःम्प्य मुनु । The chicken are covered with the basket. कुखुराहरुलाई डोकोले छोपेको छ । 1s: ***tsʌptu*** चप्तु 1d: ***tsipi*** चिपि
See: 65 179

चम्न्य **tsʌ̄mnɛ** (**tsim**) vt. ❶ weigh, put weight on. दबाउनु. ❷ filter. छान्नु. ¶ ***tʌk lʌŋkhiʔɛ ɦek kilo tsī:mʉ?*** तक् लङ्खिश्रय हेक् किलो चिऽम्यु? How much does one basket weigh? ¶ ***ʔuŋʌ sāŋku tsimu.*** उङ साङ्कु चिमु । I filter the tea. म चिया जालीमा छान्छु । ¶ ***têl-po ʔu-sʌp tsʌ̄mnɛ mʌttʉ.*** तेःल्पो उसप् चम्न्य मत्त्यु । The dregs in the oil have to be filtered. तेलको काती छान्नुपर्छ । 1s: ***tsimu*** चिमु 1d: ***tsimi*** चिमि
See: 61 175

■ चम्सिन्य **tsʌ̄msinɛ** (**tsim-si**) vr. sink. थेग्रिनु. ¶ ***rô: rā:ru dzhʌçkilo nɵ mʌçpɛ tsʌi ku-goju tsʌ̂msi.*** र्योः राऽरु झ्हइकिलो न्यो महइप्य चै कुगोयु चःम्सि । When we wet rice seeds the good ones sink the water. धानको बिउ भिजाउदा फलाइलो धान चाँहि पानीभित्र थेग्रिन्छ ।
See: 242 284

चम्न्य **tsʌ̄mnɛ** (**tsʉm**) vt. prepare. तयारी गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ mal saman tsʉ̂mtɛnu.*** अम्श्रय माल् सामान् च्युःम्त्यनु । He prepared the things. उसले माल सामान तयारी गऱ्यो । ¶ ***ramrise-ʔɛ loɔ̄mdzʌ tsʉ̂mtɛ.*** राम्रिसेश्रय ल्वाम्ज च्युःम्त्य । Ramrise prepared the rice flour. राम्रिसेले सामल तयारी गऱ्यो । Variant: ***tsim*** 1s: ***tsumu*** चुमु 1d: ***tsʉmi*** च्युमि
See: 106 220

■ चम्सिन्य **tsʌ̄msinɛ** (**tsʉm-si**) vr. prepare (oneself). तयार हुनु. ¶ ***ʔûŋ gō:thɛ khoɔ̂nnɛpo lagi tsʌ̂msiŋʌtʌ.*** उःङ ग्योऽथ्य ख्वाःन्न्यपो लागि चःम्सिङत । I prepared myself to go to the cowshed. म गोठ जानुको लागि तयार भएँ ।
See: 259 301

चर्न्य **tsʌ̄rnɛ** (**tsir**) vt. ❶ pile up, stack. गारो लगाउनु, चिन्नु, थाक लगाउनु. ❷ pour the last drop. भाँडामा रहेको पेय पदार्थको अन्तिम थोरै परिमाण सिद्धयाउनु. ¶ ***lūŋkʌrmi-ʔɛ kʌ̄m tsîrtɛ.*** लुङ्कर्मिश्रय कम् चिःर्त्य । The stone-worker built the house. डकर्मीले ढुङ्गाको गारो (चिन्यो) लगायो । ¶ ***kitap tsʌ̄rsʌ tɵnɛ mʌttʉ.*** किताप् चर्स त्योन्य मत्त्यु । We have to stack the books. किताब थाक लगाएर राख्नु पर्छ । ¶ ***tsû:-ʔɛ tsililoɔm-po tsikurti tsîrtûŋtɛ.*** चुःश्रय चिलिल्वाम्पो चिकुर्ति चिःर्त्युःङ्त्य । Grandfather finished the last drop of alcohol. बाजेले निंगारको शेष निखारेर पियो । 1s: ***tsiru*** चिरु 1d: ***tsiri*** चिरि
See: 63 177

■ चर्सिन्य **tsʌ̄rsinɛ** (**tsir-si**) vr. be poured to the last drop. खष्टिनु. निख्रिनु, निखारिनु, कुनै पनि भाडामा बाँकि रहेको (तरल पदार्थ). ¶ ***lup-bîm tsi tsʌ̂rtɛsi.*** लुपबिःम् चि चःर्त्यसि । The alcohol in the jar was all poured out. जाँड निख्रियो । ¶ ***thal sʌ̄rkinʌ thērkilo ku tsʌ̂rsi.*** थाल् सर्किन थेर्किलो कु चःर्सि । When we wash the plate and place it vertically, the water drips off. थाल धोएर ठड्याउँदा पानी तर्छ ।
See: 243 285

चर्न्य **tsʌ̄rnɛ** (**tsurt**) vt-i. be wrinkled. चाउरी पर्नु. ¶ ***tsutsupo phō:su tsʌ̂rtɛ.*** चुचुपो फोऽसु चःर्त्य । Grandfather has wrinkles on his cheeks. बाजेको गाला चाउरी पऱ्यो । 1s: ***ʔitsʌ̄rŋʌ*** इचर्ङ 3s: ***tsʌ̄rdʉ*** चर्द्यु 1d: ***ʔitsʉri*** इच्युरि

चाःन्य **tsâ:nɛ** (**tsakt**) vt. add to, complete an amount. थाप्नु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ kʌ̄m tsaktɛ.*** अम्श्रय कम् चाक्त्य । They added (a floor) to the house. उसले घरको तला थापे । ¶ ***woŋâm-po brâ:-bi tā:p-po brâ: tsâ:nɛ munʉ.*** वोङाःम्पो ब्राःबि ताप्पो ब्राः चाःन्य मुन्यु । It is not good to add one's own words to someone else's story. अरुको कुरामा आफ्नो कुरा थप्नु हुँदैन । 1s: ***tsaktu*** चाक्तु 1d: ***tsʌki*** चकि

चुःन्य **tsû:nɛ** (**tsik**) vi. be spoiled (by metal pot). उग्लनु. ¶ ***pitʌlɛ kē:p-bi koɔ̄i tsiktɛ.*** पितल्ये क्याऽप्बि क्वाइ चिक्त्य । The curry was spoiled in the metal pot. पित्तले भाँडामा तिहुन उग्ल्यो । 3s: ***tsiktɛ*** चिक्त्य
See: ?? ??

चुःन्य **tsû:nɛ** (**tsikt**) vt. know. जान्नु. ¶ ***ʔuŋʌ lēm mutsʌktu.*** उङ ल्याम् मुचक्तु । I don't know the way. मलाई बाटो थाहा छैन । 1s: ***tsʌktu*** चक्तु 1d: ***tsiki*** चिकि
See: 67 181

चुःन्य **tsû:nɛ** (**tsukt**) vt. point (with a finger). औँलाले देखाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔûŋ ʔitsʉkʌtʌ mʌnʌ kîn phʉktɛ.*** अम्श्रय उःङ इच्युकत मन किःन् फ्युक्त्य । He pointed at me with his finger, and then a fight broke out. उसले पहिला औँल्यायो, अनि झगडा भयो । ¶ ***pāŋrʌm bʌ̄rsu breptso-ʔɛ tsuksi munʉ.*** पाङरम् बर्सु ब्रेप्चोश्रय चुक्सि मुन्यु । You should not point at a young cucumber with your finger. चिचिलो काँक्रो औँलाले देखाउनु हुँदैन । 1s: ***tsuktu*** चुक्तु 1d: ***tsʉki*** च्युकि
See: 111 225

चुऽन्य ***tsʉ̄:nɛ*** (***tsʉŋ***) vt. wrap. पोको पार्नु. ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ gɔ̄:thɛ-bim gojaŋ tsʉŋiti.*** इऽचिश्नय ग्योऽथ्यबिम् गोयाङ च्युङिति । We wrapped the fermented soybeans to take to the cowshed. हामीले गोठको लागि किनमा पोको पार्यौं । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ mɛ phedʑi-bi loɔ̄mdʑʌ tsʉŋiti.*** इऽचिश्नय म्य फ्यजिबि ल्वाम्ज च्युङिति । We wrapped food supplies in that bag. हामीले त्यो थैलोमा सामल पोको पार्यौं । ¶ ***ŋʌ̄ine-ʔɛ ʔʌ̄m ʔukhli tsūŋpɛ mɔ̄:te.*** ङैन्यश्नय श्नम् उख्लि चुङ्प्य मोऽत्य । He was a coward. ऊ डरपोक थियो ।
See: 107 221

चे:न्य ***tsê:nɛ*** (***tsek***) vi. be hard, be stingy. साह्रो हुनु, चिच्चा गर्नु. ¶ ***pək tsekpɛ gə.*** प्योक् चेक्प्य ग्यो । The earth is hard. माटो साह्रो छ । ¶ ***pək tsekte.*** प्योक् चेक्त्य । The earth became hard. माटो साह्रो भयो । ¶ ***ram.rise mʌri tsê:.*** राम्रिसे मरि चे: । Ramrise is very stingy. राम्रिसे धेरै चिच्चा छ । 3s: ***tsê:*** चे:
See: 28 142

चे:न्य ***tsê:nɛ*** (***tsek***) vt. pinch, pluck. चिमोट्नु, टिप्नु. ¶ ***pepertsʌʔɛ ghrē:nʌ tsê:ktʌ.*** पेपेर्चश्नय ग्रेऽन चे:क्त । I plucked nettle with tweezers. काम्टोले सिस्नु टिपेँ । 1s: ***tsegu*** चेगु 1d: ***tseki*** चेकि
See: 36 150

चे:न्य ***tsê:nɛ*** (***tsekt***) vt. close. थुन्नु. ¶ ***ʔuŋʌ laskʌ tsektu.*** उङ लास्क चेक्तु । I close the door. म ढोका थुन्छु । 1s: ***tsektu*** चेक्तु 1d: ***tseki*** चेकि
See: 44 158

चे:न्न्य ***tsênnɛ*** (***tset***) vt. crumble. धुलो पार्नु. ¶ ***ʔuŋʌ khersêi tsedunʌ koɔ̄i-bi bektu.*** उङ ख्योर्स्यीःइ चेदुन क्वाइबि बेक्तु । I break up the chili pepper into little pieces and put it into the curry. म खोर्सानी धुल्याएर तरकारीमा हाल्छु । 1s: ***tsedu*** चेदु 1d: ***tsetsi*** चेचि

चे:म्न्य ***tsêmnɛ*** (***tsept***) vt. taste (liquid). चाख्नु. ¶ ***bʌlʌ tsi tsepte tōndʉ !*** बल चि चेप्ते तोन्द्यु ! Go ahead and taste the beer, first-born! छ्याङ चाख्नुहोस न जेठा ! 1s: ***tseptu*** चेप्तु 1d: ***tsepi*** चेपि
See: 42 156

चे:म्न्य ***tsêmnɛ*** (***tsept***) vt. grind. दराल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ khurʉ̂:-bi mʌkʌi sêr tsepte.*** श्नम्श्नय ख्युन्यु:बि मकै स्यो:र् चेप्त्य । He ground the maize in the mill. उसले जाँतोमा मकै दराल्यो । 1s: ***tseptu*** चेप्तु 1d: ***tsepi*** चेपि
See: 42 156

चेइन्य ***tsēinɛ*** (***tsent***) vt. chop into pieces, clear land. टुक्र्याउनु, फोर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ phərsi tsēndu.*** उङ फ्योर्सि चेन्दु । I chop the pumpkin. म फर्सी टुक्र्याउँछु । ¶ ***ʔʌnʌ̄m tsûːʔɛ tsoɔ̄rsu tsêntenʌ bhrêm phette.*** श्ननम् चु:श्नय च्वार्सु चे:न्त्यन भ्या:म् फेत्त्य । Long ago, grandfather cleared the land for a new field and sowed buckwheat. उहिले बाजेले भस्मे फारेर फापर छरे । 1s: ***tsēndu*** चेन्दु 1d: ***tsē:tsi*** चेऽचि
See: 46 160

चेइन्य ***tsēinɛ*** (***tsent***) vt. teach. सिकाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ tsēikhoɔm-bi tsətstsə-fiɛm tsēndunu.*** उङ चेइख्वाम्बि च्योच्च्योह्याम् चेन्दुनु । I teach children at the school. मैले स्कुलमा केटाकेटीहरुलाई सिकाउँछु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ lʌ̄ŋ pənɛ ʔitsē:stʌ.*** श्नम्श्नय लङ प्योन्य इचेऽस्त । He taught me how to weave baskets. उसले मलाई डोको बन्नु सिकायो । 1s: ***tsēndu*** चेन्दु 1d: ***tsē:tsi*** चेऽचि
See: 46 160

■ चेइसिन्य ***tsēisinɛ*** (***tsent-si***) vi. learn. सिक्नु. ¶ ***ʔī:tsi lêl mʉnɛ tsēisiji*** इऽचि ले:ल् म्युन्य चेइसियि We learn to sing songs. हामी गीत गाउनु सिकौं । 1s: ***tsēisiŋʌ*** चेइसिङ 1d: ***tsēisiji*** चेइसियि

चेन्य ***tsene*** (***tse***) vi. go bad (of flour). बिग्रिनु. ¶ ***phʌ̄l tsē:te.*** फल् चेऽत्य । The flour went bad. पीठो बिग्रियो । 3s: ***tsē:te*** चेऽत्य 4s: ***tse*** चे
See: ?? ??

चेम्न्य ***tsēmnɛ*** (***tsem***) vi. rot (of wood). कुहिनु. ¶ ***ʔʌdʑhēmnûm sʌ̄ŋ tsêmtɛ.*** श्नभ्याम्नु:म् सङ चे:म्त्य । Last year's wood rotted. पोहोर सालको काठ कुह्यो ।
See: 29 143

चेम्न्य ***tsēmnɛ*** (***tsemt***) vt. play with. खेलाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ jakki tsətstsə-fiɛm tsēmdunu.*** उङ याक्कि च्योच्च्योह्याम् चेम्दुनु । I play with the small children. म सानो केटाकेटीहरुलाई खेलाउँछु । 1s: ***tsēmdu*** चेम्दु 1d: ***tsemi*** चेमि
See: 45 159

■ चेम्सिन्य ***tsēmsinɛ*** (***tsemt-si***) vr. ¶ ***tsətstsə-fiɛm ʔuntā:pŋʌ tsêmsinu.*** च्योच्च्योह्याम् उन्ताप्ङ चे:म्सिनु । The children play by themselves. केटाकेटीहरु आफै खेल्छन् । 1s: ***tsēmsiŋʌ*** चेम्सिङ 1d: ***tsēmsiji*** चेम्सियि
See: ?? ??

चेर्न्य ***tsērnɛ*** (***tser***) vi. urinate. पिसाब फेर्नु. 1s: ***tsērŋʌ*** चेर्ङ 1d: ***tseri*** चेरि

चेल्न्य ***tsēlnɛ*** (***tsel***) vt. split, slice (small things). चिर्नु. ¶ ***siŋka tsêlte-nʌ dō:nʌ thokte.*** सिङ्का चे:ल्त्यन दोऽन थोक्त्य । He cut the splinters of bamboo and attached the leaf plate. सिन्को चिरेर दुनो (बनायो) खिल्यो । 1s: ***tselu*** चेलु 1d: ***tseli*** चेलि
See: 41 155

चेऽन्य ***tsē:nɛ*** (***tseŋ***) vt. sift (separate different grains on a flat basket by shaking it horizontally). नाङ्लोलाई दायाँबायाँ केही झड्का दिँदै च्याख्लको छिन्कौटो छुट्याउने तरिका. ¶ ***ʔuŋʌ mʌkʌ̄i sêr tseŋutʌ.*** उङ मकै स्यो:र् चेङुत । I sifted the maize. मैले च्यांख्ला छिन्काएँ । 1s: ***tseŋu***

चेङ् 1d: ***tseŋi*** चेङि
See: 39 153

चोःन्य ***tsôːnɛ*** (***tsok***) vt. sharpen. बसिलाले ताछ्नु. ¶ ***ʔuŋʌ tsok-ʔɛ ɦʌlo tsogu.*** उङ चोक्‌ग्र्य हलो चोगु । I sharpen the plough with an adze. म बसिलाले हलो ताछ्छु । Syn: *khlep*. Syn: *ɦi*. 1s: ***tsogu*** चोगु 1d: ***tsəki*** च्योकि
See: 83 197

चोःन्य ***tsôːnɛ*** (***tsokt***) vt-i. ripen, mature. छिप्पिनु. ¶ ***tēr tsoktɛ.*** तेर् चोक्त्य । The bamboo matured. बाँस छिप्पियो । ¶ ***pôː tsoktɛ.*** पोः चोक्त्य । The pig matured. सुँगुर छिप्पियो ।

चोऽन्य ***tsōːnɛ*** (***tsoŋ***) vt. make a heap. चुली पार्नु. ¶ ***bɛpari-ʔɛ phʌ̄l khêi mɛnulo mana-bi phʌ̄l tsōŋtsoŋ mʉsʌ thɛpnu.*** ब्यपारिग्र्य फल् ख्याःइ म्युनुलो मानाबि फल् चोङ्चोङ् म्युस थ्याप्नु । When businessmen sell flour, they weigh it by making a heap in a measuring pot. व्यापारीहरुले पीठो बेच्दा पीठो मानामा झुसी भर्छन् । ¶ ***ʔuŋʌ khēŋ-bi phʌ̄l tsôntʌ.*** उङ खेङ्बि फल् चोःन्त । I made a heap of flour in the measuring pot. मैले डालोम पीठो चुली पारेँ । Variant: ***tsoŋt*** 1s: ***tsoŋu, tsōndu*** चोङ्, चोन्दु 1d: ***tsəŋi*** च्योङि
See: 85 199

च्यइन्य ***tsɛ-ʔinɛ*** (***tsɛ-ʔi***) vi. taste bad, be unpleasant. नमीठो हुनु, नरमाइलो हुनु. ¶ ***tsɛ ʔipɛ jûː*** च्य इप्य युः bad food. नमीठो खाना । ¶ ***tsɛ ʔūːtɛ.*** च्य ऊत्य । It was unpleasant. नमीठो भयो । ¶ ***mʉnɛ mʌçpɛ kēm munʉlo tsɛ ʔi.*** म्युन्य महइप्य क्याम् मुन्युलो च्य इ । It is unpleasant when the work one has to do is not good. गर्नु पर्ने काम राम्रो नहुँदा नमीठो हुन्छ । ¶ ***tsɛ ʔipɛ ɦʌs mu.*** च्य इप्य हस् मु । He is not a nice person. यो मान्छे अमिल्दो छ ।
See: ?? ??

■ च्यइःन्सिन्य ***tsɛʔînsinɛ*** (***tsɛ ʔi-si***) vr. be embarrassed. अप्ठ्यारो वा खिन्न लाग्नु. ¶ ***phulu lōːle mʌgəkde-bi dzək-bi ɦoʒi ʔimʌçkilo ɦɛpiŋʌ tsɛ ʔissiki.*** फुलु लोःले मग्योक्देबि ज्योक्बि ह्वाइ इमहइकिलो ह्यपिङ च्य इस्सिकि । If we are asked to participate in a feast by a family with which we do not have mutual dealings, we feel uncomfortable participating. चेरो नभाएको ठाउँमा भोज खान बोलायो भने अप्ठ्यारो लाग्छ । 1s: ***tsɛ ʔînsiŋʌ*** च्य इःन्सिङ 2s: ***ʔitsɛ ʔînsi*** इच्य इःन्सि 1d: ***tsɛ ʔissiji*** च्य इस्सियि
See: ?? ??

च्याःम्न्य ***tsɛ̂mnɛ*** (***tsɛp***) vt-i. leak. चुहिनु. ¶ ***kʌ̄mpo tshanalʌ wə tsɛ̂ːptɛ.*** कम्पो छानाल व्यो च्याःप्त्य । Rain leaked from the roof of the house. घरको छानाबाट पानी चुहियो । ¶ ***wə tsɛppɛ gōːthɛ-bi ghrôːt munɛ mughāːnu.*** व्यो च्याप्प्य ग्योऽथ्यबि घ्रोःत् मुन्य मुघानु । Goats do not want to stay in a leaking cowshed. पानी चुहिने गोठमा बाख्रा बस्न मान्दैनन् । 3s: ***tsɛ̂ːbʉ*** च्याब्यु

च्याःम्न्य ***tsɛ̂mnɛ*** (***tsɛp***) vt. be able. tease. सक्नु. मेख मार्नु. ¶ ***kʉ̂r kʌ̄rnɛ tsɛbu.*** क्युःर् कर्न्य च्यबु । I can carry the load. म भारी बोक्न सक्छु । ¶ ***ʔuŋʌ mʌ̄mnɛ tsɛbu.*** उङ मम्न्य च्यबु । I can remember. म सम्झिन सक्छु । ¶ ***mʌkokpɛ ɦʌs kokpɛ mʌ̂ntɛsilo tsɛ̂ːpsɛtɛ.*** मकोक्प्य हस् कोक्प्य मःन्त्यसिलो च्याःप्स्यत्य । The unknowledgeable person who thought he was knowledgeable was set straight. नजान्ने मान्छे जान्ने हुन खोज्दा जान्नेले मेख मार्‍यो । 1s: ***tsɛ̂ːpsedu*** च्याःप्सेदु 2s: ***ʔitsɛ̂ːpsedʉ*** इच्याःप्सेद्यु 1d: ***tsɛpsetsi*** च्याप्सेचि 1p: ***tsɛpseki*** च्याप्सेकि 2p: ***ʔitsɛ̂mseni*** इच्याःम्सेनि
See: 11 125

च्याइन्य ***tsɛ̃inɛ*** (***tsɛnt***) vt. stack on top of. चाङ् लगाउनु. ¶ ***salʌ-ʔɛ tibi kʉ̂r tsɛ̃nde.*** सालग्र्य तिबि क्युःर् च्यान्दे । Young man, pile on some extra load (into your basket). तन्नेरीले अलिक भारी चाङ् हाल न । ¶ ***ʔuŋʌ lʌ̄ŋ thēm-bi bɛdiŋ tsɛ̄ndu.*** उङ लङ् थेम्बि बेडिङ् च्यान्दु । I piled the bedding on top of the basket. म डोकोमाथी बेडिङ चाङ् लगाउँछु । 1s: ***tsɛ̄ndu*** च्यान्दु 1d: ***tsɛ̄ːtsi*** च्याचि
See: 23 137

च्याम्न्य ***tsɛ̄mnɛ*** (***tsɛm***) vt. lose. हराउनु. ¶ ***ʔuŋʌ tsabi tsɛmutʌ.*** उङ चाबि च्यमुत । I lost the key. मैले चाबी हराएँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌlə tsɛ̂mtɛ.*** अम्ग्र्य अल्यो च्याःम्त्य । He startled me. उसले मलाई तर्सायो । 1s: ***tsɛmu*** च्यमु 1d: ***tsɛmi*** च्यमि
See: 14 128

च्यार्न्य ***tsɛ̄rnɛ*** (***tsɛr***) vt-i. be exhausted. धेरै थाक्नु, गल्नु. ¶ ***ŋênnɛ-ʔɛ tsɛ̂rtɛ.*** ङेःन्न्यग्र्य च्याःर्त्य । He was exhausted from the disease. बिमारले सतायो । ¶ ***māːlu khəstʌlo dzhes-ʔɛ ʔitsɛrʌtʌ.*** मालु ख्योस्तलो झेस्ग्र्य इच्यरत । When I went in the mountain, I suffered from the altitude. हिमाल जाँदा लेक लाग्यो । 1s: ***ʔitsɛ̄rŋʌ*** इच्यार्ङ

च्युन्य ***tsʉnɛ*** (***tsʉ***) vi. be spicy. पिरो हुनु. ¶ ***khərsɛ̂i tsʉ.*** ख्योर्स्याःइ च्यु । The chili pepper is hot. खोर्सानी पिरो हुन्छ ।
See: ?? ??

च्योन्य ***tsənɛ*** (***tsə***) vt. use pieces of bamboo to enlarge a basket. चोयो थप्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ lʌ̄ŋ tsə-tōː pʉtɛ.*** अम्ग्र्य लङ् च्योतोऽ प्युत्य । He wove the basket, adding pieces of bamboo to enlarge it. उसले चोयो थप्दै डोको बुन्यो । 1s: ***tsəŋʌ*** च्योङ 1d: ***tsəji*** च्योयि
See: ?? ??

च्वाःन्न्य ***tsoə̂nnɛ*** (***tsətt***) vt. push half-burned firewood deeper into the hearth. झोस्नु. ¶ ***mɛːlâm sʌ̄ŋ tsoətte.*** म्यालाःम् सङ् च्वात्ते । Please push the firewood from that side! उतापट्टिको दाउरा झोस न । 1s: ***tsoəttu*** च्वात्तु 1d: ***tsətsi*** च्योचि
See: 89 203

च्वाःन्न्य ***tsoɔ̂nnɛ*** (***tsɵtt***) vt. annoy. रिस उठाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ nele ʔitsɵstʌ.*** अम्‌ब्रय नेले इच्योस्त । He annoyed me. उसले मसँग निहु खोज्यो ।
See: 89 203

च्वाइन्य ***tsoɔ̄inɛ*** (***tsɵn***) vi. jump, spring. उफ्रिनु, उर्लनु. ¶ ***tsoɔ̄isʌ tsoɔ̄isʌ bʌl ʔə̂:ptɛ.*** च्वाइस च्वाइस बल् अयोःप्त्य । He sprang to shoot the ball. उफ्री उफ्री बल हान्यो । ¶ ***bhîr tsoɔ̄isʌ khɵstɛ.*** भिःर् च्वाइस ख्योस्त्य । The deer jumped away. मृग उफ्रदै गयो । 1s: ***tsoɔ̄iŋʌ*** च्वाइङ 1d: ***tsə̄:tsi*** च्योऽचि
See: 76 190

च्वाम्न्य ***tsoɔ̄mnɛ*** (***tsɵm***) vt. chop. चिर्नु, काट्नु. ¶ ***ʔuŋʌ poɔ̄ndʉ-ʔɛ sʌ̄ŋ tsomu.*** उङ प्वान्द्युब्रय सङ चोमु । I chop firewood with an axe. म बञ्चरोले दाउरा चिर्छु । ¶ ***ʔuŋʌ betho-ʔɛ phɵrsi tsomutʌ.*** उङ बेथोब्रय फ्योर्सि चोमुत । I chopped the pumpkin with a khukuri. मैले खुकुरीले फर्सी चिरेँ । 1s: ***tsomu*** चोमु 1d: ***tsɵmi*** च्योमि
See: 84 198

च्वार्न्य ***tsoɔ̄rnɛ*** (***tsɵr***) vt. ❶ pay. तिर्नु. ❷ cut (small branches for fodder). काट्नु, छास्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bʌ̂i binɛ sɛulʌ tsɵ̂rtɛ.*** अम्‌ब्रय बैः बिन्य स्याउल च्योःर्त्य । He cut branches to give to the cows. उसले गाईलाई दिन स्याउला छास्यो । ¶ ***ʔuŋʌ ʔunô: tsoru.*** उङ उनोः चोरु । I pay my debt to him. म उसको ऋण तिर्छु । 1s: ***tsoru*** चोरु 1d: ***tsɵri*** च्योरि
See: 86 200

- छ -

छ:न्न्य ***tshʌ̂nnɛ*** (***tshitt***) vt-i. have to, be obliged to. आइपर्नु, बाध्य हुनु. ¶ ***ʔik mʌri kem mʉnɛ ʔitshʌçtiki.*** इक् मरि क्याम् म्युन्य इछ्हइतिकि । We now have to do a lot of work. हामीले धेरै काम गर्नु पर्ने भयो । ¶ ***nōŋ jā:tɛnʌ, gə ʔū:nɛ tshʌtte.*** नोङ् यात्यन, ग्यो ऊन्य छत्त्य । It snowed and he had to buy clothes. हिउँ परेर लुगा किन्नु पऱ्यो । 1s: ***ʔitshistʌ*** इछिस्त 1d: ***ʔitshisti*** इछिस्ति

छ:म्न्य ***tshʌ̂mnɛ*** (***tshipt***) vt. chew sugarcane. ऊखु खानु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔughoɔ̄lsiŋʌ mārpɛ tshʌpte.*** अम्ऱ्य उघ्वाल्सिङ मार्प्य छप्त्य । He chewed the whole sugarcane. उसले सिङ्गै ऊखु खायो । 1s: ***tshʌptu*** छप्तु 1d: ***tshipi*** छिपि
See: 65 179
■ य छ:म्न्य ***jʌ tshʌ̂mnɛ*** (***tshipt (jʌ)***) vt. worry (about the future). चिन्ता गर्नु. ¶ ***tsətsə ŋêiʔo ʔênnɛ-ʔɛ, ʔumêm-ʔɛ jʌ tshʌptɛ.*** च्योच्च्यो ङे:इओ ऐन्न्यऱ्य, उम्या:म्ऱ्य य छप्त्य । The mother worried about her child being sick. बच्चा बिरामी हुन्छ कि भनेर आमाले सुर्ता गरिन् । 1s: ***jʌ tshʌptu*** य छप्तु 2s: ***jʌ ʔitshʌptʉ*** य इछप्त्यु
See: 65 179
■ य छ:म्सिन्य ***jʌ tshʌ̂msinɛ*** (***tshipt-si (jʌ)***) vt. be sorry, be embarassed. ग्लानी हुनु. ¶ ***ʔā:po saman ʔitsêmsəstâm-kʌ ʔʌ̄m jʌ tshʌ̂mtesi.*** आपो सामान् इच्या:म्स्योस्ता:म्क अम् य छ:म्त्यसि । He was very sorry for having lost my luggage. मेरो सामान हराई दिएकोले ऊ ग्लानी भयो ।
See: 65 179

छम्न्य ***tshʌ̄mnɛ*** (***tshim***) vt. push to the other side, shove. मिच्नु. ¶ ***ʔʌnôl senɛ ʔʌ̄m-ʔɛ ʔûŋ mukde ʔitshimʌtʌ.*** अन्यो:ल् सेन्य अम्ऱ्य उ:ङ् मुक्दे इछिमत । Last night he pushed me to the other side of the bed. आज राती उसले मलाई ओछ्यानमा धकेल्यो । ¶ ***dʑhūŋ lʉlo bup.la tshʌ̄m lʉnu.*** झुङ् ल्युलो बुप्ला छम् ल्युनु । The chicks shove each other when it is cold. जाडो हुँदा चल्लाहरु धकेला-धकेल गर्छन । ¶ ***bʌnʌs-ʔɛ mʌnʌs-po rîm tshîmtɛ.*** बनस्ऱ्य मनस्पो रि:म् छि:म्त्य । Banas encroached upon Manas's land. बनसले मनासको साँध मिच्यो । 1s: ***tshimu*** छिमु 1d: ***tshimi*** छिमि
See: 61 175

छल्न्य ***tshʌ̄lnɛ*** (***tshil***) vi. be frustrated, be dissatisfied. अरुले पाए जति कसैले नपाउँदा हुने असन्तुष्टि, मन दुखाउनु. ¶ ***ʔunomepo dʌkhoɔ̄i kēm-kʌ ʔutshʌ̄rmɛ tshîltɛ.*** उनोमेपो दख्वाइ क्याम्क उछर्म्य छि:ल्त्य । The mother-in-law was not satisfied with the amount of work her daughter-in-law did. बुहारीको कामदेखि सासु असन्तुष्टि भए । ¶ ***ʔudʑənɛ dʌkhoɔ̄i tshʉktɛnʌ tshîltɛ.*** उज्योन्य दख्वाइ छ्युक्त्यन छि:ल्त्य । He felt unsated as he did not get enough food. खानेकुरा थोरै हुँदा उसले गनगन गऱ्यो । 1s: ***tshʌ̄lŋʌ*** छल्ङ 1d: ***tshili*** छिलि
See: ?? ??

छल्न्य ***tshʌ̄lnɛ*** (***tshilt***) vt. be dissatisfied with someone, be disappointed by something. असन्तुष्ट हुनु, गनगन गर्नु. ¶ ***ʔûŋ mʌphləŋâm-kʌ ʔʌ̄m tshʌ̄ldu.*** उ:ङ् मफ्ल्योङा:म्क अम् छल्दु । I am disappointed that he isn't helping me. नसघाएकोमा ऊ देखि म असन्तुष्ट छु । 1s: ***tshʌ̄ldu*** छल्दु 1d: ***tshili*** छिलि
See: 70 184

छिन्य ***tshinɛ*** (***tshi***) vt. sweep. बढार्नु, पुछ्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bhʌ̄mdel tshitɛ.*** अम्ऱ्य भम्देल् छित्य । He swept the courtyard. उसले आँगन बढाऱ्यो । ¶ ***tsətstsə-ʔɛ ʔunəkhli tshinɛ mukō:gʉ.*** च्योच्च्योऱ्य उन्योख्लि छिन्य मुक्योऽग्यु । Children don't know how to wipe their noses. बच्चाले सिँगान पुछन जान्दैन । 1s: ***tshiŋʌ*** छिङ 1d: ***tshiji*** छियि
See: 57 171

छु:न्य ***tshû:nɛ*** (***tshik***) vi. be cold. चिसो हुनु. ¶ ***nōŋ tshʌkpɛ mʌttʉ.*** नोङ् छक्प्य मत्त्यु । The snow is cold. हिउँ चिसो हुन्छ । 1s: ***tshʉkʌtʌ*** छ्युकत 3s: ***tshiktɛ*** छिक्त्य 1d: ***tshiki*** छिकि
See: ?? ??

छु:न्य ***tshû:nɛ*** (***tshuk***) vi. become. हुनु. ¶ ***ʔûŋ bʌ̄ŋpɛ tshʉkʌtʌ.*** उ:ङ् बङ्प्य छ्युकत । I became good. म राम्रो भएँ । ¶ ***ʔûŋ ghoɔ̄lpɛ tshʉkʌtʌ.*** उ:ङ् घ्वाल्प्य छ्युकत । I became big. म ठूलो भएँ । ¶ ***ʔīn bʌ̄ŋpɛ ɦʌs tshû:nɛ mʌttʉ.*** इन् बङ्प्य हस् छु:न्य मत्त्यु । You have to become a good man. तिमी राम्रो मानिस हुनु पर्नेछ ।
See: 98 212

छुऽन्य ***tshū:nɛ*** (***tshuŋt***) vt-i. form (of a boil). पिलो आउनु. ¶ ***ʔusêl-bi ɦoɔsmə tshûntɛ.*** उस्या:ल्बि ह्वास्म्यो छु:न्त्य । A boil formed on his leg उसको खुट्टामा पिलो आयो । 3s: ***tshūndʉ*** छुन्द्यु

छे:न्य ***tshê:nɛ*** (***tshek***) vt. ❶ cut fodder. छास्नु. ❷ select grains. छन्नु. ❸ drain water. कुलो काट्नु. ¶ ***wəs tshegu.*** व्योस् छेगु । I cut the fig tree for fodder. नेबारा छास्छु । ¶ ***ʔuŋʌ mʌkʌisôr tshegu.*** उङ मकैस्यो:र् छेगु । I cleaned the crushed maize. मकै च्याख्ला रा भुस निफनेर छुटाउँछु । 1s: ***tshegu*** छेगु 1d: ***tsheki*** छेकि
See: 36 150

छे:न्न्य ***tshênnɛ*** (***tshett***) vt. rinse. warn. पखाल्नु. होशियारी बनाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ku-ʔɛ kɛ̄:p tshettʌ.*** उङ कुऱ्य क्याऽप् छेत्त । I rinsed the pan with water. मैले पानीले भाँडा पखालेँ । ¶ ***kʌwʌ-ʔɛ tsherluŋmɛ-bi gəpɛ pək tshettɛ.*** कवऱ्य छेर्लुङ्म्यबि ग्योप्य प्योक् छेत्त्य । The stream washed the soil that was on the stone slab. खोलाले चप्लेटी ढुङ्गामा भएको माटो पखाल्यो । ¶ ***mamasisi ʔʌusʌdhi dʑənɛ munʉ ʔênnɛ ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌnû: ʔitshestʌ.*** मामासिसि औसधि ज्योन्य मुन्यु ऐ:न्न्य अम्ऱ्य अनु: इछेस्त । He warned me not to take medecine carelessly. जुन्सुकै औषधी खान हुन्न भनेर उसले मलाई

सावधान गरायो । 1s: ***tshetu*** छेतु 1d: ***tshetsi*** छेचि
See: 43 157

छेःम्न्य ***tshêmnɛ*** (***tshept***) vi. leak out. रसिनु. ¶ ***gagri-bîm ku tshepte.*** गाग्रिबिःम् कु छेप्त्य । The water in the pot leaked out. गाग्रिको पानी रसियो । 3s: ***tshê:p*** छेःप्

छेइन्य ***tshēine*** (***tshent***) vt. recognize. चिन्नु. ¶ ***ʔik tshēi lʉki.*** इक् छेइ ल्युकि । Let's get to know each other. हामी चिन्जान गरौं । ¶ ***ʔuŋʌ dhô:p tshēndu.*** उङ धोःप् छेन्दु । I recognized a lophophorus! म डाँफेचोरालाई चिन्छु । 1s: ***tshēndu*** छेन्दु 1d: ***tshē:tsi*** छेऽचि
See: 46 160
■ छेइसिन्य ***tshēisinɛ*** (***tshent-si***) vr. know each other, be acquainted. चिनिनु. ¶ ***khəle tshêl-kolo tshēisinɛ mʌttʉ.*** ख्योले छ्याःल्कोलो छेइसिन्य मत्त्यु । Relatives have to get to know each other. सबै आफन्ताहरुसँग चिनिनु पर्छ । 1p: ***tshēisiki*** छेइसिकि
See: ?? ??

छेन्य ***tshenɛ*** (***tshe***) vi. become mature (of a child growing up). बुझ्ने हुनु. ¶ ***tsətstsəpo ʔunû: tshē:te.*** च्योच्च्योपो उनुः छेऽत्य । The child matured. बच्चा बुझ्ने भयो । ¶ ***tshepɛ koklʌp ʔuditstshɛ dʌla ʔəkte.*** छेप्य कोक्लप् उदिच्छ्य दला ओयोक्त्य । The clever rooster crowed early in the morning. चलाख भाले बिहान सबेरै बास्यो ।
See: 25 139

छेम्न्य ***tshēmnɛ*** (***tshem***) vt. entice, lure (animals, spirits). फकाउनु, फुल्याउनु. ¶ ***ghas-ʔɛ mes tshemutʌnʌ poʌttʌ.*** घासओय मेस् छेमुतन प्वात्त । I lured the buffalo with grass and attached it to a pole. घासले भैँसीलाई फकाएर बाँधेँ । ¶ ***lasmɛʔɛ grômmɛ ləlo lʌçsʌ tshēmtɛlo lō: lûntɛsi.*** लास्म्यओय ग्रोःम्म्य ल्योल्यो लह्इस छेःम्त्यलो लोऽ ल्युःन्त्यसि । When Laasmya compelled Grommya through incantations, she came back to life. लास्म्यले ग्रोम्म्यलाई बिधिपूर्ण फुल्याउँदै फलक्दा उनी बौरियो । Syn: *lemt*.

छेल्न्य ***tshēlnɛ*** (***tshelt***) vt-i. be bright. चम्किलो हुनु, प्रष्ट हुनु. ¶ ***ghêr mutshêlwɛ.*** घ्योःर् मुछेःल्व्य । The lamp did not light up. बत्ति (राँको) चहक भएन । ¶ ***purne nôl kêm-ʔɛ mugū:lʉkho lə tshēldʉ.*** पुर्ने न्योःल् क्योःम्ओय मुग्युऽल्युखो ल्यो छेल्द्यु । If the clouds aren't hiding it, the moon shines brightly on the day of the full moon. पूर्णिमाको दिन बादलले ढाकेन भने जून चम्किलो हुन्छ । ¶ ***tsətstsəpo ʔulēm dʌla mutshēldʉ.*** च्योच्च्योपो उलेम् दला मुछेल्द्यु । The child starts speaking very late. बच्चाको जिब्रो छिटो लाग्दैन । ¶ ***bʌtti sēmsēm tʌŋŋʌ təstɛ, mutshêlwɛ.*** बत्ति स्याम्स्याम् तङ्ङ त्योस्त्य, मुछेःल्व्य । The lamp just flickered and did not light up. बत्ती मधुरो मात्र देखियो प्रस्ट भएन । ¶

ʔêntosoba ɦek bʌdzi go kə tshēldʉ ? अयाःन्तोसोबा हेक् बजि गो क्यो छेल्द्यु ? What time is daybreak these days? आजकाल कति बजे पो उज्यालो हुन्छ ? 3s: ***tshēldʉ*** छेल्द्यु

छेऽन्य ***tshē:nɛ*** (***tsheŋ***) vt. hate. घृणा गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tsətstsə ʔitshēŋtiki.*** अम्ओय च्योच्च्यो इछेङ्तिकि । He hated us (children). उसले हामी केटाकेटीलाई घृणा गर्‍यो । 1s: ***tshêŋtʌ*** छेःङ्त 1d: ***tsheŋiti*** छेङिति
See: 39 153

छैन्य ***tshʌ̄inɛ*** (***tshin***) vi. to come off (of skin). बोक्रा छिलिनु. ¶ ***bhēnderē:ni ɦʌçkilo ʔukâ: ghlê: tshʌ̄i.*** भ्यान्द्यर्‍यानि हह्इकिलो उकाः घ्लेः छै । When we boil tomatoes, their skin peels off. गोलभैँडा पोल्दा त्यसको बोक्रा पिल्छिन्छ ।
See: 55 169

छैन्य ***tshʌ̄inɛ*** (***tshint***) vt. slide and damage, make peel. ख्वात्ते वा स्वाट्टै लग्नु. ¶ ***kō:ro-ʔɛ ʔuʔû: ghlê: tshʌ̂ntɛ.*** कोऽरोओय उऊः घ्लेः छःन्त्य । The landslide engulfed his fields. उसको बारी पहिरोले स्वाट्टै लग्यो । ¶ ***bhlʌçpɛ têl-ʔɛ tsətstsəpo ʔukhʌ̄r-bim sʌkʌ ghlê: tshʌ̂ntɛ.*** भ्लह्इप्य तेःल्ओय च्योच्च्योपो उखर्बिम् सक घ्लेः छःन्त्य । The boiling oil made the skin peel off the child's hand. उम्लेको तेलले बच्चाको हातको छाला पिल्स्यायो । 1s: ***ghlê: tshʌ̄ndu*** घ्लेः छन्दु 1d: ***ghlê: tshī:tsi*** घ्लेः छिऽचि
See: 69 183

छोऽन्य ***tshō:nɛ*** (***tshoŋt***) vt. mix. मिसाउनु, थप्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ɦʌçpɛ ku-kolo tshʌkpɛ ku tshôntɛ.*** अम्ओय हह्इप्य कुकोलो छक्प्य कु छोःन्त्य । He mixed hot water with cold water. उसले तातो पानीसँग चिसो पानी मिसायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ brâ: tshôntɛnʌ lû:te.*** अम्ओय ब्राः छोःन्त्यन ल्युःत्य । He exaggerated. उसले कुरा थपेर भन्यो । 1s: ***tshōndu*** छोन्दु 1d: ***tsheŋi*** छ्योङि
See: 93 207

छ्यन्य ***tshenɛ*** (***tshe***) vi. spread, proliferate. फैलिनु. ¶ ***sēr tshā:te.*** सेर् छात्य । The lice spread. जुम्रा फैलियो । ¶ ***mʌdzʌm.lal-po ghrô:t ghole tshā:tnu.*** मजम्लाल्पो घ्रोःत् घोले छात्नु । Majamlaal's goats proliferated. मजमलालको बाख्रा धेरै फैलियो । 3s: ***tshā:tɛ*** छात्य 4s: ***tshe*** छ्य
See: ?? ??

छ्याःन्न्य ***tshênnɛ*** (***tshett***) vt. multiply, increase supply (seeds, chicken). बीउ उमार्नु, फैलाउनु. ¶ ***ʔʌdzhēmnûm rê:rā:ru ʔuŋʌ tshettʌ.*** अझ्याम्नुःम् र्‍योःरारु उङ छ्यात्त । I increased my supply of rice seeds from last year's. पोहोर सालको धानको बीउ मैले फैलाएँ । ¶ ***ʔuŋʌ pūŋmɛ tshettʌ.*** उङ पुङ्म्य छ्यात्त । My flowers have multiplied. मैले फूल फैलाएँ । ¶ ***ʔuŋʌ phə tshettʌnu.*** उङ फ्यो छ्यात्तनु । I increased the number of chickens. मैले

कखुरा फैलाएँ । 1s: ***tshettu*** छ्यात्तु 1d: ***tshetsi*** छ्यचि
See: 20 134

छ्या:न्न्य ***tshênne*** (***tshett***) vt. ignite. सल्काउनु. ¶ ***ʔuŋʌ tsʌk.mʌk tshettʌnʌ mi ghrettʌ.*** उङ चक्मक् छ्यात्तन मि घ्र्यात्त । I ignited the fire with a flintstone. चकमक पारेर आगो बालेँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ mi tshette.*** अम्अ्य मि छ्यात्त्य । He ignited the fire. उसले आगो सल्कायो । 1s: ***tshetu*** छ्यतु 1d: ***tshetsi*** छ्यचि
See: 20 134

■ छ्या:न्सिन्य ***tshênsine*** (***tshett-si***) vr. make a fire for oneself. आफ्नो लागि आगो बाल्नु ।. ¶ ***ʔûŋ mi tshênsiŋʌtʌ.*** उ:ङ मि छ्या:न्सिङत । I made a fire for myself. आफ्नो लागि आगो बालेँ ।

छ्यार्न्य ***tshērne*** (***tsher***) vt. rewarm by the fire (food), dry by the fire (fireword). सेकाउनु. ¶ ***sū:tʌ sʌ̄ŋ tshērkinʌ ghre.*** सुऽत सङ छ्यार्किन घ्र्य । When we dry green wood, it burns. काँचो दाउरा सेकाएपछि बल्छ । 1s: ***tsherutʌ*** छ्यरुत 1d: ***tsheriti*** छ्यरिति

छ्युन्य ***tshʉne*** (***tshʉ***) vi. be late. ढिलो हुनु. ¶ ***ʔiskul khoɔçkilo tshʉne munʉ.*** इस्कुल् ख्वाह्इकिलो छ्युन्य मुन्यु । When we go to school, it is not good to be late. स्कुल जाँदा ढिलो गर्नु हुँदैन । Ant: ***nep***. 1s: ***tshʉŋʌtʌ*** छ्युङत 1d: ***tshʉ̂iti*** छ्यु:इति
See: 96 210

छ्योन्य ***tshɵne*** (***tshɵ***) vi. ❶ be addicted to. गहिरो लत पर्नु, लागो हुनु. ❷ be mean. छुच्चो हुनु. ¶ ***ʔʌ̄m tsi-bi tshɵ.*** अम् चिबि छ्यो । He is addicted to alcohol. ऊ जाँडमा लागो छ । ¶ ***ʔīn lêl mʉne-bi mʌri ʔitshɵ.*** इन् ले:ल् म्युन्यबि मरि इछ्यो । You are addicted to singing. तपाईं गीत गाउनुमा प्रखर हुनुहुन्छ । ¶ ***tshɵpe khlê:p-ʔɛ ʔikeçki.*** छ्योप्य ख्ले:प्अ्य इक्याह्इकि । Aggressive dogs bite people. छुच्चो कुकुरले टोक्छ । 1s: ***tshɵŋʌ*** छ्योङ 1d: ***tshɵji*** छ्योयि
See: 71 185

छ्वा:म्न्य ***tshoɔ̂mne*** (***tshɵp***) vt. gather into a bundle. मुठ्याउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ lū:ʥʌ rā:ru tshê:ptenʌ poɔtte.*** अम्अ्य लुऽज राऽरु छ्यो:प्त्यन प्वात्त्य । He gathered the millet seedlings and tied them into a bundle. उसले कोदोको बीउ मुठ्याएर मुठा बाँध्यो । ¶ ***tēr bhô: tshoɔ̂m-nenʌ poɔ̂nne mʌttʉ.*** तेर् भो: छ्वा:म्न्यन प्वा:न्न्य मत्त्यु । We have to gather bamboo and tie it into a bundle. बाँस बटुलेर बाँध्नु पर्छ । Syn: ***khɵp***. 1s: ***tshobu*** छ्वोबु 1d: ***tshɵpi*** छ्योपि
See: 81 195

छ्राम्न्य ***tshoɔ̄mne*** (***tshɵm***) vi. dance. नाच्नु. ¶ ***ʔiskul-bi tsɵtstsɵ-ɦem tshoɔ̄mnu.*** इस्कुल्बि च्योच्च्योह्याम् छ्राम्नु । The children dance at school. स्कुलमा केटाकेटीहरु नाच्छन् । ¶ ***ʔī:tsi was-bi tshɵmiti.*** इऽचि वास्बि छ्योमिति । We danced at the Waas festival. हामी वास्मा नाच्यौं । 1s: ***tshoɔ̄mŋʌ*** छ्राम्ङ 1d: ***tshɵmi*** छ्योमि
See: 75 189

- ज -

जु:न्य ***dʑû:nɛ*** (***dʑikt***) vt. paint, dye. रङ्ग्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ kām dʑʌktu.*** उङ कम् जक्तु । I paint the house. म घर रङ्ग्याउँछु । ¶ ***bubûm gɵ ɦʌlʌlâm rāŋ-ʔɛ dʑʌktu.*** बुबु:म् ग्यो हलला:म् रङ्अय जक्तु । I dyed the white cloth red. सेतो लुगालाई रातो रङले रङ्ग्याउँछु । 1s: ***dʑʌktu*** जक्तु 1d: ***dʑiki*** जिकि
See: 67 181

जे:न्न्य ***dʑênnɛ*** (***dʑett***) vt. call to, read aloud. बोलाउनु, पढ्नु. ¶ ***lēmdu-bi ʔām-ʔɛ ʔûŋ ʔidʑestʌlo tshêntʌ.*** ल्याम्दुबि अम्अय उ:ङ इजेस्तलो छे:न्त । When he called to me on the road, I recognized him. बाटोमा उसले मलाई बोलाउँदा पो चिनेँ । ¶ ***ʔām-ʔɛ bides-lʌ ɦepɛ brâ: sā:phʌm dʑettɛ.*** अम्अय बिदेस्ल ह्योप्य ब्रा: साफम् जेत्त्य । He read a letter from abroad. उसले विदेशबाट आएको पत्र पढ्यो । ¶ ***noktsho-ʔɛ ʔusesmɵ dʑettʉ.*** नोक्छोअय उसेस्म्यो जेत्त्यु । The shaman calls his master. झाँक्रीले तान्त्रिक गुरुलाई बोलाउँछ । ¶ ***dʑêi lʉkinʌ go tshēi lʉki.*** जे:इ ल्युकिन गो छेइ ल्युकि । We get to know each other by talking. बोलचाल गरेपछि पो चिनजान हुन्छ । 1s: ***dʑettu*** जेत्तु 1d: ***dʑetsi*** जेचि
See: 35 149

जेन्य ***dʑenɛ*** (***dʑe***) vi. say. बोल्नु, बज्नु. ¶ ***ɦebe dʑē:tɛ?*** हेबे जेऽत्य? What time is it? कती बज्यो ¶ ***khêl môl mʉnɛ lagi ghole ɦʌs-kolo dʑenɛ mʌttʉ.*** ख्या:ल् म्यो:ल् म्युन्य लागि घोले हस्कोलो जेन्य मत्त्यु । We have to discuss Khaling affairs with many people. धेरै जनासँग भेटेर सल्लाह गर्नुपर्छ । ¶ ***ʔʌm tsɛnʉpɛ dʑe.*** अम् च्यन्युप्य जे । He speaks nicely. ऊ मीठो बोल्छ । ¶ ***ʔʌmpo joŋbêm tsɛnʉpɛ dʑe.*** अम्पो योङबे:म् च्यन्युप्य जे । His jew's harp sounds nice. उसको बिनायो मीठो बज्छ । Voir : ***dʑet*** 1s: ***dʑeŋʌ*** जेङ 1d: ***dʑeji*** जेयि
See: 25 139

ज्योन्य ***dʑɵnɛ*** (***dʑA***) vt. eat. खानु. ¶ ***ʔên jû: dʑɵki.*** अया:न् यु: ज्योकि । Now let us have a meal. अब खाना खाऔं ¶ ***ŋeçkilo ʔʌusʌdhi dʑɵnɛ mʌttʉ.*** ङेह्इकिलो औसधि ज्योन्य मत्त्यु । When we are sick, we have to take medecine. बिरामी हुँदा औषधी खानु पर्छ । ¶ ***ʔuŋʌ dû:t dʑʌŋʌ.*** उङ द्यु:त् जङ । I drink milk. (of adults) दूध पिउँछु । 1s: ***dʑʌŋʌ*** जङ 1d: ***dʑɵji*** ज्योयि
See: ?? ??

- फ़ -

फ़ःन्न्य **dzhʌ̂nnɛ** (**dzhit**) vi. be wet. be bored. भिज्नु, रुभ्नु. धित मर्नु. ¶ ***ʔʌnôl ʔʌtshatʌ mugō:wɛnʌ wô:-ʔɛ dzhistʌ.*** अन्योःल् अछात मुगोऽव्यन व्योःअ्य फिस्त । I did not have an umbrella today, and I got wet from the rain. revoir आज छाता नभएर पानीले रुभेँ । 1s: **dzhʌ̂iŋʌ** फैःङ 1d: **dzhitsi** फिचि
See: 52 166

फ़ःन्न्य **dzhʌ̂nnɛ** (**dzhitt**) vt. ❶ soak. भिजाउनु. ❷ grow (seedling). बीउ राख्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔidzhisti.*** अम्अ्य इफिस्ति । He made us wet. उसले भिजायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ rô:rā:ru dzhʌtte.*** अम्अ्य र्योःरारु फत्त्य । He germinated the rice seeds. उसले धानको बीउ राख्यो (छर्‍यो) । 1s: **dzhʌttu** फत्तु 1d: **dzhitsi** फिचि
See: 66 180

फ़ःन्न्य **dzhʌ̂nnɛ** (**dzhitt**) vt. get warm by the fire / get cool (when one feels too hot). ताप्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ mi dzhʌttu.*** अम्अ्य मि फत्त्यु । He gets warm by the fire. उसले आगो ताप्छ । ¶ ***dzhūŋ lɯlo mi dzhʌ̂nnɛ tsɛnɯ.*** फुङ ल्युलो मि फःन्न्य च्यन्यु । When it is cold, it is nice to get warm by the fire. चिसो हुँदा आगो ताप्नु मजा आउँछ । ¶ ***gʌrmi lɯlo dzhūŋ dzhʌ̂nnɛ tsɛnɯ.*** गर्मि ल्युलो फुङ फःन्न्य च्यन्यु । When it is hot, it is nice to have a cool wind. गर्मी लाग्दा हावा खानु मजा आउँछ । ¶ ***lonɛm-bi tori tē̆l-ʔɛ klênsinu mʌnʌ noɔm dzhʌtnu.*** लोन्याम्बि तोरि तेल्अ्य क्लेःन्सिनु मन न्वाम् फत्नु । In the winter, they rub themselves with oil and bask in the sun. हिउँदमा तोरीतेल घसेर घाम ताप्छन् । 1s: **dzhʌttu** फत्तु 1d: **dzhitsi** फिचि
See: 66 180

फ़ःम्न्य **dzhʌ̂mnɛ** (**dzhip**) vi. become spoiled, rotten. कुहनु. ¶ ***phɔrsi dzhipte.*** फ्योर्सि फिप्त्य । The pumpkin rotted. फर्सी कुहियो । ¶ ***ki dzhipte.*** कि फिप्त्य । The potato rotted. आलु कुहियो । ¶ ***sɘ dzhipte.*** स्यो फिप्त्य । The meat spoiled. मासु कुहियो ।
See: 51 165

फम्न्य **dzhʌ̄mnɛ** (**dzhim**)

■ उमोः फम्न्य ***ʔumô: dzhʌ̄mnɛ*** (***dzhim (ʔumô:)***) vi. be fed up, be bored, drink enough water. वाक्कै लाग्नु, आत मर्नु. ¶ ***kē̆m mɯnɛ-ʔɛ ʔʌmô: dzhîmte.*** क्याम् म्युन्यअ्य अमोः फिःम्त्य । I am fed up with working too much. काम गर्नुले वाक्कै लाग्यो । ¶ ***ʔudinʌi pok.sɘ konɛ-ʔɛ ʔʌmô: dzhîmte.*** उदिनै पोक्स्यो क्योन्यअ्य अमोः फिःम्त्य । I am tired of eating pork every day. दिनहुँ सुँगुरको मासु खानुले वाक्कै लाग्यो । ¶ ***ʔumô: dzhîmtêm sʌmmʌ mes-ʔɛ ku tûŋte.*** उमोः फिःम्त्याःम् सम्म मेसअ्य कु त्युःङ्त्य । The buffalo drank water until it was full. आत मरिन्जेल भैँसीले पानी पियो ।
See: 54 168

फर्न्य **dzhʌ̄rnɛ** (**dzhɯr**) vi. be sour. अमिलो हुनु. ¶ ***tsi dzhûrtɛnʌ ʔʌ̄m-ʔɛ mutûŋwe.*** चि फ्युःर्त्यन अम्अ्य मुत्युःङ्व्य । The alcohol was sour, so he did not drink it. जाँड अमिलो हुनाले उसले पिएन । ¶ ***dzhʌ̄rpɛ rē̆ikhe-mulʌ sɘpɛ phʌ̄l jāŋ.*** फर्प्य र्याइख्यमुल स्योप्य फल् याङ । With a tight sieve, one can sift fine flour. बाक्लो चाल्नीबाट मसिनो पिठो चालिन्छ । ¶ ***kagʌti dzhʌ̄rpɛ mʌttɯ.*** कागति फर्प्य मत्त्यु । Limes are sour. कागती अमिलो हुन्छ । 3s: **dzhûrtɛ** फ्युःर्त्य
See: 101 215

फुःन्य **dzhû:nɛ** (**dzhɯk**) vi. jump down, escape. हाम फाल्नु, भाग्नु. ¶ ***khespɘ dzhɯkkhɘste.*** खेस्प्यो फ्युक्ख्योस्त्य । The thief escaped. चोर भागीगयो । ¶ ***nus tē̆:lâm sʌ̄ŋ-kʌʔʌ mē̆:lâm sʌ̄ŋ-bi dzhɯkkhɘste.*** नुस् त्यालाःम् सङ्कअ म्यालाःम् सङ्बि फ्युक्ख्योस्त्य । The monkey jumped from tree to tree. बाँदरले एताको रुखबाट उताको रुखमा हाम फाल्यो । 1s: **dzhû:ŋʌ** फुःङ 1d: **dzhɯki** फ्युकि
See: 98 212

फुःन्य **dzhû:nɛ** (**dzhɯkt**) vt. help to escape. भगाउनु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ ɦʌs dzhɯktɛnʌ khoɔtte.*** अम्अ्य हस् फुक्त्यन ख्वात्त्य । He helped the man escape. उसले मान्छेलाई भगाएर लग्यो । 1s: **dzhɯktu** फुक्तु 1d: **dzhɯki** फ्युकि

फेःन्य **dzhê:nɛ** (**dzhekt**) vt. cut (halfway). काट्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ poɔ̄ndɯ-ʔɛ sʌ̄ŋ dzhektɯ.*** अम्अ्य प्वान्द्युअ्य सङ फेक्त्यु । He cut the tree with an axe. उसले बन्चरोले रुख काट्छ । 1s: **dzhektu** फेक्तु 1d: **dzheki** फेकि
See: 44 158

फेःम्न्य **dzhêmnɛ** (**dzhept**) vt. temper (a blade, by beating while red-hot and dipping in water). अर्भाप्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ poɔ̄ndɯ dzheptɛnʌ ɦeçpɛ tshɯkte.*** अम्अ्य प्वान्द्यु फेप्त्यन हेहप्य छ्युक्त्य । He tempered the axe and it became sharp. उसले बन्चरो अर्भापेपछि लाग्ने भयो । 1s: **dzheptu** फेप्तु 1d: **dzhepi** फेपि

फेऽन्य **dzhē:nɛ** (**dzheŋ**) vi. last. खप्नु, टिक्नु. ¶ ***ghole dzhêŋtɛ.*** घोले फेःङ्त्य । It lasted for a long time. धैरै खप्यो । ¶ ***ʔʌnʌ̄m ʔʌmêm-ʔɛ putêm thoɔpru mʌri dzhêŋtɛ.*** अनम् अम्याःम्अ्य प्युत्याःम् थ्वाप्रु मरि फेःङ्त्य । The girdle that my mother wove years ago lasted a very long time. उहिले मेरो आमाले बन्नु भएको पटुकी धैरै खप्यो । ¶ ***ʔʌnʌ̄mmîm ɦʌs-ɦɛm mʌri dzhêŋtɛnu.*** अनम्मिःम् हस्ह्याम् मरि फेःङ्त्यनु । People from long ago used to live a long time. उहिलेको मान्छेहरु धैरै बाँच्थे । ¶ ***sʌ̄ŋ-po kʌ̄m ʔɛçsʌ lūŋ-po kʌ̄m tūŋ dzhē̆ŋ.*** सङ्पो कम् अयाहइस लुङ्पो कम् तुङ फेङ । Stone houses last longer than wood houses. काठको घरभन्दा ढुङ्गाको घर टिकाउ हुन्छ । 1s: **dzhē:ŋʌ** फेऽङ 1d: **dzheŋi** फेङि
See: 31 145

भैन्य ***dʑhʌ̄inɛ*** (***dʑhint***) vt. persuade, incite, encourage. उक्साउनु. ¶ ***mʌbʌ̄ŋpɛ kēm-bi ɦʌs dʑhʌ̄inɛ munʉ.*** मबङ्प्य क्याम्बि हस् भैन्य मुन्यु । It is not good to encourage people to do bad work. नराम्रो काममा मान्छेलाई उक्साउनु हुँदैन । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kēm munɛ ʔok ʔidʑhʌ̄itʌkʌ.*** अम्अ्य क्याम् म्युन्य ओक् इभैतक । He encouraged us to work. काम गर्नको लागि उसले हामीलाई उक्सायो । 1s: ***dʑhʌ̄ndu*** भन्दु 1d: ***dʑhī:tsi*** भिऽचि
See: 69 183

भोऽन्य ***dʑhō:nɛ*** (***dʑhoŋ***) vt. plough. हालो जोत्नु, जँघार तर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔû: dʑhoŋu.*** उङ ऊ: भोङ् । I plough the field. म खेत जोत्छु । ¶ ***ʔuŋʌ kʌwʌ dʑhoŋutʌnʌ lɛ̄:stʌ.*** उङ कव भोङ्तन ल्याऽस्त । I waded across the stream. मैले जँघार तरेर पार गरेँ ।
See: ?? ??

भया:म्न्य ***dʑhɛ̂mnɛ*** (***dʑhɛp***) vi. be possible. सक्नु. ¶ ***ʔʌnôl dʑhɛ̂:pkho ghole kēm munɛ mʌttʉ.*** अन्यो:ल् भया:प्खो घोले क्याम् म्युन्य मत्त्यु । If possible, we have to do a lot of work today. सकियो भने आज धेरै काम गर्नुपर्छ । ¶ ***ʔʌnôl ghole kēm munɛ mudʑhɛ̂:p.*** अन्यो:ल् घोले क्याम् म्युन्य मुभया:प् । Today we won't be able to work much. आज धेरै काम गर्न सकिदैन । ¶ ***bhô:dʌm kilo-po kûr kʌ̄rnɛ dʑhɛ̂:p.*** भ्यो:दम् किलोपो क्यु:र् कर्न्य भया:प् It is possible to carry a fifty kilo load. ५० किलोको भारी बोक्न सकिन्छ ।
See: 3 117

भयाम्न्य ***dʑhɛ̄mnɛ*** (***dʑhɛm***) vi. be lost, disappear, die (formal). हराउनु, मृत्यु हुनु. ¶ ***thū:nɛm-bi bʌ̂i dʑhɛ̂mtɛ.*** थुऽन्याम्बि बै: भया:म्त्य । The cow got lost in the forest. जङ्गलमा गाई हरायो । ¶ ***ʔenɛ̄: sunʌslal dʑhɛ̂mtɛ.*** अयन्या सुनस्लाल् भया:म्त्य । Sunaslal passed away the other day. अस्ति सुनस्लाल बित्नु भयो ।
See: 5 119
■ उल्यो भयाम्न्य ***ʔulə dʑhɛ̄mnɛ*** (***dʑhɛ̄m (ʔulə)***) ¶ ***thū:nɛm-bi tsətsəpo ʔulə dʑhɛ̄m.*** थुऽन्याम्बि च्योच्च्योपो उल्यो भयाम् । The child is terrified in the forest. जङ्गलमा बच्चाको सातो जान्छ ।

भयो:न्सिन्य ***dʑhônsinɛ*** (***dʑho-si***) vr. begin at (negative situations). उब्जिनु. ¶ ***ghrʌ̄ŋʔɛ thûŋtêm-bikʌ koɔ̄r dʑhôntesi.*** घ्रङ्अ्य थु:ङ्त्या:म्बिक क्वार् भयो:न्त्यसि । The infection formed at the site of the thorn prick. काँढाले घोचेकोमा घाउ उब्जियो । ¶ ***tukkûm ʔudhʌ̂m-bikʌ kō:ro dʑhôntesi.*** तुक्कु:म् उध:म्बिक कोऽरो भयो:न्त्यसि । The landslide started up in the mountains. त्यो डाँडादेखि पहिरो उब्जियो ।

भवार्न्य ***dʑhoɔ̄rnɛ*** (***dʑhər***) vi. ❶ leak. चुहिनु. ❷ become thin. दुब्लो हुनु. ¶ ***ʔʌ̄m ʔʌ̂mtesilo ʔukhî:mə dʑhôrtenʌ dhʌ̄ŋku dʑhiste.*** अम् अ:म्त्यसिलो उखि:म्यो भयो:र्त्यन धाङ्कु भिस्त्य । While he was sleeping, he drooled and the pillow got wet. ऊ सुत्दा र्‍याल चुहेर सिरानी भिज्यो । ¶ ***ʔʌtêmmîm dʉk-ʔɛ ʔʌ̄m dʑhôrte.*** अते:म्मि:म् द्युक्अ्य अम् भयो:र्त्य । He became thin from this year's hardships. यो सालको दु:खले ऊ दुब्लायो । ¶ ***pok.sə ɦʌttelo ʔutshodowɛ dʑhôrtɛ.*** पोक्स्यो हत्त्यलो उछोदोव्य भयो:र्त्य । While the pork was roasting, the fat dripped out. सुँगुरको मासु पोल्दा बोसो बिलेर चुह्यो । ¶ ***ɦal ɦʌlsilo ʔâ:p-po ʔâm.khi dʑhoɔ̄r.*** हाल् हल्सिलो आ:प्पो आ:म्खि भवार् When the temperature increases, pine resin seeps out. गर्मी बढ्दा खोटे सल्लाको खोटो झर्छ । 3s: ***dʑhoɔ̄r*** भवार्
See: 78 192

- त -

त:न्न्य ***tânnɛ*** (***titt***) vt-i. ❶ lay eggs (of flies). फुल पार्नु (झिङ्गाले). ❷ have misfortune after having done bad things. लोधर लाग्नु. ¶ ***bâi mistenʌ gijame-ʔɛ tʌttɛ.*** बै: मिस्त्यन गियाम्योश्र्य तत्त्य । The cow died and flies laid eggs on it. गाई मरेपछि सिनुमा झिङ्गाले फुल पार्‍यो । ¶ ***mʌbãŋpɛ kẽm mukilo rûi-ʔɛ ʔitʌçki.*** मबङ्प्य क्याम् म्युकिलो र्‍यु:इश्र्य इतहृकि । When we do bad things, we suffer from misfortune. नराम्रो काम गरेमा लोधर लाग्छ ।

त:म्न्य ***tâmnɛ*** (***tipt***) vt. ❶ step on. टेक्नु. ❷ press with a finger. थिच्नु. ¶ ***ʔuŋʌ lũŋ-bi tʌptu.*** उङ लुङबि तप्तु । I step on the stone. म ढुङ्गामा टेक्छु । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ ɦʌp.lu sãi tʌptɛ.*** अम्‌श्र्य हप्लु सै तप्त्य । He made a thumbprint. उसले औंठाछाप लगायो । 1s: ***tʌptu*** तप्तु 1d: ***tipi*** तिपि
See: 65 179
■ नु: त:म्सिन्य ***nû: tâmsinɛ*** (***tipt-si (nû:)***) control oneself. मन थाम्नु. ¶ ***ʔinû: tâmsije!*** इनु: त:म्सिये! Control yourself! मन थाम न ।

त:म्न्य ***tâmnɛ*** (***tup***) vt. play music, beat metal. बजाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ menuwɛ tubu.*** उङ म्यन्युव्य तुबु । I play cymbals. म झ्याम्टा बजाउँछु । ¶ ***ʔĩ:tsi-ʔɛ thõ:tsi ɦõ:telo lêl mʌri tupiti.*** इ:चिश्र्य थोचि हो:त्यलो ले:ल् मरि त्युपिति । We played many songs during the change of season. हामीदुईले ऋतु फेरिदा धेरै गीत बजायौं । ¶ ***sẽu-ʔɛ betho tũ:bu.*** सेउश्र्य बेथो त्युऽब्यु । Blacksmiths make khukuris. लोहारले खुकुरी बनाउँछ । 1s: ***tubu*** तुबु 1d: ***tupi*** त्युपि
See: 103 217

तम्न्य ***tʌ̃mnɛ*** (***tumt***) vt. track. पहिल्याउनु, ठम्याउनु. ¶ ***dʌbu doro mupɛ-ʔɛ mʌri bhîr tâmtɛ.*** दबु दोरो म्युप्यश्र्य मरि भि:र् त:म्त्य । The hunter tracked the deer for a long time. सिकारीले मृग पहिल्यायो । ¶ ***solʌri-ʔɛ phe ʔumûr-lʌkʌ ŋʌ tʌ̃mdu.*** सोलरिश्र्य फ्यो उमु:र्लक ङ तम्द्यु । The jackal tracks the chicken by its smell. स्यालले कुखुरालाई गन्धबाटै पहिल्याउँछ । 1s: ***tʌ̃mdu*** तम्दु 1d: ***tumi*** त्युमि
See: 112 226

तम्न्य ***tʌ̃mnɛ*** (***tumt***) vt-i. be cold. ठिहिन्याउनु. ¶ ***dzhũŋ-ʔɛ ʔʌkhʌ̃r tâmkhʌtɛ.*** झुङश्र्य अखर् त:म्खत्य । My hands became numb from the cold. (चिसो) हावाले मेरो हात ठिहिन्यायो । ¶ ***nõŋ-ʔɛ ʔitumʌtʌ.*** नोङश्र्य इत्युमत । I got cold in the snow. मलाई हिउँले ठिहिन्यायो । 1s: ***ʔitʌ̃mŋʌ*** इतम्ङ 3s: ***tʌ̃mdu*** तम्द्यु 1d: ***ʔitumi*** इत्युमि

तर्न्य ***tʌ̃rnɛ*** (***tur***) vt. break, snap, uproot. भाँच्नु. ¶ ***nõŋ-ʔɛ sʌ̃ŋpo ʔughrẽm tûrtɛ.*** नोङश्र्य सङ्पो उघ्रेम् त्यु:र्त्य । The snow broke the tree's branches. हिउँले रुखको हाँगो भाँच्यो । ¶ ***ghrok-tulu-bi bʌ̂i thũ:telo, ʔusêl tûrtɛ.*** घ्रोक्‌त्युल्युबि बै: थुऽत्यलो, उस्या:ल् त्यु:र्त्य । The cow fell down in the steep rocky place and broke its leg. ढडेन्मा लडेर गाईको खुट्टा भाँचियो । ¶ ***ʔuŋʌ nĩŋro turutʌ.*** उङ निङ्रो तुरुत । I uprooted the fern shoot. मैले निङ्रो टिपेँ । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ peskoɔi tûrtɛ.*** अम्‌श्र्य प्यास्क्वाइ त्यु:र्त्य । He uprooted the bamboo shoot. उसले तामा भाँच्यो । ¶ ***ʔʌ̃m khel-bi ghlâŋtelo woŋâmpo ʔune tûrtɛ.*** अम् खेल्बि घ्ला:ङ्त्यलो वोङा:म्पो उन्यो त्यु:र्त्य । When he won the game, he disappointed the other players. ऊ खेलमा जित्दा अरुका सेखी झर्‍यो । ¶ ***tsʌit bʌisak-bîm noɔ̃m tʌ̃rnɛ mudêi.*** चैत् बैसाक्‌बि:म् न्वाम् तर्न्य मुदे:इ । During the months of Chaitra and Vaishakh, the heat of the sun is unbearable. चैत वैशाखको घाम सहन सकिंदैन । ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌ̃mpo ʔumʌs tʌ̃rnɛ mutsebuwʌ.*** उङ अम्पो उमस् तर्न्य मुच्यबुव । I could not look at him directly (due to shyness). उसको आँखा तर्न सकिनँ । 1s: ***turu*** तुरु 1d: ***turi*** त्युरि
See: 108 222

तल्न्य ***tʌ̃lnɛ*** (***tul***) vt. feed (something or someone unable to fend for itself). पाल्नु. ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ reskʌp tsetstse tûltɛ.*** अम्‌श्र्य रेस्कप् च्योच्च्यो त्यु:ल्त्य । He raised an orphan. उसले टुहुरो बच्चा पाल्यो । ¶ ***ʔuŋʌ pô: tulutʌ.*** उङ पो: तुलुत । I raised a pig. मैले सुँगुर पालेँ । 1s: ***tulu*** तुलु 1d: ***tuli*** त्युलि
See: 109 223

■ तल्सिन्य ***tʌ̃lsinɛ*** (***tul-si***) vr. take care of oneself. जिउनु. ¶ ***ʔũŋ ʔʌtâ:pŋʌ tʌ̃lsinɛ mʌttu.*** उ:ङ् अता:प्ङ तल्सिन्य मत्त्यु । I have to take care of myself. म आफै जिउनु पर्छ । ¶ ***duspɛ tshuktêm pʌtshi ʔutâ:pŋʌ tʌ̃lsi.*** द्युस्प्य छ्युक्त्या:म् पछि उता:प्ङ तल्सि । After becoming an adult, he took care of himself. ठूलो भएपछि ऊ आफै पेट पाला गर्न सक्छ ।
See: 261 303

तिन्य ***tinɛ*** (***ti***) vi. lay eggs. फुल पार्नु. ¶ ***phe tũ:tɛ.*** फ्यो तुऽत्य । The chicken laid an egg. कुखुराले फुल पार्‍यो ।
See: ?? ??

तु:न्य ***tû:nɛ*** (***tikt***) vt. support, point with, step on. बिसाउनु, टेकाउनु, टेक्नु. ¶ ***ghotsa-ʔɛ ghʌra tʌktɛ.*** घोचाश्र्य घरा तक्त्य । The vertical pole supported the horizontal one. घोचाले घारालाई टेकायो । ¶ ***tsi-ʔɛ sê:telo ʔusêl ŋʌ mutʌkwɛ.*** चिश्र्य से:त्यलो उस्या:ल् ङ मुतक्व्य । He was drunk and could not stand on his feet. जाँडले मातेको बेला खुट्टा नै टेकेन । ¶ ***ʔine ṭʌrts-ʔɛ tʌktɛ.*** इन्य टर्चश्र्य तक्ते । Point the torch (that way). तिमीले टर्चले देखाऊ न । ¶ ***ghrûmtenʌ nẽi-bi kûr tʌktɛ.*** घ्रयु:म्त्यन न्याइबि क्यु:र् तक्त्य । He got tired and rested his load on the platform. थाकेर चौतारीमा भारी बिसायो । 1s: ***tʌktu*** तक्तु 1d: ***tiki*** तिकि
See: 67 181

तुःन्य **tûːnɛ** (**tʉkt**) vt. answer, respond. जवाफ दिनु, बिसाउनु, टेकाउनु. ¶ ***sʉribūːmelam pʌkhʌtʌmsʌ-kolo sʉribuŋlam pʌkhʌtʌmsʌ-ɦɛm khɵre khɵre tûː lʉnu.*** स्युरिबुऽम्यलाम् पखतम्सकोलो स्युरिबुङलाम् पखतम्सह्याम् ख्योरे ख्योरे तुः ल्युनु । The priests from the groom's side and the priests from the bride's side respond to each other's words nicely. दुलाहीतर्फ र दुलाहातर्फका पुर्खाहरु बीच सौहार्द तरिकाले जवाफ दिन्छन् । ¶ ***kinɛ loɔ̄mpɛ ɦʌs tukkilo dʑhʌn kîn phûː*** किन्य ल्वाम्प्य हस् तुक्किलो झन् किःन् फुः If we engage with people looking for trouble, a fight will ensue. झगडा गर्न खोज्नेलाई बोलाउँदा झन झगडा हुन्छ । 1s: ***tuktu*** तुक्तु

तुऽन्य **tūːnɛ** (**tiŋ**) vt. line up. पङ्क्तिबद्ध राख्नु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ tsɵtstsɵ-ɦɛm tîŋtenu.*** अम्अय च्योच्च्योह्याम् तिःङ्त्यनु He lined the children up. उसले केटाकेटीहरुलाई पङ्क्तिबद्ध राख्यो । 1s: ***tiŋu*** तिङु

■ तन्सिन्य **tʌ̄nsinɛ** (**tiŋ-si**) vr. be lined up. पङ्क्तिबद्ध हुनु. 3s: ***tûnsinu*** तुःन्सिनु

तुऽन्य **tūːnɛ** (**tʉŋ**) vt. drink. पिउनु. ¶ ***ʔuŋʌ surti mutuŋu.*** उङ सुर्ति मुतुङ । I do not smoke. म सुर्ती पिउदिनँ । ¶ ***ʔik-ʔɛ tsi ghole mutuŋwiki.*** इक्अय चि घोले मुतुङविकि । We did not drink a lot of beer. हामीले जाँड धेरै पिएनौं । ¶ ***kʉmîn lʉlo ku tūːnɛ mʌttʉ.*** क्युमिःन् ल्युलो कु तुऽन्य मत्त्यु । We drink water when we are thirsty. तिर्खा लाग्दा पानी पिउनु पर्छ । 1s: ***tuŋu*** तुङ 1d: ***tʉŋi*** त्युङि
See: 107 221

तेःन्य **têːnɛ** (**tekt**) vt. cork, block, fill up. बुजिनु. ¶ ***sāŋ-ʔɛ nalabîm ku tekte.*** साङअय नालाबिःम् कु तेक्त्य । He blocked the waterpipe with grass. भयासले पाइपको पानी बुज्यायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kɵs-po ʔulēm tekte*** अम्अय क्योस्पो उल्याम् तेक्त्य He blocked the entrance to porcupine's den. उसले दुम्सीको दुलो बुज्यायो 1s: ***tektu*** तेक्तु 1d: ***teki*** तेकि
See: 44 158

तेर्न्य **tērnɛ** (**ter**) vt. flee. fell (tree). भाग्नु. ढल्नु, ढाल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ khetenʌ khɛ-bi phali têrtɛ?*** अम्अय खेत्यन ख्यबि फालि तेःर्त्य? Where did he flee after stealing? उसले चोरेर कता भाग्यो । ¶ ***dʌbu mupɛ-ʔɛ bʌnduk-ʔɛ bhîr ʔɵ̂ːptelo tʌk-khep-bi ŋʌ phali têrsʉte.*** दबु म्युप्यअय बन्दुक्अय भिःर् अयोःप्त्यलो तक्खेप्बि ङ फालि तेःर्स्युत्य । The hunter shot the deer with a gun and brought it down with one shot. सिकारीले मृगलाई बन्दुकले एकैचोटिमा ढाल्यो । ¶ ***ʔuŋʌ sʌ̄ŋ-po khāŋ poɔ̄ndʉ-ʔɛ phali têrtʌ.*** उङ सङ्पो खाङ प्वान्द्युअय फालि तेःर्त । I felled the tree with an axe. बन्चारोले रुख डङ्रङ्गै ढालेँ । ¶ ***ʔutsɵ-ʔɛ ʔumêm-po ʔutsɵ̂ː mutēːrʉ.*** उच्योअय उम्याःम्पो उच्योः मुतेऽर्यु । A child should not break his mother's heart. बच्चाले आमाको मन दुखाउँदैन । 1s: ***phali tērŋʌ teru*** फालि तेर्ङ तेरु 1d: ***teri*** तेरि
See: 40 154

तेल्न्य **tēlnɛ** (**tel**) vt. uproot. उखेल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ rɵ̂ːrāːru têltɛ.*** अम्अय र्योःरारु तेःल्त्य । He uprooted the rice seedlings. उसले धानको बीउ उखेल्यो । ¶ ***lūːdʑʌ saro mʌçkilo sāŋ tēlnɛ mʌttʉ.*** लुऽज सारो मह्इकिलो साङ तेल्न्य मत्त्यु । When we clean the millet field, we must pull out the weeds. कोदो गोड्दा झार उखेल्नु पर्छ । 1s: ***telu*** तेलु 1d: ***teli*** तेलि
See: 41 155

तेऽन्य **tēːnɛ** (**teŋt**) vt. insert, squeeze into. खाँद्नु. ¶ ***tēndu*** तेन्दु ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ lup-ju tsi têntɛ.*** अम्अय लुप्यु चि तेःन्त्य । He put the fermented grain into the round clay pot. उसले घैटोमा जाँड खाँद्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dʑhola-ju gɵ têntɛ.*** अम्अय झोलायु ग्यो तेःन्त्य । He stuffed the clothes into the bag. उसले झोलामा लुगा खाँद्यो । ¶ ***plen-bi bhērnɛ-kʌ lêl ʔʌŋetso-bi khapsi têntʌ.*** प्लेन्बि भेर्न्यक ल्याःल् अङेचोबि खाप्सि तेःन्त । Before flying, I stuff wool in my ears. प्लेनमा उड्नुभन्दा पहिले कानमा कपास खाँदैं । 1d: ***teŋi / tēːtsi*** तेङि / तेऽचि
See: ?? ??

तोःन्य **tôːnɛ** (**tokt**) vt. take with, accompany. खाना खाने बेला पीइने या खाइने अन्य वस्तु. ¶ ***tsûː-ʔɛ jûː dʑelo ku-ʔɛ toktʉ.*** चुःअय युः ज्यलो कुअय तोक्त्यु । When grandfather eats, he also drinks water. बाजेले खाना खाँदा पानी पिउनु हुन्छ । 1s: ***toktu*** तोक्तु 1d: ***tɵki*** त्योकि
See: 90 204

■ तम् तोःन्य **tʌ̄m tôːnɛ** (**tokt (tʌ̄m)**) listen silently. चाल मारेर सन्नु. ¶ ***dʌbu mupɛ-ʔɛ tʌ̄m tok-sʌ bhîr lɵ̄ːmu.*** दबु म्युप्यअय तम् तोक्स भिःर् ल्योऽम्यु । The hunter tracks the deer silently. शिकारीले चाल मारेर शिकार खोज्छ । 1s: ***tʌ̄m toktu*** तम् तोक्तु 2s: ***tʌ̄m ʔitoktʉ*** तम् इतोक्त्यु

तोऽन्य **tɵ̄ːnɛ** (**toŋ**) vt. measure by cubit. हातले नाप्नु. ¶ ***mêm-ʔɛ tɵ̄ŋ-sʌ tôː khûŋtɛ.*** म्याःम्अय तोङ्स तोः ख्युःङ्त्य । The mother prepared the loom by measuring the ground with her arm. आमाले हातले नापेर तान लगाउनु भयो । 1s: ***toŋu*** तोङ
See: 85 199

■ तोन्सिन्य **tōnsinɛ** (**toŋ-si**) vr. ¶ ***ʔûŋpo lagi bhaŋra tônsiŋʌtʌ.*** उःङ्पो लागि भाङ्रा तोःन्सिङत । I set a bhangra loom for myself. मेरो लागि भाङ्ग्राको तान लगाएँ ।
See: 264 306

त्याःन्न्य **tênnɛ** (**tett**) vt. pick, pick at. कोट्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌŋetso tettu.*** उङ अङेचो त्यात्तु । I pick my ear. कान कोट्याउँछु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ brâː tettɛ.*** अम्अय ब्राः त्यात्त्य । He wormed the secret out of him. उसले कुरा कोट्यायो । ¶ ***ʔinɵ mutette.*** इन्यो मुत्यात्ते । Don't pick your nose. तिमी नाक नकोट्याऊ न। 1s: ***tetu*** त्यतु 1d: ***tetsi*** त्यचि
See: 20 134

त्याइन्य **tẽinɛ** (*tɛn*) vi. drop, fall. खस्नु, झर्नु. ¶ ***rõ:-lʌ lũŋ tɛ̃:stɛ.*** रोःल लुङ त्याऽस्त्य । Stones fell from the cliff. पहाडबाट ढुङ्गा खस्यो । ¶ ***khə-lʌ bʌ̂i tɛ̃:stɛ.*** ख्योल बैः त्याऽस्त्य । The cow fell from the bridge. साँघुबाट गाई खस्यो । ¶ ***noɔ̃m tẽi.*** न्वाम् त्याइ । It gets late. ढिलो हुन्छ । 1s: ***tɛ̃:stʌ*** त्याऽस्त 1d: ***tɛ̃:sti*** त्याऽस्ति
See: 6 120

त्याइन्य **tẽinɛ** (*tɛnt*) vt. drop, sow maize. खसाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ godzibîm kheptsi khɛ-bi tɛ̂ntuŋtʌ?*** उङ गोजिबिःम् ख्याप्चि ख्यबि त्याःन्तुङ्त? Where did I drop the money that was in my pocket? मैले खल्तीको पैसा कहाँ खसालीराखेँ । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ sojo-bi mʌkʌi tɛ̂ntɛ.*** अम्अ्य सोयोबि मकै त्याःन्त्य । He sowed the maize in the furrow. उसले सियोमा मकै खसाल्यो । ¶ ***ʔʌ̃m-ɦɛm-ʔɛ kʌwʌ-bi wɛ̂r tẽitoŋ munu.*** अम्ह्याम्अ्य कवबि व्याःर् त्याइतोङ मुनु । They are dropping hooks into the river (to fish). उनीहरुले खोलामा बल्छी खसाल्दैछन् । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ tsabi tɛ̂ntutɛ.*** अम्अ्य चाबि त्याःन्त्युत्य । He dropped the key. उसले चाबी खसाई राख्यो । 1s: ***tɛ̃ndu*** त्यान्दु 1d: ***tɛ̃:tsi*** त्याचि
See: 23 137

त्याम्न्य **tɛ̃mnɛ** (*tɛm*) vt. soak, dissolve, steep, suck. भिजाउनु. ¶ ***tõŋbɛ tɛ̂mpɛ gə.*** तोङ्ब्य त्याःम्प्य ग्यो । The tongba is soaked. तोङ्बा भिजाएको छ । ¶ ***pimɛs koɔ̃m-bi tɛ̃m-sʌ dzəkilo tsɛnʉ.*** पिम्यास् क्वाम्बि त्याम्स ज्योकिलो च्यन्यु । Chewing aamla gooseberry is nice. अमला मुखमा राखेर खाँदा मीठो स्वाद आउँछ । ¶ ***supari tɛ̃m-sʌ dzɛnʉ.*** सुपारि त्याम्स ज्यनु । They chew betel-nut. सुपारी मुखमा भिजाएर खान्छन् । ¶ ***kʌ̃m dzʌk-de pək ku-bi tɛ̃mkilo loɔppɛ tshû:.*** कम् जक्दे प्योक् कुबि त्याम्किलो ल्वाप्प्य छुः । When we dilute the earth used to paint the house into water, it softens to mud. घर रङ्गाउने माटो, पानीमा भिजाउँदा कमलो हुन्छ । 1s: ***tɛmu*** त्यमु 1d: ***tɛmi*** त्यमि
See: 14 128

त्योन्य **tənɛ** (*tʌ*) vt. put. राख्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔusuntʌla kûŋtʌnʌ ʔunû: tûŋtʌ.*** उङ उसुन्तला कुःङ्तन उनुः तुःङ्त । I made him happy by eating his orange. उसको मन बुझाउन सुन्तला खाइदिएँ । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ ṭebʌl-bi kitap tʉtɛ.*** अम्अ्य टेबल्बि किताप् त्युत्य । He put the book on the table. उसले टेबलमा किताब राख्यो । 1s: ***tʌŋʌ*** तङ 1d: ***təji*** त्योयि
See: ?? ??

त्वाःन्न्य **toɔ̂nnɛ** (*tət*) vi. be visible. देखिनु. ¶ ***jʌkʌ̂m ʔudhʌ̂mbi-kʌ tsomoluŋma toɔ̂i.*** यकःम् उधःम्बिक चोमोलुङ्मा त्वाःइ । Mount Everest is visible form that hill. त्यो डाँडाबाट चोमोलुङ्मा देखिन्छ । ¶ ***ʔɛ̂ntosoba bhɛ̂ŋ dzelo kə toɔ̂i.*** अयाःन्तोसोबा भ्योःङ जेलो क्यो त्वाःइ । These days it gets light at five. आजकाल पाँच बजे उज्यालो हुन्छ ।
See: 73 187

त्वाःन्न्य **toɔ̂nnɛ** (*tətt*) vt. keep for. राखीदिनु. ¶ ***ʔitsɛ̂mɦə:tɛ̂m ʔibetho ʔuŋʌ toɔ̂ntɛnîm gə.*** इच्याःम्ह्योऽत्याःम् इबेथो उङ त्वाःन्त्यनिःम् ग्यो । I kept for you the knife that you had forgotten. तिमीले बिर्सिराखेको खुकुरी मैले राखिदिएँको छु । ¶ ***ʔinɛ suntʌla ʔitəstʌ̂m gõ:tɛ.*** इन्य सुन्तला इत्योस्ताःम् गोऽत्य । You have kept an orange for me. तिमीले मलाई सुन्तला राखिदिएका थियौ ।
See: 89 203

■ त्वाःन्सिन्य **toɔ̂nsinɛ** (*tətt-si*) vr. keep for oneself. आफ्नो लागि राख्नु. ¶ ***ʔûŋ disɛ̂:po lagi suntʌla toɔ̂nsiŋʌ.*** उःङ दिस्याःपो लागि सुन्तला त्वाःन्सिङ । I will keep an orange for myself for tomorrow. म भोलिको लागि सुन्तला राख्छु । 1s: ***toɔ̂nsiŋʌ*** त्वाःन्सिङ 1d: ***təssiji*** त्योस्सियि
See: ?? ??

त्वाइन्य **toɔ̃inɛ** (*tənt*) vt. ❶ catch. समात्नु. ❷ imitate. नक्कल गर्नु. ¶ ***ʔukhãŋ-tukʌ suntʌla ɦʉ̂mtelo ʔuŋʌ toɔ̂ntʌ.*** उखाङ्त्युक सुन्तला ह्युःम्त्यलो उङ त्वाःन्त । When the orange fell from the tree, I caught it. बोटबाट झर्दै गरेको सुन्तला समातेँ । ¶ ***suga-ʔɛ ɦʌs-po brâ: toɔ̂ntɛ.*** सुगाअ्य हस्पो ब्राः त्वाःन्त्य । The parrot imitated human speech. सुगाले मान्छेको बोलीको नक्कल गऱ्यो । 1s: ***toɔ̃ndu*** त्वान्दु 1d: ***tõ:tsi*** त्योऽचि
See: 92 206

त्वाल्न्य **toɔ̃lnɛ** (*təl*) vt. push. घचेट्नु, धकेल्नु. ¶ ***ʔinɛ kûr ʔikʉ̃:rulo ʔuŋʌ toɔ̃lnɛ.*** इन्य क्युःर् इक्युऽर्‍युलो उङ त्वाल्न्य । I will push you while you carry your load. तिमीले भारी बोक्दा म धकेल्छु । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ ʔûŋthʌ brâ: tôltɛ.*** अम्अ्य उःङ्थ ब्राः त्योःल्त्य । He handed the matter over to me. उसले मतिर कुरा धकेल्यो । ¶ ***mɛ kɛ̃m mʉnɛ-bi ʔʌ̃msu toɔ̃l lʉ̂iti.*** म्य क्याम् म्युन्यबि अम्सु त्वाल् ल्युःइति । They are each trying to pass the responsibility to the other. काम गर्न उनीहरु एकले अर्कालाई अह्राए । 1s: ***tolu*** तोलु 1d: ***təli*** त्योलि
See: 87 201

- थ -

थ:न्न्य **thʌ̂nnɛ** (**thʉt**) vt. drag. घिसार्नु, तान्नु. ¶ **rʌth thʌçsʌ ʔindrʌʣatrʌ mʌnei menu.** रथ् थहइस इन्द्रजात्र मनेइ म्यनु । They drag the wagon in celebration of Indrajatra. रथ तानेर इन्द्रजात्र मनाउँछन् । ¶ **ʔʌ̄m-ʔɛ tshēlmɛtēr-po ɦî:p thʉ̂:tɛnʌ jê:te.** अम्‌अ्य छेल्म्यतेर्पो हि:प् थ्यु:त्यन ये:त्य । He dragged down the highland bamboo for making mats (from the mountain). उसले चित्रेको मालिङ्गो तानेर ल्यायो । ¶ **ʣʌkhʌl-po sɵle thʌ̂nnɛ mʌttʉ.** जखल्पो स्योले थ:न्न्य मत्त्यु । We have to extract the nettle fiber. अल्लोको धागो कात्नु पर्छ । 1s: **thudu** थुदु
See: 104 218

थ:म्न्य **thʌ̂mnɛ** (**thipt**) vt. invite to accompany. बोलाउनु. ¶ **ʔʌ̄mʔɛ tsemsik-bi khoɔ̂nnɛ ʔithipʌtʌ.** अम्‌अ्य चेम्सिक्बि ख्वा:न्न्य इथिपत । He invited me to go somewhere to play. उसले खेल्न जानको लागि मालई बोलायो । ¶ **ʔuŋʌ ʔʌ̄m ʔʌkʌ̄m thʌptʌ.** उङ अम् अकम् थप्त । I invited him to go to my house with me. मैले उसलाई घरमा जान बोलाएँ । 1s: **thʌptu** थप्तु 1d: **thipi** थिपि

थम्न्य **thʌ̄mnɛ** (**thʉm**) vt. collect. एकै ठाउँमा जम्मा पार्नु. ¶ **ʔʌ̄m-ʔɛ kholeŋʌ sêr tû: phɛʣi-ju thʉ̂mtɛ.** अम्‌अ्य ख्योलेङ स्यो:र् तु: फ्यजियु थ्यु:म्त्य । He collected all the rice in one sack. उसले सबै चामल एउटा थैलोमा जम्मा पार्‍यो । 1s: **thumu** थुमु 1d: **thʉmi** थ्युमि
See: 106 220

था:न्य **thâ:nɛ** (**thakt**) vt. hammer, sift, sieve. ठोक्नु, छान्नु. ¶ **ʔʌ̄m-ʔɛ kaʈi thakte.** अम्‌अ्य काटि थाक्त्य । He hammered the nail. उसले काँटी ठोक्यो । ¶ **ʔuŋʌ tsi thaktʌ.** उङ चि थाक्त । I filtered the beer. मैले जाँड छानें । ¶ **ʔʌ̄m-ʔɛ mâŋ ghole jû: lumu thakte.** अम्‌अ्य मा:ङ घोले यु: लुमु थाक्त्य । He greedily ate too much rice. (impolite word) उसले कति धेरै खाना घिच्यो । 1s: **thaktu** थाक्तु 1d: **thʌki** थकि
See: 21 135

थिन्य **thinɛ** (**thi**) vi. stumble. लड्नु, ढल्नु. ¶ **tsɵtstsɵ mʌlo lēmthinulo mʌri thinu.** च्योच्च्यो मलो ल्याम्थिनुलो मरि थिनु । When children just start walking, they stumble a lot. बच्चा भर्खर हिँड्न थाल्दा धेरै लड्छन् । ¶ **rô:-lʌ me-ju lūŋ thû:te.** रो:ल म्यियु लुङ थुऽत्य । The stone rolled down from the cliff. भीरबाट ढुङ्गा लड्यो । ¶ **ʔʌ̄msu ʤhʌ̄mlʌ mʉssulo sakpu-ŋʌ pʌ̂l thîîti.** अम्सु झम्ल म्युस्सुलो साक्पुङ प:ल् थि:इति । When they wrestled, they both fell hard. उनिहरु लाप्पा खेल्दा दुबै डङ्ग्रङ्गै ढले । 1s: **thiŋʌ** थिङ 1d: **thiji** थियि
See: 50 164

थु:न्य **thû:nɛ** (**thʉk**) vi. move. चल्नु. ¶ **ʔʌmiski bʌs muthʉkwe.** अमिस्कि बस् मुथ्युक्व्य । Yesterday the bus did not run. हिजो बस चलेन । ¶ **tsɵtstsɵ-ɦem mʌri thû:nu.** च्योच्च्योह्याम् मरि थु:नु । Children move around a lot. केटाकेटी धेरै चक्चक गर्छन । ¶ **ʔʌ̄m-po bepar ɦepi thʉkte.** अम्पो बेपार् ह्यपि थ्युक्त्य । His business was successful. उसको व्यापार निकै चल्यो । 1s: **thûŋŋʌ** थु:ङ्ङ 1d: **thʉki** थ्युकि
See: 98 212

थु:न्य **thû:nɛ** (**thʉkt**) vt. use, drive, do. work and serve during special occasions. चलाउनु. चलन गर्नु. ¶ **ʔuŋʌ kʌ̄mbîm kēm thuktu.** उङ कम्बि:म् क्याम् थुक्तु । I run the house. म घरको काम चलाउँछु ¶ **ʔuŋʌ bʌs thuktu.** उङ बस् थुक्तु । I drive the bus. म बस हाक्छु । ¶ **ʔuŋʌ betho thuktu.** उङ बेथो थुक्तु । I use a khukuri. म खुकुरी चलाउँछु । ¶ **ʔuŋʌ bɛŋ.k-bim pʌ̄isa thuktʌ.** उङ ब्याङ्क्बिम् पैसा थुक्त । I took a loan from the bank. मैले ब्याङ्कको पैसा चलाएँ । ¶ **thû:nɛ rʌ̂mmɛ mʌttʉ.** थु:न्य र:म्म्य मत्त्यु । We have to do the service. चलन गर्नुपर्छ । ¶ **thukpɛ rʌppɛ** थुक्प्य रप्प्य चलन गर्ने ¶ **sʉ̂r phoɔ̄ilo thukpɛ rʌppɛʔɛ gaʤi phlenɛ mʌttʉ.** स्यु:र् फ्वाइलो थुक्प्य रप्प्यअ्य गाजि फ्ल्योन्य मत्त्यु । During the wedding ceremony, the neighbours usually help the host (to take care of his out-of-town guests). शुभ विवाह हुँदा कमले कजलेले गाजीलाई सघाउनु पर्छ । 1s: **thuktu thûŋʌ rʌ̂mŋʌ** थुक्तु थु:ङ र:म्ङ 1d: **thʉki thʉki ripi** थ्युकि थ्युकि रिपि
See: 111 225

थुऽन्य **thū:nɛ** (**thʉŋt**) vt. stab, gore, prick. घोच्नु. ¶ **ghrʌ̄ŋ-ʔɛ ʔithʉŋʌtʌ.** घ्रङअ्य इथ्युङत । I was pricked by a thorn. मलाई काँडाले घोच्यो । ¶ **mʌtsɛnʉpɛ brâ:-ʔɛ ʔithūŋki.** मच्यन्युप्य ब्रा:अ्य इथुङ्कि । We are hurt by unkind words. नमिठो कुराले घोच्यो । ¶ **tsâ: bâi-ʔɛ ɦʌs ʔithūŋki.** चा: बै:अ्य हस् इथुङ्कि । Some cows gore people. कुनै गाईले मान्छेलाई हान्छ । 1s: **ʔithūŋŋʌ** इथुङ्ङ 1d: **ʔithʉŋi** इथ्युङि
See: 114 228

थे:न्न्य **thênnɛ** (**thett**) vt-i. cling to, be attached to, be mixed with. लाग्नु, मिसाउनु. ¶ **rô:jâ: mʉ̂n bela-bi ɦilo-ʔɛ ʔʌgɵ thette.** र्यो: या: म्यु:न् बेलाबि हिलोअ्य अग्यो थेत्त्य । When we planted rice, my clothes got smeared with mud. धान रोप्ने बेलामा लुगामा हिलो लाग्यो । ¶ **phʌ̄l-ʔɛ thênpɛ ghrē:nʌ tsenʉ.** फल्‌अ्य थे:न्प्य घ्रेऽन च्यन्यु । Nettle curry mixed with flour is nice. पीठो हालेको सिस्नु मीठो हुन्छ । ¶ **ʔûŋ ɦilo-ʔɛ ʔithestʌ.** उ:ङ हिलोअ्य इथेस्त । I am covered in mud. मलाई हिलो लाग्यो । 1s: **ʔthêiŋʌ** थे:इङ 1d: **ʔithetsi** इथेचि

थेइन्य **thēinɛ** (**thent**) vt. raise up, lift, stimulate, entice. उचाल्नु, उठाउनु, उक्साउनु, तैरिनु. ¶ **ʔʌ̄m-ʔɛ baʤi gō:tɛlo ʈhoʈʈo ghoɔ̄lpɛ lūŋ thênte.** अम्‌अ्य बाजि गोऽत्यलो ठोट्टो घ्वाल्प्य लुङ थे:न्त्य । During the competition, he lifted a huge stone. उसले बाजीमा धेरै ठूलो ढुङ्गा उचाल्यो । ¶ **ghole kʉ̂r thēinɛ muʤhê:p.** घोले क्यु:र् थेइन्य मुझ्या:प्

। It is not possible to lift such a big load. ठूलो भारी उचाल्न सकिदैन । ¶ *ɦʌs thēisʌ ki mânnɛ munʉ.* हस् थेइस कि म:न्न्य मुन्यु । It is not good to goad people into fighting. मान्छेलाई उक्साएर झगडा गराउनु हुँदैन । ¶ *panidʑʌɦadʑ ku-ʔɛ thēndʉ.* पानिजहाज् कुश्र्य थेन्द्यु । The ship floats on the water. पानीजहाज पानीमा तैरिन्छ । 1s: *thēndu* थेन्दु 1d: *thē:tsi* थेऽचि
See: 46 160

थेम्सिन्य *thēmsinɛ* (*them-si*) vr. grow bushy, spread (of vine). झाँगिनु. ¶ *kʌrelaʔɛ thêmsinɛ thɵ-kho ɦɛpi sī:dʉ.* करेलाश्र्य थे:म्सिन्य थ्योखो ह्यपि सिऽद्यु । If squash has room to spread, it bears a lot of fruit. इस्कुसले झाँगिन पायो भने निकै फल्छ । 3s: *thêmsi* थे:म्सि

थेर्न्य *thērnɛ* (*ther*) vt. lean against. ठ्याउनु. ¶ *ʔuŋʌ gō:thepo ɦû:sʌŋ theru.* उङ ग्योऽथ्यपो हु:सङ थेरु । I erect the pole of a cowshed. म गोठको घोचा ठराउँछु । ¶ *krâmsʌŋ ʔuŋʌ disɛ̂: kholunʌ kām tūŋ-bi theru.* क्र:म्सङ उङ दिस्य:: खोलुन कम् तुङबि थेरु । I will transport the sawed wood planks tomorrow and lean them (on the terrace) above the house. भोलि म आराकाठ ओसारेर घर छेउमा ठड्याउँछु । 1s: *theru* थेरु 1d: *theri* थेरि
See: 40 154

■ थेर्सिन्य *thērsinɛ* (*ther-si*) vr. lean against something. बस्नु. ¶ *ʔûŋ lūŋ-bi thērsiŋʌtʌ.* उ:ङ लुङबि थेर्सिङत । I leaned against the stone. म ढुङ्गामा ढेसिएर बसेँ । ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ kēm melo dhepɛ-dhepɛ ʔubhittʌ-bi tâŋ thērdensi.* अम्श्र्य क्याम् म्यलो ध्यप्यध्यप्य उभित्तबि त:ङ थेर्देन्सि । He leans against the wall from time to time when he works. उसले काम गर्दा घरी-घरी भित्तमा मात्र बस्छ । ¶ *kurtsi-bi thērsiŋʌ.* कुर्चिबि थेर्सिङ । I lean against the arm of the chair. कुर्चीमा ढेसिन्छु । 1s: *thērsiŋʌ* थेर्सिङ 1d: *thērsiji* थेर्सियि
See: 252 294

थेल्न्य *thēlnɛ* (*thel*) vt. go off. take off. उप्किनु. उघार्नु, उप्काउनु. ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ ʔû: kaktelo ʔukhār-po sʌsʌrwe thêltɛ.* अम्श्र्य ऊ: काक्त्यलो उखर्पो ससन्व्य थे:ल्त्य । When he hoed the field, his nail detached from the cuticle. उसले बारी खन्दा औँलाको छाला छिलियो । ¶ *blô:dʑhuŋ-ʔɛ kāmpo tshana thêltɛ.* ब्लो:झुङश्र्य कम्पो छाना थे:ल्त्य । The storm blew off the roof of the house. हुरीबतासले घरको छानो उप्कायो । ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ gō:thɛ jô:nepo tshēlmɛ thêltɛ.* अम्श्र्य ग्योऽथ्य यो:न्यपो छेल्म्य थे:ल्त्य । He removed the bamboo mat in order to move the cowshed. उसले गोठ सार्न भकारी निकाल्यो । ¶ *bʌ̂i-ʔɛ ŋārbupo ʔukâ: thêltɛnʌ kʉte.* बै:श्र्य ङा:बुपो उका: थे:ल्त्यन क्युत्य । The cow tugged the bark off the Ficus sarmentosa and ate it. गाईले दुदिलोको बोक्रा उप्काएर खायो । 1s: *thelu* थेलु 1d: *theli* थेलि
See: 41 155

थैन्य *thʌ̄inɛ* (*thin*) vi. wake up. ब्युँझिनु. ¶ *ʔûŋ ʔuditstshɛ kɵ mʌtoɔ̂i ŋʌ thī:stʌ.* उ:ङ उदिच्छ्य क्यो मत्वा:इ ङ थिऽस्त । I woke up before dawn this morning . बिहानी म उज्यालो नहुँदै ब्यूँझेँ । 1s: *thī:stʌ* थिऽस्त 1d: *thī:sti* थिऽस्ति
See: 55 169

थैन्य *thʌ̂inɛ* (*thint*) vt. wake. ब्युँझाउनु. ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌpdɵpɛ tsɵtstsɵ thʌ̂ntɛ.* अम्श्र्य अप्द्योप्य च्योच्च्यो थ:न्त्य । He woke the sleeping child. उसले निदाएको बच्चा ब्युँझायो । ¶ *tsɵtstsɵ-po ʔunʌ̄ŋ mâŋ-lʌkʌ thʌ̄ikilo nʉ?* च्योच्च्योपो उनङ मा:ङलक थैकिलो न्यु? How shall we determine an auspicious name for the child? बच्चाको नाम के अक्षरबाट राख्ने? 1s: *thʌ̄ndu* थन्दु 1d: *thī:tsi* थिऽचि
See: 69 183

थो:न्य *thô:nɛ* (*thokt*) vt. understand. बुझ्नु. ¶ *ʔuŋʌ muthokwʌ.* उङ मुथोक्व । I did not understand. मैले बुझिनं । ¶ *ʔinɛ ʔiʔestêm brâ: muthokwʌ.* इन्य इश्र्यास्त्या:म् ब्रा: मुथोक्व । I did not understand what you said. तिमीले भनेको कुर बुझिनँ । 1s: *thoktu* थोक्तु 1d: *thɵki* थ्योकि
See: 90 204

थ्या:न्न्य *thênnɛ* (*thet*) vi. snap. छिन्नु, छुट्नु. ¶ *ʔʌdʑhēmnu nanipo ʔusôm theste.* अझ्याम्नु नानिपो उसो:म् थ्यास्त्य । Last year the eldest daughter passed away. पोहोर साल ठूल्यो छोरीको प्राण छुट्यो । ¶ *ribʌ theste.* रिब थ्यास्त्य । The rope snapped. डोरी छिन्यो ।
See: 4 118

थ्या:न्न्य *thênnɛ* (*thett*) vt. snap. चुँडाल्नु. ¶ *bʌ̂i-ʔɛ ribʌ thettɛnʌ bali-bi khɵste.* बै:श्र्य रिब थ्यात्त्यन बालिबि ख्योस्त्य । The cow snapped the rope and went to the fields. गाईले डोरी चुडाएर बाली खायो । ¶ *mes-ʔɛ ribʌ lʌpʌ thette-nʌʔʌ dhō:tser kô:k-bi khɵste.* मेस्श्र्य रिब लप थ्यात्त्यनअ धोऽच्येर् क्यो:क्बि ख्योस्त्य । The buffalo snapped the rope suddenly and went to eat the wheat. भैँसीले दाम्लो च्वाट्टै चुडाएर गहुँ खान गयो । ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ khî:mɵ thettherdʉ.* अम्श्र्य खि:म्यो थ्यात्थेर्द्यु । He spits all the time. उसले थुक्ने गर्छ । ¶ *ʔuŋʌ sɵle thettu.* उङ स्योले थ्यात्तु । I snap the thread. म धाँगो चुडाउँछु । ¶ *jʌkʌ̂m bʌ̂i-ʔɛ ʔuribʌ lɛ̂: thettɛ (lʌpʌ thettɛ).* यक:म् बै:श्र्य उरिब ल्या: थ्यात्त्य (लप थ्यात्त्य) । That cow violently snapped its rope. त्यो गाईले उसको डोरी च्वाट्टै चुडाल्यो । 1s: *thettu* थ्यात्तु 1d: *thetsi* थ्यचि
See: 20 134

थ्या:म्न्य *thêmnɛ* (*thept*) vt. weigh, measure. जोख्नु. ¶ *ʔuŋʌ sɵ theptu.* उङ स्यो थ्याप्तु । I weigh the meat. म मासु जोख्छु ¶ *ʔī:tsi-ʔɛ sʌ̄ŋ thepinʌ kripi.* इऽचिश्र्य सङ थ्यपिन क्रिपि । We measure the wood and cut it. हामीले काठ नापेर काटौं । 1s: *theptu* थ्याप्तु 1d: *thepi* थ्यपि
See: 19 133

थ्याम्न्य ***thēmnɛ*** (***thɛm***) vi. ❶ be long. लामो हुनु. ❷ get lost. हराउनु. ¶ ***lēm thēmpɛ gə.*** ल्याम् थ्याम्प्य ग्यो । It is far away from here. बाटो टाढा छ । ¶ ***ʔûŋ thū:nɛm-bi thɛmʌtʌ.*** उ:ङ् थुऽन्याम्बि थ्यमत । I got lost in the forest. जङ्गलमा बाटो बिराएँ । 1s: ***thēmŋʌ*** थ्याम्ङ 1d: ***thɛmi*** थ्यमि

■ ल्याम् थ्याम्न्य ***lēm thēmnɛ*** (***thɛm (lēm)***) vt. lose one's way. बाटो बिराउनु. ¶ ***sʌɦʌr-bi lēm thɛmutʌ.*** सहर्बि ल्याम् थ्यमुत । I became lost in the city. शहरमा बाटो बिराएँ । 1s: ***thɛmu*** थ्यमु

थ्युन्य ***thʉnɛ*** (***thʉ***) vt. start (a conversation). कुरा गर्न खोज्नु. ¶ ***ʔuŋʌ brâ: thʉŋʌ.*** उङ ब्रा: थ्युङ । I start the conversation. म कुरा गर्न खोज्छु। ¶ ***ʔuŋʌ môl mʉnɛ thʉŋʌ.*** उङ म्यो:ल् म्युन्य थ्युङ । I start the discussion. म सल्लाह लिन्छु । ¶ ***sû:-ʔɛ brâ: thʉtɛ?*** स्यु:अ्य ब्रा: थ्युत्य? Who started the conversation? कसले कुरा गर्न खोज्यो ? 1s: ***thʉŋʌ*** थ्युङ 1d: ***thʉji*** थ्युयि

See: ?? ??

थ्योन्य ***thonɛ*** (***thə***) vt. see. देख्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bhêi thətɛ.*** अम्अ्य भे:इ थ्योत्य । He saw a snake. उसले सर्प देख्यो । ¶ ***ʔʌseme-bi ʔīn thônteni.*** असेम्यबि इन् थ्यो:न्त्यनि । I saw you in my dreams. मैले सपनामा तिमीलाई देखेँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dʉk.ra ɦebe thə?*** अम्अ्य दुयुक्रा हेबे थ्यो? How much is his wage? उसले पारिश्रामिक कति पाउँछ ? 1s: ***thəŋʌ*** थ्योङ 1d: ***thəji*** थ्योयि

See: 80 194

■ ओदि थ्योन्य ***ʔodi thonɛ*** (***thə (ʔodi)***) guess, estimate. अन्दाज पाउनु. ¶ ***"mâŋ tshʉktɛ" ʔodi muthəwɛ.*** "मा:ङ् त्स्Hयुकृत्य" ओदि मुथ्योव्य । He could not guess what had happened. के भयो अन्दाज पाइन ।

थ्वा:म्न्य ***thoɔ̂mnɛ*** (***thəp***) vi. fall (rain, hail). पर्नु. ¶ ***ʔʌmiski mʌri wə thəptɛ.*** अमिस्कि मरि व्यो थ्योप्त्य । It rained heavily yesterday. हिजो ठूलो पानी पऱ्यो ।

Syn: ***pʉk***.

See: 72 186

थ्वा:म्न्य ***thoɔ̂mnɛ*** (***thəpt***) vt. beat, hit. कुट्नु. ¶ ***ʔik-ʔɛ ghole rô: thoɔptiki.*** इक्अ्य घोले ऱ्यो: थ्वाप्तिकि । We pounded a lot of rice. हामीले धेरै धान झाऱ्यौं । ¶ ***ʔûŋ bâi sēipɛ muŋʌtʌlo bâi-ɦɛm ghʉ̂rtɛnunʌ mʌri thoɔptʌnu.*** उ:ङ् बै: सेइप्य मुङतलो बै:ह्याम् घ्यु:र्त्यनुन मरि थ्वाप्तनु । When I was a shepherd boy I used to hit my cattle when they ran away. गोठाला बस्दा गाईहरु कुदेकाले कुटेँ । 1s: ***thoɔptu*** थ्वाप्तु 1d: ***thəpi*** थ्योपि

See: 88 202

थ्वाम्न्य ***thoɔ̄mnɛ*** (***thəm***) vi. not carry enough tension (looms, bridges). झोलिनु. ¶ ***tô: thoɔ̄m-lo phēŋgʌ phɛ̄l.*** तो: थ्वाम्लो फेङ्ग फ्याल् । When the loom is not tight enough the traditional cloth does not get woven properly. तान झोलिएमा फेङ्गा बिग्रिन्छ । 3s: ***thoɔ̄m*** थ्वाम्

थ्वार्न्य ***thoɔ̄rnɛ*** (***thər***) vt-i. be glad, come off. be glad. खुशी हुनु, उप्किनु. खुशी हुनु. ¶ ***ʔɛnɛ̄: klēnpɛ kʌ̄m thôrkhəstɛ.*** अयन्या क्ले:न्प्य कम् थ्यो:ख्योस्त्य । The (ground of the) house that was plastered a while ago has already come off. अस्ति लिपेको घर उप्किसक्यो । ¶ ***kʌrʌi tatei tshʉktɛlo jû:po pephɛm thôrtɛ.*** करै तातेइ छ्युकृत्यलो यु:पो प्यफ्याम् थ्यो:र्त्य । When the pan became hot, the porridge crust came unstuck. कराही तातिदा ढिँडोको माम्री उप्कियो । ¶ ***ʔutsə rê:nɛ dzênnɛ tsēisinɛ-bi ʔubʉi tshʉktɛlo ʔumêm pɛpsu thoɔ̄rsɛtɛsu.*** उच्यो रे:न्य जे:न्न्य चेइसिन्यबि उब्युइ छ्युकृत्यलो उम्या:म् प्याप्सु थ्वा:र्सेत्यसु । The parents were happy when their child became head of the class. पढाई लेखाईमा बच्चा प्रथम हुँदा आमाबुबा खुशी भए । 1s: ***ʔithoɔ̄rŋʌ*** इथ्वार्ङ

थ्वाल्न्य ***thoɔ̄lnɛ*** (***thəl***) vt. stir (millet paste). मस्काउनु. ¶ ***ʔuŋʌ lū:dzʌ jû: tholutʌ.*** उङ लुऽज यु: थोलुत । I stirred millet paste. मैले कोदोको ढिँडो मस्काएँ । 1s: ***tholu*** थोलु 1d: ***theli*** थ्योलि

See: 87 201

- द -

दःन्न्य ***dʌ̂nnɛ*** (*ditt*) vt. ❶ follow. पछ्याउनु. ❷ be spoiled after being left in the cooking water too long. पकाएपछि लामो समय पानीमा राख्दा हुने नमीठो स्वाद वा अवस्था. ¶ ***pʌṭhʌ-ʔɛ ʔumêm (ghrô:t) dʌ̂nnɛ tsɛ̃:bu.*** पठश्रय उम्याःम् (घ्रोःत्) दःन्न्य च्याब्यु । The lamb is able to follow its mother. पाठाले माउलाई (बाख्रा) पछ्याउन सक्छ । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ ʔûŋ ʔidistʌ.*** अम्श्रय उःङ इदिस्त । He followed me. उसले मलाई पछ्यायो । ¶ ***ki ku-ʔɛ dʌttɛ.*** कि कुश्रय दत्त्य । The potatoes spoiled after being left in the cooking water too long. आलु या कुनै खाने कुरा पकाएपछि लामो समय पानीमा राख्दा हुने नमीठो स्वाद वा अवस्था । ¶ ***lə ʔis-dû: ditsi.*** ल्यो इस्दुः दिचि । Let's resume work. हाम्रो मेलोलाई निरन्तर दिश्रौं न । 1s: ***dʌttu*** दत्तु 1d: ***ditsi*** दिचि
See: 66 180

दम्न्य ***dʌ̃mnɛ*** (*dum*) vt. meet. भेट्नु. ¶ ***ʔɛdzɛ̃: ʔiskul-bi dʌ̃mki.*** श्रयज्या इस्कुल्बि दम्कि । We will meet later at school. भरै स्कुलमा भेटौं । ¶ ***mêl mukde-bi dʌ̃mki.*** म्योःल् म्युक्देबि दम्कि । We will meet at the conference room. सल्लाह गर्ने ठाउँमा भेटौं । Variant: ***dhum*** 1s: ***dumu*** दुमु 1d: ***dumi*** द्युमि
See: ?? ??

दम्न्य ***dʌ̃mnɛ*** (*dumt*) vt-i. ripen. पाक्नु. ¶ ***dzheremsi dʌ̂mtɛ.*** झेरेम्सि दःम्त्य । The box myrtle (Myrica esculenta) ripened. काफल पाक्यो । ¶ ***bhɛ.ndɛrɛ̃:ni dʌ̂mtɛ.*** भ्यन्द्यऱ्यानि दःम्त्य । The tomatoes ripened. गोलभेँडा पाक्यो । 3s: ***dʌ̃mdu*** दम्द्यु

दल्न्य ***dʌ̃lnɛ*** (*dil*) vt. be badly affected. roll. डल्लो पर्नु. बेर्नु. ¶ ***ʔʌ̃m khelembɛ-ʔɛ pâm dîltɛ.*** अम् ख्यल्याम्ब्यश्रय पःम् दिःल्त्य । He had a bad cold. उसलाई रुघाले साह्रो पाऱ्यो । ¶ ***tsʌkpɛ mʌ̂ntɛsilo jakki ʔʌbrâ:-ʔɛ ʔʌ̃m pâm dîltɛ.*** चक्प्य मःन्त्यसिलो याक्कि अब्राःश्रय अम् पःम् दिःल्त्य । He pretended to be very knowledgeable but was not able to answer to a simple query of mine. जान्ने हुँदा मेरो सानो कुराले ऊ चुप लाग्यो । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ surti dîltɛʌ ʔibiŋʌtʌ.*** अम्श्रय सुर्ति दिःल्त्यन इबिङत । He rolled a cigarette and gave it to me. उसले सुर्ती बेरेर मलाई दियो । ¶ ***tô: pəpɛ mêm.tsunu-ʔɛ səle pʌ̃mdel dîltɛ.*** तोः प्योप्य म्याःम्च्युन्युश्रय स्योले पम्देल् दिःल्त्य । The weaver rolled the ball of thread. तान बुन्ने आमैले धागोको डल्लो बेऱ्यो । ¶ ***goṭhala-ʔɛ gə̃:thɛ joktelo bhʌkari dîltɛʌ kʉ̂rtɛ.*** गोठालाश्रय ग्योऽथ्य योक्त्यलो भकारि दिःल्त्यन क्युःर्त्य । When the buffalo herder moved the cowshed, he rolled the bamboo mat and carried it. गोठालोले गोठ सार्दा भकारी बेरेर बोक्यो । 1s: ***dilu*** दिलु 1d: ***dili*** दिलि
See: 64 178

दाःन्य ***dâ:nɛ*** (*dak*) vi. want. मन लाग्नु. ¶ ***ʔûŋ ʔʌdzədzə dâ:.*** उःङ अज्योज्यो दाः । I feel like eating. मलाई खान मन लाग्छ । ¶ ***ʔûŋ lêl ʔʌmumu dâ:.*** उःङ लेःल् अम्युम्यु दाः । I feel like singing a song. मलाई गीत गाउन मन लाग्यो । 3s: ***dâ:te*** दात्य 4s: ***dâ:*** दाः
See: ?? ??

दाःन्य ***dâ:nɛ*** (*dak*)
■ चिङेर् दाःन्य ***tsiŋer dâ:nɛ*** (*dak (tsiŋer)*) vi. bicker. किचकिच गर्नु. ¶ ***ʔʌ̃mpo ʔutsə mʌri tsiŋer dâ:ther.*** अम्पो उच्यो मरि चिङेर् दाःथेर् । His child often bickers (with him). उसको बच्चा धेरै किचकिच गर्ने गर्छ । ¶ ***ʔʌ̃m tsətstsə mõ:tɛlo tsiŋer mudâ:therwɛ.*** अम् च्योच्च्यो मोऽत्यलो चिङेर् मुदाथेऱ्व्य । When he was a child, he did not bicker. ऊ सानो बच्चा छँदा किचकिच गर्दैनथे । ¶ ***ʔûŋ tsətstsə muŋʌtʌlo tsiŋer mudâŋtherwʌ.*** उःङ च्योच्च्यो मुङतलो चिङेर् मुदाःङ्थेऱ्व । When I was a child, I did not bicker. म बच्चा हुदा किचकिच गर्दैनथेँ । (dhak) 1s: ***dâŋŋʌ*** दाःङ्ङ 3d: ***dʌki*** दकि
See: ?? ??

दान्य ***dâ:nɛ*** (*daŋt*) vt-i. coagulate, congeal (liquid). जम्नु. ¶ ***dʌ̃i dʌ̂ntɛ.*** दै दाःन्त्य । The curd congealed. दहि जम्यो । ¶ ***ɦi dʌ̂ntɛ.*** हि दाःन्त्य । The blood coagulated. रगत जम्यो । Syn: ***koŋt.***

दुऽन्य ***dũ:nɛ*** (*duŋt*) vt. push, jostle. धकेल्नु. ¶ ***jakki lẽm-bi soɔ̃rpɛ ɦʌs dũŋ lusʌ lẽm thinu.*** याक्कि ल्याम्बि स्वाप्र्य हस् दुङ ल्युस ल्याम् थिनु । While walking on a narrow path in large numbers, people jostle each other. सानो बाटोमा धेरै मान्छेहरु ठेलाम्-ठेल गरेर हिँड्छन् । ¶ ***tsalo bhẽnde-ɦɛm rô:-bi dũŋsə lunu.*** चालो भेन्देह्याम् रोःबि दुङ्स्यो ल्युनु । Sheep often push each other on the cliffs. कुनै बेला भेडाहरु भीरमा एक अर्कामा धकेला-धकेल गर्छन् । 1s: ***dũndu duŋi*** दुन्दु द्युङि
See: 114 228

दुऽन्य ***dũ:nɛ*** (*duŋt*) vt-i. be unable to see (from not yet having adapted to sudden darkness). उज्यालोको कारण आँखाले नदेख्नु. ¶ ***noɔ̃mtshuŋ lõ:tɛnʌ kʌ̃m-go wəŋʌtʌlo ʔʌmʌs dûnkhʌtɛ.*** न्वाम्छुङ लोऽत्यन कम्गो व्योङतलो अमस् दुःन्खत्य । When I had too much of the sun and went inside the house, my eyes did not adjust quickly and I could not see. घाम असह्य भएर घरभित्र जाँदा आँखाले देखिनँ ।

देःन्य ***dênnɛ*** (*det*) vi. be possible. सक्नु. ¶ ***tɛ lũŋ thẽinɛ dêi.*** त्य लुङ थेइन्य देःइ । It is possible to lift this stone. यो ढुङ्गा उचाल्न सकिन्छ । ¶ ***mɛ kẽm munɛ dêi.*** म्य क्याम् म्युन्य देःइ । It is possible to do that work. त्यो काम गर्न सकिन्छ । 3s: ***dêi*** देःइ
See: 27 141

देऽन्य ***dẽ:nɛ*** (*deŋt*) vt. ❶ be able to keep away bad spirits (shaman). पर गर्नु. ❷ become resistant. पच्नु. ¶ ***noktsho-ʔɛ grʌɦʌdʌsʌ dẽ:nɛ mutsɛ̂:pwɛ.*** नोक्छोश्रय ग्रहदस देऽन्य मुच्याःप्व्य । The shaman was unable to keep away the misfortune. झाँक्रीले ग्रहदसालाई पर सार्न

सकेन । ¶ ***rô: khudo-ʔɛ ʔiseçki molo ʥək-bi ʥək-bi ʔɛ̂n ni ʔûŋ mʌsêiŋʌ, ʔʌroɔ̄m-ʔɛ dênkhʌtɛ.*** रो: खुदोअ्य इसेह्किकि मोलो ज्योक्बि ज्योक्बि अ्या:न् नि उ:ङ् मसे:इङ, अ्रवाम्अ्य दे:न्खत्य । The wild honey makes people sick, but eating regularly, my body has become resistant. भिर मौरीको महले मात्छ, तर खाँदा-खाँदा अब त मलाई मात्दैन, मेरो शरीरले पचिसक्यो । 1s: ***dēndu*** देन्दु 1d: ***deɲi*** देङि

See: 47 161

दो:न्य ***dô:nɛ*** (***dək***) vt-i. be enough. पुग्नु, प्रशस्त. ¶ ***jû:-ʔɛ ʔidôŋŋʌ.*** यु:अ्य इदो:ङ्ङ । I have enough rice. मलाई खानाले पुग्छ ।

द्या:म्न्य ***dêmnɛ*** (***dɛpt***) vt. taste. चाख्नु. ¶ ***ʔuŋʌ rʌ̄m deptʌ.*** उङ रम् द्याप्त । I tasted the salt. मैले नुन चाखेँ । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ mos-po ʔusə depiti.*** इऽचिअ्य मोस्पो उस्यो द्यपिति । We tasted the bear meat. हामीले भालुको मासु चाखौं । 1s: ***deptu*** द्याप्तु 1d: ***depi*** द्यपि

See: 19 133

द्वा:न्न्य ***doɔ̂nnɛ*** (***dɵtt***) vt. take, receive, capture something coming from above. थाप्नु. ¶ ***ʔuŋʌ wəderpɛ-bi ku doɔttu.*** उङ व्योदेर्प्यबि कु द्वात्तु । I take water from the tap. म धारामा पानी थाप्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔutsû:po khʌ̄r-bîm ʈika doɔttɛ.*** अम्अ्य उचु:पो खर्बि:म् टिका द्वात्त्य । He received a tika from his grandfather. उसले बाजेको हातको टिका थाप्यो । ¶ ***dʌbu mʉpɛ-ʔɛ kəs phêr doɔttɛ.*** दबु म्युप्यअ्य क्योस् फ्या:र् द्वात्त्य । The hunter made a trap for the porcupine. सिकार गर्नेले दुम्सीलाई पासो थाप्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ thāl-bi jû: mʌnʌ sup.bʌl-bi koɔ̄i doɔttɛ.*** अम्अ्य थाल्बि यु: मन सुप्बल्बि क्वाइ द्वात्त्य । He took the rice in a plate and the curry in a bowl. उसले थालमा भात अनि कचौरामा तरकारी थाप्यो । 1s: ***doɔttu*** द्वात्तु 1d: ***dətsi*** द्योचि

See: 89 203

द्वा:म्न्य ***doɔ̂mnɛ*** (***dəpt***) vt. greet. सम्बोधन गर्नु. ¶ ***purkhaʔɛ risiwɛ mɛɦelo mɛbi mupɛ khəle ʔidoɔpki.*** पुर्खाअ्य रिसिव्य म्यहेलो म्यबि मुप्य ख्योले इद्वाप्कि । When the priest recites the risiwya ritual, he greets the people sitting all around. पुर्खाले रिसिव्य गाउँदा वरिपरि रहेका सबैलाई सम्बोधन गर्दछ । ¶ ***khêltsəʔɛ was tʌm.ra mʉkilo khêl-ɦɛm doɔs-nʌŋ doɔ̂mnɛ mʌttʉ.*** ख्या:ल्च्योअ्य वास् तम्रा म्युकिलो ख्या:ल्ह्याम् द्वास्नङ द्वा:म्न्य मत्त्यु । When Khaling people perform the Waas ceremony, the priests recite all the ritual names. खालिङले वास् पूज्दा ख्या:ल् द्वास्नङ्हरु फलाक्छन् । 1s: ***doɔptu*** द्वाप्तु 1d: ***dəpi*** द्योपि

द्वाम्न्य ***doɔ̄mnɛ*** (***dəm***) vt. accumulate (of water). collect (water). जम्नु. जम्मा गर्नु. ¶ ***wə jā:tɛlo kē:pbi ku domutʌ.*** व्यो यात्यलो क्याऽप्बि कु दोमुत । I collected water in a pot while it rained. पानी पर्दा भाँडामा पानी जम्मा पारेँ । 1s: ***domu*** दोमु 1d: ***dəmi*** द्योमि

See: 84 198

■ द्वाम्सिन्य ***doɔ̄msinɛ*** (***dəm-si***) ¶ ***khos phô:-bi ku doɔ̂mtɛsi.*** खोस् फो:बि कु द्वा:म्त्यसि । Water accumulated on the leaf of the taro. पिँडालुको पातमा पानी जम्यो । ¶ ***jʉnɛm.ku-bi doɔ̂msipɛ doɔ̂m.ku-bi mes ʔâl lʉnu.*** य्युन्याम्कुबि द्वा:म्सिप्य द्वा:मकुबि मेस् आ:ल् ल्युनु । In the monsoon time, the buffalos swim in ponds. वर्षायाममा जम्मा भएको पोखरीमा भैँसी पौडि खेल्छन् ।

- ध -

धःन्न्य ***dhʌ̂nnɛ*** (***dhitt***) vt. mate. संभोग गर्नु. 1s: ***dhʌttu*** धत्तु 1d: ***dhitsi*** धिचि
See: 66 180

धम्न्य ***dhʌ̄mnɛ*** (***dhʉm***) vi. get along, be similar, fit together. मिल्नु. ¶ ***ʔʌ̄msu ɦepiŋʌ dhʉmi.*** अम्सु ह्यपिङ ध्युमि । They get along well. उनीहरु धेरै मिल्छन् । ¶ ***tɛ kɛ̄:p-bi mɛ kɛ̄:p-po ʔukhroə̂m dhʌ̄m.*** त्य क्याऽप्बि म्य क्याऽप्पो उख्र्वाःम् धम् । That pot's cover fits into this pot. यो भाँडामा त्यो भाँडाको बिर्को मिल्छ । ¶ ***səle-kolo pūŋmɛ-kolo ʔus-rʌ̄ŋ dhʌ̄m.*** स्योलेकोलो पुङ्म्यकोलो उस्रङ धम् । The thread and the flower match in colour. धागो र फूलको रङ्ग मिल्छ । ¶ ***reḍijo-bi dhʌ̄mpɛ beṭri bekki khôŋ ʥe.*** रेडियोबि धम्प्य ब्यट्रि बेक्कि खोःङ जे । The radio will only work if you put in the right battery. रेडियोमा मिल्ने ब्याट्री लगाए मात्र बज्छ ।
See: 99 213

धम्न्य ***dhʌ̄mnɛ*** (***dhʉmt***) vt. blow. फुक्नु. ¶ ***ʔuŋʌ mi dhʌ̂mtʌ.*** उङ मि धःम्त । I blew on the fire. मैले आगो फुकेँ । ¶ ***was mʉkilo bhʌ̄m dhʌ̄mki.*** वास् म्युकिलो भम् धम्कि । During the was festival, we blow horns. भूमे पूज्दा अर्नाको सिङ फुकिन्छ । 1s: ***dhʌ̄mdu*** धम्दु 1d: ***dhʉmi*** ध्युमि
See: 112 226

धुःन्य ***dhûːnɛ*** (***dhʉk***) vi. bump into. ठोकिनु. ¶ ***ʔûŋ lūŋ-bi tsʌ̂l dhʉkʌtʌ.*** उःङ लुङबि चःल् ध्युकत । I bumped into a stone. म ढुङ्गामा झाम्मै ठोकेँ । 1s: ***dhûːŋʌ*** धुःङ 1d: ***dhʉki*** ध्युकि
See: 98 212

धुःन्य ***dhûːnɛ*** (***dhʉkt***) vt. connect (ropes, thread). गाँस्नु. ¶ ***ʔuŋʌ theçpɛ səle dhuktu.*** उङ थ्याहइप्य स्योले धुक्तु । I connect the broken threads. म चुँडेको धागो गाँस्छु । ¶ ***ʔō:tsu-ʔɛ nala ʔunətʉ ŋʌ dhʉkutunʌ ku ghole jestu.*** ओऽचुअ्य नाला उन्योत्यु ङ ध्युकुतुन कु घोले येस्तु । We connected the pipes to the spring and brought down a lot of water. हामीले मुहानमै पाइप जोडेर धेरै पानी ल्यायौं । 1s: ***dhuktu*** धुक्तु 1d: ***dhʉki*** ध्युकि
See: 111 225

धुःन्य ***dhûːnɛ*** (***dhʉkt***) vt. bump into (with lower body). ठेस लाग्नु. ¶ ***ʔûŋ patel khestʌlo laskʌ-bi ʔʌsêl dhuktʌ.*** उःङ पातेल् ख्योस्तलो लास्कबि अस्याःल् धुक्त । When I went to the toilet, I bumped my leg. शौचालय जाँदा ढोकामा ठेस लाग्यो । 1s: ***dhuktu*** धुक्तु
See: 111 225

धेःन्य ***dhêːnɛ*** (***dhek***) vt. wipe. पुछ्नु. ¶ ***ʔuŋʌ mikmə dhegutʌ.*** उङ मिक्म्यो धेगुत । I wiped my tears. मैले आँसु पुछेँ । ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌthāl dhegutʌ.*** उङ अथाल् धेगुत । I wiped my plate. मैले मेरो थाल पुछेँ । ¶ ***ku-ʔɛ sʌ̄ŋ dhêːkkhʌtɛ.*** कुअ्य सङ धेःक्खत्य । The river washed away the tree. खोलाले रुख बगायो । 1s: ***dhegu*** धेगु 1d: ***dheki*** धेकि
See: 36 150

धेर्न्य ***dhērnɛ*** (***dhert***) vt-i. suit. सुहाउनु, फाप्नु. ¶ ***phēŋga dhʌʥurʌ-ʔɛ ʔûŋ ʔidhērŋʌ.*** फेङ्गा धजुरअ्य उःङ इधेर्ङ । The phenga and dhajura (Khaling traditional dress) suit me. फेङ्गा र धजुराले मलाई सुहाउँछ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bhēnde gēinɛ dhêrtɛ.*** अम्अ्य भेन्दे गेइन्य धेःर्त्य । The sheep thrived under his care. उसले भेडा फाप्यो । ¶ ***ʔuŋʌ nuris mudhērdu.*** उङ नुरिस् मुधेर्दु । I am allergic to the dhobi nut tree (Semecarpus anacardium). म भलायो फाप्दिन । ¶ ***ʔûː-bi kēm mʉtɛlo ghrôːt-po ʔukhli mudhêrwɛ, mʌnʌ ʔʌ̄m bhoɜ̄rʥɛm mʌttɛ.*** ऊःबि क्याम् म्युत्यलो घ्रोःत्पो उख्लि मुधेःर्व्य, मन अम् भ्वार्ज्याम् मत्त्य । When he worked in the field, he became allergic to the goat droppings and developped a rash. बारीमा काम गर्दा बाख्राको मलले उसलाई हिलो लाग्यो । 1s: ***ʔidhērŋʌ*** इधेर्ङ 1d: ***ʔidheri*** इधेरि

धोऽन्य ***dhōːnɛ*** (***dhəŋ***) vi. be friends; have an illicit relationship. मिल्नु. ¶ ***ʔʌ̄msu mudhəŋi.*** अम्सु मुध्योङि । They are not on good terms. उनीहरु मिल्दैनन् । ¶ ***ʔʌ̄msu dhəŋitinʌ ʥhukiti.*** अम्सु ध्योङितिन झ्युकिति । They had an illicit relationship and ran away. साइनो नहुँने मिलेर भागे । ¶ ***ʔʌ̄msu rifioŋ mʌnʉpɛ, molo dhəŋiti.*** अम्सु रिहोङ मन्युप्य, मोलो ध्योङिति । Their relationship was not auspicious, but they liked each other. साइनो हुँदैन तर उनीहरु मिले । 3d: ***dhəŋi*** ध्योङि
See: 77 191

धोऽन्य ***dhōːnɛ*** (***dhəŋ***) vi. dry. सुक्नु. ¶ ***gigîm sʌ̄ŋ dhôŋtɛ.*** गिगिःम् सङ ध्योःङत्य । The green wood dried. हरियो दाउरा सुक्यो । 3s: ***dhôŋtɛ*** ध्योःङत्य
See: ?? ??

ध्यार्न्य ***dhērnɛ*** (***dhɛr***) vi. bump into, catch on (something at head level). ठोकिनु. ¶ ***mʌreppɛ laskʌ-bi dherʌtʌ.*** मरेप्प्य लास्कबि ध्यरत । I bumped my head on the doorframe. होचो ढोकामा ठोकिएँ । ¶ ***sāŋ-golʌ piŋʌtʌ-lo ʔʌ-kûr dhêrtɛ.*** साङगोल पिङतलो अक्युःर् ध्याःर्त्य । When I went through the vegetation, my load caught on a branch. झाडीभित्रबाट आउदा रुखको हाँगामा मेरो भारी अल्भ्यो । 1s: ***dhērŋʌ*** ध्यार्ङ

ध्योन्य ***dhenɛ*** (***dhʌ***) vt. dig (deep). खन्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔuditstsheka ʔunəl noəmtei ki dhûŋtʌ.*** उङ उदिच्छ्यका उन्योःल् न्वाम्तेइ कि धुःङत । I dug potatoes from morning to evening. मैले बिहानदेखि बेलुकीसम्म आलु खनेँ । ¶ ***ʔispe-ʔɛ kʌ̄m dhʉtɛ.*** इस्प्योअ्य कम् ध्युत्य । The mouse dug its way into the house. मुसोले घर खन्यो । ¶ ***ʔʌtses-ʔɛ kheptsi-po lagi ʔidhəŋʌtʌ.*** अच्यास्अ्य ख्याप्चिपो लागि इध्योङत । My grandchild asked me for money. नातिले मसँग पैसा माग्यो । 1s: ***dhʌŋʌ*** धङ 1d:

dhəji ध्योयि
See: ?? ??

ध्वाइन्य ***dhoɔ̄inɛ*** (***dhənt***) vt. straighten. सोझ्याउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ loɔçpɛ kɛ̄:p dhoɔ̂ntɛ.*** अम्अ्य ल्वाह्इप्य क्याऽप् ध्वा:न्त्य । He straightened the dented pot. उसले कुच्चिएको भाँडा सोझ्यायो । ¶ ***ʔʌ̄mpo ʔubusu dhoɔ̄ipɛ gə.*** अम्पो उबुसु ध्वाइप्य ग्यो । He is handsome. उसको शारीरिक स्वरुप मिलेको छ । ¶ ***ʔʌbrâ: phɛ̂ltɛlo ʔʌ̄m-ʔɛ ʔidhə̄:ssəstʌ.*** अब्रा: फ्या:ल्त्यलो अम्अ्य इध्योऽस्स्योस्त । I misspoke and he corrected me. मेरो कुरा बिग्रँदा उसले मिनाईदियो । 1s: ***dhoɔ̄ndu dhoɔ̂nsʌtu*** ध्वान्दु ध्वा:न्सतु 1d: ***dhə̄:tsi dhə̄:sətsi*** ध्योऽचि ध्योऽस्योचि
See: 92 206

ध्वाम्न्य ***dhoɔ̄mnɛ*** (***dhəm***) vi. trail on the ground. लत्रिनु. ¶ ***ʔʌ̄m-po ʔu-gə pək-ju dhə̂mtɛ.*** अम्पो उग्यो प्योक्यु ध्यो:म्त्य । Her clothes trailed on the ground. उसको लुगा भुइँमा लत्रियो ।

ध्वार्न्य ***dhoɔ̄rnɛ*** (***dhərt***) vt-i. be of use to (someone else). कसैको उपयोगी वस्तु वा सम्पति अरु कसैलाई काम लाग्नु वा उपयुक्त हुनु, लाभ् हुनु, फाइदा हुनु. ¶ ***ʔīn-po kitap ʔûŋ ʔidhoɔ̄rŋʌ.*** इन्पो किताप् उ:ङ इध्वार्ङ । Your book is helpful to me. तिम्रो किताब मलाई काम लाग्छ । ¶ ***ʔuphōŋ-ʔɛ ʔujâŋtsə kʌ̂rtɛ̂m gə ʔʌ̄m-bi mudhʉ̂mwɛlo ʔûŋ go ʔidhərʌtʌ.*** उफोङ्अ्य उया:ङ्च्यो क:र्त्या:म् ग्यो अम्बि मुध्यु:म्व्यलो उ:ङ गो इध्योरत । The clothes that uncle had brought for his nephew did not fit him, so I was the beneficiary. काकाले भतिजालाई ल्याईदिएको लुगा नमिल्दा मलाई काम लाग्यो । ¶ ***thū:nem phērbîm dʑɛkoɔ̄i sâ:wɛsa-ʔɛ dʑɛnu, bele mudhoɔ̄rki.*** थुऽन्याम् फ्यार्बि:म् ज्यक्वाइ सा:व्यसाअ्य ज्यनु, बेले मुध्वार्कि । Wild animals eat the crops grown near the forest, so we only get a little. जङ्गल छेउको अन्नबाली जनावरले खाएर त्यत्ति उपभोग गर्न पाइँदैन । 1s: ***ʔidhoɔ̄rŋʌ*** इध्वार्ङ 3s: ***dhoɔ̄rdʉ*** ध्वार्द्यु 1d: ***ʔidhəri*** इध्योरि

- न -

नान्य ***nā:nɛ*** (***naŋt***) vt. pile up, make a heap. थुपार्नु. ¶ ***ʔʌmiski seksāŋ nāŋtʌkʌ.*** अमिस्कि सेक्सङ नाङतक । Yesterday we piled firewood. हिजो दाउरा (कचेट) थुपार्यौं । ¶ ***khəlêŋ phôr tū:ju nā:nɛ mʌttʉ.*** ख्योलेःङ फोःर् तुऽयु नान्य मत्त्यु । We have to pile all the garbage in one place. सबै फोहोर एकै ठाउँमा थुपार्नु पर्छ । 1s: ***nāndu*** नान्दु 1d: ***nʌŋi*** नङि
See: 24 138

नुःन्य ***nû:nɛ*** (***nʉk***) vt. rub with fingers or hands. माड्नु, दल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ surti nugu.*** उङ सुर्ति नुगु । I rubbed out the tobacco. सुर्ती माड्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ lūŋkupɛ nʉ̂:ktɛ.*** अम्अ्य लुङकुप्य न्युःक्त्य । He rolled the foxtail amaranth. उसले लट्टे माड्यो । ¶ ***ʔʌ̄msu nû: lʉ̂iti.*** अम्सु नुः ल्युःइति । They wrestled. उनीहरु दलादल गरे । 1s: ***nugu*** नुगु 1d: ***nʉki*** न्युकि
See: 105 219

■ नुःन्सिन्य ***nûnsinɛ*** (***nʉk-si***) vr. ❶ rub for oneself. आफ्नो लागि माड्नु. ❷ cover up for oneself (after a mistake). ढाट्नु. ¶ ***ʔûŋ surti nûnsiŋʌtʌ.*** उःङ सुर्ति नुःन्सिङत । I rubbed out tobacco for myself. मेरो आफ्नो लागि सुर्ती माडेँ । ¶ ***mʌɦəpɛ rô: munûnsi.*** मह्योप्य र्योः मुनुःन्सि । The unripe rice does not break off the stem on its own. नपाकेको धान माड्दा भर्दैन । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kēm phêltɛ mʌnʌ jo nûntesi.*** अम्अ्य क्याम् फ्याःल्त्य मन यो नुःन्त्यसि । He did bad work and covered it up. उसले काम बिगारेर पनि ढाट्यो ।
See: 254 296

नेःन्य ***nê:nɛ*** (***nekt***) vt. cover. छोप्नु. ¶ ***ʔên no neknuwo.*** एःन् न्यो नेक्नुवो । Cover your noses! तपाईँहरुको नाक छोप्नुहोस । ¶ ***ʔên-dhōŋ neknuje, phʌ̄rki phʉktɛ.*** एःन्धोङ नेक्नुये, फर्कि फ्युक्त्य । Cover your head, there is a dust storm. तपाईँहरुले टाउको छोप्नुहोस धुलो उड्यो । ¶ ***kêm-ʔɛ malu nektɛ.*** क्योःम्अ्य मालु नेक्त्य । The clouds covered the mountains. बादलले हिमाल ढाक्यो । ¶ ***tshʌdʌmpur-ʔɛ dhʌp.lu nektɛ.*** छदम्पुर्अ्य धप्लु नेक्त्य । The flood covered the boulders. बाढी पहिरोले ढुङ्गा छोप्यो । ¶ ***rā:ru pək-ʔɛ nê:nɛ mʌttʉ.*** रारु प्योक्अ्य नेःन्य मत्त्यु । We must cover the seeds with soil. बिउँ माटोले छोप्नु पर्छ । 1s: ***nektu*** नेक्तु 1d: ***neki*** नेकि
See: 44 158

नेर्न्य ***nērnɛ*** (***ner***) vt. finish. सिद्ध्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ kʌ̄m nerutʌ.*** उङ कम् नेरुत । I finished the house. मैले घर बनाई सकेँ । ¶ ***ʔuŋʌ brâ: sā:phʌm rê:nɛ nerutʌ.*** उङ ब्राः साफम् रेःन्य नेरुत । I finished writing the letter. मैले चिठी लेखी सकेँ । ¶ ***ʔʌ̄msu jû:-ʥôn neriti.*** अम्सु युःज्योःन् नेरिति । They finished eating their meal. उनिहरुले भात खाईसके। ¶ ***ʔʌmiski rô: jâ: mʉnɛ nêrtɛ.*** अमिस्कि र्योः याः म्युन्य नेःर्त्य । The rice planting ended yesterday. हिजो धान रोपाइँ सकियो । 1s: ***neru*** नेरु 1d: ***neri*** नेरि
See: 40 154

नोऽन्य ***nō:nɛ*** (***noŋt***) vt. accuse. दोष लगाउनु. ¶ ***ʔukhɛptsi ʥhêmtɛlo ʔûŋ go ʔinəŋʌtʌ.*** उख्याप्चि भ्याःम्त्यलो उःङ गो इन्योङत । His money disappeared and he accused me. उसको पैसा हराउँदा मलाई पो दोष लगायो । 1s: ***nōndu*** नोन्दु 1d: ***nəŋi*** न्योङि
See: 93 207

न्याःम्न्य ***nêmnɛ*** (***nɛp***) vi. ❶ be short (of a path). छोटो हुनु (बाटो). ❷ be quick. छिटो हुनु. ¶ ***lēm nɛppɛ gō:tɛ.*** ल्याम् न्याप्प्य गोऽत्य । There was a shortcut. बाटो छोटो थियो । Ant: ***tshʉ***. 3s: ***nɛptɛ*** न्याप्त्य
See: 3 117

न्याम्न्य ***nēmnɛ*** (***nɛm***) vt. immerse (completely). डुबाउनु. ¶ ***ku-bʉju gə nɛmutʌ.*** कुब्युयु ग्यो न्यमुत । I put the clothes into the water. पानीमा लुगा डुबाएँ । 1s: ***nɛmu*** न्यमु 1d: ***nɛmi*** न्यमि
See: 14 128

■ न्याम्सिन्य ***nēmsinɛ*** (***nɛm-si***) dive. डुबुल्की मार्नु. ¶ ***ʔûŋ ku-bʉju nɛmsiŋʌtʌ.*** उःङ कुब्युयु न्याम्सिङत । I dove into the water. म पानीमा डुबुल्की मारेँ । (*vr*)

न्यार्न्य ***nērnɛ*** (***nɛr***) vt-i. be twisted (of lower limbs). मर्किनु. ¶ ***ʔʌ̄m tsêmtɛsilo ʔutʌ̄mtshu nêrtɛ.*** अम् त्सेःम्त्यसिलो उतम्छु न्याःर्त्य । When he was playing, he twisted his knee. खेल्दा उसले घुँडा मर्कायो । Syn: ***lit***.

न्याल्न्य ***nēlnɛ*** (***nɛl***) vt. accuse. दोष लगाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ mʌkhepɛ ɦʌs nêltɛ.*** अम्अ्य मखेप्य हस् न्याःल्त्य । He accused a man who did not steal. उसले नचोरेको मान्छेलाई दोष लगायो । 1s: ***nɛlu*** न्यलु 1d: ***nɛli*** न्यलि
See: 18 132

न्याल्न्य ***nēlnɛ*** (***nɛl***) vi. become blunt. बोदो हुनु, दोब्रिनु. ¶ ***ʔuŋʌ khʌ̂ntʌlo lūŋ-bi dhêrtɛnʌ ghotsapo ʔutshû: nêltɛ.*** उङ खःन्तलो लुङबि ध्याःर्त्यन घोचापो उछुः न्याःल्त्य । When I planted the pole, it hit a stone and became blunt. मैले घोचा गाड्दा ढुङ्गामा परेर त्यसको चुचो दोब्रियो । ¶ ***sēlmɛ lūŋ-bi dhêrtɛnʌ nêltɛ.*** सेल्म्य लुङबि ध्याःर्त्यन न्याःल्त्य । The spear hit a stone and became blunt. तिर ढुङ्गामा ठोकिएर बोदो भयो ।
See: 9 123

न्युन्य ***nʉnɛ*** (***nʉ***) vi. be good. राम्रो हुनु, निको हुनु. ¶ ***mâŋ ʥôn.rʌ bʌ̂i bikilo sə nʉpɛ tshû:?*** माःङ ज्योःन्र बैः बिकिलो स्यो न्युप्य छुः? What kind of food will fatten the cows? कुन खाना खुवाउदा गाई बलियो हुन्छ ? ¶ ***dʌbai ʥutɛnʌ ʔʌ̄m nō:tɛ.*** दबाइ ज्युत्यन अम् नोऽत्य । He took the medicine and got better. औषधी खाएर ऊ निको भयो । ¶ ***ʔɛnɛ̄: ŋɛçpɛ muŋʌtʌ, molo ʔên ni nʉŋʌtʌ.*** अयन्या ङेःइप्य मुङत, मोलो अयाःन् नि न्युङत । I was sick but I recovered. अस्ति बिरामी थिएँ तर अहिले

neru 1d: ***neri*** नेरि
See: 40 154

सन्चो भएँ । ¶ *ʔʌtêm rô: nō:tɛ.* ऋते:म् न्यो: नोऽत्य । This year's rice crop is good. यो साल धान फल्यो । 1s: *nʉŋʌ* न्युङ 3s: *nō:tɛ* नोऽत्य 1d: *nʉji* न्युयि
See: 96 210
■ च्यन्युन्य *tsɛ-nʉnɛ* (*tsɛ-nʉ*) vi. be tasty, be nice. मिठो हुनु, मजा हुनु. ¶ *ʔik kholeʔɛ tsɛnʉpɛ jû: dʑəktiki.* इक् ख्योलेऋय च्यन्युप्य यु: ज्योक्तिकि । We all had a nice meal. हामी सबैले मिठो खाना खायौं । ¶ *lō:nɛm-bi noɔ̄m dʑhʌ̂nnɛ tsɛnʉ.* लोऽन्याम्बि न्वाम् झ:न्न्य च्यन्यु । It is nice to sit in the sun during winter. हिउँदमा घाम ताप्नु मजा हुन्छ ।
See: 96 210
■ च्यन्यु:न्सिन्य *tsɛ-nʉ̂nsinɛ* (*tsɛ-nʉ-si*) vr. enjoy. खुशी हुनु. ¶ *ʔʌ̄msu ʔiskul-kʌ tsɛnʉssiji.* ऋम्सु इस्कुल्क त्स्यन्युस्सियि । School makes them happy. उनिहरु स्कुलदेखि खुशी छन् ।
See: 262 304

न्यो:न्सिन्य *nə̂nsinɛ* (*nə-si*) vr. take a rest. विश्राम गर्नु. ¶ *tɛ kɛ̄m nēr-nʌʔʌ nəssiki.* त्य क्याम् नेर्नऋ न्योस्सिकि । After this work is finished, let's take a rest. यो काम सकेपछि विश्राम गरौं । 1s: *nə̂nsiŋʌ* न्यो:न्सिङ 1d: *nəssiji* न्योस्सियि

न्वा:न्न्य *noɔ̂nnɛ* (*nətt*) vt. dip into sauce (used for millet or buckwheat paste). खानु, उघाउनु. ¶ *ʔuŋʌ gojaŋ koɔ̄i noɔttu.* उङ गोयाङ क्वाइ न्वात्तु । I dip (the millet/buckwheat paste) into the bean curry. म किनिमाको (तिउन) तरकारी खान्छु । 1s: *notu, noɔttu* नोतु, न्वात्तु 1d: *nətsi* न्योचि
See: 89 203

न्वाम्न्य *noɔ̄mnɛ* (*nəm*) vt. smell. smell. गन्हाउनु. सुँघ्नु. ¶ *dʑhʌppɛ sə mʌri noɔ̄m.* झप्प्य स्यो मरि न्वाम् । Spoiled meat is very smelly. कुहिएको मासु धेरै गन्हाउँछ । ¶ *sɛ̂l musʌ̄rki-kho ʔumûr noɔ̄m.* स्या:ल् मुसर्किखो उमु:र् न्वाम् । If we don't wash our feet, they smell. खुट्टा धुइएन भने गनाउँछ । ¶ *dʑhes khoɔçk-ilo pūŋmɛ noɔ̄mnɛ munʉ, ʔumûr-ʔɛ dhōŋ ŋêi mʉ̄:dʉ.* फेस् ख्वाह्इकिलो पुङ्म्य न्वाम्न्य मुन्यु, उमु:र्ऋय धोङ ङे:इ म्युऽद्यु । When we go to the mountains, we shouldn’t smell the flowers, as they can cause headaches. लेक जाँदा फूल सुँघ्नु हुँदैन, त्यसको गन्दाले टाउको दुखाउँछ । ¶ *ʔī:tsi-ʔɛ tsi mûr nəmiti.* इऽचिऋय चि मु:र् न्योमिति । We smell the chang. हामीले छयाङको गन्दा सुँघ्यौं 1p: *nomu* नोमु
See: 84 198

- प -

पःन्न्य ***pʌ̂nnɛ*** (*pit*) vt. bring. ल्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ kʌwʌ-ka ku pidu.*** उङ कवका कु पिदु । I bring water from the river. म खोलाबाट पानी ल्याउँछु । 1s: ***pidu*** पिदु
See: 59 173

पःन्न्य ***pʌ̂nnɛ*** (*pʌtt*) vt-i. spring. पानी पलाउनु. ¶ ***sʌ̄ŋpo phēr-bi ku pʌttɛ.*** सङ्पो फ्यार्बि कु पत्त्य । Water sprung out near the tree. रुखको फेदमा पानी पलायो ।

पःम्न्य ***pʌ̂mnɛ*** (*pipt*) vt. ❶ tuck into a narrow space, tuck behind ear. घुसार्नु, भिँड्नु. ❷ wring out. निचोर्नु. ¶ ***sʌ̄ŋkʌrmi-ʔɛ pensil ʔuŋetso-bi pʌpdetʉ.*** सङ्कर्मिअय पेन्सिल् उङेचोबि पप्देत्यु । The carpenter keeps the pencil tucked behind his ear. सिकर्मीले कानमा पेन्सिल सिउरीरहेको छ । ¶ ***ʔuŋʌ betho pʌpdetu.*** उङ बेथो पप्देतु । I wear the khukuri tucked into my waist. मैले खुकुरी भिँडी रहेको छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dʑhʌçpɛ rumal pʌptɛ.*** अम्अय झहइप्य रुमाल् पप्त्य । He wrung out the wet handkerchief. उसले भिजेको रुमाल निचोर्‍यो । ¶ ***khʌ̂mnɛ-kʌ lêl gunduruk sʌ̄rnɛ-nʌ pʌ̂mnɛ mʌttʉ.*** खःम्न्यक ल्याःल् गुन्दुरुक् सर्न्यन पःम्न्य मत्त्यु । Before cooking the gundruk, we must wash it and wring it out. पकाउनुभन्दा पहिले गुन्दुरुख धोएर निचोर्नु पर्छ । 1s: ***pʌptu*** पप्तु 1d: ***pipi*** पिपि
See: 65 179

पम्न्य ***pʌ̄mnɛ*** (*pʉm*) vt. hold in one's fist, make a fist. डल्लो पार्नु, मुट्ठी पार्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ betho pʉ̄mdetʉ.*** अम्अय बेथो प्युम्देत्यु । He is holding the khukuri in his hand. उसले खुकुरी समाती रहेको छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kheptsi pʌ̂msʌtɛ.*** अम्अय ख्याप्चि पःम्सत्य । He put money into his hand. उसले पैसा मुठ्याई दियो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌkhʌ̄r pʉ̂mtɛ.*** अम्अय अखर् प्युःम्त्य । He held my hand in his fist. उसले मेरो हात मुठ्यायो । 1s: ***pumu*** पुमु 1d: ***pʉmi*** प्युमि
See: 106 220

पल्न्य ***pʌ̄lnɛ*** (*pil*) vt. milk (cow), squeeze. निचोर्नु, दुहुनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔukā:phi-bim ɖʌnɖiphor pîltɛ.*** अम्अय उकाफिबिम् डन्डिफोर् पिःल्त्य । He squeezed the pimples on his cheek. उसले उसको गालाको डन्डीफोर निचोर्‍यो । ¶ ***ŋʌlu sʌ̄rnɛ mʌnʥʌn pilutʌnʌ lettʌ.*** ङलु सर्न्य मन्जन् पिलुतन ल्यात्त । I squeezed out the toothpaste to brush my teeth. दाँत माभ्न मञ्जन निचोरेर निकालेँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ gə̄:thɛ-bi ʔuditstshɛ duni gēi pîltɛ.*** अम्अय ग्योऽथ्यबि उदिच्छ्य दुनि ग्याइ पिःल्त्य । He milked the cow in the cowshed in the morning. उसले गोठमा बिहान दुहुनी गाई दुह्यो 1s: ***pilu*** पिलु 1d: ***pili*** पिलि
See: 64 178

पान्य ***pā:nɛ*** (*paŋ*) vi. lessen, die (impolite). पातलो हुनु, मृत्यु हुनु, फाट्नु, हट्नु. ¶ ***tsi pâŋtɛ.*** चि पाःङ्त्य । The beer lost its taste. जाँड्को स्वाद उड्यो । ¶ ***ɦʌs pâŋtɛ.*** हस् पाःङ्त्य । The man died. मान्छे मर्‍यो । ¶ ***tsətstsəpo khɛlɛmbɛ mupâŋwɛ.*** च्योच्च्योपो ख्यल्याम्ब्य मुपाःङ्व्य । The child's cold persisted. केटाकेटीको रुघाखोकि हटेन । ¶ ***mikmə pâŋtɛ.*** मिक्म्यो पाःङ्त्य । The smoke dissipated. धुवा फाट्यो । ¶ ***ɦussu pâŋtɛnʌ noə̄m-po tshɛtshɛ lō:tɛ.*** हुस्सु पाःङ्त्यन न्वाम्पो छ्ये लोऽत्य । The fog lifted and we could feel the warmth of the sun. हुस्सु फाटेर न्यानो घाम लाग्यो ।
See: 7 121

पिन्य ***pinɛ*** (*pi*) vi. come (level). परबाट आउनु. ¶ ***ʔûŋ dēl-bi ʔʌmiski piŋʌtʌ.*** उःङ् देल्बि अमिस्कि पिङत । I came to the village yesterday. म गाउँमा हिजो आएँ । 3s: ***pū:tɛ*** पुऽत्य
See: 50 164

पिन्य ***pinɛ*** (*pi*) vi. fart. पाद्नु. ¶ ***ʔʌ̄m pū:tɛ.*** अम् पुऽत्य । He farted. उसले पाद्यो ।
See: 50 164

पुःन्य ***pû:nɛ*** (*pʉk*) vi. drop (from a high place). खस्नु. ¶ ***jʉnem-bi kō:ro pʉktɛ.*** य्युन्याम्बि कोऽरो प्युक्त्य । There was a landslide in summer time. वर्षा याममा पहिरो खस्यो । ¶ ***ʔʌtêm mʌri nōŋ pʉktɛ.*** अतेःम् मरि नोङ् प्युक्त्य । There was heavy snowfall this year. यो साल धेरै हिउँ पर्‍यो । Syn: ***thəp***.
See: 98 212

■ पुःन्भन्य ***pûnbhʌnɛ*** (*pûnbhʌ*) vi. be unable to get up. थला बस्नु. ¶ ***goru bʉre tshuktɛnʌ pʉkbhā:tɛ.*** गोरु ब्युरे छुक्त्यन प्युक्भात्य । When the ox got too old, it could not get up anymore. गोरु बुढा भएर थला बस्यो । 1s: ***pûŋbhʌŋʌ*** पुःङ्भङ 3s: ***pukbhʌ*** पुक्भ 1d: ***pʉkbheji*** प्युक्भ्यियि
See: 98 212

पुःन्य ***pû:nɛ*** (*pʉkt*) vt. throw down onto the ground from a basket. घोप्ट्याउनु, खन्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ sʌ̄ŋ puktʌ.*** उङ सङ् पुक्त । I threw the firewood onto the ground. मैले दाउरा घोप्ट्याएँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔukʉ̂r ghlôŋ pukte.*** अम्अय उक्युःर् घ्लोःङ् पुक्त्य । He threw down his load violently. उसले आफ्नो भारि घोप्ट्यायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ rā:ru phettɛlo puksʌ mutɛ.*** अम्अय राउ फेत्त्यलो पुक्स म्युत्य । When he sowed, he threw down too many seeds in one spot. उसले बीउ छर्दा खन्याउने गरी छरे । 1s: ***puktu*** पुक्तु 1d: ***pʉki*** प्युकि
See: 111 225

पुऽन्य ***pū:nɛ*** (*pʉŋt*) vi. have plugged ears (from a change in air pressure). हावाको चाप्को कारण केही समय कान बन्द हुनु. ¶ ***ʔudhʌ̂m-tʉkʌ ghʌ̄rsʌ wʌjʌ-bi jeŋʌtʌlo, ʔʌŋetso pûntɛ.*** उधःम्त्युक घर्स वयबि येङतलो, अङेचो पुःन्त्य । When I ran down from the mountain to the lowlands, my ears felt clogged. डाँडाबाट बेँशीमा दौडेर झर्दा मेरो कान बन्द भयो । 3s: ***pûntɛ*** पुःन्त्य
See: ?? ??

पे:न्य ***pê:nɛ*** (***pek***) vt. braid. बाट्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bʌ̄ŋpɛ dhō:sʌm pê:ktɛ.*** अम्अय बङ्प्य धोःसम् पे:क्त्य । She braided her beautiful hair. उसले राम्ररी केश बाट्यो । ¶ ***ʔik-ʔɛ dhʌʥurʌ pektiki.*** इक्अय धजुर पेक्तिकि । We braided dhajura. हामीले धजुरा बुन्यौं । ¶ ***ʔʌ̄msu-ʔɛ kēm pê:ktɛsu.*** अम्सुअय क्याम् पे:क्त्यसु । They wrapped up their work. उनीदुईले काम सपन्ना गरे । 1s: ***pegu*** पेगु
See: 36 150

पे:न्न्य ***pênnɛ*** (***pet***) vt. pick (fruit), pluck (flowers). टिप्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ suntʌla pê:tɛ.*** अम्अय सुन्तला पे:त्य । He picked oranges. उसले सुनताला टिप्यो । ¶ ***ʔuŋʌ ʔīn suntʌla pênsʌnɛ.*** उङ इन् सुन्तला पे:न्सन्य । I will pick a orange for you. म तिमीलाई सुनताला टिपिदिन्छु । 1s: ***pedu*** पेदु
See: 35 149

पेइन्य ***pēinɛ*** (***pen***) vi. come to an end. समापन गर्नु, सक्नु, सम्पन्न गर्नु. ¶ ***ʔʌnôl ritshepatshe ʔusomine pēi.*** अन्योःल् रिछेपाछे उसोमिने पेइ । The function will end in the evening. आजको कार्यक्रम बेलुकी सम्पन्न हुन्छ ।

पेइन्य ***pēinɛ*** (***pent***) vt. bring to an end. समापन गर्नु, सक्नु, सम्पन्न गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ rô: jâ: mûn dû: pêntɛ.*** अम्अय ऱ्योः याः म्युःन् दुः पे:न्त्य । He finished the rice planting. उसले धान रोप्ने मेलो सक्यो । 1s: ***pendu*** पेन्दु

पेर्न्य ***pērnɛ*** (***per***) vt. take (with tweezers), be squeezed. च्याप्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ pepertsʌ-ʔɛ mi pêrtenʌ lettɛ.*** अम्अय पेपेर्चअय मि पे:र्त्यन ल्यात्त्य । He took out the firebrand with fire tongs. उसले काम्टाले (चिम्टाले) च्यापेर आगो निकाल्यो । ¶ ***sʌ̄ŋ-ʔɛ ʔʌbreptso pêrtɛ.*** सङअय अब्रेप्चो पे:र्त्य । My finger was pinched by the piece of wood. काठले मेरो औंला च्याप्यो । ¶ ***ʔuŋʌ pepertsʌ-ʔɛ pērsʌ ghrē:nʌ tsê:ktʌ.*** उङ पेपेर्चअय पेर्स घ्रेःन चे:क्त । I plucked the nettle with tweezers. मैले चिम्टाले च्यापेर सिस्नु टिपेँ । ¶ ***laskʌ-ʔɛ tsətstsəpo khʌ̄r pêrtenʌ koə̄r tshuktɛ.*** लास्कअय च्योच्च्योपो खर् पे:र्त्यन क्वार् छ्युक्त्य । The child pinched his hand in the door and injured it. ढोकाले बच्चाको हात च्यापेर घाउ भयो । 1s: ***peru*** पेरु
See: 40 154

पैन्य ***pʌ̄inɛ*** (***pʉnt***) vt. beat. हान्नु, पिस्नु, कुट्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kōŋkʌdʌm-ʔɛ lū:ʥʌ pʌ̂ntɛ.*** अम्अय कोङ्कदम्अय लुऽज पःन्त्य । He beat the millet with the mallet. उसले कोदेमुङ्रोले कोदो कुट्यो । ¶ ***pʌ̂ipɛ khərsêi ki-ʔɛ lʌpʥutɛ.*** पैःप्य ख्योर्स्याःइ किअय लप्ज्युत्य । He dipped the potato in the crushed chilli. पिसेको खोर्सानी आलुले चोपी खायो । ¶ ***ʔuŋʌ khʌ̄rpʌm-ʔɛ pʌ̂ntʌ.*** उङ खर्पम्अय पःन्त । I pounded it with my fist. मैले मुड्की हानेँ । 1s: ***pʌ̄ndu*** पन्दु 1d: ***pʉ̄:tsi*** प्युऽचि
See: 113 227

पो:न्य ***pô:nɛ*** (***pəkt***) vt. throw down forcefully. पछार्नु. ¶ ***ʥhʌ̄mlʌ mʉssulo pô: lʉ̂iti.*** झम्ल म्युस्सुलो पोः ल्युःइति । When they wrestled, they threw each other to the ground. उनिहरु कुस्ति खेल्दा पछारापछार गरे । ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ bʌl pək-ju poktelo mʌri prəktɛ.*** अम्अय बल् प्योक्यु पोक्त्यलो मरि प्र्योक्त्य । When he threw the ball down to the ground, it bounced. उसले बल भुइँमा पछार्दा बेस्सरी उफ्रियो । 1s: ***poktu*** पोक्तु 1d: ***pəki*** प्योकि

प्यन्य ***pɛnɛ*** (***pɛ***) vi. be dawn. उज्यालो. उज्यालो भयो ।. ¶ ***kə pā:tɛ.*** क्यो पात्य । It is dawn. ¶ ***ʔuditstshɛ bhôŋ ʥelo kə pɛ.*** उदिच्छ्य भ्योःङ जेलो क्यो प्य । It gets light at five. बिहानी पाँच बजे उज्यालो हुन्छ । 3s: ***pā:tɛ*** पात्य
See: 25 139

प्या:न्न्य ***pênnɛ*** (***pɛt***) vt. spend the night. कटाउनु. ¶ ***jakki kʌ̄m-bi kə pê:tʌ.*** याक्कि कम्बि क्यो प्या:त । I spent the night in the little house. सानो घरमा रात कटाएँ । 1s: ***pɛdu*** प्यदु 1d: ***pɛtsi*** प्यचि
See: 12 126

प्या:न्न्य ***pênnɛ*** (***pɛtt***) vt. poke. घोच्नु, कोट्याउनु. ¶ ***sʌ̄ŋ-ʔɛ mʌs pettɛ.*** साङअय मस् प्यात्त्य । The vegetation poked his eyes. झारले आँखा घोच्यो । ¶ ***ghrʌ̄ŋ wɛmutʌnʌ tsəmɛ-ʔɛ pɛçsʌ bhə̄:lɛ lɛttʌ.*** घ्रङ व्यमुतन च्योम्यअय प्याहइस भ्योऽल्य ल्यात्त । I got pricked by a thorn and dug it out with a needle with difficulty. काँढा बिझेर सियोले कोट्याएर बल्ल निकलेँ । 1s: ***pɛttu*** प्यात्तु 1d: ***pɛtsi*** प्यचि
See: 20 134

प्याइन्य ***pɛ̄inɛ*** (***pɛnt***) vt. attack. झम्टनु. ¶ ***thū:nɛm-bi ʔûŋ mos-ʔɛ ʔipɛ̂:stʌ.*** थुऽन्याम्बि उःङ मोस्अय इप्याऽस्त । I was attacked by a bear in the forest. जङ्गलमा मलाई भालुले झम्ट्यो । 1s: ***pɛ̄ndu*** प्यान्दु 1d: ***pɛ̄:tsi*** प्याचि
See: 23 137

प्यार्न्य ***pērnɛ*** (***pɛr***) vt-i. get angry. रिसले मुरमुराउनु. ¶ ***kēm mumʌtwelo ʔʌ̄m ʔutsîl-ʔɛ pêrtɛ.*** क्याम् मुमत्व्यलो अम् उचिःलअय प्या:र्त्य । When his work did not go well, he got angry. काम बिग्रँदा ऊ रिसले मुर्मुरायो । 1s: ***ʔipɛrʌtʌ*** इप्यरत 1d: ***ʔipɛriti*** इप्यरिति

प्याल्न्य ***pɛ̄lnɛ*** (***pɛl***) vt. coil. बेर्नु, गुँड्ल्किनु. ¶ ***lʌɦʌrʌ-ʔɛ sʌ̄ŋ pɛ̂:lʉ.*** लहरअय सङ प्याल्यु । The vine coils around the tree. लहराले रुख बेर्छ । ¶ ***ʔuŋʌ bhêi phlêmtʌlo ʔʌsêl pêltɛ.*** उङ भेःइ फ्ले:म्तलो अस्याःल् प्याःल्त्य । When I stepped on a snake, it wrapped itself around my leg. मैले सर्पलाई टेक्दा मेरो खुट्टा बेर्यो । ¶ ***murōŋkilo nala pɛ̄lnɛnʌ tənɛ mʌttʉ.*** मुरोङ्किलो नाला प्याल्न्यन त्योन्य मत्त्यु । When it isn't in use, we have to roll up the hose and put it away. प्रयोग नगर्दा पाइप बेरेर राख्नु पर्छ । ¶ ***kēm mûn bela-bi khʌ̄r pɛ̄ldepɛ, ʥôn bela-bi koə̄m ɦâ:kdepɛ.*** क्याम् म्युःन् बेलाबि खर् प्याल्देप्य,

ज्यो:न् बेलाबि क्वाम् हा:क्देप्य । When it is time to work his arms are crossed tight, when it is time to eat his mouth is wide open. काम गर्नेबेला हात बाँधि रहने, खानेबेला मुख बाई रहने । ¶ *tsi-ʔɛ sê:tɛnʌ ʔulēm pêltɛ.* चिश्रय से:त्यन उलेम् प्या:ल्त्य । He got drunk and could not speak properly. जाँडले मातेर जिब्रो लट्पट्यो । ¶ *ʔʌ̄m tsi-ʔɛ sê:tɛnʌ ʔusêl pêldetɛ.* श्रम् चिश्रय से:त्यन उस्या:ल् प्या:ल्देत्य । He got drunk and could not walk straight. जाँडले मातेर उसको जिब्रो लट्पटियो । 1s: *pɘlu* प्यलु 1d: *pɘli* प्यलि
See: 18 132

■ प्याल्सिन्य *pēlsinɛ* (*pɘl-si*) vr. ¶ *ʥhūŋ noɔ̄m-bi khlê:p pēlsisʌ ʔʌ̂msi.* भुङ् न्वाम्बि ख्ले:प् प्याल्सिस श्र:म्सि । The dog sleeps curled up in the cold season. जाडो याममा कुकुर गुँडुल्किएर सुत्छ । ¶ *sip-bhêi pɘlsipɛ mu.* सिप्भे:इ प्याल्सिप्य मु । The python is coiled up. अजिङ्गर गुडुल्किएर बसेको छ ।
See: 236 278

प्युन्य *punɛ* (*pu*) vt. dry over smoke. सरङ लाउनु. ¶ *pūnʥʌ-bi lū:ʥʌ punɛ mʌttu.* पुन्जबि लुऽज प्युन्य मत्त्यु । We have to dry millet on the rack above the hearth. कोदो सुकाउन सरङ लाउनु पर्छ । ¶ *mi-bi pukim ŋosɘ tsɛnu.* मिबि प्युकिम् ङ्योस्यो च्यन्यु । Fish smoked over the fire is delicious. आगोमा सुकाएको माछा मिठो हुन्छ । 1s: *puŋʌ* प्युङ 1d: *puji* प्युयि
See: 102 216

प्योन्य *pɘnɛ* (*pʌ*) vt. ❶ weave. बुन्नु. ❷ cut. काट्नु. ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ bʌ̄ŋpɛ lʌ̄ŋ pɘnɛ kɘ̄:gu.* श्रम्श्रय बङ्प्य लङ् प्योन्य क्योऽग्यु । He knows how to weave nice baskets. ऊ राम्रो डोको बुन्न जान्दछ । ¶ *tēr kâ:ktʌlo betho-ʔɛ ʔʌkhʌ̄r putɛ.* तेर् का:क्तलो बेथोश्रय अखर् प्युत्य । When I peeled the bamboo, I cut my hand with the khukuri. चोयो केलाउँदा खुकुरीले हात काट्यो । 1s: *pʌŋʌ* पङ 1d: *pɘji* प्योयि
See: ?? ??

■ प्यो:न्सिन्य *pɘ̂nsinɛ* (*pʌ-si*) vr. cut oneself. आफै काटिनु. ¶ *betho-ʔɛ pɘ̂nsiŋʌtʌ.* बेथोश्रय प्यो:न्सिङत । I cut myself with the khukuri. खुकुरीले काटिएँ ।
See: ?? ??

प्रे:न्य *prê:nɛ* (*prekt*) vt. ❶ slap. पिट्नु. ❷ crack open. उछिट्टिनु. ¶ *tsɘtstsɘ ŋɘ̂:nu-khojo prê:nɛ munu.* च्योच्च्यो ङो:नुखोयो प्रे:न्य मुन्यु । Even if they cry, children should not be slapped. केटाकेटी रोए पनि पिट्नु हुँदैन । ¶ *jʌkʌ̂m prektɛ.* यक:म् प्रेक्ते । Slap him! उसलाई झापड हान । ¶ *mi prektu.* मि प्रेक्त्यु । Sometimes fires give off sparks. कुनै बेला आगो उछिट्टिन्छ । ¶ *ʔʌgɘ-bi ɦilo prektɛ.* अग्योबि हिलो प्रेक्त्य । My clothes were sprayed with mud. मेरो लुगामा हिलो उछिट्टियो । ¶ *gipsi noɔ̄m-ʔɛ ghɘ̂ŋtelo prekkhʌtɛ.* गिप्सि न्वाम्श्रय घ्यो:ङ्त्यलो प्रेक्खत्य । As the sun heated the soybeans, the pods broke open. घामले सुक्दा भटमास उछिटियो । 1s: *prektu* प्रेक्तु
See: 44 158

प्रेऽन्य *prē:nɛ* (*preŋ*) vi. break off (of something hard). छुट्याउनु, चोइटिनु. ¶ *ŋʌlu-po ʔutsɘ̄ŋ prêŋtɛ.* ङलुपो उचोङ प्रे:ङ्त्य । The tip of the tooth broke off. दाँतको टुप्पो चोइटियो । ¶ *sʌ̄ŋ rʌ̂ntʌlo sāŋkʌsum prêŋtɛ.* सङ र:न्तलो साङकसुम् प्रे:ङ्त्य । When I cut the wood, wood-chips flew off. काठ काट्दा चोइटा उछिटियो ।

प्रो:न्य *prɘ̂:nɛ* (*prɘk*) vi. jump (up). उफ्रिनु. ¶ *tsɘtstsɘ-ɦem prɘ̂:nu-prɘ̂:nunʌ sɘ̂:-ʔɛ mʌtnu.* च्योच्च्योहेयाम् प्रो:नुप्रो:नुन सो:श्रय मत्नु । Children jump around a lot and get hungry. बच्चाहरु उफ्रिदै खेलेपछि भोकाउँछन् । 1s: *prɘ̂ŋŋʌ* प्रो:ङ्ङ 3s: *prɘktɛ* प्र्योक्त्य
See: 74 188

प्रोऽन्य *prɘ̄:nɛ* (*prɘŋ*) vi. be done properly. ठीक हुनु. ¶ *ʔûŋpo ʔʌkēm muprɘ̂ŋwɛ.* उ:ङ्पो अक्याम् मुप्र्यो:ङ्व्य । My work was not good. मेरो काम ठीक भएन । ¶ *ʔʌ̄mpo ʔujû:koɔ̄i muprɘ̂ŋwɛ.* अम्पो उयु:क्वाइ मुप्र्यो:ङ्व्य । His food was not properly cooked. उसको भात तरकारी राम्रो भएन ।
See: 77 191

प्र्याम्न्य *prēmnɛ* (*prɛm*) vt. scratch, claw. कोपर्नु. ¶ *thū:nem-bɘjo mos-ʔɛ ɦʌs prêmtɛ.* थुऽन्याम्ब्योयो मोस्श्रय हस् प्र्या:म्त्य । The bear mawled the man in the forest. जङ्गलमा भालुले मान्छेलाई कोपऱ्यो । ¶ *ghrʉs pê:tʌlo, ʔughrʌ̄ŋ-ʔɛ ʔipremʌtʌ.* घ्युस् पे:तलो, उघ्रङश्रय इप्र्यमत । When I picked wild roseberry, I got scratched by the thorns scratched. ऐसेलु टिप्दा काँढाले कोपाऱ्यो । 1s: *prɛmu* प्र्यमु 1d: *prɛmi* प्र्यमि
See: 14 128

■ प्र्याम्सिन्य *prēmsinɛ* (*prɛm-si*) vr. ¶ *ʔûŋ ʔʌtā:pŋʌ prēmsiŋʌtʌ.* उ:ङ् अताप्ङ प्र्याम्सिङत । I scratched myself. म आफै कोतरिएँ ।
See: 235 277

प्वा:न्न्य *proɔ̂nnɛ* (*prɘt*) vt. fall off. pluck from above. चुड्नु. चुडाउनु. ¶ *mʌkʌ̄i ʥhuta-bikʌ prɘstɛ.* मकै झुताबिक प्र्योस्त्य । The cob of maize fell from the bundle (when stored). झुत्तोबाट मकै चुडियो । ¶ *bʌ̂i-ʔɛ lū:ʥʌ prɘ̂:tɛ.* बै:श्रय लुऽज प्र्यो:त्य । The cow bit off the millet. गाईले कोदो खायो । ¶ *tsɘtstsɘ-ʔɛ ʔʌtsɘ̂:lûm prɘ̂:tɛ.* च्योच्च्योश्रय अच्यो:लु:म् प्र्यो:त्य । This child won my heart. बच्चाले मन चुडायो । 1s: *prɘdu* प्र्योदु 1d: *prɘtsi* प्र्योचि
See: 82 196

प्वा:न्न्य *poɔ̂nnɛ* (*pɘtt*) vt. ❶ bloom, go moldy. फुल्नु, ढुसी पर्नु. ❷ tie. बाँध्नु, कस्नु. ¶ *sāŋlo-ʔɛ khlê:p poɔttɛ.* साङलोश्रय ख्ले:प् प्वात्त्य । He tied up the dog with a chain. साङ्लोले कुकुर बाँध्यो । ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ thoɔpru-ʔɛ kʌmbʌr-bim ʔugɘ poɔttɛ.* अम्श्रय थ्वाप्रुश्रय कम्बर्बिम् उग्यो प्वात्त्य । He tied his clothes to his waist with a belt. पटुकीले कम्मर बाँध्यो । ¶ *gɘ̄:thɛ mʉkilo tēr-ʔɛ tshēlmɛ poɔ̂nnɛ mʌttu.* ग्योऽथ्य म्युकिलो तेर्श्रय

छेल्म्य प्वा:न्न्य मत्त्यु । When we set up a cowshed, we have to attach the mat with bamboo strips. गोठ बनाउँदा चोयाले चित्रो बाँध्नुपर्छ । ¶ ***ʔaru poɔttʉlo tā:p-po kʌ̄m mʌ̄mki, dhɛrʉ poɔttʉlo tsēlpɛ kʌ̄m mʌ̄mki.*** आरु प्वात्त्युलो ताप्पो कम् मम्कि, ध्यन्यु प्वात्त्युलो चेल्प्य कम् मम्कि । When the plum blossoms, we miss our home, when the wild cherry blossoms, we miss our relatives' house. आरु फुले खेतीपाती, पैयूँ फुले माइती । ¶ ***thū:nem-bi bʌ̄ŋpɛ taktibuŋ poɔttɛ.*** थुऽन्याम्बि बङ्प्य ताक्तिबुङ् प्वात्त्य । Beautiful rhododendrons bloomed in the forest. जङ्गलमा राम्रो लालिगुँरास फुल्यो । ¶ ***kɛ̄:p-bi tônpɛ khɛlkhêm poɔttɛ.*** क्याऽप्बि त्यो:न्न्य ख्याल्ख्या:म् प्वात्त्य । There are beer dregs in the pot. भाँडामा राखिएको जाँडको छोक्रामा ढुसि पर्‍यो । ¶ ***thō:tsi nū:ri ɦəlo ʣhes poɔttʉnʌ ʔoɔ̄m-ʔoɔm tshû:.*** थोऽचि नुऽरि ह्योलो झेस् प्वात्त्युन ओवाम्ओवाम् छु: । In autumn, the highlands turn yellow. शरद ऋतु आउँदा लेक फुलेर पहेलम्म्य हुन्छ । ¶ ***ʔʌ̄msu-po ʔus-sûr poɔttɛ.*** अम्सुपो उस्स्यु:र् प्वात्त्य । Their relationship blossomed into marriage. उनीहरुको विवाह भयो । ¶ ***ʔosilo bʌjʌ-bi leŋaksi-po ʔukâ: ghrokkilo bubū:jʌ poɔttʉ.*** ओसिलो बयबि लेङाक्सिपो उका: ग्रोक्किलो बुबुऽय प्वात्त्यु । When we throw banana skin into a damp corner, it grows moldy. ओसिलो ठाउँमा केराको बोक्रा फालिएमा सेतो ढुसी पलाउँछ । ¶ ***ʔʌdhō:sʌm poɔttɛ.*** अधोऽसम् प्वात्त्य । My hair turned white. मेरो कपाल फुल्यो । 1s: ***poɔttu*** प्वात्तु 1d: ***pɵtsi*** प्योचि
See: 89 203

■ ऱ्वाम् प्वा:न्न्य ***roɔ̄m poɔ̂nnɛ*** (***pott (roɔ̄m)***) ❶ have renewed energy. तागत दिनु. ❷ be terrified. जिरिङ्ग हुनु. ¶ ***phesso-kolo ʣoɔ̄noʔɛ sutkeri-po ʔuroɔ̄m poɔttʉ.*** फ्योस्स्योकोलो ज्वानोऽय सुत्केरिपो उऱ्वाम् प्वात्त्यु । Chicken and caraway soup renews the new mother's strength. कुखुराको मासु र ज्वानोको झोलले सुत्केरीको शरीरलाई फाइदा गराउँछ । ¶ ***tikîm nôr krû:-mîm ŋiŋʌ-lo ŋʌ sirimaksi ʔʌroɔ̄m poɔttʉ.*** तिकि:म् न्यो:र् क्रु:मि:म् ङिङलो ङ सिरिमाक्सि अऱ्वाम् प्वात्त्यु । When I hear that tiger's roar, my body is overcome with fear. त्यो बाघ गर्जेको सुन्दा नै मेरो आङ जिरिङ्ग हुन्छ ।

प्ल:न्न्य ***plʌ̂nnɛ*** (***plʉt***) vt. come off, detach. take off, detach, remove. खुइलिनु, फुक्लिनु. खुइलाउनु, फत्किनु. ¶ ***ɦʌçpɛ ku-ʔɛ khʌ̄r plʉstɛ.*** हहइप्य कुअ्य खर् प्ल्युस्त्य । The hot water blistered his hand. तातो पानीले हात खुइलियो । ¶ ***ʔʌsêl lūŋ-bi dhuktʌnʌ ʔʌsēndi plʉstɛ.*** अस्या:ल् लुङबि धुक्तन असेन्दि प्ल्युस्त्य । My foot hit a stone and my nail came off. ढुङ्गामा ठेस लागेर खुट्टाको नङ फुक्ल्यो । ¶ ***bâi-ʔɛ kilo-lʌkʌ ribʌ plû:tkhʌtɛnʌ bali kʉtɛ.*** बै:अ्य किलोलक रिब प्ल्यु:त्खत्यन बालि क्युत्य । The cow pulled the rope off the pole and ate the crops. गाईले किलोबाट डोरी फुत्काएर बाली खायो । ¶ ***bʌtshʌ-ʔɛ ribʌ plû:tkhʌtɛnʌ ʔumêm-po dû:t tûŋkhʌtɛ.*** बछअ्य रिब प्ल्यु:त्खत्यन उम्या:म्पो द्यु:त् त्यु:ङ्खत्य । The calf detached the rope and drank its mother's milk. बाछाले डोरि फुत्काएर माउको दूध खायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔutɵpi plû:tɛ.*** अम्अ्य उत्योपि प्ल्यु:त्य । He took off his hat. उसले टोपी फुकाल्यो । 1s: ***pludu*** प्लुदु 1d: ***plʉtsi*** प्ल्युचि
See: 104 218

■ प्ल:न्सिन्य ***plʌ̂nsinɛ*** (***plʉt-si***) vr. ¶ ***ʔubhrē:nɛ-ʔɛ kēm-kʌ plʌ̂ntɛsi.*** उभ्रेऽन्यअ्य क्याम्क प्ल:न्त्यसि । Because he was lazy, he took time off from his work. अल्छिले ऊ कामबाट फुत्क्यो । ¶ ***bhêi ʔukâ:-bikʌ plʌ̂n-tɛsi.*** भे:इ उका:बिक प्ल:न्त्यसि । The snake moulted. सर्पले काचुली फेऱ्यो ।
See: 256 298

प्लम्न्य ***plʌ̄mnɛ*** (***plʉm***) vt. dip into liquid, rinse, submerse. डुबाउनु, पखाल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ɦʌçpɛ koɔ̄i-bi ʔukhʌ̄r plʉ̂mtɛ.*** अम्अ्य हहइप्य क्वाइबि उखर् प्ल्यु:म्त्य । He dipped his hand into the hot curry. उसले तातो तरकारीमा हात डुबायो । ¶ ***ʔik-ʔɛ pāŋlaŋ khʌpkilo ku-bi plʌ̄msʌ sʌ̄rnɛ mʌttʉ.*** इक्अ्य पाङलाङ खप्किलो कुबि प्लम्स सर्न्य मत्त्यु । When we cook yams, we have to rinse them and wash them in water. हामीले तरुल पकाउँदा पानीमा डुबाएर धुनुपर्छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ki plʉ̂mtɛ.*** अम्अ्य कि प्ल्यु:म्त्य । He rinsed the potatoes. उसले आलु पखाल्यो । 1s: ***plumu*** प्लुमु 1d: ***plʉmi*** प्ल्युमि
See: 106 220

■ प्लम्सिन्य ***plʌ̄msinɛ*** (***plʉm-si***) vr. immerse oneself. डुब्नु. ¶ ***ʔik pouri tsēmsikilo ku-bi plʌ̄msinɛ mʌttʉ.*** इक् पोउरि चेम्सिकिलो कुबि प्लम्सिन्य मत्त्यु । When we swim, we have to immerse ourselves in the water. हामी पौडी खेल्दा पानीमा डुब्नु पर्छ । Syn: ***nɛm***. Voir : ***blʉm***
See: 259 301

प्ले:न्य ***plê:nɛ*** (***plek***) vt. break off. break off by twisting. लाछिनु. लाछ्नु. ¶ ***sʌ̄ŋ-po ʔughrēm plektɛ.*** सङ्पो उघ्रेम् प्लेक्त्य । The tree branch broke off. रुखको हाँगा लाछियो । ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ sâ:k tsê:ktelo pleksʌ mʉtɛ.*** अम्अ्य सा:क् चे:क्त्यलो प्लेक्स म्युत्य । When he picked the green vegetables, he used a twisting motion. उसले साग टिप्दा पात लाछेर टिप्यो । 1s: ***plegu*** प्लेगु 1d: ***pleki*** प्लेकि

प्ले:म्न्य ***plêmnɛ*** (***plept***) vt. ❶ hold under the arm. च्याप्नु. ❷ fold. खुम्च्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʣhola plepkhʌtʌ.*** उङ झोला प्लेप्खत । I held the bag under my arm. मैले झोला च्यापेँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔulâm-bi ʣhola pleptɛ.*** अम्अ्य उला:म्बि झोला प्लेप्त्य । He held the bag in his armpit. उसले कखमा झोला च्यापे । ¶ ***sʌ̄lpu-ʔɛ ʔulepti pleptɛ.*** सल्पुअ्य उलेप्ति प्लेप्त्य । The bird folded its wings. चराले पखेटा खुम्च्यायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ gəpo ʔutsoɔ̄ŋ pleptɛnʌ phêrtɛ.*** अम्अ्य ग्योपो उचोङ् प्लेप्त्यन फे:र्त्य । He folded the seam on the cloth and sewed it. उसले कपडाको टुप्पो दोबारेर सिलायो । 1s: ***pleptu*** प्लेप्तु 1d: ***plepi*** प्लेपि
See: 42 156

प्लेइन्य ***plēinɛ*** (***plent***) vt. postpone. स्थगित गर्नु. ¶ ***kēm-bi khoɔ̂nnɛ plêntʌ.*** क्याम्बि ख्वा:न्न्य प्ले:न्त । I postponed going to work. काममा जान स्थगित गरेँ । 1s: ***plēndu*** प्लेन्दु

प्लेइन्य ***plēinɛ*** (***plent***) vt. worship. विधि गर्नु. ¶ ***negi noktshoʔɛ negi plêntɛ.*** नेगि नोक्छोश्र्य नेगि प्लेःन्त्य । The shaman worshiped the Negi. पितृकुल पुरोहितले नेगिको विधि गऱ्यो ।

प्लेइन्य ***plēinɛ*** (***plent***) vt. remove (a beam). झार्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ɦû:sʌŋ-bikʌʔʌ ghʌra plêntʌ.*** उङ हुःसङ्बिकश्र घरा प्लेःन्त । I removed the beam from the forked pillar. मैले घोचाबाट घारा झारेँ । Syn: *lett*. 1s: ***plent*** प्लेन्त्

प्लोःन्य ***plô:nɛ*** (***plokt***) vt-i. get red (in the face), turn sour (of fermented alcohol). रातो हुनु, पिरिनु. ¶ ***ʔʌ̄m ghû̶rtɛlo ʔukā:phi ploktɛ.*** श्रम् घ्युःर्त्यलो उकाफि प्लोक्त्य । When he ran his face got red. ऊ दौडिदा गाला रातो भयो । ¶ ***tsunthi-bîm phuksʌm thân.tsi ploktɛ.*** चुन्ठिबिःम् फुक्सम् थाःन्चि प्लोक्त्य । The young chang in the wooden pot turned sour (after the top popped out). कठुवाको कलिलो छयाङ पिरियो ।

प्लोऽन्य ***plō:nɛ*** (***pləŋ***) vt. set (something) up for an activity. तयार गर्नु. ¶ ***tsətstsəʔɛ ʔutsēmdo-ɦɛm plêŋtɛnu.*** च्योच्च्योश्र्य उचेम्दोह्याम् प्ल्योःङ्त्यनु । The child set out his toys to prepare for play. खेल्नको लागि बच्चाले खेलाउनहरु वरिपरि तयार पारेको छ । 1s: ***ploŋu*** प्लोङु 1d: ***pləŋi*** प्ल्योङि
■ प्लोन्सिन्य ***plōnsinɛ*** (***pləŋ-si***) vr. prepare oneself. तयारी गर्नु. ¶ ***phōŋ kantsha pō:lu pənɛ plôntɛsi.*** फोङ् कान्छा पोऽलु प्योन्य प्लोःन्त्यसि । Uncle readied himself for basket weaving. कान्छा काका थुन्से बुन्न तयारी गऱ्यो । 1s: ***plōnsiŋʌ*** प्लोन्सिङ 1d: ***plōŋsiji*** प्ल्योङ्सियि

- फ -

फ:न्न्य ***phʌ̂nnɛ*** (***phit***) vi. get angry, feel an urge, get riled up. रिस उठ्नु, झोक चल्नु. ¶ ***kēm phêltɛlo ʔʌ̄m ʔutsîl phistɛ.*** क्याम् फ्या:ल्त्यलो अम् उचि:ल् फिस्त्य । He got angry when he did his work badly. काम बिग्रदा उसलाई रिस उठ्यो । ¶ ***kēm mʉnɛ ʔʌ̄mpo ʔuʥhok phistɛ.*** क्याम् म्युन्य अम्पो उझ्होक् फिस्त्य । He got riled up about his work. काम गर्न उसको झोक चल्यो । 1s: ***phistʌ*** फिस्त 1d: ***phisti*** फिस्ति
See: ?? ??

फ:न्न्य ***phʌ̂nnɛ*** (***phitt***) vt. start up, make angry. थालनी गर्नु, चलाउनु. ¶ ***kēm mʉnɛ ʔʌ̄m-ʔɛ ʔuʥhok phʌttɛ.*** क्याम् म्युन्य अम्ञय उझोक् फत्त्य । He found the motivation to finish his work. काम गर्न उसले झोक चलायो । ¶ ***suklʌpʌktshe prʌtipʌdapo nôl was phʌçki.*** सुक्लपक्छे प्रतिपदापो न्यो:ल् वास् फहइकि । We start the Waas ceremony on the day of Shuklapaksha pratipada. शुक्लपक्ष प्रतिपदाको दिन वास थालनी गरिन्छ । ¶ ***ʔinɛ ʔutsîl ʔiphʌttʉ.*** इन्य उचि:ल् इफत्त्यु । You made him angry. तिमीले उसलाई रिस उठाउँछौ । ¶ ***noɔ̄m gɔ̄:tɛlo kēm mʉnɛ bhrēŋtiki, dumʌ ghrʌ̄m khɛ̂:ptɛlo ʔik-ʥhok phʌçtiki.*** न्वाम् गोऽत्यलो क्याम् म्युन्य भ्रेङ्तिकि, दुम घ्रम् ख्या:प्त्यलो इक्झोक् फहइतिकि । While it was sunny we were lazy about doing work, when the evening approached we found the motivation to finish it. घाम हुँदा काम गर्न अल्छि गर्यौं, रात पर्न लाग्दा झोकियौं । 1s: ***phʌttu*** फत्तु 1d: ***phitsi*** फिचि
See: 66 180

फ:न्न्य ***phʌ̂nnɛ*** (***phʉt***) vt. come off (of the handle of a knife). take off (the cap of a pen), unsheathe. फुग्लनु. निकाल्नु, उखाल्नु. ¶ ***sʌ̄ŋ rʌ̂ntʌlo betho phʉstɛ.*** सङ् र:न्तलो बेथो फ्युस्त्य । When I was chopping firewood, the handle came off the khukuri. दाउरा काट्दा खुकुरी फुक्ल्यो । ¶ ***ʔuŋʌ betho dap.lʌ-ka phʉ̂:tʌ.*** उङ बेथो दाप्लका फु:त । I unsheathed the khukuri. मैले खुकुरी दापबाट निकालेँ । ¶ ***gɔ̄:the jô:nepo lagi ʔʌ̄m-ʔɛ ghotsa phʉ̂:tɛ.*** ग्योऽथ्य यो:न्यपो लागि अम्ञय घोचा फ्यु:त्य । He pulled out the pole to move the cowshed. गोठ सार्नको लागि उसले घोचा उखाल्यो । ¶ ***ʔɔ̄:tsu-ʔɛ wɛtshibim bʌnei mʉnɛ sʌpʌ phʉstu.*** ओऽचुञय व्यछिबिम् बनेइ म्युन्य सप फ्युस्तु । We picked broomgrass to make a broomstick. कुचो बनाउनलाई हामीदुईले अम्रिसो निकाल्यौं । 1s: ***phudu*** फुदु 1d: ***phʉtsi*** फ्युचि
See: 104 218

फ:म्न्य ***phʌ̂mnɛ*** (***phipt***) vt. suck out from, suck in. चुस्नु, तान्नु (पिउनु). ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ brʌmsʌŋ-lʌ tɔ̄ŋbɛ phʌptɛ.*** अम्ञय ब्रम्सङ्ल तोङ्ब्य फप्त्य । He sucked tongba from a straw. उसले फिप्सिङ्ले तोङ्बा तान्यो । ¶ ***sû:rʔɛ pūŋmɛ phʌpnu*** स्यु:र्ञय पुङ्म्य फप्नु Bees drink flowers (pollen). मौरीले फूलको रस चस्छन् । ¶ ***tsɵtsɵʔɛ dû:t phʌptʉ.*** च्योच्च्योञय द्यु:त् फप्त्यु । The baby drinks milk. बच्चाले दूध चुस्छ । 1s: ***phʌptu*** फप्तु 1d: ***phipi*** फिपि
See: 65 179

फम्न्य ***phʌ̄mnɛ*** (***phʉm***) vt. put under a carpet/ mat, put into the ground by covering with earth, put into the ashes. घुसार्नु. ¶ ***sʌkʌr lʌ̄m pɵk-goju phʉ̂mtɛ.*** सकर् लम् प्योक्गोयु फ्यु:म्त्य । He put the sweet yam leaf branches into the earth. सुठुनीको मुन्टा माटोमा घुसार्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ thʌ̄rmɛ-ju buskoɔ̄m phʉ̂mtɛ.*** अम्ञय थर्म्ययु बुस्क्वा:म् फ्यु:म्त्य । He put the firebrand into the embers. उसले भुत्भुतेमा अगुल्टो झोस्यो । 1s: ***phumu*** फुमु
See: 106 220

फल्न्य ***phʌ̄lnɛ*** (***phil***) vt. squeeze out. केलाउनु, फुट्नु, निकाल्नु. ¶ ***khos-po ʔughrēm phʌ̄lsʌ ʥɛnɛ mʌttʉ.*** खोस्पो उग्रेम् फल्स ज्योन्य मत्त्यु । People eat taro by squeezing it between their fingers so the skin comes off. पिँडालुको छावा (सेला) केलाएर खानुपर्छ । ¶ ***bʌ̂i rô:lʌ thū:tɛlo ʔumʌs phîltɛ.*** बै: रो:ल थुऽत्यलो उमस् फि:ल्त्य । When the cow tumbled over the cliff, its eyes were gouged out. भीरबाट गाई लड्दा त्यसको आँखा फुट्यो । 1s: ***philu*** फिलु 1d: ***phili*** फिलि
See: 64 178

फल्न्य ***phʌ̄lnɛ*** (***phʉl***) vt. dig out, reveal. निकाल्नु, खोल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kʌlʌm-ju tônpɛ khos phʉ̂ltɛ.*** अम्ञय कलम्यु त्यो:न्प्य खोस् फ्यु:ल्त्य । He dug out the yam kept in the pit. उसले खाल्डोमा राखेको पिँडालु निकाल्यो । ¶ ***woŋʌ̂m-ʔɛ gʉ̂:ptenʉ̂m brâ: ʔʌ̄m-ʔɛ phʉ̂ltɛ.*** वोङा:म्ञय ग्यु:प्त्यनु:म् ब्रा: अम्ञय फ्यु:ल्त्य । He revealed the secrets others had kept. अरुले लुकाएको कुरा उसले खोल्यो । 1s: ***phulu*** फुलु 1d: ***phʉli*** फ्युलि
See: 109 223

फा:न्य ***phâ:nɛ*** (***phak***) vt. separate. छुट्ट्याउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kipɛ ɦʌs phâ:ktɛsu.*** अम्ञय किप्य हस् फा:क्त्यसु । He separated the fighting people. उसले झगडा गर्ने मान्छेहरुलाई छुटायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dhɔ̄:sʌm phâ:ktenʌ pê:ktɛ.*** अम्ञय धोऽसम् फा:क्त्यन पे:क्त्य । She parted the hair and braided it. उसले कपाल छुट्ट्याएर बाट्यो । 1s: ***phʌgu*** फगु 1d: ***phʌki*** फकि
See: 13 127

■ फा:न्सिन्य ***phânsinɛ*** (***phak-si***) vr. ¶ ***daʥubhai ʔok phaksiktʌkʌ.*** दाजुभाइ ओक् फाक्सिक्तक । We brothers separated. हामी दाज्युभाइ छुटियौं । ¶ ***bhera mʌnʌ ghrô:t-ɦɛm phaksisʌ munu.*** भेरा मन घ्रो:त्ह्याम् फाक्सिस मुनु । Sheep and goats remain separate. भेडा र बाख्रा छुटेर बस्छन् ।
See: 230 272

फान्य ***phā:nɛ*** (***phaŋt***) vt. mix (liquid). मिसाउनु. ¶ ***ʔinɛ tsi-bi ku ʔiphântɛ.*** इन्य चिबि कु इफा:न्त्य । You diluted the beer. तिमीले जाँडमा पानी मिसायौ । ¶ ***ʔʌ̄mpo ʔuɦoɔ̄i-ʔɛ phântɛ.*** अम्पो उह्वाइञय फा:न्त्य । Her voice stood out (in the noise). उसको आवाजले ढाक्यो । ¶

ʔʌmʔɛ dû:t-bi ku phântɛ. अम्अ्य दयु:तबि कु फा:न्त्य । He diluted the milk. उसले दूधमा पानी मिसायो । Syn: ***ŋəl***. 1s: ***phāndu*** फान्दु 1d: ***phʌŋi*** फङि
See: 24 138

फिन्य ***phinɛ*** (***phi***) vt. beg. माग्नु. ¶ ***ʥogi-ʔɛ phisʌʔʌ ʔutsʌkhʌmɛ tũ:lu.*** जोगिअ्य फिसअ उचखम्य त्युऽल्यु । The yogi fills his stomach by begging for food. जोगीले मागेर पेट भर्छ । ¶ ***ʔĩn-kolo khɛptsi lok phinɛ ʔêiŋâm.*** इन्कोलो ख्याप्चि लोक् फिन्य अ्या:इङा:म् । I would like to borrow money from you. तपाईंसँग सापटी माग्नु भनेको ।
See: 57 171

फिन्य ***phinɛ*** (***phi***) vi. be spoiled (of rice). बिग्रनु. ¶ ***ʔʌmiskîm jû: phũ:tɛ.*** अमिस्कि:म् यु: फुऽत्य । Yesterday's rice spoiled. हिजोको खाना बिग्रियो ।
See: ?? ??

फु:न्य ***phû:nɛ*** (***phuk***) vt. get up. wake up. उठ्नु. उठाउनु. ¶ ***ʔûŋ ʔuditstshe dʌla phûŋŋʌ.*** उ:ङ उदिच्छ्य दला फु:ङङ । I wake up early in the morning. म बिहान सबेरै उठ्छु । ¶ ***tsi phuktɛ.*** चि फ्युक्त्य । The beer fermented. जाँड उठ्यो । ¶ ***ʔuŋʌ tsətstsə-ɦɛm ʔuditstshɛ dʌla phugunu.*** उङ च्योच्च्योह्याम् उदिच्छ्य दला फुगुनु । I wake the children early in the morning. म केटकेटीहरूलाई बिहानै उठाउँछु । 1s: ***phû:ŋʌ, phûŋŋʌ*** फु:ङ, फु:ङङ 1d: ***phuki*** फ्युकि
See: 105 219

फुऽन्य ***phũ:nɛ*** (***phiŋ***) vt. send. पठाउनु. ¶ ***tʌrkari ʔʌŋ-bi bʌʥar phiŋutʌ.*** तर्कारि अङबि बजार् फिङुत । I sent him to the market to buy vegetables. तरकारी किन्न उसलाई बजार पठाएँ । ¶ ***tsətstsə dʌla ʔiskul phũ:nɛ mʌttu.*** च्योच्च्यो दला इस्कुल् फुऽन्य मत्त्यु । We have to send the children to school early. केटाकेटीलाई चाँडै स्कुल पठाउनु पर्छ । 1s: ***phiŋu*** फिङु 1d: ***phiŋi*** फिङि
See: 62 176

फे:न्य ***phê:nɛ*** (***phekt***) vt. flick. उछिट्ट्याउनु. ¶ ***lʌphuʔɛ sēlmɛ phektu.*** लफुअ्य सेल्म्य फेक्त्यु । The bow flicks out the arrow. धनुले बाण उछिट्ट्याउँछ । ¶ ***ʔûn-po səle thʌ̂nnɛ-kʌ lêl phê:nɛ mʌttu.*** उ:न्पो स्योले थ:न्न्यक ल्या:ल् फे:न्य मत्त्यु । Before making thread you have to pull out / soften the wool. ऊनको धागो काट्नुभन्दा पहिले फिटाउनु पर्छ । 1s: ***phektu*** फेक्तु 1d: ***pheki*** फेकि
See: 44 158

■ फे:न्सिन्य ***phênsinɛ*** (***phek-si***) vr. separate from. छुट्टिनु. ¶ ***tsətstsə bhoɔ̄rnûm pʌtshi ʔumêm-kʌʔʌ phênsinu.*** च्योच्च्यो भ्वार्नु:म् पछि उम्या:मकअ फे:न्सिनु । After children grow up, they leave their mother. केटाकेटी ठूलो भएपछि आमादेखि छुट्छन् ।
See: ?? ??

फे:न्य ***phê:nɛ*** (***phek***) vi. have a terrible taste (of unripe bananas). नपाकेको केराको स्वाद. ¶ ***mʌdʌ̄mpɛ leŋaksi phê:.*** मदम्प्य लेङाक्सि फे: । Unripe bananas taste terrible. नपाकेको केराको स्वाद मिठो हुंदैन । 3s: ***phê:*** फे:
See: 28 142

फे:न्न्य ***phênnɛ*** (***phett***) vt. sow. छर्नु. ¶ ***dhɔ̄:tser pheçki.*** धोऽचेर् फेह्इकि । We sow wheat. गहुँ छर्छौं । ¶ ***mʌbʌ̄ŋpɛ brâ: phênnɛ munu.*** मबङ्प्य ब्रा: फे:न्न्य मुन्यु । It is not good to spread rumours. नराम्रो कुरा फैलाउनु हुँदैन । 1s: ***phettʌ*** फेत्त 1d: ***phesti*** फेस्ति
See: 43 157

फेर्न्य ***phērnɛ*** (***pher***) vt. ❶ sew. सिलाउनु. ❷ join. जोड्नु. ¶ ***sutsikar-ʔɛ gə phêrtɛ.*** सुचिकार्अ्य ग्यो फे:र्त्य । The tailor sewed the clothes. सूचीकारले लुगा सिलायो । ¶ ***pɛp-ʔɛ gə ʔiphersəstʌ.*** प्याप्अ्य ग्यो इफेर्स्योस्त । My father sewed my clothes for me. बाबाले लुगा सिलाईदिनु भयो । ¶ ***gə phersətsʌje.*** ग्यो फेर्स्योचये । Sew my clothes for me. मलाई लुगा सिलाई देऔ । 1s: ***pheru*** फेरु 1d: ***pheri*** फेरि
See: 40 154

फेर्न्य ***phērne*** (***pher***) vi. flap wings (during the night). पखेटा फटफटाउनु. ¶ ***ʔusenɛ phə phêrtɛ.*** उसेन्य फ्यो फे:र्त्य । During the night the chicken flapped its wings. रातमा कुखुराले पखेटा फ्याटफ्याट गऱ्यो ।
See: 32 146

फैन्य ***phʌ̄inɛ*** (***phunt***) vt. dig out. खन्नु, निकाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ khos kʌlʌm phʌ̂ntʌ.*** उङ खोस् कलम् फ:न्त । I dug out the taro pit. मैले पिंडालुको खाल्डो खनें । ¶ ***ʔispo-ʔɛ pək phʌ̂ntɛ.*** इस्प्योअ्य प्योक् फ:न्त्य । The mouse dug into the ground. मुसोले माटो खन्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʥhola-bîm ʔusaman phʌ̂ntɛ.*** अम्अ्य झोलाबि:म् उसामान् फ:न्त्य । He took things out of his bag. उसले झोलाको सामान निकाल्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ brâ: phʌ̂ntɛ.*** अम्अ्य ब्रा: फ:न्त्य । He brought up a topic in conversation. उसले कुरा निकाल्यो । 1s: ***phʌ̄ndu*** फन्दु 1d: ***phũ:tsi*** फ्युऽचि
See: 113 227

फो:न्य ***phô:nɛ*** (***phək***) vt. split. split, attach with a staff from both sides (the roof of a cowshed / house). फुट्नु. चिर्नु, घरको छानाको लागि पाङलिङ फुटाउनु. ¶ ***tēr phəktɛ.*** तेर् फ्योक्त्य । The bamboo split. बाँस फुट्यो । ¶ ***ʥhūŋ-ʔɛ tēr phô:ktɛ.*** झुङअ्य तेर् फ्यो:क्त्य । The storm broke the bamboo. आँधि बतासले बाँस ढाल्दा फुटायो । ¶ ***sɛs phô:nɛ mʌttu.*** स्यास् फो:न्य मत्त्यु । We have to split the plank. फलेक चिर्नुपर्छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sɛs phô:ktɛ.*** अम्अ्य स्यास् फ्यो:क्त्य । He split the plank. उसले फलेक चिऱ्यो । ¶ ***pāŋliŋ phəkutu.*** पाङलिङ फ्योकुतु । We split the plank. हामीले फलेक फुटायौं । ¶ ***gō:thɛpo tshana ghʌra-ʔɛ phônpɛ gə.*** ग्योऽथ्यपो

छाना घराङ्य फो:न्य ग्यो । The roof of the cowshed is tied with horizontal poles. बतासले नउडाउनको लागि गोठको छानामाथीबाट बाँधिने अर्को घारा । 1s: *phogu* फोगु 1d: *phɵki* फ्योकि
See: 83 197

फो:न्य *phô:nɛ* (*phɵkt*) vt. clap hands, attack (of birds). बजाउनु. ¶ *ʔuŋʌ phopok.tsa phoksʌ nus koʔ̂ltʌnu.* उङ फोपोक्चा फोक्स नुस् क्वा:ल्तनु । I clapped together the bamboo slits to keep away the monkeys. बाँसको कप्टेरो बजाएर बाँदरलाई तर्साएँ । ¶ *khʌ̄r phoktʌ.* खर् फोक्त । I clapped my hands. ताली बजाएँ । ¶ *gʌgakpɵ-ʔɛ ŋôŋŋo phoktɛ.* गगाक्प्योङ्य ङो:ङ्ङो फोक्त्य । The crow attacked the eagle. कागले चीललाई आक्रमण गऱ्यो । 1s: *phoktu* फोक्तु 1d: *phɵki* फ्योकि
See: 90 204

फ्या:न्न्य *phênnɛ* (*phɛt*) vt. exchange, swap. साट्नु. ¶ *ʔō:tsu-ʔɛ pensil phɛstu.* ओऽचुङ्य पेन्सिल् फ्यास्तु । We swapped pencils. हामीले पेन्सिल साट्यौं । 1s: *phɛdu* फ्यदु 1d: *phɛtsi* फ्यचि
See: 12 126

फ्याइन्य *phɛ̂inɛ* (*phɛn*) vi. miss each other on the way. साटिनु. ¶ *ʔī:tsi lēmdu-bi phɛ̄:sti.* इऽचि ल्याम्दुबि फ्याऽस्ति । We missed each other on the way. हामी बाटोमा साटियौं । 1d: *phɛ̄:sti* फ्याऽस्ति 1p: *phɛ̄itiki* फ्याइतिकि
See: 6 120

फ्याइन्य *phɛ̂inɛ* (*phɛnt*) vt. exchange (for something new). फेर्नु. ¶ *ʔʌgɵ ʤhistenʌ woŋâm gɵ phɛ̂ntʌ.* अग्यो भिस्त्यन वोङा:म् ग्यो फ्या:न्त । My clothes got wet and I changed them. मेरो लुगा भिजेर अर्को फेरें । 3s: *phɛ̄ndʉ* फ्यान्द्यु 1d: *phɛ̄:tsi* फ्याचि
See: 23 137

फ्याम्न्य *phɛ̄mnɛ* (*phɛm*) vi. be tangled. गुजुल्टनु. ¶ *ʔudhō:sʌm phɛ̂mtɛ.* उधोऽसम् फ्या:म्त्य । His hair is tangled. उसको केश गुजुल्टियो ।
See: 5 119

फ्यार्न्य *phɛ̄rnɛ* (*phɛr*) vt-i. get full from. अघाउनु. ¶ *ʔûŋ kiʔɛ ʔiphɛrʌtʌ.* उ:ङ किङ्य इफ्यरत । I got full on potatoes. म आलुले अघाएँ । Syn: *sɵp.* 1s: *ʔiphɛrʌtʌ* इफ्यरत

फ्याल्न्य *phɛ̄lnɛ* (*phɛl*) vt. be damaged, go bad. damage. बिग्रनु, भत्कनु. बिगार्नु. पहिरो जाँदा घर भत्कियो ।. ¶ *ʔʌmiskîm jû: phɛ̂ltɛ.* अमिस्कि:म् यु: फ्या:ल्त्य । Yesterday's meal has gone bad. हिजोको भात बिग्रियो । ¶ *pô:-ʔɛ khoɔ̄r phɛ̂ltɛ.* पो:ङ्य ख्वार् फ्या:ल्त्य । The pig damaged its pen. सुँगुरले खोर भत्कायो । ¶ *kō:ro ɦɵstelo kʌ̄m phɛ̂ltɛ.* कोऽरो ह्योस्त्यलो कम् फ्या:ल्त्य । The landslide damaged the house. ¶ *ʔʌ̄m-ʔɛ ʤuwatas tsēmsi ʔimʉstʌnʌ ʔûŋ ʔiphɛlʌtʌ.* अम्ङ्य जुवातास् चेम्सि इम्युस्तन उ:ङ इफ्यलत । He made me play cards and corrupted me. उसले जुवातास खेल्न उक्साएर मलाई बिगाऱ्यो । ¶ *ʔuŋʌ reḏijo phɛlutʌ.* उङ रेडियो फ्यलुत । I damaged the radio. मैले रेडियो बिगारें । 1s: *phɛlu* फ्यलु 1d: *phɛli* फ्यलि
See: 18 132

फ्र:म्न्य *phrʌ̂mnɛ* (*phript*) vt. ❶ spit out, spray. पानी छर्काउनु वा छम्काउनु. ❷ attack as a group. सामुहिक आक्रमण गर्नु. ¶ *noktsho-ʔɛ ŋeçpɛ ɦʌs sʌttelo sôr phʌrʌm-ʔɛ phrʌptɛnʌ nō:tɛ.* नोक्छोङ्य ङेङ्प्य हस् सत्त्यलो स्यो:र् फरम्ङ्य फ्रप्त्यन नोऽत्य । When the shaman treated the sick person, he sprayed him with rice and ginger (from his mouth) and he got better. धामीले बिरामीलाई चामल र अदूवाले छर्काउँदा बिरामी निको भयो । ¶ *lʌ̄ŋ pɵkilo tēr ku-ʔɛ phrʌp-tō: mʉnɛ mʌttʉ.* लङ प्योकिलो तेर् कुङ्य फ्रप्तोऽ म्युन्य मत्त्यु । When we weave baskets, the bamboo strips must be sprinkled with water. डोको बुन्दा चोयालाई पानीले भिजाउँदै गर्नु पर्छ । ¶ *phoɔ̄r-ɦem-ʔɛ tsōŋri phrʌptɛnu.* फ्वार्ह्याम्ङ्य चोङ्रि फ्रप्त्यनु । The dholes attacked the female hybrid yak in a pack. ब्वाँसोहरुले चौंरीलाई सामुहिक आक्रमण गरे । 1s: *phrʌptu* फ्रप्तु 1d: *phripi* फ्रिपि
See: 65 179

फ्रेन्य *phrenɛ* (*phre*) vt. pull a seedling out of a bundle (for millet), lay out small bundles of seedlings for planting (for rice). बाडफाँड गर्नु, छुट्याउनु. ¶ *ʔʌ̄mʔɛ rê:rā:ru phretɛ.* अम्ङ्य ऱ्यो:रारु फ्रेत्य । He laid out bundles of rice seedlings (in the field, for planting). उसले धानको बिउँ छुट्यायो । ¶ *ropa mʉkilo rā:ru phre-tō: mʉnɛ mʌttʉ.* रोपा म्युकिलो रारु फ्रेतोऽ म्युन्य मत्त्यु । During the rice planting, we have to separate out the bundles of rice seedlings. रोपाइ गर्दा बिउँ छुट्याउँदै गर्नु पर्छ । 1s: *phreŋʌ* फ्रेङ 1d: *phreji* फ्रेयि

फ्रो:न्य *phrô:nɛ* (*phrɵk*) vt. untie. untie. फुक्नु. फुकाउनु. ¶ *ʤuta-po ribʌ phrogutʌ.* जुतापो रिब फ्रोगुत । I untied my shoelaces. मैले जुत्ताको लेस फुकालें । ¶ *bʌ̂i phrô:nɛ mʌttʉ.* बै: फ्रो:न्य मत्त्यु । We have to untie the cow. गाईलाई फुकाउनुपर्छ । ¶ *khlê:p phroksûŋtʌ.* ख्ले:प् फ्रोक्सु:ङ्त । I untied the dog. कुकुर फुकाइ दिएँ । 1s: *phrogu* फ्रोगु 3s: *phrɵkte* फ्रयोक्त्य 1d: *phrɵki* फ्रयोकि
See: 83 197

फ्रया:म्न्य *phrêmnɛ* (*phrept*) vt. scratch. कोट्याउनु, कन्याउनु, खोर्साउनु. ¶ *ʔuŋʌ ʔʌdhōŋ phreptʌ.* उङ अधोङ फ्रयाप्त । I scratched my head. मैले टाउँको कन्याएँ । ¶ *ghrō:dʉ-ʔɛ sʌkʌr phreptenʌ kʉte.* घ्रोऽदयुङ्य सकर् फ्रयाप्त्यन क्युत्य । The goat scratched at the sweet potato and ate it. बाख्राले सुठुनी कोट्याएर खायो । 1s: *phreptu* फ्रयाप्तु 1d: *phrepi* फ्रयपि
See: 19 133

■ फ्र्या:म्सिन्य ***phrêmsinɛ*** (***phrɛpt-si***) vr. scratch oneself. कोट्याउनु. ¶ ***ʔûŋpo ʔʌtshāmru sū:tɛnʌ phrêmsiŋʌtʌ.*** उ:ङ्पो अछम्रु सुऽत्यन फ्र्या:म्सिङत । My back was itching and I scratched myself. मेरो ढाड चिलाएर कन्याएँ ।
See: ?? ??

फ्लु:न्य ***phlû:nɛ*** (***phlʉkt***) vt-i. splash out. छचल्किनु. ¶ ***loʈa-bi ku lêntʌlo phluktɛnʌ məptɛ.*** लोटाबि कु ले:न्तलो फ्लुक्त्यन म्योप्त्य । When he poured the water into the jug, it splashed out and spilled over. लोटामा पानी सार्दा छचल्किएर पोखियो । ¶ ***dhiridhi-bîm ku mʌri phluktʉ.*** धिरिधिबि:म् कु मरि फ्लुक्त्यु । The water in the ocean splashes onto the beach. समुद्राको पानी बेस्सरी छचल्किन्छ । Syn: ***gleŋ***. 3s: ***phluktʉ*** फ्लुक्त्यु

फ्लेम्न्य ***phlēmnɛ*** (***phlem***) vt. tread. कुल्चनु. ¶ ***ʔûŋ kʌwʌ-bi lūŋ phlēmsʌ lɛ̄:stʌ.*** उ:ङ कवबि लुङ फ्लेम्स ल्याऽस्त । I crossed the river by stepping on stones. म खोलामा ढुङ्गा टेकेर निस्कें । ¶ ***ʔûŋ bâi-ʔɛ ʔiphlemʌtʌ.*** उ:ङ बै:अ्य इफ्लेमत । I was trampled by a cow. मलाई गाईले कुल्च्यो । 1s: ***phlemu*** फ्लेमु 1d: ***phlemi*** फ्लेमि
See: 37 151

फ्लैन्य ***phlʌ̄inɛ*** (***phlʉnt***) vt. take off (clothes, accessories). फुकाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ sʌ̄rsinɛka lêl ghʌri phlʌ̂ntʌ.*** उङ सर्सिन्यका ल्या:ल् घरि फ्ल:न्त । I took off my watch before having a bath. मैले नुहाउनु भन्दा पहिला घडी फुकालें । ¶ ***ʔʌ̄m ghāl-ʔɛ mʌttɛnʌ ʔugə phlʌ̂ntɛ.*** अम् घाल्अ्य मत्त्यन उग्यो फ्ल:न्त्य । He took off his clothes as he was feeling hot. उसलाई गर्मी भएर लुगा फुकाल्यो । 1s: ***phlʌ̄ndu*** फ्लन्दु 1d: ***phlʉ̄:tsi*** फ्ल्युऽचि
See: 113 227

फ्ल्या:म्न्य ***phlêmnɛ*** (***phlɛpt***) vt. fold. पट्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ gə phlɛptʌ.*** उङ ग्यो फ्ल्याप्त । I folded the clothes. मैले लुगा पट्याएँ । 1s: ***phlɛptu*** फ्ल्याप्तु 1d: ***phlɛpi*** फ्ल्यपि
See: 19 133
■ उल्यो:ल् फ्ल्या:म्न्य ***ʔulôl phlêmnɛ*** (***phlɛpt (ʔulôl)***) vt. ape. उसकै नकल गरेर जिस्काउनु. ¶ ***ʔʌlôl muphlɛptɛ.*** अल्यो:ल् मुफ्ल्याप्ते । Don't mock me! मलाई नजिस्काऔ ।
See: 19 133

फ्ल्योन्य ***phlonɛ*** (***phlə***) vt. help. सघाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kʌ̄m mʉnɛ ʔiphləŋʌtʌ.*** अम्अ्य कम् म्युन्य इफ्ल्योङत । He helped me to build the house. उसले घर बनाउन सघायो । 1s: ***phlôŋtʌ*** फ्ल्यो:ङ्त 1d: ***phlôiti*** फ्ल्यो:इति
See: 80 194

फ्ल्वाम्न्य ***phloɔ̄mnɛ*** (***phləm***) vt. knead. मुछ्नु. ¶ ***ʔuŋʌ səbem ɦʌ̂nnɛpo lagi phʌ̄l phlomutʌ.*** उङ स्योबेम् ह:न्न्यपो लागि फल् फ्लोमुत । I kneaded the flour to bake bread. मैले रोटी पोल्न पीठो मुछें । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ sôr jû: phloɔ̄msʌ ʥəji.*** इऽचिअ्य स्यो:र् यु: फ्ल्वाम्स ज्योयि । We mix together our food and eat it. हामी चामलको भात मुछेर खान्छौं । ¶ ***ʔʌ̄m ʔʌmiski tsi-ʔɛ sê:tɛnʌ bat phlômtɛ.*** अम् अमिस्कि चिअ्य से:त्यन बात् फ्ल्यो:म्त्य । He was drunk yesterday and mixed up the topics of the conversation. ऊ हिजो छाङ्ले मात्तेर कुरा मिसायो । 1s: ***phlomu*** फ्लोमु 1d: ***phləmi*** फ्ल्योमि
See: 84 198

फ्वा:म्सिन्य ***phoɔ̂msinɛ*** (***phəp-si***) vr. bend. निहुरिनु. ¶ ***ʔī:tsi masʈʌr-ʔɛ phəpsi ʔimusti.*** इऽचि मास्टर्अ्य फ्योप्सि इम्युस्ति । The master made us bow. हामीदुईलाई मास्टरले निहुरिनु लगायो । ¶ ***ʔī:tsi tephēm mʌbʌ̄ŋpɛ ʔʌpsikde-bi ŋʌ phəpsiji.*** इऽचि तेफेम् मबङ्प्य अप्सिक्देबि ङ फ्योप्सियि । We lay down to sleep in such a messy place. हामी यस्तै अप्ठेरो ठाउँमा सुत्यौं । ¶ ***mêmtsʉnʉ daksu soɔçkilo ʔusêl-ju phoɔ̂msinɛ mʌttʉ.*** म्या:म्च्युन्यु दाक्सु स्वाह्इकिलो उस्या:ल्यु फ्वा:म्सिन्य मत्त्यु । When we salute our mother, we have to bow before her feet. आमालाई ढोग गर्दा खुट्टामा निहुरिनु पर्छ । 1s: ***phoɔ̂msiŋʌ*** फ्वा:म्सिङ 1d: ***phəpsiji*** फ्योप्सियि
See: ?? ??

फ्वाइन्य ***phoɔ̄inɛ*** (***phon***) vi. be bridged, be connected. ¶ ***sûr phoɔ̄i.*** स्यु:र् फ्वाइ । A wedding takes place. विवाह हुन्छ । 3s: ***phoɔ̄i*** फ्वाइ

फ्वाइन्य ***phoɔ̄inɛ*** (***phont***) vi. build. बनाउनु. ¶ ***ʔikʔɛ kʌwʌ-bi khə phoɔ̄itiki.*** इक्अ्य कवबि ख्यो फ्वाइतिकि । We built a bridge on the river. हामीले खोलामा साँघु बनायौं । 1s: ***phoɔ̄ndu*** फ्वान्दु 1d: ***phō:tsi*** फ्योऽचि

फ्वाल्न्य ***phoɔ̄lnɛ*** (***phəl***) vt. swarm (of bees). stir, stir around. चलमलाउनु. चलाउनु. ¶ ***ʔunêl bara bʌʥi sûr phoɔ̄lnu.*** उन्यो:ल् बारा बजि स्यु:र् फ्वाल्नु । Bees swarm at noon. दिउसो बाह्र बजे मौरी चलमलाउँछन् । ¶ ***ʥɛ phoɔ̄lkilo dʌla dhōŋ.*** ज्य फ्वाल्किलो दला धोङ् । Grain dries more quickly when we stir it around. फिजाएको अन्न चलाएमा छिटो सुक्छ । ¶ ***bâŋpəsu-ʔɛ brâ: phôltɛsu.*** बा:ङ्प्योसुअ्य ब्रा: फ्यो:ल्त्यसु । The matchmakers opened the discussion. कलियाहरुले कुरा चलाए । ¶ ***koɔ̄i khʌpkilo phoɔ̄lnɛ mʌttʉ.*** क्वाइ खप्किलो फ्वाल्न्य मत्त्यु । When we cook vegetables, we have to stir them. तरकारी चलाउदै पकाउनु पर्छ । 1s: ***pholu*** फोलु 1d: ***pheli*** फ्योलि
See: 87 201

- ब -

ब:न्न्य ***bʌ̂nnɛ*** (***butt***) vt. give to drink. पिलाउनु, खुवाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔûŋ ku ʔibustʌ.*** अम्‌अय उःङ कु इब्युस्त । He gave me water to drink. उसले मलाई पानी पिलायो ¶ ***ʔumêm-ʔɛ ʔutsə dû:t bʌttɛ.*** उम्याःम्‌अय उच्यो द्युःत् बत्त्य । The mother nursed her child. आमाले बच्चालाई दूध पिलायो । 1s: ***bʌttu*** बत्तु 1d: ***butsi*** ब्युचि
See: 110 224

बिन्य ***binɛ*** (***bi***) vt. give. दिनु. ¶ ***kēm mupɛ-ɦem dzənɛ binɛ mʌttu.*** क्याम् म्युप्यह्याम् ज्योन्य बिन्य मत्त्यु । We have to give food to the workers. काम गर्नेहरुलाई खाना दिनुपर्छ । ¶ ***ʔīn-po ghole bup.la-ɦem munu, ʔûŋ sakpu biŋʌje.*** इन्पो घोले बुप्लाह्याम् मुनु, उःङ साक्पु बिङ्ये । You have many chicks, give me two. तपाईँसँग थुप्रै चल्लाहरु छन्, मलाई दुईवटा दिनुहोस् । 1s: ***biŋʌ*** बिङ 1d: ***biji*** बियि
See: 57 171

बु:न्य ***bû:nɛ*** (***buk***) vi. give birth. जन्माउनु. ¶ ***ʔûŋ bukʌtʌ.*** उःङ ब्युकत । I gave birth. मैले जन्माएँ । ¶ ***ghrô:t buktɛ.*** घ्रोःत् ब्युक्त्य । The goat gave birth. बाख्रा बियायो ।
See: 98 212

बुऽन्य ***bū:nɛ*** (***biŋ***) vi. look nice. राम्रो देखिनु. ¶ ***taktibuŋ pɔɔttulo dēl, thū:nɛm ʔʌtha bāŋ.*** ताक्तिबुङ् प्वात्त्युलो देल, थुऽन्याम् अथा बङ । When the rhododendrons bloom, the village and the forest look beautiful. लालीगुराँस फुल्दा बस्ती, अनि जङ्गल अति राम्रो देखिन्छ । Variant: ***bhiŋ*** 1s: ***bāŋŋʌ*** बङ्ङ 1d: ***biŋi*** बिङि
See: 56 170

बे:न्य ***bê:nɛ*** (***bekt***) vt. pour in. हाल्नु. ¶ ***sāŋku-bi lēmpɛ bektu.*** साङ्कुबि लेम्प्य बेक्तु । I pour sugar in the tea. चियामा चिनी हाल्छु । ¶ ***ʔuŋʌ toktse-bi ku bektʌ.*** उङ तोक्चेबि कु बेक्त । I poured water in the bamboo pitcher. मैले बाँसको जगमा पानी हालेँ । 1s: ***bektu*** बेक्तु 1d: ***beki*** बेकि
See: 44 158

ब्याइन्य ***bēinɛ*** (***bent***) vt. put on, wear. लगाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ dzutʌ bêntʌ.*** उङ जुत ब्याःन्त । I wore shoes. मैले जुत्ता लगाएँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sindur bêntɛ.*** अम्‌अय सिन्दुर् ब्याःन्त्य । He wore vermillion. उसले सिन्दुर लगायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tilʌɦʌri bēndu.*** अम्‌अय तिलहरि ब्यान्द्यु । She wears a necklace. उसले तिलहरी लगाउँछ । Variant: ***bhent*** 1s: ***bēndu*** ब्यान्दु 1d: ***bē:tsi*** ब्याचि
See: 23 137

ब्योन्य ***bənɛ*** (***bə***) vi. wear out (of cloth, thread). भुवा आउनु. ¶ ***səle bō:tenʌ tô: pənɛ munō:wɛ.*** स्योले बोऽत्यन तोः प्योन्य मुनोऽव्य । The thread was worn out, and it became difficult to weave it. धागोको भुवा आएर तान बुन्न असजिलो भयो।
See: 71 185

ब्रान्सिन्य ***brānsinɛ*** (***braŋ-si***) vr. be separated (animate). छुट्नु. ¶ ***ʔō:tsu ʔʌdzhēmnu brāŋsiitu.*** ओऽचु अभ्याम्नु ब्राङ्सिःइतु । We parted last year. हामी पोहोर साल छुट्यौं । ¶ ***ʔudhʌ̂m-bikʌʔʌ sakpu lēm brânsi.*** उधःम्बिकअ साक्पु ल्याम् ब्राःन्सि । The path forks at the ridge. डाँडाबाट दोबाटो छुट्छ । 1d: ***brāŋsiji*** ब्राङ्सियि
See: 231 273

ब्लम्न्य ***blʌ̄mnɛ*** (***blum***) vt-i. sink. डुब्नु. ¶ ***ʔûŋ ku-ʔɛ ʔiblumʌtʌ.*** उःङ कुअय इब्ल्युमत । I sank in the water. म पानीमा डुबेँ । ¶ ***rô: jâ: mukilo ɦilo-ʔɛ ʔiblʌ̄mki.*** र्योः याः म्युकिलो हिलोअय इब्लम्कि । When we plant rice, our feet sink into the mud. धान रोप्दा (हाम्रो खुट्टासम्म) हिलोमा डुब्छौं । ¶ ***ʔʌtêm-mîm nô:-ʔɛ ʔʌdhōŋ blʌ̂mtɛ.*** अतेःम्मिःम् नोःअय अधोङ् ब्लःम्त्य । This year, I am heavily in debt. यसपालीको ऋणले टाउको डुब्यो । 1s: ***ʔiblʌ̄mŋʌ*** इब्लम्ङ 1d: ***ʔiblumi*** इब्ल्युमि

ब्लान्य ***blā:nɛ*** (***blaŋt***) vt. decorate, dress up. सजाउनु, सिँगार पटार गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ suribū:mɛ blântɛ.*** अम्‌अय स्युरिबुऽम्य ब्लाःन्त्य । She dressed up the bride. उनले बेहुलीलाई सिँगारिन् । 1s: ***blāndu*** ब्लान्दु
See: 24 138

■ ब्लान्सिन्य ***blānsinɛ*** (***blaŋt-si***) vr. ¶ ***ramris.phul bʌdzar khoɔ̂nnɛ blântesi.*** राम्रिस्फुल् बजार् ख्वाःन्न्य ब्लाःन्त्यसि । Ramrisphul dressed up to go to the market. राम्रिस्फुल बजार जान सिँगार पटार गरिन् । ¶ ***ʔûŋ was khoɔ̂nnɛ blānsiŋʌtʌ.*** उःङ वास् ख्वाःन्न्य ब्लान्सिङत । I dressed up to go to the waas celebration.
See: ?? ??

ब्ल्याःन्न्य ***blênnɛ*** (***blett***) vt. tell, explain. सुनाउनु, बताउनु. ¶ ***ʔʌnʌ̄m tsû:-ʔɛ ghole kʌtha-ɦem blettherte.*** अनम् चुःअय घोले कथाह्याम् ब्ल्यात्थेर्त्य । A long time ago, grandfather used to tell a lot of stories. उहिले बाजेले धेरै कथाहरु सुनाउनु हुन्थ्यो । ¶ ***purkha-ʔɛ tʌmrʌ blettu.*** पुर्खाअय तम्र ब्ल्यात्त्यु । The priest explains the ancient rites. पुर्खाले मुन्धुम बताउँछ । 1s: ***blettu*** ब्ल्यात्तु 1d: ***bletsi*** ब्ल्यचि
See: 20 134

■ ब्ल्याःन्सिन्य ***blênsinɛ*** (***blett-si***) tell about oneself. call criticism upon oneself. आफ्नो वृतान्त सुनाउनु. आलोचित हुनु. ¶ ***kēm mukilo ɦʌs-bi blênsinɛ munu.*** क्याम् म्युकिलो हस्बि ब्ल्याःन्सिन्य मुन्यु । When we work, it is best not to call criticism upon ourselves. काम गरेपछि आलोचित हुने ठाउँ राख्नु हुन्न । ¶ ***mʌbāŋpɛ kēm mutenʌ ɦʌs-bi blêntesi.*** मबङ्प्य क्याम् म्युत्यन हस्बि ब्ल्याःन्त्यसि । When we do bad work, we are told off by people. नराम्रो काम गरेपछि आलोचित भयो। 1s: ***blênsiŋʌ*** ब्ल्याःन्सिङ 1d: ***blessiji*** ब्ल्यास्सियि

ब्ल्वाःम्न्य ***bloɔ̂mnɛ*** (***bløp***) vi. become crazy. बहुलाउनु. ¶ ***bløptɛnʌ ʔutā:pŋʌ ʥeʥō:tɛ.*** ब्ल्योप्त्यन उताप्ङ जेजोऽत्य । He became crazy and started talking to himself. बहुलेर अफै बोललीरहेको थियो । 3s: ***bløptɛ*** ब्ल्योप्त्य
See: 72 186

ब्ल्वाःम्न्य ***bloɔ̂mnɛ*** (***bløp***) vi. become tangled. गुजुल्टिनु. ¶ ***søle bløptɛnʌ ʔudû: ŋʌ muthêŋwʌ.*** स्योले ब्ल्योप्त्यन उदुः ङ मुथ्योःङ्व । The thread became tangled, and I could not find its end. धागो गुजुल्टिएर टुप्पा नै भेटाइन ।
See: 72 186

ब्ल्वाःम्न्य ***bloɔ̂mnɛ*** (***bløpt***) vt. tangle. अल्झाउनु, गुजुल्ट्याउनु. ¶ ***tsøtstsø-ɦɛm-ʔɛ søle bloɔptɛnu*** च्योच्च्योह्याम्अ्य स्योले ब्ल्वाप्त्यनु The children tangled the thread. केटाकेटीले धागो गुजुल्टाए । 3s: ***bloɔptɛ*** ब्ल्वाप्त्य
See: ?? ??

ब्ल्वाम्न्य ***bloɔ̄mnɛ*** (***bløm***) vt-i. potter about. अल्मलिनु. ¶ ***ʔʌmiski ʔʌ̄m blômmestɛ.*** अमिस्कि अम् ब्ल्योःम्मेस्त्य । He was pottering around yesterday. हिजो ऊ अल्मलि रह्यो । ¶ ***ʔʌmiski ʔûŋ ʔiblômmestʌnʌ kɛ̄m mumûŋwʌ.*** अमिस्कि उःङ इब्ल्योःम्मेस्तन क्याम् मुमुःङ्व । I did no work yesterday as I was pottering about. हिजो म अल्मलिरहेकोले केहि काम गरिन । 3s: ***blômtɛ*** ब्ल्योःम्त्य

ब्ल्वाम्न्य ***bloɔ̄mnɛ*** (***blømt***) vt. waste other people's time. अल्मलाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌdʌrʌm mubloɔ̄mdu.*** उङ अदरम् मुब्ल्वाम्दु । I waste my friend's time. म साथीलाई अल्मलाउदिन । 1s: ***bloɔ̄mdu*** ब्ल्वाम्दु 1d: ***blømi*** ब्ल्योमि

ब्वाइन्य ***boɔ̄inɛ*** (***bønt***) vt. touch. छुनु. ¶ ***tsøtstsø-ʔɛ mi boɔ̂ntɛnʌ koɔ̄r tshʉktɛ.*** च्योच्च्योअ्य मि ब्वाःन्त्यन क्वार् छ्युक्त्य । The child touched the fire and got hurt. बच्चाले आगो छोएर घाउ भयो । ¶ ***was noktsho-ʔɛ jūŋkuluŋ boɔ̂ntɛ.*** वास् नोक्छोअ्य युङ्कुलुङ् ब्वाःन्त्य । The priest touched the Yungkulung sacred stone. पुरोहितले भूमेथानको युङ्कुलुङ् छोयो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔibō:stʌ.*** अम्अ्य इब्योऽस्त । He touched me. उसले मलाई छुयो ।
Variant: ***bhønt*** 1s: ***boɔ̄ndu*** ब्वान्दु 1d: ***bō:tsi*** ब्योऽचि
See: 92 206

- भ -

भःम्न्य **bhʌ̂mnɛ** (**bhip**) vi. shrink. खुम्चिनु. ¶ ***ʔʌ-go bhiptɛ.*** अग्यो भिप्त्य । My clothes shrank. मेरो लुगा खुम्चियो । 3s: ***bhiptɛ*** भिप्त्य

भःम्न्य **bhʌ̂mnɛ** (**bhipt**) vt. ❶ fold (legs). खुम्च्याउनु. ❷ roll up (sleeves). सुर्काउनु. ¶ ***baula bhʌpsʌ kɛ̃:p sûrtɛ.*** बाुला भप्स क्याऽप् स्युःर्त्य । He rolled up his sleeves and washed the pot. बाहुलो सुर्काएर भाँडा माभ्यो । ¶ ***ʔĩ:tsi ʔis-sɛ̂l bhʌpsʌ ʔipsîiti.*** इऽचि इस्स्याःल् भप्स इप्सिःइति । We slept with our legs bent. हामी खुट्टा खुम्चाएर सुत्यौं । ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌbaula bhʌptʌ.*** उङ अबाुला भप्त । I rolled up my sleeves. मेरो बाहुलो सुर्काएँ । 1s: ***bhʌptu*** भप्तु 1d: ***bhipi*** भिपि
See: 65 179

भर्न्य **bhʌ̄rnɛ** (**bhʉr**) vi. be angry. रिसिनु. ¶ ***khlɛ̂:p-kʌʔʌ ʔʌ̄m bhʉ̂rtɛ.*** ख्लेःप्कअ अम् भ्युःर्त्य । He got angry with the dog. कुकुरदेखि ऊ रिसायो । 1s: ***bhʌ̄rŋʌ*** भर्ङ 1d: ***bhʉri*** भ्युरि
See: 101 215

भर्न्य **bhʌ̄rnɛ** (**bhʉrt**) vt. scold. गाली गर्नु. ¶ ***jakki tsətstsə-ɦɛm bhʌ̄rnɛ munʉ.*** याक्कि च्योच्च्योह्याम् भर्न्य मुन्यु । It is not good to scold small children. साना केटाकेटीहरुलाई गाली गर्नु हुँदैन । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔûŋ ʔibhʉrʌtʌ.*** अम्अ्य उःङ इभ्युरत । He scolded me. उसले मलाई गाली गऱ्यो । ¶ ***jû: ghroktêm-kʌ ʔumêm-ʔɛ tsətstsə bhʌ̂rtɛ.*** युः घ्रोक्त्याःम्क उम्याःम्अ्य च्योच्च्यो भःर्त्य । The mother scolded the child for throwing the food. खाना फालेकोले आमाले बच्चालाई गाली गऱ्यो । 1s: ***bhʌ̄rdu*** भर्दु 1d: ***bhʉri*** भ्युरि
See: ?? ??

भाःन्य **bhâ:nɛ** (**bhak**) vi. go. जानु. ¶ ***ʔʌ̄m sʌ̄ŋ lô:k-bi bhâ:tɛ.*** अम् सङ ल्योःक्बि भात्य । He went to fetch firewood. ऊ दाउरा लिन गयो । ¶ ***tsar dʑɛ̄:tɛlo ʔûŋ ʔiskul-bi tsətstsə lô:k bhʌŋʌtʌ.*** चार् जेऽत्यलो उःङ इस्कुल्बि च्योच्च्यो ल्योःक् भङत । I went to fetch children at school at four o'clock. चार बजे स्कुलमा बच्चा लिन गएँ । ¶ ***dʑôn bhâ:tɛ.*** ज्योःन् भात्य । He went to eat. धेरै खाइ पुग्यो । ¶ ***koktʌ̄mbe rô:lʌ ɦî: bhâ:tɛnʌ mistɛ.*** कोक्तम्बे रोःल हिः भात्यन मिस्त्य । The langur fell off the cliff and died. ढेंड बाँदर भिरबाट लडेर मऱ्यो । 1s: ***bhâŋŋʌ*** भाःङङ 1d: ***bheji*** भ्यियि
See: ?? ??

■ येःम् भाःन्य ***jêm bhâ:nɛ*** (***bhak (jêm)***) vi. be enough. पग्दो हुनु ।. ¶ ***ʔʌtêm rā:ru jêm bhâ:tɛ.*** अतेःम् राःरु येःम् भात्य । We had enough seedlings this year. यो साल बिउँ पुग्दो थियो ।
See: ?? ??

भान्य **bhā:nɛ** (**bhaŋt**) vt. boil, cook (for a long time). उसिन्नु. ¶ ***ʔuŋʌ khos bhāndu.*** उङ खोस् भान्दु । I am cooking taro. पिंडालु उसिन्छु । 1s: ***bhāndu*** भान्दु 1d: ***bhʌŋi*** भङि
See: 24 138

भुःन्य **bhû:nɛ** (**bhʉkt**) vt-i. explode, shatter. फुट्नु, पड्किनु. ¶ ***ʔʌnôl bʌm bhuktɛ.*** अन्योःल् बम् भुक्त्य । A bomb exploded today. आज बम्ब पड्कियो । ¶ ***mi-ʔɛ ɦustɛlo tɛ̄r bhuktɛ.*** मिअ्य ह्युस्त्यलो तेर् भुक्त्य । The fire burned the bamboo, and it shattered. आगोले डढ्दा बाँस पड्कियो ।

भुःन्य **bhû:nɛ** (**bhʉkt**) vt-i. ferment (alcohol). उठ्नु (जाँड). ¶ ***tsi bhuktɛ.*** चि भुक्त्य । The alcohol fermented. ओथारो लगाएको जाँड उठ्यो ।

भेर्न्य **bhɛ̄rnɛ** (**bher**) vi. fly. उड्नु. ¶ ***dhô:p bhɛ̂rtɛlo ʔʌtha bîŋtɛ.*** धोःप् भेःर्त्यलो अथा बिःङ्त्य । When the lophophorus flew off, it looked very beautiful. डाँफे उड्दा अति राम्रो देखियो । ¶ ***ʔʌ̄msu kîitinʌ muddʌ mussulo ʔus-sʌmpʌti bhɛ̂rtɛ.*** अम्सु किःइतिन मुद्द म्युस्सुलो उस्सम्पति भेःर्त्य । They had a dispute and spent all their money on a lawsuit. उनीहरु झगडा गरेर मुद्दा खेल्दा उनीहरुको सम्पति सक्यो । 1s: ***bhɛ̄rŋʌ*** भेर्ङ 1d: ***bheri*** भेरि
See: 32 146

भेर्न्य **bhɛ̄rnɛ** (**bhert**) vt. cause to fly. उडाउनु. ¶ ***blô:dʑhūŋ-ʔɛ kʌ̄mpo tshana bhɛ̂rtɛ.*** ब्लोःझुङअ्य कम्पो छाना भेःर्त्य । The storm blew the roof off the house. हुरीबतासले घरको छानो उडायो । 4s: ***bhɛ̄rdʉ*** भेर्द्यु
See: 48 162

भैन्य **bhʌ̄inɛ** (**bhin**) vi. be filled. भर्नु. ¶ ***gagri-bi ku bhĩ:stɛ.*** गाग्रिबि कु भिऽस्त्य । The water filled the pitcher. गाग्रीमा पानी भरियो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ gagri-bi ku bhʌ̄i mʉ̂:tɛ.*** अम्अ्य गाग्रिबि कु भै म्युःत्य । He filled the pitcher with water. उसले गाग्रीमा पानी भरायो ।
See: 55 169

भोःन्य **bhô:nɛ** (**bhəkt**) vt. repair, patch. टाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ghēipɛ ʔʌgə bhoktu.*** उङ घ्याइप्य अग्यो भोक्तु । I darn the holes in my clothes. म मेरो फुटेको लुगा टाल्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bhreçpɛ ʔugə bhoktɛ.*** अम्अ्य भ्रेहइप्य उग्यो भोक्त्य । He patched his torn clothes. उसले फाटेको लुगा टाल्यो । 1s: ***bhoktu*** भोक्तु 1d: ***bhəki*** भ्योकि
See: 83 197

भ्याःमृथिन्य **bhêm.thinɛ** (**bhêm.thi**) vi. be tangled. अल्झिनु. ¶ ***sʌ̄ŋ-bi khəstʌlo lʌɦʌrʌ-bi bhêmthiŋʌtʌnʌ ʔʌlʌ̄ŋ rîlsuŋtʌ.*** सङ्बि ख्योस्तलो लहरबि भ्याःम्थिङतन अलङ रिःल्सुङत । As I was going to fetch firewood, my feet caught in a vine and I stumbled and dropped my basket. दाउरामा जाँदा लहरामा अल्झेर लड्दा डोको गुल्ट्याइ पठाएँ । 3s: ***bhɛpthū:tɛ*** भ्याप्थुऽत्य
See: 3 117

भ्याःम्न्य ***bhêmnɛ*** (***bhɛp***) vi. broaden. फराकिलो हुनु. ¶ ***tɛ khos-phô: dʌlâŋ bhɛ̂:p.*** त्य खोस्फोः दलाःङ् भ्याःप् । This yam leaf will grow (wider) soon. यो पिँडालुको पात चाँडै बढ्छ । ¶ ***lɛ̄m bhɛptɛ.*** ल्याम् भ्याप्त्य । The path widened. बाटो फराकिलो भयो । 3s: ***bhɛptɛ*** भ्याप्त्य
See: 3 117

भ्याःम्न्य ***bhêmnɛ*** (***bhɛpt***) vt. catch, hit or cut in a spinning motion. अल्झिनु, भेटाउनु, फाँड्नु. ¶ ***lɛ̄m mʌgê:kde-lʌ khoɔ̂iŋʌ-kho lʌɦʌrʌ-ʔɛ ʔûŋ ʔibhêmŋʌ.*** ल्याम् मग्योःक्देल ख्वाःइङखो लहरअ्य उःङ् इभ्याःम्ङ । If I don't stay on the path I will catch my foot in a vine. बाटो नभएकोमा गएमा लहराले मलाई अल्झाउँछ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dokosi ʥəpɛ ghegʉmɛ rʌptsu-ʔɛ bhɛptɛ.*** अम्अ्य दोकोसि ज्योप्य घेग्युम्य रप्चुअ्य भ्याप्त्य । He hit the birds that were eating the corn with a stick. उसले मकै खाने कोकलेलाई झट्टीले हान्यो । ¶ ***ʔuŋʌ thō:mɛ bhɛptʌnʌ ʔʌdhōŋ ŋêi.*** उङ थोःम्य भ्याप्तन अधोङ् ङेःइ । I got a headache सिया लागे टाउको दुख्छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ risku bhɛptɛ.*** अम्अ्य रिस्कु भ्याप्त्य । He got wet because of the dew. ऊ सितले भिज्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bê:lʌ-ʔɛ kerōŋ bhɛptɛ.*** अम्अ्य बेःलअ्य केरोङ् भ्याप्त्य । He harvested peas with a sickle. उसले केराउको झाङ् हँसियाले फाँड्यो । ¶ ***bʌ̂i binɛ ʔʌ̄m-ʔɛ ghas bhɛptɛ.*** बैः बिन्य अम्अ्य घास् भ्याप्त्य । He cut grass to give to the cows. गाईलाई दिनलाई घाँस फाँड्यो । 1s: ***bhɛptu*** भ्याप्तु 1d: ***bhɛpi*** भ्यपि
See: 19 133

भ्रेःन्य ***bhrê:nɛ*** (***bhrek***) vt. scratch around. खोस्रनु. ¶ ***phə-ʔɛ bhrê:ktɛnʌ pūŋmɛpo ʔusɛ̄m lɛ̄:stɛ.*** फ्योअ्य भ्रेःक्त्यन पुङम्यपो उस्याम् ल्याःस्त्य । The chicken scratched around the flower and it came out at the root. कुखुराले खोस्राएर फूलको जरा निस्कियो । 1s: ***bhregu*** भ्रेगु
See: 36 150

भ्रेःन्य ***bhrênnɛ*** (***bhret***) vt. fall to pieces (plaster on the wall), become worn out. wear out (clothes). फाट्नु ।. फटाउनु. ¶ ***ʔʌgə bhrestɛ.*** अग्यो भ्रेस्त्य । My clothes became worn. मेरो लुगा फाट्यो । ¶ ***kɛ̄m mʉkilo gə bhrêi.*** क्याम् म्युकिलो ग्यो भ्रेःइ । When we work, our clothes wear out. काम गर्दा लुगा फाट्छ । ¶ ***klênpɛ kʌ̄m bhrêi.*** क्लेःन्प्य कम् भ्रेःइ । The plastered floors of houses crack. लिपेको घर उप्किन्छ । ¶ ***ʔuŋʌ gə bhredu.*** उङ ग्यो भ्रेदु । I wore out my clothes. म लुगा फटाउँछु । 1s: ***bhredu*** भ्रेदु 1d: ***bhretsi*** भ्रेचि
See: 35 149

भ्रेऽन्य ***bhrē:nɛ*** (***bhreŋ***) vi. be lazy. अल्छी गर्नु. ¶ ***ʔʌnêl ditstshɛ dʌla phû:nɛ bhreŋʌtʌ.*** अन्योःल् दिच्छ्य दला फुःन्य भ्रेङत । This morning, I was too lazy to get up early. आज बिहान सबेरै उठ्न अल्छी गरेँ । ¶ ***ʔʌ̄m bhrêŋtɛ.*** अम् भ्रेःङ्त्य । He was lazy. ऊ अल्छि गऱ्यो ।
1s: ***bhrēŋŋʌ*** भ्रेङ्ङ 1d: ***bhreŋi*** भ्रेङि
See: 31 145

भ्रोःन्य ***bhrô:nɛ*** (***bhrək***) vt. break. break. फुट्नु. फुटाउनु. ¶ ***jʌkʌ̂m lūŋ bhrô:nɛ mʌçpɛ gə.*** यकःम् लुङ् भ्रोःन्य महइप्य ग्यो । That boulder has to be broken. त्यो ढुङ्गा फुटाउनु पर्नेछ । ¶ ***phəpoti ɦūmtɛnʌ brəktɛ.*** फ्योपोति ह्युःम्त्यन ब्र्योक्त्य । The egg fell and broke. कुखुराको अण्डा खसेर फुट्यो । 1s: ***bhrogu*** भ्रोगु 1d: ***bhrəki*** भ्र्योकि
See: 83 197

भ्वाःन्न्य ***bhroɔ̂nnɛ*** (***bhrət***) vi. cry out, shout. कराउनु. ¶ ***solʌri ʔusominɛ mʌri bhrəstɛ.*** सोलरि उसोमिन्य मरि भ्र्योस्त्य । The jackal howled loudly in the evening. बेलुका स्याल धेरै करायो । 3s: ***bhrəstɛ*** भ्र्योस्त्य
See: 73 187

भ्वाःन्न्य ***bhroɔ̂nnɛ*** (***bhrəti***) vt. call. बोलाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔusominɛ gə̄:thɛ-bi bat mʉnɛ ʔibhrəstʌ.*** अम्अ्य उसोमिन्य ग्योऽथ्यबि बात् म्युन्य इभ्र्योस्त । He called me into the cowshed in the evening to talk. उसले बेलुका गोठमा कुरा गर्नु बोलायो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ môl mʉk-bi ʔibhrəstʌ.*** अम्अ्य म्योःल् म्युकबि इभ्र्योस्त । He called me for a talk. उसले सल्लाह गर्न बोलायो । ¶ ***sʉ̂r kɛ̄m-bi khəle jəsmɛs mʌnʌ keramada bhroɔ̂nnɛ mʌttʉ.*** स्युःर् क्याम्बि ख्योले य्योस्म्यास् मन केरामादा भ्वाःन्न्य मत्त्यु । We have to invite all our paternal and maternal relatives to the wedding ceremony. विवहामा सबै छोरीचेली र मावालीहरुलाई निम्तो दिनु पर्छ । 1s: ***bhroɔttu*** भ्वात्तु 1d: ***bhrətsi*** भ्र्योचि
See: 89 203

भ्लःन्न्य ***bhlʌ̂nnɛ*** (***bhlitt***) vt-i. boil. उम्लनु. ¶ ***ʔuŋʌ ku bhlʌ̂i mudu.*** उङ कु भ्लैः मुदु । I boil the water. पानी उम्लन लगाउँछु । ¶ ***ku bhlʌttʉ.*** कु भ्लत्त्यु । The water is boiling. पानी उम्लन्छ । ¶ ***dʉ̂:t khʌpkilo bhlʌçkhʌ mʌ̂nnɛ munu.*** द्युःत् खप्किलो भ्लहइख मःन्न्य मुन्यु । When we boil milk, it should not boil over. दूध उमाल्दा पोखिनु हुँदैन । ¶ ***bhlʌçpɛ ku.*** भ्लहइप्य कु । boiling water. उम्लेको पानी । ¶ ***ɦal ɦʌ̄lsilo bʌjʌ-lʌkʌ mʉndʉm mʌri bhlʌtnu.*** हाल् हल्सिलो बयलक म्युन्द्युम् मरि भ्लत्नु । It the hot season, winged termites fly out of the ground. गर्मी याममा जमीनबाट धेरै छिचिमिरो निस्कन्छन् ।

भ्लेःम्न्य ***bhlêmnɛ*** (***bhlept***) vt. flatten to the ground. ढलाउनु, ढाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ dhɔ̄:tser bhleptʌ.*** उङ धोऽचेर् भ्लेप्त । I flattened the wheat. मैले गहुँ ढलाएँ । ¶ ***ʥhūŋ-ʔɛ mʌkʌi mʌri bhleptɛ.*** झुङअ्य मकै मरि भ्लेप्त्य । The wind flattened the maize. हावाले मकै धेरै ढाल्यो । 1s: ***bhleptu*** भ्लेप्तु 1d: ***bhlepi*** भ्लेपि
See: 42 156

भ्वाःम्न्य ***bhoɔ̂mnɛ*** (***bhəpt***) vt. cover with an extra layer. पीँध लाउनु, ढाक्नु. ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ lʌ̃ŋ bhoɔptɛ.*** अम्‍ग्रय लङ्‍ भ्वाप्त्य । He wove an extra layer into the bottom of the basket. उसले डोको पीँध बुन्यो । ¶ ***paktʌsi-ʔɛ sʌ̃ŋ bhoɔpkhʌtɛ.*** पाक्‍तसिग्रय सङ्‍ भ्वाप्खत्य । The vine (Holboellia latifolia) grew over the tree. गुफ्लाले रुखलाई ढाक्यो । ¶ ***jotsʌm-ʔɛ kʌwʌ bhoɔpkhʌtɛ.*** योचम्‍ग्रय कव भ्वाप्खत्य । The knotweed grew all over the river. ठोट्‍नेले खोलालाई ढाकेको छ । 1s: ***bhoɔptu*** भ्वाप्तु 1d: ***bhəpi*** भ्योपि
See: 88 202

भ्वार्न्य ***bhoɔ̄rnɛ*** (***bhər***) vi. grow. बढ्नु. ¶ ***ʔên-tosobâm tsətstsə dʌla-ŋʌ bhoɔ̄rnu.*** अ्याःन्तोसोबाःम् च्योच्च्यो दलाङ भ्वार्नु । Nowadays children grow fast. आजकालको केटाकेटीहरु चाँडै बढ्छन् । ¶ ***jʉnɛm-bi sʌ̃ŋ-ɦɛm dʌla bhoɔ̄rnu.*** य्युन्याम्‍बि सङ्‍ह्याम् दला भ्वार्नु । In summer, the trees grow fast. वर्षामा रुखहरु चाँडै बढ्छन् । ¶ ***dʑhūŋ patʌlo gə-mîm-ʔɛ dʑhestʉ lɛm thik-ilo ʔik-sôm bhoɔ̄r.*** झुङ पातलो ग्योमिःम्‍ग्रय झेस्त्यु ल्याम् थिकिलो इक्‍सोःम् भ्वार् । Because of the thin air, we breathe more heavily in the mountains. हावा पातलो भएकोले लेकमा हिंड्दा श्वास बढ्छ । 1s: ***bhoɔ̄rŋʌ*** भ्वार्ङ 1d: ***bhəri*** भ्योरि
See: 78 192

- म -

म:न्न्य ***mʌ̂nnɛ*** (*mit*) vi. die. मर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m mumiswɛ.*** अम् मुमिस्व्य । He did not die. ऊ मरेन । ¶ ***noɔ̄mʔɛ sāŋ mistɛ.*** न्वाम्अ्य साङ मिस्त्य । The grass died from the heat. घामले झार मऱ्यो ।
See: 52 166

म:न्न्य ***mʌ̂nnɛ*** (*mʉt*) vt. causative. बनाउनु.
See: 104 218

■ म:न्सिन्य ***mʌ̂nsinɛ*** (*mʉt-si*) vr. ❶ cause oneself to be. बन्नु. ❷ pretend to be. फुर्ती लाउनु. ¶ ***bʌ̄ŋpɛ mʌ̂ntɛsi.*** बङ्प्य म:न्त्यसि । She made herself beautiful. उनी राम्री बनिन् । ¶ ***tsɛppɛ mumʌ̂nsije, ɦʌsʔɛ sēmlʌ ʔimʌçki.*** च्याप्प्य मुम:न्सिये, हस्अ्य सेम्ल इमह्इकि । Don't pretend to be competent, people will laught at us. फुर्ती नलाऊ, मन्छेले खिस्याउँछ ।
See: 256 298

म:न्न्य ***mʌ̂nnɛ*** (*mʉtt*) vt. causative.
See: 110 224

■ च्यो म:न्न्य ***tsɵ mʌ̂nnɛ*** (*mʉtt (tsɵ)*) have a child. बच्चा जन्मनु. ¶ ***ʔutsɵ mâŋ mʌttɛ? ʔutsɵ melsem mʌttɛ.*** उच्यो मा:ङ मत्त्य? उच्यो मेल्सेम् मत्त्य । What did he have? He had a girl. उसको बच्चा के जन्म्यो? उसको बच्चा छोरी जन्म्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-po ʔutsɵ melsem mʌttɛ.*** अम्पो उच्यो मेल्सेम् मत्त्य । He had a girl. उसको बच्चा (छोरी) जन्मियो ।

■ ज्य म:न्न्य ***ʥɛ mʌ̂nnɛ*** (*mʉtt (ʥɛ)*) have a good crop yield. बाली सप्रनु. ¶ ***ʔʌtêm bʌ̄ŋpɛ ʥɛ mʌttɛ.*** अते:म् बङ्प्य ज्य मत्त्य । This year the crop yield was good. यो साल राम्रो अन्न सप्रयो ।

■ दु: म:न्न्य ***dû: mʌ̂nnɛ*** (*mʉtt (dû:)*) start. शुरु गर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ lêl mʉnɛ dû: mʌttu.*** उङ ले:ल् म्युन्य दु: मत्तु । I start singing. म गीत गाँउन शुरु गर्छु । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ kēm dû: mʉtsi.*** इऽचिअ्य क्याम् दु: म्युचि । We start working. हामी काम शुरु गर्छौं । Voir : ***khuŋ***

■ नो: म:न्न्य ***nô: mʌ̂nnɛ*** (*mʉtt (nô:)*) punish, fine. तिराउनु. ¶ ***ʔubʌ̂i-ʔɛ ɦʌspo bali kʉtnu mʌnʌ nô: mʌttɛnu.*** उबै:अ्य हस्पो बालि क्युत्नु मन नो: मत्त्यनु । His cows ate other people's crops and he was fined. उसको गाईले अर्काको बाली खाएर उसलाई आर्मल् तिरायो ।

■ ह्वाइ म:न्न्य ***ɦoɔ̄i mʌ̂nnɛ*** (*mʉtt (ɦoɔ̄i)*) call. बोलाउनु. ¶ ***ʔʌmêm-ʔɛ jû: ʥonɛ ɦoɔ̄i ʔimustʌ.*** अम्या:म्अ्य यु: ज्योन्य ह्वाइ इम्युस्त । My mother called me to come eat. आमाले खाना खान बोलाउनु भयो ।

■ छेल् म:न्न्य ***tshēl mʌ̂nnɛ*** (*mʉtt (tshēl)*) not bear good fruits. नफल्नु, छिमले हुनु. ¶ ***rô: tshēl mʌttɛ.*** र्यो: छेल् मत्त्य । The rice yield was bad. धान फलेन ।

■ न्यो म:न्न्य ***nɵ mʌ̂nnɛ*** (*mʉtt (nɵ)*) bear good fruits. फलाइलो हुनु. ¶ ***rô: nɵ mʌttɛ*** र्यो: न्यो मत्त्य The rice crop was good. धान फलाइलो भयो ।

■ म:न्सिन्य ***mʌ̂nsinɛ*** (*mʉtt-si*) vr.
See: ?? ??

■ म्याल्म्युल् म:न्सिन्य ***mēlmʉl mʌ̂nsinɛ*** (*mʉtt-si (mēlmʉl)*) be ashamed. अनुहार खस्किनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʥhola tsêmtɛ mʌnʌ kʌ̄m ɦō:tɛnʌ mēlmʉl mʌ̂ntɛsi.*** अम्अ्य झोला च्या:म्त्य मन कम् होऽत्यन म्याल्म्युल् म:न्त्यसि । He lost the bag, and as he came home he felt ashamed of himself. झोला हराएर घर आउँदा उसको अनुहार खस्किएको थियो ।

म:म्न्य ***mʌ̂mnɛ*** (*mipt*) vt. swarm, join forces. छोप्नु, झुट्टिनु. ¶ ***biskei tshʉkpɛ rɵbe-ʔɛ ʔʌ̄m mʌptɛnu.*** बिस्केइ छुक्प्य ऱ्योबेअ्य अम् मप्त्यनु । The hornets that were disturbed swarmed him. बिच्किएको अरिङ्गालले उसलाई छोप्यो । ¶ ***khɵle-ʔɛ kēm mʌpki-kho dʌla nēr.*** ख्योलेअ्य क्याम् मप्किखो दला नेर् । If we all work together, it will be finished soon. सबैजना काममा झुट्टियौं भने काम चाँडो सिद्धिन्छ । 1d: ***mipi*** मिपि
See: 65 179

■ म:म्सिन्य ***mʌ̂msinɛ*** (*mipt-si*) vr. swarm together (of bees). गोला बस्नु. ¶ ***sʌ̄ŋ-bi sʉ̂r mʌpsipɛ munu.*** सङ्बि स्यु:र् मप्सिप्य मुनु । The bees are swarming in the tree. रुखमा मौरीको गोला बसेको छ ।
See: ?? ??

मम्न्य ***mʌ̄mnɛ*** (*mimt*) vt. think about. सोच्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌjɛtshe mʌ̂mtʌ.*** उङ अय्यछ्य म:म्त । I thought about my lover. मैले प्रेमिकालाई सम्झें । ¶ ***ɦē:sʌ kēm mʉnɛ mʌ̄mdu ɦe muŋʌ.*** हेऽस क्याम् म्युन्य मम्दु हे मुङ । I am thinking about how to do the work. कसरी काम गर्ने? सोची रहेको छु । ¶ ***jɛtshɛ-ʔɛ mʌ̂mtɛ khi, ɦidimɛ mʌttɛ.*** यछ्यअ्य म:म्त्य खि, हिदिम्य मत्त्य । As his lover thought about him, he hiccuped. मायालुले संभ्यो कि बाडुली लाग्यो । 1s: ***mʌ̄mdu*** मम्दु 1d: ***mimi*** मिमि
See: 68 182

■ मिम्खन्य ***mīm-khʌnɛ*** (*mim-khʌ*) recall. सम्झनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tsêmɦɵ:têm brâ: mʌ̂mkhʌtɛ.*** अम्अ्य च्या:म्ह्योऽत्या:म् ब्रा: म:म्खत्य । He recalled the things he had forgotten. बिर्सेको कुरा सम्भ्यो ।

■ मम्सिन्य ***mʌ̄msinɛ*** (*mimt-si*) vr. think. लाग्नु, ठान्नु, भन्ठान्नु. ¶ ***tsɵtsɵ muŋʌtʌlo bhʌ̄ŋte tsēi-wʌsukho nō:wɛ rʌ̄itshʌ mʌ̄msiŋʌ.*** च्योच्च्यो मुङतलो भङते चेइवसुखो नोऽव्य रैछ मम्सिङ । I think to myself ``It would have been good if I had studied hard as a child''. सानो छँदा राम्ररी सिकेको भए राम्रो हुन्थ्यो भन्ने लाग्छ । ¶ ***ʔʌmêm-po ʔugɵ mʌ̄msiŋʌtʌnʌ tûŋtʌ.*** अम्या:म्पो उग्यो मम्सिङतन तु:ङ्त । I thought: ``These are my mother's clothes'' and kept them. मेरो आमाको लुगा भन्ठानेर राखें । ¶ ***ʔiɦō:te mʌ̄msiŋʌtʌ ʔithɵrsestʌ.*** इहोऽत्य मम्सिङत इथ्योर्सेस्त । I thought to myself ``you came'' and I was very happy. तिमी आयौ भन्ठानेर खुशी भएँ । 1s: ***mʌ̄msiŋʌ*** मम्सिङ 1d: ***mīmsiji*** मिम्सियि
See: ?? ??

मर्न्य ***mʌ̄rnɛ*** (*mʉrt*) vt. suspect. शङ्क गर्नु. ¶ ***ʔugɵ ʥhêmtelo ʔʌ̄m-ʔɛ mi:lâm dēlbîm ɦʌs mʌ̂rtɛnu.*** उग्यो झ्या:म्त्यलो अम्अ्य मिऽला:म् देल्बि:म् हस् म:र्त्यनु । When his clothes disappeared, he suspected the people from the lower village. उसको लुगा हराउँदा तल्लो

गाउँको मान्छेहरुलाई शङ्क गऱ्यो । 1s: ***mʌ̄rdu*** मर्दु 1d: ***muri*** म्युरि
See: 115 229

मुन्य ***mune*** (***mu***) vi. be (animate), remain. हुनु, बस्नु. ¶ ***ʔûŋ sʌɦʌr-bi saknêl muŋʌtʌ.*** उ:ङ् सहऱबि साक्न्यो:ल् मुङत । I stayed in town for two days. म शहरमा दुई दिन बसेँ । ¶ ***ʔĩn khe-bi ʔimu?*** इन् ख्यबि इमु? Where do you live? तिमी कहाँ बस्छौ ? ¶ ***ʔên nupe ʔimuni ʔo ?*** ए:न् न्युप्य इमुनि ओ ? Are you well? तपाईंहरु सन्चै हुनुहुन्छ ? 1s: ***muŋʌ*** मुङ 1d: ***muji*** म्युजि
See: ?? ??

मेल्न्य ***mēlne*** (***mel***) vt. ❶ bend (crops). ढलाउनु. ❷ heal (by a shaman). धामीले फुक्न. ¶ ***mos-ʔɛ dhō:tser mêlte.*** मोस्ऽय धोऽचेर् मे:ल्त्य । The bear bent the wheat stalks. भालुले गहुँ सोतर पाऱ्यो । ¶ ***dzhūŋ-ʔɛ rô: mêlte.*** झुङ्ऽय र्यो: मे:ल्त्य । The wind bent the rice stalks. हावाले धान ढलायो । ¶ ***noktsho-ʔɛ thō:me mêlte.*** नोक्छोऽय थोऽम्य मे:ल्त्य । The shaman healed the (malignant) humor. धामीले सिया मन्सायो ।
See: 41 155

मैन्य ***mʌ̄ine*** (***min***) vi. be cooked. पाक्नु. ¶ ***jû: mĩ:ste.*** यु: मिऽस्त्य । The meal is ready. भात पाक्यो । ¶ ***ʔʌso mĩ:skheste mā:jo lɨ mulettu.*** अस्यो मिऽस्ख्योस्त्य मायो ल्यु मुलेत्तु । I am numb, I feel nothing. उसको मासु मरि सक्यो केहि महसुस गर्दैन ।
See: 55 169

मो:न्य ***mô:ne*** (***mokt***) vt. soak. भिजाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌgo moktu.*** उङ अग्यो मोक्तु । I soak my clothes. म मेरो लुगा भिजाउँछु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ rô:rā:ru mokte.*** अम्ऽय ऱ्यो:रारु मोक्त्य । He soaked the rice seeds. उसले धानको बिऊ भिजायो । 1s: ***moktu*** मोक्तु 1d: ***moki*** म्योकि
See: 90 204

मोऽन्य ***mō:ne*** (***moŋ***) vi. dream. सपना देख्नु. ¶ ***bʌ̄ŋpe semo moŋʌtʌ.*** बङ्प्य सेम्यो म्योङत । I had a nice dream. मैले राम्रो सपना देखेँ । 1s: ***mōŋŋʌ*** मोङ्ङ 1d: ***moŋi*** म्योङि
See: 77 191

मोऽन्य ***mō:ne*** (***moŋ***) vi. be large, thick. ठूलो हुनु, बढ्नु. ¶ ***junem-bi jô: mōŋpe tshû:.*** य्युन्याम्बि यो: मोङ्प्य छु: । The river is very large in summer time. वर्षा याममा नदी ठूलो हुन्छ । ¶ ***ghorapo ʔumêr sōŋpe mʌnʌ mōŋpe mʌttɨ.*** घोरापो उमे:र् सोङ्प्य मन मोङ्प्य मत्त्यु । The tail of a horse is long and thick. घोडाको पुच्छर लामो र ठूलो हुन्छ । ¶ ***bhʌ̂l jā:te kʌwʌ mêŋte.*** भ:ल् यात्य कव म्यो:ङ्त्य । With the flood, the river grew large. बाढी आउँदा खोला बढ्यो ।
See: 77 191

म्या:न्न्य ***mênne*** (***met***) vi. be erased, be wiped out. मेट्नु. ¶ ***wɵ jā:tɛlo, ɦʌs-po jû: meste.*** व्यो यात्यलो, हस्पो यु: म्यास्त्य । When it rained, the footprints were wiped away. पानी पर्दा मान्छेको पाइलो मेटियो ।

म्या:न्न्य ***mênne*** (***mett***) vt. wipe out, erase. मेटाउनु. ¶ ***wɵʔɛ phʌ̄rki mette.*** व्योऽय फर्कि म्यात्त्य । The rain washed away the dust. आकाशको पानीले धुलो मेटायो । ¶ ***mastʌrʔɛ kalopaṭi-bîm ʔʌtshēr mette.*** मास्टऱ्य कालोपाटिबि:म् अछेर् म्यात्त्य । The teacher erased the letters on the blackboard. शिक्षकले कालोपाटीको अक्षर मेट्यो । 1s: ***mettu*** म्यात्तु 1d: ***metsi*** म्यचि

म्या:म्न्य ***mêmne*** (***mept***) vt. uproot (carelessly, in a hurry). उखेल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ lū:dzʌ rā:ru mepsʌ têlte.*** अम्ऽय लुऽज रारु म्याप्स ते:ल्त्य । He pulled up the millet seedlings. उसले कोदोको बीउ मर्काउदै उखेल्यो । ¶ ***melsem-su kîitilo dhō:sʌm-kʌ mê:p lɨ̂iti.*** मेल्सेम्सु कि:इतिलो धोऽसमक म्या:प् ल्यु:इति । When the girls fought, they pulled out each other's hair. आईमाईहरुले एक-अर्काको कपाल निमोठा निमोठ गरे। Syn: ***ter.*** 1s: ***meptu*** म्याप्तु
See: 19 133

म्यार्न्य ***mērne*** (***mer***) vt-i. feel nauseous. बढी खाएर वाक्क हुनु. ¶ ***ʔʌ̄m poksɵʔɛ mêrte.*** अम् पोक्स्योऽय म्या:र्त्य । He felt sick after eating too much pork. उसलाई मासुले वाक्कै भयो । Syn: ***ŋel.*** 1s: ***ʔimerʌtʌ*** इम्यरत 1d: ***ʔimeriti*** इम्यरिति

म्याल्न्य ***mēlne*** (***mel***) vt. stir. मस्काउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ lū:dzʌ jû: mêlte.*** अम्ऽय लुऽज यु: म्या:ल्त्य । He stirred the millet porridge. उसले कोदोको ढिँडो मस्कायो । 1s: ***melu*** म्यलु 1d: ***meli*** म्यलि
See: 18 132

म्युन्य ***mune*** (***mɨ***) vt. do. गर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ bhēŋsi ɦilei mʌŋʌ.*** उङ भेङ्सि हिलेइ मङ । I plough the rice field. म खेत हिल्याउँछु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ bʌ̄ŋpe lêl me.*** अम्ऽय बङ्प्य ले:ल् म्य । He sings nice songs. उसले राम्रो गीत गाउँछ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tsenupe brâ: mɨte.*** अम्ऽय च्यन्युप्य ब्रा: म्युत्य । He made a nice speech. उसले मीठो कुरा गऱ्यो ।
See: ?? ??
■ ब्ल्या: म्युन्य ***blɛ̂: mɨne*** (***mɨ (blɛ̂:)***) criticize. आलोचना गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-po ʔublɛ̂: mɨtnu.*** अम्पो उब्ल्या: म्युत्नु । They criticized him. उसको आलोचना गरे ।
■ म्यु:न्सिन्य ***mɨ̂nsine*** (***mɨ-si***) ¶ ***ʔêntosoba ɦepi kēm mɨ̂nsi.*** अया:न्तोसोबा ह्यपि क्याम् म्यु:न्सि । These days a lot of work gets done. आजकाल निकै काम गरिन्छ ।

म्योन्य ***mone*** (***mɵ***) vi. vomit. छाद्नु, बान्त गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m ŋestelo mō:te.*** अम् ङेस्त्यलो मोऽत्य । When he was sick, he vomited. ऊ बिरामी हुँदा छाद्यो । ¶ ***ʔʌ̄m mō:te ghrā:te.*** अम् मोऽत्य घ्रात्य । He vomited a lot. ऊ

छाद्यो । 1s: ***məŋʌtʌ*** म्योङत
See: 71 185

म्वाःन्न्य ***moɔ̂nnɛ*** (***mət***) vt. be finished (food). finish up (food). सकिनु. सिद्ध्याउनु. ¶ ***ghiu jo məstɛ bîrmə jo khəstɛ.*** घिउ यो म्योस्त्य बिःम्र्यो यो ख्योस्त्य । The butter is finished, the cat went away. घिउ पनि सक्यो बिरालो पनि गयो । ¶ ***ʔispə-ʔɛ dʑɛ mə̂ːtɛ.*** इस्प्योञ्य ज्य म्योःत्य । The mouse finished off the grains. मुसोले अन्न सिद्ध्यायो । Syn: ***ner***. 1s: ***modu*** मोदु 1d: ***mətsi*** म्योचि
See: 82 196

म्वाःम्न्य ***moɔ̂mnɛ*** (***məp***) vt. grope, stroke. छाम्नु, सुम्सुम्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ kə mʌtoɔçpɛ-bi moptʌ.*** उङ क्यो मत्वाहइप्यबि मोप्त । I groped around in the dark. अँध्यारोमा छामछुम गरेर हिँडेँ । ¶ ***ʔik-ʔɛ khespə-po ʔuroɔ̄m moɔptiki.*** इक्ञ्य खेस्प्योपो उऱ्वाम् म्वाप्तिकि । We searched the thief's body. हामीले चोरको जिउँ छाम्यौं । 1s: ***mobu*** मोबु 1d: ***məpi*** म्योपि
See: ?? ??

म्वाःम्न्य ***moɔ̂mnɛ*** (***məp***) vi. spill. पोखिनु. ¶ ***ku məptɛ.*** कु म्योप्त्य । The water spilled. पानी पोखियो । 3s: ***məptɛ*** म्योप्त्य
See: 72 186

म्वाःम्न्य ***moɔ̂mnɛ*** (***məpt***) vt. spill. पोखाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ku moɔptʌ.*** उङ कु म्वाप्त । I spilled water. मैले पानी पोखाएँ । ¶ ***ʔutsîl-ʔɛ ʔāːpo ʔʌsāŋku ʔiməpsəstʌ.*** उचिःल्ञ्य आपो असाङ्कु इम्योप्स्योस्त । He spilled my tea in anger. रीसले मेरो चिया पोखाईदियो । 1s: ***moɔptu*** म्वाप्तु
See: 88 202

- य -

यःन्न्य ***jʌ̂nnɛ*** (***jitt***) vt. have time. भ्याउनु. ¶ ***disɛ̂: kẽm-bi khoɔ̂nnɛ jʌttu.*** दिस्या: क्याम्बि ख्वा:न्न्य यत्तु । Tomorrow I will have time to go to work. भोलि काम गर्न जान भ्याउँछु । 1s: ***jʌttu*** यत्तु 1d: ***jitsi*** यिचि
See: 66 180

यःम्न्य ***jʌ̂mnɛ*** (***jipt***) vt-i. force into, insert and twist. be finished. घुसाउनु. सक्नु. ¶ ***ʔinɛ theçpɛ paip jʌptɛ.*** इन्य थ्याहइप्य पाइप् यप्ते । Connect the hose that snapped! तिमीले चुटेको नाला गाँसिदेऊ न । ¶ ***lup-po siptilîm tsipʌmi-ʔɛ jʌptɛ.*** लुप्पो सिप्तिलि:म् चिपमिश्र्य यप्त्य । The wine maker inserted the plug into the bottom of the pot. निगार बनाउने मान्छेले घैँटोको टुटी बुच्च्यायो । ¶ ***ʔuŋetso sũ:tɛlo, phʌsʌlʌ̂mʔɛ jʌptɛ.*** उङेचो सुऽत्यलो, फसलःम्ञ्य यप्त्य । His ear was itchy, so he used a feather to scratch it. उसको कान चिलाउँदा प्वाँखले कन्यायो । ¶ ***ɦulu-bi sʌ̃ŋ jʌpkhʌtɛ, woŋâm sʌ̃ŋ ɦʌ̂nnɛ mʌttʉ.*** हुलुबि सङ यप्खत्य, वोङा:म् सङ ह:न्न्य मत्त्यु । The wood in the hearth is burned up, we have to add some more firewood. अगेनामा दाउरा डढी सकियो, अरु दाउरा पोल्नु पर्छ । ¶ ***ʔupep-ʔɛ bhʌ̂rtɛlo ʔubrâ: khutsʉ jʌpkhʌtɛ.*** उप्याप्अ्य भ:र्त्यलो उब्रा: ख्युच्यु यप्खत्य । He stopped talking when his father scolded him. बाबाले गाली गर्दा उसको कुरा बन्द भयो । 1s: ***jʌptu*** यप्तु 1d: ***jipi*** यिपि

यम्न्य ***jʌ̃mnɛ*** (***jʉm***) vi. be irresponsible, neglect one's duties, be careless. भुल्नु, गर्नु पर्ने काम नगर्नु, बिग्रनु. ¶ ***bʌ̂i ku bʌ̂nnɛ mʌçpɛ, ʔʌnôl jʉmʌtʌ.*** बै: कु ब:न्न्य महइप्य, अन्यो:ल् य्युमत । It is my responsibility to give water to the cows, but I forgot today. गाईलाई पानी खुवाउनु पर्ने आज बेकाममा भुलेँ । ¶ ***ʔʌ̃m jʉ̂mtɛ, ʔukʌ̃m ʔʉ̃:stɛ.*** अम् य्यु:म्त्य, उकम् अयुऽस्त्य । He was careless and his house crumbled. ऊ बिग्रियो, उसको घर पनि ढल्यो । ¶ ***jʌ̃mpɛ ɦʌs ʔukhot mukhõŋ.*** यम्प्य हस् उखोत् मुखोङ । Irresponsible people do not fulfill their duties. बिग्रेको मान्छेले उन्नति गर्दैन । 1s: ***jʌ̃mŋʌ*** यम्ङ
See: 99 213

यल्न्य ***jʌ̃lnɛ*** (***jil***) vt. make soft by squeezing. माड्नु. ¶ ***dzudzur jilutʌ.*** जुजुर् यिलुत । I squeezed the lemon. मैले कागती माडेँ। 3s: ***jîltɛ*** यि:ल्त्य
See: 64 178

यल्न्य ***jʌ̃lnɛ*** (***jʌlt***) vt. ripen (of fruit). पाक्नु. ¶ ***jʌ̃lpɛ leŋaksi tsɛnʉ.*** यल्प्य लेङाक्सि च्यन्यु । Ripe bananas are nice. पाकेको केरा मीठो हुन्छ । ¶ ***bhɛ.ndɛrɛ̃:ni ʔukhãŋ-biŋʌ jʌ̂ltɛ.*** भ्यन्दय्र्यानि उखाङबिङ य:ल्त्य । The tomatoes ripened on the vine. गोलभेँडा बोट्मै पाक्यो ।
See: ?? ??

या:न्य ***jâ:nɛ*** (***jakt***) vt. strike, beat. पिट्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌ̃m jaktʌ.*** उङ अम् याक्त । I beat him. मैले उसलाई पिटेँ । 1s: ***jaktu*** याक्तु
See: 21 135

यान्य ***jā:nɛ*** (***jaŋ***) vt. ❶ sift. चाल्नु. ❷ pilfer. खुसुक्क चोर्नु, खुसुखुसु चोर्नु या चोरी गर्नु. ¶ ***rɛ̃ikhemu-bi bhrɛ̂m-phʌl jʌŋutʌ.*** ऱ्याइख्यमुबि भ्या:म्फल् यङुत । I sifted buckwheat flour. फापरको पीठो चाल्नीमा चालेँ । ¶ ***ghrɛ̂:-ʔɛ ku jâŋtɛ.*** घ्र्या:श्र्य कु या:ङ्त्य । The crab made holes and the water seeped through them. गङ्गटोले पानी चाल्यो । ¶ ***ʔispə-ʔɛ dzɛ jâŋtɛ.*** इस्प्योश्र्य ज्य या:ङ्त्य । The mouse pilfered grain. मुसाले अन्न ओसाऱ्यो । 1s: ***jʌŋu*** यङु
See: 15 129

याल्न्य ***jālnɛ*** (***jal***) vt. strike. कुट्नु. ¶ ***bāŋda-ʔɛ rʌptsu-ʔɛ goru jāl-tõ: ʔû: dzhôŋtɛ.*** बाङ्दाश्र्य रप्चुश्र्य गोरु याल्तोऽ ऊ: भ्यो:ङ्त्य । The simpleton ploughed the field by beating the ox with a stick. मूर्खले लट्ठीले गोरु पिट्दै जोत्यो । ¶ ***pulis-ʔɛ khespə jâltɛ.*** पुलिस्श्र्य खेस्प्यो या:ल्त्य । The policeman beat the thief. पुलिसले चोरलाई कुट्यो । 1s: ***jʌlu*** यलु 1d: ***jʌli*** यलि
See: 17 131

याल्न्य ***jālnɛ*** (***jal***) vt. add yeast. गलाउनु. ¶ ***lʌ̃ŋkhi-ʔɛ tsi jā:lʉnʌ lēmpɛ tshû:.*** लङ्खिश्र्य चि याल्युन लेम्प्य छु: । When we add yeast to the alcohol, it becomes sweet. मर्चाले जाँड गलाएपछि गुलियो हुन्छ । 1s: ***jʌlu*** यलु 1d: ***jʌli*** यलि

यु:न्य ***jû:nɛ*** (***jik***) vt. grind (with a mill). पिँध्नु, पिस्नु. ¶ ***ʔuŋʌ phʌ̃l jigu.*** उङ फल् यिगु । I grind flour. म पिठो पिँध्छु । 1s: ***jigu*** यिगु
See: 60 174

यु:न्य ***jû:nɛ*** (***jʉkt***) vt. fix a handle. घुसाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ betho juktu.*** उङ बेथो युक्तु । I fixed the handle of the khukuri. मैले बिँडमा लाहा लगाई खुकुरी घुसाएँ । 1s: ***juktu*** युक्तु 1d: ***jʉki*** य्युकि
See: 111 225

ये:न्न्य ***jênnɛ*** (***jet***) vt. ❶ bring down. माथीबाट ल्याउनु, झार्नु. ❷ mature. उमेर पुग्नु, बेला हुनु. ¶ ***ʔuŋʌ thũ:nɛm-tʉkʌ sʌ̃ŋ jedu.*** उङ थुऽन्याम्त्युक सङ येदु । I bring wood down from the forest. मैले जाङ्गालबाट दाउरा झार्छु । ¶ ***dzhes-tʉkʌ sunpat jê:tʌ.*** झेस्त्युक सुन्पात् ये:त । I brought sunpati flower from the highlands. लेकबाट सुनपाती ल्याएँ । ¶ ***tsətstsə ʔiskul phũ:nɛ jê:tɛ.*** च्योच्च्यो इस्कुल् फुऽन्य ये:त्य । The child reached school age. बच्चा स्कुल पठाउने उमेर भयो । ¶ ***lũ:dzʌ ɦê:nɛ jê:tɛ.*** लुऽज हे:न्य ये:त्य । It is time to harvest the millet. कोदो टिप्ने बेला भयो । ¶ ***ʔɛ̂n ni rô:rā:ru jâ: mʉnɛ jê:tɛ.*** अया:न् नि न्यो:रारु या: म्युन्य ये:त्य । The time has come to transplant rice seedlings. अब त धानको बिउँ रोप्ने (छिप्नु) बेला भयो । 1s: ***jedu*** येदु 1d: ***jetsi*** येचि
See: 35 149

येःम्न्य ***jêmnɛ*** (*jep*) vi. become worn. खिइनु. ¶ ***ʔû: dʑhoŋutʌlo ɦʌlo jeptɛ.*** ऊ: झोङ्तलो हलो येप्त्य । When I ploughed, the plough got damaged. बारी जोत्दा हलो खियो । ¶ ***ʔutʌptʌru-po tsõŋ jeptɛ.*** उतप्तरुपो चोङ येप्त्य । The point of his stick wore down. उसको लट्ठीको टुप्पो खियो । ¶ ***ghʌʈʈa-po khurû: jeptɛ.*** घट्टापो ख्युन्यु: येप्त्य । The millstone wore down. घट्टाको जाँतो खियो ।
See: 26 140

येःम्न्य ***jêmnɛ*** (*jept*) vt. blink, wink. आँखा झिम्कनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌmʌs jeptʌ.*** उङ अमस् येप्त । I blinked. आँखा झिम्झिम गरेँ । 1s: ***jeptu*** येप्तु
See: 42 156

येन्य ***jenɛ*** (*je*) vi. come down. माथिबाट आउनु. ¶ ***ʔʌ̃m ʔudhʌlu jā:tɛ.*** अम् उधलु यात्य । He came down. ऊ तल आयो । 1s: ***jeŋʌ*** येङ 1d: ***jeji*** येयि
See: ?? ??

येम्न्य ***jēmnɛ*** (*jem*) vt. bear, endure, suffer from. सहनु. ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ kʌ̃m-bîm dʉk mʌri jē:mʉ.*** अम्अ्य कम्बि:म् द्युक् मरि येऽम्यु । He endures a lot of hardship at home. उसले घरमा धेरै दु:ख सहन्छ । ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌsêl-bim koɔ̃r ɦɛpi jemutʌ.*** उङ अस्या:ल्बिम् क्वार् ह्यपि येमुत । I suffered a lot from a wound on my leg. खुट्टाको घाउ निकै सहेको छु । 1s: ***jemu*** येमु 1d: ***jemi*** येमि
See: 37 151

येम्न्य ***jēmnɛ*** (*jem*) vi. be too late to harvest. बाली उठाउँन ढिलो हुनु. ¶ ***dhō:tser jêmtɛ.*** धोऽचेर् येःम्त्य । It is too late to harvest wheat. गहुँ टिप्न ढिलो भयो । 4s: ***jēm*** येम्
See: 29 143

यो:न्य ***jô:nɛ*** (*jɵk*) vt. distribute. बाँड्नु. ¶ ***ʔuŋʌ lēmpɛ jogu.*** उङ लेम्प्य योगु । I distribute sweets. म मीठाइ बाँड्छु । ¶ ***ʔuŋʌ tsɵtstsɵ-ɦɛm lēmpɛ joksʌtunu.*** उङ च्योच्च्योह्याम् लेम्प्य योक्सतुनु । I distribute sweets to the children. म केटाकेटीलाई मीठाइ बाँडिदिन्छु । 1s: ***jogu*** योगु 1d: ***jɵki*** य्योकि
See: 83 197

यो:न्य ***jô:nɛ*** (*jɵkt*) vt. move. सार्नु. ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ gɵ̄:the joktɛ.*** अम्अ्य ग्योऽथ्य योक्त्य । He moved the cow-shed. उसले गोठ सार्‍यो । 1s: ***joktu*** योक्तु 1d: ***jɵki*** य्योकि
See: 90 204

योऽन्य ***jō:nɛ*** (*jɵŋ*) vi. melt. पग्लनु. ¶ ***noɔ̃m-ʔɛ ghiu jêŋtɛ.*** न्वाम्अ्य घिउ य्यो:ङ्त्य । The butter melted in the sun. घामले घ्यू पग्ल्यो । ¶ ***nōŋ jêŋtɛ.*** नोङ य्यो:ङ्त्य । The snow melted. हिउँ पग्ल्यो । 3s: ***jêŋte*** य्यो:ङ्त्य
See: 77 191

योऽन्य ***jō:nɛ*** (*jɵŋ*) vt. avoid, hold off doing something. बाधा गर्नु. ¶ ***kʌ̃mgojo sibra mʉnɛ jōŋki.*** कम्गोयो सिब्रा म्युन्य योङ्कि । We avoid whistling inside the house. घरभित्र सुसिला गर्न बाधा गर्छौं । ¶ ***dēl-bi ɦʌs mʌ̂nnulo ʔû:-bi kēm mʉnɛ tunêl jōŋki.*** देल्बि हस् म:न्नुलो ऊ:बि क्याम् म्युन्य तुन्यो:ल् योङ्कि । When someone dies in the village, people hold off working in the fields for one day. गाउँमा मरौ हुँदा बारीमा काम गर्न एकदिन बाधा गर्नु पर्छ । 1s: ***joŋu*** योङु
See: 85 199

य्या:न्न्य ***jênnɛ*** (*jɛt*) vt. want, like. मन पराउनु. ¶ ***ʔuŋʌ tshoɔ̃mnɛ jɛdu.*** उङ छ्वाम्न्य य्यदु । I want to dance. म नाच्न मन पराउँछु । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ sɵbem jɛ̄:dʉ.*** अम्अ्य स्योबेम् य्याद्यु । He likes bread. रोटी मन पराउँछ । ¶ ***lêl-kʌ ʔʌ̃msu jêi lʉpɛ mʉji.*** ल्या:ल्क अम्सु य्या:इ ल्युप्य म्युयि । They have liked each other for a long time. पहिलेदेखि उनीहरु एकापस मन पराएका छन् । 1s: ***jɛdu*** य्यदु
See: 12 126
■ य्या:न्सिन्य ***jênsinɛ*** (*jɛt-si*) vr. be happy. खुशी हुनु. ¶ ***ʔʌ̃msu ʔiskul-kʌ jɛssiji.*** अम्सु इस्कुलक य्यास्सियि । They are happy at school. स्कुलदेखि उनिहरु खुशी छन् ।
See: 232 274

य्या:न्न्य ***jênnɛ*** (*jɛtt*) vt. sharpen. उध्याउनु. ¶ ***bê:lʌ jɛçkinʌ ɦɛçpɛ tshû:.*** बे:ल य्याह्किन हेह्प्य छु: । When we whet our sickle, it becomes sharp. हँसिया उध्याएपछि धारिलो हुन्छ । 1s: ***jɛttu*** य्यात्तु 1d: ***jɛtsi*** य्यचि

य्युन्य ***jʉnɛ*** (*jʉ*) vt. manage (household). बन्दोवस्ता गर्नु, तुल्याउनु. ¶ ***kʌ̃m-bi mupɛʔɛ jʉnɛ jenɛ mʌttʉ.*** कम्बि मुप्यअ्य य्युन्य येन्य मत्त्यु । The person in the house has to manage the household. घरमा बस्नेले बन्दोवस्ता गर्नु पर्छ । 3s: ***jʉtɛ jê:tɛ*** य्युत्य ये:त्य

य्वा:न्न्य ***joɔ̂nnɛ*** (*jɵt*) vi. look like, resemble. (कस्तो) देखिनु. ¶ ***ʔûŋ tɵpi-ʔɛ ɦê: joɔ̂iŋʌ?*** उ:ङ त्योपिअ्य हे: य्वा:इङ? What do I look like with a hat? म टोपीले कस्तो देखिन्छु ? ¶ ***ʔʌ̃msu bʌdʑar khɵtsilo ɦê: jɵtsi?*** अम्सु बजार् ख्योचिलो हे: य्योचि? What did they look like when they went to the market? उनीहरू बजार जाँदा कस्तो देखिन्छन् ? ¶ ***ʔʌ̃m ʔumêm ɦêŋŋʌ joɔ̂i.*** अम् उम्या:म् हे:ङ्ङ य्वा:इ । She looks like her mother. उनी आफ्नो आमा जस्तै देखिन्छे । 1s: ***joɔ̂iŋʌ*** य्वा:इङ 1d: ***jɵtsi*** य्योचि
See: 73 187

य्वा:म्न्य ***joɔ̂mnɛ*** (*jɵp*) vt. ❶ crumble, crush. धूलो पार्नु. ❷ warm up (body). जिउ तताउनु. ¶ ***ʔĩ:tsi-ʔɛ khɛrsêi mʌri jɵpiti.*** इऽचिअ्य ख्योर्स्या:इ मरि य्योपिति । We crushed chilli into powder. हामीले खोर्सानी धेरै धूलो पार्‍यौं । ¶ ***ʔuŋʌ bheŋsibîm bhʌkʌnʌ jobutʌ.*** उङ भेङ्सिबि:म् भकन योबुत । I smashed the clods of earth on the rice field. मैले खेतको डल्लो फुटाएँ । ¶

tsēmsinɛ-kʌ lêl roɔ̄m joɔ̂mnɛ mʌttʉ. चेम्सिन्यक ल्या:ल् ऱ्वाम् य्वा:म्न्य मत्त्यु । It's important to warm up before playing. खेल्नु भन्द अगाडी जिउ तताउनु पर्छ ।
See: 81 195

य्वार्न्यं ***joɔ̄rnɛ*** (***jər***) vt. slice, cut (lengthwise). चिरा पार्नु. ¶ ***bʌ̄rsu jɔ̄:re.*** बर्सु य्योऽरे । Slice the cucumber. काँक्रो चिर न । ¶ ***negi mʉkilo pô:posə joɔ̄rsʌ negi noktsho-ʔɛ rʌdʌm mɛ.*** नेगि म्युकिलो पो:पोस्यो य्वार्स नेगि नोक्छोश्रय रदम् म्य । When we worship the Nagi, we slice pork and the priest performs the ceremony. नागी पूज्दा सुँगुरको मासु चिरा पारी नागी पुरोहितले विधि गर्दछ ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ mula jə̂rtɛ.*** अम्श्रय मुला य्यो:र्त्य । He sliced the radish. उसले मूला चिऱ्यो । 1s: ***joru*** योरु 1d: ***jəri*** य्योरि
See: 86 200

- र -

रःन्य ***rʌ̂nnɛ*** (*ritt*) vt. follow (in order to obtain something). आशयले पछ्याउनु. ¶ ***nôr-ʔɛ bhēnde rʌttɛ.*** न्योःर्ऋय भेन्दे रत्त्य । The tiger followed the sheep. बाघले भेडा पछ्यायो । ¶ ***mit̪hai-po lagi tsɵtstsɵ-ɦem-ʔɛ ʔûŋ ʔirʌ̂iŋʌnu.*** मिठाइपो लागि च्योच्च्योह्याम्ऋय उःङ इरैःङ्नु । The children are following me, hoping for sweets. मिठाइको लागि केटाकेटीहरुले मलाई पछ्याउँछन् । 1d: ***ritsi*** रिचि
See: 66 180

रःन्य ***rʌ̂nnɛ*** (*ritt*) vt-i. hex. नाग लाग्नु. ¶ ***ʔûŋ sīm-ʔɛ ʔiristʌnʌ sʌpʌr ʔimɵstʌ, mʌnʌ noktsho-ʔɛ simdhû:p ɦʌttɛnʌ nɵŋʌtʌ.*** उःङ सिम्ऋय इरिस्तन सपर् इम्युस्त, मन नोक्छोऋय सिम्धुःप् हत्त्यन न्युङत । I was hexed and developped a rash and then the shaman burned incense and I got better. मलाई नाग लागेर खटिरा आयो, अनि धामीले सिमधुप पोलेपछि निको भएँ । ¶ ***lʌ̄m-ʔɛ ʔiristʌnʌ ʔʌmupu ɦêmtɛ.*** लम्ऋय इरिस्तन अमुपु ह्योःम्त्य । I was hexed by a demon and my belly swelled. पिशाच लागेर पेट ढाँडियो ।

रःम्न्य ***rʌ̂mnɛ*** (*ript*) vt. twist. बाट्नु, निचोर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ sɵle rʌptʌ.*** उङ स्योले रप्त । I twisted the thread. मैले धागो बाटेँ । ¶ ***ʔʌ̄m kalobhut-ʔɛ rʌptɛ.*** अम् कालोभुत्ऋय रप्त्य । The spirit made him sick. उसलाई कालोभूत लागेर बिरामी भयो । ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ gɵ soɔptɛnʌ rʌptɛ mʌnʌ ruktɛ.*** अम्ऋय ग्यो स्वाप्त्यन रप्त्य मन रुक्त्य । She washed the clothes, wrung them out and shook them out. उसले लुगा धोएपछि निचाऱ्यो र झट्कायो । 1s: ***rʌptu*** रप्तु 1d: ***ripi*** रिपि
See: 65 179

रःम्न्य ***rʌ̂mnɛ*** (*ript*) vt. take cover. छेल्नु. ¶ ***ʔudhʌ̂m-ʔɛ noɔ̄m rʌptɛ.*** उधःम्ऋय न्वाम् रप्त्य । The sun disappeared behind the hill. डाँडाले घाम छेल्यो । ¶ ***ʔʌ̄m-ɦem-ʔɛ wɵ jā:tɛlo phûl-bi rʌptɛnu.*** अम्ह्याम्ऋय व्यो यात्यलो फुःल्बि रप्त्यनु । When it rained, they took cover in a cave. उनीहरुले पानी पर्दा ओडारमा ओत लिए ।
See: 65 179

रःम्न्य ***rʌ̂mnɛ*** (*rɵp*) vt. cut into pieces. गिँड्नु, टुक्र्याउनु, चुर्नि. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sʌ̄ŋ ʔulupphi-kʌ rɵ̂:ptɛ.*** अम्ऋय सङ उल्युप्फिक र्युःप्त्य । He cut the tree from the middle. उसले मुढा बीचबाट टुक्र्यायो । ¶ ***ʔʌ̄m ʔutsîl-ʔɛ rɵ̄:bɵ.*** अम् उचिःल्ऋय र्युऽब्यु । He is extremely angry. ऊ आफै रिसले चुर्निन्छ । 1s: ***rubu*** रुबु
See: 103 217

रम्न्य ***rʌ̄mnɛ*** (*rɵmt*) vt. coil around (a stick, tree), cut around (ridge). बेर्नु. ¶ ***dude lʌɦʌrʌ-ʔɛ sʌ̄ŋ rʌ̂mtɛ.*** दुदे लहरऋय सङ रःम्त्य । The vine coiled around the tree. दुदे लहराले रुख बेऱ्यो । ¶ ***ʔʌdʑō:ŋʌ khɵstɛ, ʔên ni ʔudhʌ̂m rʌ̂mtɛ ɦolʌ.*** अजोऽङ ख्योस्त्य, अयाःन् नि उधःम् रःम्त्य होल । He went ahead and may have passed over the ridge. अघि नै गयो अब त डाँडा कट्यो होला । ¶ ***bʌ̂i-ʔɛ kilo-bi ribʌ rʌ̂mtɛ*** बैःऋय किलोबि रिब रःम्त्य The cow wound the rope around the pole. गाईले किलोमा डोरी बटाऱ्यो ।
See: 112 226

रल्न्य ***rʌ̄lnɛ*** (*ril*) vt. roll, tumble down. roll. गुल्टनु. बेल्नु, गुल्टाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ sɵbem rilutʌ.*** उङ स्योबेम् रिलुत । I kneaded bread. मैले रोटी बेलेँ । ¶ ***ʔuthē:rʌlʌ me-ju lūŋ rîltɛ.*** उथेऽरल म्ययु लुङ रिःल्त्य । A stone rolled down from a steep place. भिरालो ठाउँबाट ढुङ्गा गुल्ट्यो । ¶ ***gobor bheptsɵ-ʔɛ gobor rîltɛ.*** गोबोर् भेप्च्योऋय गोबोर् रिःल्त्य । The dung beetle rolled some dung into balls. गोब्रे किराले गोबर गुल्टायो । 1s: ***rilu*** रिलु
See: 64 178

राःन्य ***râ:nɛ*** (*rak*) vi. enter a place in search of something. भित्र पसेर चहार्नु. ¶ ***bʌ̂iʔɛ thū:nɛm râ:ktɛ.*** बैःऋय थुऽन्याम् राःक्त्य । The cow went into the forest (to graze) गाईले जङ्गल चहाऱ्यो । 1s: ***rʌgu*** रगु

राःन्य ***râ:nɛ*** (*rakt*) vt-i. make someone gag, choke on. गला लाग्नु. ¶ ***ʔʌ̄m gunduruk-ʔɛ raktɛ.*** अम् गुन्दुरुक्ऋय राक्त्य । He choked on the gunduruk. उसलाई गुन्दुरुकले गला लाग्यो । 1s: ***ʔirʌkʌtʌ*** इरकत 1d: ***ʔirʌkiti*** इरकिति

रिन्य ***rinɛ*** (*ri*) vi. predict. भविष्यवाणी गर्नु. ¶ ***noktsho-ʔɛ ritɛ.*** नोक्छोऋय रित्य । The shaman made a prediction. झाँक्रीले भविष्यवाणी गऱ्यो ।
See: 50 164

रिन्य ***rinɛ*** (*ri*) vt-i. wash onto the shore. छोड्नु. ¶ ***ku-ʔɛ sʌ̄ŋ tɛ̄:keti-kʌ mɛ̄:keti ritɛ.*** कुऋय सङ त्याकेतिक म्याकेति रित्य । The water washed the trunk onto this side of the river. नदीले दाउरा वारि किनारमा छोड्यो । 1s: ***ʔiriŋʌtʌ*** इरिङत

रिन्य ***rinɛ*** (*ri*) vi. become dizzy. रिङ्गटा लाग्नु. ¶ ***ʔunû: rū:tɛ.*** उनुः रुऽत्य । He got dizzy. रिङ्गटा लाग्यो ।
See: ?? ??

रुःन्य ***rû:nɛ*** (*rikt*) vt. shake (with a horizontal motion), sprinkle with water. हल्लाउनु, छर्काउनु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ ʔudhōŋ rʌktɛ.*** अम्ऋय उधोङ रक्त्य । He shook his head. टाउको हल्लायो । ¶ ***mʌ̂idelʌ ɦō:tɛlo ku-ʔɛ rʌktʌ.*** मैःदेल होऽत्यलो कुऋय रकत । When he came from the funeral, I sprinkled him with water. दाहसंस्कारबाट आउँदा पानी छर्काएँ । ¶ ***phʌ̄rki gɵkde-bi ku rû:nɛ mʌttɵ.*** फर्कि ग्योक्देबि कु रुःन्य मत्त्यु । One has to sprinkle water on dusty places. धुलो हुने ठाउँमा पानी छर्किनु पर्दछ । ¶ ***rumal rʌktu.*** रुमाल् रक्तु । I shook the towel from side to side. रुमाल हल्लाउँछु ।
See: 67 181

रुːन्य **rûːnɛ** (**rʉkt**) vt. shake out (with a downward motion). टक्टक्याउनु. ¶ ***rumal ruktu.*** रुमाल् रुक्तु । I shake out the towel. रुमाल टक्टक्याउँछु ।
See: 111 225

रुऽन्य **rūːnɛ** (**riŋ**) vt. encourage, praise. सर्काउनु, प्रशंसा गर्नु, प्रसिद्ध हुनु. ¶ ***rʌ̄ŋ-tōː tsʉtstsʉ kēm mʉ mûːtɛnu.*** रङ्तोऽ च्योच्च्यो क्याम् म्यु म्युःत्यनु । He made the children do the work by encouraging them. सर्काउँदै केटकेटीलाई काम लगायो । ¶ ***ʔʌ̄m-po ʔukēm riŋutʌ.*** अम्पो उक्याम् रिङुत । I praised his work. उसको कामको प्रशंसा गरें । ¶ ***ʔʌ̄m-po ʔunʌ̄ŋ rîŋte.*** अम्पो उनङ रिःङ्त्य । He became famous. उसले उसकोनाम चल्यो । 1s: ***riŋu*** रिङु 1d: ***riŋi*** रिङि
See: 62 176

रुऽन्य **rūːnɛ** (**rʉŋt**) vt-i. tremble, shiver. काम्नु. ¶ ***noktsho rûnte.*** नोक्छो रुःन्त्य । The shaman trembled. झाँक्री काम्यो । ¶ ***dʑhūŋ-ʔɛ ʔirʉŋʌtʌ.*** झुङ्अ्य इन्युङत । I shivered from the cold. मलाई जाडोले काम्यो । ¶ ***woŋâm ɦʌs-ɦɛm kūːtnulo ʔûŋ ʔirʉŋʌtʌ.*** वोङाःम् हस्ह्याम् कुऽत्नुलो उःङ् इन्युङत । I shook while others argued. अरुले झगडा गर्दा मलाई काम्यो ।

रेःन्य **rêːnɛ** (**rekt**) vt. write. लेख्नु. ¶ ***ʔokʔɛ bhɵlɛ̄ː bhɵlɛ sabdakos rektʌkʌ.*** ओक्अ्य भ्योल्या भ्योल्य साब्दाकोस् रेक्तक । We wrote the dictionary with great difficulty. हामीले बल्ल बल्ल शब्दाकोष लेख्यौं । ¶ ***ʔûŋ brâː sāːphʌm rekʌje.*** उःङ् ब्राः साफम् रेकये । Write me a letter. मलाई पत्र लेख ।
See: 44 158

रेःन्न्य **rênne** (**ret**) vi. laugh. हास्नु. ¶ ***ʔuboli phêltɛlo ʔok mʌri reçtʌkʌ.*** उबोलि फ्याःल्त्यलो ओक् मरि रेह्इतक । When he said something incorrect, we laughed a lot. उसको बोली बिग्रदा हामी धेरै हास्यौं । 1s: ***rêiŋʌ*** रेःइङ
See: 27 141

रेःन्न्य **rênnɛ** (**rett**) vt. laugh at. laugh at, mock. हास्नु. हास्नु. ¶ ***tsʉtstsʉsu wɛs lûitilo ʔuŋʌ rettʌsu.*** च्योच्च्योसु व्यास् ल्युःइतिलो उङ रेत्तसु । As the two children made jokes with each other, I laughed (at their jokes). केटाकेटीहरुको ठट्टादेखी म हासेँ । ¶ ***bʌ̄ŋpɛ kēm mumʉkikho ɦʌs-ʔɛ ʔireçseki.*** बङ्प्य क्याम् मुम्युकिखो हस्अ्य इरेह्इसेकि । If we do not do good work, people will make fun of us. हामीले राम्रो काम नगरे अरु हास्छन् । 1s: ***rettu ʔirêiseŋʌnu*** रेत्तु इरेःइसेङनु 1d: ***ʔireçseki*** इरेह्इसेकि
See: 43 157

रेःन्न्य **rênnɛ** (**rett**) vt. sharpen. उध्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ rutsulûm-bi poʔndʉ rettʌ.*** उङ रुचुलुःम्बि प्वान्द्यु रेत्त । I sharpened the axe on the whetting stone. मैले साइन ढुङ्गामा बन्चरो उध्याएँ । 1s: ***rettu*** रेत्तु
See: 43 157

रेःम्न्य **rêmnɛ** (**rep**) vi. stand. उभिनु. ¶ ***ʔʌ̄m lɛ̄m tūŋ-bi repdeste.*** अम् ल्याम् तुङ्बि रेप्देस्त्य । He was standing on the trail. ऊ बाटोमाथी उभिरह्यो । 1s: ***rêmŋʌ*** रेःम्ङ
See: 26 140

■ छेला रेःम्सिन्य ***tshela rêmsinɛ*** (***rep-si (tshela)***) vr. be independent. आत्मानिर्भर हुनु. ¶ ***ɦeri pi-mîm pʌtshi tshela rêmsinɛ mʌttʉ.*** ह्यरि पिमिःम् पछि छेला रेःम्सिन्य मत्त्यु । When we become adults, we must be independent. ठूलो भएपछि आत्मानिर्भर हुनु पर्छ । 1s: ***rêmsiŋʌ*** रेःम्सिङ 1d: ***repsiji*** रेप्सियि
See: 250 292

■ स्युːर् रेःम्सिन्य ***sûr rêmsinɛ*** (***rep-si (sûr)***) vr. marry. विवाह गर्नु. ¶ ***ʔɛnɛ, ridʑʌme-kolo ridʑʌm-su sûr rep-sîiti.*** अयन्य, रिजमेकोलो रिजम्सु स्युःर् रेप्सिःइति । Rijame and Rijam recently got married. अस्ति रिजमे र रिजमले विवाह गरे ।
See: 250 292

रेःम्न्य **rêmnɛ** (**rept**) vt. ❶ respect. मान्नु. ❷ make offerings. तर्पाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌmêm pɛp-po brâː reptu.*** उङ अम्याःम् प्याप्पो ब्राः रेप्तु । I respect my parent's words. म आमाबाबुको कुरा मान्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ɦɛm-ʔɛ roɔ̄m-bîm-po phɵ reptɛnûm mu.*** अम्ह्याम्अ्य र्वाम्बिःम्पो फ्यो रेप्त्यनुःम् मु । They are making offerings of chicken to the forest god. उनीहरुले जङ्गली देउताको भाले तर्पाएको छ । 1s: ***reptu*** रेप्तु
See: 42 156

रेऽन्य **rēːnɛ** (**reŋt**) vt. keep away from oneself, actively dislike. छिछिदुरदुर गर्नु, घृणा गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kʌ̄m-bi sʌntʌlêːp rêntɛnu.*** अम्अ्य कम्बि सन्तलेःप् रेःन्त्यनु । He kept the cockroaches away from the house. उसले घरमा साङ्लेलाई छिछिदुरदुर गऱ्यो । ¶ ***mujeçkîm ɦʌs khɵle-ʔɛ rēŋtiki.*** मुय्याह्इकिःम् हस् ख्योलेअ्य रेङ्तिकि । We kept the people we did not like away. मन नपरेको मान्छेलाई सबैले छिछिदुरदुर गऱ्यौं । ¶ ***phɵ rēŋ lʉnu.*** फ्यो रेङ् ल्युनु । The chicken are fighting. कुखुरा एकापस ठुङाठुङ गर्छन । ¶ ***tsɛŋgrûːʔɛ ŋôŋŋo rēndu.*** च्याङ्ग्र्युःअ्य ङोःङ्ङो रेन्द्यु । The blackbird fights off the eagle. चिभे चोराले चिल लाई आक्रमण गर्छ । 1s: ***rēndu*** रेन्दु 1d: ***reŋi*** रेङि
See: 47 161

रैन्य **rʌ̄inɛ** (**rʉn**) vi. crack (of earth). चर्किनु. ¶ ***kōːro-ʔɛ thûːtɛlo bʌjʌ rʉ̄ːste.*** कोऽरोअ्य थ्युःत्यलो बय ऱ्युऽस्त्य । The earth cracked as it was dragged by the landslide. पहिरोले तान्दा जमीन चर्कियो । 4s: ***rʌ̄i*** रै
See: 100 214

रैन्य **rʌ̄inɛ** (**rʉnt**) vt. ❶ cut. काट्नु. ❷ winnow. निफन्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sʌ̄ŋ rʌ̂nte.*** अम्अ्य सङ् रःन्त्य । He cut the tree. उसले दाउरा काट्यो । ¶ ***ʔuŋʌ lūːdʑʌ sôr rʌ̂ntʌ.*** उङ लुऽज स्योːर् रःन्त । I winnowed the millet. मैले कोदो निफनेँ । 1s: ***rʌ̄ndu*** रन्दु 1d: ***rʉ̄ːtsi*** ऱ्युऽचि
See: 113 227

रो:न्य ***rô:nɛ*** (***rəkt***) vt. search thoroughly. खोतल्नु. ¶ ***tsabi ʥhêmtɛlo ʥhola roktʌ.*** चाबि भ्या:म्त्यलो झोला रोक्त । Having lost my key, I searched through my bag. चाबी हराउँदा झोला खोतालेँ । ¶ ***kʌ̄m bhʌ̄ŋte mutsekkikho, khespəʔɛ roktʉ.*** कम् भङ्ते मुचेक्किखो, खेस्प्योऽय रोक्तु । If we don't lock the door properly, we will be burglarized.22/Feb/2015 घर राम्ररी थुनेन भने चोरले घर खोतल्छ । 1s: ***roktu*** रोक्तु 1d: ***rəki*** ञ्योकि

रोऽन्य ***rō:nɛ*** (***rəŋ***) vt. use (objects or people). प्रयोग गर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌbetho rôŋtɛ.*** अम्ऽय अबेथो ञ्यो:ङ्त्य । He used my khukuri. उसले मेरो खुकुरी चलायो । 1s: ***roŋu*** रोङु 1d: ***rəŋi*** ञ्योङि
See: 85 199

रोऽन्य ***rō:nɛ*** (***rəŋ***) vt. take on lap. काखमा लिनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌtshʌ roŋu.*** उङ अछ रोङु । I take the baby on my lap. म नानीलाई काखमा लिन्छु । 1s: ***roŋu*** रोङु 1d: ***rəŋi*** ञ्योङि
See: 85 199

रोऽन्य ***rō:nɛ*** (***rəŋt***) vt-i. dry through. सुक्नु, सुकेर चर्किनु. ¶ ***bhɛ̂rwɛ rōndʉlo bhrô:.*** भ्या:ञ्व रोन्दुलो भ्रो: । Bamboo water containers crack when they dry out. बाँसको ढुङ्ग्रो सुक्दा चर्किन्छ । ¶ ***kursi rōndʉnʌ ʥɛnɛ tsɛnʉ.*** कुर्सि रोन्दुन ज्योन्य च्यन्यु । Walnuts are nice when they are well dried. सुकेको ओखर खान मीठो हुन्छ । 3s: ***rōndʉ*** रोन्दु

ञ्या:न्न्य ***rɛ̂nnɛ*** (***rɛtt***) vt. ❶ settle, claim and occupy (a land). रोज्नु. ❷ make a fuss (of baby, from separation and anxiety). रुनु. ¶ ***ʔuŋʌ bʌ̄ŋpɛ bʌjʌ rɛttʌ.*** उङ बङ्प्य बय ञ्यात्त । I settled in a nice place. मैले राम्रो ठाउँ रोजेँ । ¶ ***ʔʌnʌ̄m ʔik-tsû:-ʔɛ bʌ̄ŋpɛ tsɛribʌjʌ rɛttʉtɛ.*** अनम् इक्चु:ऽय बङ्प्य च्यरिबय ञ्यात्त्युत्य । Long ago, our ancestor settled in a nice place. उहिले हाम्रा पुर्खाले राम्रो जमीन रोजी राखे । ¶ ***ʔumêm kēm-bi khestɛlo ʔutsə-ʔɛ rɛttɛ.*** उम्या:म् क्याम्बि ख्योस्त्यलो उच्योऽय ञ्यात्त्य । The child did not want to part with his mother and cried when she went to work. आमा काममा जाँदा उसको नानी पनि जान खोजेर रुने अवस्था । 1s: ***rɛttu*** ञ्यात्तु 1d: ***rɛtsi*** ञ्यचि
See: 20 134

ञ्या:म्न्य ***rɛ̂mnɛ*** (***rɛp***) vt. hit with a stick. पिट्नु, चुट्नु. ¶ ***sirkuna-ʔɛ bʌ̂i rɛ̂:ptɛ.*** सिर्कुनाऽय बै: ञ्या:प्त्य । He hit the cow with a slender stick. गाईलाई सानो लट्ठीले पिट्यो । ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ bhrɛ̂m rɛ̂:ptɛ.*** अम्ऽय भ्या:म् ञ्या:प्त्य । He beat the buckweat. उसले फापर चुट्यो ।
See: 11 125

ञ्या:म्न्य ***rɛ̂mnɛ*** (***rɛp***) vi. become tired. अप्ठ्यारो हुनु, गल्नु. ¶ ***kʉ̂r kʌ̄rkilo ʔukhot lēm-bi sô: rɛ̂:p.*** क्यु:र् कर्किलो उखोत् ल्याम्बि स्यो: ञ्या:प् । It is tiring walking uphill with a load. उकालो बाटोमा भारी बोक्दा गलिन्छ ।
See: 3 117

ञ्याम्न्य ***rɛ̄mnɛ*** (***rɛm***) vt-i. be partially burned. आगोको राप्ले डढ्नु या खरिनु. ¶ ***gə rɛ̂mtɛ.*** ग्यो ञ्या:म्त्य । The clothes were burned. लुगा डढ्यो । ¶ ***mi-ʔɛ səbem rɛ̂mtɛ.*** मिऽय स्योबेम् ञ्या:म्त्य । The bread was burned by the fire. आगोले रोटी डढ्यो । ¶ ***ʔistri bektʌlo gə rɛ̄m mumû:twʌ.*** इस्त्रि बेक्तलो ग्यो ञ्याम् मुमु:त्व । When I used the iron, the clothes were not burned. इस्त्री लगाउँदा लुगा डढाइनँ । Syn: ***ɦut***. 1s: ***ʔirɛ̄mŋʌ*** इञ्याम्ङ 3s: ***rɛ:mʉ*** ञ्याम्यु

ञ्वा:न्न्य ***roɔ̂nnɛ*** (***rət***) vt. hit the target, reach a goal, have family obligations. लाग्नु, पुग्नु, भेटाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tara ʔə̂:ptɛlo murə̂:twɛ.*** अम्ऽय तारा अयो:प्त्यलो मुञ्यो:त्व्य । He shot at the target but missed. उसले तारो हान्दा लागेन । ¶ ***jû: koɔ̄i-ʔɛ rə̂:tɛ go je murə̂:twɛ go?*** यु: क्वाइऽय ञ्यो:त्य गो ये मुञ्यो:त्व्य गो? Is there enough food for everyone or not? भात तरकारीले सबैलाई पुग्दो छ कि छैन ? ¶ ***disɛ̂:-mîm bijʌ-bi ʔik jo ʔiroɔçki.*** दिस्या:मि:म् बियबि इक् यो इञ्वाह्इकि । It incumbs upon us as relatives to go to the wedding ceremony tomorrow. भोलिको विवाहमा हामी पनि जानु पर्नेछ । 1s: ***rodu*** रोदु
See: 82 196

ञ्वाइन्य ***roɔ̄inɛ*** (***rənt***) vt. make a hole from the bottom. प्वाल पार्नु, खोतल्नु. ¶ ***ʔispə-ʔɛ lū:ʥʌ phɛʥi roɔ̂ntɛ.*** इस्प्योऽय लुऽज फ्यजि ञ्वा:न्त्य । The mouse made a hole in the millet bag. मूसोले कोदोको थैली प्वाल पार्‍यो । ¶ ***kʌwʌ-ʔɛ sʌ̄ŋpo sɛ̄m roɔ̂ntɛ.*** कवऽय सङ्पो स्याम् ञ्वा:न्त्य । The river exposed the root of the tree. खोलाले रुखको जरा खोतल्यो । ¶ ***ghrə̂:t-ʔɛ khoɔ̄r roɔ̂ntɛnʌ lū:ʥʌ kʉtɛ.*** घ्रो:त्ऽय ख्वार् ञ्वा:न्त्यन लुऽज क्युत्य । The goat dug under the fence and ate the millet. बाख्राले खोर छेँडेर कोदो खायो । ¶ ***lʌ̂mti-ʔɛ sə roɔ̂ntɛnu.*** ल:म्तिऽय स्यो ञ्वा:न्त्यनु । Maggots colonized the meat. औँसोले मासु छिद्रछिद्र बनायो ।
See: 92 206

ञ्वाल्न्य ***roɔ̄lnɛ*** (***rəl***) vt. break. भाँच्नु, छिनाउनु, चुडाउनु. ¶ ***khʌtstsʌr thū:tɛnʌ ʔusɛ̂l ŋʌ rôltɛ.*** खच्चर् थुऽत्यन उस्या:ल् ङ ञ्यो:ल्त्य । The mule tumbled and broke its leg. खच्चर लडेर त्यस्को खुट्टै भाँच्यो । ¶ ***ʔuŋʌ phərsi rolutʌ.*** उङ फ्योर्सि रोलुत । I smashed the pumpkin. मैले फर्सी चुडाएँ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ brâ: rôltɛ.*** अम्ऽय ब्रा: ञ्यो:ल्त्य । He concluded the talk. उसले कुरा छिनायो । 1s: ***rolu*** रोलु
See: 87 201

- ल -

ल:न्न्य ***lʌ̂nnɛ*** (***lit***) vi. twist (limbs, fingers). मर्किनु. ¶ ***ghʌ̄rsʌ khəstʌlo ʔʌsêl listɛ.*** घर्स ख्योस्तलो अस्या:ल् लिस्त्य । As I ran, I twisted my foot. दौडेर जाँदा मेरो खुट्टा मर्क्यो । ¶ ***ʔuŋeli listɛ.*** उङेलि लिस्त्य । He looks guilty. उसको अनुहार खस्कियो । 3s: ***liste*** लिस्त्य
See: 52 166

ल:न्न्य ***lʌ̂nnɛ*** (***litt***) vt. turn over, flip. पल्टाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ kitap-po pana lʌttɛ.*** अम्‌अय किताप्पो पाना लत्त्य । He turned the page of the book. उसले किताපको पाना पल्टायो । ¶ ***kɔ̄:ro-ʔɛ lūŋ lʌttɛ.*** कोऽरोअय लुङ् लत्त्य । The landslide turned over the stones. पहिरोले ढुङ्गा पल्टायो । 1s: ***lʌttu*** लत्तु 1d: ***litsi*** लिचि
See: 66 180

ल:न्न्य ***lʌ̂nnɛ*** (***lʉt***) vt. say. भन्नु. ¶ ***mêm-ʔɛ ʔestêm brâ: ʔuŋʌ lû:tʌ.*** म्या:म्अय अयास्त्या:म् ब्रा: उङ लु:त । I told him the words that my mother said. आमाले भनेको कुरा मैले भनेँ । 1s: ***ludu*** लुदु
See: 104 218

ल:म्न्य ***lʌ̂mnɛ*** (***lipt***) vt. dip. चोप्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ki-ʔɛ khərsêi lʌptu.*** उङ किअय ख्योर्स्यो:इ लप्तु । I dip the potato in the chili. म आलुले खोर्सानी चोप्छु । 1s: ***lʌptu*** लप्तु 1d: ***lipi*** लिपि
See: 65 179

ल:म्न्य ***lʌ̂mnɛ*** (***lipt***) vt. ❶ light a fire. पोल्नु. ❷ add yeast. मर्चा मोल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ mi-ʔɛ tsuroʈ ʔilʌ̂msʌŋʌ.*** अम्‌अय मिअय चुरोट् इल:म्सङ । He lit a cigarette for me. उसले चुरोट मलाई सल्काई दिन्छ । ¶ ***tsi lʌptu.*** चि लप्तु । I added yeast to the alcohol. छ्याङमा मर्चा मोल्छु । 1s: ***lʌptu*** लप्तु 1d: ***lipi*** लिपि
See: 65 179

लम्न्य ***lʌ̄mnɛ*** (***lim***) vi. sprout, flourish. पलाउनु, सप्रिनु. ¶ ***ki lîmtɛ.*** कि लि:म्त्य । The potato sprouted. आलु पलायो । ¶ ***bɛpar mʉtɛnʌ ʔʌ̄m lîmtɛ.*** ब्यपार् म्युत्यन अम् लि:म्त्य । He started a business and is flourishing. उसले व्यापारमा उन्नति गऱ्यो ।
See: 54 168

लम्न्य ***lʌ̄mnɛ*** (***lʉm***) vt. parboil. हल्का उमाल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sə lʉ̂mtɛ.*** अम्‌अय स्यो ल्यु:म्त्य । He parboiled the meat. उसले मासु हल्का उमाल्यो । 1s: ***lumu*** लुमु 1d: ***lʉmi*** ल्युमि
See: 106 220

ला:न्य ***lâ:nɛ*** (***lak***) vt. lick. चाट्नु. ¶ ***khlêːp-ʔɛ ʔûŋpo ʔʌkhʌ̄r lâ:nɛ jɛ̄:dʉ.*** ख्ले:प्अय उ:ङ्पो अखर् ला:न्य य्यादु । The dog likes to lick my hand. कुकुरले मेरो हात चाट्न मन पराउँछ । ¶ ***bʌ̂i-ʔɛ bʌtshʌ lā:gʉ.*** बै:अय बछ लाग्यु । The cow licked its calf. गाईले बाछालाई चाट्छ । 1s: ***lʌgu*** लगु 1d: ***lʌki*** लकि
See: 13 127

ला:न्य ***lâ:nɛ*** (***lakt***) vt. put on top of. jump over, cross. माथि राख्नु. नाघ्नु. ¶ ***ʔuŋʌ dʌraʤ-thēm-tʉ gə laktʌ.*** उङ दराज्थेम्त्यु ग्यो लाक्त । I put clothes on top of the cupboard. मैले दराजमाथि लुगा राखेँ । ¶ ***ʔên ni ʔʌ̄mɦiɛm-ʔɛ ʔudhʌ̂m laktɛnu.*** अया:न् नि अम्ह्याम्अय उध:म् लाक्त्यनु । They have crossed the mountain by now. अब त उनिहरुले डाँडा काटे । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ɦebelojo ŋʌ ʔubhâ:tʌ thēm-bi mʌnʤe lakdetʉ.*** अम्‌अय हेबेलोयो ङ उभा:त थेम्बि मन्जे लाक्देत्यु । She always puts a shawl over her shoulders. उनले जहिले पनि उनको काँधमा मजेत्रो राखी राख्छ । ¶ ***nirʌme-ʔɛ gʌlbʌndi lakdetʉlo ɦepiŋʌ dhērkhʌtʉ.*** निरमेअय गल्बन्दि लाक्देत्युलो ह्यपिङ धेर्खत्यु । When Nirame puts a scarf on, it really suits him. निरमेले गलामा गल्बन्दी भिड्दा साह्रै सुहाउँछ । 1s: ***laktu*** लाक्तु 1d: ***lʌki*** लकि
See: 21 135

■ ला:न्सिन्य ***lânsinɛ*** (***lakt-si***) vr. lie across. अडिनु, रहनु. ¶ ***ʔû: ʤhōŋkilo goru-po ʔubhâ:tʌ-bi ʤowa lândensi.*** ऊ: झोङ्किलो गोरुपो उभा:तबि जोवा ला:न्देन्सि । The yoke lies across the ox's shoulder as we plough fields. बारी जोत्दा गोरुको काँधमा जोवा अडिरहन्छ । ¶ ***lūŋ-them-bi koktsʌlʌp lândensi.*** लुङ्थेम्बि कोक्चलप् ला:न्देन्सि । The lizard is lying on the stone. ढुङ्गामाथि छेपारो बसिरहेको छ । 1s: ***lânsiŋʌ*** ला:न्सिङ 1d: ***laksiji*** लाक्सियि
See: ?? ??

लान्य ***lā:nɛ*** (***laŋt***) vt. stop laying eggs. कुखुराले फुल पारीसकेपछिको अवस्था. ¶ ***phə lāŋpɛ mu.*** फ्यो लाङ्प्य मु । The chicken has stopped laying eggs. कुखुराले फुल पार्न सकेको अवस्था । 3s: ***lāndʉ*** लान्द्यु
See: ?? ??

लु:न्य ***lû:nɛ*** (***lʉk***) vt. be destroyed. destroy. नाश हुनु, लोप हुनु. नाश गर्नु. ¶ ***ʔʌnʌmmîm pʌsʌm rā:ru lʉktɛ.*** अनम्मि:म् पसम् रारु ल्युक्त्य । The bean seeds from before were destroyed. उहिलाको सिमीको बीउ लोप भयो । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tshē:bʌr lʉ̂:ktɛ.*** अम्‌अय छेऽबर् ल्यु:क्त्य । He destroyed the sugarcane. उसले उखु नाश गऱ्यो । 1s: ***lugu*** लुगु 1d: ***lʉki*** ल्युकि
See: 105 219

लु:न्सिन्य ***lûnsinɛ*** (***lʉk-si***) vr. be bent, bend over. निहुरिनु. ¶ ***ʔûŋ gə sū:nɛ po lagi lûnsiŋʌtʌ.*** उ:ङ् ग्यो सुऽन्य पो लागि लु:न्सिङत । I bent over to pick up the clothes. म लुगा टिप्नको लागि निहुरिएँ। ¶ ***tēr-po ʔutsōŋ luksipɛ mʌttʉ.*** तेर्पो उचोङ् लुक्सिप्य मत्त्यु । The bamboo often has a bent tip. बाँसको टुप्पो निहुरिएको हुन्छ । 1s: ***lûnsiŋʌ*** लु:न्सिङ 1d: ***lʉksiji*** ल्युक्सियि
See: 254 296

लुऽन्य ***lū:nɛ*** (*liŋ*) vt. insert. धागो उन्नु. ¶ ***tsəmɛ-bi səle lāŋsʌʔʌ gə pherutʌ.*** च्योम्यबि स्योले लङसअ ग्यो फेरुत । I threaded the needle and sewed the clothes. सियोमा धागो उनेर लुगा सिलाएँ । 1s: ***liŋu*** लिङु 1d: ***liŋi*** लिङि
See: 62 176

लुऽन्य ***lū:nɛ*** (*lʉŋt*) vt-i. support, bear (weight). थेग्नु. ¶ ***tɛ kām ʔudʑʌgʔɛ lūndʉ.*** त्य कम् उजग्अय लुन्द्यु The foundation supports the house. यो घरलाई जगले थेग्छ । ¶ ***ɦebe dʑhūŋ lʉ-khojo ʔʌgə lūndʉ.*** हेबे झुङ ल्युखोयो अग्यो लुन्द्यु However cold it may be, my clothes can withstand it. जति जाडो भए पनि मेरो लुगाले थेग्छ । ¶ ***bʌdʑar khoɔ̄nnɛ ʔʌgodʑi mulūndʉ.*** बजार् ख्वा:न्न्य अगोजि मुलुन्द्यु । My pocket can't bear a trip to the market (I have no money). बजार जान मेरो गोजीले थेग्दैन ।

ले:न्न्य ***lênnɛ*** (*let*) vt. release, let go. छोड्नु. ¶ ***ʔuŋʌ tʌptʌru lê:suŋtʌ.*** उङ तप्तरु ले:सुङत । I dropped the stick. मैले लट्ठी छोडिपठाएँ । ¶ ***ʔām-ʔɛ bhēnde thū:nɛm-bi lê:sʉtnu.*** अम्अय भेन्दे थुऽन्याम्बि ले:स्युत्नु । He released the sheep in the forest (to graze). उसले जङ्गलमा भेडाहरु छोडिदिए । ¶ ***kʌmāi mʉtôŋ mō:têm ʔû: tɛ pala-kʌ lê:sʉtɛ.*** कमै म्युतो:ङ् मोऽत्या:म् ऊ: त्य पालाक ले:स्युत्य । He was producing crops but has now abandoned the field. खेतिपाती गरिरहेको बारी पनि यस पालीदेखि छोडिदियो । ¶ ***solari-ʔɛ phə khoɔ̄ttɛ mʌnʌ khlê:p-ʔɛ koɔ̂ltɛlo, phə phlû: lê:tɛ.*** सोलारिअय फ्यो ख्वात्त्य मन ख्ले:प्अय क्वा:ल्त्यलो, फ्यो फ्ल्यु: ले:त्य । The jackal caught the chicken, but when the dog chased it, it let go. स्यालले कुखुरा लग्यो अनि कुकुरले खेद्दा कुखुरा छोडिदियो । 1s: ***ledu*** लेदु 1d: ***letsi*** लेचि
See: 35 149

ले:न्न्य ***lênnɛ*** (*lett*) vt. feel, experience. थाहा पाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ phaplu khoɔ̄nnɛ ɦê: lʉ māmsiŋʌtâm, tɛ pala lʉ lettʌ.*** उङ फाप्लु ख्वा:न्न्य हे: ल्यु मम्सिङता:म, त्य पाला ल्यु लेत्त । I wondered what Phaplu was like, but now I have experienced it. मैले फाप्लुको ठाउँ कस्तो रहेछ भन्दा एस पालादेखि थाहा पाएँ । ¶ ***ʔām ʔipdəktɛlo lokphei-ʔɛ kê:tɛm lʉ mulênwɛsi.*** अम् इप्द्योक्त्यलो लोक्फेइअय क्या:त्याम् ल्यु मुले:न्व्यसि । He fell asleep, so he did not realize he was bitten by a leech. ऊ निदाएको हुदा जुकाले टोकेको महसुस गरेन । ¶ ***khepɛ ɦʌs ribʌ bēipɛ-ʔɛ mʌri lʉ lettêm sʌmmʌ rê:ptɛ.*** खेप्य हस् रिब ब्याइप्यअय मरि ल्यु लेत्त्या:म् सम्म र्या:प्त्य । The policeman beat the thief in such a way that he felt it. चोरलाई पुलिसले नबिर्सिने गरी कुट्यो । 1s: ***lettu*** लेत्तु 1d: ***letsi*** लेचि
See: 43 157

■ ल्यु ले:न्सिन्य ***lʉ lênsinɛ*** (*lett-si (lʉ)*) vr. ¶ ***ʔûŋ jû:-ʔɛ soɔ̄mŋâm lʉ lênsiŋʌ.*** उ:ङ यु:अय स्वा:म्ङा:म् ल्यु ले:न्सिङ । I feel like I ate my full. अघाएको थाहा पाउँछु ।
See: ?? ??

ले:म्न्य ***lêmnɛ*** (*lept*) vt. support with something. साप्नु. ¶ ***ʔuŋʌ sətsiko-bi leptunʌ sə koktu.*** उङ स्योचिकोबि लेप्तुन स्यो कोक्तु । I put the meat on the chopping board and cut it. अचानोमा राखेर मासु काट्छु । ¶ ***kard.bord-bi lepsʌ rekkilo ʔʌtsher bāŋpɛ tshû:.*** कार्डबोर्डबि लेप्स रेक्किलो अछेर् बङप्य छु: । When we write with cardboard under the paper, the letters are nice. कार्डबोर्डमा सापेर लेख्दा अक्षर राम्रो हुन्छ । ¶ ***ʔuŋʌ kûr kurulo lê:pdʑʌ leptu.*** उङ क्यु:र् कुरुलो ले:प्ज लेप्तु । When I carry loads, I support it with a pad (on my forehead). म भारी बोक्दा थाप्लीले साप्छु ।
See: 42 156

लेइन्य ***lēinɛ*** (*len*) vi. pay a visit. निस्कनु. ¶ ***dʌrʌm-po kām-bi lē:skheŋʌtʌ.*** दरम्पो कम्बि लेऽस्ख्योङत । I paid a visit to my friend's house. साथीको घरमा निस्केर आएँ । ¶ ***ʔûŋ disê: ʔikām-bi lēiŋʌ.*** उ:ङ दिस्या: इकम्बि लेइङ । I will visit you at your house tomorrow. म भोलि तिम्रो घरमा निस्कन्छु । 1s: ***lēiŋʌ*** लेइङ 1d: ***lē:tsi*** लेऽचि
See: 30 144

लेइन्य ***lēinɛ*** (*lent*) vt. ❶ swallow. निल्नु. ❷ push down, pour. खसाउनु, सार्नु. ¶ ***bhêi-ʔɛ bhoro lêntɛ.*** भे:इअय भोरो ले:न्त्य । The snake swallowed the frog. सर्पाले भ्यागुतो निल्यो । ¶ ***kalegoru-ʔɛ malegoru ʔudhaghʌra-ju lênsʉtɛ.*** कालेगोरुअय मालेगोरु उधाघरायु ले:न्स्युत्य । Kalegoru [ox name] pushed Malegoru [ox name] off the terrace wall. कालेगोरुले मालेगोरुलाई कान्लामुनी खसाईदियो (काले र माले: गोरुको नाम) ¶ ***noɔ̄m-ʔɛ ʔʌmʌs lênkhʌtɛ.*** न्वाम्अय अमस् ले:न्खत्य । The sun dazzled my eyes. चम्किलो घामले आँखा तिर्मिरायो । ¶ ***gagri-bîm ku loṭa-ju lêntɛ.*** गाग्रिबि:म् कु लोटायु ले:न्त्य । He poured the water from the pitcher into a metal pot. गाग्रीको पानी लोटामा सार्‍यो । ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌtā:p-ʔɛ ŋʌ dû:t lēndunʌ dʑʌŋʌ.*** उङ अताप्अय ङ दयु:त् लेन्दुन जङ । I pour myself milk and drink it. म आफैले दूध सारेर पिउँछु 1s: ***lēndu*** लेन्दु 1d: ***lē:tsi*** लेऽचि
See: 46 160

■ लेइसिन्य ***lēisinɛ*** (*lent-si*) vr. ❶ change (one's clothes). फेर्नु. ❷ slide down slowly. खसालिनु. ❸ pour for oneself. सार्नु. ¶ ***ʔām gə lêitɛsi.*** अम् ग्यो ले:इत्यसि । He changed clothes. उसले लुगा फेर्‍यो । ¶ ***ʔām jô: mulêiwɛsi.*** अम् यो: मुले:इव्यसि । He did not slide into the river. ऊ नदीमा खसालिएन । ¶ ***ʔām kanla-lʌ mɛ-ju lêitɛsi.*** अम् कान्लाल म्ययु ले:इत्यसि । He slid down the terrace wall. कान्लाबाट खसालियो । 1s: ***lēisiŋʌ*** लेइसिङ 1d: ***lē:ssiji*** लेऽस्सियि
See: ?? ??

लेन्य ***lene*** (*le*) vt. have sex. संभोग गर्नु.
See: 38 152

लेम्न्य ***lēmnɛ*** (*lem*) vi. be sweet. गुलियो हुनु. ¶ ***khudo dhuma lêmtɛ.*** खुदो धुमा ले:म्त्य । The honey is too sweet! मह अत्ति गुलियो भयो ।
See: 29 143

लेम्न्य ***lēmnɛ*** (***lemt***) vt. soothe, comfort. फकाउनु. ¶ ***tsətstsə lēmnɛnʌʔʌ kēm mʉ mânnɛ mʌttʉ.*** च्योच्च्यो लेम्न्यनञ क्याम् म्यु मःन्न्य मत्तु । We have to encourage children to work. केटाकेटीलाई फकाएर काम गर्न लाउनु पर्छ । ¶ ***kipɛ ɦʌs-ɦɛm lēmnɛ mʌttʉ.*** किप्य हस्ह्याम् लेम्न्य मत्तु । We have to calm the people who are arguing. झगडा गर्ने मान्छेहरुलाई सम्झाउनु पर्छ । ¶ ***tsətstsə ŋəktɛlo, ʔuŋʌ ʔʌm lêmtʌ.*** च्योच्च्यो ङ्योक्त्यलो, उङ अम् लेःम्त । When the child cried I soothed him. केटाकेटी रुदा मैले फकाएँ । 1s: ***lēmdu*** लेम्दु 1d: ***lemi*** लेमि
See: 45 159

लैन्य ***lʌ̄inɛ*** (***lʉnt***) vt. ❶ overlap, cover over. खप्टाउनु. ❷ repeat. दोहोऱ्याउनु, घुसाउन. ¶ ***dzhūŋ lō:tɛnʌ gə lʌ̂ntʌ.*** झुङ लोऽत्यन ग्यो लःन्त । As it was cold, I put on a second layer of clothes. जाडो लागेर लुगा खप्टाएँ । ¶ ***pɛp-ʔɛ ʔilʉstâm brâ: ʔʌnû:jo lʌ̂ntɛ.*** प्याप्ञय इल्युस्ताःम् ब्राः अनुःयो लःन्त्य । I repeated to myself the words my father told me. बुबाले भन्नु भएको कुरा दिमागमा घुसाएँ । 1s: ***lʌ̄ndu*** लन्दु 1d: ***lʉ̄:tsi*** ल्युऽचि
See: 113 227

■ लैसिन्य ***lʌ̄isinɛ*** (***lʉnt-si***) vr. ❶ adopt a family name. पाछा अपनाउनु. ❷ put on shaman garb. धामी झाँक्रीले आफ्नो विषेश कपडा लगाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ɦɛm doɔ̄snʌŋ lʌ̂itɛnnu.*** अम्ह्याम् द्वास्नङ लैःत्यान्नु । They adopted a family name. उनीहरुले पाछा अपनाए । ¶ ***boɔ̄l noktsho ʔugə lʌ̂itɛsi.*** बाल् नोक्छो उग्यो लैःत्यसि । The shaman put on his garb. मृत्यु सँस्कार गर्ने पुरोहितले परम्परागत पोशाक पहिरियो । 1s: ***lʌ̄isiŋʌ*** लैसिङ 1d: ***lʉs-siji*** ल्युस्सियि
See: ?? ??

लोःन्य ***lô:nɛ*** (***lək***) vi. be auspicious, be a success (of a religious gathering). राम्रो हुनु, सफल हुनु (भुमे). ¶ ***was loktɛ.*** वास् ल्योक्त्य । The festival was a success. भूमे पूजा राम्रो भयो । 3s: ***lô:*** लोः
See: 74 188

लोःन्य ***lô:nɛ*** (***ləkt***) vt. dig up the ground (of animal), toss around (boiling things). उधिन्नु. ¶ ***kəs-ʔɛ ki loktɛ.*** क्योस्ञय कि लोक्त्य । The porcupine dug up the potatoes. दुम्सीले आलु उधिन्यो । ¶ ***ʔuŋʌ ʔusū:tʌ ki loktʌnʌ lʌttʌ.*** उङ उसुऽत कि लोक्तन लत्त । I tossed around the boiling potatoes and turned them over. मैले काँचो आलुलाई फर्काएँ । 1s: ***loktu*** लोक्तु 1d: ***ləki*** ल्योकि
See: 90 204

लोऽन्य ***lō:nɛ*** (***loŋt***) vt-i. be in the way of something being properly set up. कुनै वस्तुको मुनि केहि वस्तु थिचिएकोले उक्त वस्तु असन्तुलित भएको अवस्था. ¶ ***lūŋʔɛ thū:mʌn lôndetʉ.*** लुङञय थुऽमन् लोःन्देत्यु । The stone is in the way of the mattress lying flat. माट्रेसमुनि ढुङ्गा छ । 3s: ***lōndʉ*** लोन्द्यु

ल्याःन्न्य ***lênnɛ*** (***lɛtt***) vt. take out. निकाल्नु. ¶ ***gə noɔ̄m lɛttu.*** ग्यो न्वाम् ल्यात्तु । I take the clothes out into the sun. लुगा घाममा सुकाउँछु । ¶ ***sos lɛtte!*** सोस् ल्यात्ते! Take out the dishes! भाँडा निकाल । ¶ ***ʔibhêl lɛtte!*** इभ्योःल् ल्यात्ते! Summon your strength! तिम्रो बल निकाल । ¶ ***sʌ̄ŋ-po mikmə-ʔɛ mʌs-po mikmə lɛttɛ.*** सङ्पो मिक्म्योञय मस्पो मिक्म्यो ल्यात्त्य । The smoke makes our eyes water. दाउराको धुँवाले आँखाको आँशु निकाल्यो । 1s: ***lɛttu*** ल्यात्तु 1d: ***lɛtsi*** ल्यचि
See: 20 134

ल्याःम्न्य ***lêmnɛ*** (***lɛp***) vt. ❶ light on fire. आगोले भेटाउनु, पोल्नु. ❷ infect (of epidemic). देशान लाग्नु. ¶ ***mi-ʔɛ lū:sʌm lê:ptɛ.*** मिञय लुऽसम् ल्याःप्त्य । The thatch caught on fire. आगोले खर भेटायो । ¶ ***ʔulêm-ʔɛ phə lê:ptɛnu.*** उल्याःम्ञय फ्यो ल्याःप्त्यनु । The sickness spread among the chicken. कुखुरीलाई देशान लाग्यो ।
See: 11 125

ल्याइन्य ***lɛ̄inɛ*** (***lɛn***) vi. come out. निस्कनु. ¶ ***ʔʌ̄m laskʌ-lʌ lɛ̄:stɛ.*** अम् लास्कल ल्याऽस्त्य । He came out the door. ऊ ढोकाबाट निस्कियो । ¶ ***rê:po bala lɛ̄:stɛ.*** ऱ्योःपो बाला ल्याऽस्त्य । The rice crop came up. धानको बाला निस्क्यो । ¶ ***kerapo buŋga lɛ̄:stɛ.*** केरापो बुङ्गा ल्याऽस्त्य । The banana tree matured and bore fruit. केरा पसायो । 1s: ***lɛ̄iŋʌ*** ल्याइङ 1d: ***lɛ̄:tsi*** ल्याचि
See: 6 120

ल्याइन्य ***lɛ̄inɛ*** (***lɛnt***) vt. take out, bring out (of an enclosed location). निकाल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ sos lēndu.*** उङ सोस् ल्यान्दु । I take out the pot. म भाँडा निकाल्छु । ¶ ***ghrō:du-ɦɛm pakhʌ lênnuje.*** घ्रोऽद्युह्याम् पाख ल्याःन्नुये । Take the goats outside. बाख्रालाई बाहिर निकाल न । 1s: ***lēndu*** ल्यान्दु 1d: ***lɛ̄:tsi*** ल्याचि
See: 23 137

ल्याम्थिन्य ***lēm-thinɛ*** (***lɛm-thi***) vi. walk. हिंड्नु. ¶ ***ʔī:tsi ʔʌmiski ghole lɛmthîiti.*** इऽचि अमिस्कि घोले ल्याम्थिःइति । We walked at lot yesterday. हिजो हामी धेरै हिंड्यौं । ¶ ***jakki lēm-bi lā: mʌssi-tō: lēmthū:wə.*** याक्कि ल्याम्बि ला मस्सितोऽ ल्याम्थुऽव्यो । Be careful while walking on the small path! सानो बाटोमा होशियारले हिंड्नु है । 1s: ***lēmthiŋʌ*** ल्याम्थिङ 2s: ***lēmʔithi*** ल्यम्इथि 1d: ***lēmthiji*** ल्याम्थियि
See: 50 164

ल्याम्न्य ***lēmnɛ*** (***lɛm***) vt. burn off (fur or feathers, before preparing the meat). पोल्नु. ¶ ***phə-po ʔusoɔ̄m lēmnɛ mʌttʉ.*** फ्योपो उस्वाम् ल्याम्न्य मत्तु । We have to burn off the chicken's feathers. कखुराको भुत्ला पोल्नु पर्छ । 1s: ***lɛmu*** ल्यमु

ल्युन्य ***lʉnɛ*** (***lʉ***) vi. feel. लाग्नु. ¶ ***ʔûŋ ʥhūŋ lō:tɛ.*** उ:ङ् ङ्हुङ लोऽत्य । I feel cold. जाडो लाग्यो । ¶ ***sô: lō:tɛ.*** सो: लोऽत्य । I feel hungry. भोक लाग्यो । ¶ ***kʉmîn lō:tɛ.*** क्युमि:न् लोऽत्य । I felt thirsty. तिर्खा लाग्यो । ¶ ***noɔ̄mtshuŋ lō:tɛ.*** न्वाम्छुङ् लोऽत्य । It is sunny. घामले पोल्यो । ¶ ***ʔΛ̄m nʉpɛ ɦΛs ɦêŋ lʉŋΛ.*** अम् न्युप्य हस् हे:ङ् ल्युङ । I think that he is a nice man. ऊ राम्रो मान्छे जस्तो लाग्छ । ¶ ***mΛri noɔ̄m nō:tɛnΛ, mi phēr-bi mukkhêŋ lō:tɛ.*** मरि न्वाम् नोऽत्यन, मि फ्यार्बि मुक्खे:ङ् लोऽत्य । It was very sunny, it felt like sitting by a fire. धेरै घाम लाग्यो, आगो नजिक बसे जस्तै लाग्यो । ¶ ***tsətstsə piŋgo lō:tɛ.*** च्योच्च्यो पिङ्गो लोऽत्य । Children play on the swing. केटाकेटी पिङ खेल्यो । Usage: Can be translated as ``to think'' when used with ***ɦêŋ*** ``as''

See: 96 210

■ आ:ल् ल्युन्य ***ʔâl lʉnɛ*** (***lʉ (ʔâl)***) swim, wade (of pigs). पौडी केल्नु.

ल्यो:न्खन्य ***lênkhΛnɛ*** (***lênkhΛ***) vt. fall. खस्नु. ¶ ***mΛlo gekpɛ bup.la-ʔɛ kānla dhâ: lʉkhΛtɛ.*** मलो गेक्प्य बुप्लाअ्य कान्ला धा: ल्युखत्य । The chick that just went out fell from the terrace wall. भक्खर कोरलेको चल्ला कान्लो मुनि खस्यो । 1s: ***lûŋkhΛtΛ*** लु:ङ्खत 1d: ***lûikhətsi*** ल्यु:इख्योचि

See: 102 216

ल्योन्य ***lənɛ*** (***lΛ***) vt. take from. लिनु. ¶ ***ʔuŋΛ khɛptsi lok lûŋtΛ.*** उङ ख्याप्चि लोक् लु:ङ्त । I loaned money. मैले पैसा सापट लिएँ । ¶ ***ʔī:tsi beŋk-bi khɛptsi lək-bi khətsi.*** इऽचि ब्याङ्क्बि ख्याप्चि ल्योक्बि ख्योचि । We went to the bank to take out money. हामीले ब्याङ्कमा पैसा लिन जऔँ । ¶ ***ʔûŋ ʔΛ̄m-kolo khɛptsi lənɛ gə.*** उ:ङ् अम्कोलो ख्याप्चि ल्योन्य ग्यो । I have to take money from him. मैले उसँग पैसा लिनु छ । ¶ ***bΛ̂i-ʔɛ ghas lʉtɛnΛ kʉtɛ.*** बै:अ्य घास् ल्युत्यन क्युत्य । The cow reached for the higher branches of the tree and ate some leaves. गाईले हाँगाको घाँस लम्केर खायो । 1s: ***lΛŋΛ*** लङ 1d: ***ləji*** ल्योयि

See: ?? ??

ल्वा:न्न्य ***loɔ̂nnɛ*** (***lət***) vt. damage. damage someone else's things. कुच्च्याउनु, कुच्च्याइदिनु. कुच्च्याइदिनु. ¶ ***lūŋ-ʔɛ rê:tɛnΛ ʔudhōŋ ləstɛ.*** लुङ्अ्य र्ये:त्यन उधोङ् ल्योस्त्य । He was hit by a stone and hurt his head. ढुङ्गाले लागेर उसको टाउको कुच्चियो । ¶ ***ʔΛ̄m-ʔɛ ʔΛkɛ̄:p ʔiləssəstΛ.*** अम्अ्य अक्याऽप् इल्योस्स्योस्त । He damaged my pot. उसले मेरो भाँडा कुच्च्याई दियो । 1s: ***lodu loɔssΛtu*** लोदु ल्वास्सतु 1d: ***lətsi ləssətsi*** ल्योचि ल्योस्स्योचि

See: 82 196

ल्वा:न्न्य ***loɔ̂nnɛ*** (***lətt***) vt. reach into. fetch. हात हाल्नु. ल्याईदिनु. ¶ ***ʔΛ̄m-ʔɛ kɛ̄:p-bʉju ʔukhΛ̄r loɔttɛ.*** अम्अ्य क्याऽप्ब्युयु उखर् ल्वात्त्य । He put his hand into the pot. उसले भाँडामा हात हाल्यो । ¶ ***woŋâm-po ʔusambule-bi ʔΛ̄m-ʔɛ ʔukhΛ̄r loɔttɛ.*** वोङा:म्पो उसाम्बुलेबि अम्अ्य उखर् ल्वात्त्य । He put his hand in somebody else's bag. उसले अरुको झोलाबाट पैसा चोऱ्यो । ¶ ***ʔuŋΛ pΛsΛl-bîm saman ʔīn loɔ̂nsΛnɛ.*** उङ पसल्बि:म् सामान् इन् ल्वा:न्सन्य । I will fetch your things in the shop. मैले पसलको सामान तिमीलाई ल्याईदिन्छु । ¶ ***ʔΛ̄m-ʔɛ ʔudΛrΛm-po ʔubrâ: sā:phΛm loɔssΛtɛ.*** अम्अ्य उदरम्पो उब्रा: साफम् ल्वास्सत्य । He fetched his friend's letter. उसले साथीको चिठी ल्याई दियो । 1s: ***loɔttu loɔssΛtu*** ल्वात्तु ल्वास्सतु 1d: ***lətsi ləssətsi*** ल्योचि ल्योस्स्योचि

See: 89 203

ल्वा:म्न्य ***loɔ̂mnɛ*** (***ləp***) vt. catch. समात्नु. ¶ ***ŋə lobutΛ.*** ङ्यो लोबुत । I caught a fish. माछा समातेँ । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ ʔenɛke pΛrewa roɔ̂p ləpiti.*** इऽचिअ्य अयन्यके परेवा ऱ्वा:प् ल्योपिति । We caught a dove a while ago (by hand). हामीले अस्ति परेवा च्याप्पै समात्यौं । ¶ ***ʔΛtsəpo daksu lobutΛ.*** अच्योपो दाक्सु लोबुत । I received a greeting from my son. मेरो छोराको ढोग लिएँ ।

See: 81 195

■ ल्वा:म्सिन्य ***loɔ̂msinɛ*** (***lop-si***) vr. catch for oneself. आफ्नो लागि समात्नु.

ल्वा:म्न्य ***loɔ̂mnɛ*** (***ləp***) vi. be soft. कमलो हुनु. ¶ ***ʔΛ̄m-po ʔunû: loɔppɛ gə.*** अम्पो उनु: ल्वाप्प्य ग्यो । He is generous. उसको मन कमलो छ । 3s: ***ləptɛ*** ल्योप्त्य

ल्वा:म्न्य ***loɔ̂mnɛ*** (***ləpt***) vt. have a nervous tick. फुर्फुऱ्याउनु. ¶ ***ʔΛmΛs loɔptɛ.*** अमस् ल्वाप्त्य । I blinked involuntarily. मेरो आँखा फुर्फुऱ्यायो । ¶ ***ʔΛkhΛ̄r sΛkΛ loɔptʉ.*** अखर् सक ल्वाप्त्यु । I have a nervous tick in my hand. मेरो हातको छाला फुर्फुऱ्याउँछ । 3s: ***loɔptʉ*** ल्वाप्त्यु

See: 88 202

ल्वाइन्य ***loɔ̄inɛ*** (***lənt***) vt-i. miscarry. तुहिनु. ¶ ***mes loɔ̂ntɛ.*** मेस् ल्वा:न्त्य । The buffalo cow miscarried. भैँसी तुहियो ।

ल्वाम्न्य ***loɔ̄mnɛ*** (***ləm***) vt. search for. खोज्नु. ¶ ***ʔuŋΛ sΛ̄ŋ lomu.*** उङ सङ् लोमु । I am looking for firewood. म दाउरा खोज्छु । ¶ ***ʔok-po dēl-bîm tsətstsə ʥhêmtɛnΛ loɔ̄mnɛ mΛçpɛ gə.*** ओक्पो देल्बि:म् च्योच्च्यो झ्या:म्त्यन ल्वाम्न्य मइप्य ग्यो । A child in our village is lost and we have to search for him. हाम्रो गाउँको एउटा बच्चा हराएकोले खोज्नुपर्ने छ । 1s: ***lomu*** लोमु 1d: ***ləmi*** ल्योमि

See: 84 198

■ ल्वाम्सिन्य ***loɔ̄msinɛ*** (***lom-si***) vr. search for for oneself. आफ्नो लागि खोज गर्नु. ¶ ***ʔûŋ sΛ̄ŋ loɔ̄msiŋΛ.*** उ:ङ् सङ् ल्वाम्सिङ । I collect firewood for myself. मेरो लागि दाउरा खोज्छु ।

See: 268 310

- व -

वा:न्य ***wâ:nɛ*** (***wak***) vt. miss a spot, miss someone when distributing something. बिराउनु, भुल्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dhō:tser rā:ru phettɛlo wâ:ktɛ.*** अम्अ्य धोऽचेर् रारु फेत्त्यलो वा:क्त्य । When he sowed wheat, he missed a spot. उसले गहुँको बीउ छर्दा बिरायो । 1s: ***wʌgu*** वगु
See: 13 127

वान्य ***wā:nɛ*** (***waŋ***) vi. grow big. झाँगिनु. ¶ ***sāŋ wâŋtɛ.*** साङ् वा:ङ्त्य । The grass grew high. झार झाँगियो । ¶ ***bʌr.pipʌl ɦepi wāŋpɛ gə.*** बर्पिपल् ह्यपि वाङ्प्य ग्यो । The pipal tree has grown very tall. वरपीपल निक्कै झाँगिएको छ ।
See: 7 121

वे:न्न्य ***wênnɛ*** (***wet***) vi. become entangled. अल्झिनु. ¶ ***ribʌ-bi ʔʌsêl westɛnʌ rʌbʌ thiŋʌtʌ.*** रिबबि अस्या:ल् वेस्त्यन रब थिङत । My leg got tangled in a rope and I nearly fell down. डोरीमा खुट्टा अल्झेर झन्डै लडेँ । Syn: ***bləp***.
See: 27 141

वे:न्न्य ***wênnɛ*** (***wett***) vt. cross over a ridge. डाँडा काट्नु. ¶ ***ʔên ni ʔʌ̄m-ʔɛ ʔudhʌ̂m ŋʌ wetkhʌtɛ.*** अया:न् नि अम्अ्य उधःम् ङ वेत्खत्य । He has passed the ridge by now. अब त उसले डाँडा नै काटी सक्यो । ¶ ***bhêŋ dzelo noʒ̄m-ʔɛ ʔudhʌ̂m wettʉ.*** भ्यो:ङ् जेलो न्वाम्अ्य उधःम् वेत्त्यु । The sun crosses over the horizon at five o'clock. पाँच बजे घामले डाँडा काट्छ । ¶ ***tsokhe-bi dzhola wênpɛ gə.*** चोखेबि झोला वे:न्न्य ग्यो । The bag is hanging from the peg. चोकेमा झोला झुन्डाएको छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌdzō: ʔudhʌ̂m wettɛ.*** अम्अ्य अजोऽ उधःम् वेत्त्य । He crossed over the ridge earlier today. उसले अघि नै डाँडा काट्यो । 1s: ***wettu*** वेत्तु
See: 43 157

वेइन्य ***wēinɛ*** (***went***) vt. slice (partway through), slit the throat. काट्नु. ¶ ***tēr kâ:ktɛlo kērdo-ʔɛ ʔukhʌ̄r wêntɛ.*** तेर् का:क्त्यलो क्यार्दोअ्य उखर् वे:न्त्य । He sliced his hand with the knife as he peeled the bamboo. चोया केलाउँदा कर्दोले उसको हात काट्यो । 1s: ***wēndu*** वेन्दु 1d: ***wē:tsi*** वेऽचि
See: 46 160

वेर्न्य ***wērnɛ*** (***wer***) vt. munch, chomp, eat with a crunching sound. खानु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ gipsikolôm dokosipo khabu wêrtɛ.*** अम्अ्य गिप्सिकोलो:म् दोकोसिपो खाबु वे:र्त्य । He crunched the pop-corn and bean snack. उसले भटमाससँगको मकै खाजा खायो । ¶ ***bʌ̂i-ʔɛ ghas wêrtɛ.*** बै:अ्य घास् वे:र्त्य । The cow munched grass. गाईले घाँस खायो । 1s: ***weru*** वेरु
See: 40 154

वेल्न्य ***wēlnɛ*** (***wel***) vt. cut, split with a light touch / shallow stroke. काट्नु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ bhogʌte-po ʔukâ: wēl-sʌʔʌ kâ:ktɛ.*** अम्अ्य भोगटेपो उका: वेल्सअ का:क्त्य । He split the skin of the lime and cut it open. उसले भोगटेको बोक्रा काटेर केलायो । 1s: ***welu*** वेलु 1d: ***weli*** वेलि

वो:न्य ***wô:nɛ*** (***wək***) vt. shout at an animal. हपार्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sâ: wô:ktɛ.*** अम्अ्य सा: व्यो:क्त्य । He shouted at the animal. उसले जङ्गली जनवार हपाऱ्यो । 1s: ***wogu*** वोगु 1d: ***wəki*** व्योकि
See: 83 197

वोऽन्य ***wō:nɛ*** (***wəŋ***) vi. enter, climb into. पस्नु. ¶ ***ʔʌwɛpo ʔukʌ̄m-bi ʔīn lêl ʔiwêŋtɛ.*** अव्यपो उकम्बि इन् ल्या:ल् इव्यो:ङ्त्य । You entered my sister's house first. मेरो बहिनीको घरमा तिमी पहिला पस्यौ । ¶ ***ʔûŋ sēi-bi ʔīn lêl ʔiwêŋtɛ.*** उ:ङ् सेइबि इन् ल्या:ल् इव्यो:ङ्त्य । You entered first in order to see me. मलाई हेर्न तिमी पहिले पस्यौ । ¶ ***ʔʌ̄m sʌ̄ŋtʉ wêŋtɛ.*** अम् सङ्त्यु व्यो:ङ्त्य । He climbed into the tree. ऊ रूखमा चढ्यो । 1s: ***wōŋŋʌ*** वोङ्ङ
See: 77 191

व्या:न्न्य ***wênnɛ*** (***wɛt***) vt. give birth (humans). जन्माउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌmiski tsə wɛ̂:tɛ.*** अम्अ्य अमिस्कि च्यो व्या:त्य । She gave birth yesterday. उनले हिजो बच्चा जन्माइन् । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dzaule wɛ̂:tɛsu.*** अम्अ्य जाुले व्या:त्यसु । She gave birth to twins. उनले जुम्ल्याह जन्माइन् । 1s: ***wɛdu*** व्यदु
See: 12 126

व्या:न्न्य ***wênnɛ*** (***wɛtt***) vt. chop (with one stroke). काट्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ɦī:p wɛttu.*** उङ हि:प् व्यात्तु । I chop highland bamboo. म खश्रे मालिङ्गो च्वाट्टै काट्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ leŋaksi wɛttɛ.*** अम्अ्य लेङाक्सि व्यात्त्य । He chopped down the banana tree with one stroke. उसले केरा चट्टै काट्यो । 1s: ***wɛttu*** व्यात्तु 1d: ***wɛtsi*** व्यचि
See: 20 134

व्या:म्न्य ***wɛ̂mnɛ*** (***wɛp***) vt. scoop. उघाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ku wɛ̂:ptɛ.*** अम्अ्य कु व्या:प्त्य । He scooped water. उसले पानी उघायो । 1s: ***wɛbu*** व्यबु 1d: ***wɛpi*** व्यपि
See: 11 125

व्या:म्न्य ***wɛ̂mnɛ*** (***wɛp***) vi. cry (of animals). कराउनु. ¶ ***korʌtʌp wɛ̂:p.*** कोरतप् व्या:प् । The wild cat cried. ह्याप्सुलो करायो ।
See: 3 117

व्याइन्य ***wɛ̄inɛ*** (***wɛn***) vi. be disappointed (in one's expectations). झुकिनु. ¶ ***pɛp-ʔɛ kitap ʔikʉrʌtʌ mʌ̂mtɛsi, molo tsɛ̂mɦe:tɛ. mɛbelo rɛdzɛ wɛ̄:smɛstɛ.*** प्याप्अ्य किताप् इक्युरत म:म्त्यसि, मोलो च्या:म्ह्योऽत्य म्यबेलो ऱ्यज्य व्याऽस्मेस्त्य । He thought ``Father will bring me

book", but his father forgot and he was disappointed. बाबाले किताव ल्याइदियो भन्ठान्यो, तर बिर्सेछ, र छोरा झुकियो । 1s: ***wɛ̄:stʌ*** व्याऽस्त 1d: ***wɛ̄:sti*** व्याऽस्ति
See: 6 120

व्याम्न्य ***wɛ̄mnɛ*** (***wɛm***) vt. ❶ be pierced (accidentally). बिभ्नु. ❷ fall into a hole. पर्नु. ¶ ***ʔʌmiski ʔuŋʌ ghrʌ̄ŋ wɛ̂mtʌ.*** अमिस्कि उङ घ्रङ व्या:म्त । Yesterday a thorn pierced my foot. हिजो मेरो खुट्टामा काँडा बिभ्यो । ¶ ***ʔuŋʌ kʌlʌm-bi wɛ̂mkhʌtʌ.*** उङ कलम्बि व्या:म्खत । I fell into a hole. म खाल्डोमा परेँ । 1s: ***wɛmu*** व्यमु 1d: ***wɛmi*** व्यमि
See: 14 128

व्याम्न्य ***wɛ̄mnɛ*** (***wɛm***) vi. sleepwalk. सपनामा अल्मलिदै हिंड्नु. ¶ ***ʔûŋ ʔusenɛ wɛ̂mmestʌ.*** उ:ङ उसेन्य व्या:म्मेस्त । I sleepwalked at night. म राती अल्मलिदै हिंडेँ । 1s: ***wɛ̄mŋʌ*** व्याम्ङ 1d: ***wɛmi*** व्यमि
See: 5 119

व्यार्न्य ***wɛ̄rnɛ*** (***wɛr***) vt. be bothered by. दु:ख मान्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌ̄mpo ʔubrâ: muwɛruwʌ.*** उङ अम्पो उब्रा: मुव्यरुव । His words did not bother me. म उसको कुरामा दु:ख मानिन । ¶ ***wɛs lɨŋâm, muwɛ̂r ʔêi.*** व्यास् ल्युङा:म, मुव्या:र् ए:इ । I am just joking, don't be upset. मैले ठट्टा गरेको, दु:ख नमान्नु है । 1s: ***wɛru*** व्यरु 1d: ***wɛri*** व्यरि
See: 16 130

व्याल्न्य ***wɛ̄lnɛ*** (***wɛl***) vt. warm. तताउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ku wɛlunʌ sʌ̄rsiŋʌ.*** उङ कु व्यलुन सर्सिङ । I warm the water and have a bath. पानी तताएर नुहाउँछु । 1s: ***wɛlu*** व्यलु 1d: ***wɛli*** व्यलि
See: 18 132

व्राइन्य ***wɔ̄inɛ*** (***wən***) vi. fit in. अटाउनु. ¶ ***ʔik tû: koṭha-bi sukpu wɔ̄iki.*** इक् तु: कोठाबि सुक्पु व्राइकि । We three all fit into one room. हामी एउटा कोठामा तिनजना अटाउँछौं । ¶ ***ʥhola-ju ɦebe wɔ̄i?*** झोलायु हेबे व्राइ? How much room is there in the bag? झोलामा कति अटाउँछ? 1s: ***wɔ̄iŋʌ*** व्राइङ 1d: ***wə̄:tsi*** व्योऽचि
See: 76 190

व्राइन्य ***wɔ̄inɛ*** (***wənt***) vt. bring in, collect. उठाउनु, भित्र्याउनु, हुलाउनु, पसाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ phecɛ̧pɛ ʥɛ wɔ̂ntʌ.*** उङ फेह्इप्य ज्य व्रा:न्त । I collected scattered grains. छरिएको अन्न उठाएँ । ¶ ***ʔuŋʌ bʌ̂i-ɦɛm gə̄:thɛ-gojo wɔ̂ntʌnu.*** उङ बै:ह्याम् ग्योऽथ्यगोयो व्रा:न्तनु । I brought the cows into the cowshed. मैले गाईहरुलाई गोठभित्र हुलाएँ । 1s: ***wɔ̄ndu*** व्रान्दु 1d: ***wə̄:tsi*** व्योऽचि
See: 92 206

- स -

स:न्न्य ***sɅ̂nnɛ*** (***sit***) vt. bear fruit. फल्नु. ¶ ***sɛu sɪ̄:du.*** स्याउ सिऽद्यु । The apple tree bears fruit. स्याउ फल्छ । ¶ ***ʔɅʤhēmnu ghole ʤɛ sɪ̂:tɛ.*** अभ्याम्नु घोले ज्य सि:त्य । Last year a lot of grain was produced. पोहोर साल धेरै अन्न फल्यो । ¶ ***ʔɅʤhēmnu ʔɛçsɅ ʔɅtêm rô: tūŋ sɪ̂:tɛ.*** अभ्याम्नु अयाहइस अते:म् ऱ्यो: तुङ् सि:त्य । Even more rice was produced this year than last year. पोहोर सालको भन्दा यसपाली बढी धान फल्यो ।
See: 59 173

स:न्न्य ***sɅ̂nnɛ*** (***sit***) vt. leave, give up, abandon. छोड्नु. ¶ ***bhrēŋpɛ ɦɅs ʔumêi-ʔɛ sɪ̂:tʉtɛ.*** भ्रेङ्प्य हस् उमे:इअ्य सि:त्युत्य । The lazy husband was abandoned by his wife. अल्छेलाई श्रीमतीले छोड्यो । ¶ ***ʔɅ̄m ŋē:stenɅ tsi sɪ̂:tɛ.*** अम् ङेऽस्त्यन चि सि:त्य । He was sick and gave up drinking. ऊ बिरामी भएर जाँड छोड्यो । ¶ ***sɅ̄lpu-ʔɛ ʔujāŋ sɪ̂:tɛ.*** सल्पुअ्य उयाङ् सि:त्य । The bird abandoned its nest. चराले उसको गुड छाड्यो । 1s: ***sidu*** सिदु 1d: ***sitsi*** सिचि
See: 59 173

स:न्न्य ***sɅ̂nnɛ*** (***sitt***) vt. heal (by a shaman). झारफुक गर्नु. ¶ ***noktsho-ʔɛ ʔisistɅ.*** नोक्छोअ्य इसिस्त । The shaman healed me. धामीले मलाई झारफुक गऱ्यो । 3s: ***sɅtte*** सत्त्य
See: 66 180

स:न्न्य ***sɅ̂nnɛ*** (***sitt***) vt. cover, put on. लाइदिनु. ¶ ***ʔɅ̄m-ʔɛ ghrô:t mɅula sɅttɛnu.*** अम्अ्य घ्रो:त् मौला सत्त्यनु । He put muzzles on the goats. उसले बाख्राहरुलाई मोहला लाइदियो ।
See: 66 180

स:न्न्य ***sɅ̂nnɛ*** (***sʉt***) vt. collect grain by pulling of branch. सुर्क्याउनु. ¶ ***ʔɅ̄m-ʔɛ bhrêm pō:lu-bi sʉ̂:tɛ.*** अम्अ्य भ्र्या:म् पोऽलुबि स्यु:त्य । He harvested the buckwheat into the basket. उसले फापर थुन्सेमा सुर्क्यायो । ¶ ***nus-ʔɛ rô: sʉ̂:tɛnu.*** नुस्अ्य ऱ्यो: स्यु:त्यनु । A monkey damaged the rice. बाँदरले धान सुर्क्यायो । 1s: ***sudu*** सुदु 1d: ***sʉtsi*** स्युचि
See: 104 218

स:म्न्य ***sɅ̂mnɛ*** (***sʉp***) vt. overprune, overpick. (आवश्यक भन्दा बढी) टिप्नु, काट्नु. ¶ ***ʔuŋɅ ŋârbu subutɅ.*** उङ ङा:र्बु सुबुत । I overcut the Ficus sarmentosa. मैले दुदेलो काटें । ¶ ***ʔɅ̄m-ʔɛ khersêi pɪ̂: sʉ̂:ptɛ.*** अम्अ्य ख्योर्स्या:इ पि: स्यु:प्त्य । He overpicked the chili peppers. उसले सबै खोर्सानी टिप्यो । ¶ ***las-ʔɛ ʤɛ pɪ̂: sʉ̂:ptɛ.*** लास्अ्य ज्य पि: स्यु:प्त्य । The hail destroyed the crops. असिनाले बाली क्षति भयो । 1s: ***subu*** सुबु 1d: ***supi*** स्युपि
See: 103 217

स:म्न्य ***sɅ̂mnɛ*** (***sɅpt***) vt-i. dry. सुक्नु. ¶ ***lō:nɛm ɦō:tɛ ku sɅptɛ.*** लोऽन्याम् होऽत्य कु सप्त्य । The winter came and the water dried up. हिउँदो लाग्यो पानी सुक्यो ।

स:म्न्य ***sɅ̂mnɛ*** (***sɅpt***) vt-i. shrink. घट्नु. ¶ ***ɦoɔ̄mpɛ mupu sɅptɛ.*** ह्वाम्प्य मुपु सप्त्य । The bloated belly shrank back down. ढाडिएको पेट घट्यो । 3s: ***sɅptʉ*** सप्त्यु

सम्न्य ***sɅ̄mnɛ*** (***sʉm***) vt. cheat. फसाउनु. ¶ ***tuju kēm mʉkilo, dɅrɅm sɅ̄mnɛ munʉ.*** तुयु क्याम् म्युकिलो, दरम् सम्न्य मुन्यु । When working together, it is not good to cheat one's friend. सँगै काम गर्दा सथीलाई फसाउनु हुँदैन । ¶ ***ʔɅ̄m-ʔɛ khɵle kheptsi sēi mumʉwɛ, ʔûŋ ʔisʉmɅtɅ.*** अम्अ्य ख्योले ख्याप्चि सेइ मुम्युव्य, उ:ङ् इस्युमत । He did not show me all the money and cheated me. उसले सबै रकम देखाएन मलाई फसायो । 1s: ***sumu*** सुमु 1d: ***sʉmi*** स्युमि
See: 106 220

सम्न्य ***sɅ̄mnɛ*** (***sɅmt***) vt. become numb (due to lack of circulation). हातखुट्टा आदि झम्झमाउनु. ¶ ***ʔɅsêl sɅmkhɅtɛ.*** अस्या:ल् सम्खत्य । My leg became numb. मेरो गोडा निदायो । ¶ ***ʔɅkhār sɅmkhɅtʉ.*** अखर् सम्खत्यु । My hand is numb. मेरो हात निदाउने हुन्छ । 3s: ***sɅ̄mdʉ*** सम्द्यु
See: ?? ??

सर्न्य ***sɅ̄rnɛ*** (***sʉr***) vt. wash. धुनु. ¶ ***ʔusū:tɅ ʤɵkîm sas.rus bɅ̄ŋpɛ sɅ̄r-sɅ tɅŋŋɅ ʤonɛ mɅttʉ.*** उसुऽत ज्योकि:म् सासरुस् बङ्प्य सरस तङ्ङ ज्योन्य मत्त्यु । When we eat raw food, we have to eat only fruits that we have washed. काँचै खाइने फलफुल राम्ररी धोएर मात्रै खानुपर्छ । ¶ ***ʔɅ̄m patel-lɅkɅ ʔɵstɛnɅ sabɅn-ʔɛ ʔukhār sʉ̂rtɛ.*** अम् पातेल्लक अयोस्त्यन साबन्अ्य उखर् स्यु:र्त्य । When he came back from the toilet, he washed his hands with soap. ऊ चर्पीबाट फर्केपछि साबुनले हात धोयो । 1s: ***suru*** सुरु 1d: ***sʉri*** स्युरि
See: 108 222

सर्न्य ***sɅ̄rnɛ*** (***sʉrt***) vt. lie in wait (before attack). चियाउनु. ¶ ***nêr-ʔɛ pis sɅ̂rtɛ.*** न्यो:र्अ्य पिस् स:र्त्य । The tiger lay in wait for the ghoral. बाघले घोराल्लाई चियायो । 3s: ***sɅ̄rdʉ*** सर्द्यु
■ सर्लेन्य ***sɅ̄rlenɛ*** (***sɅrle***) ¶ ***bîrmɵ-ʔɛ ʔispɵ sɅ̂rletɛ.*** बि:र्म्योअ्य इस्प्यो स:र्लेत्य । The cat chased around after the mouse. बिरालोले मूसालाई चियाउँदै पछ्यायो ।

सल्न्य ***sɅ̄lnɛ*** (***sil***) vi. escape from. भाग्नु. ¶ ***phɵ sɪ̂ltɛnɅ mulɵɔ̄msi.*** फ्यो सि:ल्त्यन मुल्वा:म्सि । The chicken escaped and cannot not be caught. कुखरा भागेर समातिएन । ¶ ***bhreʤɵɔ̄lpɛ sɪ̂ltɛnɅ kēmkɅ ʤhʉktɛ.*** भ्रेज्वाल्प्य सि:ल्त्यन क्याम्क भ्युकत्य । The lazy person shirked work. अल्छे कामदेखि भाग्यो ।

सल्न्य ***sʌlnɛ*** (*silt*) vt. repair. मर्मत गर्नु, थप्नु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ khoɔ̄r sʌ̂ltɛ.*** अम्‌अ्य ख्वार् स:ल्त्य । He repaired the fence. उसले बार मर्मत गऱ्यो । ¶ ***mʌkʌ̄i mulʌ̄m-lo jā:thʌ rā:ru sʌlnɛ mʌttʉ.*** मकै मुलम्लो याथ रारु सल्न्य मत्त्यु । When the maize does not sprout (in a particular spot), we must add more seeds to that spot. मकै नपलाएको ठाउँमा पछि बिउँ थप्नु पर्छ । 1s: ***sʌldu*** सल्दु 1d: ***sili*** सिलि

सा:न्य ***sâ:nɛ*** (*sak*) vt. choose, select. छान्नु. ¶ ***bʌ̄ŋpe gə sʌgu.*** बङ्प्य ग्यो सगु । I choose nice clothes. राम्रो लुगा छान्छु । 1s: ***sʌgu*** सगु
See: 13 127

सान्य ***sā:nɛ*** (*saŋ*) vi. abandon one's family, be irresponsible. बिग्रनु, पलापिनु. ¶ ***ʔunû: ɦêŋ mumʌtwe mʌnʌ sâŋtɛ.*** उनु: हे:ङ मुमत्व्य मन सा:ङत्य । Things did not go well and he abandoned his family. मन जस्तो भएन अनि ऊ पलापियो । 3s: ***sāŋ sâŋtɛ*** साङ सा:ङत्य
See: ?? ??

सु:न्य ***sû:nɛ*** (*sik*) vt. string (beads). उन्नु. ¶ ***ʔuŋʌ gisla sigu.*** उङ गिस्ला सिगु । I string beads. म पोते उन्छु । 1s: ***sigu*** सिगु
See: 60 174

सु:न्य ***sû:nɛ*** (*sik*) vt. move onto. सर्नु. ¶ ***gə-bikʌ sēr-ʔɛ ʔisikʌtʌ.*** ग्योबिक सेर्‌अ्य इसिकत । The louse moved from the clothes onto me. लुगाबाट मलाई जुम्रो सऱ्यो ।
See: ?? ??

सु:न्य ***sû:nɛ*** (*sukt*) vt. push into (inanimate objects). घुसार्नु, धकेल्नु. ¶ ***lʌ̄ŋpo kāmra suktu.*** लङ्पो काम्रा सुक्तु । I insert the splint of the basket. डोकोको काम्रो लाउँछु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ghʌra mekkʌ suktɛ.*** अम्‌अ्य घरा म्याक्क सुक्त्य । He pushed the pole this way from that side. उसले घारा अलिक उता धकेल्यो । 1s: ***suktu*** सुक्तु 1d: ***sʉki*** स्युकि
See: 111 225

सुऽन्य ***sū:nɛ*** (*siŋ*) vt. ask. सोध्नु. ¶ ***tsətstsəsu-ʔɛ ʔû: dʑhōŋpɛ ɦʌs sîŋtesu.*** च्योच्च्योसुअ्य ऊ: झोङ्प्य हस् सि:ङत्यसु । The two children asked the ploughman. बच्चाले जोत्ने मान्छेलाई सोधे । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ʔʌnʌ̄ŋ sîŋtɛ.*** अम्‌अ्य अनङ सि:ङत्य । He asked me my name. उसले मेरो नाम सोध्यो ।
See: 62 176

सुऽन्य ***sū:nɛ*** (*sʉŋ*) vt. pick up. टिप्नु. ¶ ***pək-ju ɦʌ̄mpɛ dʑɛ suŋu.*** प्योक्यु हम्प्य ज्य सुङ । I pick up the grain that has fallen on the ground. भुइँमा खसेको अन्न टिप्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ dʌrʌmpo ʔubrâ: sûŋte.*** अम्‌अ्य दरम्पो उब्रा: स्यु:ङत्य । He picked up this expression from his friend. उसले साथीको कुरा टिप्यो । 1s: ***suŋu*** सुङ 1d: ***sʉŋi*** स्युङि
See: 107 221

से:न्य ***sê:nɛ*** (*sekt*) vt. clean (by shaking vertically with a winnowing basket), clear (trail). निफन्नु, सफा गर्नु. ¶ ***ʔuŋʌ lū:dʑʌ sektu.*** उङ लुऽज सेक्तु । I winnow the millet. म कोदो निफन्छु । ¶ ***dʑɛ lettunʌ sektu.*** ज्य ल्यात्तुन सेक्तु । I take out the grains and clean them. अन्न निकालेर भूस नीफन्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ɦem-ʔɛ lēm sektenu.*** अम्ह्याम्‌अ्य ल्याम् सेक्त्यनु । They cleared the trail. उनीहरुले बाटो सफा गरे । 1s: ***sektu*** सेक्तु
See: 44 158

से:न्य ***sênnɛ*** (*set*) vt. kill, cause to be drunk, cause to get sick, finish (basket). मार्नु, मात्नु, बिट मार्नु. ¶ ***nêr-ʔɛ bhîr sê:tɛ.*** न्यो:र्‌अ्य भि:र् से:त्य । The tiger killed the deer. बाघले मृग माऱ्यो । ¶ ***ʔʌ̄m tsi-ʔɛ musê:twe.*** अम् चिअ्य मुसे:त्व्य । He did not get drunk. उसलाई जाँड्ले मातेन । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ pō:lu-po koɔ̄m sê:tɛ.*** अम्‌अ्य पोऽलुपो क्वाम् से:त्य । He finished the edge of the basket. उसले थुन्सेको बिट माऱ्यो । ¶ ***duk.tsi-ʔɛ ʔis-estʌ.*** दुक्चिअ्य इसेस्त । I got poisoned by the wild honey. मलाई भीर मौरीको महले मात्यो । ¶ ***gari-ʔɛ ʔis-estʌ.*** गारिअ्य इसेस्त । I suffer from motion sickness. मलाई गाडीले मात्यो । 1s: ***sedu*** सेदु 1d: ***setso*** सेचो
See: 35 149

सेइन्य ***sēinɛ*** (*sent*) vt. look. हेर्नु. ¶ ***ʔʌ̄mʔɛ bʌ̂i sēndʉ.*** अम्‌अ्य बै: सेन्द्यु । He watches the cows. उसले गाई हेर्छ । ¶ ***ʔuŋʌ rûmdel sendu.*** उङ र्‍यु:म्देल् सेन्दु । I look at the town. म शहर हेर्छु । 1s: ***sēndu*** सेन्दु 1d: ***sē:tsi*** सेऽचि
See: 46 160

सेल्न्य ***sēlnɛ*** (*sel*) vt. cut out the bad parts. केलाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ khos sêltenʌ khî:pte.*** अम्‌अ्य खोस् से:ल्त्यन खि:प्त्य । He cooked the taro after removing the damaged parts. उसले पिंडालु केलाएर पकायो । 1s: ***selu*** सेलु 1d: ***seli*** सेलि
See: 41 155

सो:न्य ***sô:nɛ*** (*sək*) vt. pound grain to remove husk. कुट्नु. ¶ ***ʔuŋʌ dʑɛ sogutʌ.*** उङ ज्य सोगुत । I pounded the grains. मैले अन्न कुटें । 1s: ***sogu*** सोगु
See: 83 197

सो:न्य ***sô:nɛ*** (*sək*) vt. cut the top branches. छास्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ ŋârbu sô:ktɛ.*** अम्‌अ्य ङा:र्बु स्यो:क्त्य । He cut the top branches of the Ficus sarmentosa. उसले दुदिलो छास्यो । 1s: ***sogu*** सोगु 1d: ***səki*** स्योकि
See: ?? ??

सो:न्य ***sô:nɛ*** (*sək*) vi. become thin, lose weight. दुब्लो हुनु. ¶ ***ʔʌ̄m ŋestelo pî: səktɛ.*** अम् ङेस्त्यलो पि: स्योक्त्य । He became sick and lost a lot of weight suddenly. ऊ बिरामी हुँदा धैरै दुब्लो भयो । 1s: ***səkʌtʌ*** स्योकत 1d: ***səkiti*** स्योकिति
See: 74 188

सोऽन्य ***sõːnɛ*** (***səŋ***) vi. be long. लामो हुनु. ¶ ***ʔud-hõːsʌm mʌri sõŋ.*** उधोऽसम् मरि सोङ् । His hair is very long. उसको कपाल लामो छ । ¶ ***bâŋpə-ɦempo ʔunbrâː mʌri sêŋtɛ.*** बाःङ्प्योह्याम्पो उन्ब्राः मरि स्योःङ्त्य । The matchmakers' discussion was very long. कल्लेहरुको कुरा धेरै लामो भयो ।
See: ?? ??

सोऽन्य ***sõːnɛ*** (***səŋt***) vt. pack down the ground around a pole. कस्नु, खाद्नु. ¶ ***ʔok-ʔɛ thām sõŋtʌkʌ.*** ओक्ञ्य थाम् सोङ्तक । We packed down the ground around the pole. हामीले थाम कस्यौं । 1d: ***sõndu səŋi*** सोन्दु स्योङि
See: ?? ??

स्याःन्न्य ***sênnɛ*** (***sɛt***) vi. be taut. कसिनु. ¶ ***ribʌ sɛstɛ.*** रिब स्यास्त्य । The rope is taut. डोरी कसियो । 3s: ***sêi*** स्यःइ
See: 4 118

स्याःन्न्य ***sênnɛ*** (***sɛtt***) vt. tighten. कस्नु, कसाउनु, साँच्नु. ¶ ***ʔuŋʌ ghas-po kʉ̂r settu.*** उङ घास्पो क्युःर् स्यात्तु । I tighten the load of grass. म घाँसको भारी डोरीले कस्छु । ¶ ***bâi-ʔɛ ribʌ settenʌ phrôːnɛ mudeswe.*** बैःञ्य रिब स्यात्त्यन फ्रोःन्य मुदेस्व्य । The cow tightened the rope and it is impossible to untie. गाईले डोरी कसाएर फुकाल्न सकिएन । ¶ ***ʔʌmêm pep-ʔɛ ʔilustâm brâː ʔʌnûː-bi set-tuŋtʌ.*** अम्याःम् प्याप्ञ्य इल्युस्ताःम् ब्राः अनुःबि स्यात्तुङत । I kept in mind my parents' words. आमा बुबाले भनेको कुरा मनमा साँची राखेँ । 1s: ***settu*** स्यात्तु 1d: ***setsi*** स्यचि
See: 20 134

स्याम्न्य ***sēmnɛ*** (***sem***) vt. cover (in a warm place). गुम्स्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ leŋaksi sēmtʌ.*** उङ लेङाक्सि स्याःम्त । I covered the banana. मैले केरा गुम्स्याएँ । ¶ ***ʔik-ʔɛ khos khʌpkilo sēmnɛ mʌttʉ.*** इक्ञ्य खोस् खप्किलो स्याम्न्य मत्त्यु । When we cook yam, we have to cover it. हामिले पिँडालु पकाउदा छोप्नुपर्छ । 1s: ***semu*** स्यमु 1d: ***semi*** स्यमि
See: 14 128

स्यार्न्य ***sērnɛ*** (***sert***) vt. simmer. स्यार्र गरेको आवाज, सुक्नु. ¶ ***ku sêrtɛ.*** कु स्याःर्त्य । The water simmered. पानी स्यार्र गऱ्यो । ¶ ***jûːkēːp sêrtɛ.*** युःक्याऽप् स्याःर्त्य । The pot simmered. भात पकाउन बसालिएको पानी उम्लेर स्यार्र गऱ्यो । ¶ ***ʔʌmiski ʔusominɛ dhâm sêrtɛ.*** अमिस्कि उसोमिन्य धाःम् स्याःर्त्य । There was a humming sound in the sky yesterday evening. हिजोबेलुकि आकाश सुसायो । 3s: ***sērdʉ*** स्यार्द्यु
See: 16 130

स्युन्य ***sʉnɛ*** (***sʉ***) vi. itch. चिलाउनु. मलाइ चिलाउँछ ।. ¶ ***ʔûŋ sʉŋʌ.*** उःङ् स्युङ । My body itches. ¶ ***mʌtshêrʔɛ ʔikeçkinʌ mʌri sʉ.*** मछेःर्ञ्य इक्याइकिन मरि स्यु । After we are bitten by a mosquito, it itches a lot. मछेरले टोकेपछि धेरै चिलाउँछ । 1s: ***sʉŋʌ*** स्युङ 1d: ***sʉji*** स्युयि
See: 96 210

स्योन्य ***senɛ*** (***sʌ***) vt. ❶ pass. दिनु. ❷ issue a greeting. ढोग गर्नु. ¶ ***mɛ koʒi tēː sʉje!*** म्य क्वाइ त्या स्युये! Pass me that curry over there. त्यो तरकारी यता लेऊ न । ¶ ***sûr kēm-bi daksu sʉtɛ.*** स्युःर् क्याम्बि दाक्सु स्युत्य । He greeted the elders at the wedding ceremony. शुभ विवाहमा ढोग गऱ्यो । 1s: ***sʌŋʌ*** सङ 1d: ***səji*** स्योयि
See: 10 124

स्योन्य ***senɛ*** (***sə***) vi. wear out (of rope). भुवा आउनु. ¶ ***ribʌ sõːtɛnʌ bâi poʒ̃nnɛ mudʑhēŋ.*** रिब सोऽत्यन बैः प्वाःन्न्य मुझेङ् । Since the rope is worn out, it cannot be used to tie up a cow. डोरीको भुवा आएर गाईलाई बाँध्न थेग्दैन ।
See: 71 185

स्वाःन्न्य ***soʒ̂nnɛ*** (***sət***) vi. lose (in a game). हार्नु. ¶ ***phutbʌl khēl-bi ʔʌ̃m-ɦem səstɛnu.*** फुट्बल् खेल्बि अम्ह्याम् स्योस्त्यनु । They lost at football. फुट्बल खेलमा उनीहरु हारे । 1s: ***soʒ̂iŋʌ*** स्वाःइङ
See: 73 187

स्वाःन्न्य ***soʒ̂nnɛ*** (***sətt***) vt. greet, pass to someone. ढोग्नु, दिनु, ढोग गर्नु, लोपार्नु, पुऱ्याइदिनु. ¶ ***ʔuŋʌ mêm-pep-su daksu soʒttusu.*** उङ म्याःम्प्याप्सु दाक्सु स्वात्तुसु । I greet my parents. म आमाबुबालाई ढोग्छु । ¶ ***ʔʌtsəʔɛ daksu ʔisəstʌ.*** अच्योञ्य दाक्सु इस्योस्त । My son greeted me. मेरो छोराले मलाई ढोग्यो । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ thaŋra bektɛlo ʔuŋʌ mʌkãi dʑhuta soʒttʌ.*** अम्ञ्य थाङ्रा बेक्त्यलो उङ मकै झुता स्वात्त । While he was piling corn on the storage frame, I passed him the bundles of cobs. उसले थाङ्ग्रो लाउँदा मैले मकै झुता दिएँ । ¶ ***ʔʌ̃m pʌtei mumʉwenʌ ghogʌ soʒttɛ (lɛ̂ː soʒttɛ).*** अम् पतेइ मुम्युव्यन घोग स्वात्त्य (ल्याः स्वात्त्य) । He did not believe him and made a gesture of insult. उसले नपत्याएर लोप्पा ख्वायो । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ gõːthe-bi pep loʒ̃mdʑʌ soʒt-pɛtɛ.*** अम्ञ्य ग्योऽथ्यबि प्याप् ल्वाम्ज स्वात्प्यत्य । He took food to the cowshed for his father. उसले गोठमा बुबालाई सामल पुऱ्याइदियो । 1s: ***soʒttu*** स्वात्तु 1d: ***sətsi*** स्योचि
See: 89 203

स्वाःम्न्य ***soʒ̂mnɛ*** (***səp***) vi. be full. अघाउनु. ¶ ***jûː-ʔɛ səpʌtʌ.*** युःञ्य स्योपत । I got full from the rice. भातले अघाएँ । 1s: ***səpʌtʌ*** स्योपत 1d: ***səpiti*** स्योपिति
See: 72 186

स्वाःम्न्य ***soʒ̂mnɛ*** (***səp***) vt. file down (in order to make smooth), soothe. धार मार्नु, रिझाउनु. ¶ ***ʔʌpep-ʔɛ tēr-po ʔujʌ sêːptɛ.*** अप्याप्ञ्य तेर्पो उय स्योःप्त्य । My father filed the bamboo. बाबाले चोयाको धारिलो धार माऱ्यो। ¶ ***jôː-ʔɛ lũŋ-po ʔujʌ soʒptʉ.*** योःञ्य लुङ्पो उय स्वाप्त्यु । The river smoothes the edges of the stones. नदीले ढुङ्गाको धार मार्छ । ¶ ***ʔʌ̃m tsʌkpɛ ɦʌs mu, molo ʔujʌ***

soɔ̂mnɛ mʌttʉ. ॳम् चक्प्य हस् मु, मोलो उय स्वाःम्न्य मत्त्यु । He is a knowledgeable person, but we have to treat him well. ऊ जान्ने हुनुहुन्छ, तर रिझाउनु पर्छ । 1s: *sobu* सोबु 1d: *sǝpi* स्योपि
See: 81 195

स्वाःम्न्य *soɔ̂mnɛ* (*sǝp*) vt. ❶ run along, flow along a surface (water). कुनै वस्तुको माध्यमबाट पानी या तरल पदार्थ बहनु. ❷ follow. पछ्याउनु. ¶ *tâl-lʌkʌ wǝ sê:ptenʌ kʌ̄m ʥhistɛ.* ताःल्लक व्यो स्योःप्त्यन कम् झिस्त्य । The rain leaked down from upstairs and the house got wet. घरको तलोबाट पानी बगेर घर भिज्यो । ¶ *ghrô:t-ʔɛ ʔukhoɔ̂m.lʌ sê:pkhʌtɛ.* घ्रोःत्ॳय उख्वाःम्ल स्योःप्खत्य । The goat followed the gorge. बाख्राले खोल्सि पछायो ।
See: ?? ??

स्वाःम्न्य *soɔ̂mnɛ* (*sǝpt*) vt. wash. धुनु. ¶ *ʔuŋʌ gǝ soɔptʌ.* उङ ग्यो स्वाप्त । I washed the clothes. मैले लुगा धुएँ । ¶ *ʔʌnʌ̄m pʉjʉʔɛ gǝ soɔpthertɛnu.* ॳनम् प्युय्युॳय ग्यो स्वाप्थेर्त्यनु । Long ago, people used to wash their clothes with ash. उहिले खरानीले लुगा धुन्थे । 1s: *soɔptu* स्वाप्तु 1d: *sǝpi* स्योपि
See: 88 202

स्वाःम्न्य *soɔ̂mnɛ* (*sǝpt*) vt. beat. जोड्ले पिट्नु. ¶ *ʔû: ʥhōŋpɛ-ʔɛ gorusu mʌri soɔptesu.* ऊः झोङ्प्यॳय गोरुसु मरि स्वाप्त्यसु । The ploughman beat his two oxen very hard. हलीले गोरुलाई जोड्ले पिट्यो । 1s: *soɔptu* स्वाप्तु 1d: *sǝpi* स्योपि
See: 88 202

स्वाइन्य *soɔ̄inɛ* (*sǝnt*) vt. reduce. घटाउनु. ¶ *ʔuŋʌ saman-po ʔuthʌ̄ŋ soɔ̄ndu.* उङ सामान्पो उथङ स्वान्दु । I will reduce the price of the goods. मैले सामानको मोल घटाउँछु । ¶ *mi dhuma ghrɛ-ɦē:lo, sʌ̄ŋ soɔ̄inɛ mʌttʉ.* मि धुमा घ्यहेऽलो, सङ स्वाइन्य मत्त्यु । When the fire burns too strong, we have to pull out the wood. आगो धेरै बल्दा दाउरा ओझाउनु पर्छ । 1s: *soɔ̄ndu* स्वान्दु 1d: *sǝ̄:tsi* स्योऽचि
See: 92 206

स्वार्न्य *soɔ̄rnɛ* (*sǝr*) vi. be many. धेरै हुनु. ¶ *ʔɛnɛ̄:-mîm ritshepatshe-bi soɔ̄rpɛ dʌ̄mtiki.* ॳयन्यामिःम् रिछेपाछेबि स्वार्प्य दम्तिकि । We met a lot of people in the meeting a few days ago. अस्तिको कार्यक्रममा धेरै जना भेट भयौं । ¶ *ʔʌ̄m ʔunû: soɔ̄rpɛ mu-mîm-ʔɛ khǝle ʔimʌ̄mki.* ॳम् उनुः स्वार्प्य मुमिःम्ॳय ख्योले इमम्कि । He is generous and thinks of us all. ऊ मनकारी भएकोले हामी सबैलाई सम्झन्छ । ¶ *ʔʌ̄mpo ʔubhēnde ɦepi soɔ̄rnu.* ॳम्पो उभेन्दे ह्यपि स्वार्नु । He has a lot of sheep. उसको भेडा धेरै छन् ।
See: 78 192

स्वाल्न्य *soɔ̄lnɛ* (*sǝl*) vt. slide down. सुल्किनु. ¶ *ghʌra sôltɛ.* घरा स्योःल्त्य । The pole slid down. घारो सुल्कियो ।

■ ब्राः स्वाल्न्य *brâ: soɔ̄lnɛ* (*sǝl (brâ:)*) ¶ *sʉ̂r kēm-po dhʌran kôn bela-bi bâŋpǝ-ʔɛ brâ: soɔ̄lnɛ mʌttʉ.* स्युःर् क्याम्पो धरान् कोःन् बेलाबि बाःङ्प्योॳय ब्राः स्वाल्न्य मत्त्यु । When the priest finalizes the wedding, the matchmakers relate stories about the couple. शुभ विवाहको धरान काट्नेबेला कलियोले पुर्खाहरुलाई कुरा सुम्पनु पर्छ ।

■ व्यो स्वाल्न्य *wǝ soɔ̄lnɛ* (*sǝl (wǝ)*) ¶ *kʌralo khēndo-ʔɛ wǝ sǝ̄:lʉ* करालो खेन्दोॳय व्यो स्योऽल्यु The sloped roof drains the water. भिरालो छानाले पानी तर्कन्छ ।

■ च्यो स्वाल्न्य *tsǝ soɔ̄lnɛ* (*sǝl (tsǝ)*) ¶ *ʔʌ̄m-po ʔutsǝ sôltɛ.* ॳम्पो उच्यो स्योःल्त्य । She had a miscarriage. उनको बच्चा खेरा गयो ।

- ह -

ह:न्न्य ***ɦʌ̂nnɛ*** (***ɦʉt***) vi. burn. डढ्नु. ¶ ***rʉk-ʔɛ thū:nɛm ɦʉstɛ.*** ऱ्युक्ऀय थुऽन्याम् ह्युस्त्य । The bush fire burnt the forest. डढेलोले जङ्गल डढ्यो । ¶ ***ʔʌkhʌ̄r-bi mi-ʔɛ ɦʉstɛ.*** ऀखर्बि मिऀय ह्युस्त्य । My hand was burnt in the fire. आगोले मेरो हात पोल्यो ।
See: 97 211

ह:न्न्य ***ɦʌ̂nnɛ*** (***ɦʉtt***) vt. ❶ burn. पोल्नु. ❷ reveal who is responsible. पोल लगाउनु. ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ sʌ̄ŋ ɦʌttɛ.*** ऀम्ऀय सङ् हत्त्य । He burned firewood. उसले दाउरा पोल्यो । ¶ ***ʔuŋʌ sɵ ɦʌttu.*** उङ स्यो हत्तु । I burned the meat. म मासु पोल्छु । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ woŋâm khespɵ ɦʌttɛnunʌ pulis loɔ̂p-bi ɦō:tnu.*** ऀम्ऀय वोङा:म् खेस्प्यो हत्त्यनुन पुलिस् ल्वा:प्बि होऽत्नु । He revealed (the identity of) the other thieves and the police came to catch them. उसले पोल लगाएपछि अरु चोरलाई पक्रन प्रहरी आए । 1s: ***ɦʌttu*** हत्तु 1d: ***ɦʉtsi*** ह्युचि
See: 110 224

ह:म्न्य ***ɦʌ̂mnɛ*** (***ɦip***) vt. cut with a swiping motion. काट्नु, फाड्नु. ¶ ***ʔuŋʌ lū:ʥʌ-po nʌ̂l ɦibutʌ.*** उङ लुऽजपो न:ल् हिबुत । I cut the millet stalks. मैले कोदोको नल काटेँ । ¶ ***kɵs-ʔɛ dokosi mʌri ɦî:ptɛ.*** क्योस्ऀय दोकोसि मरि हि:प्त्य । The porcupine gnawed down many corn stalks. दुम्सीले मकै धेरै फाँड्यो । ¶ ***khudʉwɛ-ʔɛ bâipo ʔusɛ̂l ɦî:ptɛ*** ख्युद्युव्यऀय बै:पो उस्या:ल् हि:प्त्य The big lizard cut off the cow's feet (by whipping with its tail). गोहोरोले गाईको खुट्टा काटीदियो । 1s: ***ɦibu*** हिबु
See: 58 172

ह:म्न्य ***ɦʌ̂mnɛ*** (***ɦipt***) vt. ❶ hide, cover. ढाक्नु. ❷ sift with a winnowing basket. निफन्नु. ¶ ***ʔuŋʌ tsɵtstsɵ-po kokro borki-ʔɛ ɦʌptu.*** उङ च्योच्च्योपो कोक्रो बोर्किऀय हप्तु । I covered the child's cradle with a blanket. म बच्चाको कोक्रोलाई बर्कोले ढाक्छु । ¶ ***ʔuŋʌ mʌkʌisɵ̂r ɦʌptu.*** उङ मकैस्यो:र् हप्तु । I sifted the corn. म च्याँख्ला निफन्छु । 1s: ***ɦʌptu*** हप्तु 1d: ***ɦipi*** हिपि
See: 65 179

ह:म्न्य ***ɦʌ̂mnɛ*** (***ɦipt***) vt-i. choke. खाना सर्किनु. ¶ ***phuko khâ:phʌl ʥʉtɛlo ɦʌpkhʌtɛ.*** फुको खा:फल् ज्युत्यलो हप्खत्य । When he ate roasted flour without drinking, he choked. निस्ता सातु खाँदा सर्क्यो । 1s: ***ʔiɦipʌtʌ*** इहिपत

ह:म्न्य ***ɦʌ̂mnɛ*** (***ɦipt***) vt-i. come together by happy coincidence. जुर्नु. ¶ ***ʔʌ̄m-po ʔusʉ̂r bʌ̄ŋpɛ kʌ̄m-bi ɦʌptɛ.*** ऀम्पो उस्यु:र् बङ्प्य कम्बि हप्त्य । She happened into a good home by marriage. उसको कर्म राम्रो घरमा जुर्यो । ¶ ***khɛ̂l sabdakos-po lagi kɛ̄m mʉnɛ ʔik ʔiɦʌptiki.*** ख्या:ल् साब्दाकोस्पो लागि क्याम् म्युन्य इक् इहप्तिकि । We came together by happy coincidence to work on a Khaling dictionary. खालिङ शब्दकोष कामको लागि हामीलाई जुरायो । 1s: ***ʔiɦipʌtʌ*** इहिपत

हम्न्य ***ɦʌ̄mnɛ*** (***ɦʉm***) vt. fall. make fall. खस्नु. खसाउनु. ¶ ***jɛŋʌjas dʌ̂mtɛnʌ pɵk-ju ɦʉ̂mtɛ.*** य्यङयास् द:म्त्यन प्योक्यु ह्यु:म्त्य । The peach ripened and fell to the ground. आरु पाकेर भुइँमा खस्यो । 1s: ***ɦumu*** हुमु 1d: ***ɦʉmi*** ह्युमि
See: 106 220

हर्न्य ***ɦʌ̄rnɛ*** (***ɦʉr***) vt. wash (head/hair). नुहाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌnɵ̂l ʔʌdhōŋ ɦurutʌ.*** उङ अन्यो:ल् अधोङ् हुरुत । I washed my head today. आज मैले टाउको नुहाएँ । ¶ ***ʔumêm-ʔɛ tsɵtstsɵ ɦʉ̂rtɛ.*** उम्या:म्ऀय च्योच्च्यो ह्यु:र्त्य । The mother washed her child's hair. आमाले बच्चालाई नुहाइदियो ।
See: 108 222

■ हर्सिन्य ***ɦʌ̄rsinɛ*** (***ɦʉr-si***) vr. wash one's hair. केश नुहाउनु. ¶ ***noɔ̄m nʉlo ɦʌ̄rsinɛ mʌttʉ.*** न्वाम् न्युलो हर्सिन्य मत्त्यु । We have to wash our hair when it is sunny. घाम लाग्दा नुहाउनु पर्छ ।
See: 260 302

हर्न्य ***ɦʌ̄rnɛ*** (***ɦʉrt***) vt. ❶ fan (fire). फुक्नु, बता स्याउनु. ❷ cause to strengthen (by adding yeast to alcohol). कडा बनाउनु. ¶ ***ʥhūŋ-ʔɛ mi ɦʌ̂rtɛ.*** झुङ्ऀय मि ह:र्त्य । The wind fanned the fire. हावाले आगो फुक्यो । ¶ ***ʔī:tsi-ʔɛ mi ɦʉri.*** इऽचिऀय मि ह्युरि । We fan the fire. हामीले आगो बता स्याउँछौं । ¶ ***ʔuditstshɛ mi-ʔɛ tsuloluŋ ɦʌ̄rdʉlo kʌ̄m-bi tshɛ̂l ɦɵnu.*** उदिच्छ्य मिऀय चुलोलुङ हर्द्युलो कम्बि छ्या:ल् ह्योनु । If the fire blows onto the hearthstone in the morning, guests will come. बिहानी चुलोतिर आगो भुर्भुराउँदा पाहुना आउछ भन्ने किम्बदन्ति छ । ¶ ***ʔʌ̄m-ʔɛ tsi khī:bʉlo lʌ̄ŋkhi-ʔɛ ɦʌ̄rdʉ.*** ऀम्ऀय चि खिऽब्युलो लङ्खिऀय हर्द्यु । When he prepares beer, he adds yeast. उसले छ्याङ पकाउदा मर्चा लगाउँछ । ¶ ***ʔuŋʌ lʌ̄ŋkhi-ʔɛ tsi ɦʌ̂rtʌnʌ lʉpɛ mʉ̂ŋtʌ*** उङ लङ्खिऀय चि ह:र्तन ल्युप्य मु:ङ्त I added yeast to the beer, and made it strong. मैले मर्चा थपेर कडा बनाएँ ।
See: ?? ??

■ हर्सिन्य ***ɦʌ̄rsinɛ*** (***ɦʉrt-si***) vr. ❶ fan oneself. पङ्खा चलाउनु. ❷ become strong. कडा हुनु. ¶ ***lʌ̄ŋkhi ɦʌ̄rtɛsinʌ tsi tsokpɛ lō:tɛ.*** लङ्खि हर्त्यसिन चि चोक्प्य लोऽत्य । After the yeast ferments, the beer becomes strong. मर्चा हालेपछि जाँड कडा भयो । ¶ ***gʌrʌm-ʔɛ ʔimʌçkilo pʌŋkha-ʔɛ ɦʌ̄rsinɛ mʌttʉ.*** गरम्ऀय इमहृकिलो पङ्खाऀय हर्सिन्य मत्त्यु । When we feel hot in the summer, we must fan ourselves. गर्मी लाग्दा पङ्खा चलाउनुपर्छ ।
See: ?? ??

हल्न्य ***ɦʌ̄lnɛ*** (***ɦil***) vt. knead, roll, mash. धुल्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ ki ɦilutʌnʌ dal mʉ̂ŋtʌ.*** उङ कि हिलुतन दाल् मु:ङ्त । I mashed the potatoes and made dal. आलु धुल्याएर दाल बनाएँ । ¶ ***ghrē:nʌ khʌpkilo phirke-ʔɛ ɦʌ̄lnɛ mʌttʉ.*** घ्रेऽन खप्किलो फिर्केऀय हल्न्य मत्त्यु । When we cook nettle, we have to beat it with a whisk. सिस्नु पकाउँदा फिर्केले फिर्ख्याउनु पर्छ । ¶ ***rɵ̂: jâ: mʉkilo date-ʔɛ ɦilo ɦʌ̄lnɛ mʌttʉ.*** र्यो: या: म्युकिलो

दातेश्रय हिलो हल्न्य मत्त्यु । When we plant rice, we have to turn up the soil. धान रोप्दा दाँती लाउनुपर्छ । 1s: *ɦilu* हिलु 1d: *ɦili* हिलि
See: 64 178

हा:न्य *ɦâ:nɛ* (*ɦak*) vt. open. खोल्नु, उघार्नु. ¶ *bʌkʌs ɦʌgu.* बकस् हगु । I open the box. बाकस खोल्छु । ¶ *ʔʌ̃mʔɛ laskʌ ɦâ:ktɛ.* अम्अय लास्क हा:क्त्य । He opened the door. उसले ढोका उघार्यो । 1s: *ɦʌgu* हगु
See: 13 127

हान्य *ɦã:nɛ* (*ɦaŋ*) vt. be pungent. cause an itch. कोक्याउनु. चिलाउनु. ¶ *khos bhā̃ŋte mubhā̃ŋkikho ɦā̃ŋ.* खोस् भङ्ते मुभाङ्किखो हाङ् । If we do not cook taro properly, it tastes pungent. राम्ररी नपाकेको पिँडालु कोक्याउँछ । ¶ *khɛ̂:prʌ ɦā̃ŋ.* ख्या:प्र हाङ् । Wild taro is pungent. बाँको कोक्याउँछ । ¶ *jā:su mʌr-ʔɛ ʔiɦā̃ŋki.* यासु मर्अय इहाङ्कि । The chilaune (Schima wallichii) causes an itch. चिलाउनेले चिलाउँछ । ¶ *dʑʌptʌ-ʔɛ ʔiɦā̃ŋki.* जप्तअय इहाङ्कि । The kauso caterpillar causes an itch. काउसोले चिलाउँछ । 4s: *ɦā̃ŋ* हाङ्
See: 15 129

हान्य *ɦã:nɛ* (*ɦaŋt*) vt-i. feel frustrated, feel dissatisfied. इत्रिनु, ठुस्किनु. ¶ *ʔupɛp-ʔɛ tsẽmdo mubiwêm-kʌ tsətstsə ɦânkhʌtɛ.* उप्यापअय चेम्दो मुबिव्या:म्क च्योच्च्यो हा:न्खत्य । The child felt frustrated, as his father did not give him his toy. बाबले खेलाउन नदिएकोले बच्चा ठुस्कियो । 1s: *ʔiɦā̃ŋŋʌ* इहाङ्ङ 1d: *ʔiɦʌŋi* इहङि 4s: *ɦāndʉ* हान्द्यु

हिन्य *ɦinɛ* (*ɦi*) vt. cut, file. खुर्क्याउनु. ¶ *ʔʌ̃m-ʔɛ surti ɦitɛ.* अम्अय सुर्ति हित्य । He cut the tobacco. उसले सुर्ती खुर्क्यायो । ¶ *ʔuŋʌ tēr-po ʔumʌs ɦĩŋtʌ.* उङ तेर्पो उमस् हि:ङत । I shaved down the rings on the bamboo. मैले बाँसको आँख्ला खुर्क्याएँ । ¶ *jâm-ʔɛ ʔusesmə dʑetnulo theprip-po ɦibʉnem ɦinɛ mʌttʉ.* या:म्अय उसेस्म्यो जेत्नुलो थेप्रिप्पो हिब्युन्याम् हिन्य मत्त्यु । When the shaman worships his master, he has to make a bamboo staff with fluffy bamboo shavings on one end. झाँक्रीले गुरु पूजा गर्दा तितेमालिङ्गोको फुर्क बनाउनुपर्छ । 1s: *ɦiŋʌ* हिङ 1d: *ɦiji* हियि
See: 57 171

हु:न्य *ɦû:nɛ* (*ɦikt*) vt. turn toward. फर्काउनु, घुमाउनु. ¶ *ʔuŋʌ ʔʌmukde noɔ̃mkhuŋ-thʌ ɦʌktu.* उङ अमुक्दे न्वाम्खुङ्थ हक्तु । I turn my bed towards the east. मेरो बिछौना पूर्वतिर फर्काउँछु । 1s: *ɦʌktu* हक्तु 1d: *ɦʉki* ह्युकि

हु:न्य *ɦû:nɛ* (*ɦʉk*) vt. churn. मथ्नु, हल्लाउनु. ¶ *ʔuŋʌ mā̃i ɦugu.* उङ मै हुगु । I churn the butter-milk. म मही मथ्छु । 1s: *ɦugu* हुगु 1d: *ɦʉki* ह्युकि
See: 105 219

हु:न्य *ɦû:nɛ* (*ɦʉk*) vi. bark. भुक्नु. ¶ *khlê:p ɦʉktɛ.* ख्ले:प् ह्युकृत्य । The dog barked. कुकुर भुक्यो ।
See: 98 212

हुऽन्य *ɦū:nɛ* (*ɦʉŋ*) vt. ❶ wait for. पर्खनु. ❷ protect, mind. रुँग्नु. ¶ *ʔuŋʌ ʔin ɦū:nɛ.* उङ इन् हुऽन्य । I will wait for you. म तिमिलाई पर्खिन्छु। ¶ *ʔʌ̃m-ʔɛ dokosi dʑɛ̂:k-bi ɦopɛ nus ɦû̃ŋthertɛ.* अम्अय दोकोसि ज्यो:क्बि ह्योप्य नुस् ह्यु:ङ्थेर्त्य । He waited for the monkeys coming for the crops. उसले मकै खाना आउने बाँदरलाई रुङ्थे । ¶ *ʔû̃ŋ wetɛ̄: piŋʌ, ʔudhʌ̂m-bʉju-kʌ ɦʉŋʌje.* उ:ङ् व्यत्या पिङ, उध:म्ब्युयुक ह्युङये । I will come slowly, wait for me on the other side of the ridge. म बिस्तरै आउँछु डाँढदेखि पर्खिनुहोस । 1s: *ɦuŋu* हुङ 1d: *ɦuŋi* ह्युङि
See: ?? ??

हे:न्य *ɦê:nɛ* (*ɦek*) vt. harvest (just the grain, not the stalk). टिप्नु. ¶ *ʔuŋʌ lū:dʑʌ ɦegu.* उङ लुऽज हेगु । I harvest the millet. म कोदो टिप्छु । 1s: *ɦegu* हेगु 1d: *ɦeki* हेकि
See: 36 150

हे:न्य *ɦê:nɛ* (*ɦekt*) vt. wear (on the shoulder). भिर्नु. ¶ *ʔʌ̃m-ʔɛ sambule ɦekdetɛnʌ môl khoɔ̃m-bi khəstɛ.* अम्अय साम्बुले हेक्देत्यन म्यो:ल् ख्वाम्बि ख्योस्त्य । Wearing a bag on his shoulder he went to the conference. उसले झोला भिरेर गोष्टिमा गयो । ¶ *sambule dʑhola ɦên-denpɛ, dardʑiliŋ khoɔ̃nnɛ dʑêndenpɛ.* साम्बुले झोला हे:न्देन्प्य, दार्जिलिङ ख्वा:न्न्य जे:न्देन्प्य । Carrying a bag, speaking of going to Darjeeling. (excerpt from a song) साम्बुले झोला भिरेको, दार्जिलिङ जान बोलेको । 1s: *ɦektu* हेक्तु 1d: *ɦeki* हेकि
See: 44 158

हे:न्न्य *ɦênnɛ* (*ɦet*) vi. be sharp. लाग्ने हुनु. ¶ *ʔʌ̃m mʌri ɦestɛ.* अम् मरि हेस्त्य । He is really hardworking. ऊ धेरै सप्रियो । ¶ *tɛ betho ɦeçpɛ gə.* त्य बेथो हेइप्य ग्यो । This khukuri is sharp. यो खुकुरी लाग्ने छ ।
See: 27 141

हे:म्न्य *ɦêmnɛ* (*ɦept*) vt. hug. अङ्गालो हाल्नु. ¶ *ʔuŋʌ ʔʌdʌrʌm ɦeptu.* उङ अदरम् हेप्तु । I hug my friend. म साथीलाई अङ्गालो हाल्छु । 1s: *ɦeptu* हेप्तु 1d: *ɦepi* हेपि
See: 42 156

हेइन्य *ɦẽinɛ* (*ɦent*) vt-i. boil down. उम्लेर सुक्नु. ¶ *bhlʌçtôŋ gəpɛ ku ɦêntɛ.* भ्लइतो:ङ् ग्योप्य कु हे:न्त्य । The boiling water boiled down. पानी उम्लेर सुक्यो ।

हेम्न्य *ɦēmnɛ* (*ɦem*) vt. cross over a ridge. डाँडा काट्नु. ¶ *ʔudhʌ̂m ɦêmtʌ.* उध:म् हे:म्त । I crossed the ridge. मैले डाँडा काटेँ । Voir : *wett* 1s: *ɦemu* हेमु

1d: ***ɦemi*** हेमि
See: 37 151

हेर्न्य ***ɦẽrnɛ*** (***ɦer***) vt. make a slight cut, slice (with a sharp blade, piece of paper or the leaves of some plants). काट्नु, सेर्नु. ¶ ***dhosnêr-ʔɛ ʔiɦerʌtʌ.*** धोस्न्या:रऱ्य इहेरत । I was cut by the grass. हरकटाले मलाई काट्यो ।
See: 40 154

■ को:ङ् हेर्न्य ***kôŋ ɦẽrnɛ*** (***ɦer (kôŋ)***) roll down spinning, spin down (mostly flat object). गुडाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ phrisbi kôŋ ɦerutʌ.*** उङ फ्रिस्बि को:ङ् हेरुत । I spun the frisbee. मैले फ्रिस्बी गुडाइ पठाइँ ।

हेल्न्य ***ɦẽlnɛ*** (***ɦel***) vt. divert water. पानी हेल्नु. ¶ ***ŋə seçpɛʔɛ ɦêlku ɦêltɛ.*** ङ्यो सेहइप्यऱ्य हे:ल्कु हे:ल्त्य । The fisherman diverted the water to catch fish. माछा मानेले दुवाली छेक्यो । ¶ ***ʔuŋʌ ʔʌbhẽŋsi-thʌ ku ɦelutʌ.*** उङ अभेङसिथ कु हेलुत । I diverted water to my field. मैले मेरो खेततर्फ पानी हेलेँ । 1s: ***ɦelu*** हेलु 1d: ***ɦeli*** हेलि
See: 41 155

हो:न्य ***ɦô:nɛ*** (***ɦok***) vt. peel off. peel off. उप्किनु. उप्काउनु. ¶ ***ɦolosʌp ɦəktɛ.*** होलोसप् ह्योकत्य । The bamboo husk came off. बाँसको खबटा उप्कियो । ¶ ***bhittʌ-bi kêmpɛ kagʌʤ ɦogutʌ.*** भित्तबि के:म्प्य कागज् होगुत । I removed the paper that was stuck on the wall. पर्खालमा टाँसेको कागज उप्काएँ । 1s: ***ɦogu*** होगु 3s: ***ɦəktɛ*** ह्योकत्य 1d: ***ɦəki*** ह्योकि
See: 83 197

हो:न्य ***ɦô:nɛ*** (***ɦəkt***) vt. shout at. हकार्नु. ¶ ***bâi ɦoktʌ.*** बै: होक्त । I shouted at the cow. गाईलाई हकारेँ । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ ʔiɦəkʌtʌ.*** अम्ऱ्य इह्योकत । He shouted at me. उसले मलाई हकाऱ्यो । 1s: ***ɦoktu*** होक्तु 1d: ***ɦəki*** ह्योकि
See: 90 204

होऽन्य ***ɦŏ:nɛ*** (***ɦəŋ***) vt. send. पठाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ theklʌ ɦôŋsuŋtʌ.*** उङ थ्योक्ल हो:ङ्सुङ्त । I sent him a bamboo jar. मैले तुकुनी पठाई दिएँ । ¶ ***ʔuŋʌ kheptsi ɦôŋsuŋtʌ.*** उङ ख्याप्चि हो:ङ्सुङ्त । I sent him money. मैले पैसा पठाई दिएँ । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ brâ: sa:phʌm ʔiɦəŋʌtʌ.*** अम्ऱ्य ब्रा: साफम् इह्योङत । He sent me a letter. उसले मलाई चिठी पठायो । 1s: ***ɦoŋu*** होङु 1d: ***ɦəŋi*** ह्योङि
See: ?? ??

ह्या:न्न्य ***ɦɛ̂nnɛ*** (***ɦɛtt***) vt-i. die. मर्नु. ¶ ***bîrmə ɦɛttɛ.*** बि:र्म्यो ह्यात्त्य । The cat died. बिरालो मऱ्यो ।

ह्या:म्न्य ***ɦɛ̂mnɛ*** (***ɦɛpt***) vt. get stuck. अल्झिनु. ¶ ***ʔûŋpo ʔʌʤhola laskʌ-bi ɦɛptɛ.*** उ:ङ्पो अझोला लास्कबि ह्याप्त्य । My bag got caught in the door. मेरो झोला ढोकामा अल्झियो । ¶ ***ʔû: ʤhõŋkilo tsalo lũŋ-bi khekheksu ɦɛptʉ.*** ऊ: झोङ्किलो चालो लुङ्बि खेखेक्सु ह्याप्त्यु । The plough gets stuck on stones when we plough fields. खेत जोत्दा कहिलेकाही ढुङ्गामा हलो अड्किन्छ ।
See: 19 133

ह्याइन्य ***ɦɛ̃inɛ*** (***ɦɛnt***) vt. make an attempt. झम्टिनु, प्रयत्न गर्नु. ¶ ***nôr-ʔɛ ghrô:t ɦɛ̂ntɛ, molo kənɛ mutsɛ̂:pwɛ.*** न्यो:रऱ्य घ्रो:त् ह्या:न्त्य, मोलो क्योन्य मुच्या:प्व्य । The tiger tried to kill the goat, but could not eat it. बाघले बाख्रालाई झम्ट्यो, तर खाना सकेन । ¶ ***noktsho-ʔɛ râ:-khep ɦɛ̂ntɛnʌ, rî:-khep-bi khʌ̃rko wettɛ.*** नोक्छोऱ्य रा:खेप् ह्या:न्त्यन, रि:खेप्बि खर्को व्यात्त्य । The shaman made six attempts at cutting the kharko and cut it the seventh time. धामीले ६ पटक झम्टेर सातौं पटकमा खर्को काट्यो । 1s: ***ɦɛ̃ndu*** ह्यान्दु
See: 23 137

■ ह्याइसिन्य ***ɦɛ̃isinɛ*** (***ɦɛnt-si***) vr. ¶ ***disɛ̂: dhõ:tser ɦɛ̂:k-bi ɦɛ̂isiŋʌ.*** दिस्या: धोऽचेर् हे:क्बि ह्या:इसिङ । I am thinking of harvesting wheat tomorrow. भोलि गहुँ टिप्न जान आँटेको ।
See: ?? ??

ह्याम्न्य ***ɦɛ̃mnɛ*** (***ɦɛm***) vt. ❶ dry in the sun. सुकाउनु. ❷ spread. फिजाउनु. ¶ ***ʔuŋʌ lũ:ʤʌ ɦɛ̂mtʌ.*** उङ लुऽज ह्या:म्त । I dried the millet. मैले कोदो सुकाएँ । ¶ ***ʔʌ̃m-ɦɛm-ʔɛ khêi mʉnɛpo lagi khərsɛ̂i ɦɛ̂mtɛnu.*** अम्ह्याम्ऱ्य ख्या:इ म्युन्यपो लागि ख्योर्स्या:इ ह्या:म्त्यनु । They dried chili peppers in order to sell them. उनीहरुले बेच्नकोलागि खोर्सानी सुकाए । ¶ ***ʔĩ:tsi-ʔɛ ʔis-sɛ̂l ɦɛmiti.*** इऽचिऱ्य इस्स्या:ल् ह्यमिति । We spread our legs. हामीले टाँग फाड्यौं । ¶ ***maruni tshoɔ̃mpɛ-ʔɛ khɛp.tsi phinɛ-po ʔumʌn.ʤɛ ɦɛ̂mtɛ.*** मारुनि छ्याम्प्यऱ्य ख्याप्चि फिन्यपो उमन्जे ह्या:म्त्य । The maruni dancer spread his towel to beg for money. मारुनी नर्तकीले पैसा माग्नलाई मजेत्रो फिजाए । ¶ ***gə soəptʌnʌ ɦɛmutʌ.*** ग्यो स्वाप्तन ह्यमुत । I washed my clothes and spread them in the sun to dry. 1s: ***ɦɛmu*** ह्यमु 1d: ***ɦɛmi*** ह्यमि
See: 14 128

ह्याम्न्य ***ɦɛ̃mnɛ*** (***ɦɛm***) vi. be light. हलुको हुनु. ¶ ***ʔʌʤhola ɦɛ̂mtɛ.*** अझोला ह्या:म्त्य । My bag became lighter. झोला हलुका भयो । 3s: ***ɦɛ̃m*** ह्यम्

ह्याल्न्य ***ɦɛ̃lnɛ*** (***ɦɛl***) vt. toy with one's prey. खेलाउनु. ¶ ***bîrmə-ʔɛ ʔispə lə̃:bunʌ kənɛkʌ lɛ̂l ɦɛ̃:lʉ.*** बि:र्म्योऱ्य इस्प्यो ल्योऽब्युन क्योन्यक ल्या:ल् ह्याल्यु । After the cat catches the mouse, it toys with it before eating it. बिरालोले मूसालाई समातेपछि खानुभन्दा पहिला खेलाउँछ ।

ह्याल्न्य ***ɦɛ̃lnɛ*** (***ɦɛl***) vt-i. turn brown (from lack of nutrition). पहेलिनु. ¶ ***wə mujã:wɛnʌ mʌkʌi ɦɛ̂ltɛ.*** व्यो मुयाव्यन मकै ह्या:ल्त्य । Because it didn't rain, the maize plant turned brown. पानी नपरेकोले मकै पहेलियो
1s: ***ɦɛ̃:lʉ*** ह्याल्यु

ह्योन्य ***ɦonɛ*** (***ɦo***) vi. come. arrive (from below). arrive (from anywhere). arrive (from same level). arrive (from above). reach. आउनु. तलबाट आइपुग्नु. जहाँसुकैबाट आईपुग्नु. परबाट आईपुग्नु. माथिबाट आईपुग्नु. त्यहाँ पुग्नु. ¶ ***ʔĩn ʔʌmiski ʔiɦokhôŋtɛ.*** इन् अमिस्कि इह्योख्यो:ङ्त्य । You arrived yesterday. तिमी हिजो आईपुग्यौ । ¶ ***ʔʌ̃m ʔʌmiski ɦɔ̃:tɛ.*** अम् अमिस्कि होऽत्य । He arrived yesterday. ऊ हिजो आयो । 1s: ***ɦoŋʌ ɦôŋloŋʌtʌ ɦôŋpiŋʌtʌ ɦôŋtestʌ ɦôŋpɛŋʌ*** ह्योङ ह्यो:ङ्ल्योङत ह्यो:ङ्पिङत ह्यो:ङ्त्यास्त ह्यो:ङ्प्यङ 3s: ***ɦôitɛsti*** ह्यो:इत्यास्ति 1d: ***ɦoji ɦôiloji ɦôipîiti ɦôipɛtsi*** ह्योयि ह्यो:इल्योयि ह्यो:इपि:इति ह्यो:इप्यचि
See: 71 185

ह्वा:न्न्य ***ɦoɔ̃nnɛ*** (***ɦot***) vt. collapse. cause to collapse. भत्किनु. भत्काउनु. ¶ ***jɯnɛm-bi kanla ɦostɛ.*** ग्युन्याम्बि कान्ला ह्योस्त्य । The terrace wall collapsed during the monsoon. वर्षामा कान्ला भत्क्यो । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ nʌja lẽm bʌnei mɯnɛpo lagi purano lẽm ɦɔ̂:tɛ.*** अम्‌अय नया ल्याम् बनेइ म्युन्यपो लागि पुरानो ल्याम् ह्यो:त्य । He destroyed the old trail to make a new trail. उसले नयाँ बाटो बनाउनलाई पुरानो बाटो भत्कायो । ¶ ***jɯnɛm-bi kɔ̃:ro ɦostɛ.*** ग्युन्याम्बि कोऽरो ह्योस्त्य । There was a landslide during the monsoon. वर्षामा पहिरो गयो । 3s: ***ɦoɔ̃i*** ह्वा:इ
See: 82 196

■ ह्वा:न्सेन्य ***ɦoɔ̂nsenɛ*** (***ɦoɔ̂nse***) vt. pant, be out of breath. स्वाँ स्वाँ गर्नु. ¶ ***ʔʌ̃m ʔɛnɛke ŋestelo mʌri ɦoɔssetɛ.*** अम् अयन्यके ङेस्त्यलो मरि ह्वास्सेत्य । A few days ago he was sick and was very out of breath. ऊ बिरामी हुँदा धेरै स्वाँ स्वाँ गऱ्यो । ¶ ***rogi goru ʔû: ʥhõŋkilo mʌri ɦoɔssedɯ.*** रोगि गोरु ऊ: झोङ्किलो मरि ह्वास्सेद्यु । When we plough fields with a sick ox, it pants a lot. रोगी गोरु बारी जोत्दा धेरै स्वाँ स्वाँ गर्छ ¶ ***ʥhes-tɯ lẽmthikilo ʔiɦoɔçseki.*** झेस्त्यु ल्याम्थिकिलो इह्वाह्सेकि । We are out of breath when we walk in the highlands. लेकमा हिँड्दा स्वास बढ्छ । 1s: ***ʔiɦoɔ̃iseŋʌ*** इह्वा:इसेङ 3s: ***ɦoɔssedɯ*** ह्वास्सेद्यु 1d: ***ʔiɦossetsi*** इह्योस्सेचि

ह्वा:न्न्य ***ɦoɔ̂nnɛ*** (***ɦot***) vt. bring. ल्याउनु. ¶ ***ʔuŋʌ thũ:nɛm-lʌ sʌ̃ŋ ɦô:tʌ.*** उङ थुऽन्याम्‌ल सङ हो:त । I brought wood from the forest. मैले जङ्गलबाट दाउरा ल्याएँ । ¶ ***ʔʌ̃mʔɛ ɦû:sʌŋ ɦɔ̂:tɛ.*** अम्‌अय हु:सङ ह्यो:त्य । He brought a forked pillar. उसले खाँबो ल्यायो । 1s: ***ɦodu*** होदु 1d: ***ɦotsi*** ह्योचि
See: 82 196

ह्वा:म्न्य ***ɦoɔ̂mnɛ*** (***ɦopt***) vt. eat (soup, porridge, chang). scold. खानु, पिउनु. कराउनु. ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ naktu ɦoɔptɛ.*** अम्‌अय नाक्तु ह्वाप्त्य । He ate the porridge. उसले खोले पियो । ¶ ***ʔik-ʔɛ sup ɦoɔptiki.*** इक्‌अय सुप् ह्वाप्तिकि । We had soup. हामीले सुप पियौं । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ kẽm phêltɛlo, ʔupɛp-ʔɛ ɦoɔptɛ.*** अम्‌अय क्याम् फ्या:ल्त्यलो, उप्याप्‌अय ह्वाप्त्य । When he did bad work, his father scolded him. उसले काम बिगार्दा उसको बाबाले करायो । 1s: ***ɦoɔptu*** ह्वाप्तु 1d: ***ɦopi*** ह्योपि
See: 88 202

ह्वाइन्य ***ɦoɔ̃inɛ*** (***ɦont***) vt. ❶ begin to talk. बोल्न या फलाक्न थाल्नु. ❷ not produce grain. फोस्निनु (धान). ¶ ***noktsho-ʔɛ koɔ̃m ɦoɔ̂ntɛ.*** नोक्छोअय क्वाम् ह्वा:न्त्य । The shaman practiced an enchantment for the first time. धामीले मूख खोल्यो । ¶ ***ʔʌ̃m-ʔɛ ʔusôm ɦoɔ̂ntɛ.*** अम्‌अय उसो:म् ह्वा:न्त्य । He drew a deep breath. उसले श्वास फेऱ्यो । ¶ ***ʔʌtêm rô: ɦoɔ̂ntɛ.*** अते:म् ऱ्यो: ह्वा:न्त्य । This year the rice plants bear no grain. यो साल धान फोस्रियो । 1s: ***ɦoɔ̃ndu*** ह्वान्दु 1d: ***ɦɔ̃:tsi*** ह्योऽचि
See: 92 206

■ ह्वाइसन्य ***ɦoɔ̃isʌnɛ*** (***ɦoɔ̃isʌ***) reveal a secret. कुरा खुस्काउनु, कुरा खुलाउनु. ¶ ***ʔûŋpo ʔʌmelsêm phikbi khestʌlo woŋâm-ʔɛ ʔʌbrâ: ɦoɔ̂nsɯtnu.*** उ:ङ्पो अमेल्से:म् फिक्बि ख्योस्तलो वोङा:म्‌अय अब्रा: ह्वा:न्स्युत्नु । As I was on my way to propose my girlfriend, other people revealed my intentions. मेरो केटी माग्न जाँदा अरुले मेरो कुरा खुलाइदियो । ¶ ***tẽm brâ: muɦoɔ̂nsɯwo.*** त्याम् ब्रा: मुह्वा:न्स्युव्यो । Don't tell this secret. यो कुरा नखुलाउ है । 1s: ***ɦoɔ̂nsʌŋʌ*** ह्वा:न्सङ 1d: ***ɦossoji*** ह्योस्स्योयि 1p: ***ɦoɔ̃isoki*** ह्वाइस्योकि

ह्वाम्न्य ***ɦoɔ̃mnɛ*** (***ɦom***) vi. swell. ढाडिनु, सुनिनु. ¶ ***ʥhũ:ŋ-ʔɛ ʔumupu ɦômtɛ.*** झुङ्‌अय उमुपु ह्यो:म्त्य । His belly swelled from the cold. जाडोले उसको पेट ढाडियो । ¶ ***bhêi-ʔɛ kaktɛnʌ ʔusêl ɦômtɛ.*** भे:इअय काक्त्यन उस्या:ल् ह्यो:म्त्य । His foot swelled after a snake bit it. सर्पले टोकदा उसको खुट्टा सुनियो । ¶ ***lɯ̂:-ʔɛ ʔikepʌtʌnʌ ɦomʌtʌ.*** ल्यु:अय इकेपतन ह्योमत । My body swelled up after a hornet stung me. बच्छुँले चिलेर म सुनिएको छु । 3s: ***ɦoɔ̃m*** ह्वाम्
See: 75 189

ह्वार्न्य ***ɦoɔ̃rnɛ*** (***ɦor***) vt. peel off. shuck. उकास्नु. छोडाउनु. ¶ ***tẽr-po tso bhêrtɛlo ɦolosʌp ɦôrtɛ.*** तेर्पो च्यो भ्यो:र्त्यलो होलोसप् ह्यो:र्त्य । When new bamboo grows, the husk peels off. कलिलो बाँस बढ्दा खबटा उप्कियो । ¶ ***ʔɛnẽ: ʔik-ʔɛ dokosi ɦoɔ̃rtiki.*** अयन्या इक्‌अय दोकोसि ह्वार्तिकि । Some time ago we shucked corn. अस्ति हामीले मकै छोडायौं । ¶ ***tsɵtstsɵ ŋestɛnʌ noktsho-ʔɛ lôŋmɛ ɦôrtɛ.*** च्योच्च्यो ङेस्त्यन नोक्छोअय ल्यो:ङ्म्य ह्यो:र्त्य । When the child got sick, the shaman pulled back his soul from the spirits of the dead. बच्चा बिरामी भएर धामीले सातो उकास्यो । 1s: ***ɦoru*** होरु 1d: ***ɦori*** ह्योरि
See: 86 200

ह्वाल्न्य ***ɦoɔ̃lnɛ*** (***ɦol***) vt. open. खोल्नु. ¶ ***ʔuŋʌ laskʌ ɦolu.*** उङ लास्क होलु । I open the door. म ढोका खोल्छु । 1s: ***ɦolu*** होलु 1d: ***ɦoli*** ह्योलि
See: 87 201

Table 2: अकर्मक क्रिया ध्यन्य "बल्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	ध्यङ	ध्यङत	
इऽचि	ध्ययि	ध्याःइति	
ओऽचु	ध्ययु	ध्याःइतु	
इक्	ध्यकि	ध्याक्तिकि	
ओक्	ध्यक	ध्याक्तक	
इन्	इध्य	इघ्रात्य	घ्राये
एऽचि	इध्ययि	इध्याःइति	ध्याःइये
एःन्	इध्यनि	इघ्रात्नु	घ्राःन्ये
अम्	ध्य	घ्रात्य	
अम्सु	ध्ययि	ध्याःइति	
अम्ह्याम्	ध्यनु	घ्रात्नु	

Table 3: अकर्मक क्रिया ख्याःम्न्य "हुनै लागेको "

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	ख्याःम्ङ	ख्यपत	
इऽचि	ख्यपि	ख्यपिति	
ओऽचु	ख्यपु	ख्यपुतु	
इक्	ख्याप्कि	ख्याप्तिकि	
ओक्	ख्याप्क	ख्याप्तक	
इन्	इख्याऽप्	इख्याप्त्य	ख्याप्ये
एऽचि	इख्यपि	इख्यपिति	ख्यपिये
एःन्	इख्याःम्नि	इख्याप्त्यनु	ख्याप्नुये
अम्	ख्याऽप्	ख्याप्त्य	
अम्सु	ख्यपि	ख्यपिति	
अम्ह्याम्	ख्याःम्नु	ख्याप्त्यनु	

Table 4: अकर्मक क्रिया श्याःन्न्य "भन्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	श्याःइङ	श्यास्त	
इऽचि	श्यचि	श्यास्ति	
ओऽचु	श्यचु	श्यास्तु	
इक्	श्याह्इकि	श्याह्इतिकि	
ओक्	श्याह्इक	श्याह्इतक	
इन्	इश्याःइ	इश्यास्त्य	श्यच्चे
एऽचि	इश्यचि	इश्यास्ति	श्यचिये
एःन्	इश्याःन्नि	इश्यास्त्यनु	श्यास्नुये
अम्	श्याःइ	श्यास्त्य	
अम्सु	श्यचि	श्यास्ति	
अम्ह्याम्	श्याःन्नु	श्यास्त्यनु	

Table 5: अकर्मक क्रिया भयाम्न्य "हराउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	भयाम्ङ	भयमत	
इऽचि	भयमि	भयमिति	
ओऽचु	भयमु	भयमुतु	
इक्	भयाम्कि	भयाम्तिकि	
ओक्	भयाम्क	भयाम्तक	
इन्	इभयाम्	इभयाःम्त्य	भयाःम्ये
एऽचि	इभयमि	इभयमिति	भयमिये
एःन्	इभयाम्नि	इभयाःम्त्यनु	भयाःम्नुये
अम्	भयाम्	भयाःम्त्य	
अम्सु	भयमि	भयमिति	
अम्ह्याम्	भयाम्नु	भयाःम्त्यनु	

Table 6: अकर्मक क्रिया ङ्याइन्य "बस्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	ङ्याइङ	ङ्याऽस्त	
इऽचि	ङ्याचि	ङ्याऽस्ति	
ओऽचु	ङ्याचु	ङ्याऽस्तु	
इक्	ङ्याइकि	ङ्याइतिकि	
ओक्	ङ्याइक	ङ्याइतक	
इन्	इङ्याइ	इङ्याऽस्त्य	ङ्याचे
एऽचि	इङ्याचि	इङ्याऽस्ति	ङ्याचिये
एःन्	इङ्याइनि	इङ्याऽस्त्यनु	ङ्याऽस्नुये
अम्	ङ्याइ	ङ्याऽस्त्य	
अम्सु	ङ्याचि	ङ्याऽस्ति	
अम्ह्याम्	ङ्याइनु	ङ्याऽस्त्यनु	

Table 7: अकर्मक क्रिया घान्य "मान्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	घाङ	घङत	
इऽचि	घङि	घङिति	
ओऽचु	घङु	घङ्तु	
इक्	घाङ्कि	घाङ्तिकि	
ओक्	घाङ्क	घाङ्तक	
इन्	इघाङ्	इघाःङ्त्य	घाःङ्ये
एऽचि	इघङि	इघङिति	घङिये
एःन्	इघानि	इघाःङ्त्यनु	घाःङ्नुये
अम्	घाङ्	घाःङ्त्य	
अम्सु	घङि	घङिति	
अम्ह्याम्	घानु	घाःङ्त्यनु	

Table 8: अकर्मक क्रिया घ्यार्न्य "नीद नलाग्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	घ्यार्ङ	घ्यरत	
इऽचि	घ्यरि	घ्यरिति	
ओऽचु	घ्यरु	घ्यरुतु	
इक्	घ्यार्कि	घ्यार्तिकि	
ओक्	घ्यार्क	घ्यार्तक	
इन्	इघ्यार्	इघ्याःर्त्य	घ्याःर्न्ये
एऽचि	इघ्यरि	इघ्यरिति	घ्यरिये
एःन्	इघ्यार्नि	इघ्याःर्त्यनु	घ्याःर्नुये
अम्	घ्यार्	घ्याःर्त्य	
अम्सु	घ्यरि	घ्यरिति	
अम्ह्याम्	घ्यार्नु	घ्याःर्त्यनु	

Table 9: अकर्मक क्रिया ङ्याल्न्य "फटाहा गर्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	ङ्याल्ङ	ङ्यलत	
इऽचि	ङ्यलि	ङ्यलिति	
ओऽचु	ङ्यलु	ङ्यलुतु	
इक्	ङ्याल्कि	ङ्याल्तिकि	
ओक्	ङ्याल्क	ङ्याल्तक	
इन्	इङ्याल्	इङ्याःल्त्य	ङ्याःल्ये
एऽचि	इङ्यलि	इङ्यलिति	ङ्यलिये
एःन्	इङ्याल्नि	इङ्याःल्त्यनु	ङ्याःल्नुये
अम्	ङ्याल्	ङ्याःल्त्य	
अम्सु	ङ्यलि	ङ्यलिति	
अम्ह्याम्	ङ्याल्नु	ङ्याःल्त्यनु	

Table 10: सकर्मक क्रिया क्योन्य "खानु"

	अभूत	भूत	आजार्थक
उङ	कङ	कु:ङ्त	
इऽचिअ्य	क्योयि	क्यो:इति	
ओऽचुअ	क्योयु	क्यो:इतु	
इक्अ्य	क्योकि	क्योक्तिकि	
ओक्अ	क्योक	क्योक्तक	
इन्य	इक्य	इक्युत्य	क्युये
एऽचिअ्य	इक्योयि	इक्यो:इति	क्यो:इये
ए:न्अ्य	इक्योनि	इकोत्नु	को:न्ये
अम्अ्य	क्य	क्युत्य	
अम्सुअ	क्यसु	क्युत्सु	
अम्ह्याम्अ्य	क्यनु	क्युत्नु	
इन्य/अम्अ्य उ:ङ्	इक्योङ	इक्योङत	क्योङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उ:ङ्	इक्योङसु	इक्योङतसु	क्योङसुये
ए:न्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उ:ङ्	इक्योङनु	इक्योङतनु	क्योङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इक्योयि	इक्यो:इति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इक्योयु	इक्यो:इतु	क्योइये
इन्य/अम्अ्य इक्	इक्योकि	इक्योक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इक्योक	इक्योक्तक	क्योकये
अम्अ्य इन्	इक्यो	इकोऽत्य	
अम्अ्य एऽचि	इक्योयि	इक्यो:इति	
अम्अ्य ए:न्	इक्योनि	इकोत्नु	
उङ इन्	क्योन्य	क्यो:न्त्यनि	
उङ एऽचि	क्यो:न्सु	क्यो:न्त्यान्सु	
उङ ए:न्	क्यो:न्नु	क्यो:न्त्यान्नु	

Table 11: सकर्मक क्रिया ख्याःम्न्य "हुनै लागेको "

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	ख्यबु	ख्यबुत	
उङ अम्सु	ख्यबुसु	ख्यबुतसु	
उङ अम्ह्याम्	ख्यबुनु	ख्यबुतनु	
इऽचिश्र्य	ख्यपि	ख्यपिति	
ओऽचुश्र	ख्यपु	ख्यपुतु	
इक्श्र्य	ख्याप्कि	ख्याप्तिकि	
ओक्श्र	ख्याप्क	ख्याप्तक	
इन्य अम्	इख्याब्यु	इख्याऽप्त्य	ख्याबे
इन्य अम्सु	इख्याऽप्सु	इख्याऽप्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इख्याऽप्नु	इख्याऽप्त्यनु	
एऽचिश्र्य	इख्यपि	इख्यपिति	ख्यपिये
एःन्श्र्य	इख्याःम्नि	इख्याप्त्यनु	ख्याप्नुये
अम्श्र्य	ख्याब्यु	ख्याऽप्त्य	
अम्सुश्र	ख्याऽप्सु	ख्याऽप्त्यसु	
अम्ह्याम्श्र्य	ख्याऽप्नु	ख्याऽप्त्यनु	
इन्य/अम्श्र्य उःङ्	इख्याःम्ङ	इख्यपत	ख्यपये
एऽचिश्र्य/अम्सुश्र उःङ्	इख्याःम्ङसु	इख्यपतसु	ख्यपसुये
एःन्श्र्य/अम्ह्याम्श्र्य उःङ्	इख्याःम्ङनु	इख्यपतनु	ख्यपनुये
इन्य/अम्श्र्य इऽचि	इख्यपि	इख्यपिति	
इन्य/अम्श्र्य ओऽचु	इख्यपु	इख्यपुतु	ख्यपुये
इन्य/अम्श्र्य इक्	इख्याप्कि	इख्याप्तिकि	
इन्य/अम्श्र्य ओक्	इख्याप्क	इख्याप्तक	ख्याप्कये
अम्श्र्य इन्	इख्याऽप्	इख्याप्त्य	
अम्श्र्य एऽचि	इख्यपि	इख्यपिति	
अम्श्र्य एःन्	इख्याःम्नि	इख्याप्त्यनु	
उङ इन्	ख्याःम्न्य	ख्याःम्त्यनि	
उङ एऽचि	ख्याःम्सु	ख्याःम्त्यान्सु	
उङ एःन्	ख्याःम्नु	ख्याःम्त्यान्नु	

Table 12: सकर्मक क्रिया क्या:न्न्य "टोक्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	क्यदु	क्या:त	
उङ अम्सु	क्यदुसु	क्या:तसु	
उङ अम्ह्याम्	क्यदुनु	क्या:तनु	
इऽचिअ्य	क्यचि	क्यास्ति	
अोऽचुअ	क्यचु	क्यास्तु	
इक्अ्य	क्याह्इकि	क्याह्इतिकि	
अोक्अ	क्याह्इक	क्याह्इतक	
इन्य अम्	इक्याद्यु	इक्या:त्य	क्यादे
इन्य अम्सु	इक्याऽत्सु	इक्या:त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इक्याऽत्नु	इक्या:त्यनु	
एऽचिअ्य	इक्यचि	इक्यास्ति	क्यचिये
ए:न्अ्य	इक्या:न्नि	इक्यास्त्यनु	क्यास्नुये
अम्अ्य	क्याद्यु	क्या:त्य	
अम्सुअ	क्याऽत्सु	क्या:त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	क्याऽत्नु	क्या:त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उ:ङ्	इक्या:इङ	इक्यास्त	क्यचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उ:ङ्	इक्या:इङसु	इक्यास्तसु	क्यचसुये
ए:न्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उ:ङ्	इक्या:इङनु	इक्यास्तनु	क्यचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इक्यचि	इक्यास्ति	
इन्य/अम्अ्य अोऽचु	इक्यचु	इक्यास्तु	क्यचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इक्याह्इकि	इक्याह्इतिकि	
इन्य/अम्अ्य अोक्	इक्याह्इक	इक्याह्इतक	क्याह्इकये
अम्अ्य इन्	इक्या:इ	इक्यास्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इक्यचि	इक्यास्ति	
अम्अ्य ए:न्	इक्या:न्नि	इक्यास्त्यनु	
उङ इन्	क्या:न्न्य	क्या:न्त्यनि	
उङ एऽचि	क्या:न्सु	क्या:न्त्यान्सु	
उङ ए:न्	क्या:न्नु	क्या:न्त्यान्नु	

Table 13: सकर्मक क्रिया सा:न्य "छान्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	सगु	सगुत	
उङ अम्सु	सगुसु	सगुतसु	
उङ अम्ह्याम्	सगुनु	सगुतनु	
इऽचिअ्य	सकि	सकिति	
ओऽचुअ	सकु	सकुतु	
इक्अ्य	साक्कि	साक्तिकि	
ओक्अ	साक्क	साक्तक	
इन्य अम्	इसाग्यु	इसाक्त्य	सागे
इन्य अम्सु	इसाक्सु	इसाक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इसाक्नु	इसाक्त्यनु	
एऽचिअ्य	इसकि	इसकिति	सकिये
ए:न्अ्य	इसा:नि	इसाक्त्यनु	साक्नुये
अम्अ्य	साग्यु	साक्त्य	
अम्सुअ	साक्सु	साक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	साक्नु	साक्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उ:ङ्	इसा:ङ	इसकत	सकये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उ:ङ्	इसा:ङसु	इसकतसु	सकसुये
ए:न्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उ:ङ्	इसा:ङनु	इसकतनु	सकनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इसकि	इसकिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इसकु	इसकुतु	सकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इसाक्कि	इसाक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इसाक्क	इसाक्तक	साक्कये
अम्अ्य इन्	इसा:	इसाक्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इसकि	इसकिति	
अम्अ्य ए:न्	इसा:नि	इसाक्त्यनु	
उङ इन्	सा:न्य	सा:न्त्यनि	
उङ एऽचि	सा:न्सु	सा:न्त्यान्सु	
उङ ए:न्	सा:न्नु	सा:न्त्यान्नु	

Table 14: सकर्मक क्रिया ख्ल्याम्न्य "खानु (बोक्सी)"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	ख्ल्यमु	ख्ल्यमुत	
उङ अम्सु	ख्ल्यमुसु	ख्ल्यमुतसु	
उङ अम्ह्याम्	ख्ल्यमुनु	ख्ल्यमुतनु	
इऽचिअय	ख्ल्यमि	ख्ल्यमिति	
ओऽचुअ	ख्ल्यमु	ख्ल्यमुतु	
इक्अय	ख्ल्याम्कि	ख्ल्याम्तिकि	
ओक्अ	ख्ल्याम्क	ख्ल्याम्तक	
इन्य अम्	इख्ल्याम्यु	इख्ल्याःम्त्य	ख्ल्यामे
इन्य अम्सु	इख्ल्याःम्सु	इख्ल्याःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इख्ल्याःम्नु	इख्ल्याःम्त्यनु	
एऽचिअय	इख्ल्यमि	इख्ल्यमिति	ख्ल्यमिये
एःन्अय	इख्ल्याम्नि	इख्ल्याःम्त्यनु	ख्ल्याःम्नुये
अम्अय	ख्ल्याम्यु	ख्ल्याःम्त्य	
अम्सुअ	ख्ल्याःम्सु	ख्ल्याःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अय	ख्ल्याःम्नु	ख्ल्याःम्त्यनु	
इन्य/अम्अय उःङ्	इख्ल्याम्ङ	इख्ल्यमत	ख्ल्यमये
एऽचिअय/अम्सुअ उःङ्	इख्ल्याम्ङसु	इख्ल्यमतसु	ख्ल्यमसुये
एःन्अय/अम्ह्याम्अय उःङ्	इख्ल्याम्ङनु	इख्ल्यमतनु	ख्ल्यमनुये
इन्य/अम्अय इऽचि	इख्ल्यमि	इख्ल्यमिति	
इन्य/अम्अय ओऽचु	इख्ल्यमु	इख्ल्यमुतु	ख्ल्यमुये
इन्य/अम्अय इक्	इख्ल्याम्कि	इख्ल्याम्तिकि	
इन्य/अम्अय ओक्	इख्ल्याम्क	इख्ल्याम्तक	ख्ल्याम्कये
अम्अय इन्	इख्ल्याम्	इख्ल्याःम्त्य	
अम्अय एऽचि	इख्ल्यमि	इख्ल्यमिति	
अम्अय एःन्	इख्ल्याम्नि	इख्ल्याःम्त्यनु	
उङ इन्	ख्ल्याम्न्य	ख्ल्याम्त्यनि	
उङ एऽचि	ख्ल्याःम्सु	ख्ल्याम्त्यान्सु	
उङ एःन्	ख्ल्याःम्नु	ख्ल्याम्त्यान्नु	

Table 15: सकर्मक क्रिया यान्य "चाल्नु, खुसुक्क चोर्नु, खुसुखुसु चोर्नु या चोरी गर्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ म्य	यङ्ङ	यङ्ङत	
उङ म्यसु	यङ्ङसु	यङ्ङतसु	
उङ म्यह्याम्	यङ्ङनु	यङ्ङतनु	
इऽचिअय	यङि	यङिति	
ओऽचुअ	यङ्ङ	यङ्ङतु	
इक्अय	याङ्कि	याङ्तिकि	
ओक्अ	याङ्क	याङ्तक	
इन्य म्य	इयाङ्यु	इयाःङ्त्य	याङे
इन्य म्यसु	इयाःङ्सु	इयाःङ्त्यसु	
इन्य म्यह्याम्	इयाःङ्नु	इयाःङ्त्यनु	
एऽचिअय	इयङि	इयङिति	यङिये
एःन्अय	इयानि	इयाःङ्त्यनु	याःङ्नुये
अम्अय	याङ्यु	याःङ्त्य	
अम्सुअ	याःङ्सु	याःङ्त्यसु	
अम्ह्याम्अय	याःङ्नु	याःङ्त्यनु	

Table 16: सकर्मक क्रिया व्यान्र्य "दु:ख मान्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ म्य	व्यरु	व्यरुत	
उङ म्यसु	व्यरुसु	व्यरुतसु	
उङ म्यह्याम्	व्यरुनु	व्यरुतनु	
इऽचिश्य	व्यरि	व्यरिति	
ओऽचुअ	व्यरु	व्यरुतु	
इक्श्य	व्यार्कि	व्यार्तिकि	
ओक्अ	व्यार्क	व्यार्तक	
इन्य म्य	इव्यार्‍यु	इव्या:र्त्य	व्यारे
इन्य म्यसु	इव्या:र्सु	इव्या:र्त्यसु	
इन्य म्यह्याम्	इव्या:र्नु	इव्या:र्त्यनु	
एऽचिश्य	इव्यरि	इव्यरिति	व्यरिये
ए:न्श्य	इव्यार्नि	इव्या:र्त्यनु	व्या:र्नुये
अम्श्य	व्यार्‍यु	व्या:र्त्य	
अम्सुअ	व्या:र्सु	व्या:र्त्यसु	
अम्ह्याम्श्य	व्या:र्नु	व्या:र्त्यनु	

Table 17: सकर्मक क्रिया याल्न्य "कुट्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	यलु	यलुत	
उङ अम्सु	यलुसु	यलुतसु	
उङ अम्ह्याम्	यलुनु	यलुतनु	
इऽचिश्य	यलि	यलिति	
ओऽचुअ	यलु	यलुतु	
इक्श्य	याल्कि	याल्तिकि	
ओक्अ	याल्क	याल्तक	
इन्य अम्	इयाल्यु	इया:ल्त्य	याले
इन्य अम्सु	इया:ल्सु	इया:ल्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इया:ल्नु	इया:ल्त्यनु	
एऽचिश्य	इयलि	इयलिति	यलिये
ए:न्श्य	इयाल्नि	इया:ल्त्यनु	या:ल्नुये
अम्श्य	याल्यु	या:ल्त्य	
अम्सुअ	या:ल्सु	या:ल्त्यसु	
अम्ह्याम्श्य	या:ल्नु	या:ल्त्यनु	
इन्य/अम्श्य उ:ङ्	इयाल्ङ	इयलत	यलये
एऽचिश्य/अम्सुअ उ:ङ्	इयाल्ङसु	इयलतसु	यलसुये
ए:न्श्य/अम्ह्याम्श्य उ:ङ्	इयाल्ङनु	इयलतनु	यलनुये
इन्य/अम्श्य इऽचि	इयलि	इयलिति	
इन्य/अम्श्य ओऽचु	इयलु	इयलुतु	यलुये
इन्य/अम्श्य इक्	इयाल्कि	इयाल्तिकि	
इन्य/अम्श्य ओक्	इयाल्क	इयाल्तक	याल्कये
अम्श्य इन्	इयाल्	इया:ल्त्य	
अम्श्य एऽचि	इयलि	इयलिति	
अम्श्य ए:न्	इयाल्नि	इया:ल्त्यनु	
उङ इन्	याल्न्य	याल्त्यनि	
उङ एऽचि	या:ल्सु	याल्त्यान्सु	
उङ ए:न्	या:ल्नु	याल्त्यान्नु	

Table 18: सकर्मक क्रिया फ्याल्न्य "बिग्रनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	फ्यलु	फ्यलुत	
उङ अम्सु	फ्यलुसु	फ्यलुतसु	
उङ अम्ह्याम्	फ्यलुनु	फ्यलुतनु	
इऽचिश्य	फ्यलि	फ्यलिति	
ओऽचुश्र	फ्यलु	फ्यलुतु	
इक्श्य	फ्याल्कि	फ्याल्तिकि	
ओक्श्र	फ्याल्क	फ्याल्तक	
इन्य अम्	इफ्याल्यु	इफ्याःल्त्य	फ्याले
इन्य अम्सु	इफ्याःल्सु	इफ्याःल्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इफ्याःल्नु	इफ्याःल्त्यनु	
एऽचिश्य	इफ्यलि	इफ्यलिति	फ्यलिये
एःन्श्य	इफ्याल्नि	इफ्याःल्त्यनु	फ्याःल्नुये
अम्श्य	फ्याल्यु	फ्याःल्त्य	
अम्सुश्र	फ्याःल्सु	फ्याःल्त्यसु	
अम्ह्याम्श्य	फ्याःल्नु	फ्याःल्त्यनु	
इन्य/अम्श्य उःङ्	इफ्याल्ङ	इफ्यलत	फ्यलये
एऽचिश्य/अम्सुश्र उःङ्	इफ्याल्ङसु	इफ्यलतसु	फ्यलसुये
एःन्श्य/अम्ह्याम्श्य उःङ्	इफ्याल्ङनु	इफ्यलतनु	फ्यलनुये
इन्य/अम्श्य इऽचि	इफ्यलि	इफ्यलिति	
इन्य/अम्श्य ओऽचु	इफ्यलु	इफ्यलुतु	फ्यलुये
इन्य/अम्श्य इक्	इफ्याल्कि	इफ्याल्तिकि	
इन्य/अम्श्य ओक्	इफ्याल्क	इफ्याल्तक	फ्याल्कये
अम्श्य इन्	इफ्याल्	इफ्याःल्त्य	
अम्श्य एऽचि	इफ्यलि	इफ्यलिति	
अम्श्य एःन्	इफ्याल्नि	इफ्याःल्त्यनु	
उङ इन्	फ्याल्न्य	फ्याल्त्यनि	
उङ एऽचि	फ्याःल्सु	फ्याल्त्यान्सु	
उङ एःन्	फ्याःल्नु	फ्याल्त्यान्नु	

Table 19: सकर्मक क्रिया प्र्याःम्न्य "कोट्याउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	प्र्याप्तु	प्र्याप्त	
उङ अम्सु	प्र्याप्तुसु	प्र्याप्तसु	
उङ अम्ह्याम्	प्र्याप्तुनु	प्र्याप्तनु	
इऽचिअ्य	प्र्यपि	प्र्यपिति	
ओऽचुअ	प्र्यपु	प्र्यपुतु	
इक्अ्य	प्र्याप्कि	प्र्याप्तिकि	
ओक्अ	प्र्याप्क	प्र्याप्तक	
इन्य	इप्र्याप्त्यु	इप्र्याप्त्य	प्र्याप्ते
इन्य अम्सु	इप्र्याप्सु	इप्र्याप्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इप्र्याप्नु	इप्र्याप्त्यनु	
एऽचि	इप्र्यपि	इप्र्यपिति	प्र्यपिये
एःन्	इप्र्याःम्नि	इप्र्याप्त्यनु	प्र्याप्नुये
अम्अ्य	प्र्याप्त्यु	प्र्याप्त्य	
अम्सुअ्य	प्र्याप्सु	प्र्याप्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	प्र्याप्नु	प्र्याप्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इप्र्याःम्ङ	इप्र्यपत	प्र्यपये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इप्र्याःम्ङसु	इप्र्यपतसु	प्र्यपसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इप्र्याःम्ङनु	इप्र्यपतनु	प्र्यपनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इप्र्यपि	इप्र्यपिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इप्र्यपु	इप्र्यपुतु	प्र्यपुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इप्र्याप्कि	इप्र्याप्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इप्र्याप्क	इप्र्याप्तक	प्र्याप्कये
अम्अ्य इन्	इप्र्याऽप्	इप्र्याप्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इप्र्यपि	इप्र्यपिति	
अम्अ्य एःन्	इप्र्याःम्नि	इप्र्याप्त्यनु	
उङ इन्	प्र्याःम्न्य	प्र्याःम्त्यनि	
उङ एऽचि	प्र्याःम्सु	प्र्याःम्त्यान्सु	
उङ एःन्	प्र्याःम्नु	प्र्याःम्त्यान्नु	

Table 20: सकर्मक क्रिया न्याःन्न्य "रोज्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	न्यात्तु	न्यात्त	
उङ अम्सु	न्यात्तुसु	न्यात्तसु	
उङ अम्ह्याम्	न्यात्तुनु	न्यात्तनु	
इऽचिअ्य	न्यचि	न्यास्ति	
ओऽचुअ	न्यचु	न्यास्तु	
इक्अ्य	न्याह्इकि	न्याह्इतिकि	
ओक्अ	न्याह्इक	न्याह्इतक	
इन्य	इन्यात्त्यु	इन्यात्त्य	न्यात्ते
इन्य अम्सु	इन्यात्सु	इन्यात्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इन्यात्नु	इन्यात्त्यनु	
एऽचि	इन्यचि	इन्यास्ति	न्यचिये
एःन्	इन्याःन्नि	इन्यास्त्यनु	न्यास्नुये
अम्अ्य	न्यात्त्यु	न्यात्त्य	
अम्सुअ्य	न्यात्सु	न्यात्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	न्यात्नु	न्यात्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इन्याःइङ	इन्यास्त	न्यचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इन्याःइङसु	इन्यास्तसु	न्यचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इन्याःइङनु	इन्यास्तनु	न्यचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इन्यचि	इन्यास्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इन्यचु	इन्यास्तु	न्यचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इन्याह्इकि	इन्याह्इतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इन्याह्इक	इन्याह्इतक	न्याह्इकये
अम्अ्य इन्	इन्याःइ	इन्यास्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इन्यचि	इन्यास्ति	
अम्अ्य एःन्	इन्याःन्नि	इन्यास्त्यनु	
उङ इन्	न्याःन्न्य	न्याःन्त्यनि	
उङ एऽचि	न्याःन्सु	न्याःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	न्याःन्नु	न्याःन्त्यान्नु	

Table 21: सकर्मक क्रिया ऋाःन्य "बान बसाल्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	ऋाक्तु	ऋाक्त	
उङ अम्सु	ऋाक्तुसु	ऋाक्तसु	
उङ अम्ह्याम्	ऋाक्तुनु	ऋाक्तनु	
इऽचिअ्य	ऋकि	ऋकिति	
ओऽचुअ	ऋकु	ऋकुतु	
इक्अ्य	ऋाक्कि	ऋाक्तिकि	
ओक्अ	ऋाक्क	ऋाक्तक	
इन्य	इऋाक्त्यु	इऋाक्त्य	ऋाक्ते
इन्य अम्सु	इऋाक्सु	इऋाक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इऋाक्नु	इऋाक्त्यनु	
एऽचि	इऋकि	इऋकिति	ऋकिये
एःन्	इऋाःनि	इऋाक्त्यनु	ऋाक्नुये
अम्अ्य	ऋाक्त्यु	ऋाक्त्य	
अम्सुअ्य	ऋाक्सु	ऋाक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ऋाक्नु	ऋाक्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इऋाःङ	इऋकत	ऋकये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इऋाःङसु	इऋकतसु	ऋकसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इऋाःङनु	इऋकतनु	ऋकनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इऋकि	इऋकिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इऋकु	इऋकुतु	ऋकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इऋाक्कि	इऋाक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इऋाक्क	इऋाक्तक	ऋाक्कये
अम्अ्य इन्	इऋाः	इऋाक्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इऋकि	इऋकिति	
अम्अ्य एःन्	इऋाःनि	इऋाक्त्यनु	
उङ इन्	ऋाःन्य	ऋाःन्त्यनि	
उङ एऽचि	ऋाःन्सु	ऋाःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	ऋाःन्नु	ऋाःन्त्यान्नु	

Table 22: सकर्मक क्रिया घ्याम्न्य "घिनाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	घ्याम्दु	घ्याःम्त	
उङ अम्सु	घ्याम्दुसु	घ्याःम्तसु	
उङ अम्ह्याम्	घ्याम्दुनु	घ्याःम्तनु	
इऽचिअ्य	घ्यमि	घ्यमिति	
ओऽचुअ	घ्यमु	घ्यमुतु	
इक्अ्य	घ्याम्कि	घ्याम्तिकि	
ओक्अ	घ्याम्क	घ्याम्तक	
इन्य	इघ्याम्द्यु	इघ्याःम्त्य	घ्याम्दे
इन्य अम्सु	इघ्याःम्सु	इघ्याःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इघ्याःम्नु	इघ्याःम्त्यनु	
एऽचि	इघ्यमि	इघ्यमिति	घ्यमिये
एःन्	इघ्याम्नि	इघ्याःम्त्यनु	घ्याःम्नुये
अम्अ्य	घ्याम्द्यु	घ्याःम्त्य	
अम्सुअ्य	घ्याःम्सु	घ्याःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	घ्याःम्नु	घ्याःम्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इघ्याम्ङ	इघ्यमत	घ्यमये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इघ्याम्ङसु	इघ्यमतसु	घ्यमसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इघ्याम्ङनु	इघ्यमतनु	घ्यमनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इघ्यमि	इघ्यमिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इघ्यमु	इघ्यमुतु	घ्यमुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इघ्याम्कि	इघ्याम्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इघ्याम्क	इघ्याम्तक	घ्याम्कये
अम्अ्य इन्	इघ्याम्	इघ्याःम्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इघ्यमि	इघ्यमिति	
अम्अ्य एःन्	इघ्याम्नि	इघ्याःम्त्यनु	
उङ इन्	घ्याम्न्य	घ्याम्त्यनि	
उङ एऽचि	घ्याःम्सु	घ्याम्त्यान्सु	
उङ एःन्	घ्याःम्नु	घ्याम्त्यान्नु	

Table 23: सकर्मक क्रिया प्याइन्य "झम्टनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	प्यान्दु	प्याःन्त	
उङ अम्सु	प्यान्दुसु	प्याःन्तसु	
उङ अम्ह्याम्	प्यान्दुनु	प्याःन्तनु	
इऽचिअ्य	प्याचि	प्याऽस्ति	
ओऽचुअ	प्याचु	प्याऽस्तु	
इक्अ्य	प्याइकि	प्याइतिकि	
ओक्अ	प्याइक	प्याइतक	
इन्य	इप्यान्द्यु	इप्याःन्त्य	प्यान्दे
इन्य अम्सु	इप्याःन्सु	इप्याःन्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इप्याःन्नु	इप्याःन्त्यनु	
एऽचि	इप्याचि	इप्याऽस्ति	प्याचिये
एःन्	इप्याइनि	इप्याऽस्त्यनु	प्याऽस्नुये
अम्अ्य	प्यान्द्यु	प्याःन्त्य	
अम्सुअ्य	प्याःन्सु	प्याःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	प्याःन्नु	प्याःन्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इप्याइङ	इप्याऽस्त	प्याचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इप्याइङसु	इप्याऽस्तसु	प्याचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इप्याइङनु	इप्याऽस्तनु	प्याचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इप्याचि	इप्याऽस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इप्याचु	इप्याऽस्तु	प्याचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इप्याइकि	इप्याइतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इप्याइक	इप्याइतक	प्याइकये
अम्अ्य इन्	इप्याइ	इप्याऽस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इप्याचि	इप्याऽस्ति	
अम्अ्य एःन्	इप्याइनि	इप्याऽस्त्यनु	
उङ इन्	प्याइन्य	प्याइत्यनि	
उङ एऽचि	प्याःइसु	प्याइत्यान्सु	
उङ एःन्	प्याःइनु	प्याइत्यान्नु	

Table 24: सकर्मक क्रिया कान्य "बसाल्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	कान्दु	काःन्त	
उङ म्यसु	कान्दुसु	काःन्तसु	
उङ म्यह्याम्	कान्दुनु	काःन्तनु	
इऽचिअ्य	कङि	कङिति	
ओऽचुअ	कङु	कङु्तु	
इक्अ्य	काङ्कि	काङ्तिकि	
ओक्अ	काङ्क	काङ्तक	
इन्य अम्	इकान्द्यु	इकाःन्त्य	कान्दे
इन्य म्यसु	इकाःन्सु	इकाःन्त्यसु	
इन्य म्यह्याम्	इकाःन्नु	इकाःन्त्यनु	
एऽचिअ्य	इकङि	इकङिति	कङिये
एःन्अ्य	इकानि	इकाःङ्त्यनु	काःङ्नुये
अम्अ्य	कान्द्यु	काःन्त्य	
अम्सुअ	काःन्सु	काःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	काःन्नु	काःन्त्यनु	

Table 25: अकर्मक क्रिया जेन्य "बोल्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	जेङ	जेङत	
इऽचि	जेयि	जेःइति	
ओऽचु	जेयु	जेःइतु	
इक्	जेकि	जेक्तिकि	
ओक्	जेक	जेक्तक	
इन्	इजे	इजेऽत्य	जेऽये
एऽचि	इजेयि	इजेःइति	जेःइये
एःन्	इजेनि	इजेत्नु	जेःन्ये
अम्	जे	जेऽत्य	
अम्सु	जेयि	जेःइति	
अम्ह्याम्	जेनु	जेत्नु	

Table 26: अकर्मक क्रिया रेःम्न्य "उभिनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	रेःम्ङ	रेपत	
इऽचि	रेपि	रेपिति	
ओऽचु	रेपु	रेपुतु	
इक्	रेप्कि	रेप्तिकि	
ओक्	रेप्क	रेप्तक	
इन्	इरेऽप्	इरेप्त्य	रेप्ये
एऽचि	इरेपि	इरेपिति	रेपिये
एःन्	इरेःम्नि	इरेप्त्यनु	रेप्नुये
अम्	रेऽप्	रेप्त्य	
अम्सु	रेपि	रेपिति	
अम्ह्याम्	रेःम्नु	रेप्त्यनु	

Table 27: अकर्मक क्रिया डेःन्न्य "दुख्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	डेःइङ	डेस्त	
इऽचि	डेचि	डेस्ति	
ओऽचु	डेचु	डेस्तु	
इक्	डेह्इकि	डेह्इतिकि	
ओक्	डेह्इक	डेह्इतक	
इन्	इडेःइ	इडेस्त्य	डेच्चे
एऽचि	इडेचि	इडेस्ति	डेचिये
एःन्	इडेःन्नि	इडेस्त्यनु	डेस्नुये
अम्	डेःइ	डेस्त्य	
अम्सु	डेचि	डेस्ति	
अम्ह्याम्	डेःन्नु	डेस्त्यनु	

Table 28: अकर्मक क्रिया चे:न्य "चिद्या गर्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उ:ङ्	चे:ङ	चेकत	
इऽचि	चेकि	चेकिति	
ओऽचु	चेकु	चेकुतु	
इक्	चेक्कि	चेक्तिकि	
ओक्	चेक्क	चेक्तक	
इन्	इचे:	इचेक्त्य	चेक्ये
एऽचि	इचेकि	इचेकिति	चेकिये
ए:न्	इचे:नि	इचेक्त्यनु	चेक्नुये
अम्	चे:	चेक्त्य	
अम्सु	चेकि	चेकिति	
अम्ह्याम्	चे:नु	चेक्त्यनु	

Table 29: अकर्मक क्रिया येम्न्य "बाली उठाउँन ढीलो हुनु"

	अभूत	भूत
म्य	येम्	ये:म्त्य

Table 30: अकर्मक क्रिया लेइन्य "निस्कनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उ:ङ्	लेइङ	लेऽस्त	
इऽचि	लेऽचि	लेऽस्ति	
ओऽचु	लेऽचु	लेऽस्तु	
इक्	लेइकि	लेइतिकि	
ओक्	लेइक	लेइतक	
इन्	इलेइ	इलेऽस्त्य	लेऽचे
एऽचि	इलेऽचि	इलेऽस्ति	लेऽचिये
ए:न्	इलेइनि	इलेऽस्त्यनु	लेऽस्नुये
अम्	लेइ	लेऽस्त्य	
अम्सु	लेऽचि	लेऽस्ति	
अम्ह्याम्	लेइनु	लेऽस्त्यनु	

Table 31: अकर्मक क्रिया भ्रेऽन्य "अल्छी गर्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उ:ङ्	भ्रेऽङ	भ्रेङत	
इऽचि	भ्रेङि	भ्रेङिति	
ओऽचु	भ्रेङु	भ्रेङुतु	
इक्	भ्रेङ्कि	भ्रेङ्तिकि	
ओक्	भ्रेङ्क	भ्रेङ्तक	
इन्	इभ्रेङ्	इभ्रे:ङ्त्य	भ्रे:ङ्ये
एऽचि	इभ्रेङि	इभ्रेङिति	भ्रेङिये
ए:न्	इभ्रेऽनि	इभ्रे:ङ्त्यनु	भ्रे:ङ्नुये
अम्	भ्रेङ्	भ्रे:ङ्त्य	
अम्सु	भ्रेङि	भ्रेङिति	
अम्ह्याम्	भ्रेऽनु	भ्रे:ङ्त्यनु	

Table 32: अकर्मक क्रिया भेर्न्य "उड्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उ:ङ्	भेर्ङ	भेरत	
इऽचि	भेरि	भेरिति	
ओऽचु	भेरु	भेरुतु	
इक्	भेर्कि	भेर्तिकि	
ओक्	भेर्क	भेर्तक	
इन्	इभेर्	इभे:र्त्य	भे:र्न्ये
एऽचि	इभेरि	इभेरिति	भेरिये
ए:न्	इभेर्नि	इभे:र्त्यनु	भे:र्नुये
अम्	भेर्	भे:र्त्य	
अम्सु	भेरि	भेरिति	
अम्ह्याम्	भेर्नु	भे:र्त्यनु	

Table 33: अकर्मक क्रिया एल्न्य "पोख्नु"

	अभूत	भूत
म्य	एल्	ए:ल्त्य

Table 34: सकर्मक क्रिया ख्ले:म्न्य "ताछ्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ म्य	ख्लेबु	ख्लेबुत	
उङ म्यसु	ख्लेबुसु	ख्लेबुतसु	
उङ म्यह्याम्	ख्लेबुनु	ख्लेबुतनु	
इऽचिश्र्य	ख्लेपि	ख्लेपिति	
ओऽचुश्र	ख्लेपु	ख्लेपुतु	
इक्श्र्य	ख्लेप्कि	ख्लेप्तिकि	
ओक्श्र	ख्लेप्क	ख्लेप्तक	
इन्य म्य	इख्लेऽब्यु	इख्लेऽप्त्य	ख्लेऽबे
इन्य म्यसु	इख्लेऽप्सु	इख्लेऽप्त्यसु	
इन्य म्यह्याम्	इख्लेऽप्नु	इख्लेऽप्त्यनु	
एऽचिश्र्य	इख्लेपि	इख्लेपिति	ख्लेपिये
ए:न्श्र्य	इख्ले:म्नि	इख्लेप्त्यनु	ख्लेप्नुये
अम्श्र्य	ख्लेऽब्यु	ख्लेऽप्त्य	
अम्सुश्र	ख्लेऽप्सु	ख्लेऽप्त्यसु	
अम्ह्याम्श्र्य	ख्लेऽप्नु	ख्लेऽप्त्यनु	

Table 35: सकर्मक क्रिया सेःन्न्य "मार्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	सेदु	सेःत	
उङ अम्सु	सेदुसु	सेःतसु	
उङ अम्ह्याम्	सेदुनु	सेःतनु	
इऽचिअ्य	सेचि	सेस्ति	
ओऽचुअ	सेचु	सेस्तु	
इक्अ्य	सेह्इकि	सेह्इतिकि	
ओक्अ	सेह्इक	सेह्इतक	
इन्य अम्	इसेऽद्यु	इसेःत्य	सेऽदे
इन्य अम्सु	इसेऽत्सु	इसेःत्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इसेऽत्नु	इसेःत्यनु	
एऽचिअ्य	इसेचि	इसेस्ति	सेचिये
एःन्अ्य	इसेःन्नि	इसेस्त्यनु	सेस्नुये
अम्अ्य	सेऽद्यु	सेःत्य	
अम्सुअ	सेऽत्सु	सेःत्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	सेऽत्नु	सेःत्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इसेःइङ	इसेस्त	सेचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इसेःइङसु	इसेस्तसु	सेचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इसेःइङनु	इसेस्तनु	सेचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इसेचि	इसेस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इसेचु	इसेस्तु	सेचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इसेह्इकि	इसेह्इतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इसेह्इक	इसेह्इतक	सेह्इकये
अम्अ्य इन्	इसेःइ	इसेस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इसेचि	इसेस्ति	
अम्अ्य एःन्	इसेःन्नि	इसेस्त्यनु	
उङ इन्	सेःन्न्य	सेःन्त्यनि	
उङ एऽचि	सेःन्सु	सेःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	सेःन्नु	सेःन्त्यान्नु	

Table 36: सकर्मक क्रिया धेःन्य "पुछ्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ म्य	धेगु	धेगुत	
उङ म्यसु	धेगुसु	धेगुतसु	
उङ म्यह्याम्	धेगुनु	धेगुतनु	
इऽचिअ्य	धेकि	धेकिति	
ओऽचुअ	धेकु	धेकुतु	
इक्अ्य	धेक्कि	धेक्तिकि	
ओक्अ	धेक्क	धेक्तक	
इन्य म्य	इधेऽग्यु	इधेऽक्त्य	धेऽगे
इन्य म्यसु	इधेऽक्सु	इधेऽक्त्यसु	
इन्य म्यह्याम्	इधेऽक्नु	इधेऽक्त्यनु	
एऽचिअ्य	इधेकि	इधेकिति	धेकिये
एःन्अ्य	इधेःनि	इधेक्त्यनु	धेक्नुये
अम्अ्य	धेऽग्यु	धेऽक्त्य	
अम्सुअ	धेऽक्सु	धेऽक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	धेऽक्नु	धेऽक्त्यनु	

Table 37: सकर्मक क्रिया फ्लेम्न्य "कुल्चनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	फ्लेमु	फ्लेमुत	
उङ अम्सु	फ्लेमुसु	फ्लेमुतसु	
उङ अम्ह्याम्	फ्लेमुनु	फ्लेमुतनु	
इऽचिअ्य	फ्लेमि	फ्लेमिति	
ओऽचुअ	फ्लेमु	फ्लेमुतु	
इक्अ्य	फ्लेम्कि	फ्लेम्तिकि	
ओक्अ	फ्लेम्क	फ्लेम्तक	
इन्य अम्	इफ्लेऽम्यु	इफ्लेःम्त्य	फ्लेऽमे
इन्य अम्सु	इफ्लेःम्सु	इफ्लेःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इफ्लेःम्नु	इफ्लेःम्त्यनु	
एऽचिअ्य	इफ्लेमि	इफ्लेमिति	फ्लेमिये
एःन्अ्य	इफ्लेम्नि	इफ्लेःम्त्यनु	फ्लेःम्नुये
अम्अ्य	फ्लेऽम्यु	फ्लेःम्त्य	
अम्सुअ	फ्लेःम्सु	फ्लेःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	फ्लेःम्नु	फ्लेःम्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इफ्लेम्ङ	इफ्लेमत	फ्लेमये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इफ्लेम्ङसु	इफ्लेमतसु	फ्लेमसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इफ्लेम्ङनु	इफ्लेमतनु	फ्लेमनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इफ्लेमि	इफ्लेमिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इफ्लेमु	इफ्लेमुतु	फ्लेमुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इफ्लेम्कि	इफ्लेम्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इफ्लेम्क	इफ्लेम्तक	फ्लेम्कये
अम्अ्य इन्	इफ्लेम्	इफ्लेःम्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इफ्लेमि	इफ्लेमिति	
अम्अ्य एःन्	इफ्लेम्नि	इफ्लेःम्त्यनु	
उङ इन्	फ्लेम्न्य	फ्लेम्त्यनि	
उङ एऽचि	फ्लेःम्सु	फ्लेम्त्यान्सु	
उङ एःन्	फ्लेःम्नु	फ्लेम्त्यान्नु	

Table 38: सकर्मक क्रिया घ्लेन्य "पूज्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	घ्लेङ	घ्लेःङ्त	
इऽचि	घ्लेयि	घ्लेःइति	
ओऽचु	घ्लेयु	घ्लेःइतु	
इक्	घ्लेकि	घ्लेक्तिकि	
ओक्	घ्लेक	घ्लेक्तक	
इन्	इघ्ले	इघ्लेत्य	घ्लेये
एऽचि	इघ्लेयि	इघ्लेःइति	घ्लेःइये
एःन्	इघ्लेनि	इघ्लेत्नु	घ्लेःन्ये
अम्	घ्ले	घ्लेत्य	
अम्सु	घ्लेसु	घ्लेत्सु	
अम्ह्याम्	घ्लेनु	घ्लेत्नु	

Table 39: सकर्मक क्रिया छेऽन्य "घृणा गर्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	छेङ्ङ	छेङ्ङत	
उङ अम्सु	छेङ्ङसु	छेङ्ङतसु	
उङ अम्ह्याम्	छेङ्ङनु	छेङ्ङतनु	
इऽचिअ्य	छेङि	छेङिति	
ओऽचुअ	छेङ्ङ	छेङ्ङतु	
इक्अ्य	छेङ्कि	छेङ्तिकि	
ओक्अ	छेङ्क	छेङ्तक	
इन्य अम्	इछेऽङ्यु	इछेःङ्त्य	छेऽङे
इन्य अम्सु	इछेःङ्सु	इछेःङ्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इछेःङ्नु	इछेःङ्त्यनु	
एऽचिअ्य	इछेङि	इछेङिति	छेङिये
एःन्अ्य	इछेऽनि	इछेःङ्त्यनु	छेःङ्नुये
अम्अ्य	छेऽङ्यु	छेःङ्त्य	
अम्सुअ	छेःङ्सु	छेःङ्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	छेःङ्नु	छेःङ्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इछेऽङ	इछेङत	छेङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इछेऽङसु	इछेङतसु	छेङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इछेऽङनु	इछेङतनु	छेङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इछेङि	इछेङिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इछेङ्ङ	इछेङ्ङतु	छेङ्ङये
इन्य/अम्अ्य इक्	इछेङ्कि	इछेङ्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इछेङ्क	इछेङ्तक	छेङ्कये
अम्अ्य इन्	इछेङ्	इछेःङ्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इछेङि	इछेङिति	
अम्अ्य एःन्	इछेऽनि	इछेःङ्त्यनु	
उङ इन्	छेऽन्य	छेन्त्यनि	
उङ एऽचि	छेःन्सु	छेन्त्यान्सु	
उङ एःन्	छेःन्नु	छेन्त्यान्नु	

Table 40: सकर्मक क्रिया नेन्र्य "सिद्धयाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	नेरु	नेरुत	
उङ अम्सु	नेरुसु	नेरुतसु	
उङ अम्ह्याम्	नेरुनु	नेरुतनु	
इऽचिअ्य	नेरि	नेरिति	
ओऽचुअ	नेरु	नेरुतु	
इक्अ्य	नेर्कि	नेर्तिकि	
ओक्अ	नेर्क	नेर्तक	
इन्य अम्	इनेऽन्यु	इने:र्त्य	नेऽरे
इन्य अम्सु	इने:र्सु	इने:र्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इने:र्नु	इने:र्त्यनु	
एऽचिअ्य	इनेरि	इनेरिति	नेरिये
ए:न्अ्य	इनेर्नि	इने:र्त्यनु	ने:र्नुये
अम्अ्य	नेऽन्यु	ने:र्त्य	
अम्सुअ	ने:र्सु	ने:र्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ने:र्नु	ने:र्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उ:ङ्	इनेर्ङ	इनेरत	नेरये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उ:ङ्	इनेर्ङसु	इनेरतसु	नेरसुये
ए:न्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उ:ङ्	इनेर्ङनु	इनेरतनु	नेरनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इनेरि	इनेरिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इनेरु	इनेरुतु	नेरुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इनेर्कि	इनेर्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इनेर्क	इनेर्तक	नेर्कये
अम्अ्य इन्	इनेर्	इने:र्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इनेरि	इनेरिति	
अम्अ्य ए:न्	इनेर्नि	इने:र्त्यनु	
उङ इन्	नेन्र्य	नेर्त्यनि	
उङ एऽचि	ने:र्सु	नेर्त्यान्सु	
उङ ए:न्	ने:र्नु	नेर्त्यान्नु	

Table 41: सकर्मक क्रिया थेल्न्य "उप्किनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ म्य	थेलु	थेलुत	
उङ म्यसु	थेलुसु	थेलुतसु	
उङ म्यह्याम्	थेलुनु	थेलुतनु	
इऽचिअ्य	थेलि	थेलिति	
ओऽचुअ	थेलु	थेलुतु	
इक्अ्य	थेल्कि	थेल्तिकि	
ओक्अ	थेल्क	थेल्तक	
इन्य म्य	इथेऽल्यु	इथे:ल्त्य	थेऽले
इन्य म्यसु	इथे:ल्सु	इथे:ल्त्यसु	
इन्य म्यह्याम्	इथे:ल्नु	इथे:ल्त्यनु	
एऽचिअ्य	इथेलि	इथेलिति	थेलिये
ए:न्अ्य	इथेल्नि	इथे:ल्त्यनु	थे:ल्नुये
अम्अ्य	थेऽल्यु	थे:ल्त्य	
अम्सुअ	थे:ल्सु	थे:ल्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	थे:ल्नु	थे:ल्त्यनु	

Table 42: सकर्मक क्रिया के:म्न्य "चढ्नु, चिल्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	केप्तु	केप्त	
उङ अम्सु	केप्तुसु	केप्तसु	
उङ अम्ह्याम्	केप्तुनु	केप्तनु	
इऽचिअ्य	केपि	केपिति	
ओऽचुअ	केपु	केपुतु	
इक्अ्य	केप्कि	केप्तिकि	
ओक्अ	केप्क	केप्तक	
इन्य	इकेप्त्यु	इकेप्त्य	केप्ते
इन्य अम्सु	इकेप्सु	इकेप्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इकेप्नु	इकेप्त्यनु	
एऽचि	इकेपि	इकेपिति	केपिये
एःन्	इके:म्नि	इकेप्त्यनु	केप्नुये
अम्अ्य	केप्त्यु	केप्त्य	
अम्सुअ्य	केप्सु	केप्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	केप्नु	केप्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इके:म्ङ	इकेपत	केपये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इके:म्ङसु	इकेपतसु	केपसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इके:म्ङनु	इकेपतनु	केपनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इकेपि	इकेपिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इकेपु	इकेपुतु	केपुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इकेप्कि	इकेप्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इकेप्क	इकेप्तक	केप्कये
अम्अ्य इन्	इकेऽप्	इकेप्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इकेपि	इकेपिति	
अम्अ्य एःन्	इके:म्नि	इकेप्त्यनु	
उङ इन्	के:म्न्य	के:म्त्यनि	
उङ एऽचि	के:म्सु	के:म्त्यान्सु	
उङ एःन्	के:म्नु	के:म्त्यान्नु	

Table 43: सकर्मक क्रिया रेःन्न्य "हास्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	रेत्तु	रेत्त	
उङ अम्सु	रेत्तुसु	रेत्तसु	
उङ अम्ह्याम्	रेत्तुनु	रेत्तनु	
इऽचिअ्य	रेचि	रेस्ति	
ओऽचुअ	रेचु	रेस्तु	
इक्अ्य	रेह्इकि	रेह्इतिकि	
ओक्अ	रेह्इक	रेह्इतक	
इन्य	इरेत्त्यु	इरेत्त्य	रेत्ते
इन्य अम्सु	इरेत्सु	इरेत्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इरेत्नु	इरेत्त्यनु	
एऽचि	इरेचि	इरेस्ति	रेचिये
एःन्	इरेःन्नि	इरेस्त्यनु	रेस्नुये
अम्अ्य	रेत्त्यु	रेत्त्य	
अम्सुअ्य	रेत्सु	रेत्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	रेत्नु	रेत्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इरेःइङ	इरेस्त	रेचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इरेःइङसु	इरेस्तसु	रेचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इरेःइङनु	इरेस्तनु	रेचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इरेचि	इरेस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इरेचु	इरेस्तु	रेचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इरेह्इकि	इरेह्इतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इरेह्इक	इरेह्इतक	रेह्इकये
अम्अ्य इन्	इरेःइ	इरेस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इरेचि	इरेस्ति	
अम्अ्य एःन्	इरेःन्नि	इरेस्त्यनु	
उङ इन्	रेःन्न्य	रेःन्त्यनि	
उङ एऽचि	रेःन्सु	रेःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	रेःन्नु	रेःन्त्यान्नु	

Table 44: सकर्मक क्रिया रेःन्य "लेख्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	रेक्तु	रेक्त	
उङ अम्सु	रेक्तुसु	रेक्तसु	
उङ अम्ह्याम्	रेक्तुनु	रेक्तनु	
इꞈचिअ्य	रेकि	रेकिति	
ओꞈचुअ	रेकु	रेकुतु	
इक्अ्य	रेक्कि	रेक्तिकि	
ओक्अ	रेक्क	रेक्तक	
इन्य	इरेक्त्यु	इरेक्त्य	रेक्ते
इन्य अम्सु	इरेक्सु	इरेक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इरेक्नु	इरेक्त्यनु	
एꞈचि	इरेकि	इरेकिति	रेकिये
एःन्	इरेःनि	इरेक्त्यनु	रेक्नुये
अम्अ्य	रेक्त्यु	रेक्त्य	
अम्सुअ्य	रेक्सु	रेक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	रेक्नु	रेक्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इरेःङ	इरेकत	रेकये
एꞈचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इरेःङसु	इरेकतसु	रेकसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इरेःङनु	इरेकतनु	रेकनुये
इन्य/अम्अ्य इꞈचि	इरेकि	इरेकिति	
इन्य/अम्अ्य ओꞈचु	इरेकु	इरेकुतु	रेकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इरेक्कि	इरेक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इरेक्क	इरेक्तक	रेक्कये
अम्अ्य इन्	इरेः	इरेक्त्य	
अम्अ्य एꞈचि	इरेकि	इरेकिति	
अम्अ्य एःन्	इरेःनि	इरेक्त्यनु	
उङ इन्	रेःन्य	रेःन्त्यनि	
उङ एꞈचि	रेःन्सु	रेःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	रेःन्नु	रेःन्त्यान्नु	

Table 45: सकर्मक क्रिया लेम्न्य "फकाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	लेम्दु	लेःम्त	
उङ अम्सु	लेम्दुसु	लेःम्तसु	
उङ अम्ह्याम्	लेम्दुनु	लेःम्तनु	
इऽचिअय	लेमि	लेमिति	
ओऽचुअ	लेमु	लेमुतु	
इक्अय	लेम्कि	लेम्तिकि	
ओक्अ	लेम्क	लेम्तक	
इन्य	इलेम्द्यु	इलेःम्त्य	लेम्दे
इन्य अम्सु	इलेःम्सु	इलेःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इलेःम्नु	इलेःम्त्यनु	
एऽचि	इलेमि	इलेमिति	लेमिये
एःन्	इलेम्नि	इलेःम्त्यनु	लेःम्नुये
अम्अय	लेम्द्यु	लेःम्त्य	
अम्सुअय	लेःम्सु	लेःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अय	लेःम्नु	लेःम्त्यनु	
इन्य, अम्अय उःङ्	इलेम्ङ	इलेमत	लेमये
एऽचिअय/अम्सुअ उःङ्	इलेम्ङसु	इलेमतसु	लेमसुये
एःन्अय/अम्ह्याम्अय उःङ्	इलेम्ङनु	इलेमतनु	लेमनुये
इन्य/अम्अय इऽचि	इलेमि	इलेमिति	
इन्य/अम्अय ओऽचु	इलेमु	इलेमुतु	लेमुये
इन्य/अम्अय इक्	इलेम्कि	इलेम्तिकि	
इन्य/अम्अय ओक्	इलेम्क	इलेम्तक	लेम्कये
अम्अय इन्	इलेम्	इलेःम्त्य	
अम्अय एऽचि	इलेमि	इलेमिति	
अम्अय एःन्	इलेम्नि	इलेःम्त्यनु	
उङ इन्	लेम्न्य	लेम्त्यनि	
उङ एऽचि	लेःम्सु	लेम्त्यान्सु	
उङ एःन्	लेःम्नु	लेम्त्यान्नु	

Table 46: सकर्मक क्रिया छेइन्य "चिन्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	छेन्दु	छेःन्त	
उङ अम्सु	छेन्दुसु	छेःन्तसु	
उङ अम्ह्याम्	छेन्दुनु	छेःन्तनु	
इऽचिअ्य	छेऽचि	छेऽस्ति	
ओऽचुअ	छेऽचु	छेऽस्तु	
इक्अ्य	छेइकि	छेइतिकि	
ओक्अ	छेइक	छेइतक	
इन्य	इछेन्द्यु	इछेःन्त्य	छेन्दे
इन्य अम्सु	इछेःन्सु	इछेःन्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इछेःन्नु	इछेःन्त्यनु	
एऽचि	इछेऽचि	इछेऽस्ति	छेऽचिये
एःन्	इछेइनि	इछेऽस्त्यनु	छेऽस्नुये
अम्अ्य	छेन्द्यु	छेःन्त्य	
अम्सुअ्य	छेःन्सु	छेःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	छेःन्नु	छेःन्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इछेइङ	इछेऽस्त	छेऽचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इछेइङसु	इछेऽस्तसु	छेऽचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इछेइङनु	इछेऽस्तनु	छेऽचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इछेऽचि	इछेऽस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इछेऽचु	इछेऽस्तु	छेऽचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इछेइकि	इछेइतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इछेइक	इछेइतक	छेइकये
अम्अ्य इन्	इछेइ	इछेऽस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इछेऽचि	इछेऽस्ति	
अम्अ्य एःन्	इछेइनि	इछेऽस्त्यनु	
उङ इन्	छेइन्य	छेइत्यनि	
उङ एऽचि	छेःइसु	छेइत्यान्सु	
उङ एःन्	छेःइनु	छेइत्यान्नु	

Table 47: सकर्मक क्रिया रेऽन्य "दुःख दिनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	रेन्दु	रेःन्त	
उङ अम्सु	रेन्दुसु	रेःन्तसु	
उङ अम्ह्याम्	रेन्दुनु	रेःन्तनु	
इऽचिअ्य	रेङि	रेङिति	
ओऽचुअ	रेङु	रेङुतु	
इक्अ्य	रेङ्कि	रेङ्तिकि	
ओक्अ	रेङ्क	रेङ्तक	
इन्य	इरेन्द्यु	इरेःन्त्य	रेन्दे
इन्य अम्सु	इरेःन्सु	इरेःन्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इरेःन्नु	इरेःन्त्यनु	
एऽचि	इरेङि	इरेङिति	रेङिये
एःन्	इरेऽनि	इरेःङ्त्यनु	रेःङ्नुये
अम्अ्य	रेन्द्यु	रेःन्त्य	
अम्सुअ्य	रेःन्सु	रेःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	रेःन्नु	रेःन्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इरेऽङ	इरेङत	रेङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इरेऽङसु	इरेङतसु	रेङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इरेऽङनु	इरेङतनु	रेङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इरेङि	इरेङिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इरेङु	इरेङुतु	रेङुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इरेङ्कि	इरेङ्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इरेङ्क	इरेङ्तक	रेङ्कये
अम्अ्य इन्	इरेङ्	इरेःङ्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इरेङि	इरेङिति	
अम्अ्य एःन्	इरेऽनि	इरेःङ्त्यनु	
उङ इन्	रेऽन्य	रेन्त्यनि	
उङ एऽचि	रेःन्सु	रेन्त्यान्सु	
उङ एःन्	रेःन्नु	रेन्त्यान्नु	

Table 48: सकर्मक क्रिया धेर्न्य "सुहाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	धेर्दु	धेःर्त	
उङ अम्सु	धेर्दुसु	धेःर्तसु	
उङ अम्ह्याम्	धेर्दुनु	धेःर्तनु	
इऽचिअ्य	धेरि	धेरिति	
आेऽचुअ	धेरु	धेरुतु	
इक्अ्य	धेर्कि	धेर्तिकि	
आेक्अ	धेर्क	धेर्तक	
इन्य	इधेर्द्यु	इधेःर्त्य	धेर्दे
इन्य अम्सु	इधेःर्सु	इधेःर्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इधेःर्नु	इधेःर्त्यनु	
एऽचि	इधेरि	इधेरिति	धेरिये
एःन्	इधेर्नि	इधेःर्त्यनु	धेःर्नुये
अम्अ्य	धेर्द्यु	धेःर्त्य	
अम्सुअ्य	धेःर्सु	धेःर्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	धेःर्नु	धेःर्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इधेर्ङ	इधेरत	धेरये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इधेर्ङसु	इधेरतसु	धेरसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इधेर्ङनु	इधेरतनु	धेरनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इधेरि	इधेरिति	
इन्य/अम्अ्य आेऽचु	इधेरु	इधेरुतु	धेरुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इधेर्कि	इधेर्तिकि	
इन्य/अम्अ्य आेक्	इधेर्क	इधेर्तक	धेर्कये
अम्अ्य इन्	इधेर्	इधेःर्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इधेरि	इधेरिति	
अम्अ्य एःन्	इधेर्नि	इधेःर्त्यनु	
उङ इन्	धेर्न्य	धेर्त्यनि	
उङ एऽचि	धेःर्सु	धेर्त्यान्सु	
उङ एःन्	धेःर्नु	धेर्त्यान्नु	

Table 49: अकर्मक क्रिया छेल्न्य "चम्किलो हुनु"

	अभूत	भूत
म्य	छेल्द्यु	छेःल्त्य

Table 50: अकर्मक क्रिया पिन्य "परबाट आउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	पिङ	पिङत	
इऽचि	पियि	पिःइति	
आेऽचु	पियु	पिःइतु	
इक्	पिकि	पिक्तिकि	
आेक्	पिक	पिक्तक	
इन्	इपि	इपुऽत्य	पुऽये
एऽचि	इपियि	इपिःइति	पिःइये
एःन्	इपिनि	इपुत्नु	पुःन्ये
अम्	पि	पुऽत्य	
अम्सु	पियि	पिःइति	
अम्ह्याम्	पिनु	पुत्नु	

Table 51: अकर्मक क्रिया झ्:म्न्य "कुहुनु"

	अभूत	भूत
म्य	झ्प्	झिप्त्य

Table 52: अकर्मक क्रिया झ्:न्न्य "भिज्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उ:ङ्	झै:ङ	झिस्त	
इऽचि	झिचि	झिस्ति	
ओऽचु	झिचु	झिस्तु	
इक्	झह्इकि	झह्इतिकि	
ओक्	झह्इक	झह्इतक	
इन्	इझै:	इझिस्त्य	झिच्चे
एऽचि	इझिचि	इझिस्ति	झिचिये
ए:न्	इझ्:न्नि	इझिस्त्यनु	झिस्नुये
अम्	झै:	झिस्त्य	
अम्सु	झिचि	झिस्ति	
अम्ह्याम्	झ्:न्नु	झिस्त्यनु	

Table 53: अकर्मक क्रिया घु:न्य "डोरिमा झुरिडनु"

	अभूत	भूत
म्य	घु:	घिक्त्य

Table 54: अकर्मक क्रिया लम्न्य "पलाउनु"

	अभूत	भूत
म्य	लम्	लि:म्त्य

Table 55: अकर्मक क्रिया ङैन्य "डराउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उ:ङ्	ङैङ	ङिऽस्त	
इऽचि	ङिऽचि	ङिऽस्ति	
ओऽचु	ङिऽचु	ङिऽस्तु	
इक्	ङैकि	ङैतिकि	
ओक्	ङैक	ङैतक	
इन्	इङै	इङिऽस्त्य	ङिऽचे
एऽचि	इङिऽचि	इङिऽस्ति	ङिऽचिये
ए:न्	इङैनि	इङिऽस्त्यनु	ङिऽस्नुये
अम्	ङै	ङिऽस्त्य	
अम्सु	ङिऽचि	ङिऽस्ति	
अम्ह्याम्	ङैनु	ङिऽस्त्यनु	

Table 56: अकर्मक क्रिया बुऽन्य "राम्रो देखिनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	बुऽङ	बिङत	
इऽचि	बिङि	बिङिति	
ओऽचु	बिङ्ु	बिङ्ुतु	
इक्	बङ्कि	बङ्तिकि	
ओक्	बङ्क	बङ्तक	
इन्	इबङ्	इबिःङ्त्य	बिःङ्ये
एऽचि	इबिङि	इबिङिति	बिङिये
एःन्	इबुऽनि	इबिःङ्त्यनु	बिःङ्नुये
अम्	बङ्	बिःङ्त्य	
अम्सु	बिङि	बिङिति	
अम्ह्याम्	बुऽनु	बिःङ्त्यनु	

Table 57: सकर्मक क्रिया बिन्य "दिनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	बिङ	बिःङ्त	
इऽचिअ्य	बियि	बिःइति	
ओऽचुअ	बियु	बिःइतु	
इक्अ्य	बिकि	बिक्तिकि	
ओक्अ	बिक	बिक्तक	
इन्य	इबि	इबित्य	बिये
एऽचिअ्य	इबियि	इबिःइति	बिःइये
एःन्अ्य	इबिनि	इबुत्नु	बुःन्ये
अम्अ्य	बि	बित्य	
अम्सुअ	बिसु	बित्सु	
अम्ह्याम्अ्य	बिनु	बित्नु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इबिङ	इबिङत	बिङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इबिङसु	इबिङतसु	बिङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इबिङनु	इबिङतनु	बिङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इबियि	इबिःइति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इबियु	इबिःइतु	बिइये
इन्य/अम्अ्य इक्	इबिकि	इबिक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इबिक	इबिक्तक	बिकये
अम्अ्य इन्	इबि	इबुऽत्य	
अम्अ्य एऽचि	इबियि	इबिःइति	
अम्अ्य एःन्	इबिनि	इबुत्नु	
उङ इन्	बिन्य	बिःन्त्यनि	
उङ एऽचि	बिःन्सु	बिःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	बिःन्नु	बिःन्त्यान्नु	

Table 58: सकर्मक क्रिया ख:म्न्य "पकाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	खिबु	खिबुत	
उङ अम्सु	खिबुसु	खिबुतसु	
उङ अम्ह्याम्	खिबुनु	खिबुतनु	
इऽचिअ्य	खिपि	खिपिति	
ओऽचुअ	खिपु	खिपुतु	
इक्अ्य	खप्कि	खप्तिकि	
ओक्अ	खप्क	खप्तक	
इन्य अम्	इखिऽब्यु	इखिऽप्त्य	खिऽबे
इन्य अम्सु	इखिऽप्सु	इखिऽप्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इखिऽप्नु	इखिऽप्त्यनु	
एऽचिअ्य	इखिपि	इखिपिति	खिपिये
एःन्अ्य	इखःम्नि	इखिप्त्यनु	खिप्नुये
अम्अ्य	खिऽब्यु	खिऽप्त्य	
अम्सुअ	खिऽप्सु	खिऽप्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	खिऽप्नु	खिऽप्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इखःम्ङ	इखिपत	खिपये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इखःम्ङसु	इखिपतसु	खिपसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इखःम्ङनु	इखिपतनु	खिपनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इखिपि	इखिपिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इखिपु	इखिपुतु	खिपुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इखप्कि	इखप्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इखप्क	इखप्तक	खप्कये
अम्अ्य इन्	इखप्	इखिप्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इखिपि	इखिपिति	
अम्अ्य एःन्	इखःम्नि	इखिप्त्यनु	
उङ इन्	खःम्न्य	खःम्त्यनि	
उङ एऽचि	खःम्सु	खःम्त्यान्सु	
उङ एःन्	खःम्नु	खःम्त्यान्नु	

Table 59: सकर्मक क्रिया स:न्न्य "छोड्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	सिदु	सि:त	
उङ अम्सु	सिदुसु	सि:तसु	
उङ अम्ह्याम्	सिदुनु	सि:तनु	
इऽचिअ्य	सिचि	सिस्ति	
ओऽचुअ	सिचु	सिस्तु	
इक्अ्य	सह्इकि	सह्इतिकि	
ओक्अ	सह्इक	सह्इतक	
इन्य अम्	इसिऽद्यु	इसि:त्य	सिऽदे
इन्य अम्सु	इसिऽत्सु	इसि:त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इसिऽत्नु	इसि:त्यनु	
एऽचिअ्य	इसिचि	इसिस्ति	सिचिये
ए:न्अ्य	इस:न्नि	इसिस्त्यनु	सिस्नुये
अम्अ्य	सिऽद्यु	सि:त्य	
अम्सुअ	सिऽत्सु	सि:त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	सिऽत्नु	सि:त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उ:ङ्	इसै:ङ	इसिस्त	सिचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उ:ङ्	इसै:ङसु	इसिस्तसु	सिचसुये
ए:न्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उ:ङ्	इसै:ङनु	इसिस्तनु	सिचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इसिचि	इसिस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इसिचु	इसिस्तु	सिचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इसह्इकि	इसह्इतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इसह्इक	इसह्इतक	सह्इकये
अम्अ्य इन्	इसै:	इसिस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इसिचि	इसिस्ति	
अम्अ्य ए:न्	इस:न्नि	इसिस्त्यनु	
उङ इन्	स:न्न्य	स:न्त्यनि	
उङ एऽचि	स:न्सु	स:न्त्यान्सु	
उङ ए:न्	स:न्नु	स:न्त्यान्नु	

Table 60: सकर्मक क्रिया कु:न्य "गाँठो पार्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	किगु	किगुत	
उङ अम्सु	किगुसु	किगुतसु	
उङ अम्ह्याम्	किगुनु	किगुतनु	
इऽचिअ्य	किकि	किकिति	
ओऽचुअ	किकु	किकुतु	
इक्अ्य	कक्कि	कक्तिकि	
ओक्अ	कक्क	कक्तक	
इन्य अम्	इकिऽग्यु	इकिऽक्त्य	किऽगे
इन्य अम्सु	इकिऽक्सु	इकिऽक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इकिऽक्नु	इकिऽक्त्यनु	
एऽचिअ्य	इकिकि	इकिकिति	किकिये
एःन्अ्य	इकुःनि	इकिक्त्यनु	किक्नुये
अम्अ्य	किऽग्यु	किऽक्त्य	
अम्सुअ	किऽक्सु	किऽक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	किऽक्नु	किऽक्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इकुःङ	इकिकत	किकये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इकुःङसु	इकिकतसु	किकसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इकुःङनु	इकिकतनु	किकनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इकिकि	इकिकिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इकिकु	इकिकुतु	किकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इकक्कि	इकक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इकक्क	इकक्तक	कक्कये
अम्अ्य इन्	इकुः	इकिक्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इकिकि	इकिकिति	
अम्अ्य एःन्	इकुःनि	इकिक्त्यनु	
उङ इन्	कुःन्य	कःन्त्यनि	
उङ एऽचि	कःन्सु	कःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	कःन्नु	कःन्त्यान्नु	

Table 61: सकर्मक क्रिया छम्न्य "मिच्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	छिमु	छिमुत	
उङ अम्सु	छिमुसु	छिमुतसु	
उङ अम्ह्याम्	छिमुनु	छिमुतनु	
इऽचिअ्य	छिमि	छिमिति	
ओऽचुअ	छिमु	छिमुतु	
इक्अ्य	छम्कि	छम्तिकि	
ओक्अ	छम्क	छम्तक	
इन्य अम्	इछिऽम्यु	इछिःम्त्य	छिऽमे
इन्य अम्सु	इछिःम्सु	इछिःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इछिःम्नु	इछिःम्त्यनु	
एऽचिअ्य	इछिमि	इछिमिति	छिमिये
एःन्अ्य	इछम्नि	इछिःम्त्यनु	छिःम्नुये
अम्अ्य	छिऽम्यु	छिःम्त्य	
अम्सुअ	छिःम्सु	छिःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	छिःम्नु	छिःम्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इछम्ङ	इछिमत	छिमये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इछम्ङसु	इछिमतसु	छिमसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इछम्ङनु	इछिमतनु	छिमनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इछिमि	इछिमिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इछिमु	इछिमुतु	छिमुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इछम्कि	इछम्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इछम्क	इछम्तक	छम्कये
अम्अ्य इन्	इछम्	इछिःम्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इछिमि	इछिमिति	
अम्अ्य एःन्	इछम्नि	इछिःम्त्यनु	
उङ इन्	छम्न्य	छम्त्यनि	
उङ एऽचि	छःम्सु	छम्त्यान्सु	
उङ एःन्	छःम्नु	छम्त्यान्नु	

Table 62: सकर्मक क्रिया सुऽन्य "सोधु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	सिङु	सिङुत	
उङ अम्सु	सिङुसु	सिङुतसु	
उङ अम्ह्याम्	सिङुनु	सिङुतनु	
इऽचिअ्य	सिङि	सिङिति	
ओऽचुअ	सिङु	सिङुतु	
इक्अ्य	सङ्कि	सङ्तिकि	
ओक्अ	सङ्क	सङ्तक	
इन्य अम्	इसिऽङ्यु	इसिःङ्त्य	सिऽङे
इन्य अम्सु	इसिःङ्सु	इसिःङ्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इसिःङ्नु	इसिःङ्त्यनु	
एऽचिअ्य	इसिङि	इसिङिति	सिङिये
एःन्अ्य	इसुऽनि	इसिःङ्त्यनु	सिःङ्नुये
अम्अ्य	सिऽङ्यु	सिःङ्त्य	
अम्सुअ	सिःङ्सु	सिःङ्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	सिःङ्नु	सिःङ्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इसुऽङ	इसिङत	सिङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इसुऽङसु	इसिङतसु	सिङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इसुऽङनु	इसिङतनु	सिङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इसिङि	इसिङिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इसिङु	इसिङुतु	सिङुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इसङ्कि	इसङ्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इसङ्क	इसङ्तक	सङ्कये
अम्अ्य इन्	इसङ्	इसिःङ्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इसिङि	इसिङिति	
अम्अ्य एःन्	इसुऽनि	इसिःङ्त्यनु	
उङ इन्	सुऽन्य	सन्त्यनि	
उङ एऽचि	सःन्सु	सन्त्यान्सु	
उङ एःन्	सःन्नु	सन्त्यान्नु	

Table 63: सकर्मक क्रिया चर्न्य "चिन्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	चिरु	चिरुत	
उङ अम्सु	चिरुसु	चिरुतसु	
उङ अम्ह्याम्	चिरुनु	चिरुतनु	
इऽचिअ्य	चिरि	चिरिति	
ओऽचुअ	चिरु	चिरुतु	
इक्अ्य	चर्कि	चर्तिकि	
ओक्अ	चर्क	चर्तक	
इन्य अम्	इचिऽन्यु	इचिःर्त्य	चिऽरे
इन्य अम्सु	इचिःर्सु	इचिःर्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इचिःर्नु	इचिःर्त्यनु	
एऽचिअ्य	इचिरि	इचिरिति	चिरिये
एःन्अ्य	इचर्नि	इचिःर्त्यनु	चिःर्नुये
अम्अ्य	चिऽन्यु	चिःर्त्य	
अम्सुअ	चिःर्सु	चिःर्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	चिःर्नु	चिःर्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इचर्ङ	इचिरत	चिरये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इचर्ङसु	इचिरतसु	चिरसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इचर्ङनु	इचिरतनु	चिरनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इचिरि	इचिरिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इचिरु	इचिरुतु	चिरुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इचर्कि	इचर्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इचर्क	इचर्तक	चर्कये
अम्अ्य इन्	इचर्	इचिःर्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इचिरि	इचिरिति	
अम्अ्य एःन्	इचर्नि	इचिःर्त्यनु	
उङ इन्	चर्न्य	चर्त्यनि	
उङ एऽचि	चःर्सु	चर्त्यान्सु	
उङ एःन्	चःर्नु	चर्त्यान्नु	

Table 64: सकर्मक क्रिया हल्न्य "पिल्स्याउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	हिलु	हिलुत	
उङ अम्सु	हिलुसु	हिलुतसु	
उङ अम्ह्याम्	हिलुनु	हिलुतनु	
इऽचिअ्य	हिलि	हिलिति	
ओऽचुअ	हिलु	हिलुतु	
इक्अ्य	हल्कि	हल्तिकि	
ओक्अ	हल्क	हल्तक	
इन्य अम्	इहिऽल्यु	इहिःल्त्य	हिऽले
इन्य अम्सु	इहिःल्सु	इहिःल्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इहिःल्नु	इहिःल्त्यनु	
एऽचिअ्य	इहिलि	इहिलिति	हिलिये
एःन्अ्य	इहल्नि	इहिःल्त्यनु	हिःल्नुये
अम्अ्य	हिऽल्यु	हिःल्त्य	
अम्सुअ	हिःल्सु	हिःल्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	हिःल्नु	हिःल्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इहल्ङ	इहिलत	हिलये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इहल्ङसु	इहिलतसु	हिलसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इहल्ङनु	इहिलतनु	हिलनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इहिलि	इहिलिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इहिलु	इहिलुतु	हिलुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इहल्कि	इहल्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इहल्क	इहल्तक	हल्कये
अम्अ्य इन्	इहल्	इहिःल्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इहिलि	इहिलिति	
अम्अ्य एःन्	इहल्नि	इहिःल्त्यनु	
उङ इन्	हल्न्य	हल्त्यनि	
उङ एऽचि	हःल्सु	हल्त्यान्सु	
उङ एःन्	हःल्नु	हल्त्यान्नु	

Table 65: सकर्मक क्रिया अःम्न्य "सुताउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	अप्तु	अप्त	
उङ अम्सु	अप्तुसु	अप्तसु	
उङ अम्ह्याम्	अप्तुनु	अप्तनु	
इऽचिअ्य	इपि	इपिति	
ओऽचुअ	इपु	इपुतु	
इक्अ्य	अप्कि	अप्तिकि	
ओक्अ	अप्क	अप्तक	
इन्य	इअप्त्यु	इअप्त्य	अप्ते
इन्य अम्सु	इअप्सु	इअप्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इअप्नु	इअप्त्यनु	
एऽचि	इइपि	इइपिति	इपिये
एःन्	इअःम्नि	इइप्त्यनु	इप्नुये
अम्अ्य	अप्त्यु	अप्त्य	
अम्सुअ्य	अप्सु	अप्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	अप्नु	अप्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इअःम्ङ	इइपत	इपये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इअःम्ङसु	इइपतसु	इपसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इअःम्ङनु	इइपतनु	इपनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इइपि	इइपिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इइपु	इइपुतु	इपुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इअप्कि	इअप्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इअप्क	इअप्तक	अप्कये
अम्अ्य इन्	इअप्	इइप्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इइपि	इइपिति	
अम्अ्य एःन्	इअःम्नि	इइप्त्यनु	
उङ इन्	अःम्न्य	अःम्त्यनि	
उङ एऽचि	अःम्सु	अःम्त्यान्सु	
उङ एःन्	अःम्नु	अःम्त्यान्नु	

Table 66: सकर्मक क्रिया सःन्न्य "धामीले फुक्कु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	सत्तु	सत्त	
उङ अम्सु	सत्तुसु	सत्तसु	
उङ अम्ह्याम्	सत्तुनु	सत्तनु	
इऽचिअ्य	सिचि	सिस्ति	
ओऽचुअ	सिचु	सिस्तु	
इक्अ्य	सह्इकि	सह्इतिकि	
ओक्अ	सह्इक	सह्इतक	
इन्य	इसत्त्यु	इसत्त्य	सत्ते
इन्य अम्सु	इसत्सु	इसत्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इसत्नु	इसत्त्यनु	
एऽचि	इसिचि	इसिस्ति	सिचिये
एःन्	इसःन्नि	इसिस्त्यनु	सिस्नुये
अम्अ्य	सत्त्यु	सत्त्य	
अम्सुअ्य	सत्सु	सत्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	सत्नु	सत्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इसैःङ	इसिस्त	सिचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इसैःङसु	इसिस्तसु	सिचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इसैःङनु	इसिस्तनु	सिचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इसिचि	इसिस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इसिचु	इसिस्तु	सिचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इसह्इकि	इसह्इतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इसह्इक	इसह्इतक	सह्इकये
अम्अ्य इन्	इसैः	इसिस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इसिचि	इसिस्ति	
अम्अ्य एःन्	इसःन्नि	इसिस्त्यनु	
उङ इन्	सःन्न्य	सःन्त्यनि	
उङ एऽचि	सःन्सु	सःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	सःन्नु	सःन्त्यान्नु	

Table 67: सकर्मक क्रिया घ्रुःन्य "समात्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	घ्रक्तु	घ्रक्त	
उङ अम्सु	घ्रक्तुसु	घ्रक्तसु	
उङ अम्ह्याम्	घ्रक्तुनु	घ्रक्तनु	
इऽचिअ्य	घ्रिकि	घ्रिकिति	
ओऽचुअ	घ्रिकु	घ्रिकुतु	
इक्अ्य	घ्रक्कि	घ्रक्तिकि	
ओक्अ	घ्रक्क	घ्रक्तक	
इन्य	इघ्रक्त्यु	इघ्रक्त्य	घ्रक्ते
इन्य अम्सु	इघ्रक्सु	इघ्रक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इघ्रक्नु	इघ्रक्त्यनु	
एऽचि	इघ्रिकि	इघ्रिकिति	घ्रिकिये
एःन्	इघ्रुःनि	इघ्रिक्त्यनु	घ्रिक्नुये
अम्अ्य	घ्रक्त्यु	घ्रक्त्य	
अम्सुअ्य	घ्रक्सु	घ्रक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	घ्रक्नु	घ्रक्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इघ्रुःङ	इघ्रिकत	घ्रिकये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इघ्रुःङसु	इघ्रिकतसु	घ्रिकसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इघ्रुःङनु	इघ्रिकतनु	घ्रिकनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इघ्रिकि	इघ्रिकिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इघ्रिकु	इघ्रिकुतु	घ्रिकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इघ्रक्कि	इघ्रक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इघ्रक्क	इघ्रक्तक	घ्रक्कये
अम्अ्य इन्	इघ्रुः	इघ्रिक्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इघ्रिकि	इघ्रिकिति	
अम्अ्य एःन्	इघ्रुःनि	इघ्रिक्त्यनु	
उङ इन्	घ्रुःन्य	घ्रःन्त्यनि	
उङ एऽचि	घ्रःन्सु	घ्रःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	घ्रःन्नु	घ्रःन्त्यान्नु	

Table 68: सकर्मक क्रिया मम्न्य "सोच्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	मम्दु	मःम्त	
उङ अम्सु	मम्दुसु	मःम्तसु	
उङ अम्ह्याम्	मम्दुनु	मःम्तनु	
इऽचिअ्य	मिमि	मिमिति	
ओऽचुअ	मिमु	मिमुतु	
इक्अ्य	मम्कि	मम्तिकि	
ओक्अ	मम्क	मम्तक	
इन्य	इमम्द्यु	इमःम्त्य	मम्दे
इन्य अम्सु	इमःम्सु	इमःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इमःम्नु	इमःम्त्यनु	
एऽचि	इमिमि	इमिमिति	मिमिये
एःन्	इमम्नि	इमिःम्त्यनु	मिःम्नुये
अम्अ्य	मम्द्यु	मःम्त्य	
अम्सुअ्य	मःम्सु	मःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	मःम्नु	मःम्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इमम्ङ	इमिमत	मिमये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इमम्ङसु	इमिमतसु	मिमसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इमम्ङनु	इमिमतनु	मिमनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इमिमि	इमिमिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इमिमु	इमिमुतु	मिमुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इमम्कि	इमम्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इमम्क	इमम्तक	मम्कये
अम्अ्य इन्	इमम्	इमिःम्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इमिमि	इमिमिति	
अम्अ्य एःन्	इमम्नि	इमिःम्त्यनु	
उङ इन्	मम्न्य	मम्त्यनि	
उङ एऽचि	मःम्सु	मम्त्यान्सु	
उङ एःन्	मःम्नु	मम्त्यान्नु	

Table 69: सकर्मक क्रिया ङैन्य "डराउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	ङन्दु	ङःन्त	
उङ अम्सु	ङन्दुसु	ङःन्तसु	
उङ अम्ह्याम्	ङन्दुनु	ङःन्तनु	
इऽचिअ्य	ङिऽचि	ङिऽस्ति	
ओऽचुअ	ङिऽचु	ङिऽस्तु	
इक्अ्य	ङैकि	ङैतिकि	
ओक्अ	ङैक	ङैतक	
इन्य	इङन्द्यु	इङःन्त्य	ङन्दे
इन्य अम्सु	इङःन्सु	इङःन्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इङःन्नु	इङःन्त्यनु	
एऽचि	इङिऽचि	इङिऽस्ति	ङिऽचिये
एःन्	इङैनि	इङिऽस्त्यनु	ङिऽस्नुये
अम्अ्य	ङन्द्यु	ङःन्त्य	
अम्सुअ्य	ङःन्सु	ङःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ङःन्नु	ङःन्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इङैङ	इङिऽस्त	ङिऽचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इङैङसु	इङिऽस्तसु	ङिऽचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इङैङनु	इङिऽस्तनु	ङिऽचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इङिऽचि	इङिऽस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इङिऽचु	इङिऽस्तु	ङिऽचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इङैकि	इङैतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इङैक	इङैतक	ङैकये
अम्अ्य इन्	इङै	इङिऽस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इङिऽचि	इङिऽस्ति	
अम्अ्य एःन्	इङैनि	इङिऽस्त्यनु	
उङ इन्	ङैन्य	ङैत्यनि	
उङ एऽचि	ङैःसु	ङैत्यान्सु	
उङ एःन्	ङैःनु	ङैत्यान्नु	

Table 70: सकर्मक क्रिया छल्न्य "असन्तुष्ट हुनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	छल्दु	छ:ल्त	
उङ अम्सु	छल्दुसु	छ:ल्तसु	
उङ अम्ह्याम्	छल्दुनु	छ:ल्तनु	
इऽचिअ्य	छिलि	छिलिति	
ओऽचुअ	छिलु	छिलुतु	
इक्अ्य	छल्कि	छल्तिकि	
ओक्अ	छल्क	छल्तक	
इन्य	इछल्द्यु	इछ:ल्त्य	छल्दे
इन्य अम्सु	इछ:ल्सु	इछ:ल्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इछ:ल्नु	इछ:ल्त्यनु	
एऽचि	इछिलि	इछिलिति	छिलिये
ए:न्	इछल्नि	इछि:ल्त्यनु	छि:ल्नुये
अम्अ्य	छल्द्यु	छ:ल्त्य	
अम्सुअ्य	छ:ल्सु	छ:ल्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	छ:ल्नु	छ:ल्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उ:ङ्	इछल्ङ	इछिलत	छिलये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उ:ङ्	इछल्ङसु	इछिलतसु	छिलसुये
ए:न्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उ:ङ्	इछल्ङनु	इछिलतनु	छिलनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इछिलि	इछिलिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इछिलु	इछिलुतु	छिलुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इछल्कि	इछल्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इछल्क	इछल्तक	छल्कये
अम्अ्य इन्	इछल्	इछि:ल्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इछिलि	इछिलिति	
अम्अ्य ए:न्	इछल्नि	इछि:ल्त्यनु	
उङ इन्	छल्न्य	छल्त्यनि	
उङ एऽचि	छ:ल्सु	छल्त्यान्सु	
उङ ए:न्	छ:ल्नु	छल्त्यान्नु	

Table 71: अकर्मक क्रिया ह्योन्य "आउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उ:ङ्	ह्योङ	ह्योङत	
इऽचि	ह्योयि	ह्यो:इति	
ओऽचु	ह्योयु	ह्यो:इतु	
इक्	ह्योकि	ह्योक्तिकि	
ओक्	ह्योक	ह्योक्तक	
इन्	इह्यो	इहोऽत्य	होऽये
एऽचि	इह्योयि	इह्यो:इति	ह्यो:इये
ए:न्	इह्योनि	इहोत्नु	हो:न्ये
अम्	ह्यो	होऽत्य	
अम्सु	ह्योयि	ह्यो:इति	
अम्ह्याम्	ह्योनु	होत्नु	

Table 72: अकर्मक क्रिया स्वाःम्न्य "अघाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	स्वाःम्ङ	स्योपत	
इऽचि	स्योपि	स्योपिति	
ओऽचु	स्योपु	स्योपुतु	
इक्	स्वाप्कि	स्वाप्तिकि	
ओक्	स्वाप्क	स्वाप्तक	
इन्	इस्वाप्	इस्योप्त्य	स्योप्ये
एऽचि	इस्योपि	इस्योपिति	स्योपिये
एःन्	इस्वाःम्नि	इस्योप्त्यनु	स्योप्नुये
अम्	स्वाप्	स्योप्त्य	
अम्सु	स्योपि	स्योपिति	
अम्ह्याम्	स्वाःम्नु	स्योप्त्यनु	

Table 73: अकर्मक क्रिया य्वाःन्न्य "कस्तो देखिनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	य्वाःइङ	य्योस्त	
इऽचि	य्योचि	य्योस्ति	
ओऽचु	य्योचु	य्योस्तु	
इक्	य्वाह्इकि	य्वाह्इतिकि	
ओक्	य्वाह्इक	य्वाह्इतक	
इन्	इय्वाःइ	इय्योस्त्य	य्योच्चे
एऽचि	इय्योचि	इय्योस्ति	य्योचिये
एःन्	इय्वाःन्नि	इय्योस्त्यनु	य्योस्नुये
अम्	य्वाःइ	य्योस्त्य	
अम्सु	य्योचि	य्योस्ति	
अम्ह्याम्	य्वाःन्नु	य्योस्त्यनु	

Table 74: अकर्मक क्रिया ओःन्य "बास्नु"

	अभूत	भूत
म्य	ओः	अ्योक्त्य

Table 75: अकर्मक क्रिया छ्वाम्न्य "नाच्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	छ्वाम्ङ	छ्योमत	
इऽचि	छ्योमि	छ्योमिति	
ओऽचु	छ्योमु	छ्योमुतु	
इक्	छ्वाम्कि	छ्वाम्तिकि	
ओक्	छ्वाम्क	छ्वाम्तक	
इन्	इछ्वाम्	इछ्योःम्त्य	छ्योःम्ये
एऽचि	इछ्योमि	इछ्योमिति	छ्योमिये
एःन्	इछ्वाम्नि	इछ्योःम्त्यनु	छ्योःम्नुये
अम्	छ्वाम्	छ्योःम्त्य	
अम्सु	छ्योमि	छ्योमिति	
अम्ह्याम्	छ्वाम्नु	छ्योःम्त्यनु	

Table 76: अकर्मक क्रिया च्वाइन्य "उर्लनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	च्वाइङ	च्योऽस्त	
इऽचि	च्योऽचि	च्योऽस्ति	
ओऽचु	च्योऽचु	च्योऽस्तु	
इक्	च्वाइकि	च्वाइतिकि	
ओक्	च्वाइक	च्वाइतक	
इन्	इच्वाइ	इच्योऽस्त्य	च्योऽचे
एऽचि	इच्योऽचि	इच्योऽस्ति	च्योऽचिये
एःन्	इच्वाइनि	इच्योऽस्त्यनु	च्योऽस्नुये
अम्	च्वाइ	च्योऽस्त्य	
अम्सु	च्योऽचि	च्योऽस्ति	
अम्ह्याम्	च्वाइनु	च्योऽस्त्यनु	

Table 77: अकर्मक क्रिया खोऽन्य "माथी आउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	खोऽङ	ख्योङत	
इऽचि	ख्योङि	ख्योङिति	
ओऽचु	ख्योङ्	ख्योङ्तु	
इक्	खोङ्कि	खोङ्तिकि	
ओक्	खोङ्क	खोङ्तक	
इन्	इखोङ्	इख्योःङ्त्य	ख्योःङ्ये
एऽचि	इख्योङि	इख्योङिति	ख्योङिये
एःन्	इखोऽनि	इख्योःङ्त्यनु	ख्योःङ्नुये
अम्	खोङ्	ख्योःङ्त्य	
अम्सु	ख्योङि	ख्योङिति	
अम्ह्याम्	खोऽनु	ख्योःङ्त्यनु	

Table 78: अकर्मक क्रिया भ्वार्न्य "बढ्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	भ्वार्ङ	भ्योरत	
इऽचि	भ्योरि	भ्योरिति	
ओऽचु	भ्योरु	भ्योरुतु	
इक्	भ्वार्कि	भ्वार्तिकि	
ओक्	भ्वार्क	भ्वार्तक	
इन्	इभ्वार्	इभ्योःर्त्य	भ्योःर्ये
एऽचि	इभ्योरि	इभ्योरिति	भ्योरिये
एःन्	इभ्वार्नि	इभ्योःर्त्यनु	भ्योःर्नुये
अम्	भ्वार्	भ्योःर्त्य	
अम्सु	भ्योरि	भ्योरिति	
अम्ह्याम्	भ्वार्नु	भ्योःर्त्यनु	

Table 79: अकर्मक क्रिया घ्वाल्न्य "बढ्नु"

	अभूत	भूत
म्य	घ्वाल्	घ्योःल्त्य

Table 80: सकर्मक क्रिया फ्ल्योन्य "सघाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	फ्ल्योङ	फ्ल्योःङ्त	
इऽचिअ्य	फ्ल्योयि	फ्ल्योःइति	
ओऽचुअ	फ्ल्योयु	फ्ल्योःइतु	
इक्अ्य	फ्ल्योकि	फ्ल्योक्तिकि	
ओक्अ	फ्ल्योक	फ्ल्योक्तक	
इन्य	इफ्ल्यो	इफ्ल्योत्य	फ्ल्योये
एऽचिअ्य	इफ्ल्योयि	इफ्ल्योःइति	फ्ल्योःइये
एःन्अ्य	इफ्ल्योनि	इफ्लोत्नु	फ्लोःन्ये
अम्अ्य	फ्ल्यो	फ्ल्योत्य	
अम्सुअ	फ्ल्योसु	फ्ल्योत्सु	
अम्ह्याम्अ्य	फ्ल्योनु	फ्ल्योत्नु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इफ्ल्योङ	इफ्ल्योङत	फ्ल्योङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इफ्ल्योङसु	इफ्ल्योङतसु	फ्ल्योङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इफ्ल्योङनु	इफ्ल्योङतनु	फ्ल्योङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इफ्ल्योयि	इफ्ल्योःइति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इफ्ल्योयु	इफ्ल्योःइतु	फ्ल्योइये
इन्य/अम्अ्य इक्	इफ्ल्योकि	इफ्ल्योक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इफ्ल्योक	इफ्ल्योक्तक	फ्ल्योकये
अम्अ्य इन्	इफ्ल्यो	इफ्लोऽत्य	
अम्अ्य एऽचि	इफ्ल्योयि	इफ्ल्योःइति	
अम्अ्य एःन्	इफ्ल्योनि	इफ्लोत्नु	
उङ इन्	फ्ल्योन्य	फ्ल्योःन्त्यनि	
उङ एऽचि	फ्ल्योःन्सु	फ्ल्योःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	फ्ल्योःन्नु	फ्ल्योःन्त्यान्नु	

Table 81: सकर्मक क्रिया ञ्वा:म्न्य "हान्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	ओबु	ओबुत	
उङ अम्सु	ओबुसु	ओबुतसु	
उङ अम्ह्याम्	ओबुनु	ओबुतनु	
इऽचिञ्य	ञ्योपि	ञ्योपिति	
ओऽचुअ	ञ्योपु	ञ्योपुतु	
इक्ञ्य	ञ्वाप्कि	ञ्वाप्तिकि	
ओक्अ	ञ्वाप्क	ञ्वाप्तक	
इन्य अम्	इञ्योऽब्यु	इञ्योऽप्त्य	ञ्योऽबे
इन्य अम्सु	इञ्योऽप्सु	इञ्योऽप्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इञ्योऽप्नु	इञ्योऽप्त्यनु	
एऽचिञ्य	इञ्योपि	इञ्योपिति	ञ्योपिये
ए:न्ञ्य	इञ्वा:म्नि	इञ्योप्त्यनु	ञ्योप्नुये
अम्ञ्य	ञ्योऽब्यु	ञ्योऽप्त्य	
अम्सुअ	ञ्योऽप्सु	ञ्योऽप्त्यसु	
अम्ह्याम्ञ्य	ञ्योऽप्नु	ञ्योऽप्त्यनु	
इन्य/अम्ञ्य उ:ङ्	इञ्वा:म्ङ	इञ्योपत	ञ्योपये
एऽचिञ्य/अम्सुअ उ:ङ्	इञ्वा:म्ङसु	इञ्योपतसु	ञ्योपसुये
ए:न्ञ्य/अम्ह्याम्ञ्य उ:ङ्	इञ्वा:म्ङनु	इञ्योपतनु	ञ्योपनुये
इन्य/अम्ञ्य इऽचि	इञ्योपि	इञ्योपिति	
इन्य/अम्ञ्य ओऽचु	इञ्योपु	इञ्योपुतु	ञ्योपुये
इन्य/अम्ञ्य इक्	इञ्वाप्कि	इञ्वाप्तिकि	
इन्य/अम्ञ्य ओक्	इञ्वाप्क	इञ्वाप्तक	ञ्वाप्कये
अम्ञ्य इन्	इञ्वाप्	इञ्योप्त्य	
अम्ञ्य एऽचि	इञ्योपि	इञ्योपिति	
अम्ञ्य ए:न्	इञ्वा:म्नि	इञ्योप्त्यनु	
उङ इन्	ञ्वा:म्न्य	ञ्वा:म्त्यनि	
उङ एऽचि	ञ्वा:म्सु	ञ्वा:म्त्यान्सु	
उङ ए:न्	ञ्वा:म्नु	ञ्वा:म्त्यान्नु	

Table 82: सकर्मक क्रिया न्वाःन्न्य "पुग्गु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	रोदु	रोःत	
उङ अम्सु	रोदुसु	रोःतसु	
उङ अम्ह्याम्	रोदुनु	रोःतनु	
इऽचिम्य	न्योचि	न्योस्ति	
ओऽचुम	न्योचु	न्योस्तु	
इक्म्य	न्वाह्इकि	न्वाह्इतिकि	
ओक्म	न्वाह्इक	न्वाह्इतक	
इन्य अम्	इन्योऽद्यु	इन्योःत्य	न्योऽदे
इन्य अम्सु	इन्योऽत्सु	इन्योःत्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इन्योऽत्नु	इन्योःत्यनु	
एऽचिम्य	इन्योचि	इन्योस्ति	न्योचिये
एःन्म्य	इन्वाःन्नि	इन्योस्त्यनु	न्योस्नुये
अम्म्य	न्योऽद्यु	न्योःत्य	
अम्सुम	न्योऽत्सु	न्योःत्यसु	
अम्ह्याम्म्य	न्योऽत्नु	न्योःत्यनु	
इन्य/अम्म्य उःङ्	इन्वाःइङ	इन्योस्त	न्योचये
एऽचिम्य/अम्सुम उःङ्	इन्वाःइङसु	इन्योस्तसु	न्योचसुये
एःन्म्य/अम्ह्याम्म्य उःङ्	इन्वाःइङनु	इन्योस्तनु	न्योचनुये
इन्य/अम्म्य इऽचि	इन्योचि	इन्योस्ति	
इन्य/अम्म्य ओऽचु	इन्योचु	इन्योस्तु	न्योचुये
इन्य/अम्म्य इक्	इन्वाह्इकि	इन्वाह्इतिकि	
इन्य/अम्म्य ओक्	इन्वाह्इक	इन्वाह्इतक	न्वाह्इकये
अम्म्य इन्	इन्वाःइ	इन्योस्त्य	
अम्म्य एऽचि	इन्योचि	इन्योस्ति	
अम्म्य एःन्	इन्वाःन्नि	इन्योस्त्यनु	
उङ इन्	न्वाःन्न्य	न्वाःन्त्यनि	
उङ एऽचि	न्वाःन्सु	न्वाःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	न्वाःन्नु	न्वाःन्त्यान्नु	

Table 83: सकर्मक क्रिया फ्रो:न्य "फुकाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	फ्रोगु	फ्रोगुत	
उङ अम्सु	फ्रोगुसु	फ्रोगुतसु	
उङ अम्ह्याम्	फ्रोगुनु	फ्रोगुतनु	
इऽचिअ्य	फ्र्योकि	फ्र्योकिति	
ओऽचुअ	फ्र्योकु	फ्र्योकुतु	
इक्अ्य	फ्रोक्कि	फ्रोक्तिकि	
ओक्अ	फ्रोक्क	फ्रोक्तक	
इन्य अम्	इफ्र्योऽग्यु	इफ्र्योऽक्त्य	फ्र्योऽगे
इन्य अम्सु	इफ्र्योऽक्सु	इफ्र्योऽक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इफ्र्योऽक्नु	इफ्र्योऽक्त्यनु	
एऽचिअ्य	इफ्र्योकि	इफ्र्योकिति	फ्र्योकिये
एःन्अ्य	इफ्रोःनि	इफ्र्योक्त्यनु	फ्र्योक्नुये
अम्अ्य	फ्र्योऽग्यु	फ्र्योऽक्त्य	
अम्सुअ	फ्र्योऽक्सु	फ्र्योऽक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	फ्र्योऽक्नु	फ्र्योऽक्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इफ्रोःङ	इफ्र्योकत	फ्र्योकये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इफ्रोःङसु	इफ्र्योकतसु	फ्र्योकसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इफ्रोःङनु	इफ्र्योकतनु	फ्र्योकनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इफ्र्योकि	इफ्र्योकिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इफ्र्योकु	इफ्र्योकुतु	फ्र्योकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इफ्रोक्कि	इफ्रोक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इफ्रोक्क	इफ्रोक्तक	फ्रोक्कये
अम्अ्य इन्	इफ्रोः	इफ्र्योक्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इफ्र्योकि	इफ्र्योकिति	
अम्अ्य एःन्	इफ्रोःनि	इफ्र्योक्त्यनु	
उङ इन्	फ्रोःन्य	फ्रोःन्त्यनि	
उङ एऽचि	फ्रोःन्सु	फ्रोःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	फ्रोःन्नु	फ्रोःन्त्यान्नु	

Table 84: सकर्मक क्रिया ल्वाम्न्य "खोज्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	लोमु	लोमुत	
उङ अम्सु	लोमुसु	लोमुतसु	
उङ अम्ह्याम्	लोमुनु	लोमुतनु	
इऽचिअय	ल्योमि	ल्योमिति	
ओऽचुअ	ल्योमु	ल्योमुतु	
इक्अय	ल्वाम्कि	ल्वाम्तिकि	
ओक्अ	ल्वाम्क	ल्वाम्तक	
इन्य अम्	इल्योऽम्यु	इल्योःम्त्य	ल्योऽमे
इन्य अम्सु	इल्योःम्सु	इल्योःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इल्योःम्नु	इल्योःम्त्यनु	
एऽचिअय	इल्योमि	इल्योमिति	ल्योमिये
एःन्अय	इल्वाम्नि	इल्योःम्त्यनु	ल्योःम्नुये
अम्अय	ल्योऽम्यु	ल्योःम्त्य	
अम्सुअ	ल्योःम्सु	ल्योःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अय	ल्योःम्नु	ल्योःम्त्यनु	
इन्य/अम्अय उःङ्	इल्वाम्ङ	इल्योमत	ल्योमये
एऽचिअय/अम्सुअ उःङ्	इल्वाम्ङसु	इल्योमतसु	ल्योमसुये
एःन्अय/अम्ह्याम्अय उःङ्	इल्वाम्ङनु	इल्योमतनु	ल्योमनुये
इन्य/अम्अय इऽचि	इल्योमि	इल्योमिति	
इन्य/अम्अय ओऽचु	इल्योमु	इल्योमुतु	ल्योमुये
इन्य/अम्अय इक्	इल्वाम्कि	इल्वाम्तिकि	
इन्य/अम्अय ओक्	इल्वाम्क	इल्वाम्तक	ल्वाम्कये
अम्अय इन्	इल्वाम्	इल्योःम्त्य	
अम्अय एऽचि	इल्योमि	इल्योमिति	
अम्अय एःन्	इल्वाम्नि	इल्योःम्त्यनु	
उङ इन्	ल्वाम्न्य	ल्वाम्त्यनि	
उङ एऽचि	ल्वाःम्सु	ल्वाम्त्यान्सु	
उङ एःन्	ल्वाःम्नु	ल्वाम्त्यान्नु	

Table 85: सकर्मक क्रिया चोऽन्य "चुली पार्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	चोङ्ग	चोङ्गत	
उङ अम्सु	चोङ्गसु	चोङ्गतसु	
उङ अम्ह्याम्	चोङ्गनु	चोङ्गतनु	
इऽचिअय	च्योङि	च्योङिति	
अोऽचुअ	च्योङ्ग	च्योङ्गतु	
इक्अय	चोङ्कि	चोङ्तिकि	
अोक्अ	चोङ्क	चोङ्तक	
इन्य अम्	इच्योऽङ्यु	इच्योःङ्त्य	च्योऽङे
इन्य अम्सु	इच्योःङ्सु	इच्योःङ्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इच्योःङ्नु	इच्योःङ्त्यनु	
एऽचिअय	इच्योङि	इच्योङिति	च्योङिये
एःन्अय	इचोऽनि	इच्योःङ्त्यनु	च्योःङ्नुये
अम्अय	च्योऽङ्यु	च्योःङ्त्य	
अम्सुअ	च्योःङ्सु	च्योःङ्त्यसु	
अम्ह्याम्अय	च्योःङ्नु	च्योःङ्त्यनु	
इन्य/अम्अय उःङ्	इचोऽङ	इच्योङत	च्योङये
एऽचिअय/अम्सुअ उःङ्	इचोऽङसु	इच्योङतसु	च्योङसुये
एःन्अय/अम्ह्याम्अय उःङ्	इचोऽङनु	इच्योङतनु	च्योङनुये
इन्य/अम्अय इऽचि	इच्योङि	इच्योङिति	
इन्य/अम्अय अोऽचु	इच्योङ्ग	इच्योङ्गतु	च्योङ्गये
इन्य/अम्अय इक्	इचोङ्कि	इचोङ्तिकि	
इन्य/अम्अय अोक्	इचोङ्क	इचोङ्तक	चोङ्कये
अम्अय इन्	इचोङ्	इच्योःङ्त्य	
अम्अय एऽचि	इच्योङि	इच्योङिति	
अम्अय एःन्	इचोऽनि	इच्योःङ्त्यनु	
उङ इन्	चोऽन्य	चोन्त्यनि	
उङ एऽचि	चोःन्सु	चोन्त्यान्सु	
उङ एःन्	चोःन्नु	चोन्त्यान्नु	

Table 86: सकर्मक क्रिया ख्वार्न्य "भुट्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	खोरु	खोरुत	
उङ अम्सु	खोरुसु	खोरुतसु	
उङ अम्ह्याम्	खोरुनु	खोरुतनु	
इऽचिअ्य	ख्योरि	ख्योरिति	
ओऽचुअ	ख्योरु	ख्योरुतु	
इक्अ्य	ख्वार्कि	ख्वार्तिकि	
ओक्अ	ख्वार्क	ख्वार्तक	
इन्य अम्	इख्योऽन्यु	इख्योःर्त्य	ख्योऽरे
इन्य अम्सु	इख्योःर्सु	इख्योःर्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इख्योःर्नु	इख्योःर्त्यनु	
एऽचिअ्य	इख्योरि	इख्योरिति	ख्योरिये
एःन्अ्य	इख्वार्नि	इख्योःर्त्यनु	ख्योःर्नुये
अम्अ्य	ख्योऽन्यु	ख्योःर्त्य	
अम्सुअ	ख्योःर्सु	ख्योःर्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ख्योःर्नु	ख्योःर्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इख्वार्ङ	इख्योरत	ख्योरये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इख्वार्ङसु	इख्योरतसु	ख्योरसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इख्वार्ङनु	इख्योरतनु	ख्योरनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इख्योरि	इख्योरिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इख्योरु	इख्योरुतु	ख्योरुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इख्वार्कि	इख्वार्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इख्वार्क	इख्वार्तक	ख्वार्कये
अम्अ्य इन्	इख्वार्	इख्योःर्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इख्योरि	इख्योरिति	
अम्अ्य एःन्	इख्वार्नि	इख्योःर्त्यनु	
उङ इन्	ख्वार्न्य	ख्वार्त्यनि	
उङ एऽचि	ख्वाःर्सु	ख्वार्त्यान्सु	
उङ एःन्	ख्वाःर्नु	ख्वार्त्यान्नु	

Table 87: सकर्मक क्रिया त्वाल्न्य "दलादल गर्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	तोलु	तोलुत	
उङ अम्सु	तोलुसु	तोलुतसु	
उङ अम्ह्याम्	तोलुनु	तोलुतनु	
इऽचिअ्य	त्योलि	त्योलिति	
ओऽचुअ	त्योलु	त्योलुतु	
इक्अ्य	त्वाल्कि	त्वाल्तिकि	
ओक्अ	त्वाल्क	त्वाल्तक	
इन्य अम्	इत्योऽल्यु	इत्योःल्त्य	त्योऽले
इन्य अम्सु	इत्योःल्सु	इत्योःल्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इत्योःल्नु	इत्योःल्त्यनु	
एऽचिअ्य	इत्योलि	इत्योलिति	त्योलिये
एःन्अ्य	इत्वाल्नि	इत्योःल्त्यनु	त्योःल्नुये
अम्अ्य	त्योऽल्यु	त्योःल्त्य	
अम्सुअ	त्योःल्सु	त्योःल्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	त्योःल्नु	त्योःल्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इत्वाल्ङ	इत्योलत	त्योलये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इत्वाल्ङसु	इत्योलतसु	त्योलसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इत्वाल्ङनु	इत्योलतनु	त्योलनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इत्योलि	इत्योलिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इत्योलु	इत्योलुतु	त्योलुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इत्वाल्कि	इत्वाल्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इत्वाल्क	इत्वाल्तक	त्वाल्कये
अम्अ्य इन्	इत्वाल्	इत्योःल्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इत्योलि	इत्योलिति	
अम्अ्य एःन्	इत्वाल्नि	इत्योःल्त्यनु	
उङ इन्	त्वाल्न्य	त्वाल्त्यनि	
उङ एऽचि	त्वाःल्सु	त्वाल्त्यान्सु	
उङ एःन्	त्वाःल्नु	त्वाल्त्यान्नु	

Table 88: सकर्मक क्रिया स्वाःम्न्य "जोड्ले पिट्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	स्वाप्तु	स्वाप्त	
उङ अम्सु	स्वाप्तुसु	स्वाप्तसु	
उङ अम्ह्याम्	स्वाप्तुनु	स्वाप्तनु	
इऽचिअ्य	स्योपि	स्योपिति	
ओऽचुअ	स्योपु	स्योपुतु	
इक्अ्य	स्वाप्कि	स्वाप्तिकि	
ओक्अ	स्वाप्क	स्वाप्तक	
इन्य	इस्वाप्त्यु	इस्वाप्त्य	स्वाप्ते
इन्य अम्सु	इस्वाप्सु	इस्वाप्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इस्वाप्नु	इस्वाप्त्यनु	
एऽचि	इस्योपि	इस्योपिति	स्योपिये
एःन्	इस्वाःम्नि	इस्योप्त्यनु	स्योप्नुये
अम्अ्य	स्वाप्त्यु	स्वाप्त्य	
अम्सुअ्य	स्वाप्सु	स्वाप्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	स्वाप्नु	स्वाप्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इस्वाःम्ङ	इस्योपत	स्योपये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इस्वाःम्ङसु	इस्योपतसु	स्योपसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इस्वाःम्ङनु	इस्योपतनु	स्योपनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इस्योपि	इस्योपिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इस्योपु	इस्योपुतु	स्योपुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इस्वाप्कि	इस्वाप्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इस्वाप्क	इस्वाप्तक	स्वाप्कये
अम्अ्य इन्	इस्वाप्	इस्योप्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इस्योपि	इस्योपिति	
अम्अ्य एःन्	इस्वाःम्नि	इस्योप्त्यनु	
उङ इन्	स्वाःम्न्य	स्वाःम्त्यनि	
उङ एऽचि	स्वाःम्सु	स्वाःम्त्यान्सु	
उङ एःन्	स्वाःम्नु	स्वाःम्त्यान्नु	

Table 89: सकर्मक क्रिया ॾ्वाःन्न्य "बोलाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	ॾ्वात्तु	ॾ्वात्त	
उङ अम्सु	ॾ्वात्तुसु	ॾ्वात्तसु	
उङ अम्ह्याम्	ॾ्वात्तुनु	ॾ्वात्तनु	
इऽचिअ्य	ॾ्योचि	ॾ्योस्ति	
ओऽचुअ	ॾ्योचु	ॾ्योस्तु	
इक्अ्य	ॾ्वाह्इकि	ॾ्वाह्इतिकि	
ओक्अ	ॾ्वाह्इक	ॾ्वाह्इतक	
इन्य	इॾ्वात्त्यु	इॾ्वात्त्य	ॾ्वात्ते
इन्य अम्सु	इॾ्वात्सु	इॾ्वात्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इॾ्वात्नु	इॾ्वात्त्यनु	
एऽचि	इॾ्योचि	इॾ्योस्ति	ॾ्योचिये
एःन्	इॾ्वाःन्नि	इॾ्योस्त्यनु	ॾ्योस्नुये
अम्अ्य	ॾ्वात्त्यु	ॾ्वात्त्य	
अम्सुअ्य	ॾ्वात्सु	ॾ्वात्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ॾ्वात्नु	ॾ्वात्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इॾ्वाःइङ	इॾ्योस्त	ॾ्योचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इॾ्वाःइङसु	इॾ्योस्तसु	ॾ्योचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इॾ्वाःइङनु	इॾ्योस्तनु	ॾ्योचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इॾ्योचि	इॾ्योस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इॾ्योचु	इॾ्योस्तु	ॾ्योचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इॾ्वाह्इकि	इॾ्वाह्इतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इॾ्वाह्इक	इॾ्वाह्इतक	ॾ्वाह्इकये
अम्अ्य इन्	इॾ्वाःइ	इॾ्योस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इॾ्योचि	इॾ्योस्ति	
अम्अ्य एःन्	इॾ्वाःन्नि	इॾ्योस्त्यनु	
उङ इन्	ॾ्वाःन्न्य	ॾ्वाःन्त्यनि	
उङ एऽचि	ॾ्वाःन्सु	ॾ्वाःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	ॾ्वाःन्नु	ॾ्वाःन्त्यान्नु	

Table 90: सकर्मक क्रिया हो:न्य "हकार्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	होक्तु	होक्त	
उङ अम्सु	होक्तुसु	होक्तसु	
उङ अम्ह्याम्	होक्तुनु	होक्तनु	
इऽचिअ्य	ह्योकि	ह्योकिति	
ओऽचुअ	ह्योकु	ह्योकुतु	
इक्अ्य	होक्कि	होक्तिकि	
ओक्अ	होक्क	होक्तक	
इन्य	इहोक्त्यु	इहोक्त्य	होक्ते
इन्य अम्सु	इहोक्सु	इहोक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इहोक्नु	इहोक्त्यनु	
एऽचि	इह्योकि	इह्योकिति	ह्योकिये
एःन्	इहो:नि	इह्योक्त्यनु	ह्योक्नुये
अम्अ्य	होक्त्यु	होक्त्य	
अम्सुअ्य	होक्सु	होक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	होक्नु	होक्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इहो:ङ	इह्योकत	ह्योकये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इहो:ङसु	इह्योकतसु	ह्योकसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इहो:ङनु	इह्योकतनु	ह्योकनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इह्योकि	इह्योकिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इह्योकु	इह्योकुतु	ह्योकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इहोक्कि	इहोक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इहोक्क	इहोक्तक	होक्कये
अम्अ्य इन्	इहो:	इह्योक्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इह्योकि	इह्योकिति	
अम्अ्य एःन्	इहो:नि	इह्योक्त्यनु	
उङ इन्	हो:न्य	हो:न्त्यनि	
उङ एऽचि	हो:न्सु	हो:न्त्यान्सु	
उङ एःन्	हो:न्नु	हो:न्त्यान्नु	

Table 91: अकर्मक क्रिया अ्वाम्न्य "पाक्रु"

	अभूत	भूत
म्य	अ्वाम्द्यु	अ्वा:म्त्य

Table 92: सकर्मक क्रिया बाइन्य "छुनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	बान्दु	बाःन्त	
उङ अम्सु	बान्दुसु	बाःन्तसु	
उङ अम्ह्याम्	बान्दुनु	बाःन्तनु	
इऽचिअ्य	ब्योऽचि	ब्योऽस्ति	
ओऽचुअ	ब्योऽचु	ब्योऽस्तु	
इक्अ्य	बाइकि	बाइतिकि	
ओक्अ	बाइक	बाइतक	
इन्य	इबान्द्यु	इबाःन्त्य	बान्दे
इन्य अम्सु	इबाःन्सु	इबाःन्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इबाःन्नु	इबाःन्त्यनु	
एऽचि	इब्योऽचि	इब्योऽस्ति	ब्योऽचिये
एःन्	इबाइनि	इब्योऽस्त्यनु	ब्योऽस्नुये
अम्अ्य	बान्द्यु	बाःन्त्य	
अम्सुअ्य	बाःन्सु	बाःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	बाःन्नु	बाःन्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इबाइङ	इब्योऽस्त	ब्योऽचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इबाइङसु	इब्योऽस्तसु	ब्योऽचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इबाइङनु	इब्योऽस्तनु	ब्योऽचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इब्योऽचि	इब्योऽस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इब्योऽचु	इब्योऽस्तु	ब्योऽचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इबाइकि	इबाइतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इबाइक	इबाइतक	बाइकये
अम्अ्य इन्	इबाइ	इब्योऽस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इब्योऽचि	इब्योऽस्ति	
अम्अ्य एःन्	इबाइनि	इब्योऽस्त्यनु	
उङ इन्	बाइन्य	बाइत्यनि	
उङ एऽचि	बाःइसु	बाइत्यान्सु	
उङ एःन्	बाःइनु	बाइत्यान्नु	

Table 93: सकर्मक क्रिया नोऽन्य "दोष लगाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	नोन्दु	नोःन्त	
उङ अम्सु	नोन्दुसु	नोःन्तसु	
उङ अम्ह्याम्	नोन्दुनु	नोःन्तनु	
इऽचिअ्य	न्योङि	न्योङिति	
ओऽचुअ	न्योङु	न्योङुतु	
इक्अ्य	नोङ्कि	नोङ्तिकि	
ओक्अ	नोङ्क	नोङ्तक	
इन्य	इनोन्द्यु	इनोःन्त्य	नोन्दे
इन्य अम्सु	इनोःन्सु	इनोःन्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इनोःन्नु	इनोःन्त्यनु	
एऽचि	इन्योङि	इन्योङिति	न्योङिये
एःन्	इनोऽनि	इन्योःङ्त्यनु	न्योःङ्नुये
अम्अ्य	नोन्द्यु	नोःन्त्य	
अम्सुअ्य	नोःन्सु	नोःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	नोःन्नु	नोःन्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इनोऽङ	इन्योङत	न्योङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इनोऽङसु	इन्योङतसु	न्योङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इनोऽङनु	इन्योङतनु	न्योङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इन्योङि	इन्योङिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इन्योङु	इन्योङुतु	न्योङुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इनोङ्कि	इनोङ्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इनोङ्क	इनोङ्तक	नोङ्कये
अम्अ्य इन्	इनोङ्	इन्योःङ्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इन्योङि	इन्योङिति	
अम्अ्य एःन्	इनोऽनि	इन्योःङ्त्यनु	
उङ इन्	नोऽन्य	नोन्त्यनि	
उङ एऽचि	नोःन्सु	नोन्त्यान्सु	
उङ एःन्	नोःन्नु	नोन्त्यान्नु	

Table 94: सकर्मक क्रिया ध्वार्न्य "लाभ् हुनु, फाइदा हुनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	ध्वार्दु	ध्वाःर्त	
उङ अम्सु	ध्वार्दुसु	ध्वाःर्तसु	
उङ अम्ह्याम्	ध्वार्दुनु	ध्वाःर्तनु	
इऽचिअ्य	ध्योरि	ध्योरिति	
ओऽचुअ	ध्योरु	ध्योरुतु	
इक्अ्य	ध्वार्कि	ध्वार्तिकि	
ओक्अ	ध्वार्क	ध्वार्तक	
इन्य	इध्वार्द्यु	इध्वाःर्त्य	ध्वार्दे
इन्य अम्सु	इध्वाःर्सु	इध्वाःर्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इध्वाःर्नु	इध्वाःर्त्यनु	
एऽचि	इध्योरि	इध्योरिति	ध्योरिये
एःन्	इध्वार्नि	इध्योःर्त्यनु	ध्योःर्नुये
अम्अ्य	ध्वार्द्यु	ध्वाःर्त्य	
अम्सुअ्य	ध्वाःर्सु	ध्वाःर्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ध्वाःर्नु	ध्वाःर्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इध्वार्ङ	इध्योरत	ध्योरये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इध्वार्ङसु	इध्योरतसु	ध्योरसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इध्वार्ङनु	इध्योरतनु	ध्योरनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इध्योरि	इध्योरिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इध्योरु	इध्योरुतु	ध्योरुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इध्वार्कि	इध्वार्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इध्वार्क	इध्वार्तक	ध्वार्कये
अम्अ्य इन्	इध्वार्	इध्योःर्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इध्योरि	इध्योरिति	
अम्अ्य एःन्	इध्वार्नि	इध्योःर्त्यनु	
उङ इन्	ध्वार्न्य	ध्वार्त्यनि	
उङ एऽचि	ध्वाःर्सु	ध्वार्त्यान्सु	
उङ एःन्	ध्वाःर्नु	ध्वार्त्यान्नु	

Table 95: सकर्मक क्रिया क्वाल्न्य "खेद्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	क्वाल्दु	क्वाःल्त	
उङ अम्सु	क्वाल्दुसु	क्वाःल्तसु	
उङ अम्ह्याम्	क्वाल्दुनु	क्वाःल्तनु	
इऽचिअ्य	क्योलि	क्योलिति	
ओऽचुअ	क्योलु	क्योलुतु	
इक्अ्य	क्वाल्कि	क्वाल्तिकि	
ओक्अ	क्वाल्क	क्वाल्तक	
इन्य	इक्वाल्द्यु	इक्वाःल्त्य	क्वाल्दे
इन्य अम्सु	इक्वाःल्सु	इक्वाःल्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इक्वाःल्नु	इक्वाःल्त्यनु	
एऽचि	इक्योलि	इक्योलिति	क्योलिये
एःन्	इक्वाल्नि	इक्योःल्त्यनु	क्योःल्नुये
अम्अ्य	क्वाल्द्यु	क्वाःल्त्य	
अम्सुअ्य	क्वाःल्सु	क्वाःल्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	क्वाःल्नु	क्वाःल्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इक्वाल्ङ	इक्योलत	क्योलये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इक्वाल्ङसु	इक्योलतसु	क्योलसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इक्वाल्ङनु	इक्योलतनु	क्योलनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इक्योलि	इक्योलिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इक्योलु	इक्योलुतु	क्योलुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इक्वाल्कि	इक्वाल्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इक्वाल्क	इक्वाल्तक	क्वाल्कये
अम्अ्य इन्	इक्वाल्	इक्योःल्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इक्योलि	इक्योलिति	
अम्अ्य एःन्	इक्वाल्नि	इक्योःल्त्यनु	
उङ इन्	क्वाल्न्य	क्वाल्त्यनि	
उङ एऽचि	क्वाःल्सु	क्वाल्त्यान्सु	
उङ एःन्	क्वाःल्नु	क्वाल्त्यान्नु	

Table 96: अकर्मक क्रिया स्युन्य "चिलाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	स्युङ	स्युङत	
इऽचि	स्युयि	स्युःइति	
ओऽचु	स्युयु	स्युःइतु	
इक्	स्युकि	स्युक्तिकि	
ओक्	स्युक	स्युक्तक	
इन्	इस्यु	इसुऽत्य	सुऽये
एऽचि	इस्युयि	इस्युःइति	स्युःइये
एःन्	इस्युनि	इसुत्नु	सुःन्ये
अम्	स्यु	सुऽत्य	
अम्सु	स्युयि	स्युःइति	
अम्ह्याम्	स्युनु	सुत्नु	

Table 97: अकर्मक क्रिया हःन्न्य "डढ्नु"

	अभूत	भूत
म्य	है:	ह्युस्त्य

Table 98: अकर्मक क्रिया झुःन्य "भाग्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	झुःङ	झ्युकत	
इऽचि	झ्युकि	झ्युकिति	
ओऽचु	झ्युकु	झ्युकुतु	
इक्	झुक्कि	झुक्तिकि	
ओक्	झुक्क	झुक्तक	
इन्	इझुः	इझ्युक्त्य	झ्युक्ये
एऽचि	इझ्युकि	इझ्युकिति	झ्युकिये
एःन्	इझुःनि	इझ्युक्त्यनु	झ्युक्नुये
अम्	झुः	झ्युक्त्य	
अम्सु	झ्युकि	झ्युकिति	
अम्ह्याम्	झुःनु	झ्युक्त्यनु	

Table 99: अकर्मक क्रिया घ्रम्न्य "थाक्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	घ्रम्ङ	घ्र्युमत	
इऽचि	घ्र्युमि	घ्र्युमिति	
ओऽचु	घ्र्युमु	घ्र्युमुतु	
इक्	घ्रम्कि	घ्रम्तिकि	
ओक्	घ्रम्क	घ्रम्तक	
इन्	इघ्रम्	इघ्र्युःम्त्य	घ्र्युःम्ये
एऽचि	इघ्र्युमि	इघ्र्युमिति	घ्र्युमिये
एःन्	इघ्रम्नि	इघ्र्युःम्त्यनु	घ्र्युःम्नुये
अम्	घ्रम्	घ्र्युःम्त्य	
अम्सु	घ्र्युमि	घ्र्युमिति	
अम्ह्याम्	घ्रम्नु	घ्र्युःम्त्यनु	

Table 100: अकर्मक क्रिया खैन्य "निद्रले झुल्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	खैङ	ख्युऽस्त	
इऽचि	ख्युऽचि	ख्युऽस्ति	
ओऽचु	ख्युऽचु	ख्युऽस्तु	
इक्	खैकि	खैतिकि	
ओक्	खैक	खैतक	
इन्	इखै	इख्युऽस्त्य	ख्युऽचे
एऽचि	इख्युऽचि	इख्युऽस्ति	ख्युऽचिये
एःन्	इखैनि	इख्युऽस्त्यनु	ख्युऽस्नुये
अम्	खै	ख्युऽस्त्य	
अम्सु	ख्युऽचि	ख्युऽस्ति	
अम्ह्याम्	खैनु	ख्युऽस्त्यनु	

Table 101: अकर्मक क्रिया घर्न्य "दौडनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उःङ्	घर्ङ	घ्युरत	
इऽचि	घ्युरि	घ्युरिति	
ओऽचु	घ्युरु	घ्युरुतु	
इक्	घर्कि	घर्तिकि	
ओक्	घर्क	घर्तक	
इन्	इघर्	इघ्युःर्त्य	घ्युःऱ्ये
एऽचि	इघ्युरि	इघ्युरिति	घ्युरिये
एःन्	इघर्नि	इघ्युःर्त्यनु	घ्युःर्नुये
अम्	घर्	घ्युःर्त्य	
अम्सु	घ्युरि	घ्युरिति	
अम्ह्याम्	घर्नु	घ्युःर्त्यनु	

Table 102: सकर्मक क्रिया अ्युन्य "बौराउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	अ्युङ	अ्युःङ्त	
इऽचिअ्य	अ्युयि	अ्युःइति	
ओऽचुअ	अ्युयु	अ्युःइतु	
इक्अ्य	अ्युकि	अ्युक्तिकि	
ओक्अ	अ्युक	अ्युक्तक	
इन्य	इअ्यु	इअ्युत्य	अ्युये
एऽचिअ्य	इअ्युयि	इअ्युःइति	अ्युःइये
एःन्अ्य	इअ्युनि	इउत्नु	उःन्ये
अम्अ्य	अ्यु	अ्युत्य	
अम्सुअ	अ्युसु	अ्युत्सु	
अम्ह्याम्अ्य	अ्युनु	अ्युत्नु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इअ्युङ	इअ्युङत	अ्युङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इअ्युङसु	इअ्युङतसु	अ्युङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इअ्युङनु	इअ्युङतनु	अ्युङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इअ्युयि	इअ्युःइति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इअ्युयु	इअ्युःइतु	अ्युइये
इन्य/अम्अ्य इक्	इअ्युकि	इअ्युक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इअ्युक	इअ्युक्तक	अ्युकये
अम्अ्य इन्	इअ्यु	इऊत्य	
अम्अ्य एऽचि	इअ्युयि	इअ्युःइति	
अम्अ्य एःन्	इअ्युनि	इउत्नु	
उङ इन्	अ्युन्य	अ्युःन्त्यनि	
उङ एऽचि	अ्युःन्सु	अ्युःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	अ्युःन्नु	अ्युःन्त्यान्नु	

Table 103: सकर्मक क्रिया ग:म्न्य "लुकाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	गुबु	गुबुत	
उङ अम्सु	गुबुसु	गुबुतसु	
उङ अम्ह्याम्	गुबुनु	गुबुतनु	
इऽचिअ्य	ग्युपि	ग्युपिति	
अोऽचुअ	ग्युपु	ग्युपुतु	
इक्अ्य	गप्कि	गप्तिकि	
अोक्अ	गप्क	गप्तक	
इन्य अम्	इग्युऽब्यु	इग्युऽप्त्य	ग्युऽबे
इन्य अम्सु	इग्युऽप्सु	इग्युऽप्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इग्युऽप्नु	इग्युऽप्त्यनु	
एऽचिअ्य	इग्युपि	इग्युपिति	ग्युपिये
ए:न्अ्य	इग:म्नि	इग्युप्त्यनु	ग्युप्नुये
अम्अ्य	ग्युऽब्यु	ग्युऽप्त्य	
अम्सुअ	ग्युऽप्सु	ग्युऽप्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ग्युऽप्नु	ग्युऽप्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उ:ङ्	इग:म्ङ	इग्युपत	ग्युपये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उ:ङ्	इग:म्ङसु	इग्युपतसु	ग्युपसुये
ए:न्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उ:ङ्	इग:म्ङनु	इग्युपतनु	ग्युपनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इग्युपि	इग्युपिति	
इन्य/अम्अ्य अोऽचु	इग्युपु	इग्युपुतु	ग्युपुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इगप्कि	इगप्तिकि	
इन्य/अम्अ्य अोक्	इगप्क	इगप्तक	गप्कये
अम्अ्य इन्	इगप्	इग्युप्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इग्युपि	इग्युपिति	
अम्अ्य ए:न्	इग:म्नि	इग्युप्त्यनु	
उङ इन्	ग:म्न्य	ग:म्त्यनि	
उङ एऽचि	ग:म्सु	ग:म्त्यान्सु	
उङ ए:न्	ग:म्नु	ग:म्त्यान्नु	

Table 104: सकर्मक क्रिया ल:न्न्य "भन्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	लुदु	लु:त	
उङ अम्सु	लुदुसु	लु:तसु	
उङ अम्ह्याम्	लुदुनु	लु:तनु	
इऽचिश्र्य	ल्युचि	ल्युस्ति	
ओऽचुश्र	ल्युचु	ल्युस्तु	
इक्श्र्य	लह्इकि	लह्इतिकि	
ओक्श्र	लह्इक	लह्इतक	
इन्य अम्	इल्युऽद्यु	इल्यु:त्य	ल्युऽदे
इन्य अम्सु	इल्युऽत्सु	इल्यु:त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इल्युऽत्नु	इल्यु:त्यनु	
एऽचिश्र्य	इल्युचि	इल्युस्ति	ल्युचिये
ए:न्श्र्य	इल:न्नि	इल्युस्त्यनु	ल्युस्नुये
अम्श्र्य	ल्युऽद्यु	ल्यु:त्य	
अम्सुश्र	ल्युऽत्सु	ल्यु:त्यसु	
अम्ह्याम्श्र्य	ल्युऽत्नु	ल्यु:त्यनु	
इन्य/अम्श्र्य उ:ङ्	इलै:ङ	इल्युस्त	ल्युचये
एऽचिश्र्य/अम्सुश्र उ:ङ्	इलै:ङसु	इल्युस्तसु	ल्युचसुये
ए:न्श्र्य/अम्ह्याम्श्र्य उ:ङ्	इलै:ङनु	इल्युस्तनु	ल्युचनुये
इन्य/अम्श्र्य इऽचि	इल्युचि	इल्युस्ति	
इन्य/अम्श्र्य ओऽचु	इल्युचु	इल्युस्तु	ल्युचुये
इन्य/अम्श्र्य इक्	इलह्इकि	इलह्इतिकि	
इन्य/अम्श्र्य ओक्	इलह्इक	इलह्इतक	लह्इकये
अम्श्र्य इन्	इलै:	इल्युस्त्य	
अम्श्र्य एऽचि	इल्युचि	इल्युस्ति	
अम्श्र्य ए:न्	इल:न्नि	इल्युस्त्यनु	
उङ इन्	ल:न्न्य	ल:न्त्यनि	
उङ एऽचि	ल:न्सु	ल:न्त्यान्सु	
उङ ए:न्	ल:न्नु	ल:न्त्यान्नु	

Table 105: सकर्मक क्रिया फुːन्य "उठाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	फुगु	फुगुत	
उङ अम्सु	फुगुसु	फुगुतसु	
उङ अम्ह्याम्	फुगुनु	फुगुतनु	
इऽचिअ्य	फ्युकि	फ्युकिति	
ओऽचुअ्	फ्युकु	फ्युकुतु	
इक्अ्य	फुक्कि	फुक्तिकि	
ओक्अ्	फुक्क	फुक्तक	
इन्य अम्	इफ्युऽग्यु	इफ्युऽक्त्य	फ्युऽगे
इन्य अम्सु	इफ्युऽक्सु	इफ्युऽक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इफ्युऽक्नु	इफ्युऽक्त्यनु	
एऽचिअ्य	इफ्युकि	इफ्युकिति	फ्युकिये
एःन्अ्य	इफुःनि	इफ्युक्त्यनु	फ्युक्नुये
अम्अ्य	फ्युऽग्यु	फ्युऽक्त्य	
अम्सुअ्	फ्युऽक्सु	फ्युऽक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	फ्युऽक्नु	फ्युऽक्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इफुःङ	इफ्युकत	फ्युकये
एऽचिअ्य/अम्सुअ् उःङ्	इफुःङसु	इफ्युकतसु	फ्युकसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इफुःङनु	इफ्युकतनु	फ्युकनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इफ्युकि	इफ्युकिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इफ्युकु	इफ्युकुतु	फ्युकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इफुक्कि	इफुक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इफुक्क	इफुक्तक	फुक्कये
अम्अ्य इन्	इफुः	इफ्युक्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इफ्युकि	इफ्युकिति	
अम्अ्य एःन्	इफुःनि	इफ्युक्त्यनु	
उङ इन्	फुःन्य	फुःन्त्यनि	
उङ एऽचि	फुःन्सु	फुःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	फुःन्नु	फुःन्त्यान्नु	

Table 106: सकर्मक क्रिया दम्न्य "भेट्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	दुमु	दुमुत	
उङ अम्सु	दुमुसु	दुमुतसु	
उङ अम्ह्याम्	दुमुनु	दुमुतनु	
इऽचिअ्य	द्युमि	द्युमिति	
ओऽचुअ	द्युमु	द्युमुतु	
इक्अ्य	दम्कि	दम्तिकि	
ओक्अ	दम्क	दम्तक	
इन्य अम्	इद्युऽम्यु	इद्युःम्त्य	द्युऽमे
इन्य अम्सु	इद्युःम्सु	इद्युःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इद्युःम्नु	इद्युःम्त्यनु	
एऽचिअ्य	इद्युमि	इद्युमिति	द्युमिये
एःन्अ्य	इदम्नि	इद्युःम्त्यनु	द्युःम्नुये
अम्अ्य	द्युऽम्यु	द्युःम्त्य	
अम्सुअ	द्युःम्सु	द्युःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	द्युःम्नु	द्युःम्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इदम्ङ	इद्युमत	द्युमये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इदम्ङसु	इद्युमतसु	द्युमसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इदम्ङनु	इद्युमतनु	द्युमनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इद्युमि	इद्युमिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इद्युमु	इद्युमुतु	द्युमुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इदम्कि	इदम्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इदम्क	इदम्तक	दम्कये
अम्अ्य इन्	इदम्	इद्युःम्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इद्युमि	इद्युमिति	
अम्अ्य एःन्	इदम्नि	इद्युःम्त्यनु	
उङ इन्	दम्न्य	दम्त्यनि	
उङ एऽचि	दःम्सु	दम्त्यान्सु	
उङ एःन्	दःम्नु	दम्त्यान्नु	

Table 107: सकर्मक क्रिया हुऽन्य "पर्खनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	हुङ्ङ	हुङ्ङत	
उङ अम्सु	हुङ्ङसु	हुङ्ङतसु	
उङ अम्ह्याम्	हुङ्ङनु	हुङ्ङतनु	
इऽचिअ्य	ह्युङि	ह्युङिति	
ओऽचुअ	ह्युङ्ङ	ह्युङ्ङतु	
इक्अ्य	हुङ्कि	हुङ्तिकि	
ओक्अ	हुङ्क	हुङ्तक	
इन्य अम्	इह्युऽङ्यु	इह्युःङ्त्य	ह्युऽङे
इन्य अम्सु	इह्युःङ्सु	इह्युःङ्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इह्युःङ्नु	इह्युःङ्त्यनु	
एऽचिअ्य	इह्युङि	इह्युङिति	ह्युङिये
एःन्अ्य	इहुऽनि	इह्युःङ्त्यनु	ह्युःङ्नुये
अम्अ्य	ह्युऽङ्यु	ह्युःङ्त्य	
अम्सुअ	ह्युःङ्सु	ह्युःङ्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ह्युःङ्नु	ह्युःङ्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इहुऽङ	इह्युङत	ह्युङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इहुऽङसु	इह्युङतसु	ह्युङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इहुऽङनु	इह्युङतनु	ह्युङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इह्युङि	इह्युङिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इह्युङ्ङ	इह्युङ्ङतु	ह्युङ्ङये
इन्य/अम्अ्य इक्	इहुङ्कि	इहुङ्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इहुङ्क	इहुङ्तक	हुङ्कये
अम्अ्य इन्	इहुङ्	इह्युःङ्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इह्युङि	इह्युङिति	
अम्अ्य एःन्	इहुऽनि	इह्युःङ्त्यनु	
उङ इन्	हुऽन्य	हुन्त्यनि	
उङ एऽचि	हुःन्सु	हुन्त्यान्सु	
उङ एःन्	हुःन्नु	हुन्त्यान्नु	

Table 108: सकर्मक क्रिया सर्न्य "धुनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	सुरु	सुरुत	
उङ अम्सु	सुरुसु	सुरुतसु	
उङ अम्ह्याम्	सुरुनु	सुरुतनु	
इऽचिअ्य	स्युरि	स्युरिति	
ओऽचुअ	स्युरु	स्युरुतु	
इक्अ्य	सर्कि	सर्तिकि	
ओक्अ	सर्क	सर्तक	
इन्य अम्	इस्युऽऱ्यु	इस्युःर्त्य	स्युऽरे
इन्य अम्सु	इस्युःर्सु	इस्युःर्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इस्युःर्नु	इस्युःर्त्यनु	
एऽचिअ्य	इस्युरि	इस्युरिति	स्युरिये
एःन्अ्य	इसर्नि	इस्युःर्त्यनु	स्युःर्नुये
अम्अ्य	स्युऽऱ्यु	स्युःर्त्य	
अम्सुअ	स्युःर्सु	स्युःर्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	स्युःर्नु	स्युःर्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इसर्ङ	इस्युरत	स्युरये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इसर्ङसु	इस्युरतसु	स्युरसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इसर्ङनु	इस्युरतनु	स्युरनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इस्युरि	इस्युरिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इस्युरु	इस्युरुतु	स्युरुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इसर्कि	इसर्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इसर्क	इसर्तक	सर्कये
अम्अ्य इन्	इसर्	इस्युःर्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इस्युरि	इस्युरिति	
अम्अ्य एःन्	इसर्नि	इस्युःर्त्यनु	
उङ इन्	सर्न्य	सर्त्यनि	
उङ एऽचि	सःर्सु	सर्त्यान्सु	
उङ एःन्	सःर्नु	सर्त्यान्नु	

Table 109: सकर्मक क्रिया गल्न्य "ढाकु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	गुलु	गुलुत	
उङ अम्सु	गुलुसु	गुलुतसु	
उङ अम्ह्याम्	गुलुनु	गुलुतनु	
इऽचिअ्य	ग्युलि	ग्युलिति	
ओऽचुअ	ग्युलु	ग्युलुतु	
इक्अ्य	गल्कि	गल्तिकि	
ओक्अ	गल्क	गल्तक	
इन्य अम्	इग्युऽल्यु	इग्युःल्त्य	ग्युऽले
इन्य अम्सु	इग्युःल्सु	इग्युःल्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इग्युःल्नु	इग्युःल्त्यनु	
एऽचिअ्य	इग्युलि	इग्युलिति	ग्युलिये
एःन्अ्य	इगल्नि	इग्युःल्त्यनु	ग्युःल्नुये
अम्अ्य	ग्युऽल्यु	ग्युःल्त्य	
अम्सुअ	ग्युःल्सु	ग्युःल्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	ग्युःल्नु	ग्युःल्त्यनु	
इन्य/अम्अ्य उःङ्	इगल्ङ	इग्युलत	ग्युलये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इगल्ङसु	इग्युलतसु	ग्युलसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इगल्ङनु	इग्युलतनु	ग्युलनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इग्युलि	इग्युलिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इग्युलु	इग्युलुतु	ग्युलुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इगल्कि	इगल्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इगल्क	इगल्तक	गल्कये
अम्अ्य इन्	इगल्	इग्युःल्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इग्युलि	इग्युलिति	
अम्अ्य एःन्	इगल्नि	इग्युःल्त्यनु	
उङ इन्	गल्न्य	गल्त्यनि	
उङ एऽचि	गःल्सु	गल्त्यान्सु	
उङ एःन्	गःल्नु	गल्त्यान्नु	

Table 110: सकर्मक क्रिया हःन्न्य "पोल्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	हत्तु	हत्त	
उङ अम्सु	हत्तुसु	हत्तसु	
उङ अम्ह्याम्	हत्तुनु	हत्तनु	
इऽचिअ्य	ह्युचि	ह्युस्ति	
ओऽचुअ	ह्युचु	ह्युस्तु	
इक्अ्य	हह्इकि	हह्इतिकि	
ओक्अ	हह्इक	हह्इतक	
इन्य	इहत्त्यु	इहत्त्य	हत्ते
इन्य अम्सु	इहत्सु	इहत्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इहत्नु	इहत्त्यनु	
एऽचि	इह्युचि	इह्युस्ति	ह्युचिये
एःन्	इहःन्नि	इह्युस्त्यनु	ह्युस्नुये
अम्अ्य	हत्त्यु	हत्त्य	
अम्सुअ्य	हत्सु	हत्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	हत्नु	हत्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इहैःङ	इह्युस्त	ह्युचये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इहैःङसु	इह्युस्तसु	ह्युचसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इहैःङनु	इह्युस्तनु	ह्युचनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इह्युचि	इह्युस्ति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इह्युचु	इह्युस्तु	ह्युचुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इहह्इकि	इहह्इतिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इहह्इक	इहह्इतक	हह्इकये
अम्अ्य इन्	इहैः	इह्युस्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इह्युचि	इह्युस्ति	
अम्अ्य एःन्	इहःन्नि	इह्युस्त्यनु	
उङ इन्	हःन्न्य	हःन्त्यनि	
उङ एऽचि	हःन्सु	हःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	हःन्नु	हःन्त्यान्नु	

Table 111: सकर्मक क्रिया कुःन्य "नुहाउनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	कुक्तु	कुक्त	
उङ अम्सु	कुक्तुसु	कुक्तसु	
उङ अम्ह्याम्	कुक्तुनु	कुक्तनु	
इऽचिअ्य	क्युकि	क्युकिति	
ओऽचुअ	क्युकु	क्युकुतु	
इक्अ्य	कुक्कि	कुक्तिकि	
ओक्अ	कुक्क	कुक्तक	
इन्य	इकुक्त्यु	इकुक्त्य	कुक्ते
इन्य अम्सु	इकुक्सु	इकुक्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इकुक्नु	इकुक्त्यनु	
एऽचि	इक्युकि	इक्युकिति	क्युकिये
एःन्	इकुःनि	इक्युक्त्यनु	क्युक्नुये
अम्अ्य	कुक्त्यु	कुक्त्य	
अम्सुअ्य	कुक्सु	कुक्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	कुक्नु	कुक्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इकुःङ	इक्युकत	क्युकये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इकुःङसु	इक्युकतसु	क्युकसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इकुःङनु	इक्युकतनु	क्युकनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इक्युकि	इक्युकिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इक्युकु	इक्युकुतु	क्युकुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इकुक्कि	इकुक्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इकुक्क	इकुक्तक	कुक्कये
अम्अ्य इन्	इकुः	इक्युक्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इक्युकि	इक्युकिति	
अम्अ्य एःन्	इकुःनि	इक्युक्त्यनु	
उङ इन्	कुःन्य	कुःन्त्यनि	
उङ एऽचि	कुःन्सु	कुःन्त्यान्सु	
उङ एःन्	कुःन्नु	कुःन्त्यान्नु	

Table 112: सकर्मक क्रिया तम्न्य "खोज्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	तम्दु	तःम्त	
उङ अम्सु	तम्दुसु	तःम्तसु	
उङ अम्ह्याम्	तम्दुनु	तःम्तनु	
इऽचिअ्य	त्युमि	त्युमिति	
ओऽचुअ	त्युमु	त्युमुतु	
इक्अ्य	तम्कि	तम्तिकि	
ओक्अ	तम्क	तम्तक	
इन्य	इतम्द्यु	इतःम्त्य	तम्दे
इन्य अम्सु	इतःम्सु	इतःम्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इतःम्नु	इतःम्त्यनु	
एऽचि	इत्युमि	इत्युमिति	त्युमिये
एःन्	इतम्नि	इत्युःम्त्यनु	त्युःम्नुये
अम्अ्य	तम्द्यु	तःम्त्य	
अम्सुअ्य	तःम्सु	तःम्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	तःम्नु	तःम्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इतम्ङ	इत्युमत	त्युमये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इतम्ङसु	इत्युमतसु	त्युमसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इतम्ङनु	इत्युमतनु	त्युमनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इत्युमि	इत्युमिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इत्युमु	इत्युमुतु	त्युमुये
इन्य/अम्अ्य इक्	इतम्कि	इतम्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इतम्क	इतम्तक	तम्कये
अम्अ्य इन्	इतम्	इत्युःम्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इत्युमि	इत्युमिति	
अम्अ्य एःन्	इतम्नि	इत्युःम्त्यनु	
उङ इन्	तम्न्य	तम्त्यनि	
उङ एऽचि	तःम्सु	तम्त्यान्सु	
उङ एःन्	तःम्नु	तम्त्यान्नु	

Table 113: सकर्मक क्रिया फ्लैन्य "फुकाल्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	फलन्दु	फलःन्त	
उङ म्यसु	फलन्दुसु	फलःन्तसु	
उङ म्यह्याम्	फलन्दुनु	फलःन्तनु	
इऽचिअ्य	फ्ल्युऽचि	फ्ल्युऽस्ति	
ओऽचुअ	फ्ल्युऽचु	फ्ल्युऽस्तु	
इक्अ्य	फ्लैकि	फ्लैतिकि	
ओक्अ	फ्लैक	फ्लैतक	
इन्य अम्	इफलन्द्यु	इफलःन्त्य	फलन्दे
इन्य म्यसु	इफलःन्सु	इफलःन्त्यसु	
इन्य म्यह्याम्	इफलःन्नु	इफलःन्त्यनु	
एऽचिअ्य	इफ्ल्युऽचि	इफ्ल्युऽस्ति	फ्ल्युऽचिये
एःन्अ्य	इफ्लैनि	इफ्ल्युऽस्त्यनु	फ्ल्युऽस्नुये
अम्अ्य	फलन्द्यु	फलःन्त्य	
अम्सुअ	फलःन्सु	फलःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	फलःन्नु	फलःन्त्यनु	

Table 114: सकर्मक क्रिया थुऽन्य "घोच्नु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	थुन्दु	थुःन्त	
उङ अम्सु	थुन्दुसु	थुःन्तसु	
उङ अम्ह्याम्	थुन्दुनु	थुःन्तनु	
इऽचिअ्य	थ्युङि	थ्युङिति	
ओऽचुअ	थ्युङ्ग	थ्युङ्गतु	
इक्अ्य	थुङ्कि	थुङ्तिकि	
ओक्अ	थुङ्क	थुङ्तक	
इन्य	इथुन्द्यु	इथुःन्त्य	थुन्दे
इन्य अम्सु	इथुःन्सु	इथुःन्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इथुःन्नु	इथुःन्त्यनु	
एऽचि	इथ्युङि	इथ्युङिति	थ्युङिये
एःन्	इथुऽनि	इथ्युःङ्त्यनु	थ्युःङ्नुये
अम्अ्य	थुन्द्यु	थुःन्त्य	
अम्सुअ्य	थुःन्सु	थुःन्त्यसु	
अम्ह्याम्अ्य	थुःन्नु	थुःन्त्यनु	
इन्य, अम्अ्य उःङ्	इथुऽङ	इथ्युङत	थ्युङये
एऽचिअ्य/अम्सुअ उःङ्	इथुऽङसु	इथ्युङतसु	थ्युङसुये
एःन्अ्य/अम्ह्याम्अ्य उःङ्	इथुऽङनु	इथ्युङतनु	थ्युङनुये
इन्य/अम्अ्य इऽचि	इथ्युङि	इथ्युङिति	
इन्य/अम्अ्य ओऽचु	इथ्युङ्ग	इथ्युङ्गतु	थ्युङ्गये
इन्य/अम्अ्य इक्	इथुङ्कि	इथुङ्तिकि	
इन्य/अम्अ्य ओक्	इथुङ्क	इथुङ्तक	थुङ्कये
अम्अ्य इन्	इथुङ्	इथ्युःङ्त्य	
अम्अ्य एऽचि	इथ्युङि	इथ्युङिति	
अम्अ्य एःन्	इथुऽनि	इथ्युःङ्त्यनु	
उङ इन्	थुऽन्य	थुन्त्यनि	
उङ एऽचि	थुःन्सु	थुन्त्यान्सु	
उङ एःन्	थुःन्नु	थुन्त्यान्नु	

Table 115: सकर्मक क्रिया कन्र्य "ल्याईदिनु"

	अभूत	भूत	आज्ञार्थक
उङ	कर्दु	क:र्त	
उङ अम्सु	कर्दुसु	क:र्तसु	
उङ अम्ह्याम्	कर्दुनु	क:र्तनु	
इऽचिअय	क्युरि	क्युरिति	
ओऽचुअ	क्युरु	क्युरुतु	
इक्अय	कर्कि	कर्तिकि	
ओक्अ	कर्क	कर्तक	
इन्य	इकर्द्यु	इक:र्त्य	कर्दे
इन्य अम्सु	इक:र्सु	इक:र्त्यसु	
इन्य अम्ह्याम्	इक:र्नु	इक:र्त्यनु	
एऽचि	इक्युरि	इक्युरिति	क्युरिये
ए:न्	इकर्नि	इक्यु:र्त्यनु	क्यु:र्नुये
अम्अय	कर्द्यु	क:र्त्य	
अम्सुअय	क:र्सु	क:र्त्यसु	
अम्ह्याम्अय	क:र्नु	क:र्त्यनु	
इन्य, अम्अय उःङ्	इकर्ङ	इक्युरत	क्युरये
एऽचिअय/अम्सुअ उःङ्	इकर्ङसु	इक्युरतसु	क्युरसुये
ए:न्अय/अम्ह्याम्अय उःङ्	इकर्ङनु	इक्युरतनु	क्युरनुये
इन्य/अम्अय इऽचि	इक्युरि	इक्युरिति	
इन्य/अम्अय ओऽचु	इक्युरु	इक्युरुतु	क्युरुये
इन्य/अम्अय इक्	इकर्कि	इकर्तिकि	
इन्य/अम्अय ओक्	इकर्क	इकर्तक	कर्कये
अम्अय इन्	इकर्	इक्यु:र्त्य	
अम्अय एऽचि	इक्युरि	इक्युरिति	
अम्अय ए:न्	इकर्नि	इक्यु:र्त्यनु	
उङ इन्	कर्न्य	कर्त्यनि	
उङ एऽचि	क:र्सु	कर्त्यान्सु	
उङ ए:न्	क:र्नु	कर्त्यान्नु	

Table 116: . Intransitive verb *ghrɛ* "burn"

	non-past	past	imperative
1s	*ghrɛŋʌ*	*ghrɛŋʌtʌ*	
1di	*ghrɛji*	*ghrɛ̂iti*	
1de	*ghrɛju*	*ghrɛ̂itu*	
1pi	*ghrɛki*	*ghrɛktiki*	
1pe	*ghrɛkʌ*	*ghrɛktʌkʌ*	
2s	*ʔighrɛ*	*ʔighraːtɛ*	*ghraːje*
2d	*ʔighrɛji*	*ʔighrɛ̂iti*	*ghrɛ̂ije*
2n	*ʔighrɛni*	*ʔighratnu*	*ghrânje*
3s	*ghrɛ*	*ghraːtɛ*	
3d	*ghrɛji*	*ghrɛ̂iti*	
3n	*ghrɛnu*	*ghratnu*	

Table 117: . Intransitive verb *ʥhɛp* "be possible"

	non-past	past
3s	*ʥhɛːp*	*ʥhɛptɛ*

Table 118: . Intransitive verb *ʔɛt* "say"

	non-past	past	imperative
1s	*ʔɛ̂jŋʌ*	*ʔɛstʌ*	
1di	*ʔɛʦi*	*ʔɛsti*	
1de	*ʔɛʦu*	*ʔɛstu*	
1pi	*ʔɛçki*	*ʔɛçtiki*	
1pe	*ʔɛçkʌ*	*ʔɛçtʌkʌ*	
2s	*ʔiʔɛ̂j*	*ʔiʔɛstɛ*	*ʔɛʦʦe*
2d	*ʔiʔɛʦi*	*ʔiʔɛsti*	*ʔɛʦije*
2n	*ʔiʔɛ̂nni*	*ʔiʔɛstɛnu*	*ʔɛsnuje*
3s	*ʔɛ̂j*	*ʔɛstɛ*	
3d	*ʔɛʦi*	*ʔɛsti*	
3n	*ʔɛ̂nnu*	*ʔɛstɛnu*	

Table 119: . Intransitive verb *ʥhɛm* "disappear"

	non-past	past	imperative
1s	*ʥhɛmŋʌ*	*ʥhɛmʌtʌ*	
1di	*ʥhɛmi*	*ʥhɛmiti*	
1de	*ʥhɛmu*	*ʥhɛmutu*	
1pi	*ʥhɛmki*	*ʥhɛmtiki*	
1pe	*ʥhɛmkʌ*	*ʥhɛmtʌkʌ*	
2s	*ʔiʥhɛm*	*ʔiʥhɛ̂mtɛ*	*ʥhɛ̂mje*
2d	*ʔiʥhɛmi*	*ʔiʥhɛmiti*	*ʥhɛmije*
2n	*ʔiʥhɛmni*	*ʔiʥhɛmtɛnu*	*ʥhɛmnuje*
3s	*ʥhɛm*	*ʥhɛ̂mtɛ*	
3d	*ʥhɛmi*	*ʥhɛmiti*	
3n	*ʥhɛmnu*	*ʥhɛmtɛnu*	

Table 120: . Intransitive verb *ŋɛn* "sit"

	non-past	past	imperative
1s	*ŋɛjŋʌ*	*ŋɛːstʌ*	
1di	*ŋɛːtsi*	*ŋɛːsti*	
1de	*ŋɛːtsu*	*ŋɛːstu*	
1pi	*ŋɛjki*	*ŋɛjtiki*	
1pe	*ŋɛjkʌ*	*ŋɛjtʌkʌ*	
2s	*ʔiŋɛj*	*ʔiŋɛːstɛ*	*ŋɛːtse*
2d	*ʔiŋɛːtsi*	*ʔiŋɛːsti*	*ŋɛːtsije*
2n	*ʔiŋɛjni*	*ʔiŋɛːstɛnu*	*ŋɛːsnuje*
3s	*ŋɛj*	*ŋɛːstɛ*	
3d	*ŋɛːtsi*	*ŋɛːsti*	
3n	*ŋɛjnu*	*ŋɛːstɛnu*	

Table 121: . Intransitive verb *ghaŋ* "agree"

	non-past	past	imperative
1s	*ghāːŋʌ*	*ghʌŋʌtʌ*	
1di	*ghʌŋi*	*ghʌŋiti*	
1de	*ghʌŋu*	*ghʌŋutu*	
1pi	*ghaŋki*	*ghaŋtiki*	
1pe	*ghaŋkʌ*	*ghaŋtʌkʌ*	
2s	*ʔighaŋ*	*ʔighâŋtɛ*	*ghâŋje*
2d	*ʔighʌŋi*	*ʔighʌŋiti*	*ghʌŋije*
2n	*ʔighāːni*	*ʔighaŋtɛnu*	*ghaŋnuje*
3s	*ghaŋ*	*ghâŋtɛ*	
3d	*ghʌŋi*	*ghʌŋiti*	
3n	*ghāːnu*	*ghaŋtɛnu*	

Table 122: . Intransitive verb *ghɛr* "have an insomnia"

	non-past	past	imperative
1s	*ghɛrŋʌ*	*ghɛrʌtʌ*	
1di	*ghɛri*	*ghɛriti*	
1de	*ghɛru*	*ghɛrutu*	
1pi	*ghɛrki*	*ghɛrtiki*	
1pe	*ghɛrkʌ*	*ghɛrtʌkʌ*	
2s	*ʔighɛr*	*ʔighɛ̂rtɛ*	*ghɛ̂rje*
2d	*ʔighɛri*	*ʔighɛriti*	*ghɛrije*
2n	*ʔighɛrni*	*ʔighɛrtɛnu*	*ghɛrnuje*
3s	*ghɛr*	*ghɛ̂rtɛ*	
3d	*ghɛri*	*ghɛriti*	
3n	*ghɛrnu*	*ghɛrtɛnu*	

Table 123: . Intransitive verb *ŋɛl* "play a trick on"

	non-past	past	imperative
1s	*ŋɛlŋʌ*	*ŋɛlʌtʌ*	
1di	*ŋɛli*	*ŋɛliti*	
1de	*ŋɛlu*	*ŋɛlutu*	
1pi	*ŋɛlki*	*ŋɛltiki*	
1pe	*ŋɛlkʌ*	*ŋɛltʌkʌ*	
2s	*ʔiŋɛl*	*ʔiŋɛ̂ltɛ*	*ŋɛ̂lje*
2d	*ʔiŋɛli*	*ʔiŋɛliti*	*ŋɛlije*
2n	*ʔiŋɛlni*	*ʔiŋɛltɛnu*	*ŋɛlnuje*
3s	*ŋɛl*	*ŋɛ̂ltɛ*	
3d	*ŋɛli*	*ŋɛliti*	
3n	*ŋɛlnu*	*ŋɛltɛnu*	

Table 124: . Transitive verb *ka* "eat"

	non-past	past	imperative
1s	*kʌŋʌ*	*kûŋtʌ*	
1di	*kɵji*	*kɵ̂iti*	
1de	*kɵju*	*kɵ̂itu*	
1pi	*kɵki*	*kɵktiki*	
1pe	*kɵkʌ*	*kɵktʌkʌ*	
2s	*ʔikɛ*	*ʔikʉtɛ*	*kʉje*
2d	*ʔikɵji*	*ʔikɵ̂iti*	*kɵ̂ije*
2n	*ʔikɵni*	*ʔikotnu*	*kônje*
3s	*kɛ*	*kʉtɛ*	
3d	*kɛsu*	*kʉtsu*	
3n	*kɛnu*	*kʉtnu*	
2/3s>1s	*ʔikɵŋʌ*	*ʔikɵŋʌtʌ*	*kɵŋʌje*
2/3d>1s	*ʔikɵŋʌsu*	*ʔikɵŋʌtʌsu*	*kɵŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikɵŋʌnu*	*ʔikɵŋʌtʌnu*	*kɵŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔikɵji*	*ʔikɵ̂iti*	
2/3>1de	*ʔikɵju*	*ʔikɵ̂itu*	*kɵije*
2/3>1pi	*ʔikɵki*	*ʔikɵktiki*	
2/3>1pe	*ʔikɵkʌ*	*ʔikɵktʌkʌ*	*kɵkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikɵ*	*ʔiko:tɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikɵji*	*ʔikɵ̂iti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikɵni*	*ʔikotnu*	
1s>2s	*kɵnɛ*	*kɵ̂ntɛni*	
1s>2d	*kɵ̂nsu*	*kɵ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*kɵ̂nnu*	*kɵ̂ntɛnnu*	

Table 125: . Transitive verb *khɛp* "be about to "

	non-past	past	imperative
1s>3s	*khɛbu*	*khɛbutʌ*	
1s>3d	*khɛbusu*	*khɛbutʌsu*	
1s>3p	*khɛbunu*	*khɛbutʌnu*	
1di>3	*khɛpi*	*khɛpiti*	
1de>3	*khɛpu*	*khɛputu*	
1pi>3	*khɛpki*	*khɛptiki*	
1pe>3	*khɛpkʌ*	*khɛptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikhɛːbʉ*	*ʔikhɛːptɛ*	*khɛːbe*
2s>3d	*ʔikhɛːpsu*	*ʔikhɛːptɛsu*	
2s>3p	*ʔikhɛːpnu*	*ʔikhɛːptɛnu*	
2d>3	*ʔikhɛpi*	*ʔikhɛpiti*	*khɛpije*
2n>3	*ʔikhɛ̂mni*	*ʔikhɛptɛnu*	*khɛpnuje*
3s>3s	*khɛːbʉ*	*khɛːptɛ*	
3>3(d)	*khɛːpsu*	*khɛːptɛsu*	
3>3(p)	*khɛːpnu*	*khɛːptɛnu*	
2/3s>1s	*ʔikhɛ̂mŋʌ*	*ʔikhɛpʌtʌ*	*khɛpʌje*
2/3d>1s	*ʔikhɛ̂mŋʌsu*	*ʔikhɛpʌtʌsu*	*khɛpʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikhɛ̂mŋʌnu*	*ʔikhɛpʌtʌnu*	*khɛpʌnuje*
2/3>1di	*ʔikhɛpi*	*ʔikhɛpiti*	
2/3>1de	*ʔikhɛpu*	*ʔikhɛputu*	*khɛpuje*
2/3>1pi	*ʔikhɛpki*	*ʔikhɛptiki*	
2/3>1pe	*ʔikhɛpkʌ*	*ʔikhɛptʌkʌ*	*khɛpkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikhɛːp*	*ʔikhɛptɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikhɛpi*	*ʔikhɛpiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikhɛ̂mni*	*ʔikhɛptɛnu*	
1s>2s	*khɛ̂mnɛ*	*khɛ̂mtɛni*	
1s>2d	*khɛ̂msu*	*khɛ̂mtɛnsu*	
1s>2p	*khɛ̂mnu*	*khɛ̂mtɛnnu*	

Table 126: . Transitive verb *kɛt* "bite"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*kɛdu*	*kɛ̂:tʌ*	
1s>3d	*kɛdusu*	*kɛ̂:tʌsu*	
1s>3p	*kɛdunu*	*kɛ̂:tʌnu*	
1di>3	*kɛtsi*	*kɛsti*	
1de>3	*kɛtsu*	*kɛstu*	
1pi>3	*kɛçki*	*kɛçtiki*	
1pe>3	*kɛçkʌ*	*kɛçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikɛ:dʉ*	*ʔikɛ̂:tɛ*	*kɛ:de*
2s>3d	*ʔikɛ:tsu*	*ʔikɛ̂:tɛsu*	
2s>3p	*ʔikɛ:tnu*	*ʔikɛ̂:tɛnu*	
2d>3	*ʔikɛtsi*	*ʔikɛsti*	*kɛtsije*
2n>3	*ʔikɛ̂nni*	*ʔikɛstɛnu*	*kɛsnuje*
3s>3s	*kɛ:dʉ*	*kɛ̂:tɛ*	
3>3(d)	*kɛ:tsu*	*kɛ̂:tɛsu*	
3>3(p)	*kɛ:tnu*	*kɛ̂:tɛnu*	
2/3s>1s	*ʔikɛ̂jŋʌ*	*ʔikɛstʌ*	*kɛtsʌje*
2/3d>1s	*ʔikɛ̂jŋʌsu*	*ʔikɛstʌsu*	*kɛtsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikɛ̂jŋʌnu*	*ʔikɛstʌnu*	*kɛtsʌnuje*
2/3>1di	*ʔikɛtsi*	*ʔikɛsti*	
2/3>1de	*ʔikɛtsu*	*ʔikɛstu*	*kɛtsuje*
2/3>1pi	*ʔikɛçki*	*ʔikɛçtiki*	
2/3>1pe	*ʔikɛçkʌ*	*ʔikɛçtʌkʌ*	*kɛçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikɛ̂j*	*ʔikɛstɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikɛtsi*	*ʔikɛsti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikɛ̂nni*	*ʔikɛstɛnu*	
1s>2s	*kɛ̂nnɛ*	*kɛ̂ntɛni*	
1s>2d	*kɛ̂nsu*	*kɛ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*kɛ̂nnu*	*kɛ̂ntɛnnu*	

Table 127: . Transitive verb *sak* "choose"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*sʌgu*	*sʌgutʌ*	
1s>3d	*sʌgusu*	*sʌgutʌsu*	
1s>3p	*sʌgunu*	*sʌgutʌnu*	
1di>3	*sʌki*	*sʌkiti*	
1de>3	*sʌku*	*sʌkutu*	
1pi>3	*sakki*	*saktiki*	
1pe>3	*sakkʌ*	*saktʌkʌ*	
2s>3s	*ʔisa:gʉ*	*ʔisa:ktɛ*	*sa:ge*
2s>3d	*ʔisa:ksu*	*ʔisa:ktɛsu*	
2s>3p	*ʔisa:knu*	*ʔisa:ktɛnu*	
2d>3	*ʔisʌki*	*ʔisʌkiti*	*sʌkije*
2n>3	*ʔisâ:ni*	*ʔisaktɛnu*	*saknuje*
3s>3s	*sa:gʉ*	*sa:ktɛ*	
3>3(d)	*sa:ksu*	*sa:ktɛsu*	
3>3(p)	*sa:knu*	*sa:ktɛnu*	
2/3s>1s	*ʔisâ:ŋʌ*	*ʔisʌkʌtʌ*	*sʌkʌje*
2/3d>1s	*ʔisâ:ŋʌsu*	*ʔisʌkʌtʌsu*	*sʌkʌsuje*
2/3p>1s	*ʔisâ:ŋʌnu*	*ʔisʌkʌtʌnu*	*sʌkʌnuje*
2/3>1di	*ʔisʌki*	*ʔisʌkiti*	
2/3>1de	*ʔisʌku*	*ʔisʌkutu*	*sʌkuje*
2/3>1pi	*ʔisakki*	*ʔisaktiki*	
2/3>1pe	*ʔisakkʌ*	*ʔisaktʌkʌ*	*sakkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔisâ:*	*ʔisaktɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔisʌki*	*ʔisʌkiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔisâ:ni*	*ʔisaktɛnu*	
1s>2s	*sâ:nɛ*	*sântɛni*	
1s>2d	*sânsu*	*sântɛnsu*	
1s>2p	*sânnu*	*sântɛnnu*	

Table 128: . Transitive verb *khlɛm* "bewitch"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*khlɛmu*	*khlɛmutʌ*	
1s>3d	*khlɛmusu*	*khlɛmutʌsu*	
1s>3p	*khlɛmunu*	*khlɛmutʌnu*	
1di>3	*khlɛmi*	*khlɛmiti*	
1de>3	*khlɛmu*	*khlɛmutu*	
1pi>3	*khlɛmki*	*khlɛmtiki*	
1pe>3	*khlɛmkʌ*	*khlɛmtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikhlɛ:mʉ*	*ʔikhlɛ̂mtɛ*	*khlɛ:me*
2s>3d	*ʔikhlɛ̂msu*	*ʔikhlɛ̂mtɛsu*	
2s>3p	*ʔikhlɛ̂mnu*	*ʔikhlɛ̂mtɛnu*	
2d>3	*ʔikhlɛmi*	*ʔikhlɛmiti*	*khlɛmije*
2n>3	*ʔikhlɛmni*	*ʔikhlɛmtɛnu*	*khlɛmnuje*
3s>3s	*khlɛ:mʉ*	*khlɛ̂mtɛ*	
3>3(d)	*khlɛ̂msu*	*khlɛ̂mtɛsu*	
3>3(p)	*khlɛ̂mnu*	*khlɛ̂mtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔikhlɛmŋʌ*	*ʔikhlɛmʌtʌ*	*khlɛmʌje*
2/3d>1s	*ʔikhlɛmŋʌsu*	*ʔikhlɛmʌtʌsu*	*khlɛmʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikhlɛmŋʌnu*	*ʔikhlɛmʌtʌnu*	*khlɛmʌnuje*
2/3>1di	*ʔikhlɛmi*	*ʔikhlɛmiti*	
2/3>1de	*ʔikhlɛmu*	*ʔikhlɛmutu*	*khlɛmuje*
2/3>1pi	*ʔikhlɛmki*	*ʔikhlɛmtiki*	
2/3>1pe	*ʔikhlɛmkʌ*	*ʔikhlɛmtʌkʌ*	*khlɛmkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikhlɛm*	*ʔikhlɛ̂mtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikhlɛmi*	*ʔikhlɛmiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikhlɛmni*	*ʔikhlɛmtɛnu*	
1s>2s	*khlɛmnɛ*	*khlɛmtɛni*	
1s>2d	*khlɛ̂msu*	*khlɛmtɛnsu*	
1s>2p	*khlɛ̂mnu*	*khlɛmtɛnnu*	

Table 129: . Transitive verb *jaŋ* "sift, steal little by little"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*jʌŋu*	*jʌŋutʌ*	
1s>3d	*jʌŋusu*	*jʌŋutʌsu*	
1s>3p	*jʌŋunu*	*jʌŋutʌnu*	
1di>3	*jʌŋi*	*jʌŋiti*	
1de>3	*jʌŋu*	*jʌŋutu*	
1pi>3	*jaŋki*	*jaŋtiki*	
1pe>3	*jaŋkʌ*	*jaŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔija:ŋʉ*	*ʔijâŋtɛ*	*ja:ŋe*
2s>3d	*ʔijâŋsu*	*ʔijâŋtɛsu*	
2s>3p	*ʔijâŋnu*	*ʔijâŋtɛnu*	
2d>3	*ʔijʌŋi*	*ʔijʌŋiti*	*jʌŋije*
2n>3	*ʔijā:ni*	*ʔijaŋtɛnu*	*jaŋnuje*
3s>3s	*ja:ŋʉ*	*jâŋtɛ*	
3>3(d)	*jâŋsu*	*jâŋtɛsu*	
3>3(p)	*jâŋnu*	*jâŋtɛnu*	

Table 130: . Transitive verb *wɛr* "mind (an objection)"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*wɛru*	*wɛrutʌ*	
1s>3d	*wɛrusu*	*wɛrutʌsu*	
1s>3p	*wɛrunu*	*wɛrutʌnu*	
1di>3	*wɛri*	*wɛriti*	
1de>3	*wɛru*	*wɛrutu*	
1pi>3	*wɛrki*	*wɛrtiki*	
1pe>3	*wɛrkʌ*	*wɛrtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiwɛːrʉ*	*ʔiwɛ̂rtɛ*	*wɛːre*
2s>3d	*ʔiwɛ̂rsu*	*ʔiwɛ̂rtɛsu*	
2s>3p	*ʔiwɛ̂rnu*	*ʔiwɛ̂rtɛnu*	
2d>3	*ʔiwɛri*	*ʔiwɛriti*	*wɛrije*
2n>3	*ʔiwɛrni*	*ʔiwɛrtɛnu*	*wɛrnuje*
3s>3s	*wɛːrʉ*	*wɛ̂rtɛ*	
3>3(d)	*wɛ̂rsu*	*wɛ̂rtɛsu*	
3>3(p)	*wɛ̂rnu*	*wɛ̂rtɛnu*	

Table 131: . Transitive verb *jal* "beat"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*jʌlu*	*jʌlutʌ*	
1s>3d	*jʌlusu*	*jʌlutʌsu*	
1s>3p	*jʌlunu*	*jʌlutʌnu*	
1di>3	*jʌli*	*jʌliti*	
1de>3	*jʌlu*	*jʌlutu*	
1pi>3	*jalki*	*jaltiki*	
1pe>3	*jalkʌ*	*jaltʌkʌ*	
2s>3s	*ʔijaːlʉ*	*ʔijâltɛ*	*jaːle*
2s>3d	*ʔijâlsu*	*ʔijâltɛsu*	
2s>3p	*ʔijâlnu*	*ʔijâltɛnu*	
2d>3	*ʔijʌli*	*ʔijʌliti*	*jʌlije*
2n>3	*ʔijalni*	*ʔijaltɛnu*	*jalnuje*
3s>3s	*jaːlʉ*	*jâltɛ*	
3>3(d)	*jâlsu*	*jâltɛsu*	
3>3(p)	*jâlnu*	*jâltɛnu*	
2/3s>1s	*ʔijalŋʌ*	*ʔijʌlʌtʌ*	*jʌlʌje*
2/3d>1s	*ʔijalŋʌsu*	*ʔijʌlʌtʌsu*	*jʌlʌsuje*
2/3p>1s	*ʔijalŋʌnu*	*ʔijʌlʌtʌnu*	*jʌlʌnuje*
2/3>1di	*ʔijʌli*	*ʔijʌliti*	
2/3>1de	*ʔijʌlu*	*ʔijʌlutu*	*jʌluje*
2/3>1pi	*ʔijalki*	*ʔijaltiki*	
2/3>1pe	*ʔijalkʌ*	*ʔijaltʌkʌ*	*jalkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔijal*	*ʔijâltɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔijʌli*	*ʔijʌliti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔijalni*	*ʔijaltɛnu*	
1s>2s	*jalnɛ*	*jaltɛni*	
1s>2d	*jâlsu*	*jaltɛnsu*	
1s>2p	*jâlnu*	*jaltɛnnu*	

Table 132: . Transitive verb *phɛl* "damage"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*phɛlu*	*phɛlutʌ*	
1s>3d	*phɛlusu*	*phɛlutʌsu*	
1s>3p	*phɛlunu*	*phɛlutʌnu*	
1di>3	*phɛli*	*phɛliti*	
1de>3	*phɛlu*	*phɛlutu*	
1pi>3	*phɛlki*	*phɛltiki*	
1pe>3	*phɛlkʌ*	*phɛltʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiphɛːlʉ*	*ʔiphɛ̂ltɛ*	*phɛːle*
2s>3d	*ʔiphɛ̂lsu*	*ʔiphɛ̂ltɛsu*	
2s>3p	*ʔiphɛ̂lnu*	*ʔiphɛ̂ltɛnu*	
2d>3	*ʔiphɛli*	*ʔiphɛliti*	*phɛlije*
2n>3	*ʔiphɛlni*	*ʔiphɛltɛnu*	*phɛlnuje*
3s>3s	*phɛːlʉ*	*phɛ̂ltɛ*	
3>3(d)	*phɛ̂lsu*	*phɛ̂ltɛsu*	
3>3(p)	*phɛ̂lnu*	*phɛ̂ltɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiphɛlŋʌ*	*ʔiphɛlʌtʌ*	*phɛlʌje*
2/3d>1s	*ʔiphɛlŋʌsu*	*ʔiphɛlʌtʌsu*	*phɛlʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiphɛlŋʌnu*	*ʔiphɛlʌtʌnu*	*phɛlʌnuje*
2/3>1di	*ʔiphɛli*	*ʔiphɛliti*	
2/3>1de	*ʔiphɛlu*	*ʔiphɛlutu*	*phɛluje*
2/3>1pi	*ʔiphɛlki*	*ʔiphɛltiki*	
2/3>1pe	*ʔiphɛlkʌ*	*ʔiphɛltʌkʌ*	*phɛlkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiphɛl*	*ʔiphɛ̂ltɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiphɛli*	*ʔiphɛliti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiphɛlni*	*ʔiphɛltɛnu*	
1s>2s	*phɛlnɛ*	*phɛltɛni*	
1s>2d	*phɛ̂lsu*	*phɛltɛnsu*	
1s>2p	*phɛ̂lnu*	*phɛltɛnnu*	

Table 133: . Transitive verb *phrɛpt* "scratch"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*phrɛptu*	*phrɛptʌ*	
1s>3d	*phrɛptusu*	*phrɛptʌsu*	
1s>3p	*phrɛptunu*	*phrɛptʌnu*	
1di>3	*phrɛpi*	*phrɛpiti*	
1de>3	*phrɛpu*	*phrɛputu*	
1pi>3	*phrɛpki*	*phrɛptiki*	
1pe>3	*phrɛpkʌ*	*phrɛptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiphrɛptʉ*	*ʔiphrɛptɛ*	*phrɛpte*
2s>3d	*ʔiphrɛpsu*	*ʔiphrɛptɛsu*	
2s>3p	*ʔiphrɛpnu*	*ʔiphrɛptɛnu*	
2d>3	*ʔiphrɛpi*	*ʔiphrɛpiti*	*phrɛpije*
2n>3	*ʔiphrɛ̂mni*	*ʔiphrɛptɛnu*	*phrɛpnuje*
3s>3s	*phrɛptʉ*	*phrɛptɛ*	
3>3(d)	*phrɛpsu*	*phrɛptɛsu*	
3>3(p)	*phrɛpnu*	*phrɛptɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiphrɛ̂mŋʌ*	*ʔiphrɛpʌtʌ*	*phrɛpʌje*
2/3d>1s	*ʔiphrɛ̂mŋʌsu*	*ʔiphrɛpʌtʌsu*	*phrɛpʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiphrɛ̂mŋʌnu*	*ʔiphrɛpʌtʌnu*	*phrɛpʌnuje*
2/3>1di	*ʔiphrɛpi*	*ʔiphrɛpiti*	
2/3>1de	*ʔiphrɛpu*	*ʔiphrɛputu*	*phrɛpuje*
2/3>1pi	*ʔiphrɛpki*	*ʔiphrɛptiki*	
2/3>1pe	*ʔiphrɛpkʌ*	*ʔiphrɛptʌkʌ*	*phrɛpkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiphrɛːp*	*ʔiphrɛptɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiphrɛpi*	*ʔiphrɛpiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiphrɛ̂mni*	*ʔiphrɛptɛnu*	
1s>2s	*phrɛ̂mnɛ*	*phrɛ̂mtɛni*	
1s>2d	*phrɛ̂msu*	*phrɛ̂mtɛnsu*	
1s>2p	*phrɛ̂mnu*	*phrɛ̂mtɛnnu*	

Table 134: . Transitive verb *rɛtt* "settle"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*rɛttu*	*rɛttʌ*	
1s>3d	*rɛttusu*	*rɛttʌsu*	
1s>3p	*rɛttunu*	*rɛttʌnu*	
1di>3	*rɛtsi*	*rɛsti*	
1de>3	*rɛtsu*	*rɛstu*	
1pi>3	*rɛçki*	*rɛçtiki*	
1pe>3	*rɛçkʌ*	*rɛçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔirɛttʉ*	*ʔirɛttɛ*	*rɛtte*
2s>3d	*ʔirɛtsu*	*ʔirɛttɛsu*	
2s>3p	*ʔirɛtnu*	*ʔirɛttɛnu*	
2d>3	*ʔirɛtsi*	*ʔirɛsti*	*rɛtsije*
2n>3	*ʔirɛ̂nni*	*ʔirɛstɛnu*	*rɛsnuje*
3s>3s	*rɛttʉ*	*rɛttɛ*	
3>3(d)	*rɛtsu*	*rɛttɛsu*	
3>3(p)	*rɛtnu*	*rɛttɛnu*	
2/3s>1s	*ʔirɛ̂jŋʌ*	*ʔirɛstʌ*	*rɛtsʌje*
2/3d>1s	*ʔirɛ̂jŋʌsu*	*ʔirɛstʌsu*	*rɛtsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔirɛ̂jŋʌnu*	*ʔirɛstʌnu*	*rɛtsʌnuje*
2/3>1di	*ʔirɛtsi*	*ʔirɛsti*	
2/3>1de	*ʔirɛtsu*	*ʔirɛstu*	*rɛtsuje*
2/3>1pi	*ʔirɛçki*	*ʔirɛçtiki*	
2/3>1pe	*ʔirɛçkʌ*	*ʔirɛçtʌkʌ*	*rɛçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔirɛ̂j*	*ʔirɛstɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔirɛtsi*	*ʔirɛsti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔirɛ̂nni*	*ʔirɛstɛnu*	
1s>2s	*rɛ̂nnɛ*	*rɛ̂ntɛni*	
1s>2d	*rɛ̂nsu*	*rɛ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*rɛ̂nnu*	*rɛ̂ntɛnnu*	

Table 135: . Transitive verb *krakt* "force"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*kraktu*	*kraktʌ*	
1s>3d	*kraktusu*	*kraktʌsu*	
1s>3p	*kraktunu*	*kraktʌnu*	
1di>3	*krʌki*	*krʌkiti*	
1de>3	*krʌku*	*krʌkutu*	
1pi>3	*krakki*	*kraktiki*	
1pe>3	*krakkʌ*	*kraktʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikraktʉ*	*ʔikraktɛ*	*krakte*
2s>3d	*ʔikraksu*	*ʔikraktɛsu*	
2s>3p	*ʔikraknu*	*ʔikraktɛnu*	
2d>3	*ʔikrʌki*	*ʔikrʌkiti*	*krʌkije*
2n>3	*ʔikrâ:ni*	*ʔikraktɛnu*	*kraknuje*
3s>3s	*kraktʉ*	*kraktɛ*	
3>3(d)	*kraksu*	*kraktɛsu*	
3>3(p)	*kraknu*	*kraktɛnu*	
2/3s>1s	*ʔikrâ:ŋʌ*	*ʔikrʌkʌtʌ*	*krʌkʌje*
2/3d>1s	*ʔikrâ:ŋʌsu*	*ʔikrʌkʌtʌsu*	*krʌkʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikrâ:ŋʌnu*	*ʔikrʌkʌtʌnu*	*krʌkʌnuje*
2/3>1di	*ʔikrʌki*	*ʔikrʌkiti*	
2/3>1de	*ʔikrʌku*	*ʔikrʌkutu*	*krʌkuje*
2/3>1pi	*ʔikrakki*	*ʔikraktiki*	
2/3>1pe	*ʔikrakkʌ*	*ʔikraktʌkʌ*	*krakkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikrâ:*	*ʔikraktɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikrʌki*	*ʔikrʌkiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikrâ:ni*	*ʔikraktɛnu*	
1s>2s	*krâ:nɛ*	*krântɛni*	
1s>2d	*krânsu*	*krântɛnsu*	
1s>2p	*krânnu*	*krântɛnnu*	

Table 136: . Transitive verb *ghrɛmt* "be disguted by"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ghrɛmdu*	*ghrɛ̂mtʌ*	
1s>3d	*ghrɛmdusu*	*ghrɛ̂mtʌsu*	
1s>3p	*ghrɛmdunu*	*ghrɛ̂mtʌnu*	
1di>3	*ghrɛmi*	*ghrɛmiti*	
1de>3	*ghrɛmu*	*ghrɛmutu*	
1pi>3	*ghrɛmki*	*ghrɛmtiki*	
1pe>3	*ghrɛmkʌ*	*ghrɛmtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔighrɛmdʉ*	*ʔighrɛ̂mtɛ*	*ghrɛmde*
2s>3d	*ʔighrɛ̂msu*	*ʔighrɛ̂mtɛsu*	
2s>3p	*ʔighrɛ̂mnu*	*ʔighrɛ̂mtɛnu*	
2d>3	*ʔighrɛmi*	*ʔighrɛmiti*	*ghrɛmije*
2n>3	*ʔighrɛmni*	*ʔighrɛmtɛnu*	*ghrɛmnuje*
3s>3s	*ghrɛmdʉ*	*ghrɛ̂mtɛ*	
3>3(d)	*ghrɛ̂msu*	*ghrɛ̂mtɛsu*	
3>3(p)	*ghrɛ̂mnu*	*ghrɛ̂mtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔighrɛmŋʌ*	*ʔighrɛmʌtʌ*	*ghrɛmʌje*
2/3d>1s	*ʔighrɛmŋʌsu*	*ʔighrɛmʌtʌsu*	*ghrɛmʌsuje*
2/3p>1s	*ʔighrɛmŋʌnu*	*ʔighrɛmʌtʌnu*	*ghrɛmʌnuje*
2/3>1di	*ʔighrɛmi*	*ʔighrɛmiti*	
2/3>1de	*ʔighrɛmu*	*ʔighrɛmutu*	*ghrɛmuje*
2/3>1pi	*ʔighrɛmki*	*ʔighrɛmtiki*	
2/3>1pe	*ʔighrɛmkʌ*	*ʔighrɛmtʌkʌ*	*ghrɛmkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔighrɛm*	*ʔighrɛ̂mtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔighrɛmi*	*ʔighrɛmiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔighrɛmni*	*ʔighrɛmtɛnu*	
1s>2s	*ghrɛmnɛ*	*ghrɛmtɛni*	
1s>2d	*ghrɛ̂msu*	*ghrɛmtɛnsu*	
1s>2p	*ghrɛ̂mnu*	*ghrɛmtɛnnu*	

Table 137: . Transitive verb *pɛnt* "attack"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*pɛndu*	*pɛ̂ntʌ*	
1s>3d	*pɛndusu*	*pɛ̂ntʌsu*	
1s>3p	*pɛndunu*	*pɛ̂ntʌnu*	
1di>3	*pɛːtsi*	*pɛːsti*	
1de>3	*pɛːtsu*	*pɛːstu*	
1pi>3	*pɛjki*	*pɛjtiki*	
1pe>3	*pɛjkʌ*	*pɛjtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔipɛndʉ*	*ʔipɛ̂ntɛ*	*pɛnde*
2s>3d	*ʔipɛ̂nsu*	*ʔipɛ̂ntɛsu*	
2s>3p	*ʔipɛ̂nnu*	*ʔipɛ̂ntɛnu*	
2d>3	*ʔipɛːtsi*	*ʔipɛːsti*	*pɛːtsije*
2n>3	*ʔipɛjni*	*ʔipɛːstɛnu*	*pɛːsnuje*
3s>3s	*pɛndʉ*	*pɛ̂ntɛ*	
3>3(d)	*pɛ̂nsu*	*pɛ̂ntɛsu*	
3>3(p)	*pɛ̂nnu*	*pɛ̂ntɛnu*	
2/3s>1s	*ʔipɛjŋʌ*	*ʔipɛːstʌ*	*pɛːtsʌje*
2/3d>1s	*ʔipɛjŋʌsu*	*ʔipɛːstʌsu*	*pɛːtsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔipɛjŋʌnu*	*ʔipɛːstʌnu*	*pɛːtsʌnuje*
2/3>1di	*ʔipɛːtsi*	*ʔipɛːsti*	
2/3>1de	*ʔipɛːtsu*	*ʔipɛːstu*	*pɛːtsuje*
2/3>1pi	*ʔipɛjki*	*ʔipɛjtiki*	
2/3>1pe	*ʔipɛjkʌ*	*ʔipɛjtʌkʌ*	*pɛjkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔipɛj*	*ʔipɛːstɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔipɛːtsi*	*ʔipɛːsti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔipɛjni*	*ʔipɛːstɛnu*	
1s>2s	*pɛjnɛ*	*pɛjtɛni*	
1s>2d	*pɛ̂jsu*	*pɛjtɛnsu*	
1s>2p	*pɛ̂jnu*	*pɛjtɛnnu*	

Table 138: . Transitive verb *kaŋt* "put on (the oven)"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*kandu*	*kântʌ*	
1s>3d	*kandusu*	*kântʌsu*	
1s>3p	*kandunu*	*kântʌnu*	
1di>3	*kʌŋi*	*kʌŋiti*	
1de>3	*kʌŋu*	*kʌŋutu*	
1pi>3	*kaŋki*	*kaŋtiki*	
1pe>3	*kaŋkʌ*	*kaŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikandʉ*	*ʔikântɛ*	*kande*
2s>3d	*ʔikânsu*	*ʔikântɛsu*	
2s>3p	*ʔikânnu*	*ʔikântɛnu*	
2d>3	*ʔikʌŋi*	*ʔikʌŋiti*	*kʌŋije*
2n>3	*ʔikāːni*	*ʔikaŋtɛnu*	*kaŋnuje*
3s>3s	*kandʉ*	*kântɛ*	
3>3(d)	*kânsu*	*kântɛsu*	
3>3(p)	*kânnu*	*kântɛnu*	

Table 139: . Intransitive verb *ʤe* "say"

	non-past	past	imperative
1s	*ʤeŋʌ*	*ʤeŋʌtʌ*	
1di	*ʤeji*	*ʤêiti*	
1de	*ʤeju*	*ʤêitu*	
1pi	*ʤeki*	*ʤektiki*	
1pe	*ʤekʌ*	*ʤektʌkʌ*	
2s	*ʔiʤe*	*ʔiʤe:tɛ*	*ʤe:je*
2d	*ʔiʤeji*	*ʔiʤêiti*	*ʤêije*
2n	*ʔiʤeni*	*ʔiʤetnu*	*ʤênje*
3s	*ʤe*	*ʤe:tɛ*	
3d	*ʤeji*	*ʤêiti*	
3n	*ʤenu*	*ʤetnu*	

Table 140: . Intransitive verb *rep* "stand"

	non-past	past	imperative
1s	*rêmŋʌ*	*repʌtʌ*	
1di	*repi*	*repiti*	
1de	*repu*	*reputu*	
1pi	*repki*	*reptiki*	
1pe	*repkʌ*	*reptʌkʌ*	
2s	*ʔire:p*	*ʔireptɛ*	*repje*
2d	*ʔirepi*	*ʔirepiti*	*repije*
2n	*ʔirêmni*	*ʔireptɛnu*	*repnuje*
3s	*re:p*	*reptɛ*	
3d	*repi*	*repiti*	
3n	*rêmnu*	*reptɛnu*	

Table 141: . Intransitive verb *ŋet* "hurt"

	non-past	past	imperative
1s	*ŋêjŋʌ*	*ŋestʌ*	
1di	*ŋetsi*	*ŋesti*	
1de	*ŋetsu*	*ŋestu*	
1pi	*ŋeçki*	*ŋeçtiki*	
1pe	*ŋeçkʌ*	*ŋeçtʌkʌ*	
2s	*ʔiŋêj*	*ʔiŋestɛ*	*ŋetstse*
2d	*ʔiŋetsi*	*ʔiŋesti*	*ŋetsije*
2n	*ʔiŋênni*	*ʔiŋestɛnu*	*ŋesnuje*
3s	*ŋêj*	*ŋestɛ*	
3d	*ŋetsi*	*ŋesti*	
3n	*ŋênnu*	*ŋestɛnu*	

Table 142: . Intransitive verb *tsek* "be hard, be stingy"

	non-past	past	imperative
1s	*tsê:ŋʌ*	*tsekʌtʌ*	
1di	*tseki*	*tsekiti*	
1de	*tseku*	*tsekutu*	
1pi	*tsekki*	*tsektiki*	
1pe	*tsekkʌ*	*tsektʌkʌ*	
2s	*ʔitsê:*	*ʔitsektɛ*	*tsekje*
2d	*ʔitseki*	*ʔitsekiti*	*tsekije*
2n	*ʔitsê:ni*	*ʔitsektɛnu*	*tseknuje*
3s	*tsê:*	*tsektɛ*	
3d	*tseki*	*tsekiti*	
3n	*tsê:nu*	*tsektɛnu*	

Table 143: . Intransitive verb *jem* "be too late to harvest"

	non-past	past
3s	*jem*	*jêmtɛ*

Table 144: . Intransitive verb *len* "visit shortly"

	non-past	past	imperative
1s	*lejŋʌ*	*le:stʌ*	
1di	*le:tsi*	*le:sti*	
1de	*le:tsu*	*le:stu*	
1pi	*lejki*	*lejtiki*	
1pe	*lejkʌ*	*lejtʌkʌ*	
2s	*ʔilej*	*ʔile:stɛ*	*le:tse*
2d	*ʔile:tsi*	*ʔile:sti*	*le:tsije*
2n	*ʔilejni*	*ʔile:stɛnu*	*le:snuje*
3s	*lej*	*le:stɛ*	
3d	*le:tsi*	*le:sti*	
3n	*lejnu*	*le:stɛnu*	

Table 145: . Intransitive verb *bhreŋ* "be lazy"

	non-past	past	imperative
1s	*bhrē:ŋʌ*	*bhreŋʌtʌ*	
1di	*bhreŋi*	*bhreŋiti*	
1de	*bhreŋu*	*bhreŋutu*	
1pi	*bhreŋki*	*bhreŋtiki*	
1pe	*bhreŋkʌ*	*bhreŋtʌkʌ*	
2s	*ʔibhreŋ*	*ʔibhrêŋtɛ*	*bhrêŋje*
2d	*ʔibhreŋi*	*ʔibhreŋiti*	*bhreŋije*
2n	*ʔibhrē:ni*	*ʔibhreŋtɛnu*	*bhreŋnuje*
3s	*bhreŋ*	*bhrêŋtɛ*	
3d	*bhreŋi*	*bhreŋiti*	
3n	*bhrē:nu*	*bhreŋtɛnu*	

Table 146: . Intransitive verb *bher* "fly"

	non-past	past	imperative
1s	*bherŋʌ*	*bherʌtʌ*	
1di	*bheri*	*bheriti*	
1de	*bheru*	*bherutu*	
1pi	*bherki*	*bhertiki*	
1pe	*bherkʌ*	*bhertʌkʌ*	
2s	*ʔibher*	*ʔibhêrtɛ*	*bhêrje*
2d	*ʔibheri*	*ʔibheriti*	*bherije*
2n	*ʔibherni*	*ʔibhertɛnu*	*bhernuje*
3s	*bher*	*bhêrtɛ*	
3d	*bheri*	*bheriti*	
3n	*bhernu*	*bhertɛnu*	

Table 147: . Intransitive verb *ʔel* "overflow"

	non-past	past
3s	*ʔel*	*ʔêltɛ*

Table 148: . Transitive verb *khlep* "peel"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*khlebu*	*khlebutʌ*	
1s>3d	*khlebusu*	*khlebutʌsu*	
1s>3p	*khlebunu*	*khlebutʌnu*	
1di>3	*khlepi*	*khlepiti*	
1de>3	*khlepu*	*khleputu*	
1pi>3	*khlepki*	*khleptiki*	
1pe>3	*khlepkʌ*	*khleptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikhle:bʉ*	*ʔikhle:ptɛ*	*khle:be*
2s>3d	*ʔikhle:psu*	*ʔikhle:ptɛsu*	
2s>3p	*ʔikhle:pnu*	*ʔikhle:ptɛnu*	
2d>3	*ʔikhlepi*	*ʔikhlepiti*	*khlepije*
2n>3	*ʔikhlêmni*	*ʔikhleptɛnu*	*khlepnuje*
3s>3s	*khle:bʉ*	*khle:ptɛ*	
3>3(d)	*khle:psu*	*khle:ptɛsu*	
3>3(p)	*khle:pnu*	*khle:ptɛnu*	

Table 149: . Transitive verb *set* "kill"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*sedu*	*sê:tʌ*	
1s>3d	*sedusu*	*sê:tʌsu*	
1s>3p	*sedunu*	*sê:tʌnu*	
1di>3	*setsi*	*sesti*	
1de>3	*setsu*	*sestu*	
1pi>3	*seçki*	*seçtiki*	
1pe>3	*seçkʌ*	*seçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔise:dʉ*	*ʔisê:tɛ*	*se:de*
2s>3d	*ʔise:tsu*	*ʔisê:tɛsu*	
2s>3p	*ʔise:tnu*	*ʔisê:tɛnu*	
2d>3	*ʔisetsi*	*ʔisesti*	*setsije*
2n>3	*ʔisênni*	*ʔisestɛnu*	*sesnuje*
3s>3s	*se:dʉ*	*sê:tɛ*	
3>3(d)	*se:tsu*	*sê:tɛsu*	
3>3(p)	*se:tnu*	*sê:tɛnu*	
2/3s>1s	*ʔisêjŋʌ*	*ʔisestʌ*	*setsʌje*
2/3d>1s	*ʔisêjŋʌsu*	*ʔisestʌsu*	*setsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔisêjŋʌnu*	*ʔisestʌnu*	*setsʌnuje*
2/3>1di	*ʔisetsi*	*ʔisesti*	
2/3>1de	*ʔisetsu*	*ʔisestu*	*setsuje*
2/3>1pi	*ʔiseçki*	*ʔiseçtiki*	
2/3>1pe	*ʔiseçkʌ*	*ʔiseçtʌkʌ*	*seçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔisêj*	*ʔisestɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔisetsi*	*ʔisesti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔisênni*	*ʔisestɛnu*	
1s>2s	*sênnɛ*	*sêntɛni*	
1s>2d	*sênsu*	*sêntɛnsu*	
1s>2p	*sênnu*	*sêntɛnnu*	

Table 150: . Transitive verb *dhek* "wipe"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*dhegu*	*dhegutʌ*	
1s>3d	*dhegusu*	*dhegutʌsu*	
1s>3p	*dhegunu*	*dhegutʌnu*	
1di>3	*dheki*	*dhekiti*	
1de>3	*dheku*	*dhekutu*	
1pi>3	*dhekki*	*dhektiki*	
1pe>3	*dhekkʌ*	*dhektʌkʌ*	
2s>3s	*ʔidhe:gʉ*	*ʔidhe:ktɛ*	*dhe:ge*
2s>3d	*ʔidhe:ksu*	*ʔidhe:ktɛsu*	
2s>3p	*ʔidhe:knu*	*ʔidhe:ktɛnu*	
2d>3	*ʔidheki*	*ʔidhekiti*	*dhekije*
2n>3	*ʔidhê:ni*	*ʔidhektɛnu*	*dheknuje*
3s>3s	*dhe:gʉ*	*dhe:ktɛ*	
3>3(d)	*dhe:ksu*	*dhe:ktɛsu*	
3>3(p)	*dhe:knu*	*dhe:ktɛnu*	

Table 151: . Transitive verb *phlem* "tread"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*phlemu*	*phlemutʌ*	
1s>3d	*phlemusu*	*phlemutʌsu*	
1s>3p	*phlemunu*	*phlemutʌnu*	
1di>3	*phlemi*	*phlemiti*	
1de>3	*phlemu*	*phlemutu*	
1pi>3	*phlemki*	*phlemtiki*	
1pe>3	*phlemkʌ*	*phlemtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiphle:mʉ*	*ʔiphlêmtɛ*	*phle:me*
2s>3d	*ʔiphlêmsu*	*ʔiphlêmtɛsu*	
2s>3p	*ʔiphlêmnu*	*ʔiphlêmtɛnu*	
2d>3	*ʔiphlemi*	*ʔiphlemiti*	*phlemije*
2n>3	*ʔiphlemni*	*ʔiphlemtɛnu*	*phlemnuje*
3s>3s	*phle:mʉ*	*phlêmtɛ*	
3>3(d)	*phlêmsu*	*phlêmtɛsu*	
3>3(p)	*phlêmnu*	*phlêmtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiphlemŋʌ*	*ʔiphlemʌtʌ*	*phlemʌje*
2/3d>1s	*ʔiphlemŋʌsu*	*ʔiphlemʌtʌsu*	*phlemʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiphlemŋʌnu*	*ʔiphlemʌtʌnu*	*phlemʌnuje*
2/3>1di	*ʔiphlemi*	*ʔiphlemiti*	
2/3>1de	*ʔiphlemu*	*ʔiphlemutu*	*phlemuje*
2/3>1pi	*ʔiphlemki*	*ʔiphlemtiki*	
2/3>1pe	*ʔiphlemkʌ*	*ʔiphlemtʌkʌ*	*phlemkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiphlem*	*ʔiphlêmtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiphlemi*	*ʔiphlemiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiphlemni*	*ʔiphlemtɛnu*	
1s>2s	*phlemnɛ*	*phlemtɛni*	
1s>2d	*phlêmsu*	*phlemtɛnsu*	
1s>2p	*phlêmnu*	*phlemtɛnnu*	

Table 152: . Transitive verb *ghle* "worship"

	non-past	past	imperative
1s	*ghleŋʌ*	*ghlêŋtʌ*	
1di	*ghleji*	*ghlêiti*	
1de	*ghleju*	*ghlêitu*	
1pi	*ghleki*	*ghlektiki*	
1pe	*ghlekʌ*	*ghlektʌkʌ*	
2s	*ʔighle*	*ʔighletɛ*	*ghleje*
2d	*ʔighleji*	*ʔighlêiti*	*ghlêije*
2n	*ʔighleni*	*ʔighletnu*	*ghlênje*
3s	*ghle*	*ghletɛ*	
3d	*ghlesu*	*ghletsu*	
3n	*ghlenu*	*ghletnu*	

Table 153: . Transitive verb *tsheŋ* "hate"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*tsheŋu*	*tsheŋutʌ*	
1s>3d	*tsheŋusu*	*tsheŋutʌsu*	
1s>3p	*tsheŋunu*	*tsheŋutʌnu*	
1di>3	*tsheŋi*	*tsheŋiti*	
1de>3	*tsheŋu*	*tsheŋutu*	
1pi>3	*tsheŋki*	*tsheŋtiki*	
1pe>3	*tsheŋkʌ*	*tsheŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔitshe:ŋʉ*	*ʔitshêŋtɛ*	*tshe:ŋe*
2s>3d	*ʔitshêŋsu*	*ʔitshêŋtɛsu*	
2s>3p	*ʔitshêŋnu*	*ʔitshêŋtɛnu*	
2d>3	*ʔitsheŋi*	*ʔitsheŋiti*	*tsheŋije*
2n>3	*ʔitshē:ni*	*ʔitsheŋtɛnu*	*tsheŋnuje*
3s>3s	*tshe:ŋʉ*	*tshêŋtɛ*	
3>3(d)	*tshêŋsu*	*tshêŋtɛsu*	
3>3(p)	*tshêŋnu*	*tshêŋtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔitshē:ŋʌ*	*ʔitsheŋʌtʌ*	*tsheŋʌje*
2/3d>1s	*ʔitshē:ŋʌsu*	*ʔitsheŋʌtʌsu*	*tsheŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔitshē:ŋʌnu*	*ʔitsheŋʌtʌnu*	*tsheŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔitsheŋi*	*ʔitsheŋiti*	
2/3>1de	*ʔitsheŋu*	*ʔitsheŋutu*	*tsheŋuje*
2/3>1pi	*ʔitsheŋki*	*ʔitsheŋtiki*	
2/3>1pe	*ʔitsheŋkʌ*	*ʔitsheŋtʌkʌ*	*tsheŋkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔitsheŋ*	*ʔitshêŋtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔitsheŋi*	*ʔitsheŋiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔitshē:ni*	*ʔitsheŋtɛnu*	
1s>2s	*tshē:nɛ*	*tshentɛni*	
1s>2d	*tshênsu*	*tshentɛnsu*	
1s>2p	*tshênnu*	*tshentɛnnu*	

Table 154: . Transitive verb *ner* "finish"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*neru*	*nerutʌ*	
1s>3d	*nerusu*	*nerutʌsu*	
1s>3p	*nerunu*	*nerutʌnu*	
1di>3	*neri*	*neriti*	
1de>3	*neru*	*nerutu*	
1pi>3	*nerki*	*nertiki*	
1pe>3	*nerkʌ*	*nertʌkʌ*	
2s>3s	*ʔine:rʉ*	*ʔinêrtɛ*	*ne:re*
2s>3d	*ʔinêrsu*	*ʔinêrtɛsu*	
2s>3p	*ʔinêrnu*	*ʔinêrtɛnu*	
2d>3	*ʔineri*	*ʔineriti*	*nerije*
2n>3	*ʔinerni*	*ʔinertɛnu*	*nernuje*
3s>3s	*ne:rʉ*	*nêrtɛ*	
3>3(d)	*nêrsu*	*nêrtɛsu*	
3>3(p)	*nêrnu*	*nêrtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔinerŋʌ*	*ʔinerʌtʌ*	*nerʌje*
2/3d>1s	*ʔinerŋʌsu*	*ʔinerʌtʌsu*	*nerʌsuje*
2/3p>1s	*ʔinerŋʌnu*	*ʔinerʌtʌnu*	*nerʌnuje*
2/3>1di	*ʔineri*	*ʔineriti*	
2/3>1de	*ʔineru*	*ʔinerutu*	*neruje*
2/3>1pi	*ʔinerki*	*ʔinertiki*	
2/3>1pe	*ʔinerkʌ*	*ʔinertʌkʌ*	*nerkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiner*	*ʔinêrtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔineri*	*ʔineriti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔinerni*	*ʔinertɛnu*	
1s>2s	*nernɛ*	*nertɛni*	
1s>2d	*nêrsu*	*nertɛnsu*	
1s>2p	*nêrnu*	*nertɛnnu*	

Table 155: . Transitive verb *thel* "take off"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*thelu*	*thelutʌ*	
1s>3d	*thelusu*	*thelutʌsu*	
1s>3p	*thelunu*	*thelutʌnu*	
1di>3	*theli*	*theliti*	
1de>3	*thelu*	*thelutu*	
1pi>3	*thelki*	*theltiki*	
1pe>3	*thelkʌ*	*theltʌkʌ*	
2s>3s	*ʔithe:lʉ*	*ʔithêltɛ*	*the:le*
2s>3d	*ʔithêlsu*	*ʔithêltɛsu*	
2s>3p	*ʔithêlnu*	*ʔithêltɛnu*	
2d>3	*ʔitheli*	*ʔitheliti*	*thelije*
2n>3	*ʔithelni*	*ʔitheltɛnu*	*thelnuje*
3s>3s	*the:lʉ*	*thêltɛ*	
3>3(d)	*thêlsu*	*thêltɛsu*	
3>3(p)	*thêlnu*	*thêltɛnu*	

Table 156: . Transitive verb *kept* "climb; sting"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*keptu*	*keptʌ*	
1s>3d	*keptusu*	*keptʌsu*	
1s>3p	*keptunu*	*keptʌnu*	
1di>3	*kepi*	*kepiti*	
1de>3	*kepu*	*keputu*	
1pi>3	*kepki*	*keptiki*	
1pe>3	*kepkʌ*	*keptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikeptʉ*	*ʔikeptɛ*	*kepte*
2s>3d	*ʔikepsu*	*ʔikeptɛsu*	
2s>3p	*ʔikepnu*	*ʔikeptɛnu*	
2d>3	*ʔikepi*	*ʔikepiti*	*kepije*
2n>3	*ʔikêmni*	*ʔikeptɛnu*	*kepnuje*
3s>3s	*keptʉ*	*keptɛ*	
3>3(d)	*kepsu*	*keptɛsu*	
3>3(p)	*kepnu*	*keptɛnu*	
2/3s>1s	*ʔikêmŋʌ*	*ʔikepʌtʌ*	*kepʌje*
2/3d>1s	*ʔikêmŋʌsu*	*ʔikepʌtʌsu*	*kepʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikêmŋʌnu*	*ʔikepʌtʌnu*	*kepʌnuje*
2/3>1di	*ʔikepi*	*ʔikepiti*	
2/3>1de	*ʔikepu*	*ʔikeputu*	*kepuje*
2/3>1pi	*ʔikepki*	*ʔikeptiki*	
2/3>1pe	*ʔikepkʌ*	*ʔikeptʌkʌ*	*kepkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikeːp*	*ʔikeptɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikepi*	*ʔikepiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikêmni*	*ʔikeptɛnu*	
1s>2s	*kêmnɛ*	*kêmtɛni*	
1s>2d	*kêmsu*	*kêmtɛnsu*	
1s>2p	*kêmnu*	*kêmtɛnnu*	

Table 157: . Transitive verb *rett* "laugh at"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*rettu*	*rettʌ*	
1s>3d	*rettusu*	*rettʌsu*	
1s>3p	*rettunu*	*rettʌnu*	
1di>3	*retsi*	*resti*	
1de>3	*retsu*	*restu*	
1pi>3	*reçki*	*reçtiki*	
1pe>3	*reçkʌ*	*reçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔirettʉ*	*ʔirettɛ*	*rette*
2s>3d	*ʔiretsu*	*ʔirettɛsu*	
2s>3p	*ʔiretnu*	*ʔirettɛnu*	
2d>3	*ʔiretsi*	*ʔiresti*	*retsije*
2n>3	*ʔirênni*	*ʔirestɛnu*	*resnuje*
3s>3s	*rettʉ*	*rettɛ*	
3>3(d)	*retsu*	*rettɛsu*	
3>3(p)	*retnu*	*rettɛnu*	
2/3s>1s	*ʔirêjŋʌ*	*ʔirestʌ*	*retsʌje*
2/3d>1s	*ʔirêjŋʌsu*	*ʔirestʌsu*	*retsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔirêjŋʌnu*	*ʔirestʌnu*	*retsʌnuje*
2/3>1di	*ʔiretsi*	*ʔiresti*	
2/3>1de	*ʔiretsu*	*ʔirestu*	*retsuje*
2/3>1pi	*ʔireçki*	*ʔireçtiki*	
2/3>1pe	*ʔireçkʌ*	*ʔireçtʌkʌ*	*reçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔirêj*	*ʔirestɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiretsi*	*ʔiresti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔirênni*	*ʔirestɛnu*	
1s>2s	*rênnɛ*	*rêntɛni*	
1s>2d	*rênsu*	*rêntɛnsu*	
1s>2p	*rênnu*	*rêntɛnnu*	

Table 158: . Transitive verb *rekt* "write"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*rektu*	*rektʌ*	
1s>3d	*rektusu*	*rektʌsu*	
1s>3p	*rektunu*	*rektʌnu*	
1di>3	*reki*	*rekiti*	
1de>3	*reku*	*rekutu*	
1pi>3	*rekki*	*rektiki*	
1pe>3	*rekkʌ*	*rektʌkʌ*	
2s>3s	*ʔirektʉ*	*ʔirektɛ*	*rekte*
2s>3d	*ʔireksu*	*ʔirektɛsu*	
2s>3p	*ʔireknu*	*ʔirektɛnu*	
2d>3	*ʔireki*	*ʔirekiti*	*rekije*
2n>3	*ʔirê:ni*	*ʔirektɛnu*	*reknuje*
3s>3s	*rektʉ*	*rektɛ*	
3>3(d)	*reksu*	*rektɛsu*	
3>3(p)	*reknu*	*rektɛnu*	
2/3s>1s	*ʔirê:ŋʌ*	*ʔirekʌtʌ*	*rekʌje*
2/3d>1s	*ʔirê:ŋʌsu*	*ʔirekʌtʌsu*	*rekʌsuje*
2/3p>1s	*ʔirê:ŋʌnu*	*ʔirekʌtʌnu*	*rekʌnuje*
2/3>1di	*ʔireki*	*ʔirekiti*	
2/3>1de	*ʔireku*	*ʔirekutu*	*rekuje*
2/3>1pi	*ʔirekki*	*ʔirektiki*	
2/3>1pe	*ʔirekkʌ*	*ʔirektʌkʌ*	*rekkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔirê:*	*ʔirektɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔireki*	*ʔirekiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔirê:ni*	*ʔirektɛnu*	
1s>2s	*rê:nɛ*	*rêntɛni*	
1s>2d	*rênsu*	*rêntɛnsu*	
1s>2p	*rênnu*	*rêntɛnnu*	

Table 159: . Transitive verb *lemt* "coax"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*lemdu*	*lêmtʌ*	
1s>3d	*lemdusu*	*lêmtʌsu*	
1s>3p	*lemdunu*	*lêmtʌnu*	
1di>3	*lemi*	*lemiti*	
1de>3	*lemu*	*lemutu*	
1pi>3	*lemki*	*lemtiki*	
1pe>3	*lemkʌ*	*lemtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔilemdʉ*	*ʔilêmtɛ*	*lemde*
2s>3d	*ʔilêmsu*	*ʔilêmtɛsu*	
2s>3p	*ʔilêmnu*	*ʔilêmtɛnu*	
2d>3	*ʔilemi*	*ʔilemiti*	*lemije*
2n>3	*ʔilemni*	*ʔilemtɛnu*	*lemnuje*
3s>3s	*lemdʉ*	*lêmtɛ*	
3>3(d)	*lêmsu*	*lêmtɛsu*	
3>3(p)	*lêmnu*	*lêmtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔilemŋʌ*	*ʔilemʌtʌ*	*lemʌje*
2/3d>1s	*ʔilemŋʌsu*	*ʔilemʌtʌsu*	*lemʌsuje*
2/3p>1s	*ʔilemŋʌnu*	*ʔilemʌtʌnu*	*lemʌnuje*
2/3>1di	*ʔilemi*	*ʔilemiti*	
2/3>1de	*ʔilemu*	*ʔilemutu*	*lemuje*
2/3>1pi	*ʔilemki*	*ʔilemtiki*	
2/3>1pe	*ʔilemkʌ*	*ʔilemtʌkʌ*	*lemkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔilem*	*ʔilêmtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔilemi*	*ʔilemiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔilemni*	*ʔilemtɛnu*	
1s>2s	*lemnɛ*	*lemtɛni*	
1s>2d	*lêmsu*	*lemtɛnsu*	
1s>2p	*lêmnu*	*lemtɛnnu*	

Table 160: . Transitive verb *tshent* "recognize"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*tshendu*	*tshêntʌ*	
1s>3d	*tshendusu*	*tshêntʌsu*	
1s>3p	*tshendunu*	*tshêntʌnu*	
1di>3	*tshe:tsi*	*tshe:sti*	
1de>3	*tshe:tsu*	*tshe:stu*	
1pi>3	*tshejki*	*tshejtiki*	
1pe>3	*tshejkʌ*	*tshejtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔitshendʉ*	*ʔitshêntɛ*	*tshende*
2s>3d	*ʔitshênsu*	*ʔitshêntɛsu*	
2s>3p	*ʔitshênnu*	*ʔitshêntɛnu*	
2d>3	*ʔitshe:tsi*	*ʔitshe:sti*	*tshe:tsije*
2n>3	*ʔitshejni*	*ʔitshe:stɛnu*	*tshe:snuje*
3s>3s	*tshendʉ*	*tshêntɛ*	
3>3(d)	*tshênsu*	*tshêntɛsu*	
3>3(p)	*tshênnu*	*tshêntɛnu*	
2/3s>1s	*ʔitshejŋʌ*	*ʔitshe:stʌ*	*tshe:tsʌje*
2/3d>1s	*ʔitshejŋʌsu*	*ʔitshe:stʌsu*	*tshe:tsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔitshejŋʌnu*	*ʔitshe:stʌnu*	*tshe:tsʌnuje*
2/3>1di	*ʔitshe:tsi*	*ʔitshe:sti*	
2/3>1de	*ʔitshe:tsu*	*ʔitshe:stu*	*tshe:tsuje*
2/3>1pi	*ʔitshejki*	*ʔitshejtiki*	
2/3>1pe	*ʔitshejkʌ*	*ʔitshejtʌkʌ*	*tshejkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔitshej*	*ʔitshe:stɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔitshe:tsi*	*ʔitshe:sti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔitshejni*	*ʔitshe:stɛnu*	
1s>2s	*tshejnɛ*	*tshejtɛni*	
1s>2d	*tshêjsu*	*tshejtɛnsu*	
1s>2p	*tshêjnu*	*tshejtɛnnu*	

Table 161: . Transitive verb *reŋt* "cause trouble"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*rendu*	*rêntʌ*	
1s>3d	*rendusu*	*rêntʌsu*	
1s>3p	*rendunu*	*rêntʌnu*	
1di>3	*reŋi*	*reŋiti*	
1de>3	*reŋu*	*reŋutu*	
1pi>3	*reŋki*	*reŋtiki*	
1pe>3	*reŋkʌ*	*reŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔirendʉ*	*ʔirêntɛ*	*rende*
2s>3d	*ʔirênsu*	*ʔirêntɛsu*	
2s>3p	*ʔirênnu*	*ʔirêntɛnu*	
2d>3	*ʔireŋi*	*ʔireŋiti*	*reŋije*
2n>3	*ʔirē:ni*	*ʔireŋtɛnu*	*reŋnuje*
3s>3s	*rendʉ*	*rêntɛ*	
3>3(d)	*rênsu*	*rêntɛsu*	
3>3(p)	*rênnu*	*rêntɛnu*	
2/3s>1s	*ʔirē:ŋʌ*	*ʔireŋʌtʌ*	*reŋʌje*
2/3d>1s	*ʔirē:ŋʌsu*	*ʔireŋʌtʌsu*	*reŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔirē:ŋʌnu*	*ʔireŋʌtʌnu*	*reŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔireŋi*	*ʔireŋiti*	
2/3>1de	*ʔireŋu*	*ʔireŋutu*	*reŋuje*
2/3>1pi	*ʔireŋki*	*ʔireŋtiki*	
2/3>1pe	*ʔireŋkʌ*	*ʔireŋtʌkʌ*	*reŋkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔireŋ*	*ʔirêŋtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔireŋi*	*ʔireŋiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔirē:ni*	*ʔireŋtɛnu*	
1s>2s	*rē:nɛ*	*rentɛni*	
1s>2d	*rênsu*	*rentɛnsu*	
1s>2p	*rênnu*	*rentɛnnu*	

Table 162: . Transitive verb *dhert* "suit"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*dherdu*	*dhêrtʌ*	
1s>3d	*dherdusu*	*dhêrtʌsu*	
1s>3p	*dherdunu*	*dhêrtʌnu*	
1di>3	*dheri*	*dheriti*	
1de>3	*dheru*	*dherutu*	
1pi>3	*dherki*	*dhertiki*	
1pe>3	*dherkʌ*	*dhertʌkʌ*	
2s>3s	*ʔidherdʉ*	*ʔidhêrtɛ*	*dherde*
2s>3d	*ʔidhêrsu*	*ʔidhêrtɛsu*	
2s>3p	*ʔidhêrnu*	*ʔidhêrtɛnu*	
2d>3	*ʔidheri*	*ʔidheriti*	*dherije*
2n>3	*ʔidherni*	*ʔidhertɛnu*	*dhernuje*
3s>3s	*dherdʉ*	*dhêrtɛ*	
3>3(d)	*dhêrsu*	*dhêrtɛsu*	
3>3(p)	*dhêrnu*	*dhêrtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔidherŋʌ*	*ʔidherʌtʌ*	*dherʌje*
2/3d>1s	*ʔidherŋʌsu*	*ʔidherʌtʌsu*	*dherʌsuje*
2/3p>1s	*ʔidherŋʌnu*	*ʔidherʌtʌnu*	*dherʌnuje*
2/3>1di	*ʔidheri*	*ʔidheriti*	
2/3>1de	*ʔidheru*	*ʔidherutu*	*dheruje*
2/3>1pi	*ʔidherki*	*ʔidhertiki*	
2/3>1pe	*ʔidherkʌ*	*ʔidhertʌkʌ*	*dherkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔidher*	*ʔidhêrtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔidheri*	*ʔidheriti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔidherni*	*ʔidhertɛnu*	
1s>2s	*dhernɛ*	*dhertɛni*	
1s>2d	*dhêrsu*	*dhertɛnsu*	
1s>2p	*dhêrnu*	*dhertɛnnu*	

Table 163: . Detransitive verb *tshelt* "be clear"

	non-past	past
3s	*tsheldʉ*	*tshêltɛ*

Table 164: . Intransitive verb *pi* "come (level)"

	non-past	past	imperative
1s	*piŋʌ*	*piŋʌtʌ*	
1di	*piji*	*pîiti*	
1de	*piju*	*pîitu*	
1pi	*piki*	*piktiki*	
1pe	*pikʌ*	*piktʌkʌ*	
2s	*ʔipi*	*ʔipu:tɛ*	*pu:je*
2d	*ʔipiji*	*ʔipîiti*	*pîije*
2n	*ʔipini*	*ʔiputnu*	*pûnje*
3s	*pi*	*pu:tɛ*	
3d	*piji*	*pîiti*	
3n	*pinu*	*putnu*	

Table 165: . Intransitive verb *ʤhip* "get spoiled (pumpkin)"

	non-past	past
3s	*ʤhʌp*	*ʤhiptɛ*

Table 166: . Intransitive verb *ʥhit* "get wet"

	non-past	past	imperative
1s	*ʥhʌ̂jŋʌ*	*ʥhistʌ*	
1di	*ʥhitsi*	*ʥhisti*	
1de	*ʥhitsu*	*ʥhistu*	
1pi	*ʥhʌçki*	*ʥhʌçtiki*	
1pe	*ʥhʌçkʌ*	*ʥhʌçtʌkʌ*	
2s	*ʔiʥhʌ̂j*	*ʔiʥhistɛ*	*ʥhitstse*
2d	*ʔiʥhitsi*	*ʔiʥhisti*	*ʥhitsije*
2n	*ʔiʥhʌ̂nni*	*ʔiʥhistɛnu*	*ʥhisnuje*
3s	*ʥhʌ̂j*	*ʥhistɛ*	
3d	*ʥhitsi*	*ʥhisti*	
3n	*ʥhʌ̂nnu*	*ʥhistɛnu*	

Table 167: . Intransitive verb *ghik* "be entangled"

	non-past	past
3s	*ghû:*	*ghiktɛ*

Table 168: . Intransitive verb *lim* "sprout"

	non-past	past
3s	*lʌm*	*lîmtɛ*

Table 169: . Intransitive verb *ŋin* "be afraid"

	non-past	past	imperative
1s	*ŋʌjŋʌ*	*ŋi:stʌ*	
1di	*ŋi:tsi*	*ŋi:sti*	
1de	*ŋi:tsu*	*ŋi:stu*	
1pi	*ŋʌjki*	*ŋʌjtiki*	
1pe	*ŋʌjkʌ*	*ŋʌjtʌkʌ*	
2s	*ʔiŋʌj*	*ʔiŋi:stɛ*	*ŋi:tse*
2d	*ʔiŋi:tsi*	*ʔiŋi:sti*	*ŋi:tsije*
2n	*ʔiŋʌjni*	*ʔiŋi:stɛnu*	*ŋi:snuje*
3s	*ŋʌj*	*ŋi:stɛ*	
3d	*ŋi:tsi*	*ŋi:sti*	
3n	*ŋʌjnu*	*ŋi:stɛnu*	

Table 170: . Intransitive verb *biŋ* "look nice"

	non-past	past	imperative
1s	*bū:ŋʌ*	*biŋʌtʌ*	
1di	*biŋi*	*biŋiti*	
1de	*biŋu*	*biŋutu*	
1pi	*bʌŋki*	*bʌŋtiki*	
1pe	*bʌŋkʌ*	*bʌŋtʌkʌ*	
2s	*ʔibʌŋ*	*ʔibîŋtɛ*	*bîŋje*
2d	*ʔibiŋi*	*ʔibiŋiti*	*biŋije*
2n	*ʔibū:ni*	*ʔibiŋtɛnu*	*biŋnuje*
3s	*bʌŋ*	*bîŋtɛ*	
3d	*biŋi*	*biŋiti*	
3n	*bū:nu*	*biŋtɛnu*	

Table 171: . Transitive verb *bi* "give"

	non-past	past	imperative
1s	*biŋʌ*	*bîŋtʌ*	
1di	*biji*	*bîiti*	
1de	*biju*	*bîitu*	
1pi	*biki*	*biktiki*	
1pe	*bikʌ*	*biktʌkʌ*	
2s	*ʔibi*	*ʔibitɛ*	*bije*
2d	*ʔibiji*	*ʔibîiti*	*bîije*
2n	*ʔibini*	*ʔibutnu*	*bûnje*
3s	*bi*	*bitɛ*	
3d	*bisu*	*bitsu*	
3n	*binu*	*bitnu*	
2/3s>1s	*ʔibiŋʌ*	*ʔibiŋʌtʌ*	*biŋʌje*
2/3d>1s	*ʔibiŋʌsu*	*ʔibiŋʌtʌsu*	*biŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔibiŋʌnu*	*ʔibiŋʌtʌnu*	*biŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔibiji*	*ʔibîiti*	
2/3>1de	*ʔibiju*	*ʔibîitu*	*biije*
2/3>1pi	*ʔibiki*	*ʔibiktiki*	
2/3>1pe	*ʔibikʌ*	*ʔibiktʌkʌ*	*bikʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔibi*	*ʔibu:tɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔibiji*	*ʔibîiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔibini*	*ʔibutnu*	
1s>2s	*binɛ*	*bîntɛni*	
1s>2d	*bînsu*	*bîntɛnsu*	
1s>2p	*bînnu*	*bîntɛnnu*	

Table 172: . Transitive verb *khip* "cook"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*khibu*	*khibutʌ*	
1s>3d	*khibusu*	*khibutʌsu*	
1s>3p	*khibunu*	*khibutʌnu*	
1di>3	*khipi*	*khipiti*	
1de>3	*khipu*	*khiputu*	
1pi>3	*khʌpki*	*khʌptiki*	
1pe>3	*khʌpkʌ*	*khʌptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikhi:bʉ*	*ʔikhi:ptɛ*	*khi:be*
2s>3d	*ʔikhi:psu*	*ʔikhi:ptɛsu*	
2s>3p	*ʔikhi:pnu*	*ʔikhi:ptɛnu*	
2d>3	*ʔikhipi*	*ʔikhipiti*	*khipije*
2n>3	*ʔikhʌ̂mni*	*ʔikhiptɛnu*	*khipnuje*
3s>3s	*khi:bʉ*	*khi:ptɛ*	
3>3(d)	*khi:psu*	*khi:ptɛsu*	
3>3(p)	*khi:pnu*	*khi:ptɛnu*	

Table 173: . Transitive verb *sit* "give up; leave"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*sidu*	*sî:tʌ*	
1s>3d	*sidusu*	*sî:tʌsu*	
1s>3p	*sidunu*	*sî:tʌnu*	
1di>3	*sitsi*	*sisti*	
1de>3	*sitsu*	*sistu*	
1pi>3	*sʌçki*	*sʌçtiki*	
1pe>3	*sʌçkʌ*	*sʌçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔisi:dʉ*	*ʔisî:tɛ*	*si:de*
2s>3d	*ʔisi:tsu*	*ʔisî:tɛsu*	
2s>3p	*ʔisi:tnu*	*ʔisî:tɛnu*	
2d>3	*ʔisitsi*	*ʔisisti*	*sitsije*
2n>3	*ʔisʌ̂nni*	*ʔisistɛnu*	*sisnuje*
3s>3s	*si:dʉ*	*sî:tɛ*	
3>3(d)	*si:tsu*	*sî:tɛsu*	
3>3(p)	*si:tnu*	*sî:tɛnu*	
2/3s>1s	*ʔisʌ̂jŋʌ*	*ʔisistʌ*	*sitsʌje*
2/3d>1s	*ʔisʌ̂jŋʌsu*	*ʔisistʌsu*	*sitsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔisʌ̂jŋʌnu*	*ʔisistʌnu*	*sitsʌnuje*
2/3>1di	*ʔisitsi*	*ʔisisti*	
2/3>1de	*ʔisitsu*	*ʔisistu*	*sitsuje*
2/3>1pi	*ʔisʌçki*	*ʔisʌçtiki*	
2/3>1pe	*ʔisʌçkʌ*	*ʔisʌçtʌkʌ*	*sʌçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔisʌ̂j*	*ʔisistɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔisitsi*	*ʔisisti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔisʌ̂nni*	*ʔisistɛnu*	
1s>2s	*sʌ̂nnɛ*	*sʌ̂ntɛni*	
1s>2d	*sʌ̂nsu*	*sʌ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*sʌ̂nnu*	*sʌ̂ntɛnnu*	

Table 174: . Transitive verb *kik* "tie"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*kigu*	*kigutʌ*	
1s>3d	*kigusu*	*kigutʌsu*	
1s>3p	*kigunu*	*kigutʌnu*	
1di>3	*kiki*	*kikiti*	
1de>3	*kiku*	*kikutu*	
1pi>3	*kʌkki*	*kʌktiki*	
1pe>3	*kʌkkʌ*	*kʌktʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiki:gʉ*	*ʔiki:ktɛ*	*ki:ge*
2s>3d	*ʔiki:ksu*	*ʔiki:ktɛsu*	
2s>3p	*ʔiki:knu*	*ʔiki:ktɛnu*	
2d>3	*ʔikiki*	*ʔikikiti*	*kikije*
2n>3	*ʔikû:ni*	*ʔikiktɛnu*	*kiknuje*
3s>3s	*ki:gʉ*	*ki:ktɛ*	
3>3(d)	*ki:ksu*	*ki:ktɛsu*	
3>3(p)	*ki:knu*	*ki:ktɛnu*	

Table 175: . Transitive verb *tshim* "push to the other side"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*tshimu*	*tshimutʌ*	
1s>3d	*tshimusu*	*tshimutʌsu*	
1s>3p	*tshimunu*	*tshimutʌnu*	
1di>3	*tshimi*	*tshimiti*	
1de>3	*tshimu*	*tshimutu*	
1pi>3	*tshʌmki*	*tshʌmtiki*	
1pe>3	*tshʌmkʌ*	*tshʌmtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔitshi:mʉ*	*ʔitshîmtɛ*	*tshi:me*
2s>3d	*ʔitshîmsu*	*ʔitshîmtɛsu*	
2s>3p	*ʔitshîmnu*	*ʔitshîmtɛnu*	
2d>3	*ʔitshimi*	*ʔitshimiti*	*tshimije*
2n>3	*ʔitshʌmni*	*ʔitshimtɛnu*	*tshimnuje*
3s>3s	*tshi:mʉ*	*tshîmtɛ*	
3>3(d)	*tshîmsu*	*tshîmtɛsu*	
3>3(p)	*tshîmnu*	*tshîmtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔitshʌmŋʌ*	*ʔitshimʌtʌ*	*tshimʌje*
2/3d>1s	*ʔitshʌmŋʌsu*	*ʔitshimʌtʌsu*	*tshimʌsuje*
2/3p>1s	*ʔitshʌmŋʌnu*	*ʔitshimʌtʌnu*	*tshimʌnuje*
2/3>1di	*ʔitshimi*	*ʔitshimiti*	
2/3>1de	*ʔitshimu*	*ʔitshimutu*	*tshimuje*
2/3>1pi	*ʔitshʌmki*	*ʔitshʌmtiki*	
2/3>1pe	*ʔitshʌmkʌ*	*ʔitshʌmtʌkʌ*	*tshʌmkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔitshʌm*	*ʔitshîmtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔitshimi*	*ʔitshimiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔitshʌmni*	*ʔitshimtɛnu*	
1s>2s	*tshʌmnɛ*	*tshʌmtɛni*	
1s>2d	*tshʌ̂msu*	*tshʌmtɛnsu*	
1s>2p	*tshʌ̂mnu*	*tshʌmtɛnnu*	

Table 176: . Transitive verb *siŋ* "ask"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*siŋu*	*siŋutʌ*	
1s>3d	*siŋusu*	*siŋutʌsu*	
1s>3p	*siŋunu*	*siŋutʌnu*	
1di>3	*siŋi*	*siŋiti*	
1de>3	*siŋu*	*siŋutu*	
1pi>3	*sʌŋki*	*sʌŋtiki*	
1pe>3	*sʌŋkʌ*	*sʌŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔisi:ŋʉ*	*ʔisîŋtɛ*	*si:ŋe*
2s>3d	*ʔisîŋsu*	*ʔisîŋtɛsu*	
2s>3p	*ʔisîŋnu*	*ʔisîŋtɛnu*	
2d>3	*ʔisiŋi*	*ʔisiŋiti*	*siŋije*
2n>3	*ʔisū:ni*	*ʔisiŋtɛnu*	*siŋnuje*
3s>3s	*si:ŋʉ*	*sîŋtɛ*	
3>3(d)	*sîŋsu*	*sîŋtɛsu*	
3>3(p)	*sîŋnu*	*sîŋtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔisū:ŋʌ*	*ʔisiŋʌtʌ*	*siŋʌje*
2/3d>1s	*ʔisū:ŋʌsu*	*ʔisiŋʌtʌsu*	*siŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔisū:ŋʌnu*	*ʔisiŋʌtʌnu*	*siŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔisiŋi*	*ʔisiŋiti*	
2/3>1de	*ʔisiŋu*	*ʔisiŋutu*	*siŋuje*
2/3>1pi	*ʔisʌŋki*	*ʔisʌŋtiki*	
2/3>1pe	*ʔisʌŋkʌ*	*ʔisʌŋtʌkʌ*	*sʌŋkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔisʌŋ*	*ʔisîŋtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔisiŋi*	*ʔisiŋiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔisū:ni*	*ʔisiŋtɛnu*	
1s>2s	*sū:nɛ*	*sʌntɛni*	
1s>2d	*sʌ̂nsu*	*sʌntɛnsu*	
1s>2p	*sʌ̂nnu*	*sʌntɛnnu*	

Table 177: . Transitive verb *tsir* "pile up bricks"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*tsiru*	*tsirutʌ*	
1s>3d	*tsirusu*	*tsirutʌsu*	
1s>3p	*tsirunu*	*tsirutʌnu*	
1di>3	*tsiri*	*tsiriti*	
1de>3	*tsiru*	*tsirutu*	
1pi>3	*tsʌrki*	*tsʌrtiki*	
1pe>3	*tsʌrkʌ*	*tsʌrtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔitsi:rʉ*	*ʔitsîrtɛ*	*tsi:re*
2s>3d	*ʔitsîrsu*	*ʔitsîrtɛsu*	
2s>3p	*ʔitsîrnu*	*ʔitsîrtɛnu*	
2d>3	*ʔitsiri*	*ʔitsiriti*	*tsirije*
2n>3	*ʔitsʌrni*	*ʔitsirtɛnu*	*tsirnuje*
3s>3s	*tsi:rʉ*	*tsîrtɛ*	
3>3(d)	*tsîrsu*	*tsîrtɛsu*	
3>3(p)	*tsîrnu*	*tsîrtɛnu*	

Table 178: . Transitive verb *ɦil* "knead"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ɦilu*	*ɦilutʌ*	
1s>3d	*ɦilusu*	*ɦilutʌsu*	
1s>3p	*ɦilunu*	*ɦilutʌnu*	
1di>3	*ɦili*	*ɦiliti*	
1de>3	*ɦilu*	*ɦilutu*	
1pi>3	*ɦʌlki*	*ɦʌltiki*	
1pe>3	*ɦʌlkʌ*	*ɦʌltʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiɦi:lʉ*	*ʔiɦîltɛ*	*ɦi:le*
2s>3d	*ʔiɦîlsu*	*ʔiɦîltɛsu*	
2s>3p	*ʔiɦîlnu*	*ʔiɦîltɛnu*	
2d>3	*ʔiɦili*	*ʔiɦiliti*	*ɦilije*
2n>3	*ʔiɦʌlni*	*ʔiɦiltɛnu*	*ɦilnuje*
3s>3s	*ɦi:lʉ*	*ɦîltɛ*	
3>3(d)	*ɦîlsu*	*ɦîltɛsu*	
3>3(p)	*ɦîlnu*	*ɦîltɛnu*	

Table 179: . Transitive verb *ʔipt* "put to sleep"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ʔʌptu*	*ʔʌptʌ*	
1s>3d	*ʔʌptusu*	*ʔʌptʌsu*	
1s>3p	*ʔʌptunu*	*ʔʌptʌnu*	
1di>3	*ʔipi*	*ʔipiti*	
1de>3	*ʔipu*	*ʔiputu*	
1pi>3	*ʔʌpki*	*ʔʌptiki*	
1pe>3	*ʔʌpkʌ*	*ʔʌptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiʔʌptʉ*	*ʔiʔʌptɛ*	*ʔʌpte*
2s>3d	*ʔiʔʌpsu*	*ʔiʔʌptɛsu*	
2s>3p	*ʔiʔʌpnu*	*ʔiʔʌptɛnu*	
2d>3	*ʔiʔipi*	*ʔiʔipiti*	*ʔipije*
2n>3	*ʔiʔʌ̂mni*	*ʔiʔiptɛnu*	*ʔipnuje*
3s>3s	*ʔʌptʉ*	*ʔʌptɛ*	
3>3(d)	*ʔʌpsu*	*ʔʌptɛsu*	
3>3(p)	*ʔʌpnu*	*ʔʌptɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiʔʌ̂mŋʌ*	*ʔiʔipʌtʌ*	*ʔipʌje*
2/3d>1s	*ʔiʔʌ̂mŋʌsu*	*ʔiʔipʌtʌsu*	*ʔipʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiʔʌ̂mŋʌnu*	*ʔiʔipʌtʌnu*	*ʔipʌnuje*
2/3>1di	*ʔiʔipi*	*ʔiʔipiti*	
2/3>1de	*ʔiʔipu*	*ʔiʔiputu*	*ʔipuje*
2/3>1pi	*ʔiʔʌpki*	*ʔiʔʌptiki*	
2/3>1pe	*ʔiʔʌpkʌ*	*ʔiʔʌptʌkʌ*	*ʔʌpkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiʔʌp*	*ʔiʔiptɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiʔipi*	*ʔiʔipiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiʔʌ̂mni*	*ʔiʔiptɛnu*	
1s>2s	*ʔʌ̂mnɛ*	*ʔʌ̂mtɛni*	
1s>2d	*ʔʌ̂msu*	*ʔʌ̂mtɛnsu*	
1s>2p	*ʔʌ̂mnu*	*ʔʌ̂mtɛnnu*	

Table 180: . Transitive verb *sitt* "heal (shaman)"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*sʌttu*	*sʌttʌ*	
1s>3d	*sʌttusu*	*sʌttʌsu*	
1s>3p	*sʌttunu*	*sʌttʌnu*	
1di>3	*sitsi*	*sisti*	
1de>3	*sitsu*	*sistu*	
1pi>3	*sʌçki*	*sʌçtiki*	
1pe>3	*sʌçkʌ*	*sʌçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔisʌttʉ*	*ʔisʌttɛ*	*sʌtte*
2s>3d	*ʔisʌtsu*	*ʔisʌttɛsu*	
2s>3p	*ʔisʌtnu*	*ʔisʌttɛnu*	
2d>3	*ʔisitsi*	*ʔisisti*	*sitsije*
2n>3	*ʔisʌ̂nni*	*ʔisistɛnu*	*sisnuje*
3s>3s	*sʌttʉ*	*sʌttɛ*	
3>3(d)	*sʌtsu*	*sʌttɛsu*	
3>3(p)	*sʌtnu*	*sʌttɛnu*	
2/3s>1s	*ʔisʌ̂jŋʌ*	*ʔisistʌ*	*sitsʌje*
2/3d>1s	*ʔisʌ̂jŋʌsu*	*ʔisistʌsu*	*sitsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔisʌ̂jŋʌnu*	*ʔisistʌnu*	*sitsʌnuje*
2/3>1di	*ʔisitsi*	*ʔisisti*	
2/3>1de	*ʔisitsu*	*ʔisistu*	*sitsuje*
2/3>1pi	*ʔisʌçki*	*ʔisʌçtiki*	
2/3>1pe	*ʔisʌçkʌ*	*ʔisʌçtʌkʌ*	*sʌçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔisʌ̂j*	*ʔisistɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔisitsi*	*ʔisisti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔisʌ̂nni*	*ʔisistɛnu*	
1s>2s	*sʌ̂nnɛ*	*sʌ̂ntɛni*	
1s>2d	*sʌ̂nsu*	*sʌ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*sʌ̂nnu*	*sʌ̂ntɛnnu*	

Table 181: . Transitive verb *ghrikt* "hold"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ghrʌktu*	*ghrʌktʌ*	
1s>3d	*ghrʌktusu*	*ghrʌktʌsu*	
1s>3p	*ghrʌktunu*	*ghrʌktʌnu*	
1di>3	*ghriki*	*ghrikiti*	
1de>3	*ghriku*	*ghrikutu*	
1pi>3	*ghrʌkki*	*ghrʌktiki*	
1pe>3	*ghrʌkkʌ*	*ghrʌktʌkʌ*	
2s>3s	*ʔighrʌktʉ*	*ʔighrʌktɛ*	*ghrʌkte*
2s>3d	*ʔighrʌksu*	*ʔighrʌktɛsu*	
2s>3p	*ʔighrʌknu*	*ʔighrʌktɛnu*	
2d>3	*ʔighriki*	*ʔighrikiti*	*ghrikije*
2n>3	*ʔighrûːni*	*ʔighriktɛnu*	*ghriknuje*
3s>3s	*ghrʌktʉ*	*ghrʌktɛ*	
3>3(d)	*ghrʌksu*	*ghrʌktɛsu*	
3>3(p)	*ghrʌknu*	*ghrʌktɛnu*	
2/3s>1s	*ʔighrûːŋʌ*	*ʔighrikʌtʌ*	*ghrikʌje*
2/3d>1s	*ʔighrûːŋʌsu*	*ʔighrikʌtʌsu*	*ghrikʌsuje*
2/3p>1s	*ʔighrûːŋʌnu*	*ʔighrikʌtʌnu*	*ghrikʌnuje*
2/3>1di	*ʔighriki*	*ʔighrikiti*	
2/3>1de	*ʔighriku*	*ʔighrikutu*	*ghrikuje*
2/3>1pi	*ʔighrʌkki*	*ʔighrʌktiki*	
2/3>1pe	*ʔighrʌkkʌ*	*ʔighrʌktʌkʌ*	*ghrʌkkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔighrûː*	*ʔighriktɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔighriki*	*ʔighrikiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔighrûːni*	*ʔighriktɛnu*	
1s>2s	*ghrûːnɛ*	*ghrʌ̂ntɛni*	
1s>2d	*ghrʌ̂nsu*	*ghrʌ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*ghrʌ̂nnu*	*ghrʌ̂ntɛnnu*	

Table 182: . Transitive verb *mimt* "think"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*mʌmdu*	*mʌ̂mtʌ*	
1s>3d	*mʌmdusu*	*mʌ̂mtʌsu*	
1s>3p	*mʌmdunu*	*mʌ̂mtʌnu*	
1di>3	*mimi*	*mimiti*	
1de>3	*mimu*	*mimutu*	
1pi>3	*mʌmki*	*mʌmtiki*	
1pe>3	*mʌmkʌ*	*mʌmtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔimʌmdʉ*	*ʔimʌ̂mtɛ*	*mʌmde*
2s>3d	*ʔimʌ̂msu*	*ʔimʌ̂mtɛsu*	
2s>3p	*ʔimʌ̂mnu*	*ʔimʌ̂mtɛnu*	
2d>3	*ʔimimi*	*ʔimimiti*	*mimije*
2n>3	*ʔimʌmni*	*ʔimimtɛnu*	*mimnuje*
3s>3s	*mʌmdʉ*	*mʌ̂mtɛ*	
3>3(d)	*mʌ̂msu*	*mʌ̂mtɛsu*	
3>3(p)	*mʌ̂mnu*	*mʌ̂mtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔimʌmŋʌ*	*ʔimimʌtʌ*	*mimʌje*
2/3d>1s	*ʔimʌmŋʌsu*	*ʔimimʌtʌsu*	*mimʌsuje*
2/3p>1s	*ʔimʌmŋʌnu*	*ʔimimʌtʌnu*	*mimʌnuje*
2/3>1di	*ʔimimi*	*ʔimimiti*	
2/3>1de	*ʔimimu*	*ʔimimutu*	*mimuje*
2/3>1pi	*ʔimʌmki*	*ʔimʌmtiki*	
2/3>1pe	*ʔimʌmkʌ*	*ʔimʌmtʌkʌ*	*mʌmkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔimʌm*	*ʔimîmtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔimimi*	*ʔimimiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔimʌmni*	*ʔimimtɛnu*	
1s>2s	*mʌmnɛ*	*mʌmtɛni*	
1s>2d	*mʌ̂msu*	*mʌmtɛnsu*	
1s>2p	*mʌ̂mnu*	*mʌmtɛnnu*	

Table 183: . Transitive verb *ŋint* "be afraid of"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ŋʌndu*	*ŋʌ̂ntʌ*	
1s>3d	*ŋʌndusu*	*ŋʌ̂ntʌsu*	
1s>3p	*ŋʌndunu*	*ŋʌ̂ntʌnu*	
1di>3	*ŋi:tsi*	*ŋi:sti*	
1de>3	*ŋi:tsu*	*ŋi:stu*	
1pi>3	*ŋʌjki*	*ŋʌjtiki*	
1pe>3	*ŋʌjkʌ*	*ŋʌjtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiŋʌndʉ*	*ʔiŋʌ̂ntɛ*	*ŋʌnde*
2s>3d	*ʔiŋʌ̂nsu*	*ʔiŋʌ̂ntɛsu*	
2s>3p	*ʔiŋʌ̂nnu*	*ʔiŋʌ̂ntɛnu*	
2d>3	*ʔiŋi:tsi*	*ʔiŋi:sti*	*ŋi:tsije*
2n>3	*ʔiŋʌjni*	*ʔiŋi:stɛnu*	*ŋi:snuje*
3s>3s	*ŋʌndʉ*	*ŋʌ̂ntɛ*	
3>3(d)	*ŋʌ̂nsu*	*ŋʌ̂ntɛsu*	
3>3(p)	*ŋʌ̂nnu*	*ŋʌ̂ntɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiŋʌjŋʌ*	*ʔiŋi:stʌ*	*ŋi:tsʌje*
2/3d>1s	*ʔiŋʌjŋʌsu*	*ʔiŋi:stʌsu*	*ŋi:tsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiŋʌjŋʌnu*	*ʔiŋi:stʌnu*	*ŋi:tsʌnuje*
2/3>1di	*ʔiŋi:tsi*	*ʔiŋi:sti*	
2/3>1de	*ʔiŋi:tsu*	*ʔiŋi:stu*	*ŋi:tsuje*
2/3>1pi	*ʔiŋʌjki*	*ʔiŋʌjtiki*	
2/3>1pe	*ʔiŋʌjkʌ*	*ʔiŋʌjtʌkʌ*	*ŋʌjkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiŋʌj*	*ʔiŋi:stɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiŋi:tsi*	*ʔiŋi:sti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiŋʌjni*	*ʔiŋi:stɛnu*	
1s>2s	*ŋʌjnɛ*	*ŋʌjtɛni*	
1s>2d	*ŋʌ̂jsu*	*ŋʌjtɛnsu*	
1s>2p	*ŋʌ̂jnu*	*ŋʌjtɛnnu*	

Table 184: . Transitive verb *tshilt* "be dissatisfied with"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*tshʌldu*	*tshʌ̂ltʌ*	
1s>3d	*tshʌldusu*	*tshʌ̂ltʌsu*	
1s>3p	*tshʌldunu*	*tshʌ̂ltʌnu*	
1di>3	*tshili*	*tshiliti*	
1de>3	*tshilu*	*tshilutu*	
1pi>3	*tshʌlki*	*tshʌltiki*	
1pe>3	*tshʌlkʌ*	*tshʌltʌkʌ*	
2s>3s	*ʔitshʌldʉ*	*ʔitshʌ̂ltɛ*	*tshʌlde*
2s>3d	*ʔitshʌ̂lsu*	*ʔitshʌ̂ltɛsu*	
2s>3p	*ʔitshʌ̂lnu*	*ʔitshʌ̂ltɛnu*	
2d>3	*ʔitshili*	*ʔitshiliti*	*tshilije*
2n>3	*ʔitshʌlni*	*ʔitshiltɛnu*	*tshilnuje*
3s>3s	*tshʌldʉ*	*tshʌ̂ltɛ*	
3>3(d)	*tshʌ̂lsu*	*tshʌ̂ltɛsu*	
3>3(p)	*tshʌ̂lnu*	*tshʌ̂ltɛnu*	
2/3s>1s	*ʔitshʌlŋʌ*	*ʔitshilʌtʌ*	*tshilʌje*
2/3d>1s	*ʔitshʌlŋʌsu*	*ʔitshilʌtʌsu*	*tshilʌsuje*
2/3p>1s	*ʔitshʌlŋʌnu*	*ʔitshilʌtʌnu*	*tshilʌnuje*
2/3>1di	*ʔitshili*	*ʔitshiliti*	
2/3>1de	*ʔitshilu*	*ʔitshilutu*	*tshiluje*
2/3>1pi	*ʔitshʌlki*	*ʔitshʌltiki*	
2/3>1pe	*ʔitshʌlkʌ*	*ʔitshʌltʌkʌ*	*tshʌlkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔitshʌl*	*ʔitshîltɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔitshili*	*ʔitshiliti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔitshʌlni*	*ʔitshiltɛnu*	
1s>2s	*tshʌlnɛ*	*tshʌltɛni*	
1s>2d	*tshʌ̂lsu*	*tshʌltɛnsu*	
1s>2p	*tshʌ̂lnu*	*tshʌltɛnnu*	

Table 185: . Intransitive verb *ɦo* "come"

	non-past	past	imperative
1s	*ɦɵŋʌ*	*ɦɵŋʌtʌ*	
1di	*ɦɵji*	*ɦɵ̂iti*	
1de	*ɦɵju*	*ɦɵ̂itu*	
1pi	*ɦɵki*	*ɦɵktiki*	
1pe	*ɦɵkʌ*	*ɦɵktʌkʌ*	
2s	*ʔiɦɵ*	*ʔiɦo:tɛ*	*ɦo:je*
2d	*ʔiɦɵji*	*ʔiɦɵ̂iti*	*ɦɵ̂ije*
2n	*ʔiɦɵni*	*ʔiɦotnu*	*ɦɵ̂nje*
3s	*ɦɵ*	*ɦo:tɛ*	
3d	*ɦɵji*	*ɦɵ̂iti*	
3n	*ɦɵnu*	*ɦotnu*	

Table 186: . Intransitive verb *sop* "be full"

	non-past	past	imperative
1s	*soɔ̂mŋʌ*	*səpʌtʌ*	
1di	*səpi*	*səpiti*	
1de	*səpu*	*səputu*	
1pi	*soɔpki*	*soɔptiki*	
1pe	*soɔpkʌ*	*soɔptʌkʌ*	
2s	*ʔisoɔp*	*ʔisəptɛ*	*səpje*
2d	*ʔisəpi*	*ʔisəpiti*	*səpije*
2n	*ʔisoɔ̂mni*	*ʔisəptɛnu*	*səpnuje*
3s	*soɔp*	*səptɛ*	
3d	*səpi*	*səpiti*	
3n	*soɔ̂mnu*	*səptɛnu*	

Table 187: . Intransitive verb *jot* "look like"

	non-past	past	imperative
1s	*joɔ̂jŋʌ*	*jəstʌ*	
1di	*jətsi*	*jəsti*	
1de	*jətsu*	*jəstu*	
1pi	*joɔçki*	*joɔçtiki*	
1pe	*joɔçkʌ*	*joɔçtʌkʌ*	
2s	*ʔijoɔ̂j*	*ʔijəstɛ*	*jətstse*
2d	*ʔijətsi*	*ʔijəsti*	*jətsije*
2n	*ʔijoɔ̂nni*	*ʔijəstɛnu*	*jəsnuje*
3s	*joɔ̂j*	*jəstɛ*	
3d	*jətsi*	*jəsti*	
3n	*joɔ̂nnu*	*jəstɛnu*	

Table 188: . Intransitive verb *ʔok* "crow"

	non-past	past
3s	*ʔô:*	*ʔəktɛ*

Table 189: . Intransitive verb *tshom* "dance"

	non-past	past	imperative
1s	*tshoɔmŋʌ*	*tshəmʌtʌ*	
1di	*tshəmi*	*tshəmiti*	
1de	*tshəmu*	*tshəmutu*	
1pi	*tshoɔmki*	*tshoɔmtiki*	
1pe	*tshoɔmkʌ*	*tshoɔmtʌkʌ*	
2s	*ʔitshoɔm*	*ʔitshə̂mtɛ*	*tshə̂mje*
2d	*ʔitshəmi*	*ʔitshəmiti*	*tshəmije*
2n	*ʔitshoɔmni*	*ʔitshəmtɛnu*	*tshəmnuje*
3s	*tshoɔm*	*tshə̂mtɛ*	
3d	*tshəmi*	*tshəmiti*	
3n	*tshoɔmnu*	*tshəmtɛnu*	

Table 190: . Intransitive verb *tson* "jump"

	non-past	past	imperative
1s	*tsoɔjŋʌ*	*tsə:stʌ*	
1di	*tsə:tsi*	*tsə:sti*	
1de	*tsə:tsu*	*tsə:stu*	
1pi	*tsoɔjki*	*tsoɔjtiki*	
1pe	*tsoɔjkʌ*	*tsoɔjtʌkʌ*	
2s	*ʔitsoɔj*	*ʔitsə:stɛ*	*tsə:tse*
2d	*ʔitsə:tsi*	*ʔitsə:sti*	*tsə:tsije*
2n	*ʔitsoɔjni*	*ʔitsə:stɛnu*	*tsə:snuje*
3s	*tsoɔj*	*tsə:stɛ*	
3d	*tsə:tsi*	*tsə:sti*	
3n	*tsoɔjnu*	*tsə:stɛnu*	

Table 191: . Intransitive verb *khoŋ* "come"

	non-past	past	imperative
1s	*khō:ŋʌ*	*khəŋʌtʌ*	
1di	*khəŋi*	*khəŋiti*	
1de	*khəŋu*	*khəŋutu*	
1pi	*khoŋki*	*khoŋtiki*	
1pe	*khoŋkʌ*	*khoŋtʌkʌ*	
2s	*ʔikhoŋ*	*ʔikhêŋtɛ*	*khêŋje*
2d	*ʔikhəŋi*	*ʔikhəŋiti*	*khəŋije*
2n	*ʔikhō:ni*	*ʔikhəŋtɛnu*	*khəŋnuje*
3s	*khoŋ*	*khêŋtɛ*	
3d	*khəŋi*	*khəŋiti*	
3n	*khō:nu*	*khəŋtɛnu*	

Table 192: . Intransitive verb *bhor* "grow"

	non-past	past	imperative
1s	*bhoɔrŋʌ*	*bhərʌtʌ*	
1di	*bhəri*	*bhəriti*	
1de	*bhəru*	*bhərutu*	
1pi	*bhoɔrki*	*bhoɔrtiki*	
1pe	*bhoɔrkʌ*	*bhoɔrtʌkʌ*	
2s	*ʔibhoɔr*	*ʔibhêrtɛ*	*bhêrje*
2d	*ʔibhəri*	*ʔibhəriti*	*bhərije*
2n	*ʔibhoɔrni*	*ʔibhərtɛnu*	*bhərnuje*
3s	*bhoɔr*	*bhêrtɛ*	
3d	*bhəri*	*bhəriti*	
3n	*bhoɔrnu*	*bhərtɛnu*	

Table 193: . Intransitive verb *ghol* "grow in width"

	non-past	past
3s	*ghoɔl*	*ghêltɛ*

Table 194: . Transitive verb *phlo* "help"

	non-past	past	imperative
1s	*phləŋʌ*	*phlə̂ŋtʌ*	
1di	*phləji*	*phlə̂iti*	
1de	*phləju*	*phlə̂itu*	
1pi	*phləki*	*phləktiki*	
1pe	*phləkʌ*	*phləktʌkʌ*	
2s	*ʔiphlə*	*ʔiphlətɛ*	*phləje*
2d	*ʔiphləji*	*ʔiphlə̂iti*	*phlə̂ije*
2n	*ʔiphləni*	*ʔiphlotnu*	*phlə̂nje*
3s	*phlə*	*phlətɛ*	
3d	*phləsu*	*phlətsu*	
3n	*phlənu*	*phlətnu*	
2/3s>1s	*ʔiphləŋʌ*	*ʔiphləŋʌtʌ*	*phləŋʌje*
2/3d>1s	*ʔiphləŋʌsu*	*ʔiphləŋʌtʌsu*	*phləŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiphləŋʌnu*	*ʔiphləŋʌtʌnu*	*phləŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔiphləji*	*ʔiphlə̂iti*	
2/3>1de	*ʔiphləju*	*ʔiphlə̂itu*	*phləije*
2/3>1pi	*ʔiphləki*	*ʔiphləktiki*	
2/3>1pe	*ʔiphləkʌ*	*ʔiphləktʌkʌ*	*phləkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiphlə*	*ʔiphloːtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiphləji*	*ʔiphlə̂iti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiphləni*	*ʔiphlotnu*	
1s>2s	*phlənɛ*	*phlə̂ntɛni*	
1s>2d	*phlə̂nsu*	*phlə̂ntɛnsu*	
1s>2p	*phlə̂nnu*	*phlə̂ntɛnnu*	

Table 195: . Transitive verb *ʔop* "shoot"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ʔobu*	*ʔobutʌ*	
1s>3d	*ʔobusu*	*ʔobutʌsu*	
1s>3p	*ʔobunu*	*ʔobutʌnu*	
1di>3	*ʔɵpi*	*ʔɵpiti*	
1de>3	*ʔɵpu*	*ʔɵputu*	
1pi>3	*ʔoɔpki*	*ʔoɔptiki*	
1pe>3	*ʔoɔpkʌ*	*ʔoɔptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiʔɵ:bʉ*	*ʔiʔɵ:ptɛ*	*ʔɵ:be*
2s>3d	*ʔiʔɵ:psu*	*ʔiʔɵ:ptɛsu*	
2s>3p	*ʔiʔɵ:pnu*	*ʔiʔɵ:ptɛnu*	
2d>3	*ʔiʔɵpi*	*ʔiʔɵpiti*	*ʔɵpije*
2n>3	*ʔiʔoɔ̂mni*	*ʔiʔɵptɛnu*	*ʔɵpnuje*
3s>3s	*ʔɵ:bʉ*	*ʔɵ:ptɛ*	
3>3(d)	*ʔɵ:psu*	*ʔɵ:ptɛsu*	
3>3(p)	*ʔɵ:pnu*	*ʔɵ:ptɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiʔoɔ̂mŋʌ*	*ʔiʔɵpʌtʌ*	*ʔɵpʌje*
2/3d>1s	*ʔiʔoɔ̂mŋʌsu*	*ʔiʔɵpʌtʌsu*	*ʔɵpʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiʔoɔ̂mŋʌnu*	*ʔiʔɵpʌtʌnu*	*ʔɵpʌnuje*
2/3>1di	*ʔiʔɵpi*	*ʔiʔɵpiti*	
2/3>1de	*ʔiʔɵpu*	*ʔiʔɵputu*	*ʔɵpuje*
2/3>1pi	*ʔiʔoɔpki*	*ʔiʔoɔptiki*	
2/3>1pe	*ʔiʔoɔpkʌ*	*ʔiʔoɔptʌkʌ*	*ʔoɔpkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiʔoɔp*	*ʔiʔɵptɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiʔɵpi*	*ʔiʔɵpiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiʔoɔ̂mni*	*ʔiʔɵptɛnu*	
1s>2s	*ʔoɔ̂mnɛ*	*ʔoɔ̂mtɛni*	
1s>2d	*ʔoɔ̂msu*	*ʔoɔ̂mtɛnsu*	
1s>2p	*ʔoɔ̂mnu*	*ʔoɔ̂mtɛnnu*	

Table 196: . Transitive verb *rot* "hit a target"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*rodu*	*rô:tʌ*	
1s>3d	*rodusu*	*rô:tʌsu*	
1s>3p	*rodunu*	*rô:tʌnu*	
1di>3	*rɵtsi*	*rɵsti*	
1de>3	*rɵtsu*	*rɵstu*	
1pi>3	*roɔçki*	*roɔçtiki*	
1pe>3	*roɔçkʌ*	*roɔçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔirɵ:dʉ*	*ʔirɵ̂:tɛ*	*rɵ:de*
2s>3d	*ʔirɵ:tsu*	*ʔirɵ̂:tɛsu*	
2s>3p	*ʔirɵ:tnu*	*ʔirɵ̂:tɛnu*	
2d>3	*ʔirɵtsi*	*ʔirɵsti*	*rɵtsije*
2n>3	*ʔiroɔ̂nni*	*ʔirɵstɛnu*	*rɵsnuje*
3s>3s	*rɵ:dʉ*	*rɵ̂:tɛ*	
3>3(d)	*rɵ:tsu*	*rɵ̂:tɛsu*	
3>3(p)	*rɵ:tnu*	*rɵ̂:tɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiroɔ̂jŋʌ*	*ʔirɵstʌ*	*rɵtsʌje*
2/3d>1s	*ʔiroɔ̂jŋʌsu*	*ʔirɵstʌsu*	*rɵtsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiroɔ̂jŋʌnu*	*ʔirɵstʌnu*	*rɵtsʌnuje*
2/3>1di	*ʔirɵtsi*	*ʔirɵsti*	
2/3>1de	*ʔirɵtsu*	*ʔirɵstu*	*rɵtsuje*
2/3>1pi	*ʔiroɔçki*	*ʔiroɔçtiki*	
2/3>1pe	*ʔiroɔçkʌ*	*ʔiroɔçtʌkʌ*	*roɔçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiroɔ̂j*	*ʔirɵstɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔirɵtsi*	*ʔirɵsti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiroɔ̂nni*	*ʔirɵstɛnu*	
1s>2s	*roɔ̂nnɛ*	*roɔ̂ntɛni*	
1s>2d	*roɔ̂nsu*	*roɔ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*roɔ̂nnu*	*roɔ̂ntɛnnu*	

Table 197: . Transitive verb *phrok* "untie"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*phrogu*	*phrogutʌ*	
1s>3d	*phrogusu*	*phrogutʌsu*	
1s>3p	*phrogunu*	*phrogutʌnu*	
1di>3	*phrɵki*	*phrɵkiti*	
1de>3	*phrɵku*	*phrɵkutu*	
1pi>3	*phrokki*	*phroktiki*	
1pe>3	*phrokkʌ*	*phroktʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiphrɵ:gʉ*	*ʔiphrɵ:ktɛ*	*phrɵ:ge*
2s>3d	*ʔiphrɵ:ksu*	*ʔiphrɵ:ktɛsu*	
2s>3p	*ʔiphrɵ:knu*	*ʔiphrɵ:ktɛnu*	
2d>3	*ʔiphrɵki*	*ʔiphrɵkiti*	*phrɵkije*
2n>3	*ʔiphrô:ni*	*ʔiphrɵktɛnu*	*phrɵknuje*
3s>3s	*phrɵ:gʉ*	*phrɵ:ktɛ*	
3>3(d)	*phrɵ:ksu*	*phrɵ:ktɛsu*	
3>3(p)	*phrɵ:knu*	*phrɵ:ktɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiphrô:ŋʌ*	*ʔiphrɵkʌtʌ*	*phrɵkʌje*
2/3d>1s	*ʔiphrô:ŋʌsu*	*ʔiphrɵkʌtʌsu*	*phrɵkʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiphrô:ŋʌnu*	*ʔiphrɵkʌtʌnu*	*phrɵkʌnuje*
2/3>1di	*ʔiphrɵki*	*ʔiphrɵkiti*	
2/3>1de	*ʔiphrɵku*	*ʔiphrɵkutu*	*phrɵkuje*
2/3>1pi	*ʔiphrokki*	*ʔiphroktiki*	
2/3>1pe	*ʔiphrokkʌ*	*ʔiphroktʌkʌ*	*phrokkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiphrô:*	*ʔiphrɵktɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiphrɵki*	*ʔiphrɵkiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiphrô:ni*	*ʔiphrɵktɛnu*	
1s>2s	*phrô:nɛ*	*phrôntɛni*	
1s>2d	*phrônsu*	*phrôntɛnsu*	
1s>2p	*phrônnu*	*phrôntɛnnu*	

Table 198: . Transitive verb *lom* "look for"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*lomu*	*lomutʌ*	
1s>3d	*lomusu*	*lomutʌsu*	
1s>3p	*lomunu*	*lomutʌnu*	
1di>3	*lɵmi*	*lɵmiti*	
1de>3	*lɵmu*	*lɵmutu*	
1pi>3	*loɔmki*	*loɔmtiki*	
1pe>3	*loɔmkʌ*	*loɔmtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔilɵ:mʉ*	*ʔilɵ̂mtɛ*	*lɵ:me*
2s>3d	*ʔilɵ̂msu*	*ʔilɵ̂mtɛsu*	
2s>3p	*ʔilɵ̂mnu*	*ʔilɵ̂mtɛnu*	
2d>3	*ʔilɵmi*	*ʔilɵmiti*	*lɵmije*
2n>3	*ʔiloɔmni*	*ʔilɵmtɛnu*	*lɵmnuje*
3s>3s	*lɵ:mʉ*	*lɵ̂mtɛ*	
3>3(d)	*lɵ̂msu*	*lɵ̂mtɛsu*	
3>3(p)	*lɵ̂mnu*	*lɵ̂mtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiloɔmŋʌ*	*ʔilɵmʌtʌ*	*lɵmʌje*
2/3d>1s	*ʔiloɔmŋʌsu*	*ʔilɵmʌtʌsu*	*lɵmʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiloɔmŋʌnu*	*ʔilɵmʌtʌnu*	*lɵmʌnuje*
2/3>1di	*ʔilɵmi*	*ʔilɵmiti*	
2/3>1de	*ʔilɵmu*	*ʔilɵmutu*	*lɵmuje*
2/3>1pi	*ʔiloɔmki*	*ʔiloɔmtiki*	
2/3>1pe	*ʔiloɔmkʌ*	*ʔiloɔmtʌkʌ*	*loɔmkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiloɔm*	*ʔilɵ̂mtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔilɵmi*	*ʔilɵmiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiloɔmni*	*ʔilɵmtɛnu*	
1s>2s	*loɔmnɛ*	*loɔmtɛni*	
1s>2d	*loɔ̂msu*	*loɔmtɛnsu*	
1s>2p	*loɔ̂mnu*	*loɔmtɛnnu*	

Table 199: . Transitive verb *tsoŋ* "add"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*tsoŋu*	*tsoŋutʌ*	
1s>3d	*tsoŋusu*	*tsoŋutʌsu*	
1s>3p	*tsoŋunu*	*tsoŋutʌnu*	
1di>3	*tsɵŋi*	*tsɵŋiti*	
1de>3	*tsɵŋu*	*tsɵŋutu*	
1pi>3	*tsoŋki*	*tsoŋtiki*	
1pe>3	*tsoŋkʌ*	*tsoŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔitsɵ:ŋʉ*	*ʔitsɵ̂ŋtɛ*	*tsɵ:ŋe*
2s>3d	*ʔitsɵ̂ŋsu*	*ʔitsɵ̂ŋtɛsu*	
2s>3p	*ʔitsɵ̂ŋnu*	*ʔitsɵ̂ŋtɛnu*	
2d>3	*ʔitsɵŋi*	*ʔitsɵŋiti*	*tsɵŋije*
2n>3	*ʔitsō:ni*	*ʔitsɵŋtɛnu*	*tsɵŋnuje*
3s>3s	*tsɵ:ŋʉ*	*tsɵ̂ŋtɛ*	
3>3(d)	*tsɵ̂ŋsu*	*tsɵ̂ŋtɛsu*	
3>3(p)	*tsɵ̂ŋnu*	*tsɵ̂ŋtɛnu*	

Table 200: . Transitive verb *khor* "fry"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*khoru*	*khorutʌ*	
1s>3d	*khorusu*	*khorutʌsu*	
1s>3p	*khorunu*	*khorutʌnu*	
1di>3	*khəri*	*khəriti*	
1de>3	*khəru*	*khərutu*	
1pi>3	*khoɔrki*	*khoɔrtiki*	
1pe>3	*khoɔrkʌ*	*khoɔrtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikhəːrʉ*	*ʔikhə̂rtɛ*	*khəːre*
2s>3d	*ʔikhə̂rsu*	*ʔikhə̂rtɛsu*	
2s>3p	*ʔikhə̂rnu*	*ʔikhə̂rtɛnu*	
2d>3	*ʔikhəri*	*ʔikhəriti*	*khərije*
2n>3	*ʔikhoɔrni*	*ʔikhərtɛnu*	*khərnuje*
3s>3s	*khəːrʉ*	*khə̂rtɛ*	
3>3(d)	*khə̂rsu*	*khə̂rtɛsu*	
3>3(p)	*khə̂rnu*	*khə̂rtɛnu*	

Table 201: . Transitive verb *tol* "push"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*tolu*	*tolutʌ*	
1s>3d	*tolusu*	*tolutʌsu*	
1s>3p	*tolunu*	*tolutʌnu*	
1di>3	*təli*	*təliti*	
1de>3	*təlu*	*təlutu*	
1pi>3	*toɔlki*	*toɔltiki*	
1pe>3	*toɔlkʌ*	*toɔltʌkʌ*	
2s>3s	*ʔitəːlʉ*	*ʔitə̂ltɛ*	*təːle*
2s>3d	*ʔitə̂lsu*	*ʔitə̂ltɛsu*	
2s>3p	*ʔitə̂lnu*	*ʔitə̂ltɛnu*	
2d>3	*ʔitəli*	*ʔitəliti*	*təlije*
2n>3	*ʔitoɔlni*	*ʔitəltɛnu*	*təlnuje*
3s>3s	*təːlʉ*	*tə̂ltɛ*	
3>3(d)	*tə̂lsu*	*tə̂ltɛsu*	
3>3(p)	*tə̂lnu*	*tə̂ltɛnu*	
2/3s>1s	*ʔitoɔlŋʌ*	*ʔitəlʌtʌ*	*təlʌje*
2/3d>1s	*ʔitoɔlŋʌsu*	*ʔitəlʌtʌsu*	*təlʌsuje*
2/3p>1s	*ʔitoɔlŋʌnu*	*ʔitəlʌtʌnu*	*təlʌnuje*
2/3>1di	*ʔitəli*	*ʔitəliti*	
2/3>1de	*ʔitəlu*	*ʔitəlutu*	*təluje*
2/3>1pi	*ʔitoɔlki*	*ʔitoɔltiki*	
2/3>1pe	*ʔitoɔlkʌ*	*ʔitoɔltʌkʌ*	*toɔlkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔitoɔl*	*ʔitə̂ltɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔitəli*	*ʔitəliti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔitoɔlni*	*ʔitəltɛnu*	
1s>2s	*toɔlnɛ*	*toɔltɛni*	
1s>2d	*toɔ̂lsu*	*toɔltɛnsu*	
1s>2p	*toɔ̂lnu*	*toɔltɛnnu*	

Table 202: . Transitive verb *sopt* "beat"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*soɔptu*	*soɔptʌ*	
1s>3d	*soɔptusu*	*soɔptʌsu*	
1s>3p	*soɔptunu*	*soɔptʌnu*	
1di>3	*səpi*	*səpiti*	
1de>3	*səpu*	*səputu*	
1pi>3	*soɔpki*	*soɔptiki*	
1pe>3	*soɔpkʌ*	*soɔptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔisoɔptʉ*	*ʔisoɔptɛ*	*soɔpte*
2s>3d	*ʔisoɔpsu*	*ʔisoɔptɛsu*	
2s>3p	*ʔisoɔpnu*	*ʔisoɔptɛnu*	
2d>3	*ʔisəpi*	*ʔisəpiti*	*səpije*
2n>3	*ʔisoɔ̂mni*	*ʔisəptɛnu*	*səpnuje*
3s>3s	*soɔptʉ*	*soɔptɛ*	
3>3(d)	*soɔpsu*	*soɔptɛsu*	
3>3(p)	*soɔpnu*	*soɔptɛnu*	
2/3s>1s	*ʔisoɔ̂mŋʌ*	*ʔisəpʌtʌ*	*səpʌje*
2/3d>1s	*ʔisoɔ̂mŋʌsu*	*ʔisəpʌtʌsu*	*səpʌsuje*
2/3p>1s	*ʔisoɔ̂mŋʌnu*	*ʔisəpʌtʌnu*	*səpʌnuje*
2/3>1di	*ʔisəpi*	*ʔisəpiti*	
2/3>1de	*ʔisəpu*	*ʔisəputu*	*səpuje*
2/3>1pi	*ʔisoɔpki*	*ʔisoɔptiki*	
2/3>1pe	*ʔisoɔpkʌ*	*ʔisoɔptʌkʌ*	*soɔpkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔisoɔp*	*ʔisəptɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔisəpi*	*ʔisəpiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔisoɔ̂mni*	*ʔisəptɛnu*	
1s>2s	*soɔ̂mnɛ*	*soɔ̂mtɛni*	
1s>2d	*soɔ̂msu*	*soɔ̂mtɛnsu*	
1s>2p	*soɔ̂mnu*	*soɔ̂mtɛnnu*	

Table 203: . Transitive verb *bhrott* "call"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*bhroɔttu*	*bhroɔttʌ*	
1s>3d	*bhroɔttusu*	*bhroɔttʌsu*	
1s>3p	*bhroɔttunu*	*bhroɔttʌnu*	
1di>3	*bhrɵtsi*	*bhrɵsti*	
1de>3	*bhrɵtsu*	*bhrɵstu*	
1pi>3	*bhroɔçki*	*bhroɔçtiki*	
1pe>3	*bhroɔçkʌ*	*bhroɔçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔibhroɔttʉ*	*ʔibhroɔttɛ*	*bhroɔtte*
2s>3d	*ʔibhroɔtsu*	*ʔibhroɔttɛsu*	
2s>3p	*ʔibhroɔtnu*	*ʔibhroɔttɛnu*	
2d>3	*ʔibhrɵtsi*	*ʔibhrɵsti*	*bhrɵtsije*
2n>3	*ʔibhroɔ̂nni*	*ʔibhrɵstɛnu*	*bhrɵsnuje*
3s>3s	*bhroɔttʉ*	*bhroɔttɛ*	
3>3(d)	*bhroɔtsu*	*bhroɔttɛsu*	
3>3(p)	*bhroɔtnu*	*bhroɔttɛnu*	
2/3s>1s	*ʔibhroɔ̂jŋʌ*	*ʔibhrɵstʌ*	*bhrɵtsʌje*
2/3d>1s	*ʔibhroɔ̂jŋʌsu*	*ʔibhrɵstʌsu*	*bhrɵtsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔibhroɔ̂jŋʌnu*	*ʔibhrɵstʌnu*	*bhrɵtsʌnuje*
2/3>1di	*ʔibhrɵtsi*	*ʔibhrɵsti*	
2/3>1de	*ʔibhrɵtsu*	*ʔibhrɵstu*	*bhrɵtsuje*
2/3>1pi	*ʔibhroɔçki*	*ʔibhroɔçtiki*	
2/3>1pe	*ʔibhroɔçkʌ*	*ʔibhroɔçtʌkʌ*	*bhroɔçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔibhroɔ̂j*	*ʔibhrɵstɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔibhrɵtsi*	*ʔibhrɵsti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔibhroɔ̂nni*	*ʔibhrɵstɛnu*	
1s>2s	*bhroɔ̂nnɛ*	*bhroɔ̂ntɛni*	
1s>2d	*bhroɔ̂nsu*	*bhroɔ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*bhroɔ̂nnu*	*bhroɔ̂ntɛnnu*	

Table 204: . Transitive verb *ɦokt* "shout at"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ɦoktu*	*ɦoktʌ*	
1s>3d	*ɦoktusu*	*ɦoktʌsu*	
1s>3p	*ɦoktunu*	*ɦoktʌnu*	
1di>3	*ɦɵki*	*ɦɵkiti*	
1de>3	*ɦɵku*	*ɦɵkutu*	
1pi>3	*ɦokki*	*ɦoktiki*	
1pe>3	*ɦokkʌ*	*ɦoktʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiɦoktʉ*	*ʔiɦoktɛ*	*ɦokte*
2s>3d	*ʔiɦoksu*	*ʔiɦoktɛsu*	
2s>3p	*ʔiɦoknu*	*ʔiɦoktɛnu*	
2d>3	*ʔiɦɵki*	*ʔiɦɵkiti*	*ɦɵkije*
2n>3	*ʔiɦôːni*	*ʔiɦɵktɛnu*	*ɦɵknuje*
3s>3s	*ɦoktʉ*	*ɦoktɛ*	
3>3(d)	*ɦoksu*	*ɦoktɛsu*	
3>3(p)	*ɦoknu*	*ɦoktɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiɦôːŋʌ*	*ʔiɦɵkʌtʌ*	*ɦɵkʌje*
2/3d>1s	*ʔiɦôːŋʌsu*	*ʔiɦɵkʌtʌsu*	*ɦɵkʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiɦôːŋʌnu*	*ʔiɦɵkʌtʌnu*	*ɦɵkʌnuje*
2/3>1di	*ʔiɦɵki*	*ʔiɦɵkiti*	
2/3>1de	*ʔiɦɵku*	*ʔiɦɵkutu*	*ɦɵkuje*
2/3>1pi	*ʔiɦokki*	*ʔiɦoktiki*	
2/3>1pe	*ʔiɦokkʌ*	*ʔiɦoktʌkʌ*	*ɦokkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiɦôː*	*ʔiɦɵktɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiɦɵki*	*ʔiɦɵkiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiɦôːni*	*ʔiɦɵktɛnu*	
1s>2s	*ɦôːnɛ*	*ɦôntɛni*	
1s>2d	*ɦônsu*	*ɦôntɛnsu*	
1s>2p	*ɦônnu*	*ɦôntɛnnu*	

Table 205: . Detransitive verb *ʔomt* "ripen"

	non-past	past
3s	*ʔoɔmdʉ*	*ʔoɔ̂mtɛ*

Table 206: . Transitive verb *bont* "touch"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*boɔndu*	*boɔ̂ntʌ*	
1s>3d	*boɔndusu*	*boɔ̂ntʌsu*	
1s>3p	*boɔndunu*	*boɔ̂ntʌnu*	
1di>3	*bɵːtsi*	*bɵːsti*	
1de>3	*bɵːtsu*	*bɵːstu*	
1pi>3	*boɔjki*	*boɔjtiki*	
1pe>3	*boɔjkʌ*	*boɔjtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiboɔndʉ*	*ʔiboɔ̂ntɛ*	*boɔnde*
2s>3d	*ʔiboɔ̂nsu*	*ʔiboɔ̂ntɛsu*	
2s>3p	*ʔiboɔ̂nnu*	*ʔiboɔ̂ntɛnu*	
2d>3	*ʔibɵːtsi*	*ʔibɵːsti*	*bɵːtsije*
2n>3	*ʔiboɔjni*	*ʔibɵːstɛnu*	*bɵːsnuje*
3s>3s	*boɔndʉ*	*boɔ̂ntɛ*	
3>3(d)	*boɔ̂nsu*	*boɔ̂ntɛsu*	
3>3(p)	*boɔ̂nnu*	*boɔ̂ntɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiboɔjŋʌ*	*ʔibɵːstʌ*	*bɵːtsʌje*
2/3d>1s	*ʔiboɔjŋʌsu*	*ʔibɵːstʌsu*	*bɵːtsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiboɔjŋʌnu*	*ʔibɵːstʌnu*	*bɵːtsʌnuje*
2/3>1di	*ʔibɵːtsi*	*ʔibɵːsti*	
2/3>1de	*ʔibɵːtsu*	*ʔibɵːstu*	*bɵːtsuje*
2/3>1pi	*ʔiboɔjki*	*ʔiboɔjtiki*	
2/3>1pe	*ʔiboɔjkʌ*	*ʔiboɔjtʌkʌ*	*boɔjkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiboɔj*	*ʔibɵːstɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔibɵːtsi*	*ʔibɵːsti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiboɔjni*	*ʔibɵːstɛnu*	
1s>2s	*boɔjnɛ*	*boɔjtɛni*	
1s>2d	*boɔ̂jsu*	*boɔjtɛnsu*	
1s>2p	*boɔ̂jnu*	*boɔjtɛnnu*	

Table 207: . Transitive verb *noŋt* "accuse"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*nondu*	*nôntʌ*	
1s>3d	*nondusu*	*nôntʌsu*	
1s>3p	*nondunu*	*nôntʌnu*	
1di>3	*nɵŋi*	*nɵŋiti*	
1de>3	*nɵŋu*	*nɵŋutu*	
1pi>3	*noŋki*	*noŋtiki*	
1pe>3	*noŋkʌ*	*noŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔinondʉ*	*ʔinôntɛ*	*nonde*
2s>3d	*ʔinônsu*	*ʔinôntɛsu*	
2s>3p	*ʔinônnu*	*ʔinôntɛnu*	
2d>3	*ʔinɵŋi*	*ʔinɵŋiti*	*nɵŋije*
2n>3	*ʔinō:ni*	*ʔinɵŋtɛnu*	*nɵŋnuje*
3s>3s	*nondʉ*	*nôntɛ*	
3>3(d)	*nônsu*	*nôntɛsu*	
3>3(p)	*nônnu*	*nôntɛnu*	
2/3s>1s	*ʔinō:ŋʌ*	*ʔinɵŋʌtʌ*	*nɵŋʌje*
2/3d>1s	*ʔinō:ŋʌsu*	*ʔinɵŋʌtʌsu*	*nɵŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔinō:ŋʌnu*	*ʔinɵŋʌtʌnu*	*nɵŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔinɵŋi*	*ʔinɵŋiti*	
2/3>1de	*ʔinɵŋu*	*ʔinɵŋutu*	*nɵŋuje*
2/3>1pi	*ʔinoŋki*	*ʔinoŋtiki*	
2/3>1pe	*ʔinoŋkʌ*	*ʔinoŋtʌkʌ*	*noŋkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔinoŋ*	*ʔinêŋtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔinɵŋi*	*ʔinɵŋiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔinō:ni*	*ʔinɵŋtɛnu*	
1s>2s	*nō:nɛ*	*nontɛni*	
1s>2d	*nônsu*	*nontɛnsu*	
1s>2p	*nônnu*	*nontɛnnu*	

Table 208: . Transitive verb *dhort* "be useful for"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*dhoɔrdu*	*dhoɔ̂rtʌ*	
1s>3d	*dhoɔrdusu*	*dhoɔ̂rtʌsu*	
1s>3p	*dhoɔrdunu*	*dhoɔ̂rtʌnu*	
1di>3	*dhɵri*	*dhɵriti*	
1de>3	*dhɵru*	*dhɵrutu*	
1pi>3	*dhoɔrki*	*dhoɔrtiki*	
1pe>3	*dhoɔrkʌ*	*dhoɔrtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔidhoɔrdʉ*	*ʔidhoɔ̂rtɛ*	*dhoɔrde*
2s>3d	*ʔidhoɔ̂rsu*	*ʔidhoɔ̂rtɛsu*	
2s>3p	*ʔidhoɔ̂rnu*	*ʔidhoɔ̂rtɛnu*	
2d>3	*ʔidhɵri*	*ʔidhɵriti*	*dhɵrije*
2n>3	*ʔidhoɔrni*	*ʔidhɵrtɛnu*	*dhɵrnuje*
3s>3s	*dhoɔrdʉ*	*dhoɔ̂rtɛ*	
3>3(d)	*dhoɔ̂rsu*	*dhoɔ̂rtɛsu*	
3>3(p)	*dhoɔ̂rnu*	*dhoɔ̂rtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔidhoɔrŋʌ*	*ʔidhɵrʌtʌ*	*dhɵrʌje*
2/3d>1s	*ʔidhoɔrŋʌsu*	*ʔidhɵrʌtʌsu*	*dhɵrʌsuje*
2/3p>1s	*ʔidhoɔrŋʌnu*	*ʔidhɵrʌtʌnu*	*dhɵrʌnuje*
2/3>1di	*ʔidhɵri*	*ʔidhɵriti*	
2/3>1de	*ʔidhɵru*	*ʔidhɵrutu*	*dhɵruje*
2/3>1pi	*ʔidhoɔrki*	*ʔidhoɔrtiki*	
2/3>1pe	*ʔidhoɔrkʌ*	*ʔidhoɔrtʌkʌ*	*dhoɔrkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔidhoɔr*	*ʔidhɵ̂rtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔidhɵri*	*ʔidhɵriti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔidhoɔrni*	*ʔidhɵrtɛnu*	
1s>2s	*dhoɔrnɛ*	*dhoɔrtɛni*	
1s>2d	*dhoɔ̂rsu*	*dhoɔrtɛnsu*	
1s>2p	*dhoɔ̂rnu*	*dhoɔrtɛnnu*	

Table 209: . Transitive verb *kolt* "chase"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*koɔldu*	*koɔ̂ltʌ*	
1s>3d	*koɔldusu*	*koɔ̂ltʌsu*	
1s>3p	*koɔldunu*	*koɔ̂ltʌnu*	
1di>3	*kɵli*	*kɵliti*	
1de>3	*kɵlu*	*kɵlutu*	
1pi>3	*koɔlki*	*koɔltiki*	
1pe>3	*koɔlkʌ*	*koɔltʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikoɔldʉ*	*ʔikoɔ̂ltɛ*	*koɔlde*
2s>3d	*ʔikoɔ̂lsu*	*ʔikoɔ̂ltɛsu*	
2s>3p	*ʔikoɔ̂lnu*	*ʔikoɔ̂ltɛnu*	
2d>3	*ʔikɵli*	*ʔikɵliti*	*kɵlije*
2n>3	*ʔikoɔlni*	*ʔikɵltɛnu*	*kɵlnuje*
3s>3s	*koɔldʉ*	*koɔ̂ltɛ*	
3>3(d)	*koɔ̂lsu*	*koɔ̂ltɛsu*	
3>3(p)	*koɔ̂lnu*	*koɔ̂ltɛnu*	
2/3s>1s	*ʔikoɔlŋʌ*	*ʔikɵlʌtʌ*	*kɵlʌje*
2/3d>1s	*ʔikoɔlŋʌsu*	*ʔikɵlʌtʌsu*	*kɵlʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikoɔlŋʌnu*	*ʔikɵlʌtʌnu*	*kɵlʌnuje*
2/3>1di	*ʔikɵli*	*ʔikɵliti*	
2/3>1de	*ʔikɵlu*	*ʔikɵlutu*	*kɵluje*
2/3>1pi	*ʔikoɔlki*	*ʔikoɔltiki*	
2/3>1pe	*ʔikoɔlkʌ*	*ʔikoɔltʌkʌ*	*koɔlkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikoɔl*	*ʔikêltɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikɵli*	*ʔikɵliti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikoɔlni*	*ʔikɵltɛnu*	
1s>2s	*koɔlnɛ*	*koɔltɛni*	
1s>2d	*koɔ̂lsu*	*koɔltɛnsu*	
1s>2p	*koɔ̂lnu*	*koɔltɛnnu*	

Table 210: . Intransitive verb *su* "itch"

	non-past	past	imperative
1s	*sʉŋʌ*	*sʉŋʌtʌ*	
1di	*sʉji*	*sʉ̂iti*	
1de	*sʉju*	*sʉ̂itu*	
1pi	*sʉki*	*sʉktiki*	
1pe	*sʉkʌ*	*sʉktʌkʌ*	
2s	*ʔisʉ*	*ʔisu:tɛ*	*su:je*
2d	*ʔisʉji*	*ʔisʉ̂iti*	*sʉ̂ije*
2n	*ʔisʉni*	*ʔisutnu*	*sʉ̂nje*
3s	*sʉ*	*su:tɛ*	
3d	*sʉji*	*sʉ̂iti*	
3n	*sʉnu*	*sutnu*	

Table 211: . Intransitive verb *ɦʉt* "burn"

	non-past	past
3s	*ɦʌ̂j*	*ɦʉstɛ*

Table 212: . Intransitive verb *ʥhuk* "escape"

	non-past	past	imperative
1s	*ʥhû:ŋʌ*	*ʥhʉkʌtʌ*	
1di	*ʥhʉki*	*ʥhʉkiti*	
1de	*ʥhʉku*	*ʥhʉkutu*	
1pi	*ʥhukki*	*ʥhuktiki*	
1pe	*ʥhukkʌ*	*ʥhuktʌkʌ*	
2s	*ʔiʥhû:*	*ʔiʥhʉktɛ*	*ʥhʉkje*
2d	*ʔiʥhʉki*	*ʔiʥhʉkiti*	*ʥhʉkije*
2n	*ʔiʥhû:ni*	*ʔiʥhʉktɛnu*	*ʥhʉknuje*
3s	*ʥhû:*	*ʥhʉktɛ*	
3d	*ʥhʉki*	*ʥhʉkiti*	
3n	*ʥhû:nu*	*ʥhʉktɛnu*	

Table 213: . Intransitive verb *ghrum* "be tired"

	non-past	past	imperative
1s	*ghrʌmŋʌ*	*ghrʉmʌtʌ*	
1di	*ghrʉmi*	*ghrʉmiti*	
1de	*ghrʉmu*	*ghrʉmutu*	
1pi	*ghrʌmki*	*ghrʌmtiki*	
1pe	*ghrʌmkʌ*	*ghrʌmtʌkʌ*	
2s	*ʔighrʌm*	*ʔighrʉ̂mtɛ*	*ghrʉ̂mje*
2d	*ʔighrʉmi*	*ʔighrʉmiti*	*ghrʉmije*
2n	*ʔighrʌmni*	*ʔighrʉmtɛnu*	*ghrʉmnuje*
3s	*ghrʌm*	*ghrʉ̂mtɛ*	
3d	*ghrʉmi*	*ghrʉmiti*	
3n	*ghrʌmnu*	*ghrʉmtɛnu*	

Table 214: . Intransitive verb *khun* "fall down"

	non-past	past	imperative
1s	*khʌjŋʌ*	*khʉ:stʌ*	
1di	*khʉ:ʦi*	*khʉ:sti*	
1de	*khʉ:ʦu*	*khʉ:stu*	
1pi	*khʌjki*	*khʌjtiki*	
1pe	*khʌjkʌ*	*khʌjtʌkʌ*	
2s	*ʔikhʌj*	*ʔikhʉ:stɛ*	*khʉ:ʦe*
2d	*ʔikhʉ:ʦi*	*ʔikhʉ:sti*	*khʉ:ʦije*
2n	*ʔikhʌjni*	*ʔikhʉ:stɛnu*	*khʉ:snuje*
3s	*khʌj*	*khʉ:stɛ*	
3d	*khʉ:ʦi*	*khʉ:sti*	
3n	*khʌjnu*	*khʉ:stɛnu*	

Table 215: . Intransitive verb *ghur* "run"

	non-past	past	imperative
1s	*ghʌrŋʌ*	*ghʉrʌtʌ*	
1di	*ghʉri*	*ghʉriti*	
1de	*ghʉru*	*ghʉrutu*	
1pi	*ghʌrki*	*ghʌrtiki*	
1pe	*ghʌrkʌ*	*ghʌrtʌkʌ*	
2s	*ʔighʌr*	*ʔighʉ̂rtɛ*	*ghʉ̂rje*
2d	*ʔighʉri*	*ʔighʉriti*	*ghʉrije*
2n	*ʔighʌrni*	*ʔighʉrtɛnu*	*ghʉrnuje*
3s	*ghʌr*	*ghʉ̂rtɛ*	
3d	*ghʉri*	*ghʉriti*	
3n	*ghʌrnu*	*ghʉrtɛnu*	

Table 216: . Transitive verb *ʔu* "take care"

	non-past	past	imperative
1s	*ʔʉŋʌ*	*ʔʉ̂ŋtʌ*	
1di	*ʔʉji*	*ʔʉ̂iti*	
1de	*ʔʉju*	*ʔʉ̂itu*	
1pi	*ʔʉki*	*ʔʉktiki*	
1pe	*ʔʉkʌ*	*ʔʉktʌkʌ*	
2s	*ʔiʔʉ*	*ʔiʔʉtɛ*	*ʔʉje*
2d	*ʔiʔʉji*	*ʔiʔʉ̂iti*	*ʔʉ̂ije*
2n	*ʔiʔʉni*	*ʔiʔutnu*	*ʔûnje*
3s	*ʔʉ*	*ʔʉtɛ*	
3d	*ʔʉsu*	*ʔʉtsu*	
3n	*ʔʉnu*	*ʔʉtnu*	
2/3s>1s	*ʔiʔʉŋʌ*	*ʔiʔʉŋʌtʌ*	*ʔʉŋʌje*
2/3d>1s	*ʔiʔʉŋʌsu*	*ʔiʔʉŋʌtʌsu*	*ʔʉŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiʔʉŋʌnu*	*ʔiʔʉŋʌtʌnu*	*ʔʉŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔiʔʉji*	*ʔiʔʉ̂iti*	
2/3>1de	*ʔiʔʉju*	*ʔiʔʉ̂itu*	*ʔʉije*
2/3>1pi	*ʔiʔʉki*	*ʔiʔʉktiki*	
2/3>1pe	*ʔiʔʉkʌ*	*ʔiʔʉktʌkʌ*	*ʔʉkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiʔʉ*	*ʔiʔuːtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiʔʉji*	*ʔiʔʉ̂iti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiʔʉni*	*ʔiʔutnu*	
1s>2s	*ʔʉnɛ*	*ʔʉ̂ntɛni*	
1s>2d	*ʔʉ̂nsu*	*ʔʉ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*ʔʉ̂nnu*	*ʔʉ̂ntɛnnu*	

Table 217: . Transitive verb *gup* "hide"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*gubu*	*gubutʌ*	
1s>3d	*gubusu*	*gubutʌsu*	
1s>3p	*gubunu*	*gubutʌnu*	
1di>3	*gʉpi*	*gʉpiti*	
1de>3	*gʉpu*	*gʉputu*	
1pi>3	*gʌpki*	*gʌptiki*	
1pe>3	*gʌpkʌ*	*gʌptʌkʌ*	
2s>3s	*ʔigʉ:bʉ*	*ʔigʉ:ptɛ*	*gʉ:be*
2s>3d	*ʔigʉ:psu*	*ʔigʉ:ptɛsu*	
2s>3p	*ʔigʉ:pnu*	*ʔigʉ:ptɛnu*	
2d>3	*ʔigʉpi*	*ʔigʉpiti*	*gʉpije*
2n>3	*ʔigʌ̂mni*	*ʔigʉptɛnu*	*gʉpnuje*
3s>3s	*gʉ:bʉ*	*gʉ:ptɛ*	
3>3(d)	*gʉ:psu*	*gʉ:ptɛsu*	
3>3(p)	*gʉ:pnu*	*gʉ:ptɛnu*	
2/3s>1s	*ʔigʌ̂mŋʌ*	*ʔigʉpʌtʌ*	*gʉpʌje*
2/3d>1s	*ʔigʌ̂mŋʌsu*	*ʔigʉpʌtʌsu*	*gʉpʌsuje*
2/3p>1s	*ʔigʌ̂mŋʌnu*	*ʔigʉpʌtʌnu*	*gʉpʌnuje*
2/3>1di	*ʔigʉpi*	*ʔigʉpiti*	
2/3>1de	*ʔigʉpu*	*ʔigʉputu*	*gʉpuje*
2/3>1pi	*ʔigʌpki*	*ʔigʌptiki*	
2/3>1pe	*ʔigʌpkʌ*	*ʔigʌptʌkʌ*	*gʌpkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔigʌp*	*ʔigʉptɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔigʉpi*	*ʔigʉpiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔigʌ̂mni*	*ʔigʉptɛnu*	
1s>2s	*gʌ̂mnɛ*	*gʌ̂mtɛni*	
1s>2d	*gʌ̂msu*	*gʌ̂mtɛnsu*	
1s>2p	*gʌ̂mnu*	*gʌ̂mtɛnnu*	

Table 218: . Transitive verb *lut* "tell"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ludu*	*lû:tʌ*	
1s>3d	*ludusu*	*lû:tʌsu*	
1s>3p	*ludunu*	*lû:tʌnu*	
1di>3	*lʉtsi*	*lʉsti*	
1de>3	*lʉtsu*	*lʉstu*	
1pi>3	*lʌçki*	*lʌçtiki*	
1pe>3	*lʌçkʌ*	*lʌçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔilʉ:dʉ*	*ʔilʉ̂:tɛ*	*lʉ:de*
2s>3d	*ʔilʉ:tsu*	*ʔilʉ̂:tɛsu*	
2s>3p	*ʔilʉ:tnu*	*ʔilʉ̂:tɛnu*	
2d>3	*ʔilʉtsi*	*ʔilʉsti*	*lʉtsije*
2n>3	*ʔilʌ̂nni*	*ʔilʉstɛnu*	*lʉsnuje*
3s>3s	*lʉ:dʉ*	*lʉ̂:tɛ*	
3>3(d)	*lʉ:tsu*	*lʉ̂:tɛsu*	
3>3(p)	*lʉ:tnu*	*lʉ̂:tɛnu*	
2/3s>1s	*ʔilʌ̂jŋʌ*	*ʔilʉstʌ*	*lʉtsʌje*
2/3d>1s	*ʔilʌ̂jŋʌsu*	*ʔilʉstʌsu*	*lʉtsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔilʌ̂jŋʌnu*	*ʔilʉstʌnu*	*lʉtsʌnuje*
2/3>1di	*ʔilʉtsi*	*ʔilʉsti*	
2/3>1de	*ʔilʉtsu*	*ʔilʉstu*	*lʉtsuje*
2/3>1pi	*ʔilʌçki*	*ʔilʌçtiki*	
2/3>1pe	*ʔilʌçkʌ*	*ʔilʌçtʌkʌ*	*lʌçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔilʌ̂j*	*ʔilʉstɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔilʉtsi*	*ʔilʉsti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔilʌ̂nni*	*ʔilʉstɛnu*	
1s>2s	*lʌ̂nnɛ*	*lʌ̂ntɛni*	
1s>2d	*lʌ̂nsu*	*lʌ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*lʌ̂nnu*	*lʌ̂ntɛnnu*	

Table 219: . Transitive verb *phuk* "wake up"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*phugu*	*phugutʌ*	
1s>3d	*phugusu*	*phugutʌsu*	
1s>3p	*phugunu*	*phugutʌnu*	
1di>3	*phʉki*	*phʉkiti*	
1de>3	*phʉku*	*phʉkutu*	
1pi>3	*phukki*	*phuktiki*	
1pe>3	*phukkʌ*	*phuktʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiphʉːgʉ*	*ʔiphʉːktɛ*	*phʉːge*
2s>3d	*ʔiphʉːksu*	*ʔiphʉːktɛsu*	
2s>3p	*ʔiphʉːknu*	*ʔiphʉːktɛnu*	
2d>3	*ʔiphʉki*	*ʔiphʉkiti*	*phʉkije*
2n>3	*ʔiphûːni*	*ʔiphʉktɛnu*	*phʉknuje*
3s>3s	*phʉːgʉ*	*phʉːktɛ*	
3>3(d)	*phʉːksu*	*phʉːktɛsu*	
3>3(p)	*phʉːknu*	*phʉːktɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiphûːŋʌ*	*ʔiphʉkʌtʌ*	*phʉkʌje*
2/3d>1s	*ʔiphûːŋʌsu*	*ʔiphʉkʌtʌsu*	*phʉkʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiphûːŋʌnu*	*ʔiphʉkʌtʌnu*	*phʉkʌnuje*
2/3>1di	*ʔiphʉki*	*ʔiphʉkiti*	
2/3>1de	*ʔiphʉku*	*ʔiphʉkutu*	*phʉkuje*
2/3>1pi	*ʔiphukki*	*ʔiphuktiki*	
2/3>1pe	*ʔiphukkʌ*	*ʔiphuktʌkʌ*	*phukkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiphûː*	*ʔiphʉktɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiphʉki*	*ʔiphʉkiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiphûːni*	*ʔiphʉktɛnu*	
1s>2s	*phûːnɛ*	*phûntɛni*	
1s>2d	*phûnsu*	*phûntɛnsu*	
1s>2p	*phûnnu*	*phûntɛnnu*	

Table 220: . Transitive verb *dum* "meet"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*dumu*	*dumutʌ*	
1s>3d	*dumusu*	*dumutʌsu*	
1s>3p	*dumunu*	*dumutʌnu*	
1di>3	*dʉmi*	*dʉmiti*	
1de>3	*dʉmu*	*dʉmutu*	
1pi>3	*dʌmki*	*dʌmtiki*	
1pe>3	*dʌmkʌ*	*dʌmtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔidʉːmʉ*	*ʔidʉ̂mtɛ*	*dʉːme*
2s>3d	*ʔidʉ̂msu*	*ʔidʉ̂mtɛsu*	
2s>3p	*ʔidʉ̂mnu*	*ʔidʉ̂mtɛnu*	
2d>3	*ʔidʉmi*	*ʔidʉmiti*	*dʉmije*
2n>3	*ʔidʌmni*	*ʔidʉmtɛnu*	*dʉmnuje*
3s>3s	*dʉːmʉ*	*dʉ̂mtɛ*	
3>3(d)	*dʉ̂msu*	*dʉ̂mtɛsu*	
3>3(p)	*dʉ̂mnu*	*dʉ̂mtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔidʌmŋʌ*	*ʔidʉmʌtʌ*	*dʉmʌje*
2/3d>1s	*ʔidʌmŋʌsu*	*ʔidʉmʌtʌsu*	*dʉmʌsuje*
2/3p>1s	*ʔidʌmŋʌnu*	*ʔidʉmʌtʌnu*	*dʉmʌnuje*
2/3>1di	*ʔidʉmi*	*ʔidʉmiti*	
2/3>1de	*ʔidʉmu*	*ʔidʉmutu*	*dʉmuje*
2/3>1pi	*ʔidʌmki*	*ʔidʌmtiki*	
2/3>1pe	*ʔidʌmkʌ*	*ʔidʌmtʌkʌ*	*dʌmkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔidʌm*	*ʔidʉ̂mtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔidʉmi*	*ʔidʉmiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔidʌmni*	*ʔidʉmtɛnu*	
1s>2s	*dʌmnɛ*	*dʌmtɛni*	
1s>2d	*dʌ̂msu*	*dʌmtɛnsu*	
1s>2p	*dʌ̂mnu*	*dʌmtɛnnu*	

Table 221: . Transitive verb *ɦuŋ* "wait"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ɦuŋu*	*ɦuŋutʌ*	
1s>3d	*ɦuŋusu*	*ɦuŋutʌsu*	
1s>3p	*ɦuŋunu*	*ɦuŋutʌnu*	
1di>3	*ɦʉŋi*	*ɦʉŋiti*	
1de>3	*ɦʉŋu*	*ɦʉŋutu*	
1pi>3	*ɦuŋki*	*ɦuŋtiki*	
1pe>3	*ɦuŋkʌ*	*ɦuŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiɦʉːŋʉ*	*ʔiɦʉ̂ŋtɛ*	*ɦʉːŋe*
2s>3d	*ʔiɦʉ̂ŋsu*	*ʔiɦʉ̂ŋtɛsu*	
2s>3p	*ʔiɦʉ̂ŋnu*	*ʔiɦʉ̂ŋtɛnu*	
2d>3	*ʔiɦʉŋi*	*ʔiɦʉŋiti*	*ɦʉŋije*
2n>3	*ʔiɦʉ̄ːni*	*ʔiɦʉŋtɛnu*	*ɦʉŋnuje*
3s>3s	*ɦʉːŋʉ*	*ɦʉ̂ŋtɛ*	
3>3(d)	*ɦʉ̂ŋsu*	*ɦʉ̂ŋtɛsu*	
3>3(p)	*ɦʉ̂ŋnu*	*ɦʉ̂ŋtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiɦʉ̄ːŋʌ*	*ʔiɦʉŋʌtʌ*	*ɦʉŋʌje*
2/3d>1s	*ʔiɦʉ̄ːŋʌsu*	*ʔiɦʉŋʌtʌsu*	*ɦʉŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiɦʉ̄ːŋʌnu*	*ʔiɦʉŋʌtʌnu*	*ɦʉŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔiɦʉŋi*	*ʔiɦʉŋiti*	
2/3>1de	*ʔiɦʉŋu*	*ʔiɦʉŋutu*	*ɦʉŋuje*
2/3>1pi	*ʔiɦuŋki*	*ʔiɦuŋtiki*	
2/3>1pe	*ʔiɦuŋkʌ*	*ʔiɦuŋtʌkʌ*	*ɦuŋkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiɦuŋ*	*ʔiɦʉ̂ŋtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiɦʉŋi*	*ʔiɦʉŋiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiɦʉ̄ːni*	*ʔiɦʉŋtɛnu*	
1s>2s	*ɦʉ̄ːnɛ*	*ɦuntɛni*	
1s>2d	*ɦʉ̂nsu*	*ɦuntɛnsu*	
1s>2p	*ɦʉ̂nnu*	*ɦuntɛnnu*	

Table 222: . Transitive verb *sur* "wash"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*suru*	*surutʌ*	
1s>3d	*surusu*	*surutʌsu*	
1s>3p	*surunu*	*surutʌnu*	
1di>3	*sʉri*	*sʉriti*	
1de>3	*sʉru*	*sʉrutu*	
1pi>3	*sʌrki*	*sʌrtiki*	
1pe>3	*sʌrkʌ*	*sʌrtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔisʉːrʉ*	*ʔisʉ̂rtɛ*	*sʉːre*
2s>3d	*ʔisʉ̂rsu*	*ʔisʉ̂rtɛsu*	
2s>3p	*ʔisʉ̂rnu*	*ʔisʉ̂rtɛnu*	
2d>3	*ʔisʉri*	*ʔisʉriti*	*sʉrije*
2n>3	*ʔisʌrni*	*ʔisʉrtɛnu*	*sʉrnuje*
3s>3s	*sʉːrʉ*	*sʉ̂rtɛ*	
3>3(d)	*sʉ̂rsu*	*sʉ̂rtɛsu*	
3>3(p)	*sʉ̂rnu*	*sʉ̂rtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔisʌrŋʌ*	*ʔisʉrʌtʌ*	*sʉrʌje*
2/3d>1s	*ʔisʌrŋʌsu*	*ʔisʉrʌtʌsu*	*sʉrʌsuje*
2/3p>1s	*ʔisʌrŋʌnu*	*ʔisʉrʌtʌnu*	*sʉrʌnuje*
2/3>1di	*ʔisʉri*	*ʔisʉriti*	
2/3>1de	*ʔisʉru*	*ʔisʉrutu*	*sʉruje*
2/3>1pi	*ʔisʌrki*	*ʔisʌrtiki*	
2/3>1pe	*ʔisʌrkʌ*	*ʔisʌrtʌkʌ*	*sʌrkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔisʌr*	*ʔisʉ̂rtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔisʉri*	*ʔisʉriti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔisʌrni*	*ʔisʉrtɛnu*	
1s>2s	*sʌrnɛ*	*sʌrtɛni*	
1s>2d	*sʌ̂rsu*	*sʌrtɛnsu*	
1s>2p	*sʌ̂rnu*	*sʌrtɛnnu*	

Table 223: . Transitive verb *gul* "cover"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*gulu*	*gulutʌ*	
1s>3d	*gulusu*	*gulutʌsu*	
1s>3p	*gulunu*	*gulutʌnu*	
1di>3	*gʉli*	*gʉliti*	
1de>3	*gʉlu*	*gʉlutu*	
1pi>3	*gʌlki*	*gʌltiki*	
1pe>3	*gʌlkʌ*	*gʌltʌkʌ*	
2s>3s	*ʔigʉ:lʉ*	*ʔigʉ̂ltɛ*	*gʉ:le*
2s>3d	*ʔigʉ̂lsu*	*ʔigʉ̂ltɛsu*	
2s>3p	*ʔigʉ̂lnu*	*ʔigʉ̂ltɛnu*	
2d>3	*ʔigʉli*	*ʔigʉliti*	*gʉlije*
2n>3	*ʔigʌlni*	*ʔigʉltɛnu*	*gʉlnuje*
3s>3s	*gʉ:lʉ*	*gʉ̂ltɛ*	
3>3(d)	*gʉ̂lsu*	*gʉ̂ltɛsu*	
3>3(p)	*gʉ̂lnu*	*gʉ̂ltɛnu*	
2/3s>1s	*ʔigʌlŋʌ*	*ʔigʉlʌtʌ*	*gʉlʌje*
2/3d>1s	*ʔigʌlŋʌsu*	*ʔigʉlʌtʌsu*	*gʉlʌsuje*
2/3p>1s	*ʔigʌlŋʌnu*	*ʔigʉlʌtʌnu*	*gʉlʌnuje*
2/3>1di	*ʔigʉli*	*ʔigʉliti*	
2/3>1de	*ʔigʉlu*	*ʔigʉlutu*	*gʉluje*
2/3>1pi	*ʔigʌlki*	*ʔigʌltiki*	
2/3>1pe	*ʔigʌlkʌ*	*ʔigʌltʌkʌ*	*gʌlkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔigʌl*	*ʔigʉ̂ltɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔigʉli*	*ʔigʉliti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔigʌlni*	*ʔigʉltɛnu*	
1s>2s	*gʌlnɛ*	*gʌltɛni*	
1s>2d	*gʌ̂lsu*	*gʌltɛnsu*	
1s>2p	*gʌ̂lnu*	*gʌltɛnnu*	

Table 224: . Transitive verb *ɦutt* "burn, reveal the culprit"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*ɦʌttu*	*ɦʌttʌ*	
1s>3d	*ɦʌttusu*	*ɦʌttʌsu*	
1s>3p	*ɦʌttunu*	*ɦʌttʌnu*	
1di>3	*ɦʉtsi*	*ɦʉsti*	
1de>3	*ɦʉtsu*	*ɦʉstu*	
1pi>3	*ɦʌçki*	*ɦʌçtiki*	
1pe>3	*ɦʌçkʌ*	*ɦʌçtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiɦʌttʉ*	*ʔiɦʌttɛ*	*ɦʌtte*
2s>3d	*ʔiɦʌtsu*	*ʔiɦʌttɛsu*	
2s>3p	*ʔiɦʌtnu*	*ʔiɦʌttɛnu*	
2d>3	*ʔiɦʉtsi*	*ʔiɦʉsti*	*ɦʉtsije*
2n>3	*ʔiɦʌ̂nni*	*ʔiɦʉstɛnu*	*ɦʉsnuje*
3s>3s	*ɦʌttʉ*	*ɦʌttɛ*	
3>3(d)	*ɦʌtsu*	*ɦʌttɛsu*	
3>3(p)	*ɦʌtnu*	*ɦʌttɛnu*	
2/3s>1s	*ʔiɦʌ̂jŋʌ*	*ʔiɦʉstʌ*	*ɦʉtsʌje*
2/3d>1s	*ʔiɦʌ̂jŋʌsu*	*ʔiɦʉstʌsu*	*ɦʉtsʌsuje*
2/3p>1s	*ʔiɦʌ̂jŋʌnu*	*ʔiɦʉstʌnu*	*ɦʉtsʌnuje*
2/3>1di	*ʔiɦʉtsi*	*ʔiɦʉsti*	
2/3>1de	*ʔiɦʉtsu*	*ʔiɦʉstu*	*ɦʉtsuje*
2/3>1pi	*ʔiɦʌçki*	*ʔiɦʌçtiki*	
2/3>1pe	*ʔiɦʌçkʌ*	*ʔiɦʌçtʌkʌ*	*ɦʌçkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔiɦʌ̂j*	*ʔiɦʉstɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔiɦʉtsi*	*ʔiɦʉsti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔiɦʌ̂nni*	*ʔiɦʉstɛnu*	
1s>2s	*ɦʌ̂nnɛ*	*ɦʌ̂ntɛni*	
1s>2d	*ɦʌ̂nsu*	*ɦʌ̂ntɛnsu*	
1s>2p	*ɦʌ̂nnu*	*ɦʌ̂ntɛnnu*	

Table 225: . Transitive verb *kukt* "bend; take revenge"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*kuktu*	*kuktʌ*	
1s>3d	*kuktusu*	*kuktʌsu*	
1s>3p	*kuktunu*	*kuktʌnu*	
1di>3	*kʉki*	*kʉkiti*	
1de>3	*kʉku*	*kʉkutu*	
1pi>3	*kukki*	*kuktiki*	
1pe>3	*kukkʌ*	*kuktʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikuktʉ*	*ʔikuktɛ*	*kukte*
2s>3d	*ʔikuksu*	*ʔikuktɛsu*	
2s>3p	*ʔikuknu*	*ʔikuktɛnu*	
2d>3	*ʔikʉki*	*ʔikʉkiti*	*kʉkije*
2n>3	*ʔikûːni*	*ʔikʉktɛnu*	*kʉknuje*
3s>3s	*kuktʉ*	*kuktɛ*	
3>3(d)	*kuksu*	*kuktɛsu*	
3>3(p)	*kuknu*	*kuktɛnu*	
2/3s>1s	*ʔikûːŋʌ*	*ʔikʉkʌtʌ*	*kʉkʌje*
2/3d>1s	*ʔikûːŋʌsu*	*ʔikʉkʌtʌsu*	*kʉkʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikûːŋʌnu*	*ʔikʉkʌtʌnu*	*kʉkʌnuje*
2/3>1di	*ʔikʉki*	*ʔikʉkiti*	
2/3>1de	*ʔikʉku*	*ʔikʉkutu*	*kʉkuje*
2/3>1pi	*ʔikukki*	*ʔikuktiki*	
2/3>1pe	*ʔikukkʌ*	*ʔikuktʌkʌ*	*kukkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikûː*	*ʔikʉktɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikʉki*	*ʔikʉkiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikûːni*	*ʔikʉktɛnu*	
1s>2s	*kûːnɛ*	*kûntɛni*	
1s>2d	*kûnsu*	*kûntɛnsu*	
1s>2p	*kûnnu*	*kûntɛnnu*	

Table 226: . Transitive verb *tumt* "follow tracks"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*tʌmdu*	*tʌ̂mtʌ*	
1s>3d	*tʌmdusu*	*tʌ̂mtʌsu*	
1s>3p	*tʌmdunu*	*tʌ̂mtʌnu*	
1di>3	*tʉmi*	*tʉmiti*	
1de>3	*tʉmu*	*tʉmutu*	
1pi>3	*tʌmki*	*tʌmtiki*	
1pe>3	*tʌmkʌ*	*tʌmtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔitʌmdʉ*	*ʔitʌ̂mtɛ*	*tʌmde*
2s>3d	*ʔitʌ̂msu*	*ʔitʌ̂mtɛsu*	
2s>3p	*ʔitʌ̂mnu*	*ʔitʌ̂mtɛnu*	
2d>3	*ʔitʉmi*	*ʔitʉmiti*	*tʉmije*
2n>3	*ʔitʌmni*	*ʔitʉmtɛnu*	*tʉmnuje*
3s>3s	*tʌmdʉ*	*tʌ̂mtɛ*	
3>3(d)	*tʌ̂msu*	*tʌ̂mtɛsu*	
3>3(p)	*tʌ̂mnu*	*tʌ̂mtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔitʌmŋʌ*	*ʔitʉmʌtʌ*	*tʉmʌje*
2/3d>1s	*ʔitʌmŋʌsu*	*ʔitʉmʌtʌsu*	*tʉmʌsuje*
2/3p>1s	*ʔitʌmŋʌnu*	*ʔitʉmʌtʌnu*	*tʉmʌnuje*
2/3>1di	*ʔitʉmi*	*ʔitʉmiti*	
2/3>1de	*ʔitʉmu*	*ʔitʉmutu*	*tʉmuje*
2/3>1pi	*ʔitʌmki*	*ʔitʌmtiki*	
2/3>1pe	*ʔitʌmkʌ*	*ʔitʌmtʌkʌ*	*tʌmkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔitʌm*	*ʔitʉ̂mtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔitʉmi*	*ʔitʉmiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔitʌmni*	*ʔitʉmtɛnu*	
1s>2s	*tʌmnɛ*	*tʌmtɛni*	
1s>2d	*tʌ̂msu*	*tʌmtɛnsu*	
1s>2p	*tʌ̂mnu*	*tʌmtɛnnu*	

Table 227: . Transitive verb *phlunt* "take off (clothes)"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*phlʌndu*	*phlʌ̂ntʌ*	
1s>3d	*phlʌndusu*	*phlʌ̂ntʌsu*	
1s>3p	*phlʌndunu*	*phlʌ̂ntʌnu*	
1di>3	*phlʉ:tsi*	*phlʉ:sti*	
1de>3	*phlʉ:tsu*	*phlʉ:stu*	
1pi>3	*phlʌjki*	*phlʌjtiki*	
1pe>3	*phlʌjkʌ*	*phlʌjtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔiphlʌndʉ*	*ʔiphlʌ̂ntɛ*	*phlʌnde*
2s>3d	*ʔiphlʌ̂nsu*	*ʔiphlʌ̂ntɛsu*	
2s>3p	*ʔiphlʌ̂nnu*	*ʔiphlʌ̂ntɛnu*	
2d>3	*ʔiphlʉ:tsi*	*ʔiphlʉ:sti*	*phlʉ:tsije*
2n>3	*ʔiphlʌjni*	*ʔiphlʉ:stɛnu*	*phlʉ:snuje*
3s>3s	*phlʌndʉ*	*phlʌ̂ntɛ*	
3>3(d)	*phlʌ̂nsu*	*phlʌ̂ntɛsu*	
3>3(p)	*phlʌ̂nnu*	*phlʌ̂ntɛnu*	

Table 228: . Transitive verb *thuŋt* "stab"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*thundu*	*thûntʌ*	
1s>3d	*thundusu*	*thûntʌsu*	
1s>3p	*thundunu*	*thûntʌnu*	
1di>3	*thʉŋi*	*thʉŋiti*	
1de>3	*thʉŋu*	*thʉŋutu*	
1pi>3	*thuŋki*	*thuŋtiki*	
1pe>3	*thuŋkʌ*	*thuŋtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔithundʉ*	*ʔithûntɛ*	*thunde*
2s>3d	*ʔithûnsu*	*ʔithûntɛsu*	
2s>3p	*ʔithûnnu*	*ʔithûntɛnu*	
2d>3	*ʔithʉŋi*	*ʔithʉŋiti*	*thʉŋije*
2n>3	*ʔithū:ni*	*ʔithʉŋtɛnu*	*thʉŋnuje*
3s>3s	*thundʉ*	*thûntɛ*	
3>3(d)	*thûnsu*	*thûntɛsu*	
3>3(p)	*thûnnu*	*thûntɛnu*	
2/3s>1s	*ʔithū:ŋʌ*	*ʔithʉŋʌtʌ*	*thʉŋʌje*
2/3d>1s	*ʔithū:ŋʌsu*	*ʔithʉŋʌtʌsu*	*thʉŋʌsuje*
2/3p>1s	*ʔithū:ŋʌnu*	*ʔithʉŋʌtʌnu*	*thʉŋʌnuje*
2/3>1di	*ʔithʉŋi*	*ʔithʉŋiti*	
2/3>1de	*ʔithʉŋu*	*ʔithʉŋutu*	*thʉŋuje*
2/3>1pi	*ʔithuŋki*	*ʔithuŋtiki*	
2/3>1pe	*ʔithuŋkʌ*	*ʔithuŋtʌkʌ*	*thuŋkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔithuŋ*	*ʔithʉ̂ŋtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔithʉŋi*	*ʔithʉŋiti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔithū:ni*	*ʔithʉŋtɛnu*	
1s>2s	*thū:nɛ*	*thuntɛni*	
1s>2d	*thûnsu*	*thuntɛnsu*	
1s>2p	*thûnnu*	*thuntɛnnu*	

Table 229: . Transitive verb *kurt* "bring for"

	non-past	past	imperative
1s>3s	*kʌrdu*	*kʌ̂rtʌ*	
1s>3d	*kʌrdusu*	*kʌ̂rtʌsu*	
1s>3p	*kʌrdunu*	*kʌ̂rtʌnu*	
1di>3	*kʉri*	*kʉriti*	
1de>3	*kʉru*	*kʉrutu*	
1pi>3	*kʌrki*	*kʌrtiki*	
1pe>3	*kʌrkʌ*	*kʌrtʌkʌ*	
2s>3s	*ʔikʌrdʉ*	*ʔikʌ̂rtɛ*	*kʌrde*
2s>3d	*ʔikʌ̂rsu*	*ʔikʌ̂rtɛsu*	
2s>3p	*ʔikʌ̂rnu*	*ʔikʌ̂rtɛnu*	
2d>3	*ʔikʉri*	*ʔikʉriti*	*kʉrije*
2n>3	*ʔikʌrni*	*ʔikʉrtɛnu*	*kʉrnuje*
3s>3s	*kʌrdʉ*	*kʌ̂rtɛ*	
3>3(d)	*kʌ̂rsu*	*kʌ̂rtɛsu*	
3>3(p)	*kʌ̂rnu*	*kʌ̂rtɛnu*	
2/3s>1s	*ʔikʌrŋʌ*	*ʔikʉrʌtʌ*	*kʉrʌje*
2/3d>1s	*ʔikʌrŋʌsu*	*ʔikʉrʌtʌsu*	*kʉrʌsuje*
2/3p>1s	*ʔikʌrŋʌnu*	*ʔikʉrʌtʌnu*	*kʉrʌnuje*
2/3>1di	*ʔikʉri*	*ʔikʉriti*	
2/3>1de	*ʔikʉru*	*ʔikʉrutu*	*kʉruje*
2/3>1pi	*ʔikʌrki*	*ʔikʌrtiki*	
2/3>1pe	*ʔikʌrkʌ*	*ʔikʌrtʌkʌ*	*kʌrkʌje*
3>2s, 1d/pe>2s	*ʔikʌr*	*ʔikʉ̂rtɛ*	
3>2d, 1d/pe>2d	*ʔikʉri*	*ʔikʉriti*	
3>2p, 1d/pe>2p	*ʔikʌrni*	*ʔikʉrtɛnu*	
1s>2s	*kʌrnɛ*	*kʌrtɛni*	
1s>2d	*kʌ̂rsu*	*kʌrtɛnsu*	
1s>2p	*kʌ̂rnu*	*kʌrtɛnnu*	

Table 230: अकर्मक क्रिया खाःन्सिन्य "लाज लाग्नु"

उःङ्	खाःन्सिङ	खाःन्तसु	
इऽचि	खाक्सियि	खाक्सिःइति	
ओऽचु	खाक्सियु	खाक्सिःइतु	
इक्	खाक्सिकि	खाक्सिक्तिकि	
ओक्	खाक्सिक	खाक्सिक्तक	
इन्	इखाःन्सि	इखाःन्त्यसि	खाःन्सिये
एऽचि	इखाक्सियि	इखाक्सिःति	खाक्सिःइये
एःन्	इखाःन्सिनि	इखाःन्त्यान्नु	खाःन्नुये
अम्	खाःन्सि	खाःन्त्यसि	
अम्सु	खाक्सियि	खाक्सिःइति	
अम्ह्याम्	खाःन्सिनु	खाःन्त्यान्नु	

Table 231: अकर्मक क्रिया ब्रान्सिन्य "छुटिनु"

उःङ्	ब्रान्सिङ	ब्रान्तसु	
इऽचि	ब्राङ्सियि	ब्राङ्सिःइति	
ओऽचु	ब्राङ्सियु	ब्राङ्सिःइतु	
इक्	ब्राङ्सिकि	ब्राङ्सिक्तिकि	
ओक्	ब्राङ्सिक	ब्राङ्सिक्तक	
इन्	इब्रान्सि	इब्रान्त्यसि	ब्रान्सिये
एऽचि	इब्राङ्सियि	इब्राङ्सिःति	ब्राङ्सिःइये
एःन्	इब्रान्सिनि	इब्रान्त्यान्नु	ब्रान्नुये
अम्	ब्रान्सि	ब्रान्त्यसि	
अम्सु	ब्राङ्सियि	ब्राङ्सिःइति	
अम्ह्याम्	ब्रान्सिनु	ब्रान्त्यान्नु	

Table 232: अकर्मक क्रिया क्याःन्सिन्य "टोकिनु"

उःङ्	क्याःन्सिङ	क्याःन्तसु	
इऽचि	क्यास्सियि	क्यास्सिःइति	
ओऽचु	क्यास्सियु	क्यास्सिःइतु	
इक्	क्यास्सिकि	क्यास्सिक्तिकि	
ओक्	क्यास्सिक	क्यास्सिक्तक	
इन्	इक्याःन्सि	इक्याःन्त्यसि	क्याःन्सिये
एऽचि	इक्यास्सियि	इक्यास्सिःति	क्यास्सिःइये
एःन्	इक्याःन्सिनि	इक्याःन्त्यान्नु	क्याःन्नुये
अम्	क्याःन्सि	क्याःन्त्यसि	
अम्सु	क्यास्सियि	क्यास्सिःइति	
अम्ह्याम्	क्याःन्सिनु	क्याःन्त्यान्नु	

Table 233: अकर्मक क्रिया ल्याइसिन्य "निकालिनु"

उःङ्	ल्याइसिङ	ल्याइतसु	
इऽचि	ल्याऽस्सियि	ल्याऽस्सिःइति	
ओऽचु	ल्याऽस्सियु	ल्याऽस्सिःइतु	
इक्	ल्याइसिकि	ल्याइसिक्तिकि	
ओक्	ल्याइसिक	ल्याइसिक्तक	
इन्	इल्याइसि	इल्याइत्यसि	ल्याइसिये
एऽचि	इल्याऽस्सियि	इल्याऽस्सिःति	ल्याऽस्सिःइये
एःन्	इल्याइसिनि	इल्याइत्यान्नु	ल्याइनुये
अम्	ल्याइसि	ल्याइत्यसि	
अम्सु	ल्याऽस्सियि	ल्याऽस्सिःइति	
अम्ह्याम्	ल्याइसिनु	ल्याइत्यान्नु	

Table 234: अकर्मक क्रिया ञ्याःम्सिन्य "कुटिनु"

उःङ्	ञ्याःम्सिङ	ञ्याःम्तसु	
इऽचि	ञ्याप्सियि	ञ्याप्सिःइति	
ओऽचु	ञ्याप्सियु	ञ्याप्सिःइतु	
इक्	ञ्याप्सिकि	ञ्याप्सिक्तिकि	
ओक्	ञ्याप्सिक	ञ्याप्सिक्तक	
इन्	इञ्याःम्सि	इञ्याःम्त्यसि	ञ्याःम्सिये
एऽचि	इञ्याप्सियि	इञ्याप्सिःति	ञ्याप्सिःइये
एःन्	इञ्याःम्सिनि	इञ्याःम्त्यान्नु	ञ्याःम्नुये
अम्	ञ्याःम्सि	ञ्याःम्त्यसि	
अम्सु	ञ्याप्सियि	ञ्याप्सिःइति	
अम्ह्याम्	ञ्याःम्सिनु	ञ्याःम्त्यान्नु	

Table 235: अकर्मक क्रिया न्याम्सिन्य "पानीमा चुपोलिनु"

उःङ्	न्याम्सिङ	न्याम्तसु	
इऽचि	न्याम्सियि	न्याम्सिःइति	
ओऽचु	न्याम्सियु	न्याम्सिःइतु	
इक्	न्याम्सिकि	न्याम्सिक्तिकि	
ओक्	न्याम्सिक	न्याम्सिक्तक	
इन्	इन्याम्सि	इन्याम्त्यसि	न्याम्सिये
एऽचि	इन्याम्सियि	इन्याम्सिःति	न्याम्सिःइये
एःन्	इन्याम्सिनि	इन्याम्त्यान्नु	न्याम्नुये
अम्	न्याम्सि	न्याम्त्यसि	
अम्सु	न्याम्सियि	न्याम्सिःइति	
अम्ह्याम्	न्याम्सिनु	न्याम्त्यान्नु	

Table 236: अकर्मक क्रिया व्याल्सिन्य "आफ्नो लागि तताउनु"

उःङ्	व्याल्सिङ	व्याल्तसु	
इऽचि	व्याल्सियि	व्याल्सिःइति	
ओऽचु	व्याल्सियु	व्याल्सिःइतु	
इक्	व्याल्सिकि	व्याल्सिक्तिकि	
ओक्	व्याल्सिक	व्याल्सिक्तक	
इन्	इव्याल्सि	इव्याल्त्यसि	व्याल्सिये
एऽचि	इव्याल्सियि	इव्याल्सिःति	व्याल्सिःइये
एःन्	इव्याल्सिनि	इव्याल्त्यान्नु	व्याल्नुये
अम्	व्याल्सि	व्याल्त्यसि	
अम्सु	व्याल्सियि	व्याल्सिःइति	
अम्ह्याम्	व्याल्सिनु	व्याल्त्यान्नु	

Table 237: अकर्मक क्रिया घ्रःन्सिन्य "आफै समातिनु"

उःङ्	घ्रःन्सिङ	घ्रःन्तसु	
इऽचि	घ्रिक्सियि	घ्रिक्सिःइति	
ओऽचु	घ्रिक्सियु	घ्रिक्सिःइतु	
इक्	घ्रक्सिकि	घ्रक्सिक्तिकि	
ओक्	घ्रक्सिक	घ्रक्सिक्तक	
इन्	इघ्रःन्सि	इघ्रःन्त्यसि	घ्रःन्सिये
एऽचि	इघ्रिक्सियि	इघ्रिक्सिःति	घ्रिक्सिःइये
एःन्	इघ्रःन्सिनि	इघ्रःन्त्यान्नु	घ्रःन्नुये
अम्	घ्रःन्सि	घ्रःन्त्यसि	
अम्सु	घ्रिक्सियि	घ्रिक्सिःइति	
अम्ह्याम्	घ्रःन्सिनु	घ्रःन्त्यान्नु	

Table 238: अकर्मक क्रिया सन्सिन्य "आफैलाई सोधिनु"

उःङ्	सन्सिङ	सन्तसु	
इऽचि	सिङ्सियि	सिङ्सिःइति	
ओऽचु	सिङ्सियु	सिङ्सिःइतु	
इक्	सङ्सिकि	सङ्सिक्तिकि	
ओक्	सङ्सिक	सङ्सिक्तक	
इन्	इसन्सि	इसन्त्यसि	सन्सिये
एऽचि	इसिङ्सियि	इसिङ्सिःति	सिङ्सिःइये
एःन्	इसन्सिनि	इसन्त्यान्नु	सन्नुये
अम्	सन्सि	सन्त्यसि	
अम्सु	सिङ्सियि	सिङ्सिःइति	
अम्ह्याम्	सन्सिनु	सन्त्यान्नु	

Table 239: अकर्मक क्रिया प:न्सिन्य "आफ्नो लागि कुनै वस्तु आफैले ल्याउनु"

उ:ङ्	प:न्सिङ	प:न्तसु	
इऽचि	पिस्सियि	पिस्सि:इति	
ओऽचु	पिस्सियु	पिस्सि:इतु	
इक्	पस्सिकि	पस्सिक्तिकि	
ओक्	पस्सिक	पस्सिक्तक	
इन्	इप:न्सि	इप:न्त्यसि	प:न्सिये
एऽचि	इपिस्सियि	इपिस्सि:ति	पिस्सि:इये
ए:न्	इप:न्सिनि	इप:न्त्यान्नु	प:न्नुये
अम्	प:न्सि	प:न्त्यसि	
अम्सु	पिस्सियि	पिस्सि:इति	
अम्ह्याम्	प:न्सिनु	प:न्त्यान्नु	

Table 240: अकर्मक क्रिया भ्रैसिन्य "आफैलाई उत्साहित गराइनु"

उ:ङ्	भ्रैसिङ	भ्रैतसु	
इऽचि	भ्रिऽस्सियि	भ्रिऽस्सि:इति	
ओऽचु	भ्रिऽस्सियु	भ्रिऽस्सि:इतु	
इक्	भ्रैसिकि	भ्रैसिक्तिकि	
ओक्	भ्रैसिक	भ्रैसिक्तक	
इन्	इभ्रैसि	इभ्रैत्यसि	भ्रैसिये
एऽचि	इभ्रिऽस्सियि	इभ्रिऽस्सि:ति	भ्रिऽस्सि:इये
ए:न्	इभ्रैसिनि	इभ्रैत्यान्नु	भ्रैनुये
अम्	भ्रैसि	भ्रैत्यसि	
अम्सु	भ्रिऽस्सियि	भ्रिऽस्सि:इति	
अम्ह्याम्	भ्रैसिनु	भ्रैत्यान्नु	

Table 241: अकर्मक क्रिया अ:म्सिन्य "सुत्नु"

उ:ङ्	अ:म्सिङ	अ:म्तसु	
इऽचि	इप्सियि	इप्सि:इति	
ओऽचु	इप्सियु	इप्सि:इतु	
इक्	अप्सिकि	अप्सिक्तिकि	
ओक्	अप्सिक	अप्सिक्तक	
इन्	इअ:म्सि	इअ:म्त्यसि	अ:म्सिये
एऽचि	इइप्सियि	इइप्सि:ति	इप्सि:इये
ए:न्	इअ:म्सिनि	इअ:म्त्यान्नु	अ:म्नुये
अम्	अ:म्सि	अ:म्त्यसि	
अम्सु	इप्सियि	इप्सि:इति	
अम्ह्याम्	अ:म्सिनु	अ:म्त्यान्नु	

Table 242: अकर्मक क्रिया मम्सिन्य "सम्झनु"

उ:ङ्	मम्सिङ	मम्तसु	
इऽचि	मिम्सियि	मिम्सि:इति	
ओऽचु	मिम्सियु	मिम्सि:इतु	
इक्	मम्सिकि	मम्सिक्तिकि	
ओक्	मम्सिक	मम्सिक्तक	
इन्	इमम्सि	इमम्त्यसि	मम्सियें
एऽचि	इमिम्सियि	इमिम्सि:ति	मिम्सि:इये
ए:न्	इमम्सिनि	इमम्त्यान्नु	मम्नुये
अम्	मम्सि	मम्त्यसि	
अम्सु	मिम्सियि	मिम्सि:इति	
अम्ह्याम्	मम्सिनु	मम्त्यान्नु	

Table 243: अकर्मक क्रिया चर्सिन्य "निख्रिनु"

उ:ङ्	चर्सिङ	चर्तसु	
इऽचि	चिर्सियि	चिर्सि:इति	
ओऽचु	चिर्सियु	चिर्सि:इतु	
इक्	चर्सिकि	चर्सिक्तिकि	
ओक्	चर्सिक	चर्सिक्तक	
इन्	इचर्सि	इचर्त्यसि	चर्सिये
एऽचि	इचिर्सियि	इचिर्सि:ति	चिर्सि:इये
ए:न्	इचर्सिनि	इचर्त्यान्नु	चर्नुये
अम्	चर्सि	चर्त्यसि	
अम्सु	चिर्सियि	चिर्सि:इति	
अम्ह्याम्	चर्सिनु	चर्त्यान्नु	

Table 244: अकर्मक क्रिया रल्सिन्य "पल्टिनु, सँगै भएर काम गर्नु"

उ:ङ्	रल्सिङ	रल्तसु	
इऽचि	रिल्सियि	रिल्सि:इति	
ओऽचु	रिल्सियु	रिल्सि:इतु	
इक्	रल्सिकि	रल्सिक्तिकि	
ओक्	रल्सिक	रल्सिक्तक	
इन्	इरल्सि	इरल्त्यसि	रल्सिये
एऽचि	इरिल्सियि	इरिल्सि:ति	रिल्सि:इये
ए:न्	इरल्सिनि	इरल्त्यान्नु	रल्नुये
अम्	रल्सि	रल्त्यसि	
अम्सु	रिल्सियि	रिल्सि:इति	
अम्ह्याम्	रल्सिनु	रल्त्यान्नु	

Table 245: अकर्मक क्रिया ङिःन्सिन्य ``आफैले सुन्नु"

उःङ्	ङिःन्सिङ	ङिःन्तसु	
इऽचि	ङिस्सियि	ङिस्सिःइति	
ओऽचु	ङिस्सियु	ङिस्सिःइतु	
इक्	ङिस्सिकि	ङिस्सिक्तिकि	
ओक्	ङिस्सिक	ङिसिक्तक	
इन्	इङिःस्सि	इङिःन्त्यसि	ङिःन्सिये
एऽचि	इङिस्सियि	इङिस्सिःइति	ङिस्सिःइये
एःन्	इङिःन्सिनि	इङिःन्त्यान्नु	ङिःन्नुये
अम्	ङिःन्सि	ङिःन्त्यसि	
अम्सु	ङिस्सियि	ङिस्सिःइति	
अम्ह्याम्	ङिःन्सिनु	ङिःन्त्यान्नु	

Table 246: अकर्मक क्रिया धेःन्सिन्य "पुछिनु"

उःङ्	धेःन्सिङ	धेःन्तसु	
इऽचि	धेक्सियि	धेक्सिःइति	
ओऽचु	धेक्सियु	धेक्सिःइतु	
इक्	धेक्सिकि	धेक्सिक्तिकि	
ओक्	धेक्सिक	धेक्सिक्तक	
इन्	इधेःन्सि	इधेःन्त्यसि	धेःन्सिये
एऽचि	इधेक्सियि	इधेक्सिःति	धेक्सिःइये
एःन्	इधेःन्सिनि	इधेःन्त्यान्नु	धेःन्नुये
अम्	धेःन्सि	धेःन्त्यसि	
अम्सु	धेक्सियि	धेक्सिःइति	
अम्ह्याम्	धेःन्सिनु	धेःन्त्यान्नु	

Table 247: अकर्मक क्रिया छेन्सिन्य ""

उःङ्	छेन्सिङ	छेन्तसु	
इऽचि	छेङ्सियि	छेङ्सिःइति	
ओऽचु	छेङ्सियु	छेङ्सिःइतु	
इक्	छेङ्सिकि	छेङ्सिक्तिकि	
ओक्	छेङ्सिक	छेङ्सिक्तक	
इन्	इछेन्सि	इछेन्त्यसि	छेन्सिये
एऽचि	इछेङ्सियि	इछेङ्सिःति	छेङ्सिःइये
एःन्	इछेन्सिनि	इछेन्त्यान्नु	छेन्नुये
अम्	छेन्सि	छेन्त्यसि	
अम्सु	छेङ्सियि	छेङ्सिःइति	
अम्ह्याम्	छेन्सिनु	छेन्त्यान्नु	

Table 248: अकर्मक क्रिया से:न्सिन्य "मारिनु"

उ:ङ्	से:न्सिङ	से:न्तसु	
इऽचि	सेस्सियि	सेस्सि:इति	
ओऽचु	सेस्सियु	सेस्सि:इतु	
इक्	सेस्सिकि	सेस्सिक्तिकि	
ओक्	सेस्सिक	सेस्सिक्तक	
इन्	इसे:न्सि	इसे:न्त्यसि	से:न्सिये
एऽचि	इसेस्सियि	इसेस्सि:ति	सेस्सि:इये
ए:न्	इसे:न्सिनि	इसे:न्त्यान्नु	से:न्नुये
अम्	से:न्सि	से:न्त्यसि	
अम्सु	सेस्सियि	सेस्सि:इति	
अम्ह्याम्	से:न्सिनु	से:न्त्यान्नु	

Table 249: अकर्मक क्रिया चेइसिन्य "सिक्नु"

उ:ङ्	चेइसिङ	चेइतसु	
इऽचि	चेऽस्सियि	चेऽस्सि:इति	
ओऽचु	चेऽस्सियु	चेऽस्सि:इतु	
इक्	चेइसिकि	चेइसिक्तिकि	
ओक्	चेइसिक	चेइसिक्तक	
इन्	इचेइसि	इचेइत्यसि	चेइसिये
एऽचि	इचेऽस्सियि	इचेऽस्सि:ति	चेऽस्सि:इये
ए:न्	इचेइसिनि	इचेइत्यान्नु	चेइनुये
अम्	चेइसि	चेइत्यसि	
अम्सु	चेऽस्सियि	चेऽस्सि:इति	
अम्ह्याम्	चेइसिनु	चेइत्यान्नु	

Table 250: अकर्मक क्रिया ख्ले:म्सिन्य "ताछिनु"

उ:ङ्	ख्ले:म्सिङ	ख्ले:म्तसु	
इऽचि	ख्लेप्सियि	ख्लेप्सि:इति	
ओऽचु	ख्लेप्सियु	ख्लेप्सि:इतु	
इक्	ख्लेप्सिकि	ख्लेप्सिक्तिकि	
ओक्	ख्लेप्सिक	ख्लेप्सिक्तक	
इन्	इख्ले:म्सि	इख्ले:म्त्यसि	ख्ले:म्सिये
एऽचि	इख्लेप्सियि	इख्लेप्सि:ति	ख्लेप्सि:इये
ए:न्	इख्ले:म्सिनि	इख्ले:म्त्यान्नु	ख्ले:म्नुये
अम्	ख्ले:म्सि	ख्ले:म्त्यसि	
अम्सु	ख्लेप्सियि	ख्लेप्सि:इति	
अम्ह्याम्	ख्ले:म्सिनु	ख्ले:म्त्यान्नु	

Table 251: अकर्मक क्रिया चेम्सिन्य "खेल्नु"

उ:ङ्	चेम्सिङ	चेम्तसु	
इऽचि	चेम्सियि	चेम्सि:इति	
ओऽचु	चेम्सियु	चेम्सि:इतु	
इक्	चेम्सिकि	चेम्सिक्तिकि	
ओक्	चेम्सिक	चेम्सिक्तक	
इन्	इचेम्सि	इचेम्त्यसि	चेम्सिये
एऽचि	इचेम्सियि	इचेम्सि:ति	चेम्सि:इये
ए:न्	इचेम्सिनि	इचेम्त्यान्नु	चेम्नुये
अम्	चेम्सि	चेम्त्यसि	
अम्सु	चेम्सियि	चेम्सि:इति	
अम्ह्याम्	चेम्सिनु	चेम्त्यान्नु	

Table 252: अकर्मक क्रिया थेर्सिन्य "ढेसिनु"

उ:ङ्	थेर्सिङ	थेर्तसु	
इऽचि	थेर्सियि	थेर्सि:इति	
ओऽचु	थेर्सियु	थेर्सि:इतु	
इक्	थेर्सिकि	थेर्सिक्तिकि	
ओक्	थेर्सिक	थेर्सिक्तक	
इन्	इथेर्सि	इथेर्त्यसि	थेर्सिये
एऽचि	इथेर्सियि	इथेर्सि:ति	थेर्सि:इये
ए:न्	इथेर्सिनि	इथेर्त्यान्नु	थेर्नुये
अम्	थेर्सि	थेर्त्यसि	
अम्सु	थेर्सियि	थेर्सि:इति	
अम्ह्याम्	थेर्सिनु	थेर्त्यान्नु	

Table 253: अकर्मक क्रिया केल्सिन्य "चिरिनु"

उ:ङ्	केल्सिङ	केल्तसु	
इऽचि	केल्सियि	केल्सि:इति	
ओऽचु	केल्सियु	केल्सि:इतु	
इक्	केल्सिकि	केल्सिक्तिकि	
ओक्	केल्सिक	केल्सिक्तक	
इन्	इकेल्सि	इकेल्त्यसि	केल्सिये
एऽचि	इकेल्सियि	इकेल्सि:ति	केल्सि:इये
ए:न्	इकेल्सिनि	इकेल्त्यान्नु	केल्नुये
अम्	केल्सि	केल्त्यसि	
अम्सु	केल्सियि	केल्सि:इति	
अम्ह्याम्	केल्सिनु	केल्त्यान्नु	

Table 254: अकर्मक क्रिया कु:न्सिन्य "निहुरिनु"

उ:ङ्	कु:न्सिङ	कु:न्तसु	
इऽचि	क्युक्सियि	क्युक्सि:इति	
ओऽचु	क्युक्सियु	क्युक्सि:इतु	
इक्	कुक्सिकि	कुक्सिक्तिकि	
ओक्	कुक्सिक	कुक्सिक्तक	
इन्	इकु:न्सि	इकु:न्त्यसि	कु:न्सिये
एऽचि	इक्युक्सियि	इक्युक्सि:ति	क्युक्सि:इये
ए:न्	इकु:न्सिनि	इकु:न्त्यान्नु	कु:न्नुये
अम्	कु:न्सि	कु:न्त्यसि	
अम्सु	क्युक्सियि	क्युक्सि:इति	
अम्ह्याम्	कु:न्सिनु	कु:न्त्यान्नु	

Table 255: अकर्मक क्रिया चुन्सिन्य "पोका पार्नु"

उ:ङ्	चुन्सिङ	चुन्तसु	
इऽचि	च्युङ्सियि	च्युङ्सि:इति	
ओऽचु	च्युङ्सियु	च्युङ्सि:इतु	
इक्	चुङ्सिकि	चुङ्सिक्तिकि	
ओक्	चुङ्सिक	चुङ्सिक्तक	
इन्	इचुन्सि	इचुन्त्यसि	चुन्सिये
एऽचि	इच्युङ्सियि	इच्युङ्सि:ति	च्युङ्सि:इये
ए:न्	इचुन्सिनि	इचुन्त्यान्नु	चुन्नुये
अम्	चुन्सि	चुन्त्यसि	
अम्सु	च्युङ्सियि	च्युङ्सि:इति	
अम्ह्याम्	चुन्सिनु	चुन्त्यान्नु	

Table 256: अकर्मक क्रिया ल:न्सिन्य "पल्टिनु"

उ:ङ्	ल:न्सिङ	ल:न्तसु	
इऽचि	ल्युस्सियि	ल्युस्सि:इति	
ओऽचु	ल्युस्सियु	ल्युस्सि:इतु	
इक्	लस्सिकि	लस्सिक्तिकि	
ओक्	लस्सिक	लस्सिक्तक	
इन्	इल:न्सि	इल:न्त्यसि	ल:न्सिये
एऽचि	इल्युस्सियि	इल्युस्सि:ति	ल्युस्सि:इये
ए:न्	इल:न्सिनि	इल:न्त्यान्नु	ल:न्नुये
अम्	ल:न्सि	ल:न्त्यसि	
अम्सु	ल्युस्सियि	ल्युस्सि:इति	
अम्ह्याम्	ल:न्सिनु	ल:न्त्यान्नु	

Table 257: अकर्मक क्रिया खैसिन्य "मुन्टिनु"

उःङ्	खैसिङ	खैतसु	
इऽचि	ख्युऽस्सियि	ख्युऽस्सिःइति	
ओऽचु	ख्युऽस्सियु	ख्युऽस्सिःइतु	
इक्	खैसिकि	खैसिक्तिकि	
ओक्	खैसिक	खैसिक्तक	
इन्	इखैसि	इखैत्यसि	खैसिये
एऽचि	इख्युऽस्सियि	इख्युऽस्सिःति	ख्युऽस्सिःइये
एःन्	इखैसिनि	इखैत्यान्नु	खैनुये
अम्	खैसि	खैत्यसि	
अम्सु	ख्युऽस्सियि	ख्युऽस्सिःइति	
अम्ह्याम्	खैसिनु	खैत्यान्नु	

Table 258: अकर्मक क्रिया गःम्सिन्य "लुकिनु"

उःङ्	गःम्सिङ	गःम्तसु	
इऽचि	ग्युप्सियि	ग्युप्सिःइति	
ओऽचु	ग्युप्सियु	ग्युप्सिःइतु	
इक्	गप्सिकि	गप्सिक्तिकि	
ओक्	गप्सिक	गप्सिक्तक	
इन्	इगःम्सि	इगःम्त्यसि	गःम्सिये
एऽचि	इग्युप्सियि	इग्युप्सिःति	ग्युप्सिःइये
एःन्	इगःम्सिनि	इगःम्त्यान्नु	गःम्नुये
अम्	गःम्सि	गःम्त्यसि	
अम्सु	ग्युप्सियि	ग्युप्सिःइति	
अम्ह्याम्	गःम्सिनु	गःम्त्यान्नु	

Table 259: अकर्मक क्रिया रम्सिन्य "बेरिनु"

उःङ्	रम्सिङ	रम्तसु	
इऽचि	ऱ्युम्सियि	ऱ्युम्सिःइति	
ओऽचु	ऱ्युम्सियु	ऱ्युम्सिःइतु	
इक्	रम्सिकि	रम्सिक्तिकि	
ओक्	रम्सिक	रम्सिक्तक	
इन्	इरम्सि	इरम्त्यसि	रम्सिये
एऽचि	इऱ्युम्सियि	इऱ्युम्सिःति	ऱ्युम्सिःइये
एःन्	इरम्सिनि	इरम्त्यान्नु	रम्नुये
अम्	रम्सि	रम्त्यसि	
अम्सु	ऱ्युम्सियि	ऱ्युम्सिःइति	
अम्ह्याम्	रम्सिनु	रम्त्यान्नु	

Table 260: अकर्मक क्रिया सर्सिन्य "धुनु"

उःङ्	सर्सिङ	सर्तसु	
इऽचि	स्युर्सियि	स्युर्सिःइति	
ओऽचु	स्युर्सियु	स्युर्सिःइतु	
इक्	सर्सिकि	सर्सिक्तिकि	
ओक्	सर्सिक	सर्सिक्तक	
इन्	इसर्सि	इसर्त्यसि	सर्सिये
एऽचि	इस्युर्सियि	इस्युर्सिःति	स्युर्सिःइये
एःन्	इसर्सिनि	इसर्त्यान्नु	सर्नुये
अम्	सर्सि	सर्त्यसि	
अम्सु	स्युर्सियि	स्युर्सिःइति	
अम्ह्याम्	सर्सिनु	सर्त्यान्नु	

Table 261: अकर्मक क्रिया गल्सिन्य "छोपिनु"

उःङ्	गल्सिङ	गल्तसु	
इऽचि	ग्युल्सियि	ग्युल्सिःइति	
ओऽचु	ग्युल्सियु	ग्युल्सिःइतु	
इक्	गल्सिकि	गल्सिक्तिकि	
ओक्	गल्सिक	गल्सिक्तक	
इन्	इगल्सि	इगल्त्यसि	गल्सिये
एऽचि	इग्युल्सियि	इग्युल्सिःति	ग्युल्सिःइये
एःन्	इगल्सिनि	इगल्त्यान्नु	गल्नुये
अम्	गल्सि	गल्त्यसि	
अम्सु	ग्युल्सियि	ग्युल्सिःइति	
अम्ह्याम्	गल्सिनु	गल्त्यान्नु	

Table 262: अकर्मक क्रिया श्रयुःन्सिन्य ``बाँच्नु"

उःङ्	श्रयुःन्सिङ	श्रयुःन्तसु	
इऽचि	श्रयुस्सियि	श्रयुस्सिःइति	
ओऽचु	श्रयुस्सियु	श्रयुस्सिःइतु	
इक्	श्रयुस्सिकि	श्रयुस्सिक्तिकि	
ओक्	श्रयुस्सिक	श्रयुसिक्तक	
इन्	इश्रयुःस्सि	इश्रयुःन्त्यसि	श्रयुःन्सिये
एऽचि	इश्रयुस्सियि	इश्रयुस्सिःइति	श्रयुस्सिःइये
एःन्	इश्रयुःन्सिनि	इश्रयुःन्त्यान्नु	श्रयुःन्नुये
अम्	श्रयुःन्सि	श्रयुःन्त्यसि	
अम्सु	श्रयुस्सियि	श्रयुस्सिःइति	
अम्ह्याम्	श्रयुःन्सिनु	श्रयुःन्त्यान्नु	

Table 263: अकर्मक क्रिया को:न्सिन्य "आफैलाई काटिनु"

उःङ	को:न्सिङ	को:न्तसु	
इऽचि	क्योक्सियि	क्योक्सि:इति	
ओऽचु	क्योक्सियु	क्योक्सि:इतु	
इक्	कोक्सिकि	कोक्सिक्तिकि	
ओक्	कोक्सिक	कोक्सिक्तक	
इन्	इको:न्सि	इको:न्त्यसि	को:न्सिये
एऽचि	इक्योक्सियि	इक्योक्सि:ति	क्योक्सि:इये
एःन्	इको:न्सिनि	इको:न्त्यान्नु	को:न्नुये
अम्	को:न्सि	को:न्त्यसि	
अम्सु	क्योक्सियि	क्योक्सि:इति	
अम्ह्याम्	को:न्सिनु	को:न्त्यान्नु	

Table 264: अकर्मक क्रिया घोन्सिन्य "सेकिनु"

उःङ	घोन्सिङ	घोन्तसु	
इऽचि	घ्योङ्सियि	घ्योङ्सि:इति	
ओऽचु	घ्योङ्सियु	घ्योङ्सि:इतु	
इक्	घोङ्सिकि	घोङ्सिक्तिकि	
ओक्	घोङ्सिक	घोङ्सिक्तक	
इन्	इघोन्सि	इघोन्त्यसि	घोन्सिये
एऽचि	इघ्योङ्सियि	इघ्योङ्सि:ति	घ्योङ्सि:इये
एःन्	इघोन्सिनि	इघोन्त्यान्नु	घोन्नुये
अम्	घोन्सि	घोन्त्यसि	
अम्सु	घ्योङ्सियि	घ्योङ्सि:इति	
अम्ह्याम्	घोन्सिनु	घोन्त्यान्नु	

Table 265: अकर्मक क्रिया त्वा:न्सिन्य "आफ्नो लागि राख्नु"

उःङ	त्वा:न्सिङ	त्वा:न्तसु	
इऽचि	त्योस्सियि	त्योस्सि:इति	
ओऽचु	त्योस्सियु	त्योस्सि:इतु	
इक्	त्वास्सिकि	त्वास्सिक्तिकि	
ओक्	त्वास्सिक	त्वास्सिक्तक	
इन्	इत्वा:न्सि	इत्वा:न्त्यसि	त्वा:न्सिये
एऽचि	इत्योस्सियि	इत्योस्सि:ति	त्योस्सि:इये
एःन्	इत्वा:न्सिनि	इत्वा:न्त्यान्नु	त्वा:न्नुये
अम्	त्वा:न्सि	त्वा:न्त्यसि	
अम्सु	त्योस्सियि	त्योस्सि:इति	
अम्ह्याम्	त्वा:न्सिनु	त्वा:न्त्यान्नु	

Table 266: अकर्मक क्रिया भ्वाइसिन्य "छोइनु, छुनु"

उःङ्	भ्वाइसिङ	भ्वाइतसु	
इऽचि	भ्योऽस्सियि	भ्योऽस्सिःइति	
ओऽचु	भ्योऽस्सियु	भ्योऽस्सिःइतु	
इक्	भ्वाइसिकि	भ्वाइसिक्तिकि	
ओक्	भ्वाइसिक	भ्वाइसिक्तक	
इन्	इभ्वाइसि	इभ्वाइत्यसि	भ्वाइसिये
एऽचि	इभ्योऽस्सियि	इभ्योऽस्सिःति	भ्योऽस्सिःइये
एःन्	इभ्वाइसिनि	इभ्वाइत्यान्नु	भ्वाइनुये
अम्	भ्वाइसि	भ्वाइत्यसि	
अम्सु	भ्योऽस्सियि	भ्योऽस्सिःइति	
अम्ह्याम्	भ्वाइसिनु	भ्वाइत्यान्नु	

Table 267: अकर्मक क्रिया ल्वाःम्सिन्य "समालु"

उःङ्	ल्वाःम्सिङ	ल्वाःम्तसु	
इऽचि	ल्योप्सियि	ल्योप्सिःइति	
ओऽचु	ल्योप्सियु	ल्योप्सिःइतु	
इक्	ल्वाप्सिकि	ल्वाप्सिक्तिकि	
ओक्	ल्वाप्सिक	ल्वाप्सिक्तक	
इन्	इल्वाःम्सि	इल्वाःम्त्यसि	ल्वाःम्सिये
एऽचि	इल्योप्सियि	इल्योप्सिःति	ल्योप्सिःइये
एःन्	इल्वाःम्सिनि	इल्वाःम्त्यान्नु	ल्वाःम्नुये
अम्	ल्वाःम्सि	ल्वाःम्त्यसि	
अम्सु	ल्योप्सियि	ल्योप्सिःइति	
अम्ह्याम्	ल्वाःम्सिनु	ल्वाःम्त्यान्नु	

Table 268: अकर्मक क्रिया ल्वाम्सिन्य "खोजिनु, आफ्नो लागि खोज्नु"

उःङ्	ल्वाम्सिङ	ल्वाम्तसु	
इऽचि	ल्योम्सियि	ल्योम्सिःइति	
ओऽचु	ल्योम्सियु	ल्योम्सिःइतु	
इक्	ल्वाम्सिकि	ल्वाम्सिक्तिकि	
ओक्	ल्वाम्सिक	ल्वाम्सिक्तक	
इन्	इल्वाम्सि	इल्वाम्त्यसि	ल्वाम्सिये
एऽचि	इल्योम्सियि	इल्योम्सिःति	ल्योम्सिःइये
एःन्	इल्वाम्सिनि	इल्वाम्त्यान्नु	ल्वाम्नुये
अम्	ल्वाम्सि	ल्वाम्त्यसि	
अम्सु	ल्योम्सियि	ल्योम्सिःइति	
अम्ह्याम्	ल्वाम्सिनु	ल्वाम्त्यान्नु	

Table 269: अकर्मक क्रिया च्वार्सिन्य "आफैलाई तिरिनु"

उःङ्	च्वार्सिङ	च्वार्तसु	
इऽचि	च्योर्सियि	च्योर्सिःइति	
ओऽचु	च्योर्सियु	च्योर्सिःइतु	
इक्	च्वार्सिकि	च्वार्सिक्तिकि	
ओक्	च्वार्सिक	च्वार्सिक्तक	
इन्	इच्वार्सि	इच्वार्त्यसि	च्वार्सियॆ
एऽचि	इच्योर्सियि	इच्योर्सिःति	च्योर्सिःइये
एःन्	इच्वार्सिनि	इच्वार्त्यान्नु	च्वार्नुये
अम्	च्वार्सि	च्वार्त्यसि	
अम्सु	च्योर्सियि	च्योर्सिःइति	
अम्ह्याम्	च्वार्सिनु	च्वार्त्यान्नु	

Table 270: अकर्मक क्रिया त्वाल्सिन्य "आफैलाई धकेलिनु"

उःङ्	त्वाल्सिङ	त्वाल्तसु	
इऽचि	त्योल्सियि	त्योल्सिःइति	
ओऽचु	त्योल्सियु	त्योल्सिःइतु	
इक्	त्वाल्सिकि	त्वाल्सिक्तिकि	
ओक्	त्वाल्सिक	त्वाल्सिक्तक	
इन्	इत्वाल्सि	इत्वाल्त्यसि	त्वाल्सिये
एऽचि	इत्योल्सियि	इत्योल्सिःति	त्योल्सिःइये
एःन्	इत्वाल्सिनि	इत्वाल्त्यान्नु	त्वाल्नुये
अम्	त्वाल्सि	त्वाल्त्यसि	
अम्सु	त्योल्सियि	त्योल्सिःइति	
अम्ह्याम्	त्वाल्सिनु	त्वाल्त्यान्नु	

Table 271: अकर्मक क्रिया प्योःन्सिन्य ``आफैलाई काट्नु"

उःङ्	प्योःन्सिङ	प्योःन्तसु	
इऽचि	प्योस्सियि	प्योस्सिःइति	
ओऽचु	प्योस्सियु	प्योस्सिःइतु	
इक्	प्योस्सिकि	प्योस्सिक्तिकि	
ओक्	प्योस्सिक	प्योसिक्तक	
इन्	इप्योःस्सि	इप्योःन्त्यसि	प्योःन्सिये
एऽचि	इप्योस्सियि	इप्योस्सिःइति	प्योस्सिःइये
एःन्	इप्योःन्सिनि	इप्योःन्त्यान्नु	प्योःन्नुये
अम्	प्योःन्सि	प्योःन्त्यसि	
अम्सु	प्योस्सियि	प्योस्सिःइति	
अम्ह्याम्	प्योःन्सिनु	प्योःन्त्यान्नु	

Table 272: *khânsinɛ* "लाज लाग्नु"

1S	*khânsiŋʌ*	*khântʌsu*	
1DI	*khaksiji*	*khaksîjti*	
1DE	*khaksiju*	*khaksîjtu*	
1PI	*khaksiki*	*khaksiktiki*	
1PE	*khaksikʌ*	*khaksiktʌkʌ*	
2S	*ʔikhânsi*	*ʔikhântɛsi*	*khânsije*
2D	*ʔikhaksiji*	*ʔikhaksîjti*	*khaksîjje*
2P	*ʔikhânsini*	*ʔikhântɛnnu*	*khânnuje*
3S	*khânsi*	*khântɛsi*	
3D	*khaksiji*	*khaksîjti*	
3P	*khânsinu*	*khântɛnnu*	

Table 273: *bransinɛ* "छुटिनु"

1S	*bransiŋʌ*	*brantʌsu*	
1DI	*braŋsiji*	*braŋsîjti*	
1DE	*braŋsiju*	*braŋsîjtu*	
1PI	*braŋsiki*	*braŋsiktiki*	
1PE	*braŋsikʌ*	*braŋsiktʌkʌ*	
2S	*ʔibransi*	*ʔibrantɛsi*	*bransije*
2D	*ʔibraŋsiji*	*ʔibraŋsîjti*	*braŋsîjje*
2P	*ʔibransini*	*ʔibrantɛnnu*	*brannuje*
3S	*bransi*	*brantɛsi*	
3D	*braŋsiji*	*braŋsîjti*	
3P	*bransinu*	*brantɛnnu*	

Table 274: *kɛ̂nsinɛ* "टोकिनु"

1S	*kɛ̂nsiŋʌ*	*kɛ̂ntʌsu*	
1DI	*kɛssiji*	*kɛssîjti*	
1DE	*kɛssiju*	*kɛssîjtu*	
1PI	*kɛssiki*	*kɛssiktiki*	
1PE	*kɛssikʌ*	*kɛssiktʌkʌ*	
2S	*ʔikɛ̂nsi*	*ʔikɛ̂ntɛsi*	*kɛ̂nsije*
2D	*ʔikɛssiji*	*ʔikɛssîjti*	*kɛssîjje*
2P	*ʔikɛ̂nsini*	*ʔikɛ̂ntɛnnu*	*kɛ̂nnuje*
3S	*kɛ̂nsi*	*kɛ̂ntɛsi*	
3D	*kɛssiji*	*kɛssîjti*	
3P	*kɛ̂nsinu*	*kɛ̂ntɛnnu*	

Table 275: *lɛjsinɛ* "निकालिनु"

1S	*lɛjsiŋʌ*	*lɛjtʌsu*	
1DI	*lɛːssiji*	*lɛːssîjti*	
1DE	*lɛːssiju*	*lɛːssîjtu*	
1PI	*lɛjsiki*	*lɛjsiktiki*	
1PE	*lɛjsikʌ*	*lɛjsiktʌkʌ*	
2S	*ʔilɛjsi*	*ʔilɛjtɛsi*	*lɛjsije*
2D	*ʔilɛːssiji*	*ʔilɛːssîjti*	*lɛːssîjje*
2P	*ʔilɛjsini*	*ʔilɛjtɛnnu*	*lɛjnuje*
3S	*lɛjsi*	*lɛjtɛsi*	
3D	*lɛːssiji*	*lɛːssîjti*	
3P	*lɛjsinu*	*lɛjtɛnnu*	

Table 276: *rɛ̂msinɛ* "कुटिनु"

1S	*rɛ̂msiŋʌ*	*rɛ̂mtʌsu*	
1DI	*rɛpsiji*	*rɛpsîjti*	
1DE	*rɛpsiju*	*rɛpsîjtu*	
1PI	*rɛpsiki*	*rɛpsiktiki*	
1PE	*rɛpsikʌ*	*rɛpsiktʌkʌ*	
2S	*ʔirɛ̂msi*	*ʔirɛ̂mtɛsi*	*rɛ̂msije*
2D	*ʔirɛpsiji*	*ʔirɛpsîjti*	*rɛpsîjje*
2P	*ʔirɛ̂msini*	*ʔirɛ̂mtɛnnu*	*rɛ̂mnuje*
3S	*rɛ̂msi*	*rɛ̂mtɛsi*	
3D	*rɛpsiji*	*rɛpsîjti*	
3P	*rɛ̂msinu*	*rɛ̂mtɛnnu*	

Table 277: *nɛmsinɛ* "पानीमा चुपोलिनु"

1S	*nɛmsiŋʌ*	*nɛmtʌsu*	
1DI	*nɛmsiji*	*nɛmsîjti*	
1DE	*nɛmsiju*	*nɛmsîjtu*	
1PI	*nɛmsiki*	*nɛmsiktiki*	
1PE	*nɛmsikʌ*	*nɛmsiktʌkʌ*	
2S	*ʔinɛmsi*	*ʔinɛmtɛsi*	*nɛmsije*
2D	*ʔinɛmsiji*	*ʔinɛmsîjti*	*nɛmsîjje*
2P	*ʔinɛmsini*	*ʔinɛmtɛnnu*	*nɛmnuje*
3S	*nɛmsi*	*nɛmtɛsi*	
3D	*nɛmsiji*	*nɛmsîjti*	
3P	*nɛmsinu*	*nɛmtɛnnu*	

Table 278: *wɛlsinɛ* "आफ्नो लागि तताउनु"

1S	*wɛlsiŋʌ*	*wɛltʌsu*	
1DI	*wɛlsiji*	*wɛlsîjti*	
1DE	*wɛlsiju*	*wɛlsîjtu*	
1PI	*wɛlsiki*	*wɛlsiktiki*	
1PE	*wɛlsikʌ*	*wɛlsiktʌkʌ*	
2S	*ʔiwɛlsi*	*ʔiwɛltɛsi*	*wɛlsije*
2D	*ʔiwɛlsiji*	*ʔiwɛlsîjti*	*wɛlsîjje*
2P	*ʔiwɛlsini*	*ʔiwɛltɛnnu*	*wɛlnuje*
3S	*wɛlsi*	*wɛltɛsi*	
3D	*wɛlsiji*	*wɛlsîjti*	
3P	*wɛlsinu*	*wɛltɛnnu*	

Table 279: *ghrʌ̂nsinɛ* "आफै समातिनु"

1S	*ghrʌ̂nsiŋʌ*	*ghrʌ̂ntʌsu*	
1DI	*ghriksiji*	*ghriksîjti*	
1DE	*ghriksiju*	*ghriksîjtu*	
1PI	*ghrʌksiki*	*ghrʌksiktiki*	
1PE	*ghrʌksikʌ*	*ghrʌksiktʌkʌ*	
2S	*ʔighrʌ̂nsi*	*ʔighrʌ̂ntɛsi*	*ghrʌ̂nsije*
2D	*ʔighriksiji*	*ʔighriksîjti*	*ghriksîjje*
2P	*ʔighrʌ̂nsini*	*ʔighrʌ̂ntɛnnu*	*ghrʌ̂nnuje*
3S	*ghrʌ̂nsi*	*ghrʌ̂ntɛsi*	
3D	*ghriksiji*	*ghriksîjti*	
3P	*ghrʌ̂nsinu*	*ghrʌ̂ntɛnnu*	

Table 280: *sʌnsinɛ* "आफैलाई सोधिनु"

1S	*sʌnsiŋʌ*	*sʌntʌsu*	
1DI	*siŋsiji*	*siŋsîjti*	
1DE	*siŋsiju*	*siŋsîjtu*	
1PI	*sʌŋsiki*	*sʌŋsiktiki*	
1PE	*sʌŋsikʌ*	*sʌŋsiktʌkʌ*	
2S	*ʔisʌnsi*	*ʔisʌntɛsi*	*sʌnsije*
2D	*ʔisiŋsiji*	*ʔisiŋsîjti*	*siŋsîjje*
2P	*ʔisʌnsini*	*ʔisʌntɛnnu*	*sʌnnuje*
3S	*sʌnsi*	*sʌntɛsi*	
3D	*siŋsiji*	*siŋsîjti*	
3P	*sʌnsinu*	*sʌntɛnnu*	

Table 281: *pʌ̂nsinɛ* "आफ्नो लागि कुनै वस्तु आफैले ल्याउनु"

1S	*pʌ̂nsiŋʌ*	*pʌ̂ntʌsu*	
1DI	*pissiji*	*pissîjti*	
1DE	*pissiju*	*pissîjtu*	
1PI	*pʌssiki*	*pʌssiktiki*	
1PE	*pʌssikʌ*	*pʌssiktʌkʌ*	
2S	*ʔipʌ̂nsi*	*ʔipʌ̂ntɛsi*	*pʌ̂nsije*
2D	*ʔipissiji*	*ʔipissîjti*	*pissîjje*
2P	*ʔipʌ̂nsini*	*ʔipʌ̂ntɛnnu*	*pʌ̂nnuje*
3S	*pʌ̂nsi*	*pʌ̂ntɛsi*	
3D	*pissiji*	*pissîjti*	
3P	*pʌ̂nsinu*	*pʌ̂ntɛnnu*	

Table 282: *ʥhʌjsinɛ* "आफैलाई उत्साहित गराइनु"

1S	*ʥhʌjsiŋʌ*	*ʥhʌjtʌsu*	
1DI	*ʥhiːssiji*	*ʥhiːssîjti*	
1DE	*ʥhiːssiju*	*ʥhiːssîjtu*	
1PI	*ʥhʌjsiki*	*ʥhʌjsiktiki*	
1PE	*ʥhʌjsikʌ*	*ʥhʌjsiktʌkʌ*	
2S	*ʔiʥhʌjsi*	*ʔiʥhʌjtɛsi*	*ʥhʌjsije*
2D	*ʔiʥhiːssiji*	*ʔiʥhiːssîjti*	*ʥhiːssîjje*
2P	*ʔiʥhʌjsini*	*ʔiʥhʌjtɛnnu*	*ʥhʌjnuje*
3S	*ʥhʌjsi*	*ʥhʌjtɛsi*	
3D	*ʥhiːssiji*	*ʥhiːssîjti*	
3P	*ʥhʌjsinu*	*ʥhʌjtɛnnu*	

Table 283: *ʔʌ̂msinɛ* "सुत्नु"

1S	*ʔʌ̂msiŋʌ*	*ʔʌ̂mtʌsu*	
1DI	*ʔipsiji*	*ʔipsîjti*	
1DE	*ʔipsiju*	*ʔipsîjtu*	
1PI	*ʔʌpsiki*	*ʔʌpsiktiki*	
1PE	*ʔʌpsikʌ*	*ʔʌpsiktʌkʌ*	
2S	*ʔiʔʌ̂msi*	*ʔiʔʌ̂mtɛsi*	*ʔʌ̂msije*
2D	*ʔiʔipsiji*	*ʔiʔipsîjti*	*ʔipsîjje*
2P	*ʔiʔʌ̂msini*	*ʔiʔʌ̂mtɛnnu*	*ʔʌ̂mnuje*
3S	*ʔʌ̂msi*	*ʔʌ̂mtɛsi*	
3D	*ʔipsiji*	*ʔipsîjti*	
3P	*ʔʌ̂msinu*	*ʔʌ̂mtɛnnu*	

Table 284: *mʌmsinɛ* "सम्झनु"

1S	*mʌmsiŋʌ*	*mʌmtʌsu*	
1DI	*mimsiji*	*mimsîjti*	
1DE	*mimsiju*	*mimsîjtu*	
1PI	*mʌmsiki*	*mʌmsiktiki*	
1PE	*mʌmsikʌ*	*mʌmsiktʌkʌ*	
2S	*ʔimʌmsi*	*ʔimʌmtɛsi*	*mʌmsije*
2D	*ʔimimsiji*	*ʔimimsîjti*	*mimsîjje*
2P	*ʔimʌmsini*	*ʔimʌmtɛnnu*	*mʌmnuje*
3S	*mʌmsi*	*mʌmtɛsi*	
3D	*mimsiji*	*mimsîjti*	
3P	*mʌmsinu*	*mʌmtɛnnu*	

Table 285: *tsʌrsinɛ* "निख्रिनु"

1S	*tsʌrsiŋʌ*	*tsʌrtʌsu*	
1DI	*tsirsiji*	*tsirsîjti*	
1DE	*tsirsiju*	*tsirsîjtu*	
1PI	*tsʌrsiki*	*tsʌrsiktiki*	
1PE	*tsʌrsikʌ*	*tsʌrsiktʌkʌ*	
2S	*ʔitsʌrsi*	*ʔitsʌrtɛsi*	*tsʌrsije*
2D	*ʔitsirsiji*	*ʔitsirsîjti*	*tsirsîjje*
2P	*ʔitsʌrsini*	*ʔitsʌrtɛnnu*	*tsʌrnuje*
3S	*tsʌrsi*	*tsʌrtɛsi*	
3D	*tsirsiji*	*tsirsîjti*	
3P	*tsʌrsinu*	*tsʌrtɛnnu*	

Table 286: *rʌlsinɛ* "पल्टिनु, सँगै भएर काम गर्नु"

1S	*rʌlsiŋʌ*	*rʌltʌsu*	
1DI	*rilsiji*	*rilsîjti*	
1DE	*rilsiju*	*rilsîjtu*	
1PI	*rʌlsiki*	*rʌlsiktiki*	
1PE	*rʌlsikʌ*	*rʌlsiktʌkʌ*	
2S	*ʔirʌlsi*	*ʔirʌltɛsi*	*rʌlsije*
2D	*ʔirilsiji*	*ʔirilsîjti*	*rilsîjje*
2P	*ʔirʌlsini*	*ʔirʌltɛnnu*	*rʌlnuje*
3S	*rʌlsi*	*rʌltɛsi*	
3D	*rilsiji*	*rilsîjti*	
3P	*rʌlsinu*	*rʌltɛnnu*	

Table 287: *ŋînsinɛ* "आफैले सुन्नु"

1S	*ŋînsiŋʌ*	*ŋîntʌsu*	
1DI	*ŋissiji*	*ŋissîjti*	
1DE	*ŋissiju*	*ŋissîjtu*	
1PI	*ŋissiki*	*ŋissiktiki*	
1PE	*ŋissikʌ*	*ŋisiktʌkʌ*	
2S	*ʔiŋînsi*	*ʔiŋîntɛsi*	*ŋînsije*
2D	*ʔiŋissiji*	*ʔiŋissîjti*	*ŋissîjje*
2P	*ʔiŋînsini*	*ʔiŋîntɛnnu*	*ŋînnuje*
3S	*ŋînsi*	*ŋîntɛsi*	
3D	*ŋissiji*	*ŋissîjti*	
3P	*ŋînsinu*	*ŋîntɛnnu*	

Table 288: *dhênsinɛ* "पुछ्नु"

1S	*dhênsiŋʌ*	*dhêntʌsu*	
1DI	*dheksiji*	*dheksîjti*	
1DE	*dheksiju*	*dheksîjtu*	
1PI	*dheksiki*	*dheksiktiki*	
1PE	*dheksikʌ*	*dheksiktʌkʌ*	
2S	*ʔidhênsi*	*ʔidhêntɛsi*	*dhênsije*
2D	*ʔidheksiji*	*ʔidheksîjti*	*dheksîjje*
2P	*ʔidhênsini*	*ʔidhêntɛnnu*	*dhênnuje*
3S	*dhênsi*	*dhêntɛsi*	
3D	*dheksiji*	*dheksîjti*	
3P	*dhênsinu*	*dhêntɛnnu*	

Table 289: *tshensinɛ* ""

1S	*tshensiŋʌ*	*tshentʌsu*	
1DI	*tsheŋsiji*	*tsheŋsîjti*	
1DE	*tsheŋsiju*	*tsheŋsîjtu*	
1PI	*tsheŋsiki*	*tsheŋsiktiki*	
1PE	*tsheŋsikʌ*	*tsheŋsiktʌkʌ*	
2S	*ʔitshensi*	*ʔitshentɛsi*	*tshensije*
2D	*ʔitsheŋsiji*	*ʔitsheŋsîjti*	*tsheŋsîjje*
2P	*ʔitshensini*	*ʔitshentɛnnu*	*tshennuje*
3S	*tshensi*	*tshentɛsi*	
3D	*tsheŋsiji*	*tsheŋsîjti*	
3P	*tshensinu*	*tshentɛnnu*	

Table 290: *sênsinɛ* "मारिनु"

1S	*sênsiŋʌ*	*sêntʌsu*	
1DI	*sessiji*	*sessîjti*	
1DE	*sessiju*	*sessîjtu*	
1PI	*sessiki*	*sessiktiki*	
1PE	*sessikʌ*	*sessiktʌkʌ*	
2S	*ʔisênsi*	*ʔisêntɛsi*	*sênsije*
2D	*ʔisessiji*	*ʔisessîjti*	*sessîjje*
2P	*ʔisênsini*	*ʔisêntɛnnu*	*sênnuje*
3S	*sênsi*	*sêntɛsi*	
3D	*sessiji*	*sessîjti*	
3P	*sênsinu*	*sêntɛnnu*	

Table 291: *tsejsinɛ* "सिक्नु"

1S	*tsejsiŋʌ*	*tsejtʌsu*	
1DI	*tse:ssiji*	*tse:ssîjti*	
1DE	*tse:ssiju*	*tse:ssîjtu*	
1PI	*tsejsiki*	*tsejsiktiki*	
1PE	*tsejsikʌ*	*tsejsiktʌkʌ*	
2S	*ʔitsejsi*	*ʔitsejtɛsi*	*tsejsije*
2D	*ʔitse:ssiji*	*ʔitse:ssîjti*	*tse:ssîjje*
2P	*ʔitsejsini*	*ʔitsejtɛnnu*	*tsejnuje*
3S	*tsejsi*	*tsejtɛsi*	
3D	*tse:ssiji*	*tse:ssîjti*	
3P	*tsejsinu*	*tsejtɛnnu*	

Table 292: *khlêmsinɛ* "ताछिनु"

1S	*khlêmsiŋʌ*	*khlêmtʌsu*	
1DI	*khlepsiji*	*khlepsîjti*	
1DE	*khlepsiju*	*khlepsîjtu*	
1PI	*khlepsiki*	*khlepsiktiki*	
1PE	*khlepsikʌ*	*khlepsiktʌkʌ*	
2S	*ʔikhlêmsi*	*ʔikhlêmtɛsi*	*khlêmsije*
2D	*ʔikhlepsiji*	*ʔikhlepsîjti*	*khlepsîjje*
2P	*ʔikhlêmsini*	*ʔikhlêmtɛnnu*	*khlêmnuje*
3S	*khlêmsi*	*khlêmtɛsi*	
3D	*khlepsiji*	*khlepsîjti*	
3P	*khlêmsinu*	*khlêmtɛnnu*	

Table 293: *tsemsinɛ* "खेल्नु"

1S	*tsemsiŋʌ*	*tsemtʌsu*	
1DI	*tsemsiji*	*tsemsîjti*	
1DE	*tsemsiju*	*tsemsîjtu*	
1PI	*tsemsiki*	*tsemsiktiki*	
1PE	*tsemsikʌ*	*tsemsiktʌkʌ*	
2S	*ʔitsemsi*	*ʔitsemtɛsi*	*tsemsije*
2D	*ʔitsemsiji*	*ʔitsemsîjti*	*tsemsîjje*
2P	*ʔitsemsini*	*ʔitsemtɛnnu*	*tsemnuje*
3S	*tsemsi*	*tsemtɛsi*	
3D	*tsemsiji*	*tsemsîjti*	
3P	*tsemsinu*	*tsemtɛnnu*	

Table 294: *thersinɛ* "ढेसिनु"

1S	*thersiŋʌ*	*thertʌsu*	
1DI	*thersiji*	*thersîjti*	
1DE	*thersiju*	*thersîjtu*	
1PI	*thersiki*	*thersiktiki*	
1PE	*thersikʌ*	*thersiktʌkʌ*	
2S	*ʔithersi*	*ʔithertɛsi*	*thersije*
2D	*ʔithersiji*	*ʔithersîjti*	*thersîjje*
2P	*ʔithersini*	*ʔithertɛnnu*	*thernuje*
3S	*thersi*	*thertɛsi*	
3D	*thersiji*	*thersîjti*	
3P	*thersinu*	*thertɛnnu*	

Table 295: *kelsinɛ* "चिरिनु"

1S	*kelsiŋʌ*	*keltʌsu*	
1DI	*kelsiji*	*kelsîjti*	
1DE	*kelsiju*	*kelsîjtu*	
1PI	*kelsiki*	*kelsiktiki*	
1PE	*kelsikʌ*	*kelsiktʌkʌ*	
2S	*ʔikelsi*	*ʔikeltɛsi*	*kelsije*
2D	*ʔikelsiji*	*ʔikelsîjti*	*kelsîjje*
2P	*ʔikelsini*	*ʔikeltɛnnu*	*kelnuje*
3S	*kelsi*	*keltɛsi*	
3D	*kelsiji*	*kelsîjti*	
3P	*kelsinu*	*keltɛnnu*	

Table 296: *kûnsinɛ* "निहुरिनु"

1S	*kûnsiŋʌ*	*kûntʌsu*	
1DI	*kʉksiji*	*kʉksîjti*	
1DE	*kʉksiju*	*kʉksîjtu*	
1PI	*kuksiki*	*kuksiktiki*	
1PE	*kuksikʌ*	*kuksiktʌkʌ*	
2S	*ʔikûnsi*	*ʔikûntɛsi*	*kûnsije*
2D	*ʔikʉksiji*	*ʔikʉksîjti*	*kʉksîjje*
2P	*ʔikûnsini*	*ʔikûntɛnnu*	*kûnnuje*
3S	*kûnsi*	*kûntɛsi*	
3D	*kʉksiji*	*kʉksîjti*	
3P	*kûnsinu*	*kûntɛnnu*	

Table 297: *tsunsinɛ* "पोका पार्नु"

1S	*tsunsiŋʌ*	*tsuntʌsu*	
1DI	*tsʉŋsiji*	*tsʉŋsîjti*	
1DE	*tsʉŋsiju*	*tsʉŋsîjtu*	
1PI	*tsuŋsiki*	*tsuŋsiktiki*	
1PE	*tsuŋsikʌ*	*tsuŋsiktʌkʌ*	
2S	*ʔitsunsi*	*ʔitsuntɛsi*	*tsunsije*
2D	*ʔitsʉŋsiji*	*ʔitsʉŋsîjti*	*tsʉŋsîjje*
2P	*ʔitsunsini*	*ʔitsuntɛnnu*	*tsunnuje*
3S	*tsunsi*	*tsuntɛsi*	
3D	*tsʉŋsiji*	*tsʉŋsîjti*	
3P	*tsunsinu*	*tsuntɛnnu*	

Table 298: *lʌ̂nsinɛ* "पल्टिनु"

1S	*lʌ̂nsiŋʌ*	*lʌ̂ntʌsu*	
1DI	*lʉssiji*	*lʉssîjti*	
1DE	*lʉssiju*	*lʉssîjtu*	
1PI	*lʌssiki*	*lʌssiktiki*	
1PE	*lʌssikʌ*	*lʌssiktʌkʌ*	
2S	*ʔilʌ̂nsi*	*ʔilʌ̂ntɛsi*	*lʌ̂nsije*
2D	*ʔilʉssiji*	*ʔilʉssîjti*	*lʉssîjje*
2P	*ʔilʌ̂nsini*	*ʔilʌ̂ntɛnnu*	*lʌ̂nnuje*
3S	*lʌ̂nsi*	*lʌ̂ntɛsi*	
3D	*lʉssiji*	*lʉssîjti*	
3P	*lʌ̂nsinu*	*lʌ̂ntɛnnu*	

Table 299: *khʌjsinɛ* "मुन्टिनु"

1S	*khʌjsiŋʌ*	*khʌjtʌsu*	
1DI	*khʉːssiji*	*khʉːssîjti*	
1DE	*khʉːssiju*	*khʉːssîjtu*	
1PI	*khʌjsiki*	*khʌjsiktiki*	
1PE	*khʌjsikʌ*	*khʌjsiktʌkʌ*	
2S	*ʔikhʌjsi*	*ʔikhʌjtɛsi*	*khʌjsije*
2D	*ʔikhʉːssiji*	*ʔikhʉːssîjti*	*khʉːssîjje*
2P	*ʔikhʌjsini*	*ʔikhʌjtɛnnu*	*khʌjnuje*
3S	*khʌjsi*	*khʌjtɛsi*	
3D	*khʉːssiji*	*khʉːssîjti*	
3P	*khʌjsinu*	*khʌjtɛnnu*	

Table 300: *gʌ̂msinɛ* "लुकिनु"

1S	*gʌ̂msiŋʌ*	*gʌ̂mtʌsu*	
1DI	*gʉpsiji*	*gʉpsîjti*	
1DE	*gʉpsiju*	*gʉpsîjtu*	
1PI	*gʌpsiki*	*gʌpsiktiki*	
1PE	*gʌpsikʌ*	*gʌpsiktʌkʌ*	
2S	*ʔigʌ̂msi*	*ʔigʌ̂mtɛsi*	*gʌ̂msije*
2D	*ʔigʉpsiji*	*ʔigʉpsîjti*	*gʉpsîjje*
2P	*ʔigʌ̂msini*	*ʔigʌ̂mtɛnnu*	*gʌ̂mnuje*
3S	*gʌ̂msi*	*gʌ̂mtɛsi*	
3D	*gʉpsiji*	*gʉpsîjti*	
3P	*gʌ̂msinu*	*gʌ̂mtɛnnu*	

Table 301: *rʌmsinɛ* "बेरिनु"

1S	*rʌmsiŋʌ*	*rʌmtʌsu*	
1DI	*rʉmsiji*	*rʉmsîjti*	
1DE	*rʉmsiju*	*rʉmsîjtu*	
1PI	*rʌmsiki*	*rʌmsiktiki*	
1PE	*rʌmsikʌ*	*rʌmsiktʌkʌ*	
2S	*ʔirʌmsi*	*ʔirʌmtɛsi*	*rʌmsije*
2D	*ʔirʉmsiji*	*ʔirʉmsîjti*	*rʉmsîjje*
2P	*ʔirʌmsini*	*ʔirʌmtɛnnu*	*rʌmnuje*
3S	*rʌmsi*	*rʌmtɛsi*	
3D	*rʉmsiji*	*rʉmsîjti*	
3P	*rʌmsinu*	*rʌmtɛnnu*	

Table 302: *sʌrsinɛ* "धुनु"

1S	*sʌrsiŋʌ*	*sʌrtʌsu*	
1DI	*sʉrsiji*	*sʉrsîjti*	
1DE	*sʉrsiju*	*sʉrsîjtu*	
1PI	*sʌrsiki*	*sʌrsiktiki*	
1PE	*sʌrsikʌ*	*sʌrsiktʌkʌ*	
2S	*ʔisʌrsi*	*ʔisʌrtɛsi*	*sʌrsije*
2D	*ʔisʉrsiji*	*ʔisʉrsîjti*	*sʉrsîjje*
2P	*ʔisʌrsini*	*ʔisʌrtɛnnu*	*sʌrnuje*
3S	*sʌrsi*	*sʌrtɛsi*	
3D	*sʉrsiji*	*sʉrsîjti*	
3P	*sʌrsinu*	*sʌrtɛnnu*	

Table 303: *gʌlsinɛ* "छोपिनु"

1S	*gʌlsiŋʌ*	*gʌltʌsu*	
1DI	*gʉlsiji*	*gʉlsîjti*	
1DE	*gʉlsiju*	*gʉlsîjtu*	
1PI	*gʌlsiki*	*gʌlsiktiki*	
1PE	*gʌlsikʌ*	*gʌlsiktʌkʌ*	
2S	*ʔigʌlsi*	*ʔigʌltɛsi*	*gʌlsije*
2D	*ʔigʉlsiji*	*ʔigʉlsîjti*	*gʉlsîjje*
2P	*ʔigʌlsini*	*ʔigʌltɛnnu*	*gʌlnuje*
3S	*gʌlsi*	*gʌltɛsi*	
3D	*gʉlsiji*	*gʉlsîjti*	
3P	*gʌlsinu*	*gʌltɛnnu*	

Table 304: *ʔʉ̂nsinɛ* "बाँच्नु"

1S	*ʔʉ̂nsiŋʌ*	*ʔʉ̂ntʌsu*	
1DI	*ʔʉssiji*	*ʔʉssîjti*	
1DE	*ʔʉssiju*	*ʔʉssîjtu*	
1PI	*ʔʉssiki*	*ʔʉssiktiki*	
1PE	*ʔʉssikʌ*	*ʔʉsiktʌkʌ*	
2S	*ʔiʔʉ̂nsi*	*ʔiʔʉ̂ntɛsi*	*ʔʉ̂nsije*
2D	*ʔiʔʉssiji*	*ʔiʔʉssîjti*	*ʔʉssîjje*
2P	*ʔiʔʉ̂nsini*	*ʔiʔʉ̂ntɛnnu*	*ʔʉ̂nnuje*
3S	*ʔʉ̂nsi*	*ʔʉ̂ntɛsi*	
3D	*ʔʉssiji*	*ʔʉssîjti*	
3P	*ʔʉ̂nsinu*	*ʔʉ̂ntɛnnu*	

Table 305: *kônsinɛ* "आफैलाई काटिनु"

1S	*kônsiŋʌ*	*kôntʌsu*	
1DI	*kɵksiji*	*kɵksîjti*	
1DE	*kɵksiju*	*kɵksîjtu*	
1PI	*koksiki*	*koksiktiki*	
1PE	*koksikʌ*	*koksiktʌkʌ*	
2S	*ʔikônsi*	*ʔikôntɛsi*	*kônsije*
2D	*ʔikɵksiji*	*ʔikɵksîjti*	*kɵksîjje*
2P	*ʔikônsini*	*ʔikôntɛnnu*	*kônnuje*
3S	*kônsi*	*kôntɛsi*	
3D	*kɵksiji*	*kɵksîjti*	
3P	*kônsinu*	*kôntɛnnu*	

Table 306: *ghonsinɛ* "सेकिनु"

1S	*ghonsiŋʌ*	*ghontʌsu*	
1DI	*ghɵŋsiji*	*ghɵŋsîjti*	
1DE	*ghɵŋsiju*	*ghɵŋsîjtu*	
1PI	*ghoŋsiki*	*ghoŋsiktiki*	
1PE	*ghoŋsikʌ*	*ghoŋsiktʌkʌ*	
2S	*ʔighonsi*	*ʔighontɛsi*	*ghonsije*
2D	*ʔighɵŋsiji*	*ʔighɵŋsîjti*	*ghɵŋsîjje*
2P	*ʔighonsini*	*ʔighontɛnnu*	*ghonnuje*
3S	*ghonsi*	*ghontɛsi*	
3D	*ghɵŋsiji*	*ghɵŋsîjti*	
3P	*ghonsinu*	*ghontɛnnu*	

Table 307: *toɔ̂nsinɛ* "आफ्नो लागि राख्नु"

1S	*toɔ̂nsiŋʌ*	*toɔ̂ntʌsu*	
1DI	*tɵssiji*	*tɵssîjti*	
1DE	*tɵssiju*	*tɵssîjtu*	
1PI	*toɔssiki*	*toɔssiktiki*	
1PE	*toɔssikʌ*	*toɔssiktʌkʌ*	
2S	*ʔitoɔ̂nsi*	*ʔitoɔ̂ntɛsi*	*toɔ̂nsije*
2D	*ʔitɵssiji*	*ʔitɵssîjti*	*tɵssîjje*
2P	*ʔitoɔ̂nsini*	*ʔitoɔ̂ntɛnnu*	*toɔ̂nnuje*
3S	*toɔ̂nsi*	*toɔ̂ntɛsi*	
3D	*tɵssiji*	*tɵssîjti*	
3P	*toɔ̂nsinu*	*toɔ̂ntɛnnu*	

Table 308: *bhoɔjsinɛ* "छोइनु, छुनु"

1S	*bhoɔjsiŋʌ*	*bhoɔjtʌsu*	
1DI	*bheːssiji*	*bheːssîjti*	
1DE	*bheːssiju*	*bheːssîjtu*	
1PI	*bhoɔjsiki*	*bhoɔjsiktiki*	
1PE	*bhoɔjsikʌ*	*bhoɔjsiktʌkʌ*	
2S	*ʔibhoɔjsi*	*ʔibhoɔjtɛsi*	*bhoɔjsije*
2D	*ʔibheːssiji*	*ʔibheːssîjti*	*bheːssîjje*
2P	*ʔibhoɔjsini*	*ʔibhoɔjtɛnnu*	*bhoɔjnuje*
3S	*bhoɔjsi*	*bhoɔjtɛsi*	
3D	*bheːssiji*	*bheːssîjti*	
3P	*bhoɔjsinu*	*bhoɔjtɛnnu*	

Table 309: *loɔ̂msinɛ* "समात्नु"

1S	*loɔ̂msiŋʌ*	*loɔ̂mtʌsu*	
1DI	*lepsiji*	*lepsîjti*	
1DE	*lepsiju*	*lepsîjtu*	
1PI	*loɔpsiki*	*loɔpsiktiki*	
1PE	*loɔpsikʌ*	*loɔpsiktʌkʌ*	
2S	*ʔiloɔ̂msi*	*ʔiloɔ̂mtɛsi*	*loɔ̂msije*
2D	*ʔilepsiji*	*ʔilepsîjti*	*lepsîjje*
2P	*ʔiloɔ̂msini*	*ʔiloɔ̂mtɛnnu*	*loɔ̂mnuje*
3S	*loɔ̂msi*	*loɔ̂mtɛsi*	
3D	*lepsiji*	*lepsîjti*	
3P	*loɔ̂msinu*	*loɔ̂mtɛnnu*	

Table 310: *loɔmsinɛ* "खोजिनु, आफ्नो लागि खोज्नु"

1S	*loɔmsiŋʌ*	*loɔmtʌsu*	
1DI	*lemsiji*	*lemsîjti*	
1DE	*lemsiju*	*lemsîjtu*	
1PI	*loɔmsiki*	*loɔmsiktiki*	
1PE	*loɔmsikʌ*	*loɔmsiktʌkʌ*	
2S	*ʔiloɔmsi*	*ʔiloɔmtɛsi*	*loɔmsije*
2D	*ʔilemsiji*	*ʔilemsîjti*	*lemsîjje*
2P	*ʔiloɔmsini*	*ʔiloɔmtɛnnu*	*loɔmnuje*
3S	*loɔmsi*	*loɔmtɛsi*	
3D	*lemsiji*	*lemsîjti*	
3P	*loɔmsinu*	*loɔmtɛnnu*	

Table 311: *tsoɔrsinɛ* "आफैलाई तिरिनु"

1S	*tsoɔrsiŋʌ*	*tsoɔrtʌsu*	
1DI	*tsersiji*	*tsersîjti*	
1DE	*tsersiju*	*tsersîjtu*	
1PI	*tsoɔrsiki*	*tsoɔrsiktiki*	
1PE	*tsoɔrsikʌ*	*tsoɔrsiktʌkʌ*	
2S	*ʔitsoɔrsi*	*ʔitsoɔrtɛsi*	*tsoɔrsije*
2D	*ʔitsersiji*	*ʔitsersîjti*	*tsersîjje*
2P	*ʔitsoɔrsini*	*ʔitsoɔrtɛnnu*	*tsoɔrnuje*
3S	*tsoɔrsi*	*tsoɔrtɛsi*	
3D	*tsersiji*	*tsersîjti*	
3P	*tsoɔrsinu*	*tsoɔrtɛnnu*	

Table 312: *tɔɔlsinɛ* "आफैलाई धकेलिनु"

1S	*toɔlsiŋʌ*	*toɔltʌsu*	
1DI	*təlsiji*	*təlsîjti*	
1DE	*təlsiju*	*təlsîjtu*	
1PI	*toɔlsiki*	*toɔlsiktiki*	
1PE	*toɔlsikʌ*	*toɔlsiktʌkʌ*	
2S	*ʔitoɔlsi*	*ʔitoɔltɛsi*	*toɔlsije*
2D	*ʔitəlsiji*	*ʔitəlsîjti*	*təlsîjje*
2P	*ʔitoɔlsini*	*ʔitoɔltɛnnu*	*toɔlnuje*
3S	*toɔlsi*	*toɔltɛsi*	
3D	*təlsiji*	*təlsîjti*	
3P	*toɔlsinu*	*toɔltɛnnu*	

Table 313: *pênsinɛ* "आफैलाई काट्नु"

1S	*pênsiŋʌ*	*pêntʌsu*	
1DI	*pəssiji*	*pəssîjti*	
1DE	*pəssiju*	*pəssîjtu*	
1PI	*pəssiki*	*pəssiktiki*	
1PE	*pəssikʌ*	*pəsiktʌkʌ*	
2S	*ʔipênsi*	*ʔipêntɛsi*	*pênsije*
2D	*ʔipəssiji*	*ʔipəssîjti*	*pəssîjje*
2P	*ʔipênsini*	*ʔipêntɛnnu*	*pênnuje*
3S	*pênsi*	*pêntɛsi*	
3D	*pəssiji*	*pəssîjti*	
3P	*pênsinu*	*pêntɛnnu*	